

EX LIBRIS
C. FOLIGNO

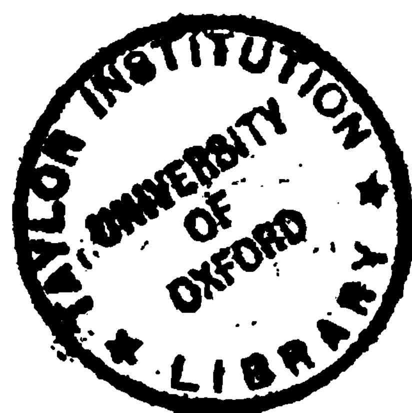
CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

TOMUS SEPTIMUS.

FLORENTIÆ. MDCC.XX.
Typis Regiæ Celsitudinis, apud Joannem Cajetanum Tartinium, & Sanctem Franchium.

Superiorum permissu.

TAYLOR INSTITUTION
UNIVERSITY OF OXFORD
LIBRARY

CATALOGUS
ITALORUM POETARUM
Tomi Septimi.

O

Pan-

Pol-

CAR-

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

FRANCISCI OCTAVII

Ad Petrum Medicem.

PRincipibus quidam donant sua Carmina: quidam
  Ditibus, ut meriti praemia digna ferant.
Dedecus hoc absit, valeant qui carmina vendunt:
  Ut dem nostra tibi gloria sola facit.
Grandia non grandi pro munere munera reddes,
  Si placido vultu quae damus accipies.

De Cœtu Poëtarum Libellus, ad Eundem.

Nox erat, & plena fulgebat Cynthia cornu;
  Ibat & Arctoo tardior ursa polo,
Fessaque jam multo resolutum membra sopore
  Curarum domitrix presserat alta quies.

Ecce vagans tandem Florentibus applicor oris:
  Aut fuit, aut vacuæ ſomnia mentis erant.
Aërius geminis petit æthera verticibus mons,
  Mœnia Sidoniæ qua poſuere manus.
Hinc tibi, Bacche pater, rauco ſonat ære Cytheron,
  Hic tu Cyrrhæum, Phœbe, cacumen habes.
In medio liquidis fons eſt argentus undis,
  Gorgoneus celeri quem pede fecit equus.
Hic generoſa novem panduntur tecta ſororum,
  Hic tenet Aonios turba canora lares.
Terpſichore, Clioque, Thaliaque, Melpomeneque,
  Quæque ſui prima eſt Calliopea chori.
Pica loquax tenues convicia fundit in auras;
  Nunc volucris, quondam virgo proterva fuit.
Terea non tacitis damnat Philomela querelis,
  Et gemit enectum garrula mater Ityn.
Hos ſimul acclivi conſcendi tramite colles,
  Ingredior Clarii templa ſuperba Dei.
Innumeri circum ſtabant altaria vates,
  Fundebant tacitas & ſibi quiſque preces.
Interea erecto templi faſtigia vultu
  Conſpicio, atque tuæ Mulciber, artis opus.
Aurata in medio Phœbi radiabat imago,
  Geſtabatque cavam dextera docta chelyn.
A læva tumidus ſurgebat in aëra Pithon,
  At contra armata ſtabat Apollo manu.
Ille horrenda dabat ternis modo ſibila linguis,
  Et modo peſtifero ventre terebat humum.
Sæpe volubilibus ſe nexibus arctat in orbes,
  Sæpe pharetrati fertur in ora Dei.
Nunc liquidum ſeſe ſublimis in aëra tollit,
  Nunc tabem Stygio ſaucius ore vomit.
Tandem millena confoſſus arundine, vitam
  Fudit in Æmonia ſanguinolentus humo.
Biſſeptem a dextra diverſo vulnere nati
  Jactabant turpi ſaucia membra ſolo.
Conditus obſcura ſub nube latebat Apollo;
  Junctaque cum Phœbo tela ſororis erant.

Spi-

Spicula fatali veniunt non irrita cornu,
Dimissusque cava nervus ab aure sonat.
Ah miseri mediis passim moriuntur in arvis,
Et cœca ad stygias morte trahuntur aquas.
Ille frementis equi tergo ruit: ille cruorem
Ore vomit, fœdo palpitat ille solo.
At pater Amphion stricto se verberat ense,
Et Niobe solido corpore marmor erat.
Non procul exanguis detracta Marsya pelle
Cernitur in fontes delicuisse novos.
Spectabam, fixosque oculos in fonte tenebam,
Qui liquido Phrygiam gurgite scindit humum.
Jam prece finita linquunt altaria vates,
Destitunmtque tuos, Delphice Phœbe, lares.
Ipse poëtarum tacito vestigia passu
Subsequor, & lento tendo per arva gradu.
Planum erat, & multa circumdatus arbore campus,
Ludere quo Nymphæ Naïadesque solent.
Hic fama est Bacchi Trieterica sacra vetantem
Penthea cognatas dilaniasse manus.
Alba per excultas candebant lilia valles,
Fundebantque breves vimina lenta rosas.
Hic Hyacinthe rubens, illic Narcisse, nitebas,
Hic violæ nigras explicuere comas.
Et gracile hic lentum quatiebant vimen anethum
Hic tectum Tyria fronde papaver erat.
Hic crocus, & molli surgebat Amaracus umbra,
Quidquid & Eoo cardine fundit ager.
Huc igitur sacri postquam venere poëtæ.
Quilibet in tenero gramine membra locat.
Hi nitidos prati gaudent decerpere flores,
Et nitidos lecto flore replere sinus.
Innectunt alii viridi cava tempora lauro;
Ast alii inter se grandia verba movent.
Ipse ego dum miror vultus formasque virorum,
Gramineo geminos cespite cerno duces.
Alter virgineo stabat venerabilis ore,
Alter utroque senex lumine captus erat.

Jura dabat Grajis hic vatibus, ille Latinis,
Attamen hic una junctus uterque fuit.
Accedo, & me me qua fert audacia, tendo:
Horrebant gressu jam propiore comæ.
Non aliter quondam magnorum ad limina regum
Fert munus timido rustica turba pede,
Tunc ego (grandiloqui nam novimus ora Maronis)
Effudi tales protinus ore sonos:
Salve Thespiadum decus immortale sororum,
Quem tulit undosis Mantua cincta vadis,
Fama Latinorum princeps & gloria vatum,
Per quem cum Grais Itala certat humus.
En ego non notis vagor errabundus in oris:
Quas teneo sedes, quove sub orbe moror?
Ignaro fer opem, vates, & limite recto
Dirige me monitis instrue quæso tuis.
Sic ego: doctiloquo sic protinus ore poëta
Reddidit arguto talia verba sono,
Venisti ductus fatis, & numine divum:
Te Deus ignotum carpere jussit iter.
Noster es, & nostri te dilexere poëtæ;
Noster es & nostro de grege semper eris.
Quare age Castalios hauri de fonte liquores,
Qui gelido dulces margine fundit aquas.
Ivi, & Castalios hausi de fonte liquores,
Qui nemus effusis omne rigabat aquis.
Mox redeo ad vatem; tunc altera munera vates
Imponit capiti laurea serta meo.
Atque ait; hinc quoniam prohibent discedere Parcæ
Nec valet ad superos umbra redire polos,
(Namque hic Elysii mons est, quem forte putabas
Aoniæ; Elysio tu quoque rure manes)
Dic age qui latum Cæsar regat inclitus orbem;
Quive duces torvi Martis in arma ruant.
Quove agitet lætos sub principe Roma triumphos;
Quæ nova sint Latiis addita regna viris.
Quærere desierat vates, secumque sedere
Protinus in viridi me quoque jussit humo.

Tunc

Tunc ego: Romuleis quondam fuit inclita regnis
  Gloria, & Ausonii fama decusque soli.
Magnanimos in bella duces cum Roma crearet,
  Cum rueret forti Cæsar in arma manu.
Vidit laurigeros tunc Martia Roma triumphos,
  Victricique suos fronde virere duces.
Alta catenatos duci ad capitolia reges,
  Captaque Tarpejum sumere dona Jovem.
Vidit barbarieas Latiali Marte cohortes
  Subdere Romano colla superba jugo.
More alio atque aliis ducibus nunc bella geruntur:
  Desuerunt veteres secula ferre viros.
Militiæ cessere artes; novus ordo, novisque
  Induperatores ritibus arma movent.
Nulla cadaveribus tabescunt arva cruentis,
  Nullaque sanguinea cæde rubescit humus.
Vix tribus atque decem cæsis victoria parta est;
  Corripiunt volucrem cetera turba fugam.
Non est qui gelidas nunc transeat Hannibal alpes,
  Nec fit Cannensi strage cruentus ager.
Scipio non Libycos rigido domat ense furores,
  Atque Numantini mœnia celsa fatis.
Non te, Magne, timent Ponti fera regna nivalis,
  Non Cilices, sævo gens metuenda mari.
Gallica magnanimus non eximit otia Cæsar,
  Nec Latio Æmoniam sanguine fedat humum.
Non tuus Actiacas Augustus in æquora classes
  Mergit, & Eoo victor ab orbe redit.
Non Marius, non Sylla ferox, non Regulus alter:
  Perdita non patriæ signa, Camille, refers.
Non Decii, non Marcelli, non Paullus, & asper
  Torquatus, Quinti non mora lenta Fabi.
Non audax Tuscum remoratur Horatius agmen,
  Non coquit errantem Mutius igne manum.
Barbarus externis Cæsar dominatur in oris,
  Romula non ullus Mœnia Cæsar habet:
Pontifices sacri Romana palatia servant,
  Imperiisque regunt regna Latina suis.

Clavibus hi Cœlum possunt reserare verendis,
Inque manu summi sceptra Tonantis habent.
Non tamen hi toto dominantur in orbe, nec horum
Tota sub imperiis Itala terra subest.
Hinc Rex Parthenopen atque Appula rura gubernat,
Et Lacedæmonio regna perita duci.
Hinc dux Insubrum Ligures, Ticina fluenta
Possidet, & Latia stagna cruenta nece.
Nobilis Etruscas Florentia continet urbes
Dives, & Ausonii gloria prima sali.
Pulchrior hinc clarum pandit Ferraria Regem,
Torvus limosis quam Padus urget aquis.
Adriaco Veneti dominantur in æquore patres,
Undaque longævus tecta senator habet.
Plurimus in medio fundavit navita ponto
Mœnia, cœruleis ædificata vadis.
His adeo favit fors, mente animoque tumenti
Extulerint ut jam par tibi, Roma, caput.
Subjecere suis Minoia regna sub armis,
Claraque centenis urbibus arva regunt.
Præterea varii Latia sunt sede tyranni,
Vix tot vere novo pascit Hymettus apes.
Quid referam populos Phœbo sub utroque jacentes?
Heu piget, anne magis commemorare pudet?
Non tangit miseros infamia prisca nepotes:
Dedecus hoc, veteres, vos meruistis avi.
Dedecus est, cui culpa fuit; nos regna tenemus
Liquerunt nostri qualiacunque patres.
Barbaricis Siculæ parent heu legibus urbes,
Graja pharetratus mœnia Turcus habet.
Hinc sævi sua jura Scythæ, sua jura Geloni,
Belligeri retinent hinc sua jura Getæ.
Semotus nostra sævit tellure Britannus;
Germanusque ferox, Armeniique truces.
Terribiles duro gaudent hinc Marte Sicambri,
Hinc ferus occiduo Cantaber orbe furit.
Gallica contemptor lethi rex possidet arva
Hinc rex Teutonicas possidet alter opes.

Inde suas vires Celtæ tutantur Iberi,
Æthiopesque suas, Pannoniique suas.
Hinc Mauri regnant, hinc sævi terra Jugurthæ,
Hinc Pompejani nobilis aula Jubæ.
Massagetes sua jura tenet, qui lactea rubro
Pocula cum celeris sanguine potat equi.
Hinc quæ coctilibus circumdedit oppida muris,
Conjunx atque parens quæ tua, Nine, fuit.
Et qui Baccheos ferro sternebat honores,
Inviolata ferox regna Lycurgus habet.
Hinc Pelusiaci dominantur mœnia Lagi,
Et quæ Niliaca rura lavantur aqua.
Hinc Medi Persæque fremunt, ubi maxima quondam
Agmina Xerxeus duxit in arma furor,
Vis sua cuique manet, manet & sua cuique potestas,
Innumeri reges, innumerique duces
Divisum variis moderantur legibus orbem,
Et sua quisque sibi jura tyrannus habet.
Hic modo, nunc illic crudelia bella geruntur,
Ordinibus nullis vulgus in arma ruit:
Nec quisquam indicit Romano more duellum,
Nec jacitur forti missilis hasta manu.
Raptaque non repetit vittatus rite sacerdos,
Nec percussa manu fœdera porca facit.
Nec mos est agitare novos post bella triumphos,
Nec gerere insigni laurea serta coma.
Non est ordo patrum, sanctique verenda senatus
Majestas, nec plebs ulla, nec ullus eques.
Juraque non geminus jam digerit annua consul
Alter apud socios, alter in urbe manens.
Nec cum bisseno lictor fert fasce secures,
Ante sui quotiens consulis ora meat.
Nomina prætoris tantum mansere, sed olim
Complures, at nunc unus in urbe sat est.
Adsunt ædiles & qui quinquenne notando
Imperium rigidus crimine censor habet.
Absunt & plebis tutantes jura tribuni,
Externique gerunt Martia bella duces.

Horrendus dictator abest, equitumque magister,
Nec quisquam patriæ dicitur esse pater.
Nec Salius tereti defert ancilia collo,
Sacrifico superi quæ tribuere Numæ.
Antiqui nostro cesserunt tempore mores,
Vixque suas vires sermo Latinus habet.
Talia bellisono dederam responsa poëtæ,
Finieratque suos linguaque voxque sonos.
Protinus ex imo traxit suspiria vates
Pectore, nec lacrimas continuere genæ.
Turbavit vultum mæror, paulumque moratus
Verba iterum docta talia voce dedit.
Tantane Romanos cœpit dementia patres,
Ut sinerent mores deperiisse bonos?
Cur tamen objicio hæc patribus populoque Quirini?
Heu heu Di tanti causa fuere mali.
Cladibus auctor adest fatorum immobilis ordo,
Et Prænestino diva timenda jugo.
Humanas hæc voluit opes, hæc omnia versat,
Mutat & instabili sceptra superba vice.
Hæc olim Assyrios Nabathea regna tenentes
Pressit & excelsum duxit in ima caput.
Alta Semiramidis qua mœnia scindit Orontes
Spumeus, & liquidis in mare currit aquis.
Hæc eadem Grajos celsa ditione potentes
Mersit, & inter se bella gerenda dedit.
Clara Rhodos cecidit; doctæ cecidistis Athenæ,
Et vos Cadmea mœnia facta manu
Concidit & gemino fluctu pulsata Corinthus,
Et Lacedæmoniæ concidit urbis honos.
Sic Agamemnoniis arserunt Pergama flammis
Si cecidit Lario Punica Matre domus.
Inclita sic quondam fuerat tibi, Roma, cadendum,
Tantaque vis olim dissolvenda fuit.
Ergo tam magnæ ceciderunt pondera molis,
Nec rerum dominis, Tybri, superbus aquis.
Et iam tempus erit, quo magnus concidit orbis,
Miscenturque uno pontus & astra loco.

Con-

Confundent elementa suos discordia fines
  Conseret & sævas ignis & unda manus.
Atque iterum toto surget gens aurea mundo,
  Fulgebuntque nova lunaque solque face.
Crimina diffugient, nec martia bella gerentur,
  Curret cœruleo nec vaga cymba mari.
Cana fides, castusque pudor, paxque alma redibunt,
  Et quæ de superis ultima cessit humo:
Tunc & perpetuos tellus dabit uda colores,
  Et novus æterno flore nitebit ager.
Sub juga nec fortes mittentur panda juvenci,
  Sponte sua viridis conteget arva seges.
Sed tu dic quæso qui vestro tempore vates,
  Nobile Pieridum quive sequantur opus.
An sit qui teneros alternis cantet amores,
  An fera terribili qui sonet arma tuba:
Anne Sophocleo qui grandia pandat hiatu,
  Et tragico mœstos intonet ore sonos.
An sit criminibus comœdia prisca notandis,
  Cuique labor placeat, Graje Cratine, tuus.
An qui lascivo cantent epigrammata versu,
  An sit, quem socco cingere crura juvet.
Talia quærenti do talia dicta poëtæ:
  Attamen ingenuus fluxit in ora rubor.
Quid petis o nullos vates moriture per annos,
  Gloria Romanæ gentis & orbis honos?
Dicam equidem, nec me mea falsa fateri ætas
  Compellet; vero pectore vera loquar.
O pudor, atque nefas! o nostri dedecus ævi!
  Heu quales gignunt sæcula nostra viros!
Quam pauci vates, quam rarus in orbe poëta est,
  Quam rari Aoniis fontibus ora rigant!
Causa mali scelerata fames aurique cupido est,
  Quilibet hoc vanas tempore cogit opes.
Ingenium atque novos facit ipsa pecunia versus:
  Aurea si quis habet pondera, doctus erit.
Spernuntur docti: dites monstrantur ubique,
  Atque hi Phœbo doctius ore canunt.

Quam

Quam juvat ardenti radiantia pallia cocco,
  Et madidam Tyrio murice ferre togam!
Multa tamen viridi cinguntur tempora lauro,
  Et titulum, & sacri nomina vatis emunt.
Verum hos externo sumunt a Cæsare fucos,
  Munera barbarica non bene lata manu.
Denique tam docti nostro sunt tempore vates,
  Frontibus ut viridi bacchare non sit opus.
Includunt scombros mala carmina sæpius & tus;
  Vestit rugosum sæpe Thalia piper.
Spes omnis vatum cecidit tua tempore, quo jam
  Elysium tenuis contigit umbra nemus.
Tu laudes tecum famamque decusque tulisti:
  Concidit Aonidum te moriente favor.
Finieram: placido tum lumine lumina vates
  Nostra tuens, dictis talibus ora movet.
Optima quadrivio non inveniuntur in omni:
  Nobilius quanto est, rarius omne vides.
Sic leves curvo spernuntur littore conchæ,
  Sic velis rapido pellitur alga mari.
Nobilis Eoo rarescit in æquora gemma,
  Et toto phœnix unicus orbe manet.
Qui tulerit leges, qui cœlos norit & astra,
  Scripserit historias qui quoque multus erit.
At qui Castalio demerserit ora liquori,
  Et nova cantarit carmina, rarus adest.
Attamen & multos pannosa moratur egestas,
  Nobile quin inopes aggrediantur opus.
Ipse ego dum patrios trux possidet Arrius agros,
  Non potui Aonium pauper adire nemus.
Forsitan & numquam venisset ad arma virumque
  Musa, nec Æneæ, Sidoni, juncta fores;
Ni meus Etruscis Mecænas regibus ortus
  Innumeras læta fronte dedisset opes.
Ille mihi segetes reddi curavit ademptas
  Et possessa fera militis arva manu.
Qua veteres fagus ramos effuderat, & qua
  Tardus limosis Mincius errat aquis.

Quod si forte tuo sint tempore Mæcenates,
Esset qui grandi panderet arma tuba.
Vix ea fatus erat vates; nihil ipse moratus
Incipio tali fundere verba sono.
Vera equidem dixti, vates; canere arma tubasque
Paupertas laceros non valet uncta sinus.
Sed quamvis raros dent secula nostra poëtas,
At Mæcenates secula nostra ferunt.
Temporis hoc vitium est, non muneris; arma canenti
Innumeræ noto carmine dantur opes:
Munera non desunt; desunt qui munera sumant,
Vivit adhuc Thuscis regibus ortus eques.
Urbs est Tyrrhenas inter celeberrima gentes
Quam rapidus celeri perfluit Arnus aqua.
Alma virûm tellus, qua non formosior alter,
Splendidior toto non manet orbe locus.
Aurea marmorei tendunt super astra penates,
Et tangunt nitidi sidera summa lares.
Nobilis hæc *Medica* generatus origine Petrus
Regna colit, Thuscæ gentis & urbis honos.
Cosmus erat genitor terra bene notus in omni,
Quo non immenso sanctior orbe fuit.
Hic dum vita data est, sublimia templa Deorum
Et media celsos struxit in urbe lares.
Hic & cunctorum numerosa volumina vatum
Alta laudatas æde coëgit opes.
Quem morem instituit Romana primus in urbe
Pollio temporibus, magne Poëta, tuis.
Hic igitur multo donavit munere vates,
Et doctis patulam præbuit usque domum.
Tandem suprema clausus pia lumina nocte
Æthereos inter possidet astra Deos.
Excedit patrem natus vincitque parentis
Officium; vinci gaudet & ipse parens.
Ille sui aspiciens cœlo facta inclita nati,
Sidereo grates solvit agitque Jovi.
Ergo iter ad superos patria sibi præperat arte
Natus, & humanas spernit & odit opes.

Hos-

Hospitibus donat nova munera, donat egenis,
  Magnaque ad hoc patrius munera civis habet.
Justitiæ cultor, verusque in crimine judex,
  Antiquum excedit relligione Numam.
Otia amat, damnatque feri certamina Martis,
  Sola habet hostilis, quis cadat, arma, furor.
Hic ergo est nostro Mæcenas tempore, cujus
  Doctiloquis domus est semper aperta viris.
Etruscæ decus est, & gloria gentis uterque:
  Ortus & Etrusca est alter & alter humo.
Pierios vates pariter dilexit uterque,
  Laudibus immensis dignus uterque cani.
Undique confugiunt ad Petri limina vates,
  Limina Dirceo quam bene nota choro.
Huic etiam similes natos pia fata dederunt,
  Qui decus & mores osque parentis habent.
Laudatas fortis didicit Laurentius artes,
  Nec se desidiæ luxuriæve dedit,
Doctus equi fodere æratis calcaribus armos,
  Hostibus & mediis tela rotare manu,
Doctus & æripedes cursu prævertere cervos,
  Doctus & hirsutos figere primus apros.
Hic etiam magni sectans vestigia patris
  Diligit Aoniam Pieridumque choros
Tu quoque sacrarum studioso pectore, Juli-
  -ane Camænarum numen & antra colis,
Priscorumque legis generosa volumina vatum,
  Et quidquid pulchri Musa latina tulit.
Mitis in omne genus, sociosque æqualis in omnes,
  Officio patrium qui bene tendis iter.
Explicuit frontem vates, interque loquendum
  Lætitiam præ se vultibus ille tulit.
Ipse expectabam, si plura requirere vellet
  Præsto requirenti reddere verba viro.
Interea niveos liquidum prope flumen olores
  Conspicio dulces edere voce sonos.
Tunc ego: dic, inquam vatum decus inclite vates,
  Alba quid in vestris concitat ales aquis.

Sic

Sic ego: doctiloquo sic protinus ore Poëta
  Reddit quæsitis talia verba meis.
Hanc volucrem Phœbo fertur sacrasse vetustas,
  Quæ referat cantus, Delphice Magne, tuos.
Candida fama viget nullo violabilis ævo,
  Nec mors huic nigras injicit atra manus.
Tu famam vatis candorem rere volucrum,
  Atque ideo vates concinit inter avis.
Dixerat hæc vates: grates ego protinus egi,
  Atque iterum tales ordior ore sonos:
Dic age, ni grave sit, tot Nomina clara virorum,
  Gloria Musarum, Pieridumque decus.
Nosti etenim, gens ista tua est, te Principe gaudet
  Hic chorus, & regem te Dominumque vocat.
Disce ait & mea dicta imo sub pectore conde:
  Maximus est, sed et est utilis iste labor.
Attamen haud omnes possem memorare; quis umquam
  Vel longâ referat Nomina tanta morâ?
Hic *senior*, *Grajas* quem conspicis ante cohortes,
  Argolicsim palmas Magnus Homerus habet,
Condidit altisono qui grandia bella cothurno
  Et Larissæa Pergama capta manu;
Errantemque Ithacum sævas duo lustra per undas
  Ææasque domos, Antiphatenque ferum.
Proximus Hæmathias acies, bellumque nefandum
  Lucanus grandi concinit ecce tuba,
Inclita quem genuit non uno Corduba vate,
  Quâ facit Hispanæ nomina Bætis humo.
Magnanimum Æaciden, obsessaque mœnia septem
  Regibus hinc dulci Statius ore canit.
Silius hinc Libycæ memorat perjuria gentis,
  Ponit & altisono Punica bella pede.
Cujus difficiles facundia vincere caussas
  Posset, & officio clarus utroque fuit.
Ingeniosa vides Peligni carmina vatis;
  Tam faciles alius non dedit ore modos.
Ah miser Augustæ nimium versatus in aula
  Ossa Tomitana condidit exul humo.

Ma-

Magnanimi canit hinc Stilichonis Claudius enses,
Furtaque Tartarei, conjugiumque Jovis.
Hinc Regum magno Sophocles canit ore querelas,
Intonat & tragico grandia verba pede.
Non procul Herculeos Senecam recitare furores
Aspicis, & luctus Dardana terra, tuos.
Ingens flumineo modulatur Pindarus ore
Carmina Phœbeæ consocianda lyræ.
Proximus huic dulces fundit testudine cantus
Flaccus & Ausoniam floribus ornat humum,
Qui primus Grajas in verba latina Camœnas
Transtulit & Lyricis imbuit ora sonis.
Hinc sunt Stesichori, Ceique Simonidis artes,
Alcæique minax hinc reseratur opus.
Inde cupidinei sunt Teia carmina vatis,
Quem prope virginea fronte Bathyllus adest.
Aspicis Æoliæ jucunda poëmata Sapphûs,
Lesboam dulci quæ movet arte chelyn?
Ecce autem antiquos memorat pater Ennius ausus,
Et pangit veterum maxima facta patrum.
Panditur inde gravis comœdia docta Terenti,
Plautinique nitent non procul inde sales.
Unâ Cæcilius, pariterque Afranius adsunt,
Et cum Pacuvio cætera turba sedet.
Hic Ascræus adest senior; Lucretius illic,
Tu quoque cum nostris prisce Menander ades.
Hinc culti fulget Nemesis formosa Tibulli,
Inde, Catulle, tuum Lesbia miscet opus.
Cynthia lascivi micat inde decora Properti,
Hinc tua, noster amor Galle, Lycoris adest.
Callimachique vides alterna poëmata Vatis:
Hos omnes miti vulnere fixit amor.
Invehitur proceres acer Juvenalis in ipsos,
Durior hinc scabrum Persius edit opus.
In scelera hinc rigidum nudat Lucilius ensem
Fervidus, Aurunci gloria magna soli.
Cantat lascivis illinc epigrammata chartis
Marcus, & argutis carmina plena jocis.

Mu-

Musæum Marsumque vides, vatemque canorum
Orphea, cujus habet dextera docta chelyn.
Primus hic in molles venerem transferre cinædos,
Et ritu docuit concubuisse novo.
Hinc Lunam, & stellas, & sydera cantat Aratus,
Hinc Linus, & docti Musa Pedonis adest.
Non procul hinc humili carmen modulatur avena
Ecce Syracosiâ natus in urbe senex.
Quis cunctos numerare queat? quos diximus altum
Nomen habent; non sic cætera turba nitet.
Tunc ego: dic, inquam, vates cur tempora lauro,
Atque hedera, duplici fronde revincta gerunt;
Numen idem, respondit, habent & Phœbus & audax
Bacchus, & Aonio cultus uterque jugo.
Hic virides hederas, laurum fert pulcher Apollo,
Et semper viridis tempora cingit honos.
Sic vatum viridis cunctos stat fama per annos,
Vatibus & semper favit uterque Deus.
Postquam doctiloquas fudit de pectore voces
Qui primum Aonia possidet æde locum.
Surrexi, gratesque Viro non territus egi,
Dique, inquit, meritis dent tibi digna tuis.
Multa quidem didici, sed dic precor optime vates
Ad superos ducat quæ via tuta lares;
Pande iter, æthereas & meme profer ad auras;
Non his Parca diu me finit esse locis.
Surrexit subito vates, lævamque prehendit,
Atque ait, i mecum, me Duce tutus eris.
Ducemus tacitos per inania Tartara gressus,
Per Styga, perque nigri limina tetra Jovis.
Hac quondam Ægides simul & Tyrinthius heros
Sulphureos Erebi deseruere lacus.
Hac meus Æneas, hac & Rhodopejus Orpheus,
Hac Pollux visens Castora flexit iter.
Hæc fatus movit gressum, viridesque per agros
Non festinato pergimus ambo gradu.
Inde per Elysium nemus, & felicia rura
Tendimus, & rubris prata referta rosis.

Hic

Hic Casiæ mites, illic surgebat amomum.
  Hic crocus, ast illic mollis acanthus erat.
Mitia sub viridi pendebant arbore poma,
  Omnis odorato flore nitebat ager.
Unâ ibant teneri juvenes, timidæque puellæ,
  Ducebantque alacres per nemus omne choros.
Ast alii dulces Lethei ad fluminis undas
  Sumebant curva pocula rapta manu.
Maxima queîs totam subeunt oblivia mentem,
  Et rapida ex omni pectore cura fugit.
Non procul armatos mediis heroas in arvis
  Conspicimus forti tela rotare manu.
Constitit hic vates, viridique, ait, aspice campo
  Insignes claros Martis in arte viros.
Primus, Romanas quem conspicis ante phalanges,
  Magnanimus calvo vertice Cæsar adest.
Proximus huic domitis clarum qui nomen ab Afris
  Rettulit, & Tyriæ diruit arcis opus.
Non tamen hic veteri manet inconitatus amico,
  Durat adhuc gemino pectore verus amor.
Lælius hic, sævis hic Scipio magnus in armis;
  Vix alium similem Martia Roma tulit.
En meus Augustus, Patriæ Pater, en bonus hasta
  Romulus, en Marius, Tarquiniusque ferox.
Aspice Pompejum Pharii crudele tyranni
  Supplicium; nocuit Rex tibi, Magne, tuus.
Externos hinc cerne Duces: en cæde cruentus
  Hannibal Ausonii flamma tremorque soli.
Illic Pyrrhe ferox, illic Ammone creatus,
  Cui quondam totus non satis orbis erat.
Sed tendamus iter; quis enim tot nomina possit
  Dicere? quis veteres ordine pandat avos?
Non procul inde gregem conspeximus ecce virorum:
  Dic, inquam, vates, quod genus, unde viri?
Sic ego; sic placido respondit pectore vates;
  Attamen inceptum, dixit, eamus iter.
Roma tulit partim, partim tulit inclita Grajûm
  Terra, sibi clarum qui peperere decus.

Cer-

Cernis Aristotelem, venerandique ora Platonis;
Zenonem pariter, Democritumque vides.
En quem dixerunt sapientem oracula Phœbi:
Manibus hunc imis dura cicuta tulit.
En Cicero, en Graii resonant Demosthenis ora;
Sed prior haud primum possidet iste locum.
En Paulum, castumque Numam, rigidosque Catones;
En inopem Curium, Fabriciumque vides.
Dictator Serranus adest, exulque Camillus,
Pandunt sanguineas Brutus uterque manus.
Pallados ardenti micat inclitus æde Metellus,
E medio captam qui tulit igne Deam.
En Nero, qui quondam velocis ad arva Metauri
Hasdrubali rigido discidit ense caput.
Ventum erat ad nigri squallentia tecta barathri,
Talia dum pergens verba Poëta dabat.
Sume animos, inquit, Vates, jam cæca subimus
Tartara, & inferni tristia Regna Jovis.
Sacra sonans Acheron torquet liventibus undis,
Ardentesatri stant Phlegethontis aquæ.
Tartarei squallent horrenda palatia regis,
Et solido duro stant adamante fores.
Has Pluto rapto cum conjuge possidet ædes,
Liminibus diris torva Megæra sedet.
Tisiphone, Alectoque ferox, stant crinibus hydri,
Innumeroque ferum cingitur angue caput.
Juraque dat populis Rhadamanthus & Æacus, atque
Minos: attonito stat rea turba metu.
Ore tenus liquidis Pelopis pater eminet undis,
Ardentemque fugax non levat unda sitim.
Inconsumpta vorat Tityi præcordia vultur,
Ixion celeri volvitur inde Rotâ.
Fert saxum summi super alta cacumina Montis
Sisyphus, expositum rursus ad ima ruit.
Luduntur miseræ perituris Belides undis;
Et repetita cavis effluit unda cadis.
Non procul errantes per Tartara vidimus umbras
Cædere sanguinea pectora nuda manu.

Pande precor vates, inquam, cur corpora pugnis
Contundit, sese cur fera turba ferit.
Sic ego: tunc vates: crudelia vulnera cernis,
Crudeles pœnas turba cruenta luit
Hic Nero sævitiæ Princeps, Mezentius illic,
Hic & Cajus atrox, Syllaque sævus adest.
Hic & Scironis, sceleratique umbra Tiberi,
Ultimus hoc etiam Flavius orbe jacet.
Hic dirus Busiris adest, Phalaris sævissimus, & qui
Humano celeres viscere pavit equas.
Venimus ad Stygiæ tandem vada feda paludis:
Horridus hic tetro constitit ore Charon.
Et quis, tartareum vos nam furor inquit, ad amnem
Compulit: ad nostram quis jubet ire ratem?
Quæ vivum Stygias vexit te cymba per undas?
Talia tum doctus verba Poëta dedit:
Non hunc infernas vexit cava cymba per undas,
Nec fluctus alias contigit iste tuos
Hunc vivum Elysiis miserunt Numina campis,
Attamen hac Divum fata redire jubent:
Sed conto jam pelle ratem, ripæque propinqua,
Æthereos tandem visat ut iste polos.
Appulit ad ripam puppis: conscendimus ambo,
Et gemuit multo pondere pressa ratis.
Nos senior putri ripæ ulterioris in alga
Ponit, & inceptum carpite, dixit, iter.
Cerberon hic triplici latrantem cernimus ore,
Servantemque feri limina tetra Ducis:
Haud procul Harpyiæ stabant, & Gorgonis angues,
Centaurique truces, terrigenæque feri.
Centimanus rapido Briareus immurmurat ore.
Ardentique micat torva Chimæra face.
Hic tristes luctus, varioque insania motu,
Hic metus, & tremulo curva senecta gradu.
Hic dolor, & multo perfusum sanguine Bellum,
Suppliciumque sui pallidus errat amor.
Hic jam funereo tristis Libitina sepulchro,
Hic & cum rapida mors jacet atra manu.

Hic violenta fames, tritaque infamia fronte
  Hic & languenti corpore morbus adest:
Innumeræque Erebi species; quas dicere longum est,
  Pervigilant diri carceris ante fores.
Tum vero paulum fixit vestigia vates,
  Atque ait hic geminis itur in astra viis.
Altera Sidereos hinc cornea semper ad axes
  Porta patet, candens altera pandit ebur.
Hac tu tende viam, superasque evade sub auras,
  Nec tua tartareis lumina verte plagis.
Vix bene desierat, nostros cum somnus ocellos
  Linquit, & infusum lux dedit alma diem.
Tum memor Elysiis mens quæ modo viderat oris,
  Versibus alternis tale peregit opus.

Ad Juliam.

Julia Divarum pulcherrima, Julia nostræ
Tempestatis honos; per quam non unus & alter,
Tresve proci, sed tota cohors, omnisque juventus
Uritur, & magnos sub pectore nutrit amores:
En ego ferventi trajectus corda sagittâ
Huc venio, supplexque tuum, Dea, limen adoro:
Sic me jussit Amor; nostri miserere furoris
Diva potens, miserere mei; precor, alma poetæ.
Per te ego Cyrrhæos colles, sacrumque subibo
Musarum nemus, & Phœbi penetralia tangam.
Per me fata Deum vinces, atque omnibus ævis,
Inclita carminibus semper celebrabere nostris.

Eidem.

Vultu Julia pulchrior Dearum,
Stellis dignior, altior Tonante,
Et cœlo renitentior sereno;
Pomis gratior & rosâ rubenti,
Et nardo redolentior, crocoque;
Plumis mollior, albior ligustro,

Phœbi lumine clarior nitentis.
Molli Julia suavior falerno,
Albis Julia purior columbis;
Fulvo Julia carior metallo;
Eois pretiosior lapillis;
Et, ni despicias meos amores,
Mundo Julia major universo.

Ad superos.

Custodite meam, Numina, Juliam;
Longis hæc vigeat temporibus precor;
Et felix Pylios dinumeret dies:
Nec morbos tenero pectore sentiat,
Nec sævis jaceat languida febribus.
At cùm mors rapidis horrida faucibus
Nigras in dominam contulerit manus,
Condatur Pario corpore marmore;
Cœlesti solio spiritus emicet.

Amor ingens.

Juliæ magno periens amore
Uror, & cæco stimulatus igne
Noctibus totis simul & diebus
Ardeo, nec me
Sol cadens dulci reficit quiete,
Nec later terrâ quoties sub altâ;
Sedibus nec cùm veniens Eois
Lumina pandit.
Non cibo nostri fugiunt dolores,
Neve potanti fugiunt Lyæo;
Nulla res tantos misero furores
Corde repellit.
Quid juvat duros pariter labores,
Quidve semotas petiisse terras?
Impiger telis puer universum
Pervolat orbem.

Non venenatis fugit ardor herbis:
Parcite ô verbis, magicæque cantus:
Cœlitus missi veniunt amores:
Cedite fatis.

De forma Juliæ.

Amore captus Juliæ miser semper
Huc erro & illuc; specto per vias urbis,
Et per fenestras, januasque, vicosque,
Fors si qua pulchros Juliæ meæ vultus
Puella referat, cujus ore consoler
Diros furores. nulla sed tamen nostræ
Similis videtur Juliæ: simul cunctos
Hæc vincit homines, vincit & Deas omnes,
Decore, vultu, candidâque cervice.

Ad Juliam.

Vultu Julia splendido;
In cujus geminis luminibus faces;
Cui flavæ renitent comæ,
Pandit purpureas cui facies rosas;
Primâ candidior nive,
Te malim Siculi quam maris insulas,
Quam totos Libyæ greges;
Quàm quæ Dardanius dicitur Attalus
Donavisse Quiritibus:
Quam fucos & opes divitis Indiæ,
Et cultum Alcinoi nemus;
Si quis forte mihi diceret, elige.
Quidquid concupis, & dabo;
Spernens, ô mea lux, cæteras, te modò &
Vultus eligerem tuos.
Magni sceptra Jovis [illegible] displicent

De cantu Juliæ.

Orpheus ad cytharam dicitur, & Threiciam chelyn
Silvas, saxaque nec non fluvios, & rigidas feras
Traxisse: & tetricas Eumenides, regnaque tristia
Movit carminibus, cùm pius ad Tartareum Jovem
Ivit, sidereis Eurydicen ut traheret polis:
Sic & nostra canit Julia cùm multisona ad lyram,
Ad cantum fluvios, atque feras, & scopulos trahit,

De amore in Juliam.

Non Tonantis aurea
  Conjux, severæ forma non Dianæ;
Non Minerva, non Venus,
  Non quidquid est toto decoris orbe,
A meo amovere me
  Amore possit, & meo furore.
Fata Juliam mihi
  Semel dedere quis meos amores
Solvet; aut meas faces?
  Fatis repugnat nemo: fata regnant.

Ad Juliam.

Adspicis, ut culti niteant, mea Julia, colles,
  Utque renidat ager;
Sidonius teneros suadet jam Taurus amores,
  Et nova vernat humus
Sume lyram & paribus non incomitata puellis
  Ad mea rura veni.
Hic cava littorea cingemus tempora mirtho,
  Sutilibusque rosis:
Ducemusque alacres per florida prata choreas,
  Tu Dea, voce canes.
Fessa dehinc viridi ponemus corpora terrâ,
  Gramineisque toris.

Carpemus varios tenero de cespite flores,
Pomaque ab arboribus.
Non ferus hæc Boreas perflat, non turbidus Auster
Rura, nec Eurus atrox:
Hæc tantum Zephyrus mollique Favonius aurâ
Tempus in omne colit.
Absunt terribiles linguis radiantibus hydri;
Stellio dirus abest;
Hîc violæ molles, hîc candida lilia crescunt,
Purpureique croci.
Hîc hyacinthus adest; hîc somniferumque papaver,
Hîc amarantus adest.
Omnia collucent, florent Bacchusque Ceresque;
Ridet amœnus ager,
Condita silvestri cantat Philomela rubeto;
Flet sua mater Ityn.
Ergo veni mea lux, & me mihi carior ipso
Dimidiumque mei,
Explicitâ tetros pellamus fronte dolores,
Dum finit ipse Dies:
Dum nitido viridis collucet in ore juventus,
Dumque senectus adest.
Vita fugit, properatque gradu festina citato,
Lapsaque non remeat.
Ille sapit quisquis fugientia gaudia carpit,
Tristitiamque fugit.

Ad Juliam.

Quid cumulatis opes; quid pondera vana metalli
Fulvi? quid argentum nitens, purpureasque togas?
Quid juvat innumeris Ægyptia rura juvencis
Arare, quæ Nilus suis irrigat arva vadis?
Num vos divitiis plures vivetis in annos,
Ætasve erit felicior, majus & ingenium;
An potius miseros noctesque diesque labores
Necesse vos erit pati, perpetuumque malum?

Divitias etenim curæ comitantur, amorque,
Et inquieta pectora, sollicitique metus.
Ergo quis poterit felicem ducere vitam
Tantis trucidatus malis? quisve beatus erit?
Non miser est potius (volumus si vera fateri)
Immensa quisquis possidet sollicitudinibus;
At nos argentum, mea Lux, spernamus & aurum;
Amore tenti mutuo, dulcibus & laqueis;
Perpetuis dites curis pallere sinamus,
Ipsum inter aurum pauperes, inque opibus miseros.
Nos Venus efficiet nimium nimiumque beatos,
Dum sæva desint jurgia, Mars quoque, & ira simul.

De forma Juliæ.

Quicumque flavum Juliæ meæ caput,
Albaque colla videt, ventoque diffusas comas;
Sese Dearum credit ora cernere,
Pallados, aut Veneris, magnive matronæ Jovis,
Aut quæ sagittis conficit truces feras
Rura sub Arcadiæ, celsisque sub Cynthi jugis.
Stupet juventus, frigidi stupent senes.
Attonitique manent, nitore tanto perciti.
Talis stupentes vertit & Gorgon viros,
Vipereis rigidum caput recompta crinibus.
Talis ferinos vertit in vultus ducis
Dulichii comites, pollentibus Circe sonis.
Amore quisquis vult repentino capi,
Vel semel adspiciat nostræ nitorem Juliæ.

Ad Juliam.

Quid fles, ô mea Lux, quid madidis genas
Perturbas lacrimis albaque percutis
Sævis pectora palmis,
Et flavum lanias caput?
Felix Elysium jam nemus adspicit
Frater, Parca truci quem rapuit manu;

Et possessa beatis
Umbris rura perambulat.
Hic sunt virginei cum citharis chori;
Hic est arcitenens cum pharetrâ puer;
Passim lilia, passim
Rubris cum violis rosæ.
Hæc nos rura manent, hoc nemus incolet,
Quisquis purpureis fervet amoribus;
Quisquis pectore molli
Inclusas alit faces.
Ergo jam querulis parce doloribus;
Neu mœstis violes funera fletibus,
Vivam Julia fulgur,
Promas, ocelle, [illegible] mihi.

De Juliæ pulchritudine.

Si quis montivagæ pectora Deliæ,
Junonis faciem si quis, & aureæ
Fulgorem Veneris, Palladium decus,
Si quis cernere concupit:
Nostræ conspiciat lumina Juliæ:
Hæc formâ nitidum vincit Apollinem,
Bacchumque: haud aliam fata parem queant
Nostræ gignere Juliæ.

Ad Juliam.

Julia, noster ardor,
Hæc dies festa est rapidi principium furoris,
Quâ Cytherea fecit,
Quaque trajecit celeri molle jecur sagittâ,
Et mea flamma cœpit.
I puer; cum thure rosas purpureas Sabæo,
Et breve lilium fer.
Myrteæ flavis niteant temporibus coronæ,
Neu bona vina desint.
Diva placanda est Venus, ut perpetuo sub igne

Noſtra perennet ætas;
Ut ſemel fuſi geminis pectoribus calores,
Tempus in omne vivant,
Noſque toto mutuus adſtringat amor ſub ævo.

Ad eandem.

Julia cunctarum nobis cariſſima rerum,
Quas pontus & quas terra, quas aër tenet;
Ne viola lacrimis faciem, neu ſcinde capillos,
Quod fata in alias ire me terras jubent.
Vive alacris. neque enim penitus te diva relinquam,
Nec totus hic Octavius cedet locis.
Dimidium noſtri tecum remanere neceſſe eſt,
Tecumque partem pectoris linquam mei.
Una erimus, quamvis peregrina in mœnia tendam:
Ne mors quidem ipſa ſeparare nos queat.
Sum tuus, & geminos mens una ligavit amantes:
Tuus ero vivens, eroque poſt mortem tuus.

ANTONII ORITHEI.

GRata, quæ nullas, Erato, tenebras
Tempore offundi pateris virorum
Fortium gestis, age nunc sonoro
Concine plectro
Cæsaris magni genitum; ut per ora
Omnium victor volitet, per ævum
Omne, qua magnas obit Amphitrite
Æquore terras.
Dic ut ingentem Latio minantem
Fuderit classem, populosque magnâ
Solverit curâ, quibus imminebat
Barbarus hostis.
Nam memor quis non timuit malorum?
Cùm tot heu nuper populis subactis,
Cyprio regno, Venetisque pulsis
Fœdere rupto,
Classe victrici penitus repostas
Africæ immanes Asiæque gentes
Hadriæ latè populare lætas
Cerneret oras?
Rebus & longe trepidis, remotis
Austrius Calpes celer usque ab undis
Obvius, fidens animi, citata
Classe cucurrit.
Nulla certantes truculenta diri
Terruit Martis facies cadente
Hinc pilâ, flammis sonitus ciente
Fulminis instar;

Hinc

Hinc manu jactis celeri sagittis,
Hinc globis latè, graviterque olentis
Sulphuris, nigræ picis, atque flammæ
Cuncta vorantis.

Sed nihil præsens trepidare Jesu
Austrius præfert fide, militemque
Urget, & sedes alacer beatas
Præmia ponit.

Miles hoc tandem duce fretus hostes
Vicit & late Pelopis rubentes
Barbarâ cæde obstupuere Ponti
Dorides undas.

Quam bene afflictis, Pater alme, rebus,
Qui vices Christi geris unus omnes,
Ultimæ & Rex Hesperiæ, Hadriæque
Magne senatus,

Italis vos consulistis oris:
Austrio in classes, aciesque summum
Imperî jus cùm tribuistis, almo
Cæsare nato!

Hoc duce exactis temere soluti
Fœderis pœnis, celebri peracto
Prœlio, nostris procul arcuisti
Manibus hostem,

Et feræ gentis rabie repulsâ,
Omnibus lætam populis salutem
Jam metu diro exanimis tulistis
Fœdere juncti.

Barbarus vos jam trepidus timebit,
Nec suæ audebit ditionis oris
Egredi, & nostros malesanus armis
Tangere fines.

Mox fero pulsus solio superbus
Thraciæ, vestris cumulum triumphis
Addet, & terras male tutus omnes
Linquet avitas.

DO-

DOMINICI ORTANII.

Ad Franciscum Patricium Senatorem.

Si mihi Calliope cunctis veneranda poetis
Fuderit ingenium, Phœbus Apollo lyram,
Si mihi Threicius cytharam, quâ saxa ciebat,
Vel dederit vates, eloquiumque dabit,
Si mihi Mæonidæ fuerit, vel lingua Maronis,
Non possum laudes scribere, docte, tuas.
Est tibi forma decens, superas gravitate parentes,
Es mitis, placidus, magnus in orbe senex.
Non habuit Latium similem, non mille per annos
Græcia, & ingenio, vel probitate virum.
Spes erit Ausoniæ, per te dabit Itala Camœnas,
Te modo cœlicolæ vivere, docte, sinant.
Spes aberat vatum, tendebat in æthera Clio,
Te Duce Pieridum turba serena viget.
Te Deus æthereo ditavit carmine vatem,
Qui molles elegos, qui fera bella canas.
Denique, docte, valens & nostros sine pondere versus
Corrige, tu voto sic potiare tuo.
Sic tua fata sinant vitales carpere flatus,
Sic Parcæ parcant fila movere tua.

JO: ANDREÆ PALATII

MONDAINENSIS.

In obitum Mutii Tarrucii Discipuli.

MUti, agedum, mellite, oculos attolle parumper,
  Languidulum & ſtratis exere brachiolum.
En tibi Eliſa mero dulci cratera coronat,
  Atque uxor placitas præbet amica dapes:
Porrigit & carus tibi cruſtula blanda magiſter,
  Quæque tuus miſit Punica mala pater.
Quid ceſſas? oculis nocuum depelle ſoporem,
  In molli tandem conſideaſque toro:
Nonne audis blanda Hippolytum te voce vocantem,
  Mannellumque tuas carpere caſe moras?
Auguſta en turdos patrius Tarrucus ab urbe,
  Et pleno geſtat ciſtula pulchra ſinu.
En viſum occurrit patriis te frater ab oris
  Oh tibi vimineis quæ tulit in calathis!
Surge puer, mellite puer cape munera, carus
  Quæ genitor patria mittit ab urbe tibi.
Qui, ſi non miſerum morbus torqueret acutus,
  Affixum ingrato languida membra toro,
Jamdudum aſcenſis mannis rapido ocyor Euro
  Iſſet in amplexus dulcis alumne tuos.
Sed nos hæc ſurdis jactamus verba procellis,
  Nec pueri linquit lumina victa ſopor.
Altius eſt igitur clamandum: agedum optime ſurge,
  Surge age, ſurge puer, ſurge age, ſurge puer.
Ecce tibi collo gemmata monilia conjux,
  Atque aurum propriis detrahit articulis.

En

En niveus, quicum ludas impune, catellus:
  Fabellasque tibi blanda Lycinna refert.
Chalcidica en frater quæ Bernardinus ab urbe
  Uxori misit munera pulchra meæ.
Aspice litterulas, quas tam laudare solebas,
  Quas etiam facili reddere sæpe manu.
Audi quæ chartis commissa fidelibus, ille
  Hæc misit sensus nuntia verba sui.
Hei mihi letheo perfusus membra sopore
  Nil videt, & muto est Mutius ore meus.
Quid? quod neglectis mater Lucretia cunctis,
  Magnanimos poterant quæ tenuisse viros,
Cara inquam mater te visum venit, & auri
  Vim magnam plenis protulit in loculis.
Surge igitur propere, & caram amplexare parentem,
  Quosque tibi nummos detulit illa, cape.
Sed quoniam lentum hoc depellere non pote somnum,
  Mutandus nobis est modus, & ratio.
Lux hodierna, puer, secus ac tu rere, peracta est:
  Ad ludum doctam te vocat unde suum,
Ludum, Pieriis tribuuntur ubi otia Musis,
  Et magno edifcis cum Cicerone loqui.
Cernitis, ut meus hic speciosa ad nomina alumnus
  Sustuleritque oculos, sustuleritque manus?
Nimirum huic nihil est potius virtute priusve,
  Illius qui unis tangitur illecebris.
Sed cur tam subito demittis eburnea colla,
  Æquales claudis sideribusque oculos?
Vim morbi, mortisque agnosco signa futuræ,
  Injecit rapidas quæ tibi iniqua manus,
Conscia te nunquam moriturum, fortior ætas
  Fecisset si te parvule alumne virum.
Iratus legit immitem sic vinitor uvam,
  Pomaque acerba altis decutit arboribus.
At non hæc patri dudum promissa Camillo,
  Iguvium cum te mitteret ille, dedi:
Sed fore, qui genti factis præstantibus olim
  Tarrucæ laudem non minimam adjiceres;

Et magni ingenium Tulli crescentibus annis,
  Divinum & nobis Virgilium exprimeres.
O spes incertas hominum, quas obruit ante
  Tempestas, partum cernere quam liceat.
Fortunam o fragilem, & certamen inane virorum;
  Quod sæpe heu mediis frangitur in spatiis.
Ille oris decor, & probitas, animusque, viriles
  Ante annos tibi quæ Juppiter ipse dedit;
Illa acies mentis longa dignissima vita
  (Me miserum!) subita morte retusa jacet.
Iguvium parvo teque, o miserande, sepulchro
  Conteget a tenui terra aliena tua.
Ecce tuum atrati circumstant corpus amici,
  Queis tibi communis vita domusque fuit.
En famulus, en conjux, en custos sedulus: qui
  Ereptum primo te sibi flore dolent.
Amissum & genitrix suspirat pectore ab imo,
  Extremum dicit fraterque & ipse, vale:
En lacrimis numerosa cohors juvenumque, senumque
  Impositum tristi prosequitur pheretro.
Dum tuus, heu, genitor spe multum ductus inani
  Pro nostro superis vota facit reditu,
Et tibi felicem morbumque viamque precatur,
  Eximiis animi muneribus cumulans.
At tu, seu lætum Elysium, felicidaque arva
  Et secreta piis a Jove Regna tenes:
Seu cœtu Angelicûm ascriptus, sanctisque Piorum
  Conciliis, superûm lucida templa colis,
Efficiunt quæ sola homines, servantque beatos,
  Mors unde, & luctûs exulat omne genus:
Ingenti nobis qui exuris corda dolori
  Ignosce, atque illum, qua potes arte, leva.

Ad Rusticuccium Episcopum Fanensem, cujus insigne est equus alatus.

Gorgoneo Perseus cum fudit sanguine terram
Fatali mucrone furens, cervice resecta

Ulci-

Ulciſcens ferro temeratæ templa Minervæ,
Aligeri emicuit de vulnere Pegaſus alto:
Ardua qui celeri conſcendens aſtra volatu,
Æthera per liquidum vibratis protinus alis
Inſolitum tum carpſit iter, pariterque petendo
Tellurem, nitidas fontis pede protulit undas:
Quem mox Bellerophon ſecum deduxit ad oras
Flaventis Lyciæ tenditque ad culmina montis
Vectus eo, demitque ingenti cuſpidis ictu
Armatæ flammis horrendæ monſtra Chimæræ,
Inde cito lapſu cœli convexa petivit,
Terrenas linquens ſedes, ubi vertice ſummo
Enitet effulgens ſacra inter ſigna relatus
Æthereo (nam ſic voluit Saturnius) axe.
Sic inter varios caſus, vitæque labores,
Fortunaque dolos, terræque mariſque pericla
Emicuit ſemper virtus tua, ſidera tangens,
Ut Phœbi jubar, atque decus ſolet, optime Præſul.
Quam *Pius* admirans Quinctus te vexit ad altos
Pontificum ecce gradus, ut tanto lætus honore
Et lituo, & ſacrâ velares tempora mitrâ.
Adſpice, quanta hominum pertentent gaudia pectus,
Cum tu Fanenſis ſplendor, & gloria gentis
Huic urbi præſis, per quem revocata redibit
Juſtitia, atque Fides, Pax, & Concordia, virtus:
Jamque Dei cultus noſtram remeabit ad urbem,
Et Pietas: ſumentque ſimul delubra nitorem,
Atque ſacerdotes divina altaria circum
Sacra ferent, hymnoſque canent, laudeſque Deorum.
Nunc vero Antiſtes ne dedignare laborem
Accipere, & potius læto tua mœnia vultu
Ingredere, & populi Fanenſis jura capeſſe:
Nam nihil hoc potuit contingere gratius illis.
Exultat vitreis gaudens Argilla ſub undis,
Atque ſuum ducens ad gaudia tanta Metaurum,
Exercent pariter choreas, & carmina dicunt,
Adventuque tuo gratantur pectore toto.
Tum quæ diſpenſant mortalia fata ſorores,

Dent tibi Neſtoreæ felicia tempora vitæ,
Ac grege cumque tuo cœleſtia limina lætus
Aſcendas, valeaſque epulis accumbere divûm.

Ad Aldreanum Cybo Malaſpinam, Maſſæ & Carrariæ Principis filium.

Flos Ligurum Aldreane ingens, quo Principe Maſſa,
Et niveo dives Carraria marmore gaudet;
Maternumque genus decorat, decoratque paternum,
Et præſtans forma, & cunctarum copia rerum:
Sed magis ingenui mores, pietaſque, pudorque,
Ante annos prudenſque animus: quid volvere libros
Te juvat æſtivis ſemper ſub ſolibus? atque
Tantillum a ſtudiis numquam ceſſare ſeveris?
Parce tibi, flagrat cœlo dum Sirius ardens,
Et Canis exurit ſitientes fervidus agros.
Mox autem, effundet largos cum pomifer imbres
Autumnus, pelletque ardentem Libra Leonem,
Impune & libros, ſtudia & conſueta repoſcet:
Et magnum Æneam, ſtratoſque a Cæſare Gallos,
Pompejumque ducem noſces, civiliaque arma,
Quæ te olim magnis legionibus imperitantem
Edoceant, quæ ſint bellantis munia, quæ ſint
Principis, imperio qui continet oppida; quamvis
Hoc tuus antiquis dictus ſcriptoribus Aron,
Hoc pater, hoc melius tibi præſtet avunculus ingens,
Qui veteri Urbino, qui fortibus imperat Umbris,
Et Grajos, priſcoſque æquat virtute Quirites.
Interea aut durum cantu ſolaberis æſtum,
Aut Cithara: puerum cithara formavit Achillem,
Si neſcis veterum laudatus carmine Chiron.
Venatu interdum montes, campoſque fatigans
Te vegetum nobis referes, tenuiſve ciebis
Effigiem belli, ſimulataque prœlia buxo,
Curarum his reparans ſubeundam ad grandia mentem.

Ad

Ad Marianum Sabellum Iguvinorum Episcopum.

Quam populus superos toties, concorsque senatus
Orarunt, vênit lux optatissima; qua se
Collibus a septem, quos Thuscus perfluit amnis,
Majorem titulis, propria & virtute verendum
Iguvii inferret veterem Marianus in urbem,
Commissumque gregem; sacrasque viseret ædes
Ossibus alterius Mariani, & nomine claras,
Quem quondam effusus Christi pro nomine sanguis
Insignisque animi pietas cœli arce beavit.
Iguvium, & prisci Æneadum gaudete coloni,
Lætitia & festas ad sidera tollite voces.
Nam teneris curare greges hic doctus ab annis
Informem avertet scabiem, & contagia dira,
Et nocuum pariter stabulis furemque, lupumque;
Atque illis liquidos fontes, & pabula læta
Suggeret: ac campum tondentes, carmine dulci
Mulcebit, referens proprio quas corpore pœnas
Pro caro tulerit Pastor cœlestis ovili,
Innatasque illi sordes quo fonte lavavit:
Tum si quis patris ætherei, quod templa domumque
Polluat, indignum præsenti, & numine reddat
Nactus erit: facto (ut quondam) de fune flagello
A nocuis meritas læso pro numine pœnas
Exiget, ac justæ haudquaquam moderabitur iræ.
Te vero, quem Roma parens, genus atque Sabellum,
Et Graja, & Latia tollit facundia lingua,
Ne pudeat parvi pecoris, quod Bembus, & ingens
Ruverus, ac celebris pavit Fregosius olim,
Ex Petri evectus sedem Marcellus ad altam:
Has artes Tyrio frater spectandus in ostro
Jampridem tuus in Romana exercuit urbe.
Hoc, vetus Hispanis Beneventum ubi tollitur arvis,
Pascendi pecoris studio flagravit uterque
(Si libet annales evolvere) Honorius ingens,

Queis triplici Roma ornavit diademate frontem:
Innumerique alii vestro de sanguine, quorum
Vivit honos, & fama oras diffusa per omnes.
Horum igitur ne te pudeat præclara secutum
Exempla, egregiam Mariane accingere & artem,
Lanigeros ductare greges, ac pellere si quos
Invexit miseris Pastorum inscitia morbos.

D. Constantii Episcopi Perusini vita: ad Cæsarem Barzium Eugubinum.

Constanti magni, patriæ flos candide, vitam,
Civile Augusta dum tu jus dicis in urbe,
Majorum; & tendis laudes æquare tuorum,
Perlegi, atque animi parte interiore locavi:
Quæ, quod nos rerum auctori, divûmque parenti
Conciliet, quanam ratione accumbere mensis
Mortali superûm liceat, docet: ut nihil illa
Plenius. Inviso quod si te forte labori
Furari paullum potes, & cessare severis
In studiis (ita cur credam? demum accipe paucis)
Nam, ne multa, obstat nostrorum summa laborum.
Principio claris quamvis Constantius ortus
Esset avis tulerat quoniam gens Barsia, cujus
Nobilitas gentes memorabilis inter Etruscas
Dives agrisque esset, congesto & ditior auro,
Deliciisque potens tellus Perusina tulisset:
Hunc tamen haud potuit blanda irretire voluptas
Illecebris; non pulchra Venus, dulcisve Cupido,
Aut misera ambitio sua sub juga mittere: namque
Æthereo totum regi se addixerat heros,
Inque uno mentem, & curas defixerat omnes.
Ergo divitias miseris largitus egenis,
Innocue, & totum traduxit puriter ævum,
Usque indicta piis celebrans jejunia: pignus
Et divini animo recolens memorabile amoris
Nocturnis horis cecinit, cecinitque diurnis.
Tempore, quo immani Cæsar rabie actus, & ira,
Ætas

Ætas cui nomen prisca indidit Antonino,
Prospiciens veterum cultus vanescere divûm,
Italiamque duci passim dare nomina Christo;
Et sese, & fluvio natos mersare salubri:
Terrarum toto quæri mandaverat orbe
Cultores veros superûm, & longo ordine duci,
Impia sparsuros sancto delubra cruore.
Spe autem, minus haud rebus, quàm nomine constans
Interea innumeris magni intrepidusque pericli
Stabat ovans, Christumque Deum, regemque canebat.
Dein cum vitali desisset vescier aura,
Cui rerum incubuit sacrarum cura; nec ullus
Auderet tantæ contingere pondera molis:
Dum sibi quisque timet cruciatum, vincula, cædem:
Cunctorum votis Constantius ipse vocatus
Defuncti in solium, tali in discrimine rerum,
(Heu) sibi porrectas non detrectavit habenas
Accipere; & certis caput objectare periclis.
Tanta illi patriæ, & communis cura salutis.
Quid memorem exceptos, exantlatosque labores
Pro superûm cultu, & commisso pro grege? caram
Fuderit utque animam Christi pro nomine, colla
Carnificis sæva præbens ferienda securi?
Ergo illum his meritis summi regnator Olympi
Excepit proceres inter, quos regia cœli
Dives habet, stellisque & multo insigniit auro.
Corporibusque dedit sævos depellere morbos;
Humanasque preces cœlo importare sereno:
Stant Augustæ quibus nunc mœnia, stat decus ingens,
Et Perusina polum tollit se gloria ad altum.
Hæc super innumeris Juvenum doctissime gestis
Constantî pauca: unde domus tua fluxit, ab ipsa
Italia Herculeas clarissima ad usque columnas.
Quæ cur (heu miseri) tota non mente secuti,
Ambitione, dolis, luxu, atque cupidine, & ira,
Et quidquid manet antiqua de sorde, relictis,
Jam tandem patriis animum convertimus astris,
Et cœlo mentes erectas tollimus, unde

Principium, & nostræ dedüsta est gentis origo.
Id nos præsertim moneant, cùm tempore Namque
Hinc Scytha barbaridis Meliceam circumvenat armis,
Et Latio insultans, atque Urbi vincla minatur:
Atque illinc campos ferro populatur, & igni,
Quos Dravus, quos Danubius quos Savus inundat.
Parte alia absumpta est civili Gallia bello,
In variasque abiit sectas Germania discors,
Utraque lethiferis animos imbuta venenis,
Quæ sparsere novi circum Arctia regna Gigantes:
Nos dum ultrix scelerum exercet Rhamnusia virgo,
Et pro commissis pœnas infensa reposcit.
Hunc nostris tu saltem animis Pater optime amorem
Immitte, ac stulti da temnere gaudia vulgi,
Æthereo invisosque homines quodcumque parentû
Efficit, ac cœlo Stygias detrudit ad undas.

In Leonem vermiculati operis Iguvii in Gabrielliorum Suburbano repertum quum nuper inter Venetos & Turcas bellum suscitatum est.

Iguvii effossus nuper sub montibus altis
Compositus crustis, tessellisque Leo,
Surgit ubi festi moles operosa Theatri,
Et magna à priscis culta Diana fuit,
Quem juba convestit validos diffusa per armos,
Terribilem & villis cauda superba facit;
Atque uncis Pardum pedibus tenet, inque timentem
Jam jam invasurus dente videtur atrox,
Indigenas fortes, & vinci nescia signat
Pectora, & intrepidos Martia ad arma viros.
Egregios bello Tyria Carthagine quondam
Ostendit Pœnos sic caput acris equi.
Sicque etiam Romæ imperium portenderat orbis,
Tarpeja inventum quod fuit arce caput.

AONII PALEARII VERULANI.

In nuptiis Nicolai Marini, & Aloysiæ Mendozæ.

VEsper ab hesperiis nitidum caput extulit undis:
Et totum accendit diffuso lumine cœlum.
O decus lusubrum: nuptæ consurgite contra.
Deducenda suo tandem est nova nupta cubili
Nox ruit: & Veneris jucundæ præterit hora.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Et meminisse decet nuptæ, & meminisse potestis,
Expectata dies fausto cum sidere venit,
Cum inveni caro vos despondere parentes.
Spes vestras si forte aliquid pro tempore lusit,
Ut primum optati vobis data copia lecti est,
Quales amplexus, & gaudia quanta fuerunt!
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Aspicite, ut sedeat demisso lumine virgo,
Ingenuo suffusa genas utrasque rubore.
Certe oculos non tollit humo, roseumque labellum
Comprimit, & nullas emittit pectore voces.
Non decet hoc fieri: gaudet Venus aurea risu:
Libera res Amor est, & libera mater Amoris,
Lætitiæ genitrix hominum, divumque voluptas.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
O felix virtute tua, lectissima virgo,
Educta ingenuè, sanctoque assueta pudori,
Non tibi mens ullas nunc afferat anxia curas:

Sed nova conjugii pertentent gaudia pectus.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Num virgo te cura subit, pietasque tuorum,
Quos rate conscensa liquisti in littore Ibero?
Aspice, quam multi te sunt vel sponte secuti,
Quaque tuos clara passim virtute sequuntur.
Hic domus, hic patria est, ubi nullo tempore abesse
Laudibus a magnis poteris, meritisque tuorum.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Ausonia in magna pars est tibi maxima virgo:
In qua laudis habent tantum duo fulmina belli,
Consalui, quorum est alter super æthera notus,
Lætus in Elysiis qui nunc agit otia campis;
Insubres alter justis moderatur habenis:
Quem Suessana Ducem, Regum e domitoribus ortum,
Observat tellus, armorum fortibus ausis
Æternæ pulchro florentem laudis honore.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Quæ tua sunt tecum sapiens bona percipe virgo:
Est tibi perpetuo sociatus fœdere lecti
Cœlestis juvenis, quo non formosior alter:
Quem Charites finxere manu, & Nereides ipsæ
In conchis inter gemmas aluere marinas:
Is te suspiciens tereti cervice reposta,
Vix capit ipse sua secum sua gaudia mente.
Huc ades o Hymenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Quare agite expertæ nuptæ bona dicite verba,
Et casto in thalamo de more locate puellam.
Non Dea mortali tales concessit amores,
Nec Deus hoc umquam conjuxit fœdere amantes:
Qualis in his inerit veniens pax aurea cœlo,
Læta ferens dextra ramum felicis olivæ,
Et dulces natos, & pignora cara, nepotes.
Huc ades o Hyemenæe Hymen, ades o Hymenæe.
Commistum genus hoc Italum cum sanguine Iberos,
Clarum, illustre potens, omnique ex parte beatum,
Nequitiæ ignavæ quod nulla redarguet ætas,
Innumeros semper magnos volventibus annis

Ar-

Armorumque duces pariet, pacisque magistros.
Quam multa in silvis orienti germina vere
Hac. illac circum viridantia parturit arbos,
Quam multi in pratis, aura spirante Favoni,
Nascuntur flores, aruisque feracibus herbæ.
Huc ades o Hymenææ Hymen, ades o Hymenææ.
Audistis? lævum intonuit, læta omnia, fausta
Omnia, felicis unt ominis omnia plena.
Insubrum nunc ite nurus, accendite tedas
O pueri, simul ite viam, tuque optima virgo
Tolle pedem aureolum, conjux mox ipse sequetur
Os humerosque Deo similis, tua maxima cura.
Jam quos heroas nobis dabis optima virgo?
Accipe de magnis felix heroibus omen,
Quos fecunda nurus geminos feliciter edet:
Quod sanctum, firmumque tibi Dux maxime Thoma
Fortunate senex dat carminis auctor Apollo.
Cernis ut extemplo spes sit tibi facta nepotum?
Jam faciet virgo, ut terrarum intelligat orbis,
Ecquæ progenies, ecquæ divina propago
Venit ab Hesperidum semper felicibus oris.
Huc ades o Hymenææ Hymen, ades o Hymenææ.

Ad Joannem Tonsum.

Laudator vatis Venusini candide Tonse,
Ne tibi me credas imponere, carmina mitto
Ad sensus efficta tui, moremque poëtæ,
Invito genioque meo, invitaque Minerva.
Quanti te faciam nosti pro tempore, abesse
A me si possum, tibi quo magis obsequar uni.
Ille ubi jam numeris mulsisset dulciter orbem,
Argolica fretus cithara, fidibusque Larinis,
Hellade ab usque Remi & Musas duxisset in urbem,
Libertate frui statuit, placidaque quiete,
Et delectari studiis ignobilis oti.
Hinc dulces scriptis cùm compellaret amicos,
Protulit effetos, volutique ex tempore versus:
Quos

Quos sale Romano, atque Italo conspersit aceto:
Quorum sunt tamen hiberna nive candidiora
Verba, quasi e liquido, & puro manantia fonte,
Sed fortasse nimis numerorum lege soluta.
Felix ille quidem, natus melioribus annis,
Queis licuit metiri quemque suo modulo rem,
Atque aspernari fastus popularis honores.
Ambubajarum collegia, pharmacopolæ,
Nunc ego si inciperem, ferres? dic candide Tonse.
Numquam quod sentis dices nisi dixeris istuc,
Et si non dices, dicet Scaphenatius ipse
Ingenuus, centum mihi qui est pro millibus unus.
Est hoc principium satyræ: fac esse. semel ne
Labitur in numeros istos ridente camœna?
Includi non vult donatus jam rude ludo.
Ergo impetrata venia liceat mihi quidquid
Venerit in buccam, atque animum, proferre. laboris
Impatiens quisque est, ubi jam tardante senecta
Sanguis hebet, segnes non jam aspiramus ad illa,
Quorum spe crevi, quæ non juvenesque, virique
Fecimus, ingenii perculsi laudis amore?
Est aliquo ambitio vitium pro tempore honestum,
Turpe seni emerito, qui si velit, ipsa recusat,
Et prohibet natura, queat ne tendere contra.
Orator placuit florens Hortensius annis,
Non ita jam grandis natu, quin Roscius ævi
Maturus jam, ex arte modos, cum tibia cantus
Æquaret pariter, fertur fecisse remissos.
Cùm semel Æsopus voluisset tollere vocem
Altius, est raucus toto ridente theatro
Factus, cumque iterum acclamaret, vox magis ipsum
Defecit, vulgo tum personuere cachinni,
Plangor, & invisus populari sibilus auræ.
Nil supra vires tentandum, et fuit olim
Versatum in magna cum laude fuisse palæstra
Quod si forte senex duro contendere cæstu
Jam velit, effœtæ cum sint in corpore vires,
Infliget plaga numquam: & si cum ictibus auras
Ne-

Nequicquam faciet, procumbat, deinde resurgat,
Decidat & rursus, risum teneatis amici?
Sic ubi jam vitæ gravior processerit ætas,
Siquid adhuc patimus non id Dea suscipit Hebe,
Gratia nec cingit nitidum florente corona,
Quod senis effœto recidivi e semine fluxit;
Quem sapiens mater prope jam natura reliquit.

Dis manibus Sicini Peguli.

Ut gravis attonitas pepulit mihi nuntius aures:
O lux, decusque nobilis Bononiæ,
Heroa amissum, nulli virtute secundum,
Domi forisque in otio, in negotio,
Quàm præsaga mali mens est mea visa timere,
Ate sinistra ne quid afferret tibi!
Cum te cara parens, cum te lectissima conjux
Vocaret usque, virginesque pallidæ,
Quas amor in vita tuus, & spes dulcis alebat,
Desiderarent, & vocarent sæpius;
Cumque chorus Phœbi, & quondam sua cura poëtæ
Accingerentur ad canendum tristius.
Augurium infelix, verus mihi nuntius, ergo
Hic, optime heros, est tuo de funere?
Cujus ego egregias laudes, & rapta trophæa
Ab hoste barbarisque nationibus
Ipse meis prodam numeris, modo vita supersit;
Et annuant montes colentes Aonas:
Quæ me ex Insubribus referent ad amœna vireta,
Collesque dulcis, divitisque Etruriæ:
Hic ubi plus oti semper, facilesque Camœnæ
Non me vetabunt versibus scribi suis:
Nequa tibi noceant incanis sæcula mentis,
Edaxque tempus, & vetustas squalida:
Neve tibi faciat sublimis aranea telam
Sicini amice consecrato in nomine.

Non

Nusquam non Pepulum resonabunt oppida, & arva,
Nymphisque amatæ ripæ, amata littora.
Non rosa, non violæ, non lilia, non amaranti
Deerunt sepulchro marmoratis laudibus.
Tantum dicta tua, tantum tua facta merentur,
Alumne Martis, atque alumne Apollinis.

Ad Cosmum Medicem Florentiæ,
& Senarum Ducem.

O quem Mars pater, & Minerva Pallas
Ad ripam placide fluentis Arni
Regem fortibus edidere Etruscis,
Ecquando mihi fata largientur,
Ut artes patrias, tuasque laudes,
Quæ Phœbo auspice prodeunt in orbem,
Mandem versibus aurei libelli?
O quæ tum mihi grandiore plectro,
O quæ tum mihi bella sunt canenda.
Nunc dum nos placida in quiete dia
Jubes otia ducere, omniumque
Florere studia usque litterarum,
Quas Græci coluere, quas Latini,
Hanc mi Rex tibi floribus coronam
Intexi sine, patriasque lauros
Inter littoream virere myrtum:
Ut qui post aliis erunt in annis,
Norint, quàm bene sæculum beasti,
Princeps unice liberalitatis.

De Annulo cum gemma oculata, quem Isabella Columnia desponsa donavit Aloysio Gonzaga viro suo.

Lumina dum in pulchram defixa teneret Elisam
Gonzaga proles regia Aloysius;

Flagrantem vultu divino his ore puellam
  Purpureo juvenem commonuisse ferunt.
Quod spectas avidus, miraberis haud satis unquam,
  Ipse meis nisi me luminibus videas.
Mox juveni ardenti geminos donavit ocellos,
  Alter Amoris erat: alter erat Veneris.

Ad Marcum Antonium Maffeum, de Ursulæ Catello mortuo.

Catellus ille tam venustus Ursulæ
  Labella vix momorderat,
Cum visus est repente ad illam mæstulus
  Tardis redire gressibus,
Cervice deflexa ad pedes, & auribus
  Pressis, quasi se nosceret
Caussam dedisse inexpiabilis mali, &
  Casum doleret Ursulæ,
A qua tot oscula improbus decerpserat
  Suaviora nectare.
E cujus ore tot cibos exceperat
  Dulci sapore præditos
Vincente Hymettium liquorem, & Indicum
  Et si quis est his gratior.
Sed cum fuisset Ursulæ propinquior,
  Tamquam sibi ignosci petens
[Dignorat illam namque ab omnibus, velut
  Suam parentem filia]
Non ausus est statim in sinum perrepere,
  Ut semper assueverat:
Nec extulit venustulum caput, sed ad
  Pedes misellus corruit.
Ubi est dici moratus, albula Ursulæ
  Sperans levari dextera:
At cum videret opprimi gravissimo
  Illam dolore, ob mollia.

Demorsa labra, nec jacentem attollere;
Verùm minari verbera,
Surrexit, erectis & auribus, bipes
Astitit utrimque dimovens
Caudam jubatam; & altero pedum genu
Lævum petivit Ursulæ,
Lambens eburneas manus, & blandiens
Leni latratu, quo suæ
Heræ levaret voculas mæstas, & ut
Ei dolorem avelleret,
Nisus fuit tum saltibus conscendere
In mollicella femina.
Manu sed illa reppulit jam sæpius
Frustra studentem inscendere;
Qui ægre ferens sic negligi se ab Ursula,
Cujus levamen unicum
Prius solebat esse, cui molestias
Solus graves depelleret,
Dum se huc, & illuc erigit, dum dexteram
Nunc porrigit, nunc alteram,
Concessit illico gemens in angulum
Cubili herili proximum.
Ac stratus illic jacuit, atque personans
Cœnaculum conquestibus.
Quousque servi sterneret triclinium,
Dapesque ferrent splendidas:
Qui non videtur amplius cognoscere
Ullum, sed omnes negligit,
Cibosque spernit, quos in os immittere
Student: & illic condolens
Casum tremendum, & horridas heræ minas,
Moratus est ad vesperum.
Tunc una servularum ad Ursulam tulit
Invitum, & ille desilit
Gremio solutus, & redit celerrimè
Quò jam semel confugerat,
Multum verens præsentiam suæ Ursulæ,
Cujus labella presserat.

Mox

Mox conquievit involutus linteis,
Dum ardente Phœbus lampade
Lustraret orbem quinquies, & quinquies
Caput sub undis mergeret.
Nec sumpsit interim cibum, nec faucibus
Ullum liquorem sorbuit.
Nam & si benigne ancillulæ illum sæpius
Omnes jacentem inviserint
Cibosque conditissimos injecerint
In os diebus singulis:
Tamen subinde respuit, nec lambere
Aquam vel aliud visus est:
Quòd non videret Ursulam, quæ pascere
Illum prius consueverat.
Quare misellum penè vox defecerat,
Et effluebat spiritus
Ab ore: quando nunciatum est Ursulæ
Vita catellum excedere.
Accurrit illa exanguis, ac in limine
Gravi tremore concidit
Oppressa, quam repente servulæ duæ
Propinquiores sublevant,
Et brachiis utrinque sustinent, ab hoc
Dum se dolore recreat:
Nec inde multò post perita servula
Aspergit illam citria
Aqua, suaviterque olenti perfricat
Unguento: at illa colligit
Vires, & ad mentem reversa pristinam
Recta ad catellum prosilit,
Qui non adhuc sic sensibus defecerat,
Quin Ursulam dignosceret,
Quam tantum amabat, nititur tum assurgere
Ut in sinum ejus involet,
At debilis tam languida, & tam lassula
Nequit movere cruscula.
Tunc est profectus recta ad Ursulam sua
Quæ in sede vix consederat,

Exi-

Existimans illam recentis vulneris
  Oblitam, & ut depromeret
Ex ejus ore delicatulos cibos,
  Quos illa semper mandere
Libans solebat in catelli gratiam,
  Dum in prandiis accumberet,
Et indere in fauces suis mollissimis
  Labris: quem ut ad se progredi,
Sedemque saltu scandere, ac velociter
  Mensæ insilire conspicit,
Irata dextera misellum corripit,
  Et gannientem dejicit
Procul; sed ille dum videt coram omnibus
  Ab Ursula sic despici
Formam elegantem corporis tam parvuli,
  Tam vividi, tam belluli.
Recedit illinc, conquerens asperrimam
  Injuriam suæ Ursulæ,
Ancillulasque petit, & advolat celer
  In viliora stromata,
Timens herilem in lectulum non amplius
  Errorem ob istum admittier,
In lectulum tam divitem, tam splendidum,
  Tot floribus lectissimis
Sparsum, tot optimis olentem odoribus
  Quales Hydaspes, vel Saba
Non edit & tam bellule tam molliter
  Substratum, ut ipsa Cypria
Ejusque filius, qui in illum devolat,
  Et hinc, & inde subsilit,
Miratus apparatum, & elegantiam
  Raramque pulchritudinem,
Tali potiri sæpius desiderent,
  In quo quiescunt Ursulæ
Tenella membra, illius inclitæ Ursulæ,
  Qnam si videret Juppiter,
Junone spreta, & omnibus mortalibus
  Velox ad hanc ascenderet

Non

Non imber aureus, nec ignis lucidus,
Valens nec arcu Cynthia,
Nec squammeus serpens, nec albicans olor,
Nec candidus Taurus, neque
Satyrus celer, nec pastor armentarius,
Nec fulvus ales, sed Deus.
Illum vicissim omnes fovere servulæ
Nituntur, atque pascere:
Sed denotat spectans ocellis Ursulam
Quanti antea illam fecerit:
Quem sera accubantem blandulo circumplicat
Amplexu, oborta e lumine
Lacrimula, & illum donat uno, & altero
Suaviolo, & in reconditam
Secedit aulam cum duabus servulis
Secum catellum deferens.
Et in misellli guttur ingerit cibos
Lautis deorum ferculis
Suaviores, & calore confovet
Ut ipsum ab Orco retrahat.
Conatur ille sumere, haud tam se judicans
Jam posse convalescere,
Quàm ne putetur spernere elegantia
Heræ suæ munuscula.
Sed lingua jam palato adhæret, mandere
Nec dentibus quicquam valet.
Nunc intuetur Ursulam, quasi rogans
Ignoscere ut sibi velit,
Si quod scelus conceperit, tenellula
Dum ejus labella stringeret.
Statimque vitam deserens, se ad Tartara
Tenebricosa proripit.
Eheu catellus occidit pulcellus, heu
Catellus ille inquam occidit,
Qui flosculus fuit catellorum omnium
Quotquot fuere, quotque erunt.
Quem præditum tot artibus formaverant
Dii in Ursulæ spem gratiæ.

Nam dulce solatiolum erat, cùm viveret,
Cujuslibet molestiæ
Suavisque delectatio, dum dexterum,
Dumque alterum crus verberat
Cauda, aut in altum more semicirculi
Reflexus, arcumque æmulans
Se bellulè venustulo dorso elevat,
Spectante cuncta hæc Ursula.
Quæ dum Catellum mortem obire conspicit,
Quem plus suo illa corculo
Amavit, ac ei fuit jucundior,
Quam Lesbiæ passerculus,
Et quàm Cupidinis parenti, & Jasidi
Celerrimæ mala aurea.
Effundit ab suis ocellis lacrimas
More effluentis rivuli:
Flavosque scindit unguibus crines, sua
Tunditque palmis pectora.
Seque impiam vocat, vocatque perfidam,
Et frigidis serpentibus
Crudeliorem, quòd catellum amabilem
Per hos dies contempserit.
Negatque velle, aut posse posthac vivere
Privata tanto gaudio,
Tantoque cœli munere, ac gravissima
Suo minatur corpori.
Sed blandulis sermonibus tum sedulæ
Solantur illam servulæ,
Quæ cum doloris maximi præsentibus
Notas dedisset omnibus.
(Nam cognito casu catelli plurimi
Eum in locum convenerant)
Lenire visa est alta cordis vulnera.
At numquam ab illo tempore
Ridere, vel gaudere vidimus, nec id
Vidisse quenquam audivimus.
Quin si Catelli fiat hujus mentio,
Non temperare a lacrimis
Po-

Poteſt, & adjurat fore, ut dum ſpiritus
Tenellulos artus reget,
Contenta numquam vivat: ac omnes Deos
Incuſat, illoſque arguit
Crudelitatis, quod ſibi tot gaudia
Tot deliciola extinxerint.
Quare obſecro te ſumme Olympi conditor,
Tecumque reliquos cœlites,
Qui curam habetis omnium mortalium
Rerum, ut catellum ab inferis
Ne educere ad vitam gravemini, vel ut
Formoſiorem deſuper
Mittatis, huc, pulcherrimæ ſi ulla amplius
Vos cura tangit Urſulæ.

CAMILLI PALEOTI

BONONIENSIS.

Amor.

LÆta fluentisono remeabat ab æquore Cypris,
Natorum stipata choris, ut forte secundi
Antrum ingens immane Jovis, pelagique sonantem
(Natales trahit unde suos] concesserat aulam.
Hic etenim primos (sic credidit alta vetustas)
Vagitus dedit, hic immensum Hyperionis orbem
Hausit, & igne caput cinctum Phaëtonta corusco,
Spumanti prognata freto, & genialibus undis.
Unde etiam merito divam cognomine prisci
Spumigenam dixere patres. Sed & illa subinde
Nutrices visura suas, Clymenenque Thetinque
Et Panopen nigro, & flaventi crine Thaliam,
Æquor adit, gaudetque suas invisere cunas.
Nunc quoque ab Oceani digressa timentibus undis
Idalium in nemus ibat ovans, multoque calentem
Ture Paphon, gravidamque suis Amathunta metallis,
Gemmato residens curru, quem Mulciber olli
Saucius, & multo mentem labefactus amore
Ante toros dulces, ante optatos hymenæos
Ipse sua cælasse manu narratur, & artis
Egregiæ quodcumque fuit, rarique decoris
Insumpsisse operi, multaque incude peractum
Sponte sua donasse Deæ, flagrante Minerva
Invidia, torvumque oculis Junone tuente.
Scilicet hoc uno dulces mercatus amores

Munere, & optati genialia fœdera lecti.
Prosequitur, lateque Deam comitatur euntem
Composito Pæane cohors. Inque agmine primo
Procedunt discincta sinus de more fluentes
Otia, & indociles somno dare lumina curæ,
Curæ, quas junctim sequitur temerarius error,
Error captivam rapiens per devia mentem.
Tum levitas rationis inops, & prodigus auri
Luxus, & Ebrietas teneris redimita corollis
Spirantes unguenta comas, raucæque precando
Excubiæ, fractoque seram de poste revulsam
Rixa trahens. Mox juncta hilari Concordia risu,
Totaque nectareo perfusa liquore Voluptas,
Nec procul hinc blandæque preces, Nutusque loquaci
Fronte venit, miserosque fovens Spes anxia amantes,
Anxia, sed nullis umquam moritura sub annis,
Anxia, sed misero præstans alimenta furori,
Anxia, sed longo consumens gaudia voto,
Et lacrimæ, & tandem lætus pietate reperta
Pallor, & aspectu docilis mansuescere primo
Ira subit, spretoque volant perjuria cœlo.
Ipsa Therapnæos medio stans agmine cycnos
Ire iubet, roseumque quatit per colla flagellum
Marmorea Citherea manu, quam mille secuti
Hinc atque hinc pinnata cohors glomerantur Amores
Armati faculisque manus humerosque sagittis,
E quibus hic niveo vehitur sublimis olore,
Hic picto pavone sedet, premit ille columbæ
Terga ferox, roseisque docet parere lupatis.
Hunc portat fluvialis anas, hunc Phasidis ales,
Strymoniam regit ille gruem, stimulisque fatigat.
Ante alios, multa variatus jaspide plumas
Est Pyrois, quo non præstantior alter amorum,
Seu rutilas vibrare faces, seu fundere cornu
Spicula, ferratis seu nectere colla catenis:
Post te postque tuos arcus pharetrate Cupido:
Gemmarumque humero, formosæ ante ora parentis,
Fert speculum, quo se curru despectat ab alto

Compositam, ridetque suæ Venus aurea formæ.
Stant prope Acidaliæ Charites, certantque vicissim
Officiis meruisse deam, quas dicitur olim
Eurynome genuisse Jovi, dum margine ludit
Oceani, pictasque legit per littora conchas.
Quarum quæ Somni dulces sortita Hymenæos,
Pasithea, aureolum ne ventilet aura capillum,
Idalias infigit acus; tu spargis odoro
Nectare anhelantes dulci sub pondere cycnos,
Euphrosine, ut blando valeat superesse labori.
Tertia ne nitidos violentia solis ocellos
Præstringat, nimioque genas ardore coloret,
Picta serenatæ præfert umbracula fronti.
Ridet humus gradiente Dea, passimque beatis
Luxuriat calcata rosis; quacumque relicta est
Orbita, fragrantes pingunt violaria campos,
Totaque puniceis vestitur terra rosetis.
Ipsa etiam quæcumque subit nemora alta Dione
Ambrosium spirante trahunt de vertice odorem,
Sideream, flexo venerata cacumine Divam.
Erumpuntque antris immania pantherarum
Agmina, setigerique sues, currumque sequuntur
Ursique, horrentesque lupi, vastique leones
Sæva Citheriaco perculsi pectora thyrso.
Exultat tacite secum, dulcique renidens
Ore Venus, nunc aligeris blanditur alumnis,
Nunc comites lasciva suos, pompamque sequentem
Respicit, & fastu crescit tumefacta superbo.
Hæc tum Ledæis invecta volucribus ædes
Attigerat Paphias, & centum altaria Cypri,
Cum procul aërio redeuntem a vertice Cynthi
Sminthea, suspensamque humero pharetramque fidemq;
Vidit, & incaluit, tumidas ut semper in iras
Femineum proclive genus, stat corde repostum
Indicium vetus, & monstrati injuria furti.
Nec dum Lemniacæ ceciderunt mente catenæ.
Primo igitur stetit aspectu, paulumque volantes
Pressit aves, mox signa dedit manifesta furoris,
Pur-

Purpureas turbata genas, subitisque serenam
Nubibus, & nigro frontem circumdata nimbo.
Atque ita, proh segnis animi, pro femina dixit,
Saturni mentita genus, nec jam amplius usquam
Digna coli, postquam fœda, atque infanda tot annos
Ferre potes, nec tanta movent opprobria mentem.
Junonis cur non etiam invisæque Minervæ
Servitium jam sponte subis? cur mater Amorum
Nulla trahis inter famulas data pensa catervas?
Quandoquidem nil jam superest, & multa tulisti,
Quæ neque Hamadryades, neq; rustica numina Nymphæ
Sustineant, socio quas dedignamur Olympo.
Hic ne impune ferat, turpi de pellice natus;
Quem propter, sed enim, pudet hiscere, fabula cœlo
Nota diu risusque fui, monstrata Deorum
Concilio, dum nuda meum complexa tenerem,
Inter blanditias, luctantiaque oscula, Martem.
Proh pudor! indicii memorans temeraria pœnas
Sustinui differre diu, ceu parva potestas
Nostra foret, nullasque meus torquere sagittas
Nosset Amor, rapidasque faces, At nempe potentes
Cœlicolas, Erebique Deos, pelagique tyrannum
Perdomuit. Quænam ergo animis ignavia sedit
Tanta meis? Poteram jam pridem imponere sonti
Supplicium, si stulta mei memor ipsa fuissem,
Nunc etiam cur, sera licet, vindicta moratur?
Talia jactantem jamdudum & torva tuentem,
Circumstant volucres pueri, pharetrisque sagittas
Depromunt, nixique genu, sibi quisque sonantem
Incurvant arcum, & flagrantem lampada quassant,
Omnibus ulcisci læsam subit ira parentem,
Omnibus invisum Phœbi exhaurire cruorem
Ardor inest. Primusq; Phlegon, Quin protinus, inquit,
Aggredimur, quid stamus adhuc? jamque eminus ipse
Pectora contento fixisset Apollinis arcu,
Sed vetuit gavisa parens natosque furentes
Alloquitur: vestra o pueri (mihi credite] vestra est
Hæc pietas jucunda nimis, furor iste voluptas

Est mea; laudo equidem, nec me genuisse pigebit
Tam dulces natos tam caræ matris amantes.
Verum si qua mei reverentia, parcite flammis,
Parcite, & ultrices arcu prohibete sagittas.
Vos superos violare nefas, quamquam ille scelesta
Titanum de stirpe satus, tamen alta frequentat
Tecta Jovis, nostraque solet discumbere mensa.
Ultio ferales vocet ista cupidinis iras.
O pueri sedate animos, lenite furorem,
Solus enim domuisse Deos, domuisse Tonantem
Fas habet: ecquis enim sinuare valentius arcum
Novit, & abducto melius vibrare lacerto
Lampada, captivosque pedes vincire catenis?
Scitis enim, meritosque ultro cessistis honores,
Jamque adeo per vasta poli convexa requiram,
Sidereasque plagas, ubi nunc (ni fallimur) ipsum
Exultat vicisse Jovem, facilemve domari
Ignigenam, nostrumve ferit fortasse Gradivum.
Vos mea blanda cohors Paphios remeata penates.
Idaliasque domos, & opima novalia Cypri.
Desierat Cytherea loqui, jamque agmen Amorum
Præceptum carpebat iter, sed lumina terræ
Fixa tenent, siccisque pudet remeare sagittis:
Ceu lupus, aggressum quem nocte mapalia, fidi
Latratu pepulere canes, vestigia retro
Pressa legit, nemora alta petens, caudamque remulce
Hirsutam, vacuoque dolet discedere rictu.
Cypris Amiclæos magnum per inane jugales
Flectit, & astriferum dicto prius intrat Olympum.
Stellanti tum forte Jovis lascivus in aula
Stabat Amor, stabatque puer qui pocula miscet
Raptori jucunda suo, decor unus utrique,
Una eademque ætas, mensuraque corporis una est;
Ac nisi quod nullis humeros circundatur alis
Phryx puer, ipsa etiam potuit dubitasse Cythere,
Quem natum putet esse suum, quem credat Amorem.
Illi inter sese fulvo radiantibus auro,
Astragalis ludunt: sed enim lassus Cupido

Do-

Doctior est miſcetque dolos pueriliter arte
Improbus, & victum ſalibus Phryga ridet amaris.
Hinc ubi progreſſa eſt Venus, & dedit oſcula nato
Blanda ſuo, per ego hanc pharetram cariſſime, dixit,
Perque arcus quos ipſa dedi, pone, oro, parumper
Hos luſus, matrique operam concede precanti.
Non te iterum Aſcanii faciem mortaliaque ora
Induere, aut cæcis Medeam incendere flammis
Nate precor, nec torva Jovis penetrare profundi
Pectora, & ad Stygios noſtrum uſque extendere fines
Imperium: fuerant olim hæc quoque vota, refluxit
Dum melior fortuna mihi: nunc te oro per iſtud
Dulce caput, quo non aliud formoſius uſquam eſt;
Hoc tantum, ne me ulterius patiaris inultam
Eſſe diu, nec enim mihi juſta piacula ſolvit
Phœbus adhuc, qui me duro cum Marte jacentem
Nil Junonigenæ timuit monſtrare marito.
Illum ego care puer vidi, puduitque videre:
Nuper Oronteo perfuſus odore decoram
Cæſariem, cytharaque humeros inſignis eburna
Ibat, & erecta tumidum ſe fronte ferebat.
Aſt ego quæ te utero talem, pulcherrime rerum,
Concepi, qui cuncta domas elementa Deoſque,
Ah piget, ingredior quoties ſtellantis Olympi
Atria, Lemniacas exprobrat acerba catenas
Pallas, & infami digito Saturnia monſtrat.
Quod ſi nate tuam movet hæc injuria mentem,
Tolle moras, læſique ulciſcere damna pudoris;
Acturum, luat ille mihi temerarius index
Supplicium, diſcatque tuam non temnere matrem.
Talibus orabat dictis: nec plura loquentem
Paſſus Amor, deſiſte queri deſiſte precari
Mater, ait: pœnæque moras ne necte querelis.
Dixit. & aſtragalos (tanta eſt puerilibus annis
Simplicitas) matri multum commendat: & arcum
Suſpendit fulgentem humero, ſtipatque pharetram,
Inſignemque auro medicatis felle ſagittis,
Fatiferaſque manus multa face fervidus implet.

Mox

Mox iter ad vasti flammantia tendit Olympi
Mœnia: stant geminæ ferrato cardine portæ,
Ingentes cœli portæ, quarum altera terris
Nigrantes densa effundit caligine nubes,
Altera collectas revocat, sudumque reducit.
Has vigili statione tenent, longumque per ævum
Florentes servant spatiis equalibus Horæ,
Horæ, quas Themis, ut perhibent, enixa Tonantis
Amplexu, obliquas Meandri fudit ad undas.
Huc postquam dilapsus Amor, mirabile dictu,
Sponte sua, ingenti vectis stridore sonantes
Panduntur portæ, volat ille per aëra, ventis
Ocyor, & cæca velatus nube, cacumen
Invadit Parnasse tuum, stantemque vetusti
Pro foribus templi frondoso vertice laurum
Insedit, ramisque latet de more volucris,
Chalcida quam superi, vulgus mortale Cymindin
Appellant, montesque ferunt mulcere canendo.
Expavit tactum propensa Cupidinis arbos,
Et visa est vitasse Deum, traxitque comantes
Per ramos frondesque novum concussa ruborem,
Scilicet antiqui nondum immemor illa pudoris.
At ferus ut dulci modulantem carmina plectro
Thymbræum conspexit Amor, circumque novenas
Stare Deas, tumidam sese exhortatus in iram,
Stridentem exturbat nervo impellente sagittam.
Ingemuit volucri trajectus arundine costas
Delius, atque illi pariter plectrumque fidesque
Attonita cecidere manu: subitusque cucurrit
Perque artus, perque ossa tremor, penitusque latebras
Intravit cæcas animi, furor igneus instat.
Sævus amor, pariterque faces, pariterque sagittas
Spargit, & insano nunc pascitur igne medullas,
Nunc avet adducto præcordia rumpere cornu,
Exercetque truces plusquam pueriliter iras,
Jamque gravem jaculis pharetram vacuaverat, ardet
Acer adhuc, seque incusat, capitique precatur
Multa suo, quod non demens acceperit ultra,

Usque

Uſque adeo & melle eſt & nectare dulcior ira.
Nec mora fatifero jamdudum ſaucius arcu
Ardet in Aoniam formoſus Oreada Pœan,
Succinctæ qua nulla magis jucunda Dianæ,
Nec denſas animoſa magis indagine ſilvas
Cingere perque altos montes, perque invia luſtra,
Horrentes agitare lupos, agitare leones
Cominus, & fœtæ penetrare cubilia tigris.
Huic arcus, huic ſæpe ſuas dat ferre ſagittas
Innumeris jam laſſa feris Dictynna, nec ulla eſt,
Seu ſtudio formave prior, ſeu dote pudoris
Virginei. Comitem Nymphæ dixere Lycaſten.
Sed neque tam rapido virgo Peneja curſu
Aufugit te Phœbe olim per Theſſala Tempe,
Nil precibus lenita tuis, ut torva Lycaſte,
Per montes perque antra fugit Dircæa ſequentem.
Jamque tibi facies deformat pallida vultus
Sidereos, jam forma perit, nulluſque comarum
Reſtat honos, jam plectra jacent, jam barbita ceſſant,
Squalenti correpta ſitu, lugentque ſorores
Gorgoneæ, cantique rogant, quæ cauſſa furoris.
Inque dies magis atque magis præcordia ſerpit
Dira lues, vacuamque tenent incendia mentem.
Ah miſer, ah medicam quoties accedit ad artem,
Nec dominum juvat illa ſuum, nulliſque fugatur
Graminibus feralis amor, rabiemve remittit.
Ah quoties piget eſſe Deum, malletque relicta
Luce mori, ſi forte furor minuatur amoris.
At poſtquam jam nulla quies, abeuntque medullæ
In cineres, ultraque nequit veſtigia Nymphæ
Dura ſequi, inſano vires tenuatus amore,
Quid faciat, quam poſcat opem? ſpes una relicta eſt
Sublimem penetrare Paphon, timideque Dionen
Errori veniam lacrimis orare profuſis.
Ergo ædes Paphias atque Idalium frondoſum
Mœſtus adit; ſtabat poſito Venus aurea ceſtu,
Purpureis perſtrata roſis, virideſque per herbas
Ludentes paſſim circumſpectabat amores.

Quo-

Quorum alii vasta deprensam in rupe leænam
Fune alacres per prata trahunt, furasque cothurnis
Hirsutis vincire parant, & pocula cornu
In rictum immergunt, immaniaque ora recurvo.
Hi reparant arcus, & vincla adamantina nectunt,
Maternam hic certant quis figat arundine myrtum
Certius, inspectantque alii. Pars cote cruenta
Ardentes acuit, pars dulci felle sagittas
Armat, & auratis certat stipare pharetris.
Matris Acidaliæ pertentant gaudia mentem.
Cui Pæan miserere, inquit, Cytherea, nec ira
Ulterius contende gravi, satis ampla superque
Supplicia, immanesque exsolvi sanguine pœnas.
Da veniam, si Trojæ olim sub mœnibus altis
Ingentem texi Æneam clypeoque cruentum
Tydidem excepi, nato crudele minantem
Excidium, Cytherea, tuo; juvenilibus annis
Parce precor, subeatque tuam clementia mentem.
Vidisti lacrimas flentis, genibusque volutum,
Orantem veniam & meme peccasse fatentem.
Ulterior decet ira feras: tolle ocyus oro,
Tolle faces, dirasque evelle ex corde sagittas.
Per Stygis horrendos latices, per flumina juro,
Tartareo possessa Jovi; celebrabere semper
Parnasso, semperque tuas Heliconia laudes
Turba canet, natumque Deos immane domantem
Cypri, tuum, notasque mihi fera tela sagittas.
Quin etiam Latiâ nascetur origine vates,
Jamque instat matura dies, qui saxa, ferasque
Voce trahet, cantuque meos superabit olores.
Illum ego te natosque tuos, resonare jubebo
Ingenti, Cytherea, tubâ quæ clara per orbem
Mugiat, æternumque per omnia sæcula duret.
Desierat Pæan; jamque ignoscente Dione
Lætus abit, rediere animi, rediitque serenæ
Frontis honos, solitoque comæ fluxere decore.
Nec mora, flagrantem bello, & civilibus armis,
Pervolat Ausoniam, Sulmonemque intrat aquosum:
Jam-

Jamque salutantem primis vagitibus auras
Excipit amplexu, & Musis commendat alendum
Nasonem, quem mox sacris fovêre sub antris
Pierides, cui plectra dedit citharamque sonantem
Ipse; & Acidalios mihi concine, dixit, amores.
Nulla mora est, jam jussa puer crescentibus annis
Implet, & incertâ vix dum lanugine malas
Vestitus, celebrem reddit tibi Roma Corinnam
Carmine, quod stupeant silvæ, quod saxa sequantur;
Carmine, cui Libycus ponat fera sibila serpens;
Carmine, quo tumidi deseviat unda profundi.
Inde aliud canit atque aliud, sed semper amantum
Intexit molles flammas, & dulcia furta
Magnanimûm heroum, quin & quanam arte parari
Possit amor, quanam arte regi juvenilibus annis
Monstrat, & immensum Cythereja signa per orbem
Circumfert latè, & vires acquirit amoris.

VALERII PALERMI

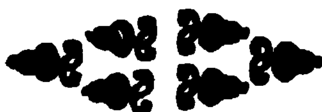

De bello a Turcarum Rege in Venetos excitato.

TEucri olim Veneris ductu temerare penates
   Tantum auſi Grajos, hoſpitiique fidem;
In patriam retulere, ſimul cum conjuge raptâ,
   Bella, faces, luctus, denique & excidium,
Nunc Turcæ violant Venetos, & fœdera frangunt,
   Et duce Dianâ regna aliena petunt.
Si paribus pœnis ſimilis ſit culpa luenda,
   Imminet exitium perſide Turca tibi.
Hoc mage, quo Veneta arma magis felicia Græcis,
   Et majoris adeſt Numinis auxilium.

Ex Amore bella.

Cùm Venus imbellis mater dicatur amoris,
   Atque animo, ut formâ, prædita femineo;
Cur eadem eſt conjux Vulcani, & adultera Martis,
   Qui nova tela parat; qui nova bella facit?
Cur niſi quod blande primum Dea captat amantes;
   In furias captos, mox & in arma rapit?

BLOSII PALLADII.

De Imperio Romano.

DIi duo magna duo tribuerunt munera Romæ,
Imperium Mavors, & Venus Imperiam.
Ac pariter totis nixi sunt viribus ambo
Condendo imperium Mars, Venus Imperiam.
Hos contra steterunt Mors & Fortuna, rapitque
Fortuna imperium, Mors rapit Imperiam.
Imperium luxere Patres; nos luximus ipsi hanc:
Illi orbem, *nos nos* cordaque perdidimus.

De Polo Card.

Fœdarant miseras passim scelera impia terras,
Nec quo se virtus jam tueretur erat.
Cùm Deus æterna impulsus pietate ruinas
Despexit, nostras indoluitque vices.
Sicque Polum ætherea juvenem demisit ab arce
Dixit &: hic nostri pignus amoris erit.
Vindice quo priscos virtus retinebit honores,
Qui vitia infausto conprimet exilio.
Ergo cùm hîc adsit cœlestum munere, in illum
Jure oculos cuncti fiximus, atque animos.

Tumulo M. Ant. Casanova.

Comensis Casanova, dum priores
Et duces canit & canit Poëtas,

Præcurtis Epigrammatis; perennem
Ac longam sibi gloriam paravit.

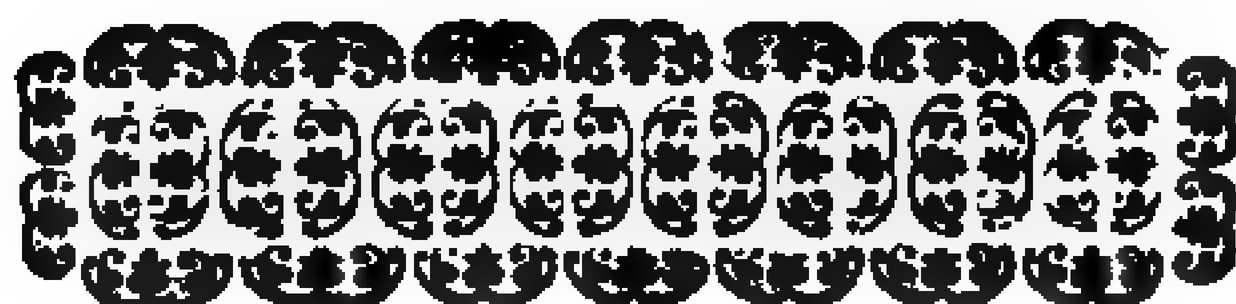

Agonalia festa mense Jani,
Lupercalia Februo, ac subinde
Liberalia Martio fiebant:
Megalesia mense post Aprili,
Dein Majo Tubilustria, ac Lemuria
Mox Vestalia Junio, inde sexto
Portumnalia mense, post Decembri
Saturnalia ludicra, & jocosa.
Sic hos, atque alios subinde ludos
Suo tempore quosque destinarant,
Nec mutare locum, aut diem licebat.
At nostra hæc lepida, inclyta, & jocosa
Turundalia festa quæ vocamus
Risu plena, facetiis referta, &
Mille floribus elegantiarum,
Dum velis, celebres, die, atque nocte;
Cunctis mensibus, omnibus diebus;
Æstu, Autumno, Hyeme, atque Vere; in hortis;
In pratis, ad aquas; domi, atque ruri;
Mane, vespere; prandio, atque cœna;
Nonis, Idibus, & simul Calendis.

In Carolum V. Imperatorem.

Suas columnas non transcendit Hercules,
Novumque mundum non novere Cæsares.
At noster iste Cæsar, alter Hercules,
Qui monstra victor edomat per Aphricam,
Longe columnas est transgressus Herculis,
Novumque mundum latè subdidit sibi:
Cedant proinde Cæsares, & Hercules.

MAR-

MARCELLI PALONII

ROMANI.

De Andr. Matthaeo Aquivivo.

NOn minus æternum ex Aquivivo habet Hadria nomen,
Nobilis immenso quàm dedit ipsa mari.
Adde freto suus est supero quod terminus; illi
Nec limes tellus ulla, nec unda datur.
Nam Musis ubi honos, Martique togæque manebit,
Et lucebit ubi Sol, Aquivivus erit.

FRANCISCI PANIGAROLÆ

MEDIOLANENSIS

Echo in Christi Natalem.

HÆc Bethlemitæ pastoris verba referre
  Audita est Echo, quæ juga montis habet.
Quis natus? dixit, *natus*, patris an Judæi?
  Illa: *Dei* verus est ne homo? dixit *homo*.
Atque hic idem nonne Deus remanet? *manet*. estnè
  Ut pater, omnipotens? retrulit illa *potens*.
Hunc quid de cœlis duxit? *Lis duxit*. at istam
  Dic utrum vincet? *vincet* & ipsa refert.
Litis erat radix longæva? *Eva*, an mala? *mala*.
  Num gula sic potuit? illa refert, *Potuit*.
An puer hinc fiet magnus? quæ reddidit *agnus*,
  Ipse ait hoc? *ait hoc*. cur ita clamat? *amat*.
Is majus nostro numquid dare posset amori?
  Reddidit illa nihil quàm gemebunda, *mori*.
Hoc faciet? *faciet*. moriens? *oriens*. Deus ille!
  Heus ille, est forsan caussa tua? *ausa tua*.
Diligere hunc ergo par est super omnia Christum?
  Istum, nonne Deum? dixit *eum*. & tacuit,

In mortem Pii IV.

Ut faceret fortuna Pium omni parte beatum,
  Vita, ait, huic dulcis, mors quoque dulcis erit.

De

De puero armato.

Mars Venerem, Martemque Venus dum quærit, uterq;
Quæsitum, viso hoc, se reperisse putant.

De curru Antoniæ Vicecomitis.

Cùm videam vacuos solis procedere currus,
Quid, Phaëtonta, nisi, bis cecidisse rear?

Lusus.

Unde Salmacidos Pactoli sumpsit arena
Vim: puer hanc tangens Hermaphroditus erit.

De Jolâ.

Cùm lymphis nudum se credere vellet Jolas,
Effigiem fonti vidit inesse suam:
Nec semet noscens, comites incurrite, dixit,
Depositis alis ecce Cupido natat.

De Jolâ pugnante.

Pugnantem cùm forte Venus vidisset Jolam,
Quid Mars, quid noster, dixit, Adoni, facis?
Cognovit neutrum, sed quem præferret utrique
Cognovit dignum, paucaque verba dedit.
Mars & Adonis huic merito sunt dispare; postquam
Vincitur hic facie, vincitur ille manu.

De Laurâ C.

Cur pueri toties transfixus Juppiter arcu
Jactare ille suum vulnera facta sinit?
Tutus Amor, viduam latitans sub tegmine Laurus,
Vulnerat hinc, spernens fulmina sæva, Jovem.

De suo incendio.

Quas patior flammæ Trojana incendia vincunt;
Ussit Troas homo, me Deus ussit amor;

Ad N. Bossum.

Dum primas ambis partes, cognomine prima
Efficis ut maneat syllaba sola tuo.

Ad clathros ferreos.

Ferra datis aditum cordi, reditumque negatis;
Quàm sunt æqua parum vestra ministeria!
Vel date cor raptum, vel totum admittite corpus;
Si lubet, este dehinc irrevocabilia.

De origine pueri.

Quam moriens nondum perfectam liquit Apelles
Absolvit Veneris Juppiter effigiem.
Et tantam nullis cernens mortalibus esse
Formam, quæ huic deerant unica, verba dedit.
Extemplo effari (mirum) cœpitque moveri,
Hæc quæ muta prius picta tabella fuit,
Tunc primùm formâ vinci Cytherea decorâ,
Pictam a picturâ vidit, & erubuit.
Mortalemque dolens Divæ præcellere, vertit
In puerum modo quæ facta puella foret.
Nec tamen huic formam minuit; nam firma Deorum
Non infecta queunt reddere facta Dei.
Sic fuit effigies, sic mox pulcherrima virgo,
Qui demum roseo masculus ore nitet.
Sic matrem formâ qui vicit femina vincit
Nunc natum, factus matris ab arte puer.

Epi-

Epitaphium Vidii Medici.

Quâ primæ eripuit multos, hac arte secundæ
Se rapuit morti Vidius, hicque jacet.

De eodem.

Non tibi sat fuerat viventi vincere mortem,
Hanc nisi defunctum vincere posse probes?

JOANNIS ANTONII PANNACHIONI.

BENEVENTANI.

Maso Lucæ de Albicis Gubernatori Civitatis Beneventi.

NUper ab æde viros quosdam remeare serenis
Frontibus, & placido vidimus ire gradu.
Ipse pedes eadem dum per vestigia nostros
Dirigo nec longe dum sua terga sequor;
Auribus hæc hausi concordes verba loquentes,
Omnia & in laudes protinus ire tuas.
Hujus in adventu civilia bella, rapinæ,
Ira, doli, cædes, furta sepulta jacent.
Rixarumque Duces pro factis digna timentes
Infandi Cives terga dedere fugæ.
Novimus huic priscæ speciem bonitatis inesse
Maso, Samnites qui regit arte Viros.
En priscum eloquium Demosthenis, atque Maronis
Divinum Carmen, Atiliique fides.
En Pius Æneas cum relligione Catonis,
En Fabius parvo, Fabriciusque potens.

Alterque Augustus Cæsar, qui tempora vidit
Aurea, justitiâ corda superba premens.
Cunctorum egregias laudes, moresque verendos
Solus hic in sacro pectore Masus habet.

De Maso de Albicis Civitatis Beneventi Gubernatori justissimo.

Subdolus est exul quidam, qui agnomine Tappo
Dicitur; insontem me premit usque minis
Me dare præcipitem ponto, vel ventre minatur
Scindere sanguineâ viscera nostra manu.
Inde rogum struere, & summittere cetera flammis
Membra; dare aut rabidis dilaniandа feris.
Horrifero nostros quin desolare penates
Vulcano, & mitem perdere progeniem.
Non modo gerrhonem. scurram, te sospite, Mase,
Sperno, malos unus quin ego mille pares.
Quod meritas dederant pœnas tibi, Mase, nefandi
Mortales: complex hic quoque jure dabit.

Ad Samnites, de eodem.

Pergere Samnites tranquilla per otia vitæ
Jam licet amotis sollicitudinibus
Cervices passim duras, scelerumque ministros,
Quique agitant urbem nam pia cura domat.

Ad Eumdem Masum.

Audierat Samnis profugos remeare nefandos
Deletum patriam: palluit ille metu:
Tunc ego: ne timeas: Samnites dum regit, inquam,
Masus: erit nostra nullus in urbe malus.

PAU-

PAULI PANSÆ
ROMANI.

De Francisci Marii Molsæ obitu.

ESse Deos credam? credam pietate moveri
Numina? credam igitur, curam hominum esse Jovi?
Cur credam, si fata preces, justasque querelas
Despiciunt, sacris & data tura focis?
Molsa tuus vates, Musarum gloria, Phœbe,
Occidit, ah pietas, ah pudor, ah facinus.
Dic ubi eras, cum tabificus consumeret artus
Morbus, & inficeret pectus & ora lues?
Numquid in Aonia ludebas valle, madentem
Aut crinem aptabas dente Cytoriaco?
An lotus niveos humeros, & candida colla,
Tangebas blandæ fila canora lyræ?
An fessus nimio cantu per florea Tempe
Captabas somnos ad leve murmur aquæ?
Scilicet innumeris donis ornabimus aras,
Concidet & templis hostia sacra tuis,
Ut tu ignavus, iners, nulla exorandus acerra,
Vota leves jubeas irrita ferre notos?
I nunc & medicæ inventorem dicier artis
Te jacta, & soli gramina nota tibi.
Tene putem stravisse manu Pythona superbum,
Æsculea unde virent Pythia sacra coma?
Tene Jovi Phlegræ in pugna favisse, Deisque,
Narretur sæclo fabula ficta rudi?

 Ah

Ah pudeat gestare arcum, imbellesque sagittas,
Pone arcum & pharetram, tela reconde tua:
Abde tuos vultus latebris, te claude barathro,
Laurea non victrix convenit ulla tibi.
Et vos ite procul, jam non moror, ite Camœnæ.
Quas, licet heu sero, me coluisse piget.
Vestrum erat exorare necem, exorare sororum
Jura trium, & multa flectere fata prece.
Roboris, heu, tantum mors, est tibi, tanta potestas!
Debuit hoc saltem non licuisse nefas.
Illi non elegi, poterant qui saxa movere,
Et ferri, & chalybis vincere duritiem,
Illi elegi, languens fudit quos funere in ipso
Flexere? ô ventis durior & scopulis.
Heu res ancipites, heu vota incerta? quid eheu
Sperandum? heu fragilem vitam hominumque brevem!
Certatim huc omnes docti properate poëtæ.
Publicus ostendat publica damna dolor,
Et taxo impliciti crines, algaque fluenti
Plangite funestis pectora vestra modis.
Omnibus idem animus, color unus, vultus & unus,
Affectis qualis mœstitia esse solet:
Fundite & Assyrios succos date lilia passim,
Atque Ar..bum verno rore madescat humus,
Huc caltha, casia, & thymbra plenos calathiscos
Afferte, & capuli cingite fronde latus.
Solvite lugentes gelido solemnia busto,
Cereus & longo luceat igne focus.
Spumantes Bacco pateras, & cymbia lactis
Vergite, & actæi mella liquata favi:
Ter lustrate rogum, tumulum ter spargite lympha:
Dicite: ter Molsæ molliter ossa cubent
Natus ubi est? duram ah sortem! qui lumina patris
Comprimat, & largis fletibus ora riget.
Per Mutinæ plateas nunc forsitan ille vagatur,
Proque patris reditu victima multa cadit.
Uxor abest misera, infelix, quæ justa parentes
Ingrata, & peragat funeris exequias:

Uxor

Uxor abest miseranda, licet nec fingere labris,
Oscula, nec fugientem excipere ore animam.
Hæc posset flammis sese immiscere mariti,
Clarior Evadne, Dulichiaque nuru. (quis
Quod tibi obest facinus? quodnam scelus obfuit? aut
Error te damnat? quæ tibi culpa nocet?
Ecquid Latonam, veluti Sipyleia mater
Læsisti, an lucos templaque sancta Deûm?
Quænam hæc invidia est, aut quod fatum obstitit, ut tu
Ultima non possis dicere verba viro?
Postquam igitur conjux fidissima adesse favillis
Non valet, & Pario ponere verba cado;
Uxoris tu dia vices Victoria sume,
Aonides crebrò quàm decimam esse putant.
Nec dedigneris Romano sanguine creta,
Illustri quamvis stemmate fulta nites.
Claude oculos, misce violas, contexe amarantos,
Frigentique genæ laurea serta para.
Purpureas albis mixtim compone corollas,
Certent Pæstanis cana ligustra rosis.
Præcipuè decus Italidum Gonzagia proles
Julia, quæ viduum casta cubile colit,
Quæ forma, & virtute omnes Heroïdas antestat,
Phosphoros exoriens cetera ut astra premit,
Defleat, atque indos mittat lugubris odores,
Et myrrham, & nardum, Coryciumque crocum.
Convenit officium tibi Julia, convenit istud,
Infelix nec habet quod notet invidia.
Namque tuam divam effigiem, quam vellet Apelles
Pinxisse, & Zeuxis, Parrhasiique manus,
Atque animi dotes divino carmine vates
Extulit, ut stupeat sedula posteritas.
Lugeat humenti Nympha & Tiberina recessu,
Quæ meruit rauco sæpius ore cani:
Unguibus & laniata genas, laniata capillos,
Pectora percutiat candidiora nive:
Acclivis feretro incumbat, complexaque cippum
Hæreat, avelli unde gemens nequeat.

Con-

Concita dein qualis Thyas per rofida prata
  Clamet, hinc colles, hinc nemora alta petat.
Clamet, Io, mi Molsa jaces: cur Atropos ausa es
  Pendula adhuc tereti rumpere pensa colo?
Lugeat hunc spatiosus ager, saltusque relicti,
  Compitaque, & valles, rusque, & ovile fleat.
Ingeminet questus, repetant suspiria Nymphæ,
  Et luctu, & lacrimis personet omne solum.
Margine in herboso responsent flumina Molsam,
  Amissum Molsam fonte queratur olor.
Extinctam referant Molsam resonantia saxa,
  Molsam iterent montes, Molsam iterent silüæ.
Cærulus ereptum Nereus gemat, Amphitrite
  Augeat Halcyonum, quâ patet unda, sonos.
Pastores quò se referent, quo armenta, gregesve?
  Ad mulctram quis aget nocte dieque pecus?
Squalebunt posthac sitienti in palmite gemmæ,
  Et tenerum in culmis perdet arista satum.
Arebunt per prata herbæ, dare poma negabit
  Hortulus, irriguæ deficient & aquæ.
Palladias æstus baccas vel frigus aduret,
  Arboribus cunctis excutietur honos.
Non fœtus dabit armentum, nec vellera, nec lac,
  Nec fluet Hyblæus, Cecropiusque latex.
Quis posthac juvenum teneros cantabit amores?
  Quis Veneris posthac dulcia furta canet?
Quis Romam & Romæ claros describet honores?
  Quisve Sophocleo bella sonanda pede?
Jacturæ heu quantum fecit liquidissimus Amius,
  Seu numeros, seu tu verba soluta velis.
Sed jam longa venit feralis pompa sepulchri,
  Occupat en omnes sexus uterque vias:
Conde, pater Tiberine, caput, cava stagna subito,
  Ne videas flammis ora verenda capi.
Heu fugite, heu properate citæ, petite antra frequentes
  Najades, & querula voce replete lacus.
Siccine Dii volucre, aut sunt hæc præmia laudi?
  Hocne meret probitas, hocne meret pietas?

Nun-

Numquid cæde nocens fœdavit sanguine dextram?
  Miscuit an puro toxica dira mero?
Ecquid eum Antiphaten Læstrygona credidit esse
  Juppiter, an Tityon, centimanumque Gygen?
Quid prodest vixisse pium, aut odisse profanum
  Vulgus, & a fœdis abstinuisse malis?
Huc adsis Cytherea, tuum venerare poëtam,
  Te videat flentem femina virque palam:
Ne myrto redimita caput, sed cincta cupresso,
  Accende in pullo funere pulla faces.
Frangat Amor pharetram, rumpat sua tela Cupido,
  Polluat immundo pulvere & ora Jocus.
Intersit flammæ lacrimans Elegeia rogali,
  Et tanto incedat funere rauca Chelys,
Et testæ affigat titulos: Hic Molsa quiescit,
  Quo moriente deûm numina & ipsa timent:
Portitor excipiat cymba ducatque per alveum,
  Leniter alludat Styxque secunda rati,
Eumenides procul, atque Erebi procul omnia monstra,
  Nec Phlegetonteæ flamma [illegible] aquæ.
Non rota, non saxum, non vultur terreat: absint
  Belides infames, Tantaleusque labor.
Ast vos illustres animæ, Heroësque beati
  Qui colitis campos, Elysiasque domos,
Ite catervatim, venienti occurrite vati,
  Assonet Orphæo pectine pulsa chelys.
Tu tamen ante alios multum lætare Petrarcha,
  Et qui Certaldi tollis ad astra lares.
Callimachus circumstabit, Cousque Philetas,
  Et Sulmonensis gloria prima chori.
Curret in amplexus Sappho, cultusque Tibullus
  Gaudebit fronti comp[o]suisse rosam:
Cynthia quem sequitur formosa, Propertius ultrò
  Assurgens ederæ tempora fronde teget.
Excipient hilari vultu, & plaudentibus ulnis,
  Andinusque pater, Mæoniusque senex.
Felix sorte tua vives post funera Molsa,
  Trans Istrum, & Gangem carmine notus eris.

Te flent Ausonii populi, te Bætis, & Indus,
Te Getulæ urbes, te Daca, teque Getæ.
Albula præsertim tumidis immurmurat undis,
Et queritur septem Martia Roma jugis.
Nos etiam ex animo flemus. nos respice flentes,
Sume tibi has lacrimas, sume tibi hos gemitus,
Hos luctus, quando nequeo tibi ponere metas,
Pyramidas, statuas, signa & ahena dare.
Hos questus cape, & hæc suspiria, qualia mater
Primævi nati mittit in inferias:
Cultorisque tui vocem cognosce supremam,
Sic o sit cineri luxque quiesque tuo.
Ter salve, o longumque vale carissime Molsa,
O Salve æternum, Molsa, diuque vale.
Annua pastores solvant tibi sacra quotannis,
Et pingui spargant muta sepulchra sero.
Ante tuos veniant manes, agitentque choreas
Et Fauni & Satyri, Panque & Hamadryades.
Purpureum tibi ver afflet levis aura Favoni.
Te foveat tepido Chloris amica sinu.
Populus, & platanus, laurusque acceptior omni
Arbore, te circumfundat opaca comas
Frondescatque thymum, nascatur amaracus urnâ,
Somnifero & juxta perstrepat amne liquor.
Stillet Acidalios flores tibi Dædala tellus,
Continuò divûm spiret & Ambrosiam.

PARTHENII PARAVICINII

NOVOCOMENSIS.

In Caroli Magni effigiem.

HÆc verò longe ante alias quæ fulget imago,
Quam circum densa mediam cinxere corona
Egregii bello reges, tibi maxime regum
Sacratur, priscum reparas qui Martis honorem.
Nam vix Pipini imperio, sceptrisque potitus
Francorum justa arma moves, atque hoste subacto
Ducis Aquitana celebrem de gente triumphum.
Nec mora quamquam ingens immani à Saxone bellum
Ingrueret, patrios fines transgressus, & Alpes
Vixdum victrices aquilas, augustaque signa
Expandis, cecidere hostes, rex captus, ab illo
Italia amissos primum speravit honores,
Et caput erexere arces, collesque Latini,
Relligio, Petrique ratis jam fessa procellis
Per te exoptatos subiit tutissima portus,
Tene adeo Ausoniæ pietas, laudumque cupido
In lituos, aræ, Romanaque sacra, trahebant;
Qui Longobardum strages, & Bætica dicam
Agmina? perfractos Mavortia pectora Iberos,
Et totum auspiciis domitum felicibus orbem,
Post obitos quem tot exantlatosque labores
Juppiter emeritum cœli super arce locavit
Heroës inter claros, sanctumque senatum.
Ausonia infelix, ecquem nunc æmula virtus
Excierit, quis jam pro relligione tuenda

Sol-

Sollicitus, sacrisque Deum pia ceperit arma?
Vos ô qui socias odiis civilibus urbes
Vertitis, infandisque decus speratis ab ausis,
Si famæ vos tangit amor, laudumque cupido,
Hoc agite, hinc justis quærenda est gloria bellis.

Sorra Columna.

Hosne animos pulsi Reges sævæque secutis
Gloria, & imbuti natorum sanguine fasces,
Æternumque decus Brutique ultoris honores
Hunc acuere tuo tam cæcum in corde furorem?
Ut dirum usque adeo in facinus, crudeliaque orsa
Irrueres præceps? proh te non perculit horror
Attonitum? non majestas veneranda vel ipsis
Cœlicolis, illa & triplici redimita corona
Infula, tam fœdis tremefactum absterruit ausis?
Si qua è tam scelere immani, atque è crimine tanto
Surgere fama potest, illud te forte levabit
Invidia, quod non Regni vesana cupido,
Sed patriæ pietas, ad factum hoc impulit atrox,
Pro re Romana, pro libertate tuorum.

In Jacobum Trivultium.

Non violam, aut Paphium florem, mollemve Hyacinthum
Spargite, non magni poscunt hæc munera manes,
Sed galeas, clypeosque, ensesque, & Martia dona
Ferte, & honorata feretrum præcingite lauro,
Hoc ducis egregii funus, sacraque Trivulti
Inferiæ, quo fama Italum, Mavorsque Latinus
Extulerat caput, & priscum affectabat honorem.
Armorum proceres celebrem longo ordine pompam
Ducant, & tanto persolvant justa sepulchro
Concussisque frequens exercitus assonet armis.
Tum vos Scipiadæ manes, umbræque Camilli,
Vos Decii, Fabiique duces, & clara Quirini
Progenies, ubi nox furvas extenderit alas

Fer-

Ferte pedem, & cineres venerati, & nobile bustum
Magnanimi excipite Herois, faustoque sequentes
Agmine, ad Elysios umbram deducite campos,
Hos Mavors illi, Pallasque indicit honores.

Hismaëli Sopho.

Hanc tibi Apelleâ referentem ex arte colores
Effigiem, famæ, laudumque appendimus ergo
Persarum decus, ô Heros, quem Gangis ab oris
Extremoque oriente, ingenti gloria plausu
Littus ad Hesperium, Solisque cubilia vexit,
Clarum opibus, facie insignem, & præstantibus ausis.
Egregium, dum pro sacris cultuque Deorum
Pollutaque tui pro relligione Tonantis
Insurgis, piaque arma moves, totque oppida victor
Tot populos & Regna tuis tot finibus addis,
Atque Asiæ magno fundis certamine Regem.
Quin etiam (rarum Ducibus) studiumque Minervæ
Excolis, Aonidùmque artes; nil denique inausum,
Nil intentatum, ingeniove manuve relinquis.
Macte ô justitiâ Princeps, & pacis honore,
Præclare & bello, Ducibusque æquande Latinis,
Te curvo in Lari fulgentia littore tecta
Pieridum, sacræque domus quibus altus Apollo
Præsidet, & spretis Cyrrhæ nunc incolit antris,
Accipient; ubi conspicuum in primisque micantem
Magnanimos inter Reges, Martisque coronam
Suspicient Populi, nec avari temporis ultra
Debentem invidiæ quicquam mirabitur omnis
Posteritas, Joviusque tuos celebrabit honores
Qui nunc æternis mandat tua nomina fastis.

Antonius Leva.

Astus Hannibalis, moræ sagacis
Maturæ Fabii, impigrumque & acre

Mar-

Marcelli ingenium, celerque cursus,
Et velox via Claudii Neronis
Hæc si singula singulis pararunt
Æternum decus, & perenne nomen;
Quanto in me omnia quum simul Gradivus
Unum contulerit, mage ipse Lethes
Undas despiciam, minasque Fati?
Quid quod mi attulit, & novos honores
Ac vivam effigiem, meosque vultus
Musæa Jovius domo dicavit?
Nec non & titulis referta nostris
Conscripsit monumenta docta, & omni
Ære & marmoribus perenniora.
Felicem effigiem, o meos triumphos
Hoc præcone tot ampliusque clatos.
Ecquem jam mihi conferat vetustas?

Alfonso Davalo Vastio.

Siste gradum, sacrique hospes decora alta sepulchri,
Et molem ingentem, spoliisque insigne trophæum
Haud mortale opus, & manes venerare beatos.
Ipse olim celebres Vasti dum solveret umbris
Inferias, meritoque Ducem decoraret honore
Armipotens, Lybico, Galloque ex hoste recepta
Hæc spolia, hanc magnis sacravit manibus aram.
Tunc etiam perculsa gravi Bellona dolore
Turbatasque effusa comas Tritonia virgo
Funebrem ad pompam, exequiasque ingentis alumni
Conveniunt, & Martis opus, dignumque laborem
Concelebrant; lustrantque rogum, donisque parentant.
Tum lectos urna cineres jam rite peractis
Exequiis, pariter suprema voce salutant.
Invicti ô cineres, queis hactenus inclita virtus
Ausoniæ enituit, longe victura superbas
Pyramidas fama, hæc vobis monumenta dicamus;
Æternamque aram, vobis decora omnia belli

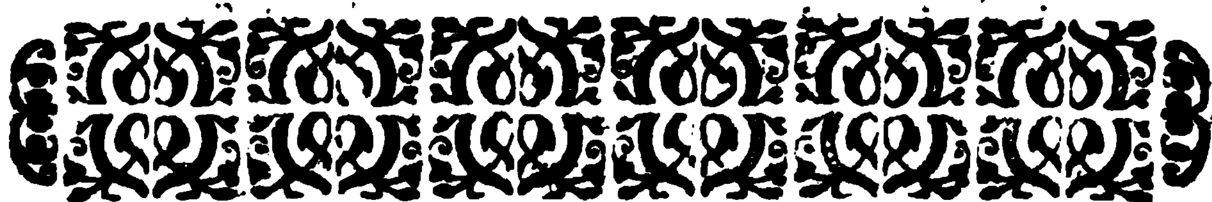
Cedimus, & nostros jam nunc largimur honores.
Hinc igitur cæco bellorum urgente tumultu
Ductores responsa petant, huc hoste fugato
Sacra ferant, prædas, atque arma hostilia figant,
Vestraque votivis placent sibi numina donis.
Hic pulchræ virtutis honos, hæc præmia sunto.
Hæc Mavors, comitesque duæ, pullatus Apollo
Excipit, & mœsta Aonidum cingente corona
Flebilibus repetit numeris: mox numine dextro
Ferrea concordes volverunt stamina Parcæ.

JOANNIS PARDI.

Ad Jovianum Pontanum.

Pontane optime, semper haud vocati
Cui Dî comiter adsident, Deæque,
Cui sales nitidi facetiæque
Semper dulcibus insideut labellis;
Cui perlucida multiplexque vena
Aut junctæ pede vocis, aut solutæ:
Dî magni, lepide ut fluit decenter!
Sic sentis male de tuo sodali?
Sic durum potes, ac putare ineptum;
Ut me ad balneolas tuas vocare
Te sit suppuditum? invenuste, inepte,
Hac in re modo; non venuste inepte
Hac in re male, falso vise ubique,
Cùm sis salsior Atticis salinis.
Mene non decet his locis inesse,
Ubi tu pater es severitatis,
Ubi tu Cato sæculi ipse nostri?

JOSEPHI PARLISTANEI.

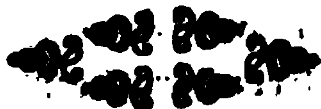
De adventu senectutis.

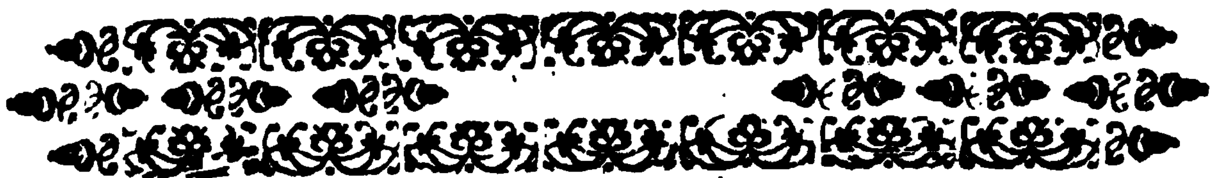
JAm nec dulce mihi Venus
  Arridet gemini blanda Cupidinis
Mater, nec tepidi leves
  Adspirant animæ dulcè Favonii.
Nec vernos aperit sinus
  D.picta omnigenis terra coloribus.
Venas, viscera, sanguinem,
  Et rugis faciem contrahit aspera
Ætas, nigraque tempora
  Spargit Threicia tristis hiems nive.
Ac vis ignea languido
  Paulatim fugiens corpore deficit,
Ut flos aridus; unica
  Quod si tergemini gratia numinis
Præsens adsit, & ætheris
  Quod si præniteat lux mihi candida,
Flatus non ego Thracios,
  Nec tristem metuam nubibus Africum.
Nec me dura necessitas
  Quicquam diminuet rebus in asperis.
Inter mille pericula:
  Sed vivam Arsacida principe firmior;
Et cùm fila legent mihi
  Parcæ, quæ nequeunt parcere, nexibus
Hujus corporis exiens
  Vivam tunc hominum sorte beatior.

Adhuc

Adbuc ejusdem argumenti.

Ruga jam vultus arat, & severam
Contrahit frontem: capitisque nigri
Albicant crines: tremulo & recedit
Corpore virtus.
Nec tamen cordi insita vis malorum
Ponderi cedit: neque turbulentis
Fluctuat rebus, neque mens secundis
Æstuat undis.
Namque seu dulci recreat sopore
Atra nox terras, oriens Olympum
Sive sol clausum reserat fugatis
Orbe tenebris.
Me fovet dextra Deus, occupatos
Et mihi nervos, mihi membra, & omnes
Corporis sensus glacie resolvit
Nocte, dieque.
Alme sol ergo, nova lux, & ingens
Flamma concordi comitata amore,
Perge languentes placido medullas
Igne fovere.
Perge, ne magnum tui amoris æstum,
Ulla vis umquam minuat, sed usque
Crescat, & nervos graciles & ossa
Torreat usque.
Ultima ut vitæ fugientis hora
Ocyor densis mea mens soluta
Corporis vinclis geminas ad astra
Explicet alas.

BERNARDINI PARTHENII

SPILENBERGENSIS.

Ad Pium V. Pont. Max.

QUalis rigenti cùm Boreas plaga
Lapsus sonanti flamine trux gemit,
Silvæ comantes cùm laborant,
Et volitant segetes revulsæ;
Terramque inertem, atque alta Ceraunia
Dextrâ rubenti è nube Diespiter,
Molemque Olympi corruentis,
Et rigidam Rhodopen fatigat:
Sternuntur altis sedibus oppida,
Turresque pronæ, mœniaque ardua,
Urbes superbæ procidentes
Terrificis recubant ruinis:
Insurgit imo è gurgite, & igneis
Infertur astris indomitum mare,
Fervens procellis; hinc dehiscens
Terra labat, trepidantque manes:
Sic tale, terras ah miseras, parat
Efflans venenum vipereum, truces
Dentesque obarmans è latebris
Threiciis furiale monstrum.
Attollit iras, ob Melitem fremens
Cruore siccis faucibus; incubat
Germaniæ amens, & patenti
Diluviem meditatur orbi.

Audi-

Auditis auras horrisonas, cavas
Vallesque equorum dira frementium
Hinnitibus terreri acutis,
Sub pedibus reboante terrâ?
Portenta fœda hæc, barbaraque agmina,
Molem hanc nefandam Cæsaris in sacrum,
Labi feremus proruentem
Cum sonitu; caput immerentis?
Vos, queis secundo numine rex poli
Frenare bellacem Italiæ dedit
Gentem, nec unquam sævientis
Turbinis imminuit procella;
Quid tot, quid atro scabra latent situ
Arma? indecori quid malè conditi
Enses? quid hastæ, quid minaces
Vulnificæque jacent secures?
Deses juventus indocilis jugo
Cessas? aviti nominis immemor
Hortum, juventus, Occidentemque
Hesperiis opibus subactum?
Iram cruenta progenitam Styge,
Cognataque arma, & sanguine civico
Enses madentes irruentem
Vertite funereum in tyrannum.
Ductore rerum ac præside Cæsare
Armate dextras, dum licet: ignium
Regnis superbis imminentum haud
Degeneres prohibete flammam.
Quis vel furentem Centimanum horreat,
Lernæve monstrum, principe Cæsare
Ducente fulgentes cohortes
Auspiciis Superûm secundis:
Vultum aut supremi non timidus patris,
Vultum tremendum ferre quis audeat?
Quem Styx, & ultricum profana
Eumenidum stupuere corda?
Cùm regna Ditis, cumque adamantina
Perrupit atri limina Tartari,

Scyllasque terrens, Gorgonasque, &
Fœda modis simulacra miris.
Eludet ausum is, ceu stipulam levem,
Injuriosi quam per inania
Jactant fatigantes, sibique
Ludibrium posuere Cauri.
At te, coronâ cui triplici caput
Latè refulget, quem Superi novum
Ut sidus afflicto & labanti
Præsidium posuere sæclo,
Te justa in hostes ira ferat truces;
Quando ad Deorum hos Ambrosiam vocas,
Hos condis Orco, exæstuans quâ
Saxa ciet Phlegethon sonorus.
Exsurge, dextram tolle tuam Pie;
Reges sequentur numen, ut efferum
Monstrum reformidet, ruantque
Præcipites Babylonis arces.
Nomen tyrannus tollere ferreus
Christi laborat, sacra recondita
Delere patrum, atque acta avorum
Perpetuis abolere fastis.
Invicte Cæsar, semideûm genus.
Spes orbis, unum quem dominum fremunt
Gentes, & Europæ solutis
Crinibus illacrimans reposcit:
Aude tumentes auspicibus minas
Arcere Divis, maxime gentium
Custos; trabales & catenas
Excute terrificum minantis.
Votiva sanctus en socialia
Ad templa Divûm sacra facit pater,
Restinguat ut virus nefandi
Mortiferum penitus colubri.
Passim canentes virginei chori
Laudem Tonantis, dum omnia odoribus
Halant Sabæis, Regem Olympi
Sollicitis precibus fatigant.

Au-

Auctore tandem hoc consilio & pari
Juncto, timendum? dum excubias agit
Pastor, laborantique ovili
Conciliat superum parentem?
Vindex venenis spicula Colchicis
Armata franges, scutaque ahenea,
Arcusque aduncos, dissipabis
Victor Amazonias pharetras:
Ea mox opimis te spoliis ferox
Votis solutis flos Alemaniæ,
Victrixque onustum te, Vienna
Accipiet reducem triumphans.

Ad Maximilianum Cæsarem. De victoria adversus Turcas parta.

Non fronde Phœbi, aut versicoloribus
Spectanda pennis; palmâ at Olympicâ
Insignis, auro, lucidisque
Calliope radiata gemmis;
Heroas inter semideos, nigras
Oblita silvas Phocidis, & leves
Pindi susurros, suesce Regum
Sedula liminibus potentum.
Tu vellis altis montibus erutas
Quercus canendo, tu rapidos lyrâ
Ventos, & abruptas procellas,
Præcipites remoraris amnes.
Te horrent loquaces Pierides, novas
Plumas amictæ, teque Acheloidum
Proles reformidat volucrum,
Puniceo spoliata dorso.
Quod longè Iberus, quod Tiberis pater,
Atque alta lato cincta mari urbium
Regina miretur triumphans,
Perpetuum meditare carmen.
Montes nivesque transvolet, & sacra
Vox ad profundum Danubium omnibus Cen-

Centum sonantem, divitemque
Barbaricis properet triumphis.
Gratare Regi Cœlitum, & aureis
Incende templis pinguia munera.
Thurisque Oronteosque odores,
Divitiasque Arabum beatas.
Admovit aurem rebus in asperis
Votis, nitenti ac lumine conditor
Cœli refulsit, protinusque
Exoriens pepulit tenebras:
Delevit ultor vindice dexterâ
Classem Tyranni funditus, & rates
Male ominatas belluoso
Subruit Jonii profundo.
Monstri furorem lusit, & impias
Portare ventos spes jubet irritas,
Tetro irruentis mox cruore
Cæruleas tepefecit undas.
Qualis leæna Marmarico è specu
Obscœna cædis quam stipulat fames,
In nos ferebatur tremendo
Dente fremens periturus hostis;
Stridens Libyssam, hunc, sed veluti Notus
Difflans arenam, aut Africus impotens
Frondes caducas, laborantem
Turbine diripuit tonanti.
Ergo sonoris omnia plausibus,
Et læto eburnæ carmine tibiæ,
Collesque, pulsatæque valles
Laudibus aëriæ resultent,
Lux è tenebris fulsit amabilis:
Soluta vinclis crura tenacibus:
Natis parentes, rursus ægro
Pignora restituis parenti.
Terræ, polique ac rerum opifex, sator
Divûm, procellis cui Boreas furens,
Nubesque parent, fulminantem
Quem Stygiæ trepidant sorores,

Aver-

Avertis altis culminibus faces,
Bombos ahenos turribus arduis;
Raptus nefandos, ac profanis
Relliquias manibus Deorum.
Totum hoc supremi muneris est tui:
Tu nos benigno numine protegis;
Tu perdis hostes, obrutosque
Tartareis cohibes catenis.
Lætatur æther, terra parens novis
Passim renidet picta coloribus;
Nectunt odoratas Napeæ
Frigoribus mediis corollas.
Mutatur ætas: ver hiemi vicem
Cedit: tepentis rura Favonii
Fœcunda pubenti rosarum
Prole levi recreantur aurâ;
Frondosa tutæ per juga deviæ
Errant capellæ; per freta navitæ
Pacata; tutæ per tumultus
Carpathios volitant carinæ.
At vos; quibus jam vel tripodes sacri,
Laurusque victrix, palmaque nobilis
Debentur Heroës, coronæ ac
Gemmiferæ radiantis auri,
Poscente tanto cardine, pergite;
Præsens secundis rite laboribus
Dextra rubenti Cœlitum Rex
Dux aderit, animosus auspex.
Dirum patenti jam Antiphaten mari
Pulsum, cruento ac milite territas
Replere terras comminantem
Fertilibus prohibete campis.
At tu, tot urbes, regnaque ditia,
Romana quem res postulat, annue;
Succurre sæclo fluctuanti,
Ambigui reparator ævi;
Invicte Cæsar, maxime Principum,
Cuï rerum habenas, atque adamantinis

Fir-

Firmata clavis promerenti
Sceptra boni statuere Divi.
Ductore quis te, vel profugum Scythen,
Medumque, Dacumque, ac Macedûm agmina,
Qui vel Typhaeos jam, vel hirtos
Eumenidum metuat colubros?
Reges sequentur. Te Solyme, ac sacrum
Christi Sepulchrum flagitat: hinc diu
Te Memphis, Euphratesque, lateque
Irrigui tremit unda Nili.
Nunc famam Olympo, ac sideribus licet
Proferre, terris Imperium ultimis,
Quacumque fluctu inhospitalis
Murmurat Oceanus frementi.
Exurge Cæsar, solicitis vigil
Curis: secundis vela tuis sonent
Inflata ventis dissecantis
Navifragum pelagus phaseli.
Votis paventis excubitor gregis
Accurret ultro supplicibus Pius:
Is te triumphali, novaque
Accipiet reducem coronâ.
Nos dehinc superbis molibus arduos
Tollemus arcus, sideribus pares,
Stabuntque inauratas sub axem
Purpureis maculis columnæ.
Hic gesta terra, atque undisono mari,
Cælata quondam fortia lubricæ
Labente sæculo obstupentes
Magnanimi relegent nepotes.
Suspensus alto e fornice acinaces
Et tela ferro fulta Cydonio,
Arcusque pendebunt sonantes
Exuviæque Oriente raptæ.
Hinc rostro adunco atque unguibus aureis
Ales tonantis, fulmineo hinc Leo
Et dente frendens, & minaci
Ungue ferox, meditante pugnam;

Adstabit, ærisque increpitans sonum
Bellona rauci impellet, & horrida
Vultu timendo personabit
Sanguineo minitans flagello;
Tonabit æther plausibus: At miser
Selimus atro pulvere sordidus,
Ad Bactra mœrens, Caspiosque
Vipereo fremet ore demens.

Ad Maximilianum Cæsarem.

Ingenti quamvis Regnorum mole labores,
Et premat Europæ ditis, & Orbis amor;
Exundansque fremat circum Germania, Rhenus
Qua geminis findit cornibus arva minax;
Vistula quaque alto se tollit flumine, quaque
Extremis Aquilo fertur Hyperboreis:
Cùm modo te auratis spectandum fortiter armis
Miratur belli Martia turba Deum;
Seu ducas aciem, & fortes in bella cohortes,
Cum trepidant gelido pectora pulsa metu;
Seu quatias validas tormento, ac viribus urbes,
Omnia cum terrâ subsiliente tremunt:
Et modo circumstent populi, tibi publica vota
Dum solvunt urbes, & pia sacra canunt;
Ne tibi longinquis veniunt quæ carmina terris
Garrulave imbellis despice fila lyræ:
Seu pacem mitis colis, & tibi tradita Jani
Æterna claudis limina ahena serâ;
Sive juvat sacra redimitum tempora lauro
Musarum in dulci te requiesse sinu.
Nam te quis positis armis & Gorgone, nescit
Fortia Pieriis corda levare modis?
Et gelidis gaudere umbris Heliconis amœni,
Et canere ad sacræ grandia murmura aquæ?
Felix, cui Mavors gentes frenare superbas,
Spernere & obstantum tela cruenta Ducum,

Cui-

Cuique dedit citharâ aurata formosus Apollo
Pieridum in dulci personuisse choro.
Infelix at, qui Musarum & Apollinis artem
Oderit; invisum hic se sciat esse Jovi.
Trinacriæ idcirco urgetur sub mole Typhoeus,
Dum gravis horrificis æstuat Ætna modis.
Gaudentem at blandâ citharâ, fidibusque canoris,
Elysiæ mulcent arva beata plagæ
Musæum, mediâ in turbâ dum pectine eburno
Suspensa ex altâ lumina turre canit,
Et medias puerum properantem currere in undas,
Hellespontiacis qua mare fertur aquis:
Prospiciens virgo speculâ ut suspiret ab altâ,
Dum vigilans niveo pollice versat opus.
Immitis Borea, raptæ immemor Orythyiæ,
Dum properat, saltem parce puella rogat.
Vana petit; surdis resonant vada salsa procellis,
Palleat ut celso Parrhasis ursa polo.
Ille canit, pulsæ lætantur carmine valles,
Sistitur Elysium quæ colit aura nemus.
Dulcia ter salvete sacrorum carmina vatum,
Et mihi culta diu numina Pegasides,
Lenta soporifero nescit vos flumine Lethe;
Vos Divûm cælique aurea templa juvant.
Vos superos canitis: Stygias vos carmine numquam
Ulla exoratas frangitis ære fores.
Tergimini Odrysio canis ora inhiantia vati
Clauditis, Ismariam dum ferit arte lyram.
Tartareæ stupuere domus, rota constitit, anguium
Illigat Eumenidum squamea membra sopor.
Sistere Musa potest ventos, dextraque potenti
Excutere irato tela trisulca Jovi.
Cecropio reges exornat Musa cothurno,
Et tollit grandi fortia facta pede,
Austriadum illa canit æterna in secula gentem,
Heroas veteres, semideûmque genus:
Bellaque tot Divum auspiciis confecta secundis,
Claraque tot forti parta trophæa manu.

Illa

Illa canit victasque urbes, populosque superbos,
Regnaque in ignotis subdita littoribus.
Illa canit fulvo insignem diademate frontem,
Plaudit ut Augusto maxima Roma suo.
Pergite Pierides, nova carmina dicite Regi,
Victricesque novâ cingite fronde comas.
Ille decus servat vestrum, profugasque potentum
Liminibus largo vos fovet ille sinu.
Ille dabit citharam collo suspendere eburnam,
Et canere Æoliis orgia vestra modis.
Utque unus victor spolia illa Feretria tentet
Ad Capitolini tollere templa Jovis:
Atque hostem Europa arcere, exuviasque cruentas,
Raptaque de victo terga Dracone paret
Diripere, alipotens aderit Jovis armiger uncis
Unguibus, & Zephyris dissoluisse dabit;
Cum late Euphrates demissis cornibus ibit.
Et fremet iratis turbidus Indus aquis,
Auroræ illi cum Reges fulgentia cedent
Armaque cum gemmisque aurea sceptra suis.
Præterea late devictis undique terris,
Serviet ut regi Tethyos unda suo:
Nilum ultra Gangemque Hypasinque & littora rubra,
Quaque jugo taurus Caspia regna premit.
Centum aras, centum fulgentes ære columnas
Constituet patriis grandia dona Deis.
Auspice te, memoranda canam: tu maxime Cæsar,
Aurea ne spernas munera Pieridum.
Illa tibi sine fine parant producere vitam
Sedula, & æternas vincere Olympiadas.
Illa tuam properant stellis inferre coronam,
Cui nitido invideat pulchra Ariadna polo.
Roma potens, magno jam nunc gratare nepoti,
Aurea qui pulso sæcla adamante refert.
Exoptata redit libertas; omnia passim
Pax habet, & concors gratia, Amorque viget.
Læta Ceres flavis insignis tempora aristis,
Effundit pleno dona beata sinu.

Idcirco in teneris herbis operata juventus,
  Cantat ad agrestes, rustica turba, Deos:
Teque vocat, mensisque adhibet te in vota secundis;
  Incenditque tuis thurea dona focis.
Tuque parens Regum, populisque, opibusque superbus,
  Pacis amans, eadem Marte Vienna ferox,
Æternum salve, imperii Regina potentis,
  Quam Scytha, quam dominam Bactria regna tremunt:
Quam tot commendant tituli, tot fortia facta,
  Et decorant veterum tot monumenta Ducum.
Pax te alma, & populi foveat concordia: vobis
  Devolvat rutilas aureus Ister aquas.
At tu, quem volitans tollit fulgentibus alis,
  Ignotos ultra fama Borysthenidas.
Qui te Diis misces paullatim, atque inseris astris:
  Pacis honos, duræ gloria militiæ,
Macte animo & virtute, diu Rex Maxime vive,
  Principe quo mundus sospite sospes erit.

Ad Franc. Melchiorium, de fonte Gualdio.

Hortule, Najadum sedes pulcherrima, cui jam
  Hesperides, & cui cesserit Alcinous:
(His licet insomnes narrent vigilasse dracones,
  Movisse atque ipsos aurea mala Deos.)
Digne jocis, festisque epulis, per gramina cujus
  Virgineos agitet læta juventa thoros.
Is mihi contingat: structos contentus acervos,
  Et pellucidulos despiciam lapides.
Sim dives, si istis tecum recubare sub umbris,
  Aut pictis liceat ponere membra thoris.
Quid mi aliud Francisce velim, formosus Apollo
  Cui carmen dulci cum cithara ipse dedit.
Quod si adstans veteres Nemensis succenderit ignes,
  Ah valeant rubri quas vehit unda maris.
Huc ades, argutæ exercent dum rure cicadæ,
  Et canis arentes findit hiulcus agros.

Carmine fallamus properantis jura senectæ,
  Furtivo obrepit clam fugitiva pede.
Arripe mortalis vitæ fugientia dona,
  Arripe, & in dulci gaudia conde sinu.
Grandia sublimi depone è pectore mentis
  Consilia: haud pudeat desipuisse loco.
Pampineis liceat umbris succedere, lympha
  Qua cadit exesis Gualdia pumicibus.
Non mihi tam Eurotæ libeat requiescere ripis,
  Nec tantum Elysiæ mulceat aura plagæ.
Adspice, ut immineat tophis pendentibus antrum,
  Saxeaque è sacro procubet umbra loco.
Naturam dicas arti succumbere, Gualdus
  Ex quo tam bellas currere jussit aquas;
Crystallo insignes servant sua numina sedes,
  Succincta & tenui candida veste Nape.
Nusquam tam dulces somni, dum murmure leni
  Prosilit irriguo fons sacer è lapide.
Nulla vel ingentem defessi corporis æstum,
  Gratior arentem nec levat unda sitim.
O mihi frigidulæ, & dulces ante omnia lymphæ,
  Det vobis utinam sors mihi sæpe frui.
Huc Francisce veni, tibi dum felicia rident
  Sæcula, carminibus sæcla beata tuis.
Hic veteres Divum recoles securus amores,
  Aptans argutæ carmina docta lyræ:
Ut puer extiterit teneri ante exordia mundi,
  Omniaque inter se conciliarit Amor.
Ille Deos princeps stellanti immittit Olympo,
  Altaque cœlestes sidera habere jubet.
Nulla ante umbrosæ norant animalia silvæ,
  Densaque nec pictas noverat arbor aves.
In numerum nondum curvi delphines in undis
  Luserat aut vasto sætere turba mari.
Nondum purpureis vestita coloribus arva,
  Cum primum agresti est falce dolata Pales.
Præbuerant rutilos in serta nitentia flores,
  Ornaratque rudes nulla corona Deos.

Idem

Idem hominum genus educit de montibus altis,
Et socias monstrat primum habitare domos.
Tum primum, celsis cinguntur mœnibus urbes,
Cognitaque extremis marmora cæsa jugis.
Ille dedit primus tædas præferre jugales,
Et teneros juveni dissoluisse sinus.
Dulcia tum primum suxerunt ubera nati;
Balbaque tum cœpit fundere verba puer.
Ille chaos format, rerumque elementa coërcet,
Præcipit & jusso quælibet esse loco.
Sola hominum requies, mundi reparator inertis,
Omnia quem posse, in quo omnia inesse putant,
Seu te cum gemina delectat matre, Cupido,
Spectandum lucos ire per Idalios,
Seu celeri vectum Delphine per æquora Ponti
Cæruleis gaudes currere summa rotis:
Dum te sublimi Franciscus carmine dicit,
Ignota & vulgo mystica sacra canit,
Huc ades ô primis cultum mihi Numen ab annis,
Tristia sollicito pectora solve metu.

Ad Hieronymum Arragonium.

Qualis cum puro fulget Latonia cornu
Desuper, & bijugis vecta renidet equis.
Cæruleus nullis densatur nubibus aër,
Roscida nox cæcas Orco operit tenebras;
Mille acies stellarum ardentes crinibus aureis
Percurrunt rapidum nocte silente polum:
Ipse opifex mundi rerumque in vertice Olympi
Nocturnas gaudet sidera obire vices:
Miratur vario distinctum lumine cœlum,
Noctivagosque ignes currere noctis iter:
Hinc gelidum spectat ducentem plaustra Booten
Quæque nitens summo stat Cynosura polo.
Andromeden scopulo hærentem, in diversa revinctum
Brachia, ridenti lumine Cassiopen:

Inde

Inde Lyram se, tollentem Ægocerotis ab ortu,
Et torvum auratis cornibus Eridanum:
Hydramque, Hœdorumque astrum, Oleniamq; capella.
Quæque ratis fulvæ vellera vexit ovis:
Plejadasque, Hyadasque & amantem vellera Cycnum,
Quem narrant plumis occuluisse Jovem.
Inde alia atque alia inspectat radiantia latè
Lumina, quæ Eoo, quæ Hesperio orbe nitent.
His alios si quis succendere quæritet ignes,
Non animo captum hunc desipuisse putes?
Quæ manus his, doctus vel quis decus addat Apelles?
Tam pulchrum ullius indiget artis opus?
Talem te Virgo memorant pulcherrima, nullo ut
Carmine te merito tollere Musa queat:
Persimilis cœlo atque astris fulgentibus una es,
Quæ [mirum] nulla crescere laude potes.
Sic neque cum pronas effundit Aquarius urnas,
Augetur nullis amnibus Oceanus.
Non illum effusus septeno flumine Ganges,
Non tot collectis turbidus Indus aquis,
Euphratesve auget, stagnanti aut gurgite Nilus,
Aut quotquot circum littora curva fremunt.
Sic tibi sola satis, tibi sufficis omnia; virtus
Nam tua nullius indiget artis ope.
Quis formæ decus, aut geminos duo sidera ocellos,
E quibus occultus spicula torquet Amor?
Sidereæ vel quis divinum frontis honorem,
Cui invideant Charites, invidet ipsa Venus?
Quis mentem atque alias juvenili in pectore curas,
Excultum aut claris artibus ingenium
Diceret? aut posset numeris ornare canendo
Tam felix quisquam munere Pegasidum?
Egregium sæcli, & summum decus Heroinon,
Te gelidæ valles, te cava saxa sonant.
Te pleni celebrant Musarum nomine vates,
Et sacra certatim plectra, lyramque dicant.
Te latæ discent terræ, te cærula ponti:
Ibis ad extremos ales Hyperboreos;

Et [illegible]ibus cum matre ferere per æquora pennis,
Qua cadit, & qua Sol prosilit æquoribus,
Dumque secans nubes, cœlo & loca dissita nostro
Percurres ursæ frigora Mænaliæ,
Sive axem Oceano invises delapsa latentem,
Te licet obscuro carmine, Diva sequar.

Zephyris.

Luteolam hanc caltham, hosq; immortales amarantos
Collapsos pleno Chloridos è gremio
Servat Acon vobis, Zephyri, texitque coronam:
Conveniunt vestris mollia serta comis.
Vos modo Leucotheam. Nymphis dum immista Dianæ
Et cingit saltus, persequiturque feras;
Incolumem servate æstu, neu mollia lædat
Oraque, neu redeat Sole perusta domum.

Cereri ac Baccho.

Has epulas flavæ Cereri, atque hæc pocula plena
Agricolæ fundunt, mitis Jacche, tibi.
Cernite quàm lætis collucent ignibus arva.
Ut Cererem ingeminant, teque Lyæe vocant:
Vos modo, dum facibus latos percurrimus agros,
Annuite, agrestum ne pia vota cadant.
Neu segetem messis vanis eludat aristis,
Neu desint plenis pinguia musta labris.

Pastoribus.

Custodes ovium, dum per juga summa capellas,
Balantumque agitis per nemora alta greges,
Parva meo, sed grata abeunti dona sepulchro
Ferte; quis extremo parva neget cineri?
Exultent mihi lascivi cum matribus hædi
Ad tumulum; errantes dux canat inter oves.

Ve-

Vere novo nova serta ferat mihi rustica pubes,
Et cumulet vernis funus inane rosis.
Atque aliquis matrum distento ex ubere sinum
Impleat, & manes donet habere meos.
Est etiam invisas Lethæi ad fluminis undas,
Atque aliqua ad Stygias gratia vivit aquas.

Ad Cornelium Frangipanem.

Lethæos latices, æterna oblivia vitæ
Potabas, valles cum petis Elysias;
Et tibi felices animæ jam serta parabant,
Æquanti magno cum Cicerone pedem,
Corneli, miserûm spes: verum anima ipsa reluctans
Grandior, exiguo corpore abire nequit.

LUDOVICI PASCHALIS
ROMANI.

Ad Marianum Bizantium.

DUm te sollicitæ Lites componere turbæ,
  Et juvat in medio dicere jura foro;
Me vero urbanis vacuum Bizantice curis,
  Rura tenent, studiis commodiora meis.
Hic ver perpetuum, rapidique sub igne Leonis
  Nutrit odoriferas terra benigna Rosas;
Mille nitent variis depicta coloribus arva
  Floribus, & tenero gramine vernat humus.
Hic sunt arbutei fœtus, hic mitia poma,
  Lucidaque in gravidis vitibus uva nitet.
Hic nobis fœta præbent lac dulce capellæ,
  Suppeditantque sui pocula mellis apes;
Et fœcunda seges, & pleno copia cornu
  Aurea Dictæi secula reddit avi.
Pauper, & angusti cultor studiosus agelli
  Cæruleas vitam Najadas inter ago.
Securos capio, quum nos venit humida, somnos,
  Et satis est humili quælibet herba toro.
At matutinum quum Lucifer exerit astrum,
  Et toto nitidus panditur orbe dies;
Nunc juvat in densis disponere retia ramis,
  In quibus incautæ præcipitentur aves.
Nunc lepores per saxa sequor vulpesque fugaces;
  Et jubeo celeres voce subire canes.
Ite alacres, properate alacres, urgete trementem,
  Effugiat vestros ne fera visa pedes.

Ful-

Fulmineos alii quærant in montibus apros,
Et cupiant rigidas perdomuisse feras:
Hæc me præda juvat, hæc sunt mihi gaudia cordi;
Conveniunt animo non fera facta meo.
Quum vero in medio Phœbus spatiatur Olympo,
Pascitur & sparsum longa per arva pecus;
Tunc ego frondiferæ sub qualibet arboris umbra
Decipio lentos carminis arte dies.
Hic mihi dum veteres animo repetuntur amores,
Et Lyra dat querulos pollice tacta sonos;
Credo equidem nostros intellexisse dolores,
Sic mecum raucæ dulce queruntur aves.
Solanturque meas [illegible] carmine curas
Turtur, & infaustum quæ gemit Ales Ityn.
E [illegible] los aura
[illegible] quis.
T [illegible] campis,
[illegible] s.
F [illegible] as in auras
[illegible] eror.
Il [illegible] ontis
[illegible] horis
In [illegible] te Napææ
[illegible] a pede,
Sp [illegible] ae puellæ,
[illegible] suis:
E [illegible] ordine ducens,
[illegible]
E [illegible] Apollo;
[illegible]
P [illegible] ar avena,
[illegible] bro.
P [illegible] in antro
[illegible] ir.
B [illegible] Thyrsis
[illegible]
In [illegible] ntas,
Nec cessat Lycidas, nec Corydonis amor.

Exultant circum montes, atque ardua saxa,
 Et nihil in sacro vertice triste sonat.
Sic Mariane meæ tranquilla per ocia vitæ
 Labuntur celeri tempora tarda pede.
Hæc ego pace tua, præponam quantulacumque
 Sunt bona divitiis aurifer Herme tuis.
Oh possim tales inter deducere lusus
 Quæ superant vitæ tempora cuncta meæ.
His ego nam studiis contingam nomine cœlum,
 Famaque post cineres nostra perennis erit.

Ad Marianum Brunum.

Dum
 Et
Nec f
 Qu
Tu v
 Fu
Incoli
 Atq
Ardu
 Et
Ecqui
 Pof
Si pe
 Ne
Quali
 Qu
Et qu
 Sun
Nam
 Ne
Atque ro.
 Ca
Scrip
 Au

Quis

Quis tua scripta neget culto certare Tibullo,
Cumque Philetæis vivere digna modis?
Quæ te florentis sub tempora prima Juventæ
Flebilibus numeris scribere jussit Amor.
Perge igitur (sint æqua tuis modò numina factis)
Accipies meritis præmia digna tuis.
Vidimus a prima præsagia multa juventa,
Et jam tunc laudis nuntia signa tuæ.
Novimus ingenium, nec dum patientibus annis
Æmula Nelidæ verba diserta Seni.
Quis te mellifluis referentem pectora dictis
Doctius Arpini non putet ore loqui?
Jam Romana suas in te facundia vires,
Et priscum reparat Attica lingua decus.
Non ignota tibi Chrysippi inventa, nec ullus
In tam difficili qui latet arte locus.
Sacra Stagiritæ tibi sunt tentata Magistri,
Quæ nunquam pauper qui colit, esse potest.
Felix cui licuit spretis vulgaribus ausis
Ante diem studiis invigilare bonis.
Nunc alii veterum titulis censentur avorum;
Sed tua jam veteres gloria vicit Avos.
Sed jam tempus adest patriis te reddere terris,
Summaque jam Patriæ solvere vota tuæ.
Absentem quæ sæpe suum suspirat Alumnum,
Teque dolet tantas ducere Brute moras.
Tolle moras igitur, nostrasque revertere in oras:
Sic tua felices cœpta sequantur aves.
Ut vaga te reducem vertentem cærula remo
Accipiat placidis Hadria mitis aquis.
Ludant connexis circum tua rostra choreis
Quotquot cæruleos continet unda Deos.
Et tonet inflata Triton super æquora Concha,
Ad sonitum virides subsiliantque Dei.
Et versum curru per inanes Juppiter auras
Æquora prospectu mulceat alta suo.
Nulla micent toto contraria sidera cœlo,
Nec [illegible] concitet auster aquas.

Læta sed immensum foveat concordia pontum,
  Spiret ab occiduo Chloridos aura Polo;
Et tua felices comitentur carbasa venti,
  Incolumis Patrio dum referare solo.

Ad Joannem Bonnam.

Me tenet Hadriaco circum pulsata profundo
  Terra gelu, & rigida nunc adoperta nive.
Hic inter glacies, atque horrida frigora brumæ
  Uror, ut Assyrio sub Jove nudus Arabs.
Uror ego, ut celsum quum Sirius exerit æstum,
  Uritur Eoa quem rigat Indus aqua:
Uror ego, Æthnæis ferrum velut uritur antris,
  Mulciber irato quum struit arma Jovi.
Uror ego, ut liquido perfusa bitumine lampas,
  Flavaque supposito flagrat ut igne seges.
Uror ego, & vivos jam jam conversus in ignes
  Accendo afflatu frigida saxa meo.
Si mea florentem tangant suspiria sylvam,
  Excutiet tremulas sylva perusta comas.
Si mea Caucaseos adeant suspiria montes,
  Ardebunt Scythicæ per juga summa nives.
Solveret hic Hebri glacies, hic solveret Istri
  Frigore concretas plurimus ardor aquas.
Ite procul dulces, miserumque relinquite amici,
  Ne cadat in vestros hæc mea flamma sinus.
At vos tergeminæ mea rumpite pensa sorores,
  Arbitrium vitæ est quas penes omne meæ.
Nam quid ego invisam cupiam producere vitam,
  Si non ulla meis luctibus hora vacat,
Si non ulla meæ veniunt solatia menti,
  Sed resonat gemitu noxque diesque meo?
Quum nox atra venit, veniunt suspiria secum,
  Et mala, quæ sævus plurima mittit amor.
Non mea jucundo declinant lumina somno,
  Nec venit (heu misero) noctis amica quies.

Sed dolor, & lacrimæ, tristesque ante omnia curæ
  Exagitant animum per freta vasta meum:
Nec faciunt nostri finem cum nocte dolores,
  Sed magis est stimulo noctis acerba dies.
Quicquid ago, ad solitas rapitur mens anxia curas,
  Et nihil est, quod jam me, nisi flere juvet.
Jam mihi nec risus, nec sunt mihi gaudia cordi:
  Conveniunt animo tristia cuncta meo.
Nec juvat assiduis cœlum lassare querelis,
  Despiciunt nostras numina surda preces.
Nulla animo requies, nulla est spes certa salutis:
  Quam foret in tantis mors mihi grata malis!
Sola meos etenim potis est finire labores,
  Et requiem tantis mors dare sola malis.
Forsitan & mortem frustra imploravit inanis
  Spes mea; quum nullam mors dare possit opem.
Forsitan & nobis idem post funera sensus
  Permanet, extremam qui fuit ante diem:
Scilicet, æternos ut cogar ferre dolores,
  Nullaque sit lacrimis ultima meta meis.
At tu, quem placida respexit fronte Cupido,
  Cui dat Amor faciles per sua regna vias;
Bonna, jubar patriæ, juvenum pulcherrime, sed qui
  Ingenii superas dotibus oris opes;
Dum legis hæc nostras testantia carmina flammas,
  Exemplo poteris cautus amare meo.

Ad eumdem.

Quæ mihi misisti dulcissima carmina, nostris
  Solamen tribuunt non mediocre malis;
Carmina, quæ Coo possint certare Philetæ,
  Carmina, quæ moriens vix imitetur Olor.
Certe ego sim demens, dum nostros arguis ignes,
  Si querar, aut si te dicere vera negem.
Vera mones fateor, & cuncta salubria: sed me
  Alterius nutu vivere cogit amor.

Qui valet heu facile sitienti consulit ægro;
  Abstineat gelidis ut patienter aquis.
Tu quoque, quem nondum violenta Cupidinis ira
  Ussit, & intactum vulnere pectus habes;
Alterius facile damnas incendia, nec te
  Usus, ut indoleas ad mala nostra, facit.
Omnis amans, teneræ quem torquet cura puellæ,
  Id quod amat nimium, vellet amare minus.
Vellet ut ille ferus sensim decresceret ardor,
  Et levius fieri vellet amoris onus:
Sed contra assiduo repugnat Marte Cupido,
  Quoque magis retrahis te, magis ille premit.
Non tamen accipias ita, quæ modo scribimus, ut me
  Legitimi immemorem Bonna teneat thori.
Forsitan & casti me dulcis cura cubilis
  Decoquit, & niveo cogit amore mori.
Sed tu dum lacrimas, mea dum suspiria sentis;
  Non amor est, dices, sed furor iste tuus.
Si, quod amas, securus habes, votoque potiris;
  Cur gemis? & lacrimis turpiter ora rigas?
Flere decet miserum, qui spe frustratur, amantem;
  Nec potis est longas ferre in amore moras.
Hæc tua sed contra, quæ nos adducimus, audi;
  Et super adductis hæc potiora tene.
Innumeri, quorum sunt nota poemata, vates,
  Quos sacer æterni nominis urit amor;
Fingere multa solent, & veris jungere falsa,
  Ilicet ut varium pulchrius extet opus.
Credulus es, si vera putas cecinisse Tibullum,
  Dum cupit in gelidis montibus esse lapis.
Credulus es, si vera putas cecinisse Poëtas,
  Quos legis assidue garrulitate queri.
Credulus es, si grandiloquis & lege solutis
  Vatibus indubiam credis inesse fidem.
Me quoque, qui vatum veneror vestigia, sæpe
  Cogit Apollineus fingere multa calor;
Et nunc tam duros tibi sum mentitus amores,
  Quos legis in scriptis Bonna diserte meis.

Quan-

Quandoquidem audieram blandam coepisse Dionen
In tua nescio quos damna movere dolos;
Scilicet ut facerent te nostra incendia cautum,
Incautus placidis ne caperere dolis.

Ad Camillum Draconem Ægrotantem.

Quod nunc immerita torqueris febre, molestum
Paschal[illegible] io.
Et certe, [illegible] ulis,
Arte ti[illegible] opem;
Pro te no[illegible] la subire,
Dum t[illegible] saltus.
Et nunc [illegible] fatigat,
Nam p[illegible] movent.
Huc ade[illegible] Cyrrhæ
Phœbe [illegible] tor opis;
Perque fa[illegible] tis herbas:
Dignus [illegible] tuo.
Solus hic [illegible] cumulem.
Prompt[illegible] tuo.
Dumque [illegible] ia tractant,
Ingente[illegible]
Delectat [illegible]
Ast allo[illegible]
Hic vacat [illegible] & te
Et tua [illegible]
Dignus hi[illegible] colentis
Cura m[illegible] nu;
Qui tibi perpetuas grates pro munere habebit,
Offeret & templis thura Sabæa tuis.
Ast ego mille super gratissima carmina pangam;
Si modo Phœbe tuam senserit æger opem.

Martinales Lusus.

Jam Martinalis redeunt solennia pompæ,
Festaque non tacito prætereunda pede.

Hac

Hæc celebrat præsens pro Saturnalibus ætas
Ut nihil antiquis invideamus avis.
Discurrunt juvenes passim, celeresque puellæ
Per medias urbis, sedula turba, vias;
Atque ferunt, referuntque cito vaga munera cursu,
Munera, quæ certi pondus amoris habent:
Lætitia, cantuque sonant loca cuncta, virumque
Excipiun [illegible]
Ducuntur [illegible]
Saltat ap [illegible]
Impiger in [illegible]
Mollites [illegible]
Interea mu [illegible]
Fertur i [illegible]
Qualiter, C [illegible] ostro,
Saltat in [illegible] s.
Haud alite [illegible] urbem
Illa tumens multi turba calore meri.
Cernuntur læti mediis sub noctibus ignes,
Accensæque micant per latus omne faces:
Pulsa tremit pedibu [illegible] æther,
Ingeminant læto [illegible] s.
Non tuba, non litu [illegible] desunt,
Non Ægyptiacis [illegible]
Haud secus Idæis [illegible] nctis,
Quæ puerum [illegible] m.
Perque domos passi [illegible] antur,
Sternitur Attalic [illegible] is,
Libantur veteri ca [illegible] o,
Nec mala fumosum diluit unda merum.
Tunc circum pleni calices hinc inde vagantur,
Et castus toto pellitur orbe pudor,
Per risum, atque jocum, & cantus nox ducitur omnis,
Oblectat madidos alea jacta viros;
Sive coloratæ Getulo murice chartæ,
Quamque tenent gemini picta tabella Duces.
At levior teneras exercet cura puellas
Ludicra per teretes mille reperta nuces.

Hos

Hos inter lusus, hæc inter festa latenter
Nox abit, & roseis astra fugantur equis.

Martinalia.

Nunc mihi, dum positis colo Martinalia curis,
Suggerat Ambrosias docta ministra dapes;
Et Bithyniaco majora Toreumata Baccho
Impleat, & celeri det mihi plena manu.
Nunc o Pierides, nunc o mea numina Musæ,
Ocius ad nostras sumite plectra preces:
Nunc Aganippeas pertundite pectine chordas,
Et mihi mellifluos fundite voce sonos.
Nil hic triste sonet, penitus sint omnia læta,
Conveniant animo carmina vestra meo.
Torva procul duri valeat censura Catonis,
Quæque Cleanthea lumina nube latent:
Vos quoque sollicitæ procul hinc discedite curæ;
Hic jocus, & risus, mollis & adsit amor.
Non pudor est viridi crines præcingere serto,
Nec festa annoso luce calere mero.
Nunc decet & pressis impellere cymbala palmis,
Et testudineæ plectra movere Lyræ:
Nunc etiam charos mistum decet inter amicos
Ducere continuos nocte dieque choros:
Nunc decet & lætos ad sidera tollere cantus,
Et dare lætitiæ consona verba meæ.
Surge anime, & tantis, quantum licet, utere donis,
Dum vacat ad faciles blanda juventa jocos.
Nam citò de nostro spargentur vertice cani,
Nec poterunt tremuli membra levare pedes.
Non dabitur lætas cantu traducere noctes,
Fallere nec variis tempora tarda jocis.
At tu clara dies, nullisque obducta tenebris,
Sæpe mihi culta es, sæpe colenda redi.

De Rosa Argentea.

Dic rosa, quæ spinas caput exeris inter acutas,
Coryciosque tuo vincis odore crocos,

Cur-

Cur te Phœbei nequeunt violare calores,
  Quum micat Icarii stella proterva Canis?
Cur neque ventosæ lædunt te frigora brumæ,
  Tros puer assiduo quum super imbre pluit.
Hunc mihi non tribuit tantum natura decorem,
  Inque comas nullum jus habet illa meas:
Hunc florem, has spinas, tenui contexuit auro
  Egregia Dominæ ducta sed arte manus.
Addidit argentum, nec non mollissima Serum
  Vellera; quæ varius tinxerat ante color.
His simul intextis Arabas infudit odores,
  Et mihi naturæ munera cuncta dedit:
Hoc etiam præstat; quia, quod creat illa, repente
  Effluit, at longus hic erit artis honor.
Nil mirum natura nova si vincitur arte
  Illius, in qua se vicerat ipsa prius.
At tu dulce mei me, floscule, munus amoris,
  Fac memorem Dominæ nocte, dieque meæ.

Ad Amicos.

Vos mihi nunc veteres paulisper adeste sodales,
  Dum feror in longas per freta vasta vias:
Quos mihi adhuc teneris æterno fœdere ab annis
  Una semel junxit tempus in omne fides;
Abstrahor à vobis, & vix mihi cognita fama
  Sponte sequor veteris Gnosia regna Jovis,
Quo mea me fortuna vocat: vos omine læto,
  Læta mihi, & nostræ dicite verba viæ.
Jungite complexus, & nostri pignus amoris,
  Accipite hæc lacrimis oscula mixta meis.
Este mei memores, nec vos via longa moretur,
  Et quo non poterunt membra, sequatur amor.
Et vos Illyrides silvæ, montesque valete,
  Cunctaque carminibus flumina nota meis.
Jam valeant Patriique lares, patriique penates;
  Et loca, quæ studiis culta fuere meis.

At

At vos cœlicolæ faciles in carbasa ventos
  Mittite, Dictæa dum potiamur humo:
Et, quum tempus erit, pelago mea vela remenso
  Ad patrios referant numina vestra sinus.
Sed jam quisquis adest, mihi vota faventia fundat,
  Ultima dum nostra solvitur ora manu.

Ad Eugenium Bucchium.

Ille tuæ cultor virtutis, & inter amicos
  Paschalis veteres qui fuit, estque tuos,
Hanc (si fata sinent) cito perferet ipse salutem,
  Quam modo Gnosiaco mittit ab orbe tibi.
Me tenet ignotis tellus Saturnia campis
  Hic, ubi perpetuas sustinet Ida nives;
Ida, Jovem celsis quæ jam servavit in antris,
  Exitium nato patre parante suo;
Ubera cui mites admorunt blanda capellæ,
  Dulciaque aërii munera mellis apes;
Et Nymphæ violas, & cornua plena tulerunt,
  Curetum sonitu dum strepit omne nemus;
Multaque adhuc veterum superant vestigia rerum,
  Nam Jonis in summo vidimus antra jugo.
Vidimus obscuras, quas struxit Dædalus ædes,
  Cæcaque semiviro tecta habitata bovi.
Vidimus & muros, præruptaque saxa jacere
  Hic ubi Gnosiacæ jam locus urbis erat.
Et centum populis ubi Minos jura ferebat,
  Nunc versant validi rastra, & aratra boves.
Non tamen est tanti nobis tot regna, tot urbes
  Mirari, & veterum tot monumenta Ducum,
Ut non plus mihi sit Patrii juga nuda Leontis,
  Bithynique humiles cernere fontis aquas,
Et te dulcis amice meo gratissime cordi
  Aspicere, atque tuo cominus ore frui:
Nam, licet extremos fortuna releget in ortus
  Me, vel ad auriferas, quas bibit Indus, aquas;

Seu

Seu me Parrhasiam procul hinc propellat ad Arcton,
  Bruma ubi semestri nocte sepulta jacet;
Sive Caledonios me cogat adire Britannos,
  Seu quascunque meas jusserit esse vias:
Semper ero, velut ante, tuus: nec terra, fretumque
  Immemorem faciet, nec via longa tui.
Et, quamquam variis disjungimur æquoris oris,
  Et teneant medias mille pericla vias;
Non tamen illa tuæ potuit pietatis imago,
  Quo semel est animo, cedere, fixa meo.
Quidquid ab assuetis nobis datur artibus oci,
  Illud amicitiæ tradimus omne tuæ;
Et modò transactæ tecum solatia vitæ,
  Et juvat antiquos volvere mente jocos;
Et te, quem præsens nequeo, tamen alloquor absens,
  Omnis in Eugenio stat mea cura meo;
Et modo scripta tua repetita Epistola dextra,
  Qua nihil hic nobis gratius esse potest.
Hanc semel atque iterum, hanc terque quaterq; revolvo
  Quoque magis relego, hoc magis usque placet.
Gratia magna tibi, mihi tu solatia præbes,
  Unica tu mentis pax requiesque meæ.
Tu licet in gelidæ degentem vallibus Idæ,
  In medio patriæ me tamen esse facis.
Dii maris & cœli patriis me reddite terris;
  Excipiunt humiles numina si qua preces;
Reddite me charæ matri, charæque sorori,
  Quæ pia pro nostra vota salute ferunt.
O modo dilectos liceat mihi cernere amicos:
  Ultimo lux vitæ sit licet illa meæ.

Ad Marcum Grimanum classis Pontificiæ Præfectum.

Hunc mihi Pierides gratum præstate laborem,
  Ut nihil hic querulum, nil mihi triste sonet,
Et lauri virides, & odori cingite flores,
  Et violæ, & variæ tempora nostra rosæ,

Dum

Dum referam quæ pauca meus mihi dictat Apollo
  Carmina, lætitia non aliena mea.
Ecquis enim taceat quæ gaudia percipit? ecquis
  Possit lætitiam dissimulare suam?
Quum videat trepidis ut classis Barbara signis
  Ambracio lateat victa timore sinu.
Hinc vero Euganeum trepidanti instare Leonem,
  Clavigerumque poli pone subire Senem;
Et volucrem geminas gestantem fronte coronas,
  Ardua Cæsareas quæ nitet ante rates;
Quos nuper sancto junxerunt fœdere Divi,
  Fœdere, Barbaricæ quo minuentur opes;
Quo cadet Ismarii rabies antiqua Tyranni,
  Et feret Hesperium Barbara terra jugum.
Non ego vana cano, sed mens præsaga futuri
  Certius Euboica vaticinatur Anu:
Sunt etenim, quorum sequimur vestigia, vates,
  Pectore qui credant numen habere suo;
Et nos illud agit, venturaque dicere fata
  Numen, & è multis pauca referre jubet.
Tempus enim, jam tempus adest, quo Barbara tellus
  Submittet tumidum sub juga nostra caput.
Cernere erit domitum leges mutare Niphatem,
  Et dare jam victas ultima Bactra manus.
Spargentur totum victricia signa per orbem,
  Discolor Eoas quà bibit Indus aquas,
Et quà, dum Titan æqualibus æstuat horis,
  Assiduo medius uritur igne dies:
Quaque latus Libyæ longe procurrit in austrum
  Signiferi extrema de regione poli;
Quaque mari nostro, quam cernimus, occidit Arctos,
  Alteraque opposito sidera ab axe micant;
Et qua regna novi priscis incognita mundi
  Abluit occiduis maxima Thetys aquis.
Hæc est terra Deum, mediis ubi fluctibus aurum
  Nascitur & variis copia plena bonis.
Non illic fastu, non ambitione laborant:
  Quæritur aut ullo res aliena dolo.

Non illic sævo miscentur bella tumultu,
  Nec limes latos dirimit ullus agros.
Omnia sunt passim cunctis communia; cunctis
  Unus amicitiæ, pacis & ardor inest.
Qui pietate prior, qui relligione superstat,
  Ille tenet merita regia sceptra manu,
Has quoque perdomitas nostro sub stemmate gentes
  Cernemus patrii cedere jure soli:
Cernemus Scythicos glaciali è littore Reges
  Ire catenata post fera terga manu.
Accipiet nostras gens quæ tot sæcula, leges,
  Fertur Hiperboreis vivere clausa jugis.
Christi Sancta fides cunctas spargetur in oras,
  Quas vagus ignivomis Phœbus oberrat equis:
Unus Pastor erit, uno qui claudet ovili
  Innumeros Christi sub pietate greges.
Hæc ego non humili cantu [Dii vota secundent]
  Mæonioque canam facta superba sono:
Nec mihi tunc musæ tribuent in carmina vires,
  Majus at in nostro pectore numen erit:
Numen erit Cæsar; Cæsar mihi carminis auctor;
  Cæsar erit cymbæ rector, & aura meæ;
Cæsaris innumeros referam post bella triumphos,
  Partaque felici mille trophæa manu:
Et quodcumque mihi studiis vitæque supersit,
  Laudibus invicti Cæsaris omne dabo
Nec te prætercam mundi sanctissime Pastor,
  Qui cœli errantes ad juga ducis oves.
Notescet pietas per me tua magna per orbem,
  Et tibi commissi plurima cura gregis;
Hinc referam Venetæ præconia debita gentis,
  Qua nihil in terris justius esse potest:
Illius innumeras percurram carmine laudes,
  Et mihi sub Veneto nomine surget opus:
Quod repleat ventura novo nova gloria bello,
  Quæque fuit veterum parta labore Ducum.
At vos qui tantæ versatis molis habenas,
  Quem Leo, Cæsareæ quem decus urget avis.

Tu-

Tuque adeo ante alios splendor Grimane tuorum,
Cui bene clavigeri est credita cura senis;
Cujus honorata tellus stupet Itala fama,
Et tremit insolito Barbara terra metu;
Quo duce ad extremos penetrare & vidimus ortus
Victrices Latias, & dare jura, manus:
Ille quidem vidit, qui te hoc dignavit honore,
Nullus ad hoc munus quod magis aptus erat:
Nec magis est tibi partus honor Grimane decori,
Cinctaque temporibus infula sacra tuis;
Quodque tuæ tenuit series clarissima gentis
Præcipuum Veneta semper in urbe locum:
Quam, quod te tanto dignum cognovit honore,
Qui tenet in nostra relligione caput.
Sed quid plura moror? jam carbasa poscit in altum
Lenis ab occiduo quæ venit aura polo.
Ite alacres: properate alacres: nil vestra retardet
Signa, nihil vestrum triste moretur iter.
Ite Deis ducibus; nam vos fortuna sequetur,
Et faciet tutas fasque piumque vias;
Et tandem celeri veniet victoria passu,
Cujus in æternum fama superstes eat.

Ad Vincentium Capellum, Venetæ Classis Præfectum.

Dic agedum nostri solatrix Musa laboris,
Curarum, atque animi conscia sola mei:
Cur modo tot varios emittunt arva colores,
Quum referat gelidos Ilias urna dies?
Aut cur palantes fundunt violaria flores?
Vendicat & vernas cur sibi bruma vices?
An mutata novas cœperunt sydera sedes?
Jamque erit Hydrochous hic ubi Taurus erat?
An vero quod adhuc verni potuere tepores,
Nunc poterit tristi frigore segnis hiems?
Quidquid id est, certe nostris ostendere sæclis
Nescio quid magnum fata, novumque parant.

Hæc ego. At argutas pertentans pollice chordas
Reddidit hos tenui murmure Musa sonos.
Non æterna novos mutarunt sydera cursus;
Occupat aut Tyriæ Tros puer astra feræ,
Nec sibi purpurei florentia tempora veris
Vendicat hirsutis horrida bruma comis.
Sed si scire cupis tantæ novitatis origo
Unde sit, hæc memori pectore verba tene.
Aspicis Ascrivias hæc lintea tonsa per undas,
Lintea Cecropiæ numine tuta Deæ.
Illic Euganeis vehitur digressus ab oris
Splendor, & Hadriacæ fama Capellus aquæ;
Creditur aligeri cui maxima cura Leonis,
Munere quo nullus dignior alter erat.
Gratantur Nymphæ, superi gratantur eunti,
Signaque lætitiæ dant manifesta suæ.
Hæret & Idalio defixus Juppiter astro,
Continet & reliquos sub sua jura Deos.
Cesserunt Hyades, torvus concessit Orion,
Quique hebes algenti volvitur Orbe senex.
Aspice, Amyclæi processit Castoris astrum,
Astrum quo tumidi concidit ira maris;
Et ferus Hippotades æterno carcere clausit
Flammiferum Borean, nubiferumque Notum;
Et tantum occiduis laxavit vincula ventis,
Lenis ut æquoreas aura foveret aquas;
Neptunusque pater, Nereique exercitus omnis
Propellunt celeres in vada tuta rates:
Halcyones placidos condunt per littora nidos,
Et tranquilla suæ tempora pacis agunt.
Hæc inter variis certantia numina donis
Venit ab occiduo Chloris odora polo;
Quodque potest, violas venienti, & lilia fundit,
Parcior huic reliquis ne foret una Deis.
Sed quo nota tibi sint omnia, percipe causas,
Cur videat placidi munera veris hiems.
Illius hoc natura parens indulget honori:
Officiumque leve non leve pondus habet.

Nam

Namque, velut verni brumæ sub tempora flores
  Distinguunt pictis frigida prata comis;
Illius hoc nostro sic virtus floruit ævo,
  Deterius certe quo nihil esse potest.
Hoc duce erunt Veneti victricia signa Leonis
  Fixa per eoas, occiduasque domos;
Et Venetum cunctas implebit gloria gentes,
  Quas celer aëreis Cynthius ambit equis.
Sic ubi differnit motis per inania pennis,
  Aonium petiit Calliopea nemus.
At tu, quem tanto superi dignantur honore,
  Cui violas gelida pro nive fundit hiems;
Perge age magnanimis jam tandem accingere factis,
  Sentiat ut vires Barbara turba tuas,
Teque proba verum Phrygia de stirpe nepotem,
  Auctoremque tui sanguinis esse Capyn.

In reditu ex Creta.

Contigimus metam: superis jam sacra ferantur,
  Et patrios ornent florida serta Deos.
Exorata meis venerunt tempora votis,
  Et requiem curis impositura meis.
Antiquæ tandem mihi linquere littora Cretæ
  Fas erit, & patrios ad remeare lares.
Jam mihi nescio quid lætum sub corde resultat,
  Et reficit sensus gratior aura meos.
Jam videor patriæ colles discernere terræ,
  Et notos celeri puppe subire sinus:
Jam videor patriis retinacula tradere saxis,
  Et simul è summa desiluisse rate.
Ecce mihi veteres, gratissima turba, sodales
  Obvia, ubi exceptos implicat alga pedes.
Qui posset nitidi radiantia sidera cœli,
  Joniique undas enumerare maris,
Ille & amicorum posset numerare meorum
  Oscula sæpe meis fixa refixa genis.

Quando erit illa dies meritis dignissima tantis,
Quam mihi candidior signet olore lapis?
Qua fruar his, quæ nunc mihi spes præsaga futuri
Nunciat, & fausta vaticinatur ave?
Qua tandem pelago nostro gratissima cordi
Aspiciam montes Illyris ora tuos?
Atque illos, quorum vivos sub pectore vultus,
Conditaque in medio nomina corde fero,
Aspicere, & gratas audire, & reddere voces
Detur, & exactas enumerare vias?
O quoties, quæ sint gentes, quæ nomina quærent,
Quos veteres ritus Creta, habeatve novos,
Si qua etiam priscæ superant vestigia famæ:
Quid modo quæ magnum jam tulit Ida Jovem.
Quid centum vario celebratæ carmine gentes,
Cæcaque Dædaleo structa labore Domus.
Multa super Creta quærent, super æquore multa,
Quæ fuerint nostræ per freta tanta viæ.
Ast ego cuncta suo referam memor ordine; pauca
Esse super veterum nunc monumenta virum.
Scilicet in cineres solvit cariosa vetustas
Omnia, quæ priscis scripta leguntur avis.
Nec centum populi, nec quæ Rhadamanthus habebat
Regna, suæ quicquam nobilitatis habent.
Vidimus antra super scabro pendentia topho,
Cæcaque vix rabidis tecta colenda feris;
Intersepta rubis, putrique informia limo,
Semivirum memorant quæ tenuisse Bovem.
Vidimus excelsæ cunctis in montibus Idæ
Præter inaccessas jam nihil esse nives.
Nunc genus acre virum, pictisque insigne pharetris,
Plurima cui cordi gloria Martis inest.
Pone libens referam, lævis spirantibus auris,
Liquimus ut celeri Gnosia saxa rate,
Utque Cythereas primum superavimus oras,
Dum cadit à dextra sæva Malea manu;
Tænariosque sinus, ubi summo in vertice fumant
Infera Dulichio pervia claustra Duci,

Et

Et Pelopis terras, & te nemorosa Zacynthos,
  Et Samon, atque Ithacen, Nestoreamque Pylon,
Et qua præruptis se Neritos ardua saxis
  Tollit, & Ambracio littora clausa mari,
Epirique latus, cœloque Ceraunia juncta,
  Alcinoique novo regna superba situ.
Utque per Hadriacum tandem penetravimus æquor,
  Conditur Ascrivio quo maris unda sinu,
Hæc, & plura meis a me referentur amicis,
  Dummodo sint nostræ fata secunda viæ.
Talia dum meditor, placido mea carbasa vento
  Plena trahunt celerem per freta vasta ratem:
Jamque propinquamus terræ. Da tuta Palæmon
  Littora, da placidos cœrule Glauce sinus.
At vos humanos semper miserata labores
  Ferte pedem votis Numina magna meis;
Ut tandem patriæ contingam littora terræ,
  Ad fidos redeam salvus ut ante lares.

Vindemia.

Sacra corymbifero vindemia venit Jaccho:
  Inficiunt patulos spumea musta lacus;
Lætitia, plausuque fremunt nemora avia, & alte
  Reddunt exceptos concava saxa sonos.
Libantur patrio passim per compita ritu
  Grata salutifero pocula plena mero.
Salve ò pampinei donum cœleste Lyæi,
  Salvete Ogygii munera sancta patris.
Tu depelle graves nostro de pectore curas,
  Lætificaque animum mollis Jacche meum.
Qui te rite colit, tantum horrida frigora curat,
  Æthiopas quantum qui foret inter agros,
Aut qui Niliacos nondum bene comperit ortus,
  Exusti Blemyas pauper arator agri
Hæc mihi lux multos rediit celebrata per annos,
  Hac licet effusis nectere serta comis:

Hac licet annoſo victum titubare Lyæo,
Perque mea inſtabili ludere rura pede.
Feſta ſemel toto hæc nobis celebrantur in anno:
O veniant ſemper candidiora precor.

Ad Philippum Fabritium.

Dum mea ſollicita curarum preſſa caterva
Haud ullum poſſet mens reperire locum,
Torquererque levi, ceu ſaucia Cerva ſagitta,
Aut vexata gravi panda Carina noto;
Nec potis optato demittere lumina ſomno
Verſarem toto languida membra toro:
Extemplo noſtras dulcis concentus ad aures
Pervenit Cytharæ, culte Philippe, tuæ:
Diſcuſſitque meas grato modulamine curas,
Et ſolitus rediit per mea membra vigor;
Quale levis Zephyrus feſſis ſub ſidere Cancri,
Aut ſopor, aut placido murmure lympha ſonans:
Quale quies ægris, optataque littora nautis,
Tale mihi cytharæ carmen & aura tuæ.
Quot Ledeus Olor placidi ſuper amne Cayſtri
Ore movet varios deficiente ſonos:
Aut quot diſtricto format Philomela palato,
Dum miſerum querulo gutture deflet Ityn:
Tot mihi mellifluos cantus ſentire videbar,
Quos percuſſa tuo pollice plectra dabant.
Deſinat Iſmarium mirari fama Poëtam,
Atque Amphioniam ſaxa ſecuta lyram;
Cogentemque ſuo Delphinas Ariona cantu
Inſolita in medio pondera ferre mari.
Hic novus eſt Orpheus, hic Methimnæus Arion,
Hic Aracyntheas paſcere dignus oves.
Non hic ſaxa movet, non horrida corda ferarum,
Robora non ſummis detrahit alta jugis;
Sed movet humanas mira dulcedine mentes,
Pectoraque inſolito capta ſtupore ligat.

Qui-

Quinetiam sensus, animasque abducit ab ipsis
  Corporibus, querulas dum movet arte fides.
Mitescent Furiæ, claudet tria Cerberus ora,
  Dum ferit hic docta fila sonora manu.
Liber erit Tityus, comprendet Tantalus undas,
  Sisyphus in summo colle reponet onus,
Nec rota raptabit miseros Ixionis artus,
  Nec toties Stygias urna resumet aquas:
Suavius haud summo (sit fas mihi dicere) cœlo
  Delius immensum personat ante Jovem.
At tibi pro tali faciles sint munere Divi:
  Audiat has placida Juppiter aure preces:
Ut, quum Nestoreos feliciter egeris annos,
  Protinus Elysiis adnumerere choris.

Ad Hieronymum Bertatium Atticum consolatio, in morte Conjugis.

Attice Romuleæ quem summa peritia linguæ
  Pene facit magno cum Cicerone parem;
Cujus rarus honos, vulgataque gloria lumen
  Astruit Illyrico non mediocre solo.
Legimus assiduis tua carmina plena querelis,
  Elicit è medio quas tibi corde dolor;
Conjugis extinctæ dum tristia funera defles,
  Abstulit à thalamo quam fera Parca tuo.
Me quoque crede tui partem sentire doloris:
  Hoc tuus ex veteri fœdere poscit amor;
Qui non illacrimat, flentem dum cernit amicum,
  Nescit Amicitiæ quid sibi jura velint.
Ergo amor, & pietas, duo maxima vincula mentis,
  Sæpe tuis cogunt me illacrimare malis:
Nam neque tot lacrimas, neque tot suspiria fundit
  Orba parens uteri pignore facta sui:
Perdidit unanimem nec quum soror anxia fratrem,
  Qui lux una suæ, spesque sororis erat:
Filia nec gemino pariter viduata parente,
  Nil videt in vacua quæ superesse domo:

De-

Denique, si pariter coëat genus omne dolorum,
Pars tamen omne tui parva doloris erit.
Halcyonum sunt victa tuis lamenta querelis,
Quæ renovant tumidi quum fremit ira maris;
Et gemitus quem tristis agit sine compare, Turtur
Et cum Threicia pellice mœsta soror.
Urit adhuc animam stimulis præsentibus ægram,
Quæ volat ante oculos Conjugis umbra tuos.
Hæc te pervigiles cogit traducere noctes,
Et lacrimis viduum sæpe rigare thorum.
Spinosas serit illa tibi sub pectore curas,
Et claro offundit nubila nigra die.
Hac sine nulla tuæ veniunt solatia menti,
Esse nihil gratum, nil tibi dulce potest.
Quicquid erat gratum, quicquid tibi dulce, sepultū est:
Delicias operit invida terra tuas.
Illa tegit lususque tuos, risumque, jocosque:
Obruit illa animi gaudia cuncta tui.
Sed tu, dum lacrimas, dum questus fundis inanes,
Surdaque dum gemitus dissipat aura tuos:
Forsitan illa tuos ridet secura labores
Flammiferi summa de regione Poli;
Hic ubi cœlicolûm sedes tenet aurea Regem,
Aureaque æthereos continet aula patres:
Nam, si quid spectata fides, probitasque meretur,
Denique si sanctis moribus astra patent;
Illa quidem summo est dignissima vivere cœlo;
Spiritus æthereis convenit ille choris:
Aut, si vera ferunt, certas post funera sedes
Elysios castis Manibus esse locos;
Hic ubi perpetui narrantur tempora veris,
Et Casiæ viridis, Ambrosiæque nemus:
Illic formosas inter sedet Heroïnas
Forsitan & pulchro pulchrior ipsa choro;
Et modo Lethæi spatiatur in aggere fontis,
Colligit & niveas, purpureasque Rosas;
Adstruit & capiti vario de flore corollas,
Jucundoque suos implet odore sinus.

For-

Forsan & inde tuos sæpe est miserata dolores,
  Et daret haud dubiam si licuisset opem.
Sed fati lex dura vetat, quam viribus ullis
  Irritus est, speres si revocare, labor.
At revocat pietas, & blandæ gratia linguæ,
  Et pariter mistæ cum pietate preces.
Infera Threjcio patuerunt ostia vati,
  Dum caneret querulæ consona verba lyræ.
Umbrarumque ferunt captum dulcedine Regem
  Eurydicen cupido restituisse viro,
Nec ferus ille canis sparsis per colla colubris
  Propositum potuit flectere vatis iter:
Nec minus assiduis Proserpina mota querelis
  Dicitur humanis indoluisse malis;
Reddidit Emathio quum charam Alcestida Regi,
  Illius subiit quæ moritura vices.
Illa eadem vanam dilecti conjugis umbram
  Misit in amplexus Laodamia tuos:
Et licet umbra foret, placuit tibi Conjugis umbra,
  Jamque tui levior pectoris æstus erat.
Ast ubi se tenues fugiens dissolvit in auras,
  Te ferus armavit in tua damna dolor.
Æneam pietas; pietas deduxit Ulyssem,
  Cernere ut extinctum posset uterque patrem:
Innumerosque alios, quorum vulgata per orbem
  Nomina ab antiquis scripta leguntur avis.
At tibi nec pietas, nec passim cognita virtus,
  Attice, facundæ nec valuere preces.
Nil valuit vox illa tuæ dulcissima Musæ,
  Æmulaque Orpheis carmina culta modis:
Namque preces, lacrimasque tuas, tua carmina venti
  Diripiunt, voto non potitura suo.
Hæc quoque crede mihi, veterum monumenta virorum
  Finxit ad arbitrium Græcia vana suum:
Nam semel infernas quisquis penetravit ad undas
  Rursus ad æterenm non redit inde diem.
Quid supereft igitur? nisi quod reparabile non est
  Ex animo jubeas ut procul ire tuo?

Pone modum lacrimis, nec tantum indulge dolori:
  Perniciem lacrimæ sæpe dolorque ferunt.
Testis erit Niobe, testis tibi turba sororum,
  Eridani vitreas quæ super astat aquas.
Testis erit propria qui captus imagine vidit
  Flens sua purpureo corpora flore tegi.
Et quæ clausa cavis respondet vallibus Echo,
  Versaque in æternas impia Byblis aquas;
Et quæ præteritos suspirans Solis amores
  Vertitur, igniferum qua rotat ille caput:
Nec minus & pompis feralibus apta Cupressus,
  Quam juvat assiduus nunc velut ante dolor.
Hæc dixisse sat est, quamvis & plura supersint,
  Quæ foret hic ingens enumerare labor.
Hæc subeant exempla tibi, luctuque represso
  Solentur casus damna aliena tuos.
Est dolor hic magnus (dices) & causa doloris
  Major, & humanæ negligit artis opem.
Difficile est, fateor, tantos compescere luctus,
  Convenit at cunctis rebus inesse modum.
Namque hanc immensi faciem, quam cernimus orbis,
  Quattuor in cujus sunt elementa sinu;
Si riget assiduus tepidis sine solibus imber,
  Esset inhumanis vix habitanda feris:
Sin ferat æternos sine gratis imbribus æstus,
  Torrida non homini, non erit apta feris.
Fert tamen illa homines, necnon genus omne ferarum;
  Natura alternas sic variante vices,
Ut quum tristis hiems gelidos effuderit imbres,
  Cesserit & Boreæ vis fera, visque Noti,
Incumbant placidæ cœlo Zephyritides auræ,
  Vestiat & nudam vernus amictus humum.
Aspice ut omne nemus summis nova germina ramis
  Extulit, & læto gramine terra viret.
Hic violas, illic formosa papavera cernis,
  Canaque Corycio lilia mista Croco.
Attamen hic glacies; illic paulo ante videbas
  Grandinibus mistas cuncta operire nives;

At-

Atque ubi ventorum rabies violenta fremebat,
Spirat ab occiduo nunc levis aura mari.
Undique jucundo resonant nemora avia cantu,
Dum passim dulces dulce queruntur aves;
Testanturque novi felicia tempora veris
Esse per assiduos semper agenda jocos.
Tu tamen interea tristes sub pectore curas
Volvis, & ingrata est brumaque verque tibi.
Hactenus immensi processerit ira doloris:
Ultima mœstitiæ meta sit ista tuæ.
Tristia nulla decent, sed gaudia læta poëtam,
Flumina Gorgonei qui semel hausit equi.
Tu sacer es templi Aonidum, Phœbique Sacerdos,
Qui tua Castaliis ora rigavit aquis.
Te risus cantusque decent lususque perennes,
Te decet & lætos semper habere dies.
Ergo age, Dalmaticæ rarum decus Attice gentis,
Discute jam mentis nubila nigra tuæ.
Aspice quid deceat vatem, quid denique tantum,
Cui modo nostra parem non habet ora, virum.
Nec tibi sit tanti quamvis carissima Conjux,
Quique tenax imis ossibus hæret Amor,
Immemor ipse tui videaris ut esse decoris,
Debet enim magnis cedere cura minor.
Illa quidem summo (sit phas mihi credere) cœlo
Seu quæcumque piis manibus ora datur;
Te te hora ex illa miseratur triste querentem,
Forsitan & tales fundit ab ore sonos.
Chare mihi Conjux, quodnam dum vita manebat,
Plus oculis multum, plus animaque mea:
At nunc chare mihi, quantum nec dicere verbis
Possum ego, non animo concipere ipsa meo!)
Parce meam tristi gemitu turbare quietem,
Et sine me placida pace perenne frui!
Hæc tua namque meam turbant suspiria pacem,
Rumpitur hoc querulo nostra dolore quies.
Sed, si tantus amor, si te juvat Attice nostro
Connubio æternos continuare dies;

Vi-

Vive pius, nostræque sequens vestigia vitæ,
Carpe salutiferas versus ad astra vias.
Sic ego te meritis modicum post tempus onustum
Excipiam, & charo cominus ore fruar;
Atque hic æterni vinclis jungemur amoris,
Terminus & nostri nullus amoris erit.

Ad Galliæ Regem reliquosque Principes Christianos.

O qui terrarum magnas moderaris habenas,
Quas hinc aëriæ celsis amfractibus Alpes,
Inde Pyrenæi prærupto vertice montes
Obcingunt, mediasque vago secat amne Garumna,
Quem Pater æterno superum dignavit honore,
Excelsumque dedit super omnia nomina nomen:
En tibi protensis tellus Oenotria palmis
Supplicat, & posito jam mitis Iberia fastu,
Atque omnis, cui laudis amor, cui Martia cordi
Gloria, qui castas Christum veneratur ad aras,
Summissa te voce rogat: jam parce furori,
Parce odiis, iramque animo depone receptam;
Et jam si qua tuam (licet æqua injuria) mentem
Versat adhuc, mirum, vindictæ dulcis amorem
Comprime, vel saltem potiora in tempora differ:
Nec tibi sit tanti sævo indulxisse dolori,
Invisæque animum gentis saturasse ruina,
Ut, procul infrenis dum te rapit impetus iræ,
Ante tuos oculos frustra tibi credita, Christi
Hei mihi, Barbaricæ populentur ovilia turmæ.
Nec modò non tantam studeas avertere cladem
Sed (scelus, haud ullo quod non delebitur ævo)
Ipse caput, tantique unus sis causa furoris;
Unus agas rabidas nostra in præsepia Tigres,
Et, Christi quem sancta Fides speraverat omnes
Ante alios, contra infidos, contraque rebelles,
Semper habere Ducem, solum nunc sentiat hostem,
Solius infestis videat sua templa catervis

Et

Et sua sacra rapi: nec te, super æthera fama
Cognite, commoveant proavorum exempla tuorum;
Qui toties Scythico Latium turbante tumultu
Transgressi gelidas multa cum laude per Alpes,
Sponte sua, afflictis per mille pericla tulere
Rebus opem, mediisque feri de faucibus hostis
Innocuos rapuere greges: majoraque longè
Audentes, tumida victricia signa per undas
Vecta Palæstinæ fixere in littore terræ;
Tantus erat pietatis amor, Christique recepto
Intermissa diu renovarunt sacra sepulchro.
Si te nulla movet priscæ virtutis imago;
At saltem moveant, quos pulchros fissa capillos,
Et lacrimis suffusa genas, tibi porrigit uni
Assiduas Europa preces, age respice fines
Illyricos, quanto furiarum turbine perflat
Thracia sæva Phalanx; quanto fœdata cruore
Circumquaque Novi videantur mœnia Castri:
Quot strages, quot damna suis ostentet in agris
Tota Phalantei miserabilis ora Tarenti.
Nam Rhodos, & gelido quisquis circumjacet Istro,
Quot passim lacrimas, quot hiantia vulnera pandat,
Prætereo; ceu prisca nimis, leviioraque tantis
Annumerare malis: veteres nova damna ruinas
Exuperant, veterumque ferunt oblivia cladum.
Quid memorem, celsis qua Neritos ardua saxis
Ambracio prætenta sinu se tollit in auras,
Barbaricos Latiis immissos navibus ignes?
Infandumque, rates immissis ignibus haustas?
Occiduæque manus raptam sine Marte, nec ullo
Hoste premente fugam, quum nescia vincere bello
Corda Phrygum, timidusque Oriens Hispana, simulque
Itala Barbaricis toties assueta triumphis
Rostra per Jonias sequeretur turpiter undas.
At non sic patriis pollens Octavius ausis
Illo eodem Cleopatra loco tua signa, tuasque
Dicitur extimuisse rates: sed fortius urgens
Diripuitque Orientis opes, turpique coëgit

Te dare terga fugæ, victæque reducere classis
Relliquias, patrii latebrosa in flumina Nili.
Nunc verò indecores, priscæ virtutis egeni,
Immemoresque sui, toties prostrata tremiscunt
Hispani Latiique Duces Rhodopeïa signa.
Nullane tantorum, superi, jam meta malorum?
Nullus erit modus afflictis o numina rebus?
Sat furiis, scelerique datum, sat denique nostri
Innocuo toties maduerunt sanguine campi.
Pone odiis Rex magne modum: tibi supplicat uni,
Unum te totus terrarum respicit orbis.
Crede & ab Elysiis unum te poscere campis
Priscorum tot vota Ducum, quos inclita quondam
Græcia Barbaricis genuit ditata ruinis;
Atque alios prior ante omnes, qui lignea suasit
Mœnia pro patrio cives conscendere muro,
Et Salaminiacis Xerxen superavit in undis:
Quique prius clarum medio in Marathone trophæum
Extulit; & parvo qui facta ingentia campo
Edidit, angusto qua pandunt tramite montes
Thermopylæ, Stygiæ certus discumbere cœnæ;
Totque alii proceres, totque inclita nomina regum,
Quos Macedum, quosque ora tulit non ultima bello
Illyriæ, tibi protensis ad sidera palmis
Commendant patrias post tot discrimina terras.
Quin procul Iliaco te te de littore solum
Hectoris umbra vocat: per te mea Troja ruinis
Eruta, ait, veteres iterum reparabit honores;
Impius Hellæi nec Barbarus accola Ponti
Dardanii cineris rumpet clamore quietem.
Projice Tela manu sanguis meus: aspice quo te
Extra æqui rectique vias dolor impius aufert:
Et bellis accinge tuos melioribus ausus,
Justaque in Ismarias infer tua signa Phalanges.
Quod fortuna decus? quales tibi fata triumphos
Hinc tribuent? quantisque tuum super æthera nome
Cum titulis, quantisque virûm cum plausibus ibit?
Ipsa etiam gelido, quæ præjacet Hellesponto,
Urbs

Urbs Regina Asiæ, toti licet imperet oræ
Eoæ, super & multas caput efferat urbes;
Totque suum videat cunctis in partibus orbis
Ferre jugum reges; sine te tamen esse videtur,
Non secus ac Matrona suo discreta marito.
Novit enim sua deberi tibi sceptra, tuisque
Natorum natis, & qui nascentur ab illis,
Novit enim quantis Orientis gloria rebus
Auspicio producta tuo se tollet in auras:
Teque sibi totis (ut dignum est credere) votis
Exoptat, poscitque suis tua lilia terris.
Eja igitur jam sume manu rationis habenas,
Et cursus animi latè compesce vagantis.
An nescis cui bella moves? quem tendis in hostem?
Quem petis irarum impatiens victricibus armis?
Non pudet ah dirum cognata in viscera ferrum
Stringere, & innocuas damna in communia gentes,
In commune nefas stimulis urgere malignis?
Quin potius, missis odiis, causisque malorum,
Prævaleat pietatis amor, nexuque perenni
Amborum placidas jungat concordia mentes,
Quas nequeat fortuna sua turbare procella,
Nec nova suspicio, nec cæcus solvere livor.
Tu quoque, qui victor superas expandis ad auras
Victrices Aquilas Cæsar, tua signa, per undas
Occiduas, & regna novi tibi subdita mundi,
Quidquid id est, tantas penitus quod mulceat iras,
Cognato concede tuo non multa petenti,
Mansuramque diu tandem componite pacem:
Atque ambo comitante Deumq; hominumq; secundo
Auspicio, pariterque animis, & viribus auctis
Vertite in Eoos vexilla infesta tyrannos,
Et Christi proferte fidem, Christique sepulchrum
Priscorum nobis exemplo reddite avorum.
Pro dolor, ah pietas, Domini cunabula vestri
Linquitis indecores genti tractanda prophanæ:
At vos interea, quo vos agit ira, furorque
Alter in alterius struitis noctesque, diesque

Perniciem, varias toto conanime fraudes.
Nec tu Magne pater, triplici qui cincta corona
Tempora sacra geris, cui claudere limina cœli
Et reserare datur; nec tu sanctissime Pastor
Destituas miseras tanto in discrimine gentes.
Sed qua præ reliquis, quibus ingens subjacet orbis,
Majestate vales, populi tua jussa sequentis
Infrenes ausus, insanaque comprime corda.
Discordes tu junge animos, & pectora Regum
Evacuata odiis fraterno fœdere necte.
At tu sancte Leo, Veneti quo præside gaudent,
Terrarum, cœlique decus, qui cuncta tueris
Littora sollicita quæ circuit Hadria cura;
Quæ maris Jonii, quæque impetus alluit Ægei,
Regnaque Niliaco Cypri prætenta Canopo,
Respice mille tuæ crudelia vulnera gentis;
Respice quanta tuos circumstent barbara fines
Agmina, & in nostros vertat jam signa penates.
Barbaricis ne crede dolis, ne crede rebelli
Turcarum populo, sed, te quoque viribus adde
Occiduis viresque tuas, age jungite dextras,
Jungite concordes æterno fœdere mentes.
Hactenus insanæ cursus processerit iræ;
Hactenus alterno spumarint sanguine fontes,
Et jam depositis placato pectore rixis
Vertite in Ismarias tot mutua vulnera terras.
Illic indomitum bellandi extinguite amorem,
Atque illic vestras cum laude ostendite vires
Immiti populo, natisque ad dira catervis
Threiciis, videat versis in prospera fatis
Ipsa suam sobolem nostris Europa sub annis
Insultantem Asiæ: videat sub nomine vestro
Ire Triumphatos Rubro de littore Reges,
Bactraque, & edomitum leges mutare Niphatem,
Et totum victas Orientem tradere palmas
Hesperiæ, luctusque suos soletur amaros,
Et sua Barbaricis compenset damna ruinis.

Ad Æmilianum Sebenium Placentinum.

O vindex Latiæ meritò qui dicere linguæ,
Solus in Idæis Æmiliane locis;
Accipe, quæ tristis inter fera murmura belli
Pangimus, & raucas Martia signa tubas.
Dumque alii varias versant sub pectore curas,
Tu mecum hæc hilari carmina fronte lege.
Bella gerant fortes; sed nos lateamus inermes,
Sit tibi Corycium, sit mihi Parma nemus.
Forsan & hic nostris aliquid succurret avenis,
Quod superet gracili Classica rauca sono.

De Specu Corycio Sylva.

HÆc inter mediæ glacialia tempora Brumæ,
Cum terras nix alta tegat, cum frigore pontus
Algeat, & densa pulsentur grandine campi,
Impulsu Æmiliane tuo, dum bella quiescunt
Paulisper, Scythicisque jacet Mars fessus in antris,
Semideos, Nymphasque canam, camposque virentes,
Coryciumque Nemus. Vos ô bona numina cœptis
Aspirate meis; quibus hæc inculta dicamus
Carmina, sed gratam certe testantia mentem.
Est, humiles inter quos pandit Isauria colles,
Intonsosque Syros, Regio; quam desuper horrens
Taurus, & ingenti se vertice tollit Amanus;
Quà mediam niveo præterfluit æquora Tarson
Cycnus, honorato quem fundit ab amne Coaspes.
Hic super impositus pelago sublimis, opacum
Mons aperit, septumque cavis anfractibus Antrum:
Corythium indigenæ patrio cognomine dicunt:
Quod circum lætas densum nemus efficit umbras,
Et placidæ labuntur aquæ, quo credere dignum est
Naturam artificem cæcis spectacula terris
Admiranda sui voluisse ostendere partus.
Principio namque angusti panduntur in ipso

Vestibulo, & spinis aditus armantur acutis.
Hinc via difficilis, hederaque implexa sequaci
Ducit ad interiora loci: mox tramite recto
Pandunt se campi ingentes, & latior orbis
Luce perenne fruens, placidis quem flumina rivis
Multa rigant, resonantque vagis per prata susurris:
Et nemora, umbrosæque virent circum undique sylvæ
Illic Medorum veteres referentia lucos
Citria procero se tollunt stipite in auras
Æthereas, succique ferunt præstantis honorem:
Punica nec passim desunt pendentia ramis
Poma suis, duris habilis nec Fraxinus hastis:
Illic & celsæ (victorum præmia) palmæ,
Necnon pallentes insignia pacis olivæ,
Et Myrtus Veneri, & Phœbo gratissima Laurus,
Atque Abies dubiis pelagi jactanda procellis:
Illic Cinama rara, & odori virgula Thuris,
Et sudans gratum de cortice Myrrha liquorem,
Et Costum, & molles quicquid legere Sabæi.
Pendent, & rigidæ præruptis cautibus orni
Necnon Chaoniæ civilia præmia quercus,
Pendent ferales pompas visura Cupressus,
Castaneæque, nuces atque autumnalia corna,
Et nemoris latera ingenti munimine cingunt:
At Phaëtonteæ sublimi fronte sorores
Hærent flumineis avidæ se mergere ripis,
Veraque corticibus sudant electra, nec usquam
Nobiliora ferunt, nusquam se vertice in auras
Attollunt magis, aggeribus nisi forte superbis
Fluviorum Ducis Eridani, quo fluctibus impar
Immiscet Trebia exiguas majoribus undas,
Et jacet in mediis Romana colonia campis;
Non plebe ex humili deducta, sed ordine equestri,
Eloquio culti celebrata Placentia. Tineæ,
Quæ tulit hoc nostro te, cui vix vidimus ævo
Æmiliane parem; magno tibi tanta decori
Est patria, & patriæ magno tu tantus honori.
At subjecta novis variata coloribus arva

Et

Et casia, atque aliis vernant redolentibus herbis.
Hic violæ genus omne nitet; hic lilia cana
Purpureæ, niveæque Rosæ, mistique coloris
Terra croceis adoperta latet, queis gloria prima
Gestandas nuribus vestes tinxisse latinis.
  Hæc passim variæ per amœna vireta volucres
Dulcibus æthereas mulcent concentibus auras:
Illic ante alias mutilo Philomela palato
Deflet Ityn; rubro stat juxta pectore Procne,
Ipsa sui referens in corpore signa cruoris,
Nec desunt nivei fluviali in margine Cycni
Deficiente vagas formantes gutture voces;
Quique natant nigri per frigida flumina Mergi,
Et placidæ Halcyones, & quas Anates pontus fert,
Psittacus Eois ales celeberrimus Indis,
Et pictæ Junonis aves per gramina ludunt,
Tum volucris, nostro quæ nondum apparuit ævo,
Illic clausa latet, longos ubi terminat annos
Rursus, & è proprio renovatur pulvere Phœnix.
  Illic lanigerumque pecus, simæque capellæ,
Cervorumque greges campis pascuntur apertis,
Et lepus, & timidæ ludunt per roscida damæ
Prata, nec immites metuunt armenta leones:
Errant herbosos incustodita per agros
Agmina læta boum, & præstanti corpore tauri
Insueti servire jugo, quos improbus inter
Ludit Amor, quum defessus majoribus actis
Regales thalamos, & magnas deserit urbes,
Atque hinc inde volat, medicataque tela veneno
Spargit, & indomitis succendit pectora flammis:
Illi inter sese magna vi prœlia miscent,
Nec procul in medio victoris præmia campo
Alba juvenca manet: stat circumfusa, pavetque
Cetera plebs, tanto & demum terrore soluta
Insultat victo, & victoris jussa facessit,
Victor honore tumens, prædaque potitus amata
Sublimis graditur, quem tota armenta sequuntur.
At victus stimulante Deo, stimulante pudore,

In sylvas abit, & lucis se condit opacis.
At vero inferius, ubi sese rursus in arctum
Cogit Sylva patens, & densior imminet aër,
Mista strepunt rauco Dionysia cymbala cornu
Bassaridum pulsata manu, lituique, tubæque,
Sistraque, & horrisonis crepitantia tympana bombis:
Illic pampineis frontem redimita corollis
Cuncta corymbiferi versatur turba Lyæi,
Et quatit implexos hederis per devia Thyrsos:
Ebrius ante alios pando Silenus asello
Fertur, & incerto nutans pede lampada vibrat,
Non intellectis implens clamoribus auras.
Hinc deducta novos ostendit semita campos
Lucis egens, atque angusto vix pervia calle:
Quoque magis teritur, magis hoc formidinis affert.
Namque hic è medio fractæ telluris hiatu
Ingens se fluvius superas ostendit ad auras,
Cæruleasque undas, & fluctus voluit amaros,
Rursus & in primo sub terras mergitur ortu,
Cum strepitu & magno cursum comitante fragore,
Vorticibusque fremens, & spumis turbidus atris,
Nec quenquam, licet audentem, maris obiice vasti
Ulterius penetrare sinit, ubi cognita nulli
Camporum spatia, & luci cernuntur opaci,
Admiranda Deûm, cæcis arcana cavernis.
Forsitan & vera est, quæ fertur fama, superbos
Terrigenas olim cœlum affectasse Gigantes,
Et bellum monuisse Deis, & Pelion Ossæ
Imposuisse super, subjectoque Ossan Olympo,
Et jam sideribus captis per tecta Deorum
Infandas sparsisse faces, & victa timore
Numina sub variis sese occuluisse figuris,
Tum plenum terrore Jovem vix fulmina dextra
Tollere, vix tantam potuisse avertere cladem,
Et tandem summa cœli super arce fugatum
Nimborum fregisse fores, pluviasque nivesque
Emisisse, feris laxasse & vincula ventis,
Grandinibusque geluque atras sparsisse procellas,

Fulguraque & fracta generata tonitrua nube,
Sævaque sulphureis stridentia fulmina flammis:
Tum demum aggestos montes ad sidera, versis
In præceps cecidisse jugis, sævosque Gigantes
Fulminis afflatos flammis; hinc inde per orbem
Disjectos, tantam late sparsisse ruinam:
Quorum de numero membrorum mole, Typhœum
Et longe ante alios rabie & feritate priorem,
His demum cecidisse locis, vinctumque catenis
Crura, manusque suæ pœnas persolvere culpæ,
Frustra indignantem, & terras cervice moventem,
Dum miser Enceladus flagrantem concutit Ætnam,
Et premitur Siculi non sola mole Pachyni.
At locus exterior placidis spirantibus auris
Semper vere novo fruitur, non sideris æstu
Icarii, Iliacæ nec frigore læditur urnæ.
Hic, reor Elysios celebravit Græcia campos,
Illustresque animas, & regna beata piorum.
Alcinoi veteres sileat Phæacia Sylvas;
Nec mihi Massylo quis custodita Draconi
Prædia divitibus jactet fulgentia pomis,
Et toties biferi celebrata Rosaria Pæsti:
Nam neque in æterno (si fas est dicere) Olympo
Nobilior statio est, quamvis duodena per axem
Signa micent variis animantum insignia formis,
Et Phœbus, Phœbique soror, stellæque minores
Assiduo cunctas illustrent lumine partes.
Illic immisti Satyris saltantibus errant
Capripedes Fauni, & præcincti tempora pinu
Panes, & agresti gaudens Sylvanus honore:
Pars inter frutices arbustaque densa latentes
Effusis struit insidias per gramina Nymphis,
Pars sese aucupio exercent, ramisque repostos
Arboreis laqueos, viscoque infecta tenaci
Fila locant, pars fluminëis piscantur in undis,
Octipedesve legunt muscosa per antra Paguros:
Hos calamos inflare juvat, hos dicere versus
Alternos, dulcique diem subducere cantu:

Hos saltu, celerique juvat contendere cursu,
Aut Lacedæmoniæ studio insudasse Palæstræ,
Tum Dryades, viridesque simul per prata Napææ
Assiduas ducunt noctuque dieque choreas:
Inter Hamadryadas, & Oreadas innuba castos
Exercet Diana choros, seu Najadas inter
Candida flumineis aspergit corpora lymphis:
Nunc canibus premit illa feras, nunc retia tendit,
Et laqueis cingit saltus venatibus aptos:
Illic & doctæ (Parnassia turba) Sorores
Posthabito veteris versantur vertice Cyrrhæ,
Atque alios fontes, alios fecere recessus,
Unde novi capient graviora exordia vates.
Hunc ego crediderim Ducibus post funera magnis
Servari supremæ locum: qui multa gerendo
Fortiter, & nullos renuentes ferre labores
Rem patriæ coluere suæ, nec regna, nec ullas
Divitias pulchra pro libertate tulerunt:
Atque his, qui vitam dignas egere per artes,
Et qui jam bene de multis liquere merendo
Clara suorum operum totum monumenta per orbem;
Atque his, qui numeris vincto pede, quique soluto
Plurima Mercurio vel Apolline digna locuti,
Dum laudant alios, alienaque clara recensent
Facta, sibi æternam pariunt per sæcula laudem;
Quò jam transacta sapienter præmia vitæ
Accipiant, vivantque omnes sine fine per annos,
Deliciasque jocosque inter ludosque perennes:
Quos inter te, meque etiam, non ultima sedes
Æmiliane manet: nam tu felicibus usus
Auspiciis Venetas res prima ab origine gentis
Orsus ad hæc nostri narrasti tempora libris,
Quæ non indignum tanto te munere reddunt.
Ast ego (si pia fata sinant) dum vita superstit,
Numquam carminibus desistam tollere clarum
Hujus & hujus opus; mihi quæ venientibus annis
Corycias forsan tribuent post funera Sylvas.
Sed tamen, hoc utcumque cadat, Deus optimus orbis

Con-

Conditor atque opifex, manuum miranda suarum
Hæc olim sæclis linquit monumenta futuris:

In Fœdus ictum inter Principes Cristianos, Sylva.

Solvite jam nostræ damnata silentia Musæ:
Sat precibus, votisque datum: tacuere parumper
Armorum sonitus, nec classica rauca, tubasque
Audimus, nec jam sævos horrescimus enses;
Jamque retroversis classis Rhodopeja signis
Terga dedit, notasque petit Athamantidos undas.
Atque hinc auricomi victricia signa Leonis
Stant erecta polo; & pedibus Jovis armiger uncis
Aurata geminum caput exornante corona
Pone subit, cœloque alacer dominatur aperto:
Necnon & Senior, cui claudere jus datur uni,
Æthereasque aperire fores, sua signa, suasque
His adjungit opes. Idem omnibus ardor, & idem
Est animus, sævam Mahumeti excindere gentem,
Et Christi perferre fidem; quà magnus Hydaspes
Fertur, & auriferis Ganges devolvitur undis,
Et qua stelliferi radices lambit Atlantis
Oceanus, posuitque suas Tirynthius aras,
Et qua perpetuis nivibus riget ultima Thule
Parrhasiæ damnata feræ, quaque accipit ortus
Nilus ab ignotis ducens cunabula terris:
Fallere nec spes tanta potest, hinc fasque piumque
Et sincera fides, & (quod super omnia pollet)
Ultores scelerum superi & Rhamnusia virgo,
Quæ poscit meritas pro rupto fœdere pœnas;
Inde nefas, inde impietas, rectique Deumque
Contemptus, tum mens tantæ sibi conscia Culpæ.
At quamvis mediis hinc atque hinc numina votis
Æqua forent, tantasque regat fors molis habenas;
Non tamen eventu rerum cessabitur æquo.
Si quid enim valet armorum experientia, si quid
In Marte ingenium, virtusque, animusque pericli

Con-

Contemptor, nullique obnoxia corda pavori,
Vinces Sancte senex, vinces Leo, tuque rebelles
Disjcies late volucrum Regina catervas,
Queis tantum furor, & rabies; sed pectus egenum
Virtutis, patrioque animus algentior Hebro.
Horrendum fuerat, & formidabile nomen
Barbaricum, multos ad sæcula nostra per annos:
At nunc, si qua prius fuit hujus gloria gentis,
In ventos abiit, turpique est obruta labe.
Vidimus Ismarii, viresque omnemque Tyranni
Virtutem, quum Pannonios penetravit in agros
Mente furens, totum quo secum traxerat orbem.
Quotquot ab Auroræ regionibus ad freta Rubri
Æquoris, extremis quotquot numerantur ab Indis
Usque ad Hyperboreos sinuoso tramite montes,
Immanes populi, quotquot rigat Amphitrite,
Syrtibus à geminis, & littoribus Nabathæis
Ad Tanaim; rursusque alio se margine curvans,
Donec in Hadriacas sua brachia porrigat undas,
Convenere omnes: nec cernitur obruta tellus
Sub pedibus, tantas nec quis numerare catervas
Sufficeret, Libycas potius numeraret arenas:
Omnibus his animi immites, & pectora bello
Prompta satis: sed enim rudis indigestaque turba
Consilii, & rationis inops, non stringere ferrum,
Non inferre gradum, nec scit pulchro ordine jusso
Stare loco, premit & premitur, seque implicat ultro.
Contra autem, magni clarum qui Cæsaris agmen
Cerneret, humanæ nihil illic artis inesse,
Omnia sed superum manibus curata putaret.
Illic Ausoniæ bello delecta juventus
Ingentes animos, & fortia pectora pandens,
Hispanique Duces, quos Martia gloria cœlo
Extulit, æternumque dedit tolerantia nomen,
Et Rheni gens clara armis, & vincere sueta,
Sive mori, nulli est victo cura ulla salutis,
Omnes assueti bellis, fulgentibus omnes
Septi armis stabant, quisque ad sua munia, juncti,
Or-

Ordine dispositi ductorum jussa tenentes.
Flexit inops animi trepidas Solymanus habenas
Non ausus tentare novi discrimina Martis,
Cuncta timens, solitosque aliis mutavit amictus,
Ignotusque suis patrias aufugit in oras:
Terga dedere suo vacuæ ductore catervæ;
Et quo quem fortuna tulit, sine lege, sine armis
Palantesque vagique suas referuntur ad oras;
Profuit hybernis fugientibus imbribus auctus
Danubius gelidæque nives tenuere sequentes,
Quos cum laudis amor longe ad majora tulisset
Facta, modum reliquis forsan factura periclis.
Sed vetuit fortuna, Deusque, ut Cæsar habere
Posset ubi innumeris sese exercere triumphis;
Tunc, ubi nulla data est optatæ copia pugnæ,
Protinus Hesperias vertit se victor ad oras
Cæsar, & Ismario statuit de Rege trophæum,
Cœlitibus, meritosque aris indixit honores.
Parte alia impatiens irarum Cæsar in undis
Eventum renovare parat, missisque repente
Classibus innumeris incautos opprimit Afros,
Atque hinc ingentes ubi erant Carthaginis arces
Haud procul, antiquum sub proditione Tunetum
Occupat, & patrio pulsum secedere regno
Cogit, amicitiæ prætenso nomine Regem,
Et longa exilia, & longinquas quærere sedes.
Non tulit hoc Cæsar, subito sed comparat omnes,
Quas habet in ditione rates, citiusque relatu
Eiicit infestos Libycis de finibus hostes,
Disjecitque mari classes, atque ignibus hausit,
Multaque (quod longe ante alia est memorabile facta)
Millia captorum, quos sæva compede vinctos
Barbarus obscura clausos in rupe tenebat;
Molibus eversis quæ carceris ostia duri
Undique cingebant, superas eduxit ad auras:
Et quot nec votis poterant sperare solutos,
Muneribusque graves patrias dimisit ad urbes;
Ipsumque externum parvo post tempore Regem
Ad-

Advocat, & sceptrum lætanti reddit avitum.
Non fuit Ismario toties tentasse Tyranno
Fortunam sine laude satis; sed rursus in arma
Fertur, & insano bellorum flagrat amore:
Ac, veluti Herculeæ reparatur bellua Lernæ,
Majores reparat terraque marique catervas:
Obruit arva viris; & totum classibus æquor,
Quot neque Threiicias Xerses traduxit in oras,
Per medium cum navit Athon, neque littore ab Indo
Demens Leucadiæ traxit Cleopatra ruinæ.
Miratur Triton, imis Neptunus in undis
Extimuit sortita rapi sibi jura tridentis;
Et celer Herculeas aufugit ad usque columnas.
Jamque animo totum terrarum concipit orbem
Barbarus, haud fidei memor, & rerumque piumque
Spernit, & incautos neglecto fœdere pacis
Aggreditur Venetos, Phæacumque obsidet arces,
Et late ferro populatur, & ignibus agros,
Quodque potest genus omne mali Phæacibus infert.
At contra Veneti, quum se videre nephando
Marte peti, toto extemplo conamine nixi
Instruxere suas quotquot potuere Carinas.
Illic Euganei convenit turba Timavi
Vincere sueta mari, volucresque æquantia cursu
Rostra Liburna notos; nec non Mavortia pubes
Illyriæ manus æquoreis assueta triumphis,
Illic Dictææque rates, quibus omnis in armis
Gloria, difficilique arcu, levibusque sagittis.
Adjungit sese socium, cui credita mundi
Cura, caputque datur triplici irradiare Tyara,
Nec Cæsar negat auxilium. Venere tenentes
Sceptra maris Ligures, necnon Trinacria pubes,
Et Melitæa Rhodos veterem mutata figuram.
Tum, qui nubivago Balearica littora plumbo
Nota colunt, herbasque legunt Sardoas amaras;
Quosque Pyrenæis Hispania mittit ab oris,
Quam Bætis, quam findit Anas, & major Iberus,
Et Tagus auriferis quam nobilis irrigat undis;
Qui

Qui ſinuoſa colunt Tyrrheni littora ponti,
Venerunt ad juſſa alacres ſub nomine magni
Cæſaris. Iſmario cecidit ſpes fracta Tyranno;
Extemplo rapit inde fugam, curſuque citato
Navibus, infandum! amiſſis, ſparſiſque per æquor
Threicias refugit formidine victus ad undas.
At vos, quos ſancto junxerunt fœdere Divi,
Tuque adeo Cæſar, cui ſe fortuna perennem
Dat ſociam, virtuſque Ducem, cui terra fretumque
Et conſpirati famulantur ab æthere venti:
Namque tuis meritis hic, qui nos continet unus,
Non ſatis orbis erat: alias tibi numina terras
Atque alium tribuere orbem, quem cœlifer Atlas
Neſcit, & a ſummo Phœbus miratur Olympo;
Unde tibi pleno cœleſtis copia cornu
Advehitur, magnumque argenti pondus & auri,
Divitiæque aliæ, & quicquid natura creavit.
  Ite alacres, properate citi: nil veſtra moretur
Arma Deis ducibus: nobiſcum Faſque piumque
Et pietatis amor, cauſæ & melioris honeſtas;
Et tandem plenis veniet victoria velis.

IN MORTE LUDOVICI PONTANI.

Calidorus, & Argambus Paſtores.

Cal. Aſpicis, ut ſaturæ ludant per prata Capellæ,
  Nec dulcem Cythiſum, aut Salices paſcantur amaras,
  Arrectiſque canes ſtent auribus: omnia circum
  Tuta vides: tu neſcio quid miſerabile triſti
  Fronte foves, ducisque alto ſuſpiria corde.
  Quin age, dum latas hæc populus efficit umbras,
  Et Zephyri movet aura nemus, tenuique ſuſurro
  Præteriens vitreis Bithynius obſtrepit undis;
  Cantando æſtivi fugiamus tædia Solis.
  Sentiat Illyricus poſt ſæcula multa Leontes,
  Vermanuſque pater, quod Mænalus ante ſolebat
  Partheniuſque audire ſui Corydonis ab ore.

Mi-

Mirenturque suos, si qua est ea fama, nepotes,
Hadriacum nemus Arcadicis obtendere Sylvis.
Arg. Ergo ego fluminеæ florenti in margine ripæ
Silvestri lætum carmen modulabor avena.
At tu noster amor, tu nostræ gloria gentis,
Immiti absumtus fato Pontane jacebis;
Munera nec gelido dabimus suprema sepulchro?
Non sum adeo veteris Calidore oblitus amici,
Nec me adeo immemorem fecerunt gramina Lethes,
Ut non spiret adhuc cineris mihi semper amati
Gratus odor, teneatque meæ claustra intima mentis.
Quin potius Pontane tuos repetamus honores:
Tertia namque subest, postquam te amisimus, æstas,
Ter sine te pingues lacubus calcavimus uvas,
Occidis ante diem, medioque abreptus in ævo
Occidis heu nimium cœlo confise maligno:
Nam, te dum chari trans æquora vasta vocaret
Fratris amor, propriæ nulla est tibi cura salutis.
Sed quis ignotæ in manifesta pericula terræ:
Nescio quam Veneris Paphon, & vix cognita fama
Cypria regna petis: non illic commoda terræ
Temperies, non deliciæ, celebrataque priscis
Otia carminibus; sed noxia sidera cœli,
Et quæ perpetuis male sint toleranda colonis:
Tu tamen incautus dilecti fratris amore
Raptus abis, fratremque tuis complexus in ulnis,
Et fratrem pariter, & dulces deseris auras:
Exin nec læti soles nec candida nobis
Ulla dies fulsit, nec densas porrigit umbras,
Nuda sed amissis rarescit sylva capillis.
Jam neque floret ager, neque jam redolentibus herbis
Vernat humus, nec, ut ante, colunt hæc prata Napææ:
Quinetiam solitas tellus negat arida fruges,
Horrentesque rubos, & spiniferum Paliurum
Pro molli viola, pro suavi nutrit acantho.
Interitu Pontane tuo ingemuere leones,
Hircanasque ferunt flevisse in funere tigres:
Quin & lanigerum nullas pecus attigit herbas,
Nec

Nec quadrupes turbavit aquas, & gramine sueto
Abstinuere boves: tecum Pontane tulisti
Gaudia, deliciasque omnes, tua funera fontes
Et vitrei flevere lacus, his ipse notavi,
His oculis his ipse oculis, quum volveret atras
Gurdus aquas, majorque suo Bithynius alveo
Obrueret latos ipsis cum frugibus agros.
Et secum nostros traheret fata læta labores;
Quin etiam celsi nemorosa per antra Leontis
Vermanique alto fleverunt vertice Nymphæ.
Cal. Hoc erat aërea quod nuper ab arbore turtur,
Quæ mediis Pontane tibi consurgit in agris,
Nescio quid querulum gemeret: nãque una superstes,
Una tuo nuper plausus enata sepulchro
Læta fronde viret, rapido non pervia soli.
Turtur ad inferias, turtur nos ille vocabat.
Arg. Inferias Pontane tibi cape munera Musæ
Parva meæ, spargat violas, emittat acanthos:
Fundat humus varios, quot habet novus annus odores,
Floret huic tumulo tellus, huic germinat arbos:
Dignus erat cui vernet humus, cui germinet arbos,
Pontanus, qui naturæ nos abdita primum
Edocuit, quæ signa imbres, quæ sidera ventos,
Quidve ferat noctes hyeme aut æstate serenas,
Cur tumeant fluctus, rursus cur unda residat,
Qualis alat magnæ vigor intus Tethyos undas,
Unde suos habeant ortus vaga flumina, quo sit
Avertenda modo præstigia, multaque nobis
Docta sui monumenta dedit, sed pauca tenemus.
Ipse mihi memini quoties Calidore solebat
Dicere, nocturnas conversus ad astra per umbras,
Disce puer quid fata ferant, viden' horrida Martis
Sidera, ut ensiferi Sydus secat Orionis?
Falciferoque Seni nimbosos copulet ignes
Hœdus, & Icarium Phœbo supereminet astrum?
Hæc bellum duramque famem morbosque minantur
Affore, & innumeras terrarum signa ruinas.
Felices, qui nostra colent hæc rura, nec ullos

Armorum strepitus, non classica rauca timebunt:
Vos inter sylvas, atque inter pascua nota
Pascite oves pueri, cessas furor impius urbes
Concutiat: vobis sint hæc nemora avia curæ.
Cal. Non sic Orpheos mirata est Thracia cantus,
Aut Aracynthos cantantem Amphiona rupes,
Ut tua Dalmaticæ mirentur carmina sylvæ.
Cernis, ut omne nemus motis sua gaudia ramis,
Testetur? non te moriens Argenthe canentem
Carmine vincat olor, sed jam nascentia rauci
Sidera somnifero Grylli stridore salutant.
Surgamus, lætisque domum repetamus ab agris.

FRAN-

FRANCISCI PATRICII

SENENSIS.

De Christi Natali, ad Pium Secundum Pont. Max.

Collocutores. Lycidas, Menalcas, Nuntius, Josephus

L. QUid modò excubias meditaris nocte Menalca,
Sed plumac cœli tractus, & sidera servas?
Exigis insomnis prælonga silentia noctis;
Te neque permulcet somnus pars optima vitæ.
M. O Lycida, gelidi relegebam signa Bootis,
Fulgentemque Arcturum simul pleiadia, & illa
Quæ docuit quondam Mopsus præsagia vitis,
Velleribus niveis adoperta cacumina cernis.
Cras, nisi me vani fraudarit dogma Magistri,
Sed tu nocturnis tandem quid vepribus errans?
L. Bucula lasfolvi fugiens contagia Tauri
Delituit sylva, vix multo ego nocte redegi
Algidus, esuriens, nunc Jera Mapalia quæro,
Quandoquidem extinctos jamdudum nomen ignes.
M. En tibi Vulcanum magno de robore quercus,
En tibi fiscellam: cerealia munera sume:
En quoque caseolos: servevat bucula septis
Huc ades; interea mecum spectabis Olympum,
Vel fessus molli poteris requiescere culmo,
Dum Phaëtontis equi perfundant lumine campos.
L. Muneribus tantis servas me, chare Menalca,
Non secus ac dulces natos fovet anxia mater.
Dii tibi fortunent messem, pecuaria, natos

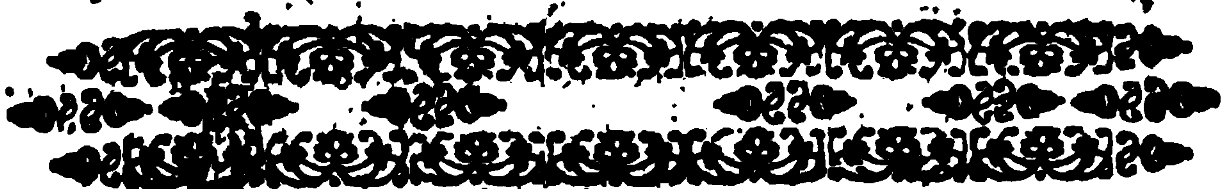
Et modo perpetuos Jordanis præbeat haustus,
Dulcia corticibus stillent tibi nectare mella,
Incultique etiam sudent opobalsama sentes.
Tu tamen interea gelidos edisce Triones.
Ante focum panis languentia membra fovebit.
M. Auguror, en magni quicquid nutantia cerno.
Sidera præcipitant lapsus, stellæque coruscant
Usque adeo, ut tremulos credas ardere cometas.
Volvitur Eridanus, flammataque cornua tollit;
Prosilit, & rutilat Draco; quin furit ardua patrem
Andromede fugiens, felicemque exsultat Arion.
Spicula contorquet Virgo; micat usque Corona.
Ah tu quid moraris, ô Lycida? incenditur Cœlum.
Ah ego ne flammis uratur mundus iniquis.
Dii, Maria, Oceani, laticesque invergite Averni.
Audieram quondam magicas vulgasse per artes
Venturum in cinerem Mundum, cum Juppiter igni
Æthereo missos magnos exusserit orbes.
Heu redit ecce chaos, pluit igni, en sulphure magna
Intremuit en tellus, pavido & sudore madescit.
Huc ageris, Lycida, amplexi moriamur in unum.
L. Buccula sic faustum suspectat lumine Cœlum,
Succubuitque genu, veneratur & magnum Olympum,
Sunt & oves genibus flexis, & numen adorant;
Protinus intonuit Cœli jam parte sinistra.
Omnia quæ quondam nostri dixere benigna.
Ne trepida: Deus usque, Deus, miserebitur; ecquid
Æthereo dilapsa polo Cyllenia proles
Devolat? agnosco faciem, rutilumque capillum,
Sed dexter pedibus talaria gemmea; quisquis
Sis, precor, o felix, cœlestis Nuncius, adsis.
Ecce venit: referet summi mandata Tonantis.
Horreo flagrantes oculos, vultumque coruscum,
Nec proferre aciem possum: tremebunda labascunt
Membra gelu; trepidis nequeo consistere plantis.
Quo falsa attoniti ruitis formidine? quonam
Pastores fugitis torpentes? sistite læti
Et quæcumque meus posito Deus æthere summo

Nuntiat, intentis ediscite mentibus ultro.
Progeniem omnipotens miseratus crimina Mundi
Dimisit Cœlo, magnique potentia Patris
Unica Natus erit rerumque accepit habenas,
Cui Maria, & Cœlum, tellus, Acherontia templa
Parebunt, Christi nomenque verebitur omnis.
Hunc peperit Virgo, & nunquam pollura virili
Congressu, verbo divini Numinis aucta.
Hujus in adventu exultantia cernitis astra,
Omnigenumque pecus, terram, Neptunia regna.
Vana superstitio cecidit, simulacraque falsa
Lapsa cadunt: Christum verum testantia numen.
Nunc tranquilla quies, nunc pax erit inclita terris,
Aurea composito redeunt nunc saecula Mundo.
Ite igitur sanctum venerantes discite Numen,
Lumine stella micans, facili vos limite sistet.
O Cœli interpres, o vox praenuntia Divûm,
Audi pastores: alasum comprime nixus,
Respice tendentes ad sidera, respice palmas,
M. Heu fugit, ad superas volitansque evanuit auras.
O Lycida & nostras voces frustratur inanes.
Heu fugit, incepto sic nos sermone reliquit,
Ut solet ex siccis depulsum faucibus agnum
Uberibus matris sitientem linquere pastor.
L. Praestat nunc mandata sequi; quaerenda, Menalca,
Est via, qua superi Regis veneremur alumnum:
En tibi promissum sidus, vestigia nostra
Duxerit, errantes monstrat per devia calles.
M. Ocius at propero, nec me res ulla moratur,
Quin te magne Deum quaeram, castamque parentem.
Annua jamque tibi vigilabitur hostia septis
Pinguior e nostris, sertisque ornabitur ara.
Ipse ego praefulva mactabo fronte juvencum,
Mella feram calathis, Panchaeo thure litabo.
Hic erit ille Deus, quem dicunt scribere Mosen
Pastores, regum regem, Divûmque potentem.
Dixerat Alcidamas vocem sensisse per umbram
Clamantis, verum Dominum cognoscite gentes.

Aſt ego nunc memini Mœrin dixiſſe Sibyllam
Fatidicam, dederat mentem cui clarus Apollo,
Euboicum ſtimulante Deo ceciniſſe per antrum.
Progeniem cœlo quondam demittier alto,
Qua redeat priſcum Mundus victurus in aurum.
Hic puer æterni referens mandata Parentis
Delectos proceres cœleſti rore rigabit;
Aſtræam referet terris, caſtamque ſororem,
Et frontem glaucâ redimitam prorſus olivâ,
Pacem, quæ miſeris nunc eſt vix cognita terris.
Hic quoque Tartarei portas effringet Averni
Inſonteſque animas ſanctorum reddet Olympo.
Dixerat hæc Mœris, memini: nam cetera mentem
Heu Lycida noſtram fugiunt, hanc ille canebat
Progeniem æterno divinam Numine cretam.
L. Deſine plura modo, & ſpeculam conſcende Menalca.
Eja age nunc propera: fulgentia tecta videbis
Ignibus haud noſtris fumoſis: lampade cœli
Illa micant ſuperi; prætendunt lumina dextris,
Aſpice ſemideos manes, quos ardua Virtus
Donavit Cœlo volitantes culmina circum;
Cœlicolæ ſimulantur enim, pia turba miniſtrat.
Hinc referunt violas, aſt imbres ille roſarum
Spargit: perpetuo vernant convexa Tonantis.
Maturate viam præſtat, viſendaque ſancta
Eſt hominum, Mundique quies, divûmque propago.
Sed qui nunc aditus nobis, quive oſtia pandet?
Pro foribus felix obſervat lumina Joſeph.
O dilecte ſenex ſuperis, o Janitor almæ
Uſque domûs juſſu Divûm, venientibus adſis.
Nunt. O fortunati Paſtores, cernite regem
Æthereum, genuit ſummi quem conditor orbis,
Et paſtorali peperit ſub culmine Virgo:
Ponite vota Deo, & caſtæ procumbite Matri.
Hinc vitam vobis, fata & meliora petatis;
Nam dabit hic requiem feſſis, atque otia Mundo.
L. M. Alma Dei ſoboles, divorum maxime Jeſu,
Terrarumq; cœlique decus, hominumq; redemptor,

Re-

Respice, ruricolas pastores Numine jussos
Huc properare sacro, & nostris nunc vocibus adsis.
Pabula da læto pecori, fœtumque feracem,
Frugibus & gravidas messes: quin ruris alumnis
O bone da facilem victum, longævaque fata,
Nostraque felicem comitentur tempora pacem.
Tu tamen ante alias longe Sanctissima Virgo
Rectorem connixa poli, nunc annue votis.
Jos. Iste animo intrepido firmavit singula vobis
Ecce Deus, risu facili, quo temperat astra,
Atque serenato depellit nubila cœlo.
Ite alacres igitur; communia gaudia cunctis
Pandite, pastores, Natumque edicite Christum.

FABII PAULINI.

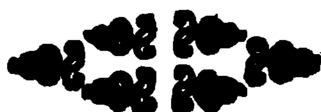

De victoria navali Senatus Veneti, contra Turcas.

VIderat adducta Neptunus in æquora Classe
   In sua velle Scytham ponere regna pedem;
Tunc ait uxori quales temeraria fratris
   Nata olim pœnas Laomedonte dedit;
Cecropiæ aut nepti quales Colophonia Arachne,
   Aut quales Vati Marsya Pierio;
Tu quoque, Turca mihi tales dabis improbe pœnas;
   Accipe venturæ nunc monumenta necis.
Dixerat, & magnum dextrâ rapit inde tridentem,
   Et pelago classem subruit ille suam.

De eadem.

Ut quondam indutus vultum, exuviasque Leonis
   Terrori cunctis turpis Asellus erat;
At spolio nudatus, heroque recognitus ipso
   Ridetur cunctis, quem timuere prius:
Sic Turca, Hesperias qui dudum terruit Urbes,
   Christicolas bellis in sua fata trahens,
Nunc jacet amissa Naupacti in littore classe,
   Ridiculus cunctis, queis metuendus erat.

ANTONII PERCINI.

Ad Julium Cæs. Scaligerum.

DUm gravis Heroos molitur Cæsar honores
Et sua cuique ferit facta, genusque Dubiis
Ipse ubi sit dubito : Genios nam versus in omnes
Haud una meruit sede tenere locum.

ANTONII PERONII

FLORENTINI.

Ad Ægidium Menagium.

DEscende Pindi vertice, Lesbium
Dictura mecum, Melpomene, melos,
Pulcherrimam qua Galliarum
Sequanicus rigat amnis Urbem.
Docto canendus nunc mihi carmine,
Lux Galliarum, Menagius meus
Qui vos colit; quem vos amatis;
Qui Superis, & amicus imis.
Hunc, ceu perennis vis superantium
Ripas aquarum, plurima per ostia
Nilum in procellosos ruentem
Æquoreos jubet ire campos:

Vis magna mentis, venaque nobilis,
Totumque vestri plenum, & Apollinis;
Per saxa, desertasque silvas,
Expediunt ad amœna Pindi.
Nam sive Graecis, seu Latiis modis,
Heroas astris condere, seu faces
Cantare Cyprias Etrusca,
Aut patria properat loquela;
Regina ut ales, despiciens humum,
Fertur supremum elatus ad æthera;
Non dente livoris premendus,
Non Stygia rapiendus unda.
Sed quid sacris te versibus Ægidi,
Laudare tento? quid dare lintea
Tam parva vastum per æquor,
Artis inops, viduusque remis?
Diceris uno Vate Renerio,
Summo Latini carminis alite,
Ni Gallicâ malit Camœnâ
Aut fide te celebrare Ibera;
Seu (qua stupendus) cogitet Itala;
Namque hac stupendus his quoque Vatibus,
Qui pulchra nati sunt ad Arni,
Qui Tiberis rapida ad fluenta.
Utrumque vestrûm sospitet, ah precor,
Ridens benigna luce diespiter:
Clarosque vos fortuna longum
Servet, & incolumes, per annos:
Ut clara nostri nomina sæculi:
Ut clara vestri prœlia Principis;
Ut cuncta terrarum canatis
Francigenûm Imperio subacta.
Victoriarum hæc nescia gens vagum
Tardare cursum ipsa addere gestiens:
Belgas triumphatos paternis
Finibus, imperioque Gallo.
Nil Gallicæ non efficient manus,
Quas Gallicani gloria nominis
In-

Intendit, invictusque ducit
In medios Lodovicus hostes.
Sed quo, triumphos, Musa, per inclitos,
Incedis audax? desine, desine
Tam grande nomen, tam verendum,
Deterere ingenio impotenti.

JO: AMBROSII PERSONÆ

Ad Petrum Bembum Cardinalem.

DUm nitet eloquio, rubro dum splendet amictu,
Purpuream Petrum quis neget esse rosam?
Est rosa, dum loquitur, redolet sic namque disertus,
Est rosa purpureus, sic rosa namque rubet.

NICOLAI PESSINI
LUCENSIS.

De Pompejo Arnolphino.

URis medullas qui juvenum intimas,
Amor, papillis quid roseis lates?
Ducisque rejectus quietos
In Veneris gremium sopores?
Visco volucrem fallere quid paras,
Complet querelis quæ liquidis nemus?
Quid junceis clausam Cupido
Viminibus, digito lacessis?
Te cura talis nunc (miser ah miser)
Tenet micellum? sic teris ocia?
At occupat situs pharetram,
Et calamos, variumque cestum.
En terra vernat: cernis ut emicat
Longe capillis Delius aureis?
Lasciviunt hœdi sub umbra
Propter aquæ fluvium salubris.
Te nunc puellæ, te pueri vocant,
Tibi corollas floribus implicant:
Dormis, eheu, dormis coma, atque
Longa nitet religata myrto.
Sed surge, surge, & terge oculos manu;
Surge; heu Lyæo num madidum pudet
Obliviosо, te serenas
Ad medias recubasse luces?

Jam

Jam sume cornu: sume faces Amor:
Infecta amaro jam cape spicula
Absynthio; quæ melle circum,
Sed leviter, Cytherea sparsit.
Tela in protervos mitte juvenculos,
Accende molles igne puellulas,
Arctè revinciens amore
Instabiles animos tenellos.
Arcus juventam spernere non decet
Tuos, Aprilis cum tepidus redit:
Est turpe non tuos fovere
Igniculos penitus puellam.
Miratur altos, aspice, vertices
Pompejus Hæmi, proximus assidens
Apollini; & ducente Baccho
Pierios adit ipse fontes.
Nec ictus umquam vulnere adhuc tuo,
Collumque sævo non domitus jugo,
Et Pana lætus, & jocosum
Antra docet resonare Jacchum.
Cantat furentis munera Liberi,
Cum vina truncis, mellaque decidunt:
Sed arma, quæ vibras lacertis,
Arma diis metuenda temnit.
Huic ergo blandas injice flammulas,
Huic usque lentus pectore inhæreas,
Et coge crines, coge ocellos
Hunc dominæ celebrare dulcis.
Quod si feroces incutiunt tibi
Vultus pavorem, nectite vincula,
Jam dulce dormienti in herba,
Tuque Amor, & quæ Amathunte regnas.
Sed quid supremos, quidnam ego cœlites
Docere conor? quo mea pervicax,
Quo Musa tendis? non levem te
Musa decet monuisse divos.

Epit. Julii Bruti.

Ætatis nuper pulchrum ver lætus agebat
  Musarum casto Julius in gremio:
Nunc jacet hîc eheu, veluti flos tactus aratro:
  Non jacet hîc inquam: Phœbus ad astra tulit.

Ejusdem.

Lætitia urbis erat vivus modò Julius, at nunc
  Mortuus æterni causa doloris erit.

De Gratiis.

Cœlestes Charitum quondam dum forte lavantur,
Subripuit vestes, abiitque Amor, hasque reliquit
In foribus nudas, castoque pudore rubentes.

FRANCISCI PETRARCHÆ

FLORENTINI.

Ad P. Virgilium Maronem Parthenianum.

Eloquii splendor, Latiæ spes altera linguæ,
Clare Maro, tanta quem felix Mantua prole
Romanum genuisse decus per secula gaudet.
Quis te terrarum tractus, quæ cæcus Averni
Circulus? an raucam cytharam tibi fuscus Apollo
Percutit, & nigræ renovant verba sorores,
An pius Elysiam permulces carmine sylvam,
Tartareumque Helicona colis Pulcherrime vatum?
Et simul unanimis tecum spatiatur Homerus,
Solivagique canunt Phœbum per prata Poëtæ,
Orpheus ac reliqui, nisi quos violenta relegat
Mors propria conscita manu, sævique magistri
Obsequio, qualis Lucanum in fata canentem
Impulit, & venas medico dedit ille cruento,
Supplicii gravioris metu, mortisque pudendæ.
Sic sua Lucretium mors abstulit, ac ferus ardor
Longe aliis, ut fama, locis habitare coëgit.
Qui tibi nunc igitur comites, quæ fama, libenter
Audierim; quantum vero tua somnia distent
Et magnus Æneas portâque emissus eburnâ.
An potius cœlo regio tranquilla beatos
Excipit, ingeniisque arrident astra serenis?
Post Stygios raptus, spoliataque tartara, summi
Regis ad adventum, magno certamine victor

Im-

Impia quæ pressit Stigmatis limina plantis,
Stigmatisque potens æterna repagula palmis
Fregit, & horrisono convulsit cardine valvas?
Hæc ego nosse velim, tu mundo si qua silenti,
Umbra recens, nostrâ venient tibi forsan ab orâ.
Quis tua cara tibi loca nunc, totidemque libellos
Exitus excipiat, nostris simul, accipe verbis:
Parthenope infelix rapto gemit orba Roberto,
Multorumque dies annorum sustulit unus
Prospera; nunc dubiis pendet plebs anxia fatis,
Innocuamque premunt paucorum crimina turbam.
Optima finitimo quatitur sine fine tumultu
Mantua, magnanimis ducibus sed fulta recusat
Invictâ cervice jugum, civilibus usa
Illa quidem Dominis, externi nescia regni.
Hic tibi composui quæ perlegis, ocia nactus
Ruris amica tui, quoniam vagus avia calle
Tusca sequi, quibus in pratis errare soleres,
Assiduè mecum volvens, quam fluminis oram,
Quæ curvi secreta lacus, quas arboris umbras,
Quas nemorum latebras, collisque sedilia parvi
Ambieris, cujus fessus, seu cespitis herbam
Presseris accubitu, seu ripam fontis amœni,
Atque ea præsentem mihi te spectacula reddunt.
Quæ patriæ fortuna tuæ, pax quanta sepulchri,
Audisti; quid Roma parens, hoc quærere noli;
Hoc melius nescire puta: melioribus aurem
Ergo adhibe, & rerum successus disce tuarum.
Tityrus ut tenuem senior jam perflat avenam,
Quadrifido cultu tuus ut resplendet agellus,
Ut tuus Æneas vivit totumque per orbem
Et placet & canitur, tanto quem ad sidera nixu
Tollere conanti mors obstitit invida magnis
Principiis; miserum Æneam jam summa premebant
Fata manu, jamque ore tuo damnatus abibat,
Arsurusque iterum; pietas Augusta secundis
Eripuit flammis, quem non morientis amici
Dejecti movere animi, meritoque supremas

Contempsisse preces ævo laudabitur omni.
Æternum dilecte vale, nostrosque rogatus
Mæonium, Ascræumque senes salvere jubeto.

Ad eundem.

Felix o, cui vel viduam spectare parentem
Contigit atque vagas deserto in monte sorores.
Vidisti quod mundus iners, quod vulgus avarum,
Posteritas quod cæca nequit, spectacula raro
Ingeniis permissa sacris, tot milia rerum
Tot curas, formasque hominum, speciesque laborum
Cernere sub pedibus poteras tranquillus ab alto.
Me procul in tenebris per devia longa viarum
Errantem vidisse fuit; sed traxit amatæ
Frondis honos, libuitque sequi quem jure liceba
Spernere Pierias ausum decerpere lauros.
Fortior ignavum miles sic signa ferentem,
Doctus inexpertos observat Nauta magistros.
Propositi tamen egregii, verique modesti.
Quisquis es, in nostrumque adeo propensus amorem,
Te læte cupidisque animi complectitur ulnis.

Ad Reinaldum de libero pogo, Veronensem Poëtam.

Est Puer hic nobis lætis demissus ab astris,
Atque Mosæ ad ripam genitus tenerisque sub annis
Sequanæ altus aquis, Rhodani nunc hospes ad undam,
Acceptus Musis, digito doctissimus omnes
Organicos miscere modos, curasque nocentes
Pellere pectoribus, silvasque impellere cantu,
Sistere præcipites pluvias, compescere ventos.
Hunc ego post patrios amnes, ut amoena vicissim
Flumina nostra bibat, Athesimque, Padumque parentem
Hortor, & Ausonia, duce me respiret in ora.
Pollicitis precibusque animum flexisse videbar,
Spes titubat; majore minor, postquam attigit aulas

Pon-

Pontificum, celebrat quos cardine Roma corusco.
Consilii subsedit inops, quo tramite vergat,
Hæreat has inter gazas, auriuque nitorem,
Nosne fidemque sequi nostram velit: inde nivalem
Horret, & aëriam saxosi verticis alpem,
Ac putat Italiam toto distare profundo.
Hinc requies permissa trahit, terrasque videndi
Famosas impellit amor: juvenilia quorsum
Consilia evadant dubium: tibi funditus ipse
Persuade, nil hoc, animi, modulante, tumultus
Juris habere sui; pax est ubi jusserit ille:
Gaudia sub digitis habitant dulcedine mira,
Vincuntur tristes, & vertunt terga querelæ.
Si sequitur, mulcebit agros, & pascua latè
Eridani, vestrosque lacus, fontesque decoros
Quos pascit, & vitreo mittit mons aureus amni.
Te tamen ante alios curis absolvet amaris,
Solamenque feret studiis, calamumque juvabit.
Judice te, Philomela sibi jam luce propinqua
Cedet inexpletos, juvenis dum cantat, amores;
Cedet olor cantu senior jam morte sub ipsa.
Nubila diffugiunt Cœlo, pelagoque procellæ;
Parcius electrum flentes stillare sorores
Incipiant, fratrisque minus meminisse ruinam.

Ad Guilliolmum Veronensem Oratorem.

Turbida nos Urbis species, & dulcis amœni
Ruris amor tulerat vitreos invisere fontes.
Mirandumque caput Sorgæ, quod vatibus ingens
Calcar, & ingenio generosas admovet alas.
Hic ubi te mecum convulsa revolvere saxa
Non puduit, Campumque satis latere malignum.
Vernantem vatis videas nunc floribus hortum
Natura cedente operi: pars amne profundo
Cingitur, at partem præruptis rupibus ambit
Mons gelidus, calidumque jugis obversus ad austrum.
Hinc medio ruit umbra die, pars unda tepenti:

Porta foret Zephyro; sedet hinc procul arduus agrestis
Murus ab accessu prohibens pecudesque, virosque,
Aërias sed enim ramis viridantibus altæ
Litoreas volucres scopulis intexere nidos,
Has musco velare domos, sed frondibus illas,
Progeniemque inopem fidis trepidare sub alis
Aspicias, atque ore cibos captare trementi:
Concava tum querulis complentur vocibus antra,
Et color hinc oculos, illinc sonus advocat aures,
Certatim, dulci spectacula plena tumultu
Suspendunt, gratove quies condita labore.
Hic unus cum pace dies exactus aventi
Vix totus; tot me laqueis, tot Curia curis
Implicat, id meritum, qui vincula nota libenter
Infelix, tritaque jugum cervice recepi.
Nunc tamen illius juvat hic meminisse diei,
Dum latices, dum prata vagus, dumque insita miror
Arbuta, dum laures alia regione petitas;
Obvia Guilielmi facies tuncisque, vadisque,
Inque oculis tu solus eras; hoc aggere fessi
Sedimus, has tacito accubitu compressimus herbas,
Lusimus hic puris subter labentibus undis:
Hic longo exilio sparsas revocare Camœnas,
Hic Grajos, Latiosque simul conferre Poëtas
Dulce fuit, veterumque sacros memorare labores.
Nostrorum immemores, hic etiam in tempora noctis
Traximus alterno pariter sermone refecti.
Singula dum repeto, lux illa brevissima fugit;
Labitur, & Clausa vix serò Valle revellor,
Faucibus egressus, cum jam silvestria Tempe,
Umbrososque sinus spectans post terga viderem,
Lucidus ac mecum ad lævam descenderet amnis,
Surgit ab adverso vulgus muliebre, utrisque
Intermissa acies, formæ discrimina longe
Nulla putes; habitum confudit Gallicus olim
Lapsus, & ambigui texit vestigia sexus.
Congrediemur magis atque magis, vultusque patescunt;
Et vittæ tenues, auratum monilia gemmis

 Et

Et crinalis honos, distinctaque purpura limbo,
Stellantesque nitent digiti; propiusque per agmen
Intuitus, solitæ post mutua verba salutis
Obstupui: tuus ignis erat, tua cura, jocusque.
O qualis facies; oculis habitare sub illis
Visus eras, salvere jubens, & prendere dextra,
Et mecum de more loqui: quo pergeret ultro
Percunctor comites: fontis quo fama vocaret
Responsum, sed forte alio de fonte latenter
Causa petita viæ: quas non se vertit in artes
Ingeniosus amor! quid non didicistis amantes!
Forsan in his pridem tua noverat otia terris,
Et quia te nusquam, vestigia nota legebat
Te recolens, fingensque tuos in imagine vultus.
Talis erat, sic visa mihi est, & quisquis amasset
Diceret: hæc ardet; reducique occurrit amico.
Ibat enim cupide, studioque accensa videndi.
Lætior ac solito, & dulcedine capta locorum,
Tentavi reditum, quasi te visurus in illa.
Et jam versus eram; tecum remeare putabam
Et voces audire tuas, & cernere gestus:
Ut similes ligat almus amor, negat illa: rigorem
Virginis Hæmoniæ Phœbo mirante videbar,
Aut indignantem Actæon spectare Dianam;
Si foret arcus ei, pendensque in terga pharetra;
Arma ferunt oculi: dulces jacit inde sagittas,
Spicula nota tibi, nec amantum incognita turbæ.
Digredimur tandem, veniens nox verba diremit.

Ad Joannem de Columna Cardinalem de Ruralibus curis suis.

Julius alter adest, adeat simul altera limen
Littera nostra tuum, curas quæ narret agrestes.
Quo tandem lis longa brevis pervenerit horti,
Quæ mihi cum Nymphis bellorum ex ordine causæ,
Cunctos nosse reor, quia se mea carmine fama
Extendit, nomenque novi tulit illa poetæ.

Aspera jam lustris certamina nempe duobus,
Crebraque conserimus; non plures Troja per annos
Obstitit, aut Grajûm ceptis, aut Gallia nostris.
Omnia tentavi; spem quam mihi præbuit æstas
Proxima fregit hiems, auctique potentia fontis,
Viceruntque operum fastidia, cessimus ultro,
Reddidimusque viam, scopulosa repagula nusquam,
Nusquam indignanti transversæ in flumine moles,
Ac convulsa sonant rupis fragmenta vetustæ,
Unda tulit partem, partemque tulere Coloni,
Et novus antiqui labor impulit acta laboris.
Propositum ceu Navigium, moderabor, ut ipsa
Tempestas rerum hortatur, nunc urget in austrum
Nunc boream, septemque jubet spectare triones.
Quo vocat illa sequar, ne vi trahar, omnia frustra
Nisus in adversum, proram diversa monebo
Littora respicere, & ventis parere cerulchos,
Atque gubernaclum partes versatile in omnes
Intenta frænabo manu: gratissimus olim
Ludus erat, querulas Nymphas cum murmure multo
Sedibus è propriis, & avito expellere Regno.
Annuus hinc labor, & bellum immortale favente
Bruma illis, æstate mihi, cui mixta voluptas
Plurima moliri; captum dulcedine quadam
Compulit usque adeo, quod scilicet infima summis
Et pelago angusti componere gurgitis undam,
Ac regum, vatumque inopes conferre paratus.
Persida sic quondam navali ponte superbus
Hellespontiaco Xerxes trajecerat æstum.
Sic etiam armipotens longo post tempore Cæsar
Cornua Brundusii validis vincire catenis
Ausus, et edomito generum prohibere profundo.
Sic quoque Bajano temerarius æquore Cajus
Tertia construxit tumidi spectacula fastus,
Quæ nunc sparsa vident Nautæ, numerantque: sub alto.
Hic Hellespontus, Bajæ mihi, Brundusjumque.
Hic ferro fodiendus Athos, nunc altera pectus
Cura subit: video Naturam vincere quantus

Sit labor, ergo suum servant elementa tenorem,
Amnis iter solitum; sed enim brevis angulus hæret
Rupibus, ille quidem Nympharum ab origine sedes.
Nunc mea, Pieridumque domus satis ampla, quod hospes
Adveniet rarus, sordent quia Carmina vulgo;
Vitaque nostra furor, sub judice facta furenti.
Hanc modo vallamus, quàm nulla revellet aquæ vis,
Ni montem oppositum a radicibus eruat imis.
Si tibi cura animum dederit, si curia tempus,
Omnia mutato, nostrum decus, ordine rerum.
Me Nymphis, Nymphasque mihi, cessisse vicissim,
Et cecidisse minas, compressaque bella videbis.
Retia nunc sunt arma mihi, & Labyrinthius error
Viminea contextus acu, qui pervius undis
Piscibus est carcer, nulla remeabilis arte.
Pro gladiis, curvos hamos fallacibus escis
Implicitos, tremulasque sudes parvumque tridentem
Piscator modo factus ago, quo terga natantum
Sistere jam didici, duroque affligere saxo.
Primitias en fluminea transmittimus artis,
Et versus, quod clausa domus habet, arctaque vallis,
Quæ tibi pisciculos, & rustica carmina pascit.

Ad Petrum Dantis Florentinum Causidicum.

Si sapientis habent aliquid phantasmata certi,
Spes mihi magna boni, longos Deus ille labores
Forsitan æthereа spectans miseratur ab arce,
Et lacrimis jam finis adest, o sera quietis
Tempora, grata tamen! sed quod prior ista videres,
Fecit amor patriæ, quam quo melioribus astris
Nascimur, hoc animo colimus meliore parentem.
Et tua nunc igitur vigilantia pectora curæ
Sollicitant, memoremque sopor suspendit amantem.
Tu mihi de veniam; brevior sum: dextra dolore
Segnis habet, calamumque movens sibi fessa videtur
Nodosam versare trabem; tibi cognita causa est.

Ad Zenobium Florentinum.

Dulce iter in patriam, dulcis fuga, rarior hospes
Attrahit, et notæ retrahunt fastidia turbæ.
Quid facies, anime? locus is quo pergimus, inquam,
Fert mala juncta bonis, & dulcia miscet amaris.
Cuncta quidem subeunda simul, fugiendaque nobis
Cuncta simul, neque enim facilis discretio rerum.
Eligit ille fugam; quid quod nec aperta volenti
Janua; in exilium Cives egere superbi.
Claudit iniquam urbem quæ vis sibi supprimit æquum.
Est genus exilii tacitum, sunt vulnera cæca.
Miraris? cui non paucorum injuria nota est?
Quam foret immemoris populi patientia nostra.
Vel vi rapta domus, vel pascua ruris aviti,
Amissæque preces, & tot per inane querelæ.
Indignor, ne vera negem; tecumne licebit
Glorier? amplexa est gremio nos aurea Roma,
Et Civem dignata suum, dulcisque Maroni
Parthenope, sacro fultus faciente Roberto.
Quid referenda mihi seu docta Bononia legum
Seu salis infesti decorantes littora Pisæ,
Atque Adriæ imperitans, alterque Venetia Mundus,
Historiæque parens Patavum ceu Smyrna latinis.
Mantua sidereæ Nutrix longæva Poësis,
Parma vel imperii clypeus, si credimus olim,
Romuleos dum dura duces fortuna premebat.
Quid loquar Hesperias urbes, atque oppida nostrum
Inter honoratos numerantia nomen alumnos,
Vestra quod una suis abolet Florentia fastis.
Longius impellor, Calamum rapit ira calentem.
Gallia me voluit, proles generosa Philippi
Non nego; [illegible] proprium voluere Britanni,
Immeritum favor, sed in hæc mihi sidera falcem
Dextra favens, levi mulcentia luminis astrum.
Quo tulit ira dolor? læso eq parce loquaci.
Non fugimus patriam, sed nos fugat illa profecto.

Mos vetus exemplis illustribus: aspice busta
Sparsa virûm, patria vetitum tellure jacere:
Quos Cives, quænam peregrino in pulvere saxa,
Quos cineres, quæ membra premunt; solabimur ergo;
Et moniti meliora animo tolerabimus æquo.

MARII PHILELPHI

TOLENTINATIS.

Ad Urbis Florentinæ Principem Laurentium Medicem, Laurentiades Argumenta.

DEnique & octavus liber ad tua limina venit,
Signavit calcem quo mea meta suam.
Primus enim quæ sint cœlo tua fata recenset,
Syderibusque quibus sis satus ante Jovem.
Explicat alter, inops ut sit nunc sacra poësis,
Palleat & tremulo corpore tota rigens,
Atque ideo nulli veterum cognomine digni;
Præmia sint quorum nulla parata bonis.
Et quia tu nostris das solus vatibus aurum,
In tua convertunt fata canenda, Deæ.
Tertius & patriæ decus; & tua tecta quibus sint
Splendida muneribus; suoque clientes refert,
Quartus honorat opesque tuas, titulosque tuorum,
Utque tyrannorum nomen & arma fugis.
At quintus, sextusque docent: quæ castra pararint
Coleo: & Insubrum dux; quibus atque locis.
Septimus ut Stygiam somno penetraverit urbem,
Viderit & multos non sine laude viros.
Ultimus ad summi te pervenisse Tonantis
Regna refert, animis sunt ubi dona piis.

Primus originibusque tuis meritisque tuorum
Ergo favet. Cosmi nuntius atque Petri.
Mox tibi naturæ enarrat data dona secundus;
Quando tuæ laudi Numina bina favent.
Quæ tibi fortunæ sint munera, Tertius affert,
Quandoquidem felix his sine nemo perit.
Quartus habet moresque tuos, moresque clientum,
Corporis et casûs præmia mixta canit.
Scribit opus Quintus, sextusve, quod inde refulget,
Qua tua summa domus mente ferat Periclem.
Quàm tibi sit Mavors patriæque domesticus almæ,
Quaque tibi pariant arte trophæa duces.
Mentis opes reliqui exponunt, pietasque, fidesque
Quanta tibi, & quæ sit gratia parta Dei.
Quid tibi constituant cœli sacra Numina puri,
Utque tuis nequeat vulgus obesse bonis.
Quaque graves possis curas lenire medelis,
Quæ patriæ cogunt te studuisse tuæ.
Cetera quæ desunt de teque tuisque, canemus,
Cum dabis ingenio vimque modumque meo.
Hoc est materiam cum tradet carminis illam,
Quæ tibi sitque tuis gratior officiis.
Nam quod munificus mihi sis sine fine futurus,
Is dubitet cui non cognitus esse queas.
Haud ingratus enim potes esse, hominumque labores
Compensas multo pluribus officiis.
Hoc magis usque faves, Laurenti dive, poëtis,
Qui tibi perpetuum nomen in orbe parent.
Haud vereor multi vates quod sæpe verentur,
Oppugnet ne me murmure livor edax.
Non nisi, grandiloquosque viros, laudesque merentis
Aggreditur; parvis retia nulla parat.
O utinam invidiâ dignus sim, carmina cujus
Invidus assidue dicat inepta miser!
Tunc ego posse rear vel posteritate potiri,
Et parvum ingenii non meruisse decus.
Invidia insignes meritis oppugnat honores
Qua dolet illorum, quos videt eximios.

Alteriusque bonis cruciatur, et arida semper
  Egregiis actis detrahit ore truci.
Dentibus et uncis atra rubigine tinctis
  Pallidior buxo lumine fœda fero.
Territat hæc urbes atque alta palatia Regum,
  Quique placent cupiunt conseruisse manus.
Quandoquidem claris hæc prælia regibus offert,
  Negligit indignos livor honore duces.
Quo magis invideant, Medices Laurentius heros,
  Me magis officiis, atque fovebit ope.

Ad Robertum Valturium.

Felices Italos! & nostra volumina lingua
  Clara Roberte tua, militiæque decus!
Extincti reges dudum jacuere, ducesque
  Signaque famosorum diraque bella virum;
A tenebris, Valturi, acies, agendaque castra
  Et revocas cunctæ munera militiæ.
Imperatores doceat quid, quosque ministros,
  Edocuit codex docte Roberte tuus.
Felices Italos, felicia tempora nostra,
  Usque adeo celebrem quæ meruere patrem.
Quisque tibi debet, regumque, Ducumque, Roberte,
  Cuncta phalanx, debet quæque caterva tibi.
Prima tamen, celebrem quam reddis in orbe, vetustas,
  Posteritasque tuis docta futura libris.
Militibus ferrum cingis, Ducibusque decorum;
  Pila refers castris, tortile quodque notas.
Machina nulla tuo, tormentum codice nullum,
  Jaculis & nullum deest genus & jaculi.
Et renovas priscos aboleta ab imagine, solus
  Historicos ornas docte Roberte novos.
Vota Sigismundi succedant singula dio,
  Auspicio cujus tam grave dedis opus.
Nil poterat nostro præstari dignius ævo,
  Dignus es, & digno das tua dona Duci.

FRAN-

FRANCISCI PHILELPHI

TOLENTINATIS.

Ninus.

NInus ab Assyriis sum primus Regibus ausus,
Non modo finitimos populos Regesque potentes
Imperio pressisse meo: sed viribus omnem
Pæne Asiam domui terræque marique timendus.

Semiramis.

Ne stola te dubium teneat, cultusque venusti
Corporis ambiguus: sum clara Semiramis, alto
Non minor ipsa viro; belli pacisque probatis
Artibus insignis: nato miserabilis uno.

Cyrus.

Quantum fata valent, atque immutabilis ordo
Astrorum, docui Cyrus: quem nulla domare
Vis potuit, non Astyages, Babylonve superba,
Massagetis eadem me fata dedere tremendis.

Thamyris.

Quantum ego claruerim Mavortis in agmine, Cyrus
Ipse ferus novit: qui dum mea regna profanus
Spargapisæ insidiis rapto popularier audet,
Quam Thamyris turbata valet cognovit in utre.

Ale-

Alexander Macedo.

Magnus Alexander bellisque horrendus & armis
Qui terrore mei trepidantem nominis orbem
Usque sub Eoum parvo cum milite Gangen
Undique concussi: nulli sum laude secundus.

Myrina.

Inter Amazonidas, quas insula celsa Tritonis
Hespera progenuit, qui me nescire Myrinam
Dixerit: ignarum sese fateatur oportet
Eximiæ laudis: Libyamque Asiamque subegi.

Penthesilea.

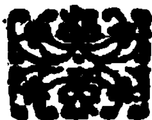
Grajugenas acie superans passimque fugatos
Penthesilea premens, ulcisci nobilis umbram
Hectoris ipsa mei potui: ni dirus Achilles
Ille Neoptolemus, me clam misisset ad Orcum.

Panthea.

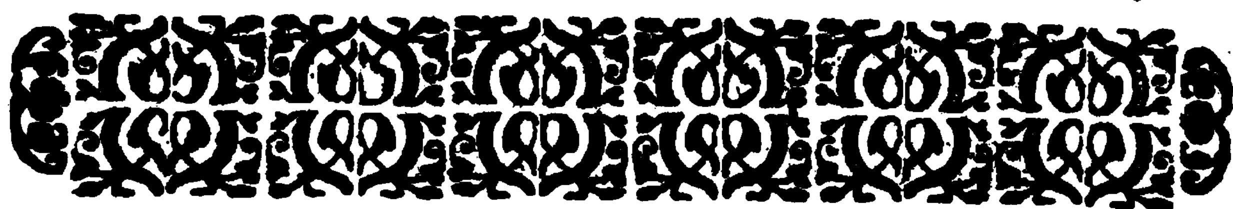
Pantheam quicumque minus me nosse fatetur:
Magnarum sese rerum ignarumve, rudemve
Damnat: ego Cyrum castæ probitatis & oris
Egregii, magnique animi, mihi convoco testem.

C. Julius Cæsar.

Sum genus Æneadum Cajus cognomine Cæsar
Julius: Assyrios, Cyrum Macedumque ferocem
Qui juvenem probitate animi, qui corporis acer
Viribus exuperans, fueram pater Urbis, & orbis.

JOAN-

FAUSTI PHILOMUSI NOVOCOMENSIS.

In Lugdunense Somnium.

SI quisquam excellens aliqua fuit arte repertus,
In sola tantum, judico, summus erit.
Summus at in variis quum sit, Terrenia proles,
Zacharias, hominis prævalet ingenio.
Seu si humana velis, seu si divina requiras
Dogmata, in ambobus nobile culmen habet.
Cum Vate est Vates, cum Rhetore Rhetor: utrumque
Callet, & his nulli, crede, secundus erit.
Candida sylva tribus tantum compacta diebus
Eximio Romam munere digna pete.

JOAN-

JOANNIS FRANCISCI PHILOMUSI

NOVOCOMENSIS.

Sylva, & Exultatio in Creatione Pont. Max.
LEONIS DECIMI.

QUid sibi tot plausus? quid tanta tonitrua poscunt?
Quid poscunt celeres ad sacra palatia cursus?
Fallor, an insonuit Medices mihi Nomen? & illa
Vox tam grata homini, quàm non ingrata Tonanti
Cœlitus emicuit tenues delapsa per auras?
O festam, sanctamque diem! o suffragia sancta!
Candidiora, nive Electro mage pura nitenti,
Quæ Deus omnipotens cœlo demisit ab alto
Parcarum signata manu: quæ lacteus orbis
Excepit, fovitque sinu, quibus atra recedant
Flagitia, & Fidei jam longa oblivia sanctæ.
Quîs bella, & cædes, & prœlia dira facessant
Quîs bona mens, pax alma, pudor, probitasque, fidesq;
Et sancti redeant mores, & præmia Morum.
Sed quæ turba sequens urget? quæ turba sequentem
Me prior exculcat sancta hæc suffragia cantu
Intempestivo celebrantem? En templa sacerdos
Maximus ingreditur populique, Patrumque coronâ
Stipatus. salve o Numen sanctumque, piumque.
Noctem oculis, noctem menti, noctem excute sacris
Carminibus, pectusque pio mihi robore firma.
Nam quid inops animi pavor hic per genva per artus?

Nam quid ad ima redit, singultim spiritus & vox?
En supplex procumbo, en genva pedesque beatos
Amplector. Jam se facies augustior offert
Supra hominem, captumq; hominis, jam tollor in auras
Supra hominem, captumque hominis, jam Numen ami-
Experior; sacri video penetralia cordis, (cum
Magnanimamque fidem, cujus cervicibus altis
Humanumque genus, magnusque innititur orbis.
Salve Magne Parens hominum, cui summa potestas,
Summus honos triplici frontem Diademate cingit,
Unde sacri flexo certatim poplite Reges
Imperii pia jura petunt, & fascibus ultro
Summissis adeunt, & sanctum Numen adorant.
Cujus ab excelso pendet vitæque, necisque
Judicium nutu, cujus de luce suprema
Celsum iter ad summum nobis aperitur Olympum,
Quemque Deus dedit esse Deum mortalibus ægris,
Cujus in augusto divinæ culmine Petræ
Fundamenta piæ Fidei certissima jecit.
Sed quibus hanc titulis, quibus hanc virtutibus arcem
Te meruisse canam? circumstant agmine longo
Centenique patent aditus. Tu siste parumper
Magne Leo mentem tantarum in limine laudum.
Neve precor tibi me claris Natalibus offer;
Neve offer patriæ Florentis amabile nomen.
Dum majora cano, dum non vacat ire per omnes
Herois magni titulos. Insigne Parentum
Nomen avis, abavis, atavis, præfulserit: at qui
Non ita præfulsit, ne major ab indole lampas
Fulserit usque tua. Patria est illustris. at illam
Illustrant Medices mage, quam illustrentur ab illa.
Illustrant velut astra tamen, velut æthra serenâ
Nocte micat. Medio tu sol clarissimus orbe
Largiris patriæ insigni lucemque, caloremque,
Ut vivat Duce te, æternos & floreat annos.
Nec generosa pii referam cunabula partus,
Maternosve sinus, teneris ut creverit annis
Et pudor, & probitas, castæque modestia mentis,

Semper & innocui sine labe, & criminе mores.
Ingrediare meos mihi longe augustior orsus
Puniceo cinctus caput hoc illustre Galero.
Prætextæ nondum, ac bullæ tua cesserat ætas,
Cum supra ætatem sapere, & profectibus annos
Vincere te magni vidit pia cura Parentis;
Atque ait: hæc nobis domus est satis ampla, sed uni
Est angusta tibi. Magnæ te mœnia Romæ
Accipiant, bona mens cui tantum indulsit, & alti
Doctrinarum haustus. I fili grande Parentum,
Grande decus Patriæ. melioribus utere fatis.
Et fortuna domûs & gratia poscit honestæ,
Et tua relligio, mea ne sinat irrita vota,
Indole macte tua: mira indulgentia summi
Pontificis vicit pia vota, precesque parentum.
Et subito sublimis apex tibi vertice sedit.
Tum vero qualem te publica munia, qualem
Te privata domus vidit? quo tempore mores
Præcipites labi cœpere, & recta relinqui
Officia, & metis longè post terga relictis
Roma potens sceleri totas effudit habenas;
Unus eras nulla conspersus labe veneni,
Non secus ac Psyllus Libyæ sitientibus arvis
Cui dirum afflatum posuit, cui sibila serpens
Non oculis, non dente minax, non verbere sævus:
Insidiæ, & fraudes totâ dominarier Urbe.
Terror, & ira nocens, & nullis tetra libido
Nominibus parcens, nulli non conscia culpæ,
Ungue minax unco, piceataque dextera torvis
Anguibus, & rigido miscebat prœlia ferro.
Hic nigris volitans alis instabat Erinnys
Tartareas accensa faces, & Pyxidis usu
Terrificæ succincta sinus, geminoque cruentam
Letho armata manum, cædes, ac bella ciebat.
Inter tot rerum discrimina solus ab alti
Libertate animi pendens, sanctæque recessu
Mentis, eras vultu intrepido, Fidei ægide tectus.
Et cupiens animam pro relligione pacisci.

Tum quoties trepido vexata est Roma tumultu,
Ortaque seditio diris immiscuit armis
Omnia, te circum placidæ longa otia Pacis,
Te circum stetit alta quies: injusta tuorum
Vidisti exilia, illacrimans non damna tuorum,
Damna tuæ patriæ magis, & miserabile fatum,
Ingratósque animos vano te nomine, vano
Judicio extorrem vocitantes, cum tua virtus,
Cum tua te Pietas procul asseruisset ab omni
Fortunæ imperio. Patriæ tibi limes ab ortu
Solis ad occasum longe lateque patebat.
Exul erat patria illa nocens, oblita Parentes,
Teque, domumq; tuam insignem, & benefacta Parentũ.
At simul ac Patria est tibi reddita, reddidit illa
Se sibi; quæque prius stricto pendebat ab ense
Gallorum, hæc eadem pietatis tecta paternæ
Nunc clypeo, æternos tecum florebit in annos.
Hic diversa subit rerum fortuna tuarum.
Quantaque in adversis fuerit tua cognita virtus,
Qui modo Flaminiæ fueras legatus, & armis
Hispanis male defensus sub Gallica jura
Jam legatus eras. Captivum dicere nemo
Audeat; infensis qui te jus reddere Gallis
Viderit, expressasque preces expressaque vota.
Procubuisse tibi amplexos tua genva, pedesque,
Supplice voce sui veniam petiisse furoris.
Sic victor victoris eras, & ab hoste triumphum
Victore extorquens, quæ essent captiva docebas
Quæve essent nullis obnoxia colla catenis.
Ecce autem vinclis tibi rursum illudere certant
Ducere trans Alpes, Regi ostentare potenti
Insignem Christi de relligione triumphum.
Magnum iter emenso micuit tibi lampadis instar
Fastigatus apex, & circum tempora flammæ.
Non hostes sufferre valent, non tela, nec enses
Ignivomæ frontis faciem. Sic agminis ordo
Turbatus, longo propior fuit intervallo,
Qui propior: disjecta fuga sunt Gallica castra

Pro-

Protinus, Italiæque humeris in tuta receptus,
Ausus es a Patriæ oppressis cervicibus ingens
Excussisse jugum. Cum te tua Roma repente
Advocat, atque jubet majora capessere fata,
Auspiciis longè majoribus astra mereri.
Erepti quærendus erat successor Julî,
Illis, quæ possent hominique, Deoque probari
Artibus, has inter belli, fideique procellas;
Quem pia relligio commendet, & inclita virtus,
Ab Jove qui summa Cœli credatur ab arce
Demissus, Fidei cui demandentur habenæ.
Quem tantum sentire queat, monstrare nec audeat
Nec possit mortale genus, te præter, in omnes
Virtutum numeros sic alto vertice supra
Sic extantem humeris, ut te tua Roma, Latinæ
Optarint urbes, populi, Regesque, Ducesque.
Omnis & optarit te voto supplice Mundus
Ante pia hæc fratrum suffragia, qualia summi
Lætus ab arce poli cernens, hominumque probata
Relligione Deus votis subscripsit honestis.
Murmura jam cessent veteris turpissima famæ
In proceres Fidei, quos nunc non ulla potentum
Gratia, amicitiæ non vis, fraudesve, dolive,
Non spes ulla lucri a vero detorsit & æquo.
Ambitus æternum tenebris damnatus & Orco
Pro diademato sibi vertice, frontis inustæ
Perpetuum jam stigma geret. Vos cardine rerum
In summo positos, per quos teterrima labes
Tartaream patitur centena in secula noctem,
Vos ego Patronos Fidei, Pietatis & almæ
Longum assertores vos relligionis in ævum
Ut video, agnoscoque favens, ut pronus adoro!
Non rubros apices, speciosaque Nomina, & altos
Divinis titulis latè ostentantia fastus.
Non comitum ingentem longo procul ordine pompam.
Sed puras, sanctasque manus, incoctaque honesto
Pectora, & humanos non respicientia sensus,
Atque pias Christi tantum meditantia leges.

Ergo lethiferæ, vobis auctoribus, istis
Excessere adytis pestes, jam cessit ab Urbe,
Cessit ab orbe nefas: atres diffiavit inanes
Fastus, & ad meritos celsæ virtutis honores
Sumsit fasces; cessit furor omnis, & omnis
Ira nocens, Strophadas ultra exarmata Celæno
Evolat, & livens tandem sibi Livor edaci
Dentem dente ferit, tantum in sua viscera sævus.
Emigrantque malæ pennis pernicibus artes
Euphratem supra, & Nilotica flumina supra;
In quarum subiere locum læto agmine mores
Ingenui, sanctæque artes, jus, fasque, piumque.
Roma exuta gravi languentia corpora culpâ
Induit assimiles justo sub Principe mores.
Cujus ab exemplo jamdudum Maximus orbis
Ad vitæ faciem sese componit honestæ.
Artibus his tantam meruisti scandere sedem;
Artibus his retinenda tibi est, augendaque tantis
Officiis, ut spem, fuerit quæ maxima, vincas,
Quanti visus eras nondum diademate cinctus;
Ut te omnes virtute tua, meritisque minorem
Esse affirmarent. Nunc cum nil maximus orbis
Te melius videat, nil te sublimius uno.
Optima si præstes, semper videare necesse est
Humano generi longe meliora daturus.
Jam sanctæ accipiant amplissima munera mores.
Ingenio nec priscus honos, nec gratia desit.
Expectent majora tamen, melioraque semper.
Nec frustra expectent, modo sit pax alta per omnes
Et tranquilla quies populos, Regesque, Ducesque,
Unanimes Duce te jungant in fœdera dextras.
Jam vero i, volitans Pallas, bona nuntia pacis,
Nuntia amicitiæ; populos, Regesque saluta.
Ulterius ne odiis certent, irave minaci,
Nec bello, nec cæde fremant, ferrove cruento
Diva jube. Dic clausa bifrontis limina Jani,
Pro foribus stare æditumum ad sacra Templa Leonum,
Nunc precibus, nunc vi, ferrum extorquere minaces.

Exarmare hastas, nunc tradere Tybridis alveo
Arma Ducum, illustres galeas, thoracas ahenos,
Squallentes auro tunicas, atque ære trilicem
Loricam, Mavortis equos, Mavortia castra,
Gradivumque Patrem in Thracas armare furentes,
Aonidum dehinc cincta choro, vatumque piorum,
Pontificis repetas sanctissima limina: tecum
Sit pia relligio, sit morum grata bonorum
Majestas, nulli deerunt sua præmia, nullus
Principis a tanti pedibus non lætus abibit.

Ad Laurentium Medicem.

Laurenti Medices, Tyrrhenæ gloria gentis,
Æternumque decus: longos inhonora per annos
Numina Pegasidum merita qui sede reponis,
Quique humiles hederas, & plectra jacentia tollis;
Innumeri quamvis celebrent te carmine vates,
Ingenium ne sperne novum, ne sperne benignæ
Mentis opes, raramque fidem; quæ dedita laudi
Tempus in omne tuæ, jam non contenta tenebris
Agnosci cupit, & cantu se attollere tentat,
Vatibus & summis miscerier: ut solet olim
Parvulus in magno pugilum certamine vocem
Continuare puer, plaususque juvare viriles,
Quaque potest nomen Victoris tollere ad auras.
Munera parva damus, vel quæ contemnere possis,
Carmina, si penses; at si generosa voluntas
Spectetur, non si Chrysendeta fulva dedissem,
Illusamve aurô chlamydem, aut fulgentia gemmis
Pocula, ferre tibi potui majora: quid ergo
Barbarus agnovit, læta cum fronte coloni
Excepit latices, geminis quos ille superbo
Porrexit regi manibus, nisi dantis amorem,
Egregiumque animum: nec te jam barbara vincent
Ingenia, inculti ut mores melioribus orbem
Exemplis implere queant, qui natus in urbe
Nomine Florenti, Florenti Palladis arte,

Moribus ingenuis, legum & gravitate bonarum.
Te qui simplicibus artes coluisse sub annis
Diceris ingenuas, humilesque ad culmina rerum
Evexisse viros, simul & docuisse probatam
Spectari debere fidem: nec nostra latebit
Te quoque vita diu, nostri sine crimine mores,
Nostraque Laurenti nullos tacitura per annos
Musa decus, tandem sperata luce fruetur.
Grata dies veniet, qua me Florentia charo
Accipiet celebranda sinu, nostrumque fovebit
Ingenium, qua me Laurentius ore benigno
Afflatus, tu noster eris dulcissime vates,
Dicet, & inveniet sedem, qua nostra quiescat
Calliopea libens: oh quàm mollissima carpam
Otia, quàm faciles nostro de pectore surgent
Pierides, Nomenque tuum quanto ore canemus!
Justitiæ curam in primis, quâ præditus ipsum
Vincis Aristiden, & qui contempserat auri
Pondera Fabricium, & prisci veneranda Catonis
Nomina: non tamen hinc procul est clementia, leges
Permulcens tetricas, victus quam Cæsar adoret,
Mireturque favens, & primo cedat honori.
Hinc tua relligio nullis cessura Sabinis,
Non cessura Numæ, parva qui a sede profectus
Romani imperii invitus moderamina sumpsit,
Et quæcumque tui virtus penetralia cordis
Incolit, est dulci mihi tum referenda Camœna.
Consilium, probitas, pietas, prudentia, mores,
Irreprehensa fides, castæque modestia mentis,
Quantaque facundæ vigeat tibi gratia linguæ.
Interea damus ista tuæ præludia laudi,
Jamque vale nostri non immemor, & mihi clarâ
Dicas, voce, veni; dabitur Philomuse quod optas.

Ad eundem Laurentium.

Mens erat Aonidum doctas & Apollinis artes
Deserere, & longis vigilata poëmata curis

Æquoris arbitrio, aut rapidis committere flammis,
Ecce meis oculis, quos jam sopor altus habebat,
Visa Deæ facies, pulsæ cessere tenebræ
Protinus, e media clarissima luce refulsit,
Facundoque virens hæc edidit ore Thalia.
Quis furor, o vates, nostri nova gloria cœtus?
Quis te præcipitem tantas furor egit in iras?
Ut sacros latices, & quæ colit altus Apollo
Bellerophontei temnas sacraria fontis?
Desunt virtuti sua præmia? nulla Camœnis
Gratia? nullus honor? merces tibi nulla laborum?
Pone graves tristi de pectore pone querelas.
Secula Mæcenas & nostra Benignior ornat.
Si nescis, colit ille pios, donatque poëtas.
Tum calamos aptans manibus, levesque tabellas
Me celebrare tuæ jussit virtutis honorem.
Et quid agam? tanto vereor ne pondere cervix
Nostra cadat, superetque meas tua gloria vires.
Qua nihil Hesperius præstantius aspicit axis,
Clarius aut quicquam in terris jubar audit Eoum,
Non quia sceptra manus decorent, animique tumentes
Imperio, vulgi vano lætentur honore,
Sed quia cum sacro possis diademate frontem
Cingere, te mavis civem, patriæque parentem
Voce salutari populi, nec celsius illis
Ire, sed extremis tete miscere catervis.
Artibus his patrum nectis pia corda, piamque
Artibus his plebem fido tibi jungis amore,
Perpetuoque adamante ligas, & regna sub ipsis
Pectoribus meliora tenes, dum clarior auro
Libertas tibi sola placet: Florentia nutus
Prompta subire tuos, nullis obnoxia vinclis
Te duce lætatur, nec sola Etruria nomen
Officiosa tuum celebrat, gentisque latinæ
Arbiter, ac fidum columen Regumque, Ducumque
Pectora concordi luctantia fœdere nectis
Pacis, & Ausoniam cœlesti munere donas.
Hinc & Pontifici summo nec charior alter

 Nec

Nec prior est, natamque tuam, connubia linquens
Regia, magnanimo gaudet junxisse nepoti.
Ille parens hominum, summi qui numinis instar
Divina mortale genus pietate gubernat,
Alter Romuleæ Virginius inclyta gentis
Gloria te natæ socerum delegit in omni
Tot procerum numero, quos educat Itala tellus;
Unica quæ sceptris est successura paternis.
Sic licet imperium, licet obvia regna recuses,
Te tamen invito validæ moderamina gentis
Filius excipiet socero tradente, tuisque
Moribus assimilis, clemens, facilisque nocentum
Crimina vel sola trepidæ formidine pœnæ
Corripiet, justisque favens sua præmia reddet,
Et quacumque leves tua virtus porrigit alas,
Hac iter & nato tua per vestigia pandes.
Scilicet Æacidæ nasci de sanguine posset
Thersites? leporem Pœnos genuisse leones
Credibile est? imis viret a radicibus arbos,
Servat & ingenium pomis generosa saporem,
Et patris in sobolem migrat cum semine virtus.
Ad quam nec Curii, Nervæ, Magnique Catonis
Innocui mores tua dulcia pignora possent
Inflammare magis, patriæ quàm laudis imago;
Ad vitæ exemplar, morumque domesticus auctor
Sanctior est natis; oculis, & mentibus hærens,
Et patris accendunt sublimia pectora laudes.
Sic puer a magno sævissima bella parente
Annibal edidicit sacras juratus ad aras
Hostiles animos, & prœlia dira potenti
Ausoniæ; sic Pellæo præcordia Regi
Accendêre patris victricia signa Philippi,
Quo victore puer gemitus, lacrimasque solebat
Fundere, & egregia non dissimulare dolorem
Fronte gemens, patria sibi nil virtute relinqui
Quo posset meritis æternum quærere nomen.
Sic & Scipiades succensus laude suorum
Et Patriæ, & patrui, eadem non passus inultam

Rettulit a Libycis nomen memorabile terris;
Sic duce te natus laudem superaddere laudi
Quærit, & invictum meritis æquare parentem,
Certatimque favet studiis, vatumque novorum
Ingenia, & vatum sacras complectitur artes
More tuo; despectus honos, & gratia Musis
Prisca redit; non indecores jam vertice celso
Pierides sua colla levant, hederæque jacentes
Exurgunt passim; quicumque Helicona virentem,
Dirceosque colunt, Pirenæosque liquores,
Te celebrent gratoque canant tua nomina versu:
Nos certe, licet ingenium mihi dura negarint
Fata, licet nullas vires adjecerit usus,
Laurenti decus egregium, laudesque canemus,
Cui sumpsisse chelyn juvat, & posuisse molestum est.

Exultatio ad Joannem Medicem filium, quod ad Cardinalatus dignitatem assumptus fuerit.

Sera quidem, festina tamen gratatur honori
Littera nostra tuo; sed enim transcendere dudum
Hyberna glacie obductas expalluit alpes.
Quod si pulchra sinu tunc me Florentia grato
Fovisset, properata animi monumenta benigni
Carmina cepisses, vel quæ calor ille ministrat
Lætitia superante furens, nec gaudia pectus
Attigerant moderata meum, mihi laurus in ore,
Laurus in ardenti resonabat pectore, tales
Quæ nobis tulerat generoso è germine fructus,
Perpetua quæ fronde viret, semperque virebit
Florentes totum ramos sparsura per orbem.
Egregia de stirpe puer jam concipe dignos
His meritis animos, sensus jam sume seniles.
Christi sancta tuo stabunt sub cardine signa:
Ne succumbe, oneri fac par videare ferendo:
Spem supera, nulli major quæ contigit umquam,
Qua tute hanc tantam meruisti scandere sedem;

Te patriæ virtutis amor ſuccendat, alantque
Egregios mores laudis monumenta paternæ,
Ut quandoque etiam poſſis majora mereri,
Eximiumque caput ſacra redimire tyara
Pontificis ſummi: proh gaudia quanta parenti
Tum dabis, & quantus mihi tum ſpirabit Apollo.

ÆNEÆ PICCOLOMINEI

SENENSIS.

POSTEA PII SECUNDI.

In noſtri Salvatoris Paſſionem.

QUid tibi tandem ſcelerate quæris,
Quid petis fallax homo; quid requiris
Immemor quà te pietate Chriſtus
Quærat, ametque?
Venit in Mundum ſoboles tonantis,
Et licet cœlum regeret ſupernum,
Ex Deo ſervus voluit videri
Carnis in umbra.
Tu cinis putris, fugienda peſtis,
Alta depoſcis, miſerande vermis;
Ut parem credas habuiſſe nullum,
Terra tumeſcis.
Ille carnalem pius in parentem
Quos decet cunctis referens honores
Sabbathum numquam violavit unum
Semper honeſtus:
Tu Patris juſſus fugis, atque Matris;
Feſta peccatis violas nefandis,

Et Deum qui te reparavit, horres,
Dæmone pejor.
Ille jejunans domuit superbum
Spiritum carnis; cibus, atque potus
Illius corpus fuit ad regendum; ut
Viveret, edit.
Tu mades vino, Veneri parentas,
Nulla te Bacchi, Cererisque possunt
Dona sumentem satiare: ventri
Vivis amicus.
Ille sermones habuit modestos,
Edocens sedes iter ad beatas,
Quo suos omnis repararet actus
Ordine dixit.
Tu vel infesta nigricante lingua
Proximum carpis, superos lacessis,
Fabulas crebro referens inanes.
Turpia narras.
Ille nullius bona concupivit,
Et manus odit nimium cruentas:
Pauperem duxit, coluitque vitam
Pacis amator.
Tu rapis quidquid potes, & cruorem
Appetis fratrum; scelus omne parvum
Dives ut fias, reputans, ubique
Prœlia misces.
Disce te quanti miserande fecit.
Ille qui vinclis voluit teneri,
Ut tibi suam pareret quietem
Ductus ad Annam.
Cæsus est illic alapis magister,
Et redargutus Dominus Deorum,
Nocte mox tota trahitur per Urbem
Discruciandus.
Inde Cayphæ datur audiendus,
In Deum testes citat hinc malignos,
Ducitur vinctus reus & Pilato
Mittitur illic.

Hinc

Hinc ad Herodem rapitur videndus;
Purpurâ sumptâ redit ad Pilatum,
Qui licet nullum videat reatum,
Judicium fert.
Innocens agnus manet ad tribunal,
Quem flagris cæsum, ferat ut coronam
Spineam, cogunt, vicibusque pulsant
Corpus honestum.
Conspuunt & vultum, oculosque fœdant,
Astur ut raptam lacerat columbam;
Membra cœlestis speciosa regis
Dilaniantur.
Nec movet turbas speculum doloris;
Clamitant cuncti Crucis esse dignum:
Solve Latronem, Crucifige Christum
Cæsaris hostem.
Dum Crucem gestans trahitur necandus,
Obviam fertur lacrimosa Mater,
Quæ suis tundens manibus pudica
Pectora clamat.
Nate quo pergis periture? quis te
In modum talem laniavit hostis?
Te meum pignus cupio videre:
Respice Matrem.
Te meus venter tulit; has papillas
Suxeras quondam, generose Fili;
Me tuam spernis, fugis atque Matrem:
Respice quæ sum.
O truces, sævæ, rapidæque gentes,
Quo meum fertis genitumque Hebræi?
Nil mali fecit; sinite heu meum me
Tangere natum.
Ille submissis oculis abibat:
Ad locum venit Crucis, atque nudus,
Et duos inter positus Latrones
Fertur in altum.
Inde sub ligno sitiens acetum,
Felque gustavit; latus est apertum

Lan-

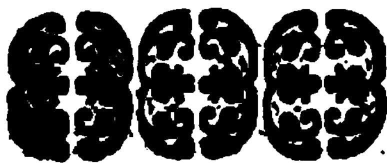
Lancea; sanguis fluit, atque lympha,
Matre vidente.
Probra quid dicam, referamque multa?
Sed Dei fecit genitum: quid ultra?
Clamitant plures: alios beavit;
Sé modo salvet.
O Jesu quantum genus hoc amasti
Perfidum, qui, ne moreretur, ipse
Pergis ad mortem; moriendo nostrâ
Morte lavas nos.
Sic, homo, pro te patitur Redemptor:
Tu quasi surdus, penitusque cæcus
Gratiam pendis nihil esse talem,
Crimine plenus.
Ipse qui verbum facio, miser sum,
Pejor, & magnas datus in ruinas:
Nosco peccatum, scio quid gerendum;
Nec melior sum.
Ni tuum præbes Deus o favorem,
Gratiam ni des homini perempto;
Perditus labor miser in gehennam
Igne piandus.
Labitur quisquis sine te beari
Quæritat, munus datur hoc ab alto:
Tu vocas quos vis; rogo, me vocandis
Adiice servis.
Da mihi lumen; videam quid egi:
Da mihi fontem lacrimis in undas.
Nunc meum plorem sceleris reatum,
Teque reposcam.
Non parem Paulo veniam requiro,
Gratiam Petri neque posco, sed quam
In crucis ligno dederis Latroni
Sedulus oro.
Jam Deum cuncti rogitemus ipsum,
Qui neci nostram datus ob salutem
Semper expectat reditum suorum,
Ut veniam det.

Jam

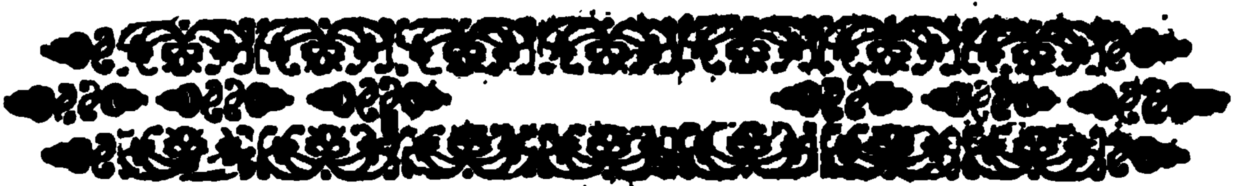
Jam nimis duri fuimus: venite;
Se reum nemo magis esse credat,
Quàm pius nobis maneat redemptor
Æthere missus.

Eicosastichon de MARIA quæ JESUM humani Generis Salvatorem genuit, nec minus claustra pudoris post partum retinuit, ab Ænea, ut fertur, compositum postquam ad summam in terris Dignitatem vocatus digne Pius nominatus est.

Virgo Theutonicis multum celebrata sacellis,
Mater & ipsa Dei, Mater & ipsa hominis.
Virgo latinorum spes, & tutela meorum,
Virgo, quam multo Gallia thure colit.
Virgo nec Hispanas paulum laudata per urbes,
Cui patet & cœlum, totaque terra patet.
Virgo, quæ magnum potes exorare Tonantem,
Et potes irati sistere tela Dei.
Ipse ego peccati servus, sceleris que minister,
Et mandatorum fractor ubique decem,
Ad te confugio, fateor; mortalia septem
Sæpius admisi crimina, nuncque dolet.
Ille licet nulli veniam neget auctor Olympi,
Et reduci semper brachia tendat amans;
Quis tamen offensi vultum, quis Judicis audet
Intercessorem nudus adire sui?
Ergo meos genitrix semper miserata labores
Nunc etiam nostris casibus affer opem.
Ipse mihi de te natus sine crimine culpas
Condonet veteres, arceat atque novas.

ASCA-

ASCANII PICCOLOMINEI

SENENSIS.

Urbini Civitas Sedis Apoſtolicæ ditioni reddita.

REpente circum tempora, quæ tibi
Metaure laurus floruit, aridas
Exuta quercus? Quidve ſacræ
Frondis Apes meditatur hoſpes?
Felix beati ſi domus imperi
Fundatur æquo ſtemmatis omine;
Non invido pompas paratu
Roma novat, decorum priorum.
Æquata faſtus. En Capitolium
Ut jam ſuperba mole renaſcitur?
En ut triumphales ab ipſis
Ruderibus reparantur arcus?
Quæ cura gratis ebria ſenſibus
Reportat imi gaudia pectoris?
Quæ lætus exemplo trahit te
Obſequi popularis ardor?
Ergonè Princeps nobilis ingeni
Excultus artis, ſic tibi carmine
Abibit indonatus? aude
Magna modis tentare parvis.
O clara magni nuntia numinis
Thaumantis Iris diſcolor induet
Precaria ſub luce peplum,
Et liquidum per inane Numen.

Urge

Urge; curulem labere Romuli
Velox ad urbem, flexaque poplite
Cœlo potentis, tartaroque
Rite pedes venerare patris.
Incurva ramum cœlitus inditæ
Prætende olivæ, sanctaque porrige
Ad signa dextræ, quo per ævum
Italico coalescat Arvo.
Inde auspicati rite per ultimas
Transcribe terras fœderis omina,
Primosque adoratura gressus
Excipiat miseranda Vates;
Quæ clara propter littora Mincii
Urget supremis lumina lacrimis,
Interque nativos dolores
Ingeminat sine fine questus
Prævisa Tusci fata Bianoris
Mœsto nepotum plorat in exitu;
Sinuque materno, refossos
Dum cineres legit, uda fletu,
Te expectat unam Pacis, & integrat
Vitale nomen. Protinus erige
Situ jacentem, & dura catena
Exuitur grave pondus. Audi
Gratum elocutam. Ten' video meo
Quando relictum vix reliquum spei?
Ten' rebus optatam supremis
Et video? genibusque supplex
Advolvor. O pulcherrima cœlitum:
O feciales sub mare naufragi
Mundi; serenatique Cœli,
Et pelagi refluentis omen.
Romana magni munera Principis.
Dextræque pignus suspicio tuæ,
Eritque, ut effulgeret, æquum
Inde salus, genus unde primum,
Auctorque nostræ gentis originem
Recenset. Ergo dulcis impiger

Effu-

Effusa tempestas in hostis,
Nosque fovens. Aliusque, Et Idem.
Sed ille priscos restituat dies,
Cui nox, nec umbræ, nec gravis officit
Nubes, sed æternum coruscat
Tergemino radiatus auro,
Sed quo reclusis intueor procul
Oracla fatis? Quis furor entheo
Adlabitur divinus œstro
Plura loqui? sed enim Parentem
Æquè futuri conscia terruit
Diva illa præsens, quæve oleam simul
Regno redonavit; Beate
Imperiis operata cessit.

JOANNIS PICI

MIRANDULÆ.

In laudem Hieronymi Benivenii.

LÆtor iö Tyrrhena tibi Florentia lætor:
Clamet, iö Pæan, quisquis amicus adest.
Quale decus, quæ fama, tibi, quæ gloria surgit?
Tolle caput, Libycas tolle superba jubas.
Ille tuos agros intra & tua mœnia natus,
Atque Arni liquidas inter adultus aquas,
Cui cùm divinum sit sacro in pectore numen.
Quàm bene de sacro nomine nomen habet!
Ille, inquam, plausu jam cœpit ubique frequenti,
Jam cœpit multo non sine honore legi.
Sicelis Ausonias illius Musa per urbes
Fert celebrem magna candida laude pedem

Aus

Auctorem patriæ quisquis legit, invidet illi,
  Atque optat patriæ nomina tanta suæ.
Gaude, gaude iterum tanto insignita decore,
  Et vati adplaudas terra beata tuo.
Cinge coronatos vernanti flore capillos:
  Conveniunt titulo Florida serta tuo.
Undique Achæmenio spargantur compita costo,
  Et per odoratas lilia multa vias.
En stirps in nostras Benivenia protulit auras,
  Etruscum docto qui gerat ore senem.
Ponite Avernales jam gens Etrusca, cupressus,
  Quos rapta immiti funere Laura dedit.
Pellantur queruli fletus: en Laura revixit;
  Spirat; & argutum novit, ut ante, loqui.
Quin solito nitet illa magis, majorque priore
  Nescio quæ cultu gratia ab ore venit.
Reddidit hanc nobis laus nostræ Hieronymus urbis,
  Et dedit infernos posse iterare lacus
At certe (procul hinc ô Livor inique facessas)
  Nunc graviore sonat grandius illa chely.
Dii Superi! sublime adeo modulatur, ut æqua
  Sit jam Romano Tusca loquela sono.
Nec tamen ille Euros frondosus jactat inanes:
  Plus quàm promittit fronte, recessus habet.
Quid referam, quàm lenis erat? quàm carmina plano
  In numeros currant ordine juncta suos?
Sic memini me sæpe sacros vidisse liquores
  Profluere, imbriferi vis ubi nulla noti.
Sed quis miretur meditato in carmine tantum
  Cultus, cùm pariter non meditata canat?
Quis non hunc juret Phœbum; modo pendeat arcus?
  Cornua sint, Bromium quis neget esse Deum?
Audivi hunc quoties citharâ cantare recurvâ,
  Abduxit sensus protinus ille meos.
Et quid non possent digiti mulcere loquentes?
  Sisteret his rapidi flumina magna Padi:
Phœbeos medio firmares in æthere currus:
  Lunares pictos sisteret axe boves.

Ter-

Terribilem sævis Martem revocaret ab armis:
  Leniret Ditem, falciferumque senem:
Et quas non potuit quondam Rhodopejus Orpheus
  Flectere, Strymonias flecteret ille nurus.

Deprecatio ad Deum.

Alme Deus, summa qui majestate verendus,
  Vere unum in triplici numine numen habes:
Cui super excelsi flammantia mœnia mundi,
  Angelici servit turba beata chori.
Cujus & immensum hoc, oculis spectabile nostris,
  Omnipotentis quondam dextra creavit opus.
Æthera qui torques, qui nutu dirigis Orbem;
  Cujus ab imperio fulmina missa cadunt.
Parce precor miseris, nostras precor ablue sordes,
  Ne nos justa tui pœna furoris agat.
Quod si nostra pari pensentur debita lance,
  Et sit judicii norma severa tui,
Quis queat horrendum viventis ferre flagellum
  Vindicis, & plagas sustinuisse graves?
Non ipsa iratæ restabit Machina dextræ,
  Machina supremo non peritura die.
Quæ mens non primæ damnata ab origine culpæ?
  Aut quæ non proprio crimine facta nocens?
At certe ille ipse est proprium cui parcere semper,
  Justitiamque pari qui pietate tenes:
Præmia qui ut meritis longè majora rependis,
  Supplicia admissis sic leviora malis.
Namque tua est nostris major clementia culpis;
  Et dare non dignis, res mage digna Deo est.
Quamquam sint digni, si quos dignatur amare;
  Qui quos non dignos invenit, ipse facit.
Ergo tuos placido miserans precor adspice vultu,
  Seu servos mavis, seu magis esse reos.
Nempe reos; nostræ si spectes crimina vitæ,
  Ingratæ nimium crimina mentis opus.

At

At tua si potius in nobis munera cernas,
Munera præcipuis nobilitata bonis;
Nos sumus ipsa olim tibi quos natura ministros,
Mox fecit, gnatos gratia sancta tuos.
Sed premit heu miseros tantæ indulgentia sortis:
Quos fecit, gnatos gratia, culpa reos.
Culpa reos fecit, sed vincat gratia culpam,
Ut tuus in nostro crimine crescat honos.
Nam tua sive aliter sapientia, sive potestas,
Nota suas mundo prodere possit opes,
Major in erratis bonitatis gloria nostris,
Illeque per cunctis fulget amandus amor,
Qui potuit cœlo Dominum deducere ab alto,
Inque Crucem summi tollere membra Dei,
Ut malè contractas patrio de semine sordes,
Ablueret lateris sanguis & unda tui.
Sic amor & pietas tua, rex mitissime, tantis
Dat mala materiem suppeditare bonis.
O amor, ô pietas, nostris bene provida rebus!
O bonitas, servi facta ministra tui!
O amor, ô pietas, nostris malè cognita sectis!
O bonitas nostris nunc propè victa malis!
Da precor huic tanto, qui semper fervet, amori
Ardorem in nostris cordibus esse parem.
Da Sathanæ imperium, cui tot servisse per annos
Pœnitet, excusso deposuisse jugo.
Da precor extingui vesanæ incendia mentis;
Et tuus in nostro pectore vivat amor.
Ut, cum mortalis perfunctus munere vitæ.
Ductus erit dominum spiritus ante suum,
Promissi regni felici sorte potitus,
Non Dominum, sed te sentiat esse patrem.

JO: FRANCISCI PICI MIRANDULÆ.

De expellendis Venere, & Cupidine.

IDalios ignes, cæcique Cupidinis arma,
Atque Dionæos procul ablegare furores
Fert animus: da casta parens, Jessæa propago,
Da virgo, æternum virgo; quæ sola furentum
Luxuriem sacro præstas compescere partu:
Da precor & Veneres, & quos malesana vetustas
Aligeros finxit dementia numina fratres,
Exturbare novo longè, & dispellere cantu.
Fertur in antiquis Peniæque, Porique hymenæis
Natus Amor; natâ vix de genetrice, frequenti
Dum mensâ inter se celebrant convivia Divi
Stellato in solio, viridique Diespitris horto;
Ebria Cœlitibus dum mens, dum nectare dulci
Et dulci Ambrosiâ saturis pulcherrima rerum
Quas gigni sit, fas jam tum observatur imago.
Altera de pelago, pharetrati mater Amoris
Nascitur, & Paphias olim sibi vindicat arces;
Ægyptumque, altasque Erycino in vertice sedes.
Verum alias etiam Veneres ambage retenti
Falsorum Divum, prisci cecinere Poëtæ;
Quis varios etiam ludo submittere amores
Cœpere, & variis implere poëmata monstris.
Hinc Cypro exiliunt puerorum multa volantum
Agmina: quæ rutilis facibus, quæ corpore nudo,
Quæque arcu, & variâ tergus pulsante sagittâ

Cir-

Circumeant terram, aëra, æquora, æthera, cœlum.
Ut quemquam tetigere, furit sic perdita cursu
Phœbeo (ut perhibent) quondam Peneja Daphne;
Sic Phœben stimulant petere Endymionis amati
Congressum, & celeres firmare sub æthere bigas.
Ausa quoque & volucri sulcantem cærula curru
Neptunum, vastis (mirum) inflammare sub undis.
Atque Jovem sceptro insignem, & diademate sævum,
Et trifido armatum victricem fulmine dextram
Non verita impetere: & pectus tentare veneno;
Quo tauri in faciem, & cygni vertatur, & auri.
Scilicet in furias ignemque incurrere Divos
Finxerunt; quoniam pecudum, volucrumque natantumq;
Omne genus ruere in Venerem inspexere; hominesq;
Propterea & bella, & cædes inferre cruentas;
Atque cupidineis labefactos corda venenis,
Et nemora, & saltus lustrare, atque æquora sæva
Illuni sub nocte cito sulcare natatu;
Quando etiam infernas, magno inflammatus amore
Conjugis ereptæ, est ausus tentare latebras
Threicius vates: Neptunique alta propago,
Pirithoum superos secum ut revocaret ad axes:
Lurida tænarei subiit penetralia Ditis.
Sed quid ego ambages, vana aut commenta secutus?
Ad summam: species Venus est; mox inde Cupido
Exoritur: quoniam specie & cupit ipse potiri,
Atque frui sperat sperando & vivit amator.
Causa bonoque, bonique umbræ reddenda; quod in se
Splendeat inque animo facili vestigia firmans,
Hæreat actutum: & stimuletur avara voluntas.
Et cæca illa quidem; claro sed lumine mentis
Ducta, boni extremam conatur tangere metam.
Hinc cur cæcus Amor; curque exoculata volantis
Pingatur pueri facies deprendere possis:
Curque bonum, simul atque boni simulacra frequenter
Alliciant animum sæpe in sua damna ruentem.
Sed diversa sibi cur nomina fecerit ardor
Intimus; ut noscas: id res præstabit amata.

Nam si ipsum fontemque boni, summumque Tonantem
Ardes, ingenti conatu, ingentibus alis
Quas tibi nec cera, nec filo Dædalus olim
Aptarit; firmo sed glutine mater Amoris
Alma fides casti; flammatos fervidus axes
Egredere; & pietas tibi nomina fecerit ardens,
Atque Amor, atque Charis plausu celebrata frequenti.
Si rerum formas tu contemplator ab altâ
Naturæ speculâ mireris, tactus ab œstro
Cœlesti, Veneris dicêris captus amore
Ætheriæ; & superam pennis sublatus in oram;
Ut fluxas rerum species, rerumque figuras
Degeneres illinc despectes lumine puro.
Si te sollicitant fasces, & purpura Regum,
Ambitio est? stimulis auri vexaris iniquis?
Surgit avarities facie; si captus amatâ,
Spicula persentis succendere in ossibus ignem:
Sensilis hoc Veneris vulnus, puerique volantis
Fertur, ab auratâ & prodire insigne sagittâ,
Namque ubi membrorum vultus discordia concors
Fulserit: & grata fuerit compage revincta;
Ipsa oculos afflat subito: celerique meatu
Labitur affecti tacita ad penetralia cordis.
Idque trahit velut chalybem Magnesia cautes,
Et tractum accendit: generatque in pectore flammam,
Illecebris fotam placidis, grateque decore.
Temporis at parvo spatio decor ille recedit;
Disperit & flamma in tenues evanida fumos.
At si fœcundi cupias commercia lecti;
Spurca venus prodit; permixta dolore voluptas
Dulcedo adsistit, sed mox succedit amaror:
Præceditque etiam: nam ni fax illa retenti
Seminis urgeret; non surgeret ipsa libido
Hincque dolos, placida ut naturæ munia tractes:
Sed parce ad sobolem neque enim meta ipsa voluptas.
Nam si plus nimio cupis oblectarier; inde
Prodit amarities, & mille incommoda vitæ.
Scilicet hanc legem primæva ab origine rerum

Affixit natura parens mortalibus; inque
Perpetua incidit solido ex adamante columnâ:
Ut semper multos Veneris immoderata dolores
Afferat; innumeras labes, morbosque, necemque.
Et curvæ ante diem prætendit damna senectæ.
Sed finge illecebras, lusus, nova gaudia, mille
Blandimenta tibi lascivo adcrescere luxu;
Quid tibi? quid restat: momento extinguitur uno
Quidquid anhelanti conatu exhauseris horæ
Dimidio: & celeri refugit post terga volatu.
Tam cito per spatium duodeno tramite flexum
Herculis ad lucum celebris prope flumina Pisæ,
Numquam abiit sonipes Eleo in pulvere victor;
Quàm cito dilapsa est Veneris jucunda libido;
Nec repetita potest ulla retinerier arte:
Præterit ut rapidus montano è vertice torrens;
Effugit & Scythico Boreâ, & violentior Euro.
Ac veluti cribro si lympham inferre pararis;
Quo magis infundas, tanto magis effluat humor:
Sic & aquam fractis, fundove carentibus urnis
Cocyti ad fluvium, lassatâ invergere dextrâ
Femineam turbam vates cecinere vetusti.
At quinam exstiterit pharetrati fructus Amoris;
Cum tela in vacuum defixit plurima pectus;
Cumque ossa in cinerem face multa, omnesque medullas
Verterit: Argivo periit cum Pergamos igni,
Testis; & Inachias quæ multa est flamma per urbes
Digressa: & Libycos etiam populata penates.
Quid memorem infandæ jugulatum Agamemnona dextrâ
Conjugis? exilium & profugi Diomedis ad Argos,
Ne jam conjugium, & pulchram Calydona videret?
Quid referam extinctam Bœotia ad arva furentum, &
Discerptam manibus nimio fervore puellam?
Quid puerum manibus laniatum Actæona narrem?
Heu nimium laceris laniatum Actæona membris.
Testis & Ioniis jam Lesbia saltibus usa.
Testis Stesichoro vati cantata Calyce:
Testis & ipsa suos ignes quæ flevit amantibus Ida

Idaliam Ambracio restinxit lampada fluctu:
Et qui servilem doctus versare tumultum
Drymachus, insano jugulum postponit amori.
Iphis in exemplo est; Phyllis Rhodopeja; Dido;
Et pergens ad busta Nini, Babylonia Thisbe:
Quæque olim ad scopulos multorum ex ossibus albos
Et cantu allecta, & nativo inducta furore,
Appulit aetherei plebes ignara theatri.
Et quæ Circæos Ithacensis turba furores
Haurit: & humanas facies exuta, ferarum
Induitur vultus, dominæque ad jussa superbæ
Immundis stabulatur haris; sic improba Gorgon
In saxa, in marmor stupidos convertit amantes.
Sic transformatos habitus consuere vetusti
Cultores Sophiæ, tenui mandare papyro:
Seu qui Palladias arces tenuere biformi
Cecrope regnatas; seu qui tenuere Crotonem.
Quos una instituit Smyrnæ telluris alumnus.
Unde nova emersit mutandæ fabula formæ.
Hinc Theodori, atque hinc Graii Callisthenis ora:
Inque alios conversa modos; & in ora ferarum:
Inde & Peligni celebrata inventa poëtæ;
Commentum & Siculi vatis, quem carmina piscem
Fecere & stirpem terræ radicibus actam,
Et volucrem pinnis vacuum per inane vagantem;
Quàm cito quod cecinit fuerit κοῦρος τε κόρη τε
Hinc Syrii in brutum facies mutata sophistæ,
In quod mox sese deceptus pixide vertit
Lucius; antiquæ renovans figmenta Crotonis.
Illuc Thallides, & Pantho cretus & altâ
Quique Samo quondam missus Hermodice, quique
Instabili Ogygia genitus doctissime Pyrrhon
Migrasti; & Phario solvens de littore Typhis
Ausonium ad portum tete olim vexerat, ipsum
Quem fore prodiderat Phœbeâ voce sacerdos
Pythias, atque illinc nomen traxere parentes.
Tu (ni vesanis ambagibus omnia misces)
Quid tibi? vis ne aliud, cum animum in diversa revolvis
Cor-

Corpora? quid nam aliud quàm vim expressisse veneni
Idalii? quo tincta ferus sua tela Cupido
Exercens, miseros in amatum vertit amantes,
Ergo agite ö juvenes spurcum ablegate furorem,
Quo brutum ex homine induitis; quo Pergama quondam
Arserunt; quo jactat amans incendia, flammas.
Sirenum a scopulis rapido discedite curru.
Vela date; ah numquam vobis terra illa petenda est
Circeo prætenta sinu; numquam arva Calypsus
Intranda: & numquam Phorcynidos arva Medusæ:
Numquam Ephyres portum (si mens non læva) subite;
Effugite & cursu celeri Sybaritida terram.
Unum etiam vobis juvenes præque omnibus unum
Prædicam; vestræ vobis si cura salutis.
Si casti vos tangit honos, si cura pudoris;
Linquite fallacem Babylona: relinquite molles
Illius illecebras, permixtaque mella veneno.
Huc etenim nimium, nimiumque nocentia monstra
Migravere, truces Scyllæque, & Gorgones, atque
Harpyiæ in mediis posuere sedilia templis.
Nec non quæ Atlantem olim, & quæ Titana parentem
Agnorunt, fraudes nec dedidicere vetustas;
Semiferæque etiam Caprearum rupe recentes
Mutavere domus Babylonis, & aurea tecta;
Atque super sacrâ sidunt Acheloides æde.
Huc quantum ceræ Sicula depromitur herbâ,
Huc huc Cecropius quicquid cogebat Hymettus,
Moly veni; veniat districtus & ensis Ulyssei,
Constanti avertens magicos molimine cantus;
Vanaque sopiti ludens insomnia sensus,
Et potis Idaliam glacie interspergere flammam.
Si vobis natura suos injecerit igneis,
Nec sit pertæsum thalami, nodique jugalis:
Quærite concessos divina lege Hymenæos.
Prima autem fiat de moribus, ultima fiat
Quæstio de forma, dotemque exquirite qualem
Antiquo in Latio, veteri vel in Hellade, mille
Mille olim quæsita procis nova nupta parabat.

Quis non Evadnes citius caperetur amore,
Et casto illius digito fulvum inderet aurum;
Quàm natæ Augusti, quamvis gratissima formà?
Protesilae, tuam quis non velit ante maritam,
Quàm Ledâ genitam; quamvis pulcherrima; quamvis
Et ratibus mille, & bello repetita decenni?
Aut quis non vilem mundi muliebris amictum,
Et tenuem cophinum, priscæ de more Sabinæ,
Optarit potius castâ cum conjuge secum
Ferre domum; tua quàm baccata monilia, quamque
Inclita Hydaspeis aggesta cubilia gemmis,
Antoni conjux, Ægyptique ultima regum,
Obscenos tecum si fers Cleopatra furores?
Cælibe si vultis vitam traducere lecto;
Continuo castis restinguite fontibus ignes:
Et veneres gelido veneres submergite fluctu,
Qua patet ad Boream semper glacialis Hiberne.
Pervolitent mentem atque oculos, facibusque malignis
Instillare velint tacitum in præcordia virus
Aligeri fratres, puerorum turba volantum:
Vos subito ut levibus difflaverit aëra pennis
Turba nocens, duro pennas præcidite ferro.
Ferrea mens nulli Veneris obnoxia culpæ.
Ensis adest juvenes, quo mollis in aëre penna
Desecta est, quo nervus agens, volucresque sagittæ
Diffractæ rutilæque faces, Erycinaque lampas
Extinctâ, in liquidam resolutaque protinus auram.
Tum loca diverso cœlo quærenda, salubris
Aëris in spatiis, alia & regione manendum est;
Ex animo ut citius facies abolescat amata.
Numquam luminibus committere lumina, quando
Lenis amor, quem quis dudum frigere putaret,
Sæpe arsit vultu conspecto; atque illice formâ
Excivit flammas, quantasque sub Ilio alto
Nec Tenedos vidit, neque incola Tyburis alti
Spectavit, sævo est cùm Roma incensa Neroni.
Vertenda est facies: nec blando verba susurro
Excipienda: plagis quis non capietur iniquis,

Quas

Quas menti semper vacuæ, semperque petenti
Illecebram sensus, fallax Amathusia tendit?
Nam fugitare licet lascivi retia amoris,
Atque alio mentem, atque aliò convertere sensus.
Spectandum instabile hoc quodcumque hîc degitur ævi
Delicium, & vanum, & fluxum, mixtumque dolore;
Succurrat quam nulla homini sincera voluptas;
Anxia, sollicita, & gemebundi plena timoris
Quàm siet ipsa Venus, dira & cum matre Cupido;
Quàm vanis semper simulachris ludat amantem;
Quoque magis sitiens bibat, hoc magis æstuet; atque
Tam magis ardescat vivis præcordia flammis.
Tormenti genus infelix, Acherontia turba
Quod numquam aspexit; quo nullâ affligere quemquam
Fama est infernæ dirarum à sede sororum.
Ipse siti in mediis ardebat Tantalus undis;
At numquam refugas labris comprendere lymphas
Olli posse datum, sed ubi se gurgite mersat
Altius, hic vasto & cava guttura pandit hiatu
Humorem absorbens, avidas sitis aspera fauces
Tum magis excruciat; neque enim de fonte liquores
Prompsit Acidalius gelido venus; improba sumpsit
Ab calida Phlegetontis aquâ; quæ semper opacos
Convolvit fumos, ignes, incendia, flammas.
Nec vobis animo exciderit, nec corde tenaci;
Quam multis olim exitium mortalibus ingens
Attulerit, regna & deleverit inclita cæcus
Humana mente exercens sua sceptra Cupido.
Ante oculos etiam macies versetur amicam
In faciem succo tum successura salubri,
Cum senium rugas secum portarit aniles;
Quod certè & morbi, miseræque incommoda vitæ
Ingeminant; fœda ut confecta cadavera tabe
Nunc species, albo quæ jam rosa mixta ligustro
Punicea exornans miseros captabat amantes.
Hinc operæpretium est, mortis meminisse tremendæ,
Terribili excindit quæ vitæ gaudia falce.
Sic mors flagrantes compescit frigida curas

Tempore non certa, & certo rapidissima cursu.
Hinc subeant animum æternæ sub tartara pœnæ,
Queis Venus & Veneris male dulcis furta secuti
Plectuntur; subeant æternæ gaudia palmæ.
Innumeris ditata bonis exempla virorum
Accedant; Venerem immundam qui verbere torto,
Et silice, & rigido domuerunt sæpe cubili;
Quique nivem insiliens, Veneris superasse calores
Dicitur, occurrat, retegens nova semina fraudis
Infernæ: necnon qui cæci spicula Amoris,
Quique illas quondam sub inani pectore curas
Consertas spinis, Erycinæ munera sævæ
Deludens sese in spinas detrusit acutas;
Et qui fallacis tempsere Cupidinis arcus
Obrepant menti, dum nudæ corpora terræ
Collidunt, avidique ferunt jejunia ventris.
Vos etiam monitos, juvenes, iterumque iterumque
Optarim; obscenum casto ut pellatis amorem;
Pellitur ut clavo clavus: nec ad alta Platonis
Vos spectra, ætheteæ aut Veneris simulachra relego.
Quare quicunque es, tibi jam succurrat amator
Humani generis, soboles æterna parentis
Æterni, & Mariæ soboles pulcherrima castæ.
Hunc redama: adspiciens fœdatos pulvere crines:
Atque coronatam dumis pungentibus illam
Frontem illam, nutu totum quæ illustrat Olympum
Quæque catenatum nutu tremefecerit hortum.
Adspice purpureo madefactum sanguine corpus,
Disjectumque latus, distentaque brachia clavis,
Transfixasque manus, plantasque, sacrique cruoris
Adspice multiplices undanti flumine rivos.
Scilicet hæc rerum omnipotens, qui temperat orbem,
Matris Acidaliæ flammas, puerumque perosus,
Pertulit, eriperet tete ut de faucibus Orci;
Ut secum æternæ sequereris gaudia palmæ:
Quæ castus præbebit amor sine fine futurus
Felix; æternoque assurus munere felix.

In martyrem Laurentium Hymnus.

Huc juvenes, huc ferte senes per Romula gressum
Mœnia, & antiquam Laurenti invisite sedem;
Communemque vocate Deum, precibusque favete,
Cingite fronde comas; non quâ Peneja laurus
Vana triumphalis nexabat serta coronæ;
Nec jam littorea prætexite tempora myrto;
Neu Dionysiacis vireat frons pressa corymbis,
Aut apium crines, vetus aut oleaster inumbret:
Sed quibus ornatur palmarum dives Idume,
Illis ite precor redimiti tempora ramis.
Nam palma adversa mole ut curvata resurgit,
Pressaque ponderibus sursum sinuatur in auras,
Semper & æthereamr conando evadit in oram:
Non secus adversas vires Phlegerontis avari
Disjecit Laurens, & quod natura tremendum
Opposuit pondus, magno luctamine vicit.
Eja agite ad cantus properate: altaria circum
Jam referunt laudes Laurenti, atque inclita facta;
Laurenti laudes referunt, ut sæva furentis
Augusti imperia, & tristes contempserit iras:
Utque animo ingenti veteres donaria templi
Thesauros, miserisque argenti pondus & auri
Distribuit; rigidæ neve illos tempora brumæ
Vexarent, neu torqueret crudelis egestas:
Ut duras hilaris sub iniquo judice plagas,
Verberaque & lusus; ut sævos mille dolores
Ingentesque minas; ut mille obprobria lætus
Pertulerit. Tu tortores, invicte, tremendos,
Tu Decii horrendos fasces, Latiamque securim
Exsuperas præstans, animi tu temnere doctus
Illecebras vitæ fluxas, doctusque salubri
Mersare in fluvio veræ pietatis alumnos.
Tu clarum cæcis tenebroso in carcere lumen
Orbibus, extentaque manu, signoque fideli
Restituis: non te infido Judæa veneno

Infecit tabies: non torruit ipse tyrannus,
Nequicquam mortem intentans, dum viscera vulgo
Nudat & ambustos agit in præcordia torres.
Salve sancte pater, salve decus addite magnis
Cœlicolis; victor flammarum, victor & Orci,
Altaque Romuleis emissus in astra favillis:
Da pater in superam, faciles dexterque precamur:
Qua frueris, nostra ut revehantur lumina lucem.
Da cœlo nobis possit demittier alto
Ignis quo Decii torres, tormentaque rides;
Ignis ab extremo tibi jam demissus Olympo:
Quo detur ridere levis mala gaudia vulgi,
Insontique minas; & mille obprobria cordi;
Atque vices rerum varias, & inania vota,
Pellereque insanis Ericyno incendia membris.
Nec nostras cruciet mentes sceleratus habendi
Ardor: & humanæ laudis malesana cupido;
Nostraque Divinis flagrent præcordia flammis.

JO: BAPTISTÆ PIGNÆ

FERRARIENSIS.

Ad Amorem.

JAm satis procul a fero
Vixeram puero Cypri.
Illius satis aspera
Tela spernere doctus.
Nunc mihi mea Lygida,
Dum Cupidinis improbo
Arma, luminibus suis
Vulnus intulit altum.
O Deæ Idalii, & Paphi
Magne progenies Deæ,
Infimi o genitor globi,
Orbiumque micantium.
Te colunt domini inferi,
Teque te superi colunt,
Pluto te timet, & tuas
Phœbus ipse sagittas.
Nec Deûm domitor modo,
Sed virûm, nemorum, amnium,
Montium, pelagi, alitum,
Pisciumque, ferarumque.
At cum Amor jaculis petas
Cuncta, jam quoque Lygidam,
Quæ nimis tua negligit
Tela, tange flagello.

De

De Lygida.

Phœbeo radio magis
Splendens lux nitidissima,
O & sidere pulchrior
Pulchro Cypridis almæ.
Si tu me semel inspicis,
Nec turbata, nec impia,
Me mox nulla venefica
Diro carmine perdet.
Non merces Arabum soli:
Non vasti maris insula,
Qua nuper petiit Ligur
Casu puppe fugata:
Non quicquid legit aridæ
Messis campus Apuliæ:
Non quicquid Tagus aureæ
Circumvoluit arenæ,
Me sic his opibus suis
Ditarent, veluti tui
Mittentes oculi jubar
Nostris Lygida amicum.
Quæ fingo mihi somnia?
Retro curret aqua prius
Xanthus, terraque purior
Supremis erit astris,
Et manes ego trans Styga
Cogar visere, & artubus
Fractis undique, vix ero
Atra pulveris umbra:
Quàm quòd luminibus tuis
Tu lux me miserum bees:
Quàm quòd sis mihi tempore
Ullo Lygida amica.
Me vero crucies licet,
Numquam dimovear, neque
Si vertas etiam Dei

In me fulmina Lemnii.
Nam ſum marmore firmior,
Et quovis ſcopulo, feris
Decertato Aquilonibus,
Cœlo cùm furit axis.
Nam hæc ſunt fulmina dulcia:
Sunt hæc dulcia vulnera:
Dulcis durities tua:
Iracundia dulcis.
Sunt dulces gemitus mei,
Et dulces querimoniæ
Et dulces lacrimæ, quibus
Ipſe eſt dulcis amaror.

De Lygida.

Si ſic Lygida me perurit intus:
Si ſic me facibus ſuis Cupido,
Si ſic cor liquido liqueſcit igne:
Unde tot gemitus, tot unde fletus,
Unde tot lacrimis genæ rigantur,
Unde in tot pereo ſolutus undas?
O vitam nimium mihi perennem.
O mortem miſero diu vocatam.

Ad Lygidem.

Quàmvis me capias, mihi latenter,
Et blandæ nitido lepore vocis,
Et leni citharæ ſono & canore,
Me tamen mihi ſurripis repente
Dulci lumine, dulciore labro.

De Janthe.

Quam mihi connubio ſtabili conjuxit Janthen
Muſa ſuam, ſervent numina ſancta mihi.
Lux mea luce meæ caræ dependet Janthes,
Non vivam, vitam in me niſi vita trahat.

Ca-

Carior est oculis, vel si quid carius ipsis
Est oculis etiam, carior ipsa mihi.

De Maiade.

Cùm Sol accessit, si aufugit candida Mais,
Deficiunt radii, luget & omnis ager.
Cùm Sol aufugit, si accessit candida Mais,
Deficiunt tenebræ, ridet & omnis ager.

De Jola.

Cum petit ima caper, minus haud ardebat Jolas,
Quàm qua parte anni Carcinus alta petit.
Non minus ipse animo cura angebatur iniqua,
Cum surgit, quam cum decidit alma dies.
Causa mali tanti numquam pastoribus ullis
Nota fuit, prorsus nunc tamen illa patet.
Namque hodie Auroram cum Sol vexisset, Jolas
Alpheæ Pisæ constitit ad fluvium;
Immotusque velut saxum alta rupe repostum
Edidit hæc imo pectore Semianimis,
O pulchro Cythereæ astro demissa Lycori,
Ut me disperdas lumine sæva tuo.
O me infelicem: tandem tua forma Lycori
Causa mei interitus, & tibi turpis erit.

Deceptus à Galatea Sylvanus illam per amœni arenosum in amorem suum multis argumentis inducere conatur: cum verò ob morum dissimilitudinem nihil proficiat, relicto littore pergit ad montes.

GALATEA.

Silvanum fugiens Siculis errabat in undis,
Jam Galatea natans, Nymphisque vagantibus una
Sæpius ut risu miserum lusisset amantem,
Ut multos etiam pastores spreverit olim

Jam procul in cursu placido referebat aquarum,
Cum procul ipse pater properans ad littora tandem
Constitit, & subito lacrimis sic cœpit obortis.
Quid patrem toties silvarum fallere tentas
Crudelis? cur sæva lates? cur perfida lucos
Despicis, atque Deos? ponto caput exere, nostros
Ne fugias thalamos, ne post dolitura perire
Me miserum cupias, me perdere denique ni vis,
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Per mare Phoca natet, teneant immania cete
Æquora, percurrant undam delphines in altam;
Pulypus ad pelagi versetur concava saxa.
Et melanurus aquas: fluctus quos temperat omnes,
Incolat undarum domitor Saturnius ipse.
Huc ades ô Galatea fretum Galatea relinque.
Pana Deum celebrant Satyri sub frondibus altis,
Ad calamos utroque premunt pede gramina Nymphæ,
Nos Bromium canimus, quo lusu ludere vobis
Dant superi: Faunûm cinguntur tempora vite.
Vos pelagi potatis aquas, nos pocula Bacchi.
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Hic Zephyris segetes, fructus: aquilonibus isthic
Præcipites ponto liquidæ sunt fontibus undæ
Rupibus antra virent, nudis stant littora ripis.
Æquoreo strepitu scopuli feriuntur, & alga,
Hic volucrum colles resonant, arbustaque cantu.
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Est Cytherea quidem spumis exorta marinis,
Has fugit illa tamen, retinetque Gnidumq; Paphumq;
Et colit Idalium, montes, nemora altaque Cypri.
Nam licet uratur mediis Neptunus in undis,
Non ideo gelidis miscendi fluctibus ignes.
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Nec te detineant blandæ (sunt carmina ficta)
Sirenum voces, neve Oceanitides ullæ,
Nec Thetis, aufugias Tritonas numina sævos
Impia, neve senes Phorcos tibi jungere cures.
Ne placeant Glauci, quibus haud altaria fumant.

Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Quod pecoris custos linquor, sed nonne Cybelle,
Quamquam ovium custos, amplexu detinet Attyn?
Oscula sæpe viro silvestri Delia figit.
Pastor Adonis erat: placuit tibi Cypria. Sed tu
Non Venus: at dominum montes me & prata fatentur.
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Linque fretum Galatea, lupis nam linquere cogor
Quæ malè sunt stabulis inclusa armenta, magisque
Me, tibi dum rapior, quod sis sic improba me me
Deseruisse patet, nec me tu linquere pergas.
Jam tandem venias, tandem miserata precantem
Huc ades ô Galatea, fretum Galatea relinque.
Durior & scopulo jactatis surdior undis.
En mea verba ferunt ventosi murmura ponti.
Nonne igitur tandem has dabitur finire querelas?
Fletibus hisce modum jam ponere? littora linquens
Sectabor Dryadas Siculis in montibus ipse;
Tu vero Galatea Acin Galatea per undas.

Dum Cyclops in retia Panthagiam trudit, Panico terrore perculsus in eadem impellitur, solviturque ab adveniente Lucretia, quæ captis retibus, & feris, & hominibus insidiatur.

CYCLOPS.

Retia, queis Venerem Martemque revinxerat una
  Mulciber amplexos, abstulit arte Cyclops:
Atque hæc ad valles inter dumenta tetendit,
  Cernere ne posset Nympha fuganda dolos.
Et jam cum sociis medio sub sole vagantem
  Trinacriæ quærit fallere Panthagiam:
Ergo per angustum callem, ambagesque viarum
  Panthagiam occultas trudit in insidias,
Dum trudit, dumque illam urget, tum forte fatigat
  Pan cornu horribili per juga montis aprum.
Ut cornu strepitu ardentem, utque auresque caputque
  Senserunt Nymphæ, sensit & ipse Cyclops,

Una omnes pariter vano terrore fugatæ
  Invadunt laqueos, & cecidere simul.
Nec minus ipse doli talis fabricator & artis
  Nexibus in propriis stringitur implicitus.
Sic quoque qui Taurum reperit, flammamque repostus
  Is prior in tauro supplicium meruit.
In lymphas Nymphæ vertuntur, sic placet almæ
  Divæ, cui sacer est virginitatis amor.
Diffugere cito fluxu, dictæque fuerunt
  Ob fluxum Grajo nomine Najades.
Hamis ipse faber solus retinetur ahenis,
  Non pede non illos frangere dente potens.
Brachia jactasset: nectuntur brachia, & ullo
  Illa modo numquam posse movere videt.
Flevisset, sed casus atrox sic reddidit ipsum
  Attonitum, ut nequeat tradere se lacrimis.
Ipsum infelicem graviter dolor atque catena
  Sic premit ut neutrum solvere possit inops.
Jamque satis pœnæ, peccatum excedere pœnam
  Non decet: Ergo satis Cynthia dura fuit.
Venatrix huc forte citum Lucretia cursum
  Vertit & evinctum prospicit esse fabrum.
Et blande: quonam Polyphemi maxima cura
  Fato inquit, captus? talia cur pateris?
Tum Cyclops, ne Nympha precor ne talia quæras,
  Hoc sat quod teneor retibus ipse meis.
Diripe: namque potes, pendentia diripe vincla:
  Extra nodorum sunt capita exposita.
Me miserum, me solve precor pia Nympha, soluto
  Me misero officii præmia magna feres.
Hæc ait, & fletus deformi lumine mittit,
  Et gemitum sociat fletibus ore gravem.
Interea calamos aptat Lucretia ad arcum,
  Et canibus fidis cingit utramque latus.
Mox jubet ut famulæ tam immania pondera tollant,
  Hæ dominæ parent, ille solutus abit.
Diva manu tractans opera hæc Vulcania secum
  Quòd sic accepit munera tanta stupet.

Hac capit atque inde hæc per Lucos retia tendit;
Inter terribiles imperiosa feras.
Hinc sibi signatum traxit Lucretia nomen,
Nam prius incerta voce vocata fuit.
Ni potius sit dicta, viris quòd ferrea semper
Retia dura paret Lucibus ipsa suis.
Unde tibi libitum ducis Lucretia nomen,
Me modo non crucies lumine sæva tuo.
Parce precor, me solve precor pia Nympha revinctum,
Me quoque vi captum, si placet, esse vides.
Captus amore gravi pereo, succurre puella,
Depositis calamis mitte puella canes.
Sat tibi sint oculi vibrantes luce sagittas,
Sat tibi durities cordis iniqua tui.
Sat mihi quot curæ me tamquam spicula pungunt,
Sat mihi quòd rapidus pectore sævit amor.
In mea vota animum facilem jam flecte puella.
Depositis calamis mitte puella canes.

Faunus Lygidam sequens in Padum incidit, atque ideo indignatus vites omnes fluvio adhaerentes execrationibus appetit, rustici ob meri nobilis indigentiam ignavè terram exercent.

FAUNUS.

Forte per umbrosas errabat Lygida silvas,
Lygida Hamadryadum, Najadumque decus.
Et silvestris erat Faunus sub rupe cavata,
Atque illam errantem vidit & incaluit,
Affixasque animo quærens extinguere flammas,
His Nympham verbis dulcibus alloquitur.
O comes o semper Phœbi dilecta sorori,
O pulchra o diva pulchrior Idalii.
Siste precor, non prata premit nunc Delia cursu,
Retia nunc nulli Delia tendit apro.
Frustra iter hoc tentas, frustra hæc per prata vagaris,
Hoc dominam luco non reperire potes.

Siste precor, tua forma nimis lædetur ab æstu,
  Labitur ex æstu candidus ore color.
Sol medium torret nunc ardentissimus axem,
  Nunc frontem inficiet fervidus igne tuam.
Siste precor, dominam hac poteris sub rupe morari,
  Hacque umbra radios pellere tabificos.
Tu properas ingrata meis, tu concita verbis,
  Meque meumque simul consilium renuis.
Tu properas, ingrata mane, concurrit amator
  Faunus, non prædo, non lupus, aut aquila.
Eridanum ne vides? claudit tibi ripa recessum,
  Te pater Eridanus trans nemus ire negat.
Nunc tibi succurrat fugiens Penëia virgo,
  Et quæ de calamis nomen adepta suis.
Cœlicolum metuas sævamque Cupidinis iram,
  Te invitam superi, te fera sistet amor.
Heu miserum, quo etiam velox, quo tendere pergis?
  Te fluvii numen fluctibus eripiet,
Raptus Hylas a fonte Deæ: quò tendere pergis?
  Non loca tuta, hujus gurgitis ora ruit.
Mollis ad amnem herba est, velox quo tendere pergis?
  Tu niveam tinges lapsa rubore genam.
Flecte puella pedem: me perdere desine cursu,
  Teque etiam, celerem flecte puella pedem.
Flecte puella pedem, languentes nos via reddit:
  Nos ardor cœli Sirius exanimat.
Sic ait infelix Faunus, limoque fluente,
  Plura locuturus lapsus humi cecidit,
Inque sinum fluviis porrecta fronte labantem
  Non se continuit, capra licet, genibus.
Illum nunc undæ famulum sensere Lyæi,
  Atque inimica sibi non tetigere labra.
Sensit & ipse undas mente hostes esse Lyæi,
  Et subito ejectus flumine liquit aquas.
Moxque omnem lateri vicinam fluminis uvam
  Indignam instituit munere Bacche tuo.
Quodque illi immixtam lympham dedit esse quotannis,
  Indicat ob Nympham se cecidisse feram.

Hinc nos juncta Pado fugiemus rura coloni,
Non placet ingrato tingere labra mero.
Vel tu quæ Faunum in vites has irritasti,
Lygida te Fauno jungere non pudeat.
Nunc arbusta patris Bromii felicius edent
Fructum, progeniem qui probet ex Semele.
Tunc hanc per viridem ripam nos voce canora,
Pocula dicemus liberiora Dei.
Robore tunc magno validi patria arva colemus:
Nam vires addunt fervida vina viris.

Cum Oceani Nymphis personati pueri colludunt, hincque Saturnalia nostra significantur. At viri aliqui de ludis certiores facti sumptis puerorum larvis Nymphas decipiunt.

LARVATI.

Insulæ Oceani extremis spectantur in oris,
Quæ dictæ Grajo nomine sunt Satyræ.
Quod teneant illas homines qui more ferino,
Vivunt & Venerem sunt in utramque citi:
Quod rufi, quod equorum habeant de clune patentes
Caudas, Euphemus Car prior asseruit.
Ibat in Italiam, sed tempestatibus acta
Huc tandem ventis pulsa carina fuit.
Ipseque mox rediit, gentisque expressit agrestis
Ritus & sedes, multaque quæ latitant,
Fama est, quod quondam fido narravit amico
Historiam, quæ nunc est referenda mihi.
Oceani in Satyra conjungitur Amphitrite
Nymphis quæ Pelagi per freta cuncta natant.
Hic Dea magna tenet templum quo pumice structum
Altare in medio est, coraliumque rubrum.
Hic Nymphas, quoties Jani venere Calendæ,
Suscipit ipsa omnes, & choreas agitat.
Forte colebantur sacri, ludique, diesque,
Cum pueris pariter ludere cura fuit.

Ligneus erigitur Bacchus sertisque corymbi
Et phiala ornatur pondus aselle tuum.
Vestibus induti multi mulieribus astant
Arte laboratis, & tacite properant,
Vimina circundant alios glaucique papyri,
Et tremula illorum surgit arundo manu.
Contectis edera bigis pars vecta triumphum
Carmine concelebrant, & modulante lyra.
Ad Crotalum saltant pedites, atque inde sequuntur,
Qui nudi in cannis vociferando equitant.
Tympana delectant aliquos & cornua rauca,
Sunt quibus est cordi vascula ferre humeris.
Et sæpe ex illis latices haurire cruentos,
Atque ipsum ex illis fundere sæpe merum.
At quamvis diversi habitus, cuncti tamen ipsa
Frondibus ora tegunt corticibusque cavis.
Qua parte expirant nares, & lumina cernunt,
Signa ibi sunt aptis facta foraminibus.
Talem vultu formam assumunt, qualis amictus
Qualis & ornatus corporis est reliqui.
Numque senes si qui referunt, promissaque barba,
Magnaque sunt istis fronte supercilia.
At personati sub imagine Virginis aptant
Ad roseas crinem, flavaque vincla genas.
Postquàm ducta satis est pompa hinc inde, nivosum
Ascendunt montem, qui sacer est Genio.
Componuntque globos pressos palmisque volutos,
Seque petunt gelidis per coryleta pilis.

. . . .

Postquàm Satyri Nymphas Arcadiæ flectere nequeunt, se Latium petituros simulant. Nymphæ imprudenter in fontem ingressæ, mox fugatæ in diversas formas transmutantur. Satyri omni spe destituti in Latium tendunt.

NYMPHÆ.

Nympharum cùm sæpe dolis agrestia Panes,
Numina, delusi, Satyros in montibus altis

Arcadiæ, nemorumque Deos pecudumque magistros
Convenere simul; cunctisque silentibus ora
Sic senior solvit: Quòd nos gratissima Baccho
Turba diu nimium Nymphis spernamur ab istis,
Non decet o socii, capientur fraude reperta.
Nec tentanda via est, qua nostris viribus umquam
Vi potiamur eis, etenim metuentibus ipsis
Insidias Faunûm, stat semper Delia Nymphis
Juncta, vel in liquido dum tingit candida fonte
Membra, vel in luco, cingit cùm retibus illum,
Hincque canes arcusque Deæ, celeresque sagittæ,
Atque illinc metuenda patent Actæonis ora.
Quod si cùm miseri sævo flagremus amore
Nos loca nostra procul fugientes linquere velle
Dicamus, cæcisque simul versemur in antris
Occlusi, facilè nos hinc abiisse putabunt.
Non timidæ in silvas venient, spernentque Dianam
Tutæ tandem: illæque sibi sic retia tendent.
Quare agite o comites nunc alta voce per agros
Ut nemora, ut montes nobis linquenda, canatis.
Vix ea dicta dedit cùm frontibus annuit omnis
Silvanûm chorus ista canens diversa per arva.
Urimur heu tristes pariter nec desinit ignis.
Utque leves stipulas calamis crepitantibus urunt
Agricolæ, sic nostra suis hæ pectora flammis
Nymphæ, nec meritò, torrent, quæruntque feroci,
(Has licet ut cythisum florentem capra sequamur)
Perdere nos animo, qui quàm ploravimus illas
Crudeles nimiùmque feras nostrique doloris,
Et fidei immemores, testantur pascua, fontes
Antraque quæ nostras referebant sola querelas:
Testanturque cavæ rupes, silvæque silentes,
Auctaque nostro sæpe fluenti flumina fletu.
Atque rigata diu campis florentibus arva.
Hæc quoque mota satis nemorosa cacumina nostro
Hæc gemitu testes; & mollia reddita nostris
His lacrimis hæc saxa, licet sint aspera: sed si
Aspera, non veluti sunt hæ sunt aspera Nymphæ.
Te-

Testes hisce etiam stupefacti vocibus agri,
Immanesque feræ flentes, viridesque lacerti,
Testis & ipse aër toties turbatus, & ipse
Eurus qui rapido non pellit turbine cœlum,
Flamine cùm nostro graviore repellitur Eurus,
Cùm tamen huic fera corda nimis, nimis impia corda
Has mage dum sequimur, properant, fugiuntq; superbæ
Nos magis, atque magis, juga nos quoq; nostra vicissim
Linquemus: quærenda novis nova pabula campis.
Et nova vos pecudes quæretis pabula, vel vos
Hinc sine Sylvano multos errabitis annos.
Nos patria egressi, nos his e dulcibus arvis
Nos durum per iter, perque horrida saxa fugati,
Ut loca forte minus nobis jam forte molesta
Dent meliora Dei, Saturnia regna petemus.
Hinc trans Asopum cuncti Bœota per arva
Ismeni rapidos fluctus, Acheloon & altum
Pertransire juvat, nec jam Calydonius amnis,
Sed frangendus erit cursus refluentis Arachthi,
Atque per Epirum vicina Ceraunia juxta
Chaoniam haud tuto gressu transibimus alpem,
Per Macetum fines, montanæ nos juga fessos,
Dalmatiæ, rupesque cavas, & prata sinusque
Illyricos penetrare decet, superandaque nobis
Albani saxeta fori, multisque vetustæ
Vallibus Hesperiæ, fluviisque subinde relictis
Nubiferi dorsum lustrabimus Apennini,
Et freta Tyrrheni spectantes, littore ab ipso
In loca Saturni tandem tendemus, & illic
Non Pholoë nostros questus, non Nonacris, at nos
Janiculum frustra calamos inflare videbit.
Audiet & collis, quem fama est esse refertum
Viminibus, Faunos, Echo, resonante per agros.
Non Ladonis aquæ, non Alphei, aut Erymanthi,
Sed saturæ valles, sonituque per ima recurrens
Ufens ante gravi, sed fontis stagna Numici
Sufficient potum gregibus nostrumque dolorem
Comminuent: sic jam poterunt percurrere saltus
Par-

Parthenios Nymphæ, gelidasque subire latebras
Cyllenes, nullis turbatæ questibus unquam.
Interea teneris istarum incisa ferarum
Arboribus, dum ipsæ crescent, vos crescite signa.
Hæc ait, atque locis subito se immittit opertis,
Et jubet ex illis Faunum servare quid illæ
Constituant, sociisque jubet qui cuncta reportet.
Tunc vero nemorum Divæ audivere querelas,
Et voces Satyrûm turbæ, strepitumque, fugámque,
Nec simulare fugam credentes, visere silvas
Incipiunt hilares, Triviamque relinquere tandem.
Senserat interea speculator fontibus imis
Velle simul Nymphas, solasque repellere solis
Ardentes radios, æstusque fugare calores.
Nuntiat id cunctis: statuunt tunc ordine certo
Quæ loca quisque petat: sed quæ non dulcia amaris
Miscet amor? quæ tuta ferus non denique turbat?
Nam cum silvarum divæ venere, choreas
Ducentes, tunicasque leves demittere gaudent:
Vix aliqua illarum fontes invadere tentat,
Cum subito properans tardo Silenus asello,
Omnia quem pariter stulti novisse putabant,
Improvisus ait: quo quo nunc Arcades heus oh
Ecquid erit? retinent quæ vos nunc prata, sinusque?
His miseræ dictis, magno terrore trementes
Obstupuere Deæ, partimque recedere quærunt
Clamantes, partimque suis sese abdere velis
Semianimes, vario commotæ corporis actu.
Haud aliter quam si contortis orbibus angues
Vere novo linguis lambant se in lumine Phœbi,
Exuvias inter veteres, & forte viator
Illos percutiat, fugiunt & sibila vibrant
Nonnulli, remanentque alii capita alta tumentes
Attoniti. Velutique lupum cum territa cernunt
E stabulis armenta ruunt, tamen inscia sævum
Currere contra illum, dubiis agitata periclis.
Non secus & Satyri viso procul, impete magno,
Sileno, celeres properant, omnisque relictis
Tur-

Turba ruit cæcis antrorum sedibus, atque
Mox timet an potu nimio mage corruat, illos
Impediens, Nymphisque etiam mage noxius: at jam
Sic procul heus inquit vino gravis, ebrie gressum
Siste, nec hinc illas doliturus trudere tentes.
Audiit hæc tristis, Bacchoque accensus, & ira,
Quadrupedante fugat Nymphas, seque arripit illuc,
Hic mora nulla, fugit, strepitat, prorumpit in antrum
Vociferans, nectarque bibit malesanus, & omnes
Accusat Satyros, illum quod spernere possint,
Quem nemus omne colit, nemorum quem maximus ipse
Liber amat; dumque hæc memorat descendit equo flens.
Et prostratus humi, viridique in gramine fessus,
Propter aquas leni lambentes arva susurro
Ilicis ad ramos resonantes undique pictis
Alitibus, Zephyroque levi spirante sub umbra
Se locat, atque alto premitur dulcique sopore.
At dii silvestres per florida currere prata
Cum illas prospiciant quas se retinere putabant,
Accelerant, gressumque citant, blandaque sequuntur
Voce illas, nec si disruptis retibus alto
Venantes strepitu percurrunt arva, ferasque
Sectantur validi, Nymphis fugientibus ut sunt
Hi nimis infesti, miseræ sua fata, fidemque
Incusare suam non cessant, atque queruntur,
Ut volucres soli nimium cœloque sereno
Confisæ, & subita demissa grandine, pennis
Discussis madidis, & toto corpore fractæ.
Dumque vident Satyros aliquæ, & pia numina multis
Implorant lacrimis, divum pietate solutas
Fontibus hærentes imis (si credere dignum est)
Noscunt se in lymphas, indutæ picta relinquunt
Vela fugæ studio, & membris spoliantur, & aura;
Hinc varia herbarum forma varioque colore
Prata virent, aliis ob virginitatis honorem
Dum se præcipites demittunt, terra dehiscit,
Absorbetque illas, remanent decora alta comarum.
Quæ campos virides diversis floribus ornant.

Hæc

Hæc ubi ſilvarum domini videre, querelas
Ingeminant ſonitumque ferunt ad ſidera voces,
Illarumque premunt curſum clamore per auras,
Ocyus & vento, & telis, atque ocyus igne
Concurrunt, iſtuque pedum gemit excita tellus,
Dum nonnullæ etiam valida radice tenentur,
Effundunt vitam, & gemitum, & dum brachia tollunt,
In ramos converſa virent, frondeſque capilli,
Et folia evadunt, dureſcit cortice corpus.
Ac quædam illarum curſum cum voce repreſſit;
Ad montem, & terræ foveis ſe abſcondere quærens.
Eſt ſpelunca cavæ paulatim reddita rupis,
Quæ quoque nunc lacrimans in clauſo perſonat antro.
Cùm multis etiam Silvani ſcindere vela
Candida cepiſſent, quarum ſua jungere vellent
Pectora pectoribus, ſe amplecti marmora cernunt.
Nam conpreſſæ ab eis trepidæ, & ſine viribus ullis,
Pallentes remanent, ſtupefactæque agmine Faunûm
Mirantur, ceu ſæpe ſolent, arcuſque, caneſque
Inter mille neces immotis cernere cervæ
Luminibus: ſed dum veſtes animamque relinquunt,
Et gelidus currit circum præcordia ſanguis,
Atque in corde vigor reſidet. (mirabile viſu)
Membra, modo fuerant quæ mollia, ſaxea fiunt.
Illa tamen retinent venarum ſigna, geluque
Extra perpetuum illis eſt; ſed vivida virtus
Interiora, fovet fractiſque extruditur illis.
Sunt aliquot pariter quæ numquam ſiſtere, numquam
Vertere ſeſe audent, atque uſque ad littora ponti
Currunt Arcadiam linquentes, atque per undas
Feſtinant; Pelagique Deæ redduntur ab undis.
His ita mutatis, harum ſunt nomina ficta.
Najades, Dryadeſque, Hamadryadeſque, Napææque,
Et dictæ Nereides udæ, & Oreades altæ,
Numina diſſimili & converſa ſede locata.
Poſtquam vero omnes varias ſumpſiſſe figuras
Dignoſcunt Satyri: hic lapides procumbit in albos,
Illius herboſos preſtringunt brachia campos.

Ter multi vitream conati tangere lympham,
Ter frustra misere manus, dum fugit, in illam.
Innumeros etiam frondes laniare videres,
Exire e ramis tepidum cum voce cruorem,
Et cum fletu illos ingenti reddere voces,
Verbaque præ nimio fletu retinere coactos.
Oscula que arboribus lacrimis madefacta tenellis
Figere: sed Nymphas cum jam sat sæpe vocassent,
Talibus incusant verbis pia numina cœli.
Siccine fata nimis dira & crudelia demum?
Sic & iniqua solent tandem contingere? nam nos
Si violare Deas nemorum tentavimus, ipsæ
Quid meruere Deæ? nobis sumenda, nec illis
Supplicia hæc fuerant: at vero perdere tantum
Has Nymphas credebat amor, sed perdidit una
Ruris delicias, ejusque potentia secum
Corruit, & silvæ lugent, & pabula, & amnes.
Hîc igitur superi sine amoribus omnia sordent,
Et sine nos illis vitam finire juvabit.
Sic fati; solidosque pedes, villisque refertos,
Ipsorum aspiciunt, & tandem sumere cunctos
Inferiora capræ: tum sic vertuntur, ut inde
Hos pateat, veluti cedentes robore nullis,
Terrarum dominos omni ditione potentes,
Sic Baccho, & Veneri totos se tradere, sicque
Ignibus assiduis ardentes, vinaque semper
Appetere, ut capræ, quæ semper vitibus ipsis
Sunt infestæ, & eas numquam finit arida febris.
Quod nisi divi essent, mutati corpore toto
Non hominis formam servassent: attamen illi
Cornua fronte gerunt, capiti quæ Juppiter ullo
Non dedit humano. Satyri cum talia cernunt
Capripedes, statuunt se velle relinquere montes
Invisos: patriæ nomen transferre potentes,
Quæ loca, sed sectè, cantabant esse colenda,
Ad Tiberim, properant, cujus loca celsa vocarunt
Arcadiam, quæ quod tenuit tunc hosce latentes,
Dicta fuit Latium mox; suntque palatia ab illis
Di-

Dicta Palatinum, donecque levare dolorem
Quærebant calamis, & potu pellere curas:
Hos pater egregios vates dedit esse Lyæus,
Et quoscunque forent qui illorum more poëtæ,
Et septem colerent edentes carmina colles.
Horum Romulidæ quoque sunt ab origine dicti,
Durum hominum genus & validum superare superbos,
Imperium sine fine suis extendere factis.

Herculem puella deperit ab illoque neglecta præ nimio ardore in Rhopalon resolvitur. Herbæ nodosa radix clavam præ se fert. Flores autem, & folia amoris, & castitatis sunt symbolum.

RHOPALOS.

Liquerat Alcides Thebarum mœnia, magnum
 Cum juveni vellent fata parare decus.
Dumque casam peteret pastoris forte sub antro,
 Ut vidit, periit candida Nympha Deum.
Nam licet illius sensissent pectora nullum
 Vulnus adhuc, vulnus suscipit illa tamen.
Sæpe etenim risu cum despexisset Amoris
 Tela, puer tandem tela tremenda jacit.
Hancque ferit celeri lætus sub corde sagitta,
 Adventasse diem cum sciat ipse puer.
Illa domum properans in qua est Tirynthius heros
 Introit, atque oculis fallere tentat eum.
Insidias omnes disponit, denique blandos
 Sæpe offert vultus, sæpe reflexa silet.
Torquet in Alciden flammas, dum voluit ocellos:
 Et vaga dum risu lumina figit humi.
Alcidæ pastor cum vellet tradere truncum,
 Quo posset tuto dilaniare feras.
Nympha gerit clavam, quæ quamquam pondere magno
 Hanc premit, huic tamen est reddita amore levis.
Dumque dedit clavam, gemuit, taciteque precata est
 Ut Nymphæ miseræ jam miserere velit.

Aſt ille intendens ſævum ſuperare leonem,
Non putat, aut cernit quid velit illa ſibi.
Hanc neque reſpiciens abit: at ſic ſola relicta
Se inviſam credens Amphitryoniadæ;
Incipit ægra locum primo contemnere, mœſta
Percurrit ſilvas, cæca per antra ſedet.
Ah quoties edit gemitus, atque implet obortis
Mœſta ſinum lacrimis, dum quatit illa manus.
Ah quoties nimiis ſe perdit ſola querelis,
Et ſe dura ſuis fletibus exanimat.
Ah quoties manibus molles laniata capillos
Inque ſinum ſævit, ſcindere viſa genas.
Flebilis illius reſonat vox ſemper in antris,
Illius ad gemitus ingemit aura levis.
Sole ſub ardenti, tenebris vel nocte coactis,
Mœrori ſemper ſe dedit illa ſuo.
Nec fugiente die, nec decedentibus umbris
Diffugiunt animo vel dolor, aut lacrimæ.
Sed veniente die, ſed decedentibus umbris
Adveniunt animo tum dolor, & lacrimæ.
Infelix, & ſæpe trahens ſuſpiria ab imo
Pectore ſic ſecum ſæpe locuta fuit.
Me miſeram, tandemne mei miſeratus amorem
Hic ferus, hic, quem ſic hinc abiiſſe juvat?
Hunc juvat ut peteret lacerandi luſtra leonis,
Vitæ ſubſidium deſeruiſſe meæ?
Quam bene conveniunt hujus moreſque ferarum?
Hic ſimul atque feræ quàm bene conveniunt?
Impius eſt ſcopulis, non ſummo eſt ab Jove natus,
Tygride de ſæva eſt editus Armenia.
Ah pereat quicumque cupit liquiſſe puellam,
Cujus in amplexu vivere digna fuit.
Nam licet Alcides ſupremi ab origine patris,
Robore vel ſummo tu Deus eſſe velis:
Non ego ſum pecudum cuſtodis nata parente:
Silvarum dominæ Phœbæ ego cara fui.
At mihi quam ſatius fuerat non perdere Daphnin
Sit licet is paſtor, ſis licet ipſe Deus.

At-

Atque preces pulchri non irrisisse Lycotæ,
Sed neque dona Lini, Doridis atque modos.
Cur potius molles non duxi nuda choreas,
Dum canerent Clio, dumque Napæa mihi.
Frondeque sub viridi frontem redimita mitella,
Ad calamos terram cur pede non pepuli?
Nunc vero quid agam, ne tela Cupidinis obsint?
Quid faciam, miseræ quæ mihi consilia?
Ismenum ne petam? quæram ne immergier undis
Fluminis in fluctu depositura facem?
Tene ego lustrabo, percurrens antra, Cytheron?
Attica vel potius littora sola petam?
Quid loquor ah demens? locus est tibi nullus, abibis:
Ast erit ille comes, teque sequetur amor.
Non alæ, non arma juvant, non uncta carina,
Te tenet ille potens, te ferit ille ferus.
Tuque foves illum gremio, tu vulnera sentis,
Si fugias etiam pectore vulnus ales.
Ergo mihi tandem cum spes sit nulla salutis,
Ni tu sis columen præsidiumque meum;
Quæ mihi tu rapis Alcide, vitamque animamque
Ni vis dispeream, redde mihi exanimæ.
Venti verba ferunt, saltem miserere puellæ,
Quam periisse tuum perfide crimen erit.
Jam redeas. jam flecte pedes, jam perfide nostra
Perfide suscipias languida membra sinu.
Sic ait & duplices mittens in pectora palmas
Ingemit, & cupiens dicere plura silet.
Fessaque cum nequeat flammis malesana mederi,
Concidit herboso semisepulta toro.
Et dum alium quærit visu sibi fingere amantem,
Hercule despecto non minus ardor inest.
Uritur infelix intus, victorque Cupido
Ignibus inclusis interiora tenet.
Purpureus veluti floris sub lampade Phœbi
Decedit nimio pressus ab igne color
Non aliter nimium sæva combusta Dione
Decidit illius forma, decusque genis.

Ver-

Vertitur in cineres coma: fit mox hispida fronte:
 Luminibus tortis horrida, sicca labris.
Singulaque evadunt pallentia membra puellæ,
 Altera paulatim corpore visa fuit.
Tum sociæ quærunt tanti quæ causa doloris:
 Altera cur sit sic ipsius a facie.
Cum vero noscat sensim decedere vitam,
 Herculis ex igni se periisse refert.
Hic nequeunt oculis nimium retinere dolorem
 Najades teneras inter Hamadryadas,
Nymphæ namque gemunt casum, & crudelia fata,
 Quod cogant illam funera acerba pati.
Et modo cœlicolas incusant, turgida velo
 Lumina tergentes candidiore manu,
Et modo suspiciunt atque orant sidera ut illi
 Omnia propitio dextera sint radio.
Dumque dolent Nymphæ properantis ad ultima vitæ
 Fata suæ finem, solvitur in lacrimas.
Et simul ipsa faces intus nutritque fovetque:
 Sic illis humor deficit, his anima.
Herbaque fit tandem, commixtaque pluribus herbis
 Vix inter multas noscitur ex aliis.
Noscitur illa tamen quod lymphis irrigat arva,
 Et fluit ipse locus lætior ex lacrimis.
Quamque tulit, retinet nodosæ robora clavæ
 Radice intorta, dicitur & Rhopalos.
Noscitur inde magis maciem quòd floribus ipsa
 Non simulet, vultus pallida, & atra sinus.
Et croceos etiam dum mittit sæpe colores
 Indicium febris, signaque amantis habet.
Quodque animo tulerit constanti Cypridos ignes,
 Interit haud unquam, perpetuoque viret.
Notaque post etiam, quod quicumque ore momordit
 Hanc, Veneris numquam dulcia furta sciet.
Hanc fugiunt Satyrique, & agrestia Numina Fauni:
 Silvanum non hæc, hæc neque Pana tenet.
Sed properant Nymphæ foliis innectere crines,
 Floribus ex variis & tibi serta parant:

Nam quæcumque fovet casto sub pectore flammas
Tempora circundans hanc colit atque legit:
At quoniam periit cupiens Jove vincula nati
Conjuge non tanto digna puella viro:
Ne tu avidus nimium excelso flagreris amore
O quicumque Deas in tua vota cupis.
Illicitos nam forte thoros si poscis amatæ:
Cogêris nimio tostus amore mori.

JO: BAPTISTÆ PINELLI

GENUENSIS.

Ad Academiam Crusca.

O Quæ Furfureis titulis Academia fulges, (tum
Inclita laus Floræ, ac magnum Italiæ incremen-
Quid tibi cæsa modò prærupti è vertice montis
Nostra vehat Pinus curvæ conjuncta carinæ?
Infèlix Pinus, nec adhuc assueta per undas
Currere, quô sese vertat? patet æquoris ingens
Undique prospectus latè diffusa tuarum
In laudum spatia. An retinacula solvere arena
Audeat, & sævis ventorum lintea flàbris
Lintea committat fragili pendentia malo?
Tu si Typhis eris, dextra clavumque tenebis
Hæc licet ignotam rudis imbuere Amphitriten
Nunc primùm instituat, tamen inconcussa manebit,
Tutaque sulcabit pelagus; portumque subibit,

Un-

Unde absint Brevia, & Syrtes: quâ nubilus Auster
Flamine non volvat vesano ad littora fluctus.
Ergô ades, & quæ prima fero, majora daturus
Tempore labenti cùm me firmaverit ætas,
Accipe dona libens, memorique in pectore serva.
Hoc primum tibi surgit opus: tu nostra sereno
Orsa juves vultu, atque ingentibus annue cœptis.
Hæc ego vere meo juvenilia carmina lusi,
Prima (fatebor) iter cùm ætas obliquat, & instar
Fertur equi infrænis latè per lubrica vitæ:
Cùm circùm fervet calidus præcordia sanguis;
Distrahiturque ferox animus, sensusque procaces
Ponè sequens spernit mansuræ præmia laudis:
Cùm tamen arridet tempestas lætior ævi;
Robustoque magis florent in corpore vires,
Nec jacet ingenium torpens, senioque fatiscens:
Quin vigor est illi, quoscunque vocetur in usus,
Ocyus ire, situ nec amat considere putri.
Proh mihi Mùsarum quoties hæc cura salubres
Abrûpit somnos? quoties effudit in artus
Sudorem gelidum, stimulosque in pectore sevit?
At nî suspirem incassum cecidisse labores,
Fama virûm insignis quos me subiisse coëgit,
O me felicem? tua nam quæ plurima virtus
Tollit humo sese, dextro me flamine raptum
Tendere iter subiget celeri per inane volatu.
Quòd si pro imparibus damner temerarius ausis,
Volvar & excussus violento fulmine curru,
Non me pœniteat, nec vanis conquerar auris.
In magnis voluisse satis: tua gloria major,
Quam quæ vel summo valeat clarescere vate,
Pulchra suis radiis toto collucet in Orbe.
Tu vere in studium consumis tempora laudis,
Virtutisque viam insistis: seu munera diæ
Doctrinæ tractanda tibi, seu pondera linguæ
Omnigenæ expendenda cadant, seu tincta veneno,
Livida quæ insani jaculatur dextera vulgi,
Tela retorquere expediat; te Gloria circum

Læta volat, gaudetque tibi præpandere sedis
Atria sidereæ, atque æternæ limina vitæ,
Quæ neque concutiant venti, nec candidus imber
Præcipitans cœlo, nec rauca tonitrua pulsent.
Ipse equidem tua facta canam, modo vita supersit,
Ac te contigi patiaris carmine nostro;
Teque excellentem meritis, ac dotibus auctam,
Eximiisque viris fœtam, ingeniisque vigentem
Extollam, Europæque inter florescere primas
Te referam ac doctas summa cum laude palæstras.
Hinc minus emeritum, quamvis me fœda procellis
Fors circùm fluitet, nomen sperare sepulchro
Nonnullum impellor, nec non vitalia sæcla
Plurima durando forsan mea carmina vincent.
Si meret, interea propius nostram adspice Musam,
Nam tibi me addixi. Tua me sub jura receptum
Defende, ac firma tecum me compede necte.

Ad Hieronymum Mercurialem,

Sol ubi vere novo convestit lumine terras
Aureus, ardentesque hinc illinc dissipat ignes;
Aspera cedit hiems: canis & montibus humor
Liquitur; Eridanusque ruens attollit in altum
Cornua, & in pelagus spatioso volvitur alveo.
Sic ubi per Sophiæ campos tua fulgida virtus
Emicuit, claraque adeo sub luce videndam
Se dedit; extemplo nostris è mentibus horrens
Bruma abiit, durumque gelu, frigusque recessit;
Humanumque tua ingenium ubertate tumescens
Extulit undoso ceu gurgite flumen iturum
Doctrinæ in maria alta caput: procul insuper umbræ
Ilicet excessere animis caligine dempta;
Diffusaque tua nituit face nubilus æther
Undique, & aurai risit dulcedine tellus
Capta novæ, adventuque tuo lætissima flores

Fudit odoratos, o nostri gloria sæcli
Mercurialis, honosque ingens; nam digna potitus
Sceptra salutiferæ medicinæ verus Apollo
Crederis, aut Chiron, aut diva Epidauria proles.
Quin medicæ eximium columen Cyllenius artis
Nascenti tibi ritè suum concessit habendum
Nomen; teque exin propriis insignibus auxit.
Ille tibi plantas alis, crinesque galero
Muniit: ille dedit mirabile vimen, & angues.
Impiger hinc properas, hinc ægros posse levare
Vi tibi concessum qua non præsentior ulla.
Hinc caput in tegmen cœli, convexaque condis
Arduus, & vario inspectas labentia cursu
Sidera, morborumque vales primordia nosse,
Momenta, & fines: magno hinc perpendis, & acri
Omnia judicio; tibi nam prudentia, & ingens
Artis robur adest: Hæc virga intorta colubris
Dicitur: Hæc ægros lethi vel limine ab ipso
Restituit, vitæque etiam quin munere functos
Paullatim in sensus revocat, viresque reducit.
Corporis hæc abigit pestes: seu fluminis instar
Putrida proluvies laxæ decurrerit alvi:
Seu nigra lethargi miseros submerserit unda:
Torminave insomnes subigant traducere noctes:
Sive repens oculi de vertice nube coorta
Caligent, auresque sonent, & succidat omnis
Membrorum moles: elephas seu turpe videri
Obducat totum squammis, ac ulcere corpus.
Aut premat Inda lues patriis infecta venenis:
Arida vel nimio pascatur membra calore
Febris & in ventrem sitiens descenderit Hydrops:
Seu formidentur lymphæ: seu vipera diris
Morsibus inspiret virus: seu mixta novercis
Pocula privignis tractim vestigia lethi
Corpore perfundant, ac turpent lurida vultus:
Seu causis prognata aliis vis tabida morbi
Ingruat; hoc valido ac prudenti vimine tandem
Flectitur, & ratio patet omnis certa salutis.

Hinc tua laus summum potuit tetigisse cacumen;
Nam medicum quæcumque decent, te largius ornant:
Integritas morum, & summa experientia rerum,
Et labor adsiduus, divinum & mentis acumen,
Ac te pone sequens fortuna audacior arte.
Denique te decorat quidquid Phœbo, & Panaceæ
Compertum est olim Coum jurasse magistrum.
Sed quid ego hæc autem memoro? tibi cuncta patescunt
Clara magis Sole, & nullo circumlita fuco,
Verti in notitiam quæ possunt ardua menti.
Ingenuæ arrident artes, unde aurea multum
Assumunt decoris studia, intermissa palæstræ
Jura vetustate ante alios, & Gymnada in auras
Eduxti e tenebris, qua quondam prisca juventus
Aut disco, aut saltu, aut jaculis exercita lusit.
Quid tibi præterea scriptorum obscura revolvam
Conquisita diu, duroque inventa labore?
Aut quianàm tenui coner perstringere versu
Singula? quis nostris adeò disjungitur oris
Angulus, egregia & meritis, & laude decora
Quò tua non ierit fama? hinc gens dissita longè
Undique discendi studio te visere pergit.
Testis ad Euganeos lambens Antenoris urbem
Medoacus, flavoque humectans flumine campos.
Testis pauper aquæ fluvius, quem Felsina, Rhenus,
Docta bibit. Testis resonans in vallibus imis
Teque, decusque tuum, Etruscum qui currit in æquor
Arnus; Pœnorum excidio memorabilis Arnus.
Ergò aulam accitus potuisti, & limina Magni
Fernandi penetrare. Ergò decus addite summum
Gymnasio Alpheæ informas, mollisque colendo
Pectora. Felices, tua qui documenta sequuti
Arte Machaonia instituunt sibi quærere nomen!
His demum sese tutò commiserit æger,
Et multæ tribuentur opes, tribuentur honores.

Ad Jacobum Mazonium.

Cecropiæ tandem foliis redimita Minervæ
Expectata quies longo post tempore venit:
Jam tardæ cessere moræ, quæ noctibus obstant
Hybernis, fuditque polo jam frigidus urnas
Hydrochous, piscesque leves fluxere per undas:
Ariete quin etiam, Tauroque Lacæna fugato
Progenies cessit curvanti brachia Cancro:
Flammatusque Leo terram mox excoquet igne:
Te tamen adsiduo juvat indulgere labori
Grande decus Sophiæ, Mazoni? at dulcia tandem
Carpere festina concessi & nobilis oti
Munera, & insanis propera committere ventis
Tristia, quæ duris scopulis illisa fatiscant.
Scilicet est aliquid tua quod mens nesciat? acri
Nempe tibi forsan quærenda pecunia nisu?
Tu patriis sat dives agris, atque ubere campi,
Non tætro opprimeris, quo pallida suevit egestas
Proculcare viros sapientes pondere saxi.
Insuper ingenuas agitas doctissimus artes,
Omniaque in rerum tete miracula vertis.
Nosti cur spirent venti, cur terra dehiscat,
Cur mare turgescat, pelago cur tantus amaror,
Cur caput obscura Phœbus ferrugine condat,
Quid toties diros cogat flagrare cometas;
Quid pariat nubes, veniant cur fulmina cœlo,
Quo micet igne Iris, superos quis conciat orbes
Tam vario motu; quod numen sidera verset:
Ætherios nosti numeros, & conscia fati
Astra: Syracosii calles documenta magistri,
Euclidisque aperis inclusa elementa figuris.
Quid referam eloquii flumen, diversaque linguæ
Munera, & historiam, quam prima ab origine mundi
Volvere, & in memori potuisti figere corde,
Ut velut in speculo, vivaque in imagine cernas
Omnia? namque semel lecta, aut audita reponis

Interiore animo, ut chartis (mirabile dictu)
Non dubitanda fides habeatur, & auribus una.
Hinc licet ex oculis ævi longinqua vetustas
Subducat, lethumque licet res terminet omnes,
Clarescet tua fama magis victura perenne:
Nec tu morte obita ignavo miscebere vulgo:
Sed lectos inter proceres, Sophiæque Tyrannos
Corpora incunde, & mentem curabis in ævum.
Jam te imitari aveo, mihi ne caligine cæca
Nox iter eripiat, metuo dum vera viarum.
Ergo age, te vacuum a curis, mentisque tumultu
Semotum præbere velis: sic tempus in omne
Annuat optatis, nutu qui cuncta gubernat
Rex hominum Divumque tuis: sic Scorpius ardens
Hospitium Soli chelis cum pandet apertis;
Acrior insurgas studiis, te fortior instes;
Seu de Natura, nitens conabere rerum
Sensa aperire, Plato spatiis quæ clausit iniquis;
Sive Academiæ atque auctor monumenta Lycei
Quæ tatus integris intexuit aurea libris.
Seu te sollicitum late importuna docendi
Cura trahet per mille modos, per nomina mille,
Unde tibi auditor turba stipante frequentet
Gymnasium merito, & doctas divertat ad ædes
Plurimus. Ergo adeas (Magno est oblata facultas
Fernando) frigidos saltus, & gramina, & auræ
Temperiem suavis, vitreosque invise liquores.
Vade age; te colles ipsi, te frigida rura
Invitant; te arbusta vocant, tibi vallis opaca
Otia dia parat, viridique sedilia musco.
Adspice, magna parens ut Dædala terra quiescat
Ipsa quoque interdum, alternis & suggerat annis
Vomere pressa gravi, quæ rumpant horrea messes:
Ni requies sedenim detur, sed pondus aratri
Sentiat æternum, non vota secundet avari
Agricolæ; at segetem eludat fallacibus herbis,
Paulatimque solum subigat sterilescere ab imo.
Adspice, uti terras nitida qui lampade lustrat
Emen-

Emensus cœlum traducat in æquore noctem
Phœbus, & alipedum spumantes solvat habenas!
At contra, humenti cum nox involvitur umbra,
Fraternas furata exit Latonia flammas,
Quæ demersa itidem pernicibus ethera bigis
Concedit regimen fratri, notoque cubili
Conditur, & plenos astrorum corripit ignes.
Sic quamvis avidi findant sua rura coloni;
Non tamen arva colunt semper, glebasque resolvunt;
Sæpe sed in mollis projecti gramine cessant,
Pampineisque merum sertis, & pocula cingunt,
Atque hiemem in tectis peragunt, partoque fruuntur.
Nec semper miles rigidis spectatur in armis:
Sed caput interdum galea, & latus exuit ense.
Scipiades testis, qui post Carthaginis arces
Devictas, meritosque amplos ex hoste triumphos;
Caietam petiit, curis ut corda levaret;
Atque ibi fluctivagis vectus per rura phaselis
Tractavit manibus cistas, hamosque recurvos,
Et calamos, nassasque, & vimineos labyrinthos;
Raraque per longos aptavit retia remos.
Quin etiam fertur veteri comitatus amico
Legisse in curvo Lucrini littore conchas,
Et pellucidulos (si vera est fama) lapillos
Quæsisse in vili lentus pueriliter alga.

Ad Jacobum Angelium.

Nulla dies unquam stantem vel sera columnam
Proruet Angeliæ gentis: non plurimus imber
Invidia effusus: non flamma inamabile vulgus
Quam glomerat: Fortunæ adversæ eventa nec ulla.
Quippe nec in bibula fundamina jecit arena,
Nec putri argilla: sed terræ fixit in imis
Visceribus duroque adamante innexuit arcte.
Hæc doctis fæcunda viris, nec degener ullo
Tempore multijugis Sophiæ spatiatur in arvis.
Hinc quæcumque valent humano inolescere corde

Erum-

Erumpunt ſtudia, atque artes. Proh, tempus in omne
Quale dedit ſpecimen, quantaſque effudit in orbem
Ingenii dotes! ſeries ſed longa paretur,
Et prius emenſo Phœbus decedat Olympo
Quam ſileam, ſi cuncta tuæ præconia gentis
Enumerare velim Smyrnæo digna cothurno.
Ergo ſumma ſequar rapido faſtigia curſu,
Illius & tantum candentia ſidera dicam,
Tergemino hinc illinc terras quæ lumine complent.
In primis tu jura potes, fidiſſime legum
Jacobe interpres, dubioſque reſolvere nodos,
Claramque ex tenebris ſcriptorum extollere lucem;
Veridicum oraclum tu habitus: tua ſæpe frequentat
Limina conſultor, ſinuoſa ambage nec illum
Protrahis in longum, torqueſque cupidine lucri:
Tu Judex apprimè æquus: te crimina ſenſit
Lance rependentem parili tot Sena per annos;
Quin abitum illa tuum, cùm tali munere functus
Diſceſti, indoluit gemitu teſtata dolorem.
At tibi, qui tecum partu prognatus eodem
(Germanos ut laude tuos, ac ſanguine dignos
Prætermittam alios) quantus conſurgit in auras
Julius? huic rerum fas eſt recludere cauſſas:
Huic medica nullus certaverit arte Machaon;
Nec Peluſiacis numeris Babylonius Heros.
Quid Vatem Angelium referam, quem nulla vetuſtas
Talem habuit, quem fama vehit pennata, propinquus
Qua terris Sol urit agros, quà cana rigeſcit
Bruma gelu, mediiſque nives diſterminat oris?
Ille velit, cytharam dum pectine pulſat eburno,
Ire vagas ulmos, motare cacumina rupes,
Verſaque non ſolito mirabere flumina lapſu
In fontes reditura ſuos. Sic Orphea quondam
Attraxiſſe feras perhibent, lapideſque canendo,
Nigranteſque domos penetraſſe Acherontis avari.
Illi etiam ante alios Dictynnæ retia primus
Ritè lyra incinuit, ſilvaſque, & ſæcla ferarum
Informans venantum animos, atque invia luſtrans.
Pro-

Protinus inde avibus quæ sit pellacia habendis
Aggressus documenta, aliis peragenda reliquit;
Durum opus, & Latio vincendum carmine nullo.
Vicerat ille unus quamquam, ni gloria major
Invitum abstraheret, nec non percelleret œstro
Nobiliore animum, tenuique e carmine vellet
Ingens ire decus, grandesque insurgere vires.
Hinc pia magnanimi Goffredi interserit astris
Factaque, & Ausonias peditumque equitumq; catervas,
Quæ jugum Idumæis populis, ac turpe levantes
Servitium, sancta Turcas ex urbe fugarunt.

Ad Capponum Capponium.

Bethlemiæ turres, & mœnia celsa Davidis
Olim ubi surgebant, quæ nunc volventibus annis
Diruta ruderibus propriis obducta premuntur;
Innumeri infantes materno ex ubere rapti
Tartarei jussu Herodis cecidere perempti
Vulnere lethalis ferri. Novus advena Pindi
Hos ego cum cecini Tyberinam stratus ad undam,
Quartus ab undecimo nondum me viderat annus.
Nec puer hoc quamvis nascenti carmen avena
Incinerem, idcirco potui non præmia laudum,
Atque aliqua meruisse decus. Jam munera, læto
Quæ tibi corde damus, Capponi, fronte serena
Accipe; nec tetricus puerilia temne. Rosarum
Floribus est primis sic major gratia. Phœbus
Sic matutinis formosior exilit undis.

De Innocentibus carmen.

Turbida Tisiphone Stygiis inclusa cavernis
Æquævam audierat magni subiisse Tonantis
Progeniem humanos, artus morituraque membra
In terris Christum; diras qui clauderet Orci
Pandentes portas ferro, & compagibus arctis;
Tercentum & vinclis lethum religaret ahenis;

Mortalesque omnes ad celsa palatia cœli
Postillâ adtraheret secum, æternumque locaret
Sedibus ætheriis: ingenti fixa dolore
Infremuit, dubioque irarum incanduit æstu.
Hinc pestem humano generi meditata perennem
Confestim acciri jubet imperiosa sorores,
Quæque alit æternis Orcus ludibria flammis.
Terrificum intonuit signum Cocytius ære
Raucisono præco; sonitu quo vasta lacunis
Regia contremuit; Plutonque exterritus hæsit;
Terribilesque dedit latratus Cerberus ore
Tergemino; Phlegethonque undas, ignemque repressit
Quin tota insonuit tellus; & Sicelis Ætna
Destitit ignivomis flammas ructare caminis.
Ilicet ad signum properat deforme vocatum
Concilium; Centauri, Gorgones, Harpyiæque,
Sphingesque, horrendumque ululans Briareïa turba,
Infernæque canes, nec non fera bellua Lernæ.
At parte ex alia expirantes funera fronte
Adveniunt pestes Erebi; Discordia nutrix
Bellorum se prima offert, dein mortis imago
Somnus; & accurrunt Luctusque, Fanesque, Metusq;
Nec populator opum Luxus, nec pallida Egestas
Abfuit, aut baculo gradiens innixa Senectus.
Jam trepida inter se coëunt Acherontia monstra.
Protinus oppletur funesto curia cœtu;
Tisiphoneque venenatis vallata colubris
Constitit in medio, fierique silentia jussit;
Ac rapido tales effudit pectore voces;
Siccine Tartareas æterna in sæcula portas
Præcludi? Fortunatam sic ducere posthac
Mortales vitam? reserari siccine cœli
Atria labentes homini tot clusa per annos?
Jam patris æterni soboles mortalibus ægris
Permixta (ut fertur) mortales induit artus.
Jam sol exortus, Stygias qui luce tenebras
Propellat longe, nostrosque excindat honores.
Ipsa equidem haud novi; tamen est prudentia summa

Id metuisse, olim quod narrant affore Vates,
Quorque propinquare extimeo; nam sæcla novantur:
Nam redit, ac totis surgit gens aurea terris.
Mox nostri cedent ritus, fraudesque patescent;
Nostraque relligio pedibus subjecta piorum
Usque obtrita ruet: posthac nulla hostia nobis
Concidet, & nullis adolescent ignibus aræ,
Ni contra obnixè luctemur robore, & astu;
Utamurque dolis, & quod nimis urget agamus.
Scilicet & nobis artes, & mille nocendi
Nomina fors deerunt; & nostras scilicet arces
Utilis irrepsit pietas; innataque nostris
Cordibus excessit rabies, ah verbera cessant?
Ah lamnæ piceæque faces? quid? cingimur atris
Anguibus incassum? heu ignavo effœta veterno
Pectora! quid? nobis ne etiam fastusque, animosque
Contudit huc noster de cœlo casus acerbus?
Ah retro tanti memores evolvite casus,
Et seriem, & caussas, solium cum Regis Olympi,
Et conjuratæ illius rescindere regnum
Fortia miscuimus generosis prœlia dextris.
Ah tandem o animæ, imperium insuperabile Averni,
Cernite quid deceat. stat adhuc sententia menti
Ambiguæ? terris quid non indicimus arma,
Pestibus ac totum flammisque involvimus orbem,
Ut nequeat cinis, & pulvis succedere cœlo
Imbecillus homo, & vacuas explere curules?
Dicere plura parans subito correpta furore
Prosilit. avulsi panduntur cardine duro,
Ter prius ærata pulsati cuspide postes.
Hinc indignantes, magnoque horrore frementes
Diversæ erumpunt pestes, atque aëra turbant.
Exin Tisiphone tetris imbuta venenis
Antiquam Solymam, suffultaque tecta columnis
Herodis, quem sacra recens cunabula nati
Exagitant Christi, devènit, & illius auro
Totumque argento splendens penetrale petivit
Solis in occasu, atque unum decrine colubrum

Co-

Conjecit misero, inque dedit subrepere pectus.
Vipeream illo animam sensim inspirante, caloremque
Anguineum; Herodes acres exarsit in iras,
Atque hos multa gemens erupit pectore questus,
Et Rex alter erit, Solymæ qui jura ministret,
Palmiferæque regat populos, atque oppida Idumes?
Num patiar comitem in regno? num sedibus hæres,
Externusque meis veniet successor avitis?
At non sic animo duxi; sic affore numquam
Mens rata permetuit: quid tanta potentia rerum
Proderit, aggestique auri tot millia pondo;
Si puer (ut perhibent) superi de stirpe parentis
Auferet imperium, & patria me pellet ab aulæ?
Hæc ubi nequicquam ventis jactavit, & haustum
Altius ad vivum virus persedit, & anguis.
Tisiphones lethale malum interiora subivit;
Tum vero infelix furiali percitus œstro
Per thalamum sine more furit lymphatus, & altos
Effudit gemitus; veluti sub rupe cavata
Cum Libyci excruciat obnoxia membra Leonis
Arida febris; agros quo tempore Sirius urit
Torridus: hæc intus sævit, ferus æstuat ille,
Horrentesque jubas, & pandos subrigit armos,
Et morbi impatiens diris ululatibus auras
Late implet: silvæ insonuere; remugiit antrum.
Ergo omnis permixta domus clamore gementis
Excepto penetrale petit, caussamque furoris
Scitatur, tentatque hominem solarier: ille
Ardenti toto concepta pectore flamma
Infit; Io proceres, effusi ubi quique, repente
Huc properate gradum, indignasque audite querelas,
Quas prohibete (oro) rapidos discerpere ventos.
Vestris si qua manet labentis gratia regni
Cordibus, atque pios nostri si cura remordet
Ulla animos; ultro vestrum miserescite Regem.
Heu invisa mihi dias in luminis oras
Exiit, æterno & fertur de numine nata
Progenies nostro imperio allatura supremum
Exi-

Exitium: ſic fama canit prædicere vates:
Sic tres aſſeruere Magi, qui dona ferentes
Infanti extremis venêre Orientis ab oris.
Id metuens horreſco animis, & pectora diris
Exagitor furiis, cædiſque accendor amore,
Menſque mali præſaga pavet; quin occubet optat
Suſpectus puer hic. Ergo, mora tarda faceſſat,
Ac ne noſter honos, infractave gloria cedat
Pulſa loco; occiderit cum nox adoperta tenebris;
Cumque ſuos Titan primos revocaverit ortus;
Currite præcipites turritæ ad mœnia Bethles;
Et quos infantes nondum altera viderit æſtas,
Obtruncate omnes ferro, nec parcite cuiquam;
Sic venienti etenim peſtì occurriſſe juvabit:
Sic cadet hic infans inter tot ſtragis acervos.
Hæc mihi viſa ſalus nutantibus unica rebus.
Ite: animo abſcedat pietas. pudor omnis abeſto.
Quod Regi libet, & liceat, pro Rege vel ipſa
Aſpernanda fides, temerandaque numina Divum.
Dixerat; interea triſtis ruit æthere ab alto
Nox, ſopor humanos tractim cum permeat artus;
Et Phœbe radios tacite labentibus aſtris
Exerit, & ſilet omnis ager, campuſque quieſcit.
Tum celer e ſupera delapſus nuntius arce
In ſomnis adiit Joſephum ac talibus ultro
Anxius alloquitur: Bethlen [mora nulla] relinque,
Et natum cum matre cape, & ſeptemflua Nili
Oſtia carpe viam recto quæ tramite monſtret.
Nonne vides puero Judææ ab rege nefando
Herode inſidias ſtructas, mortemque paratam?
Vade agè, feſtina: ſummi dominator Olympi,
Qui nutu tractuſque maris, terraſque jacentes
Temperat, aſtriferumque globum qui numine torquet,
Talia me Deus huc miſit mandata ferentem.
Heu Bethle infelix! heu gens dolitura tuorum
Infantûm excidium, Solymæ glomerata Tyranno
Proh tibi quæ impendet tempeſtas! proh tibi quantus
Luctus adeſt, matrum non infœcunda caterva!

Quan-

Quantus & ima pavor corda hauriet, ampla ubi fuso
Sanguine natorum madefient compita! tuque
Jordanis, rubras o ut miraberis undas,
Cùm rapido præterlabêre cadavera cursu!
Sic fatus pennis æthram secat ocyor Euris.
Haud mora, cum sociis Josephus fessa grabato
Membra levat, pedibusque viam crudelia linquens
Hospitia ingreditur, monstrat quæ regna Canopi.
Nocturnæ adspirant auræ, nec Cynthia lumen
Pulchra negat; visæque levi indulgere susurro
Convalles puero; atque immensa cacumina visa
Acclinare caput, propriumque agnoscere Regem.
Vix nova fulgenti Tithonia lumine terras
Sparserat, armati juvenes cùm brachia ferro
Corripuere viam, sub pectore jussa Tyranni
Servantes, animoque nefas crudele moventes.
Ergò ubi ad excelsam deventum est turribus urbem;
Bacchantur, puerosque omnes, quicumque reperti
Occidunt, matrumque modis trepidantia miris
Pectora perturbant; & qualis odora canum vis,
Ingressam si forte feram spelæa tuetur,
Passibus insequitur rapidis, prædamque futuram
Naribus indagat, rapidis laniatque prehensam
Dentibus infrendens; talem se turba ferebat
Impia, vestigans atque interiora domorum
Auvulsos matrum teneros complexibus ense;
Truncabat natos: superat pietatis imago
Nulla, sed infantum passim per strata viarum
Sæcla catervatim exitio, mortique dabantur.
Quis potis est digno strages intexere acerbas
Carmine, quas illo indignatus tempore Phœbus
Æthere despexit? quis funera tanta relatu
Explicet, humectet lacrimis nec pectora obortis?
Necquicquam freti spoliantur prole parentes:
Ante oculos nati, matrumque ante ora cadentes
Æthereas auras multo cum sanguine linquunt.
Dirus ubique sonat vagitus, ubique ululatus
Femineus, clamorque virum, & velut ampla per arva
Per-

Perfurit Oceano surgens vesanus Orion,
Et ruit indomito distorquens flamine truncos,
Surgentesque rosas, nascentesque atterit herbas;
Horridus hinc illinc sic demetit ense satelles
Corpora natorum materno ex ubere rapta.
At veluti violæ, ferrugineique hyacinthi,
Quos rota currentis protriverit incita rhedæ,
Languescunt olli, pulchrosque it pallor in artus:
Quin etiam extincti æternæ stipendia vitæ
Concipiunt, puræque petunt, & simplicis auræ
Munera; quippe volant celeres ante ora parentis
Cuncta gubernantis cilio; flammantiaque axis
Calcant templa; oculisque queunt arsura supremum
Mœnia despectare orbis; & maxima Nerei
Cærula fluctivagi, & cœlestia signa tueri.
O fortunati, primo sub limine vitæ
Queis datur oppetere, & sceleris contagia nostri
Effugere! oh! quid ego hoc tenui si carmine possum,
Dum maria alta frement; æther dum sidera pascet;
Intonsos Cilices dum celso vertice Amanus
Dividet a Syria, & curret Jordanis in æquor;
Hic vester dicetur honos, semperque manebit.
Sed quid ego? en illinc iratæ ardentibus audent
Militibus luctari obnixæ pectore matres,
Nec metuunt dirasque minas, ventosaque verba.
At parte ex alia laniantes ungue capillos
Stant aliæ, atque udo singultibus interruptos
Ore cient questus, pariter dein talia voce
Dicta dedere omnes figentes oscula natis;
Heu nati, ah jam non nati: quæ vulnera sæva
Cernimus immeritæ pœnæ vestigia? nonne
Fulmineum fuit in matres convertere ferrum
Æquius, & nobis invisam abrumpere vitam?
Jam vobiscum una perierunt omnia nostra
Gaudia: quid nobis superat quàm funera præter?
Sed tu, qui indignè, Herodes, regalia prædo
Sceptra tenes, Solymæque urbis moderaris habenas,
Nullanè res valuit scelerosam avertere mentem?

Nulla tuum potuit clementia flectere pectus,
Ut matrum teneros vellet miserescere partus?
Quænam te peperit Getula leæna sub antro
Deserto? quæ te conceptum immensa Carybdis
Expuit insani pelagi spumantibus undis,
Funera, qui nos natorum crudelia cogis
Cernere nostrorum? nihil hi meruere: neque ulla
Tam tenero potuit fraus subterglisscere corde.
At nos quin morimur? juvet o per tela, per enses
Quasque subire vices! Sed non moriamur inultæ;
Nec prius hæc duro claudantur lumina somno,
Quam dignam a supero repetamus judice mulctam.
Quare hominum culpas librata lance rependens
Magne Pater, sontesque adigens in Tartara telo
Adspice, uti nostros rex dirus ab ubere raptos
Truncavit natos, segetemque excidit in herba
Impius ut messor! viden', ut spes ampla nepotum
Procubuit, matresque velint fudisse nec alvo
Progeniem! ah justi tandem deprome furoris
Signa Deus: tua quidnam cessant fulmina? perdant
O caput invisum! o solio detrude Tyrannum
In Stygias undas, Dirisque, & Manibus urge.
Hæc ubi dicta dedit turba externata parentum;
Divum hominumque Sator de cœli parte serena
Annuit; intonuitque polus læva; æquora Ponti
Quo fremitu tremuere ingentia, & undique tellus
Audiit, & stagnis fragor est geminatus Avernis.
Ipse autem Herodes parvo post tempore fœdo
Correptus morbo, paullatim & vermibus artus
Consumptus, dignas persolvit crimine pœnas.

Ad Galilaeum Galilaeum.

Tene adeo adsidue gravibus, Galilæe, docendi
Distinet implicitum Patavina Academia curis,
Ut nos, qui veteri tecum conjungimur usu
Dulcis amicitiæ, penitus de corde fugaris?

An

An mecum indignatus abis, quod sexta recurrat
Orbita jam Lunæ, cum a me tibi nulla papyrus
Illita vel raptim? ah me animo id fecisse maligno
Ne credas, tantamve meo irrepsisse repente
Pectore segnitiem, ut nostram non excoquat ulla
Mentem cura tui. Tanto me (crede) coëgit
Officio cessisse labor, qui me undique torquet
Improbus, & jam nunc sensus mihi surpuit omnes.
Sed tu, tu, Antenorea accitus dum pergis in urbe
Vera Syracosii reserare oracla magistri,
Atque, ita sim felix, Megaræ contendis alumno;
Quid gestas oblita mei sic pectora? Forsan
Expectas, dum nostra suos tibi debita fœtus
Calliope mittat, Lybica queis segnior Ursa
Necdum lambendo primos formaverit artus?
Ergo, desidiæ ut cesses mihi fingere crimen,
Informe hoc habeas gracilis tibi munus avenæ;
Vivere meque puta sub duro sidere, rerum
Dum me non facias certum, Galilæe, tuarum.
At me o felicem, tam longa silentia nostrum
Si quamvis tenue hoc subigat te rumpere carmen!

Ad Jo: Baptistam Detum.

Ipse licet verear, ne sicut Aranea texit
Stamina, nos itidem adversus funesta sepulchri
Jura reluctantes conemur inaniter artem
Carminis, ad seros nec eant meditata nepotes:
Hinc tamen, ætherio saltem dum lumine vescor,
Mens mea prægestit nostrum procedere nomen,
Ora per & vulgi mavult utcumque vagari,
Quam carie, Dete, ac tetris involvier umbris.
Cum foret idcirco quisquis sublimior Heros
Materies humeris, & nostris viribus impar;
Quæ jam certa diu steterat sententia menti
Versa retro, atque alio infirmum convertere carmen
Decrevi; & quorum si possem digna referrem
Facta, recensere illorum sat nomina duxi.

Demens, qui rebar me posse per aëris amplos
Nullo remigio alarum percurrere tractus:
Cum mihi vix ima concessum insidere valle,
Alitis in morem implumis, quem sævior aura
Dejecit patrio nido! Jam radere terram
Sat mihi: celsa petant, quos pennis æquior armat,
Et quibus adspirat vento fortuna secundo.
Collige vel, Dete, hinc prudens, per mollia campi
Gramina, cur pergam vario contexere flore
Serta mihi, æternam frondem spectare nec ausim,
Aërii prognata viget quæ vertice Pindi.
Dein tu, qui late flos halas suavis odores,
Cujus & aura fovet nostrum fœcunda Lyceum,
Huc ades, & socii properes ornare corollam.

Ad Franciscum Marinotium.

Ni potero æterno constricta adamante subire
Limina, quæ numquam penetrare insania vulgi,
Nec potuere atræ Francisce, oblivia Lethes;
Sat certe mercedis erit, si carmine laudo
Quos ego, sic illis placeam, ut munuscula curent.
Hoc ubi contigerit, valeant operosa potentum
Atria, divitiæque, trahunt quæ pectora cæca.
Quin mihi post obitum violens insultet, & Euris
Dispergat cineres, tumulumque injuria calcet.
Hinc tu, qui Cruscæ, Marinozi, adprime Lyceum
Dotibus ingenii addecoras, quacumque pererras
Dum latos Sophiæ campos, ne despice, gratus
Quæ tibi Vecciosus nullo dat carmina cultu;
Cetera ut hinc series nostris memorata libellis
Ducta virum, addiscat non vilia temnere dona.

In Obitum Petri Spini.

Musa, veni turbata genas, turbata capillos:
Præcipe funestos præcipe diva modos.

Tu-

Tuque oculis fundens lacrimas, suspiria corde
Huc age vocali, Phœbe superbe, lyra:
Huc celerate gradum, lugubre & dicite carmen;
Quale refert nato deficiente parens:
Quale aut faginea densæve sub ilicis umbra
Daulias absumptum flens canit ales Ityn.
Occidit Aonides, vestrum decus: occidit ille,
Cui nascenti hederæ circumiêre caput:
Spinus Acidaliæ matri gratissimus aumas
Luminis ætherii siccine deseruit?
Ah scelus indignum! vidisti, Phœbe, cadentem
Spinum; nec poteras arte juvare tua?
Tu, qui Pæonias cognoscere diceris herbas,
Debueras medicas applicuisse manus.
Ille tuam implorabat opem, per tela, per arcus,
Per caput, intonsas per sine lege comas;
Spe sed opis miser ille tuæ frustratus inani,
Frigidus in parva nunc tumulatur humo.
Forsan tunc aberas: forsan te Thessalis ora,
Sive suo est Daphne te remorata sinu.
Auguror? an potius cessabas lumina somno
Languidus, ad rivos molle fluentis aquæ?
Ah pereas indigne coli, pereasque novena,
Si non fertis opem, turba Heliconiadum.
Ite procul: vobis lauri victricia serta
Non bene conveniunt: ducite fila colu;
Lanificamque manum gravidis imponite pensis:
Vos decet hoc, Musæ, vile ministerium.
Vestrum erat immitem Parcam mollire precando,
Atque adeo opposita sistere fata manu.
Sed quorsum hæc? numquid fatis obsistere fas est?
Nam contra poterit ferre quis arma Deum?
Omnia mors æquat: truncat caput omne: Poëtis
Non ideo sacris abstinet illa manus.
Lege sub humana [illegible], Spine: vacare
Humana nemo conditione potest.
Ultra bis septem numerabas lustra, dolendum
Non est; vixisti sat tibi, satque tuis.

Sic mihi longa dies sit: sic mihi euntibus annis
  Inficiat veteres cana senecta comas.
Ergo tu Elysiis felix spatiaris in arvis;
  Concinis, & cantus gloria prima tua est.
Tu Divum alloquio frueris, vitaque perenni
  Pasceris, & dulci Nectare, & Ambrosia.
Nos miseri exilio in terris agitamur acerbo,
  Corporis ignavo carcere dum premimur.
Interea effusi huc omnes properate Poëtæ.
  Certatim Spini currite ad inferias.
Huc vos, Romani Historici, vos currite, Grai;
  Spinus erat scriptor maximus historiæ.
Huc precor huc omnes pulla cum veste venite:
  Dicite submisso tristia verba sono;
Funebri & fronde impliciti crines Cyparissi
  Plangite compressa pectora vestra manu.
Lumina quis poterit tanti de funere vatis,
  Quis poterit vestrum sicca referre domum?
Cernite crudeli consumptum morte parentem:
  Vos de more pio solvite justa patri.
Fundite odoratos quos terra Sabæa liquores
  Suggerit: unguentum spiret & urna Syrum.
Vobiscum calathos plenos afferte amaranto.
  Et caltha, & myrto & flore Hyacinthe tuo;
Nexaque circumdet tumulum colocasia acantho:
  Spargite puniceis lilia mixta rosis.
Oscula cum lacrimis candenti ferte sepulchro:
  Vergite fumoso cymbia plena mero.
Ter circum lustrate rogum: ter dicite; amate
  Spine vale; æternum sit tibi mollis humus,
Atque æterna quies animo, o carissime adempte
  Spine; iterum o longum, Spine, diuque vale.

Ad Deliam.

Ah qualis flamma, ah qualis succenditur ignis
  Cordibus in nostris te quatiente faces!

Uror jo: remove ardentes, mea Delia, tædas,
Ne ſic veſano tactus amore flagrem.
Adſpice, fortunæ immeritus quibus obruar undis,
Merſetur quantis & mea vita malis!
Adſpice, quam longe patriis ſejungar ab oris,
Et quam longinquos detur habere lares!
Te tenet urbs Jani, Liguris quam proluit unda
Æquoris, a Jano quæ ſibi nomen habet:
Ipſe colo, Antenor ſtatuit quam Troicus urbem,
Cum veſtras fugit, Dorica caſtra, manus.
Ah tibi quam mœſtas abſenti ſæpe querelas
Coniicio! ah lacrimæ quam mihi ſæpe cadunt!
Sæpe mihi in ſomnis vultus offerre videris:
Sæpe mihi tales fundere ab ore ſonos;
Illa ego ſum toties tibi decantata puella,
Illa ego carminibus concelebrata tuis:
Illa tua vita tibi carior, illa, medullas
Quæ tibi ſuccendit lumine prima ſuo.
Hoſce oculos noſtin', crines, frontem, ora, manuſque?
Ne dubita: propriis ſenſibus adde fidem.
Fare age, parce metu: tua ſum tua Delia, qualis
Jam Laërtiadæ Penelopea fuit,
Qualis & Iliacis ſub muris pulchra moranti
Laodamia fuit, Proteſilaë, tibi.
Jam mihi ſolus amator eas, hac dum fruar aura?
Ultra etiam, ſi poſt funera durat Amor.
Tempore non ullo alterius conſtringar amore:
Contra faxit Amor, me quoque nullus amet.
Interea cape deſtram æterni pignora Amoris;
Pignora non ulla diminuenda die.
Sic fata ætherias ſubito tenuaris in auras;
Linquit & optatus lumina noſtra ſopor.
Quo fugis o ſomne invide? quo mea Delia? amato
Dum dare ter collo brachia conor, abis?
Siccine me miſerum reſponſurum improba linquis?
Siccine me falſis ludis imaginibus?
Ite procul larvæ: procul ite inſomnia vana;
Sat me luſiſtis; ludite nunc alios.

Vobis nulla fides: estote ubi candet eburna
  Porta: illic sedes regia vestra jacet.
Fallor, an in dextra præsagus sibilat aure
  Tinnitus? num mens undique læta fluit?
Num mihi veridicas porta umbras altera misit
  Cornea? num noctis somnia vera monent?
Scilicet. Interea dominæ properate, tabellæ:
  Visa mihi in somnis dicite vera fore.

Ad Lillam.

Te tua rura tenent oculis mihi, Lillula, nostris
  Carior, aut si quid carius esse potest.
Invida rura, diu nostrum tenuistis ocellum:
  Reddite mî dominam reddite rura meam.
Nempe isthuc veniens subito vestro aëre fusca
  Nubila luminibus depulit illa suis.
Lillula ut aureolo tetigit pede gramina vestra:
  Affulsit vobis purior illa dies:
Purior & vobis radios patefecit Apollo:
  Movit & arboreas suavior aura comas.
Illius egressu risit Dea mater amoris,
  Lætior &, nato, rura petamus, ait:
Rura petamus ait, petiit quæ Lillula: secum
  Illa palam abduxit retia nostra, puer.
Abstulit illa arcum, pharetram, certasque sagittas;
  Et tua flammatas abstulit arma faces.
Sic Paphia cum matre puer te est usque sequutus,
  Felsineaque fuit quidquid in urbe boni.
Magna parum fuerat tibi Felsina: rura petisti,
  Scilicet ut quid sit discat arator, Amor.
Scilicet igne tuo accendas ut rustica corda;
  Nescia tam digna corda flagrare face.
Ergo inter campos, interque virentia prata
  Consumis longos me sine, vita, dies?
Ah ego, cur patior sine me te rure vagari?
  Cur lapis, & ferrum te sine in urbe moror?

Tune

Tune eris agricolas inter, mea Lillula; habebit
Mene inter cives Felsina docta suos?
Ah mihi ne placeant urbes, neve alta domorum:
Dum te rura juvant, vimineæque casæ.
Sed tecum in campis vitæ traducar inerti,
Subque tuo imperio tempora longa traham.
Tecum per saltus, tecum per devia montis
Venator canibus persequar usque feras.
O me felicem, cum te spectante feroces
Arguar intrepidus cominus ire sues,
Et capreas captare feras, & præpete cursu
Vincere seu cervos, seu timidos lepores!
Si, mea vita, voles squamosos prendere pisces;
Ipse feram nassas, retia & ipse feram.
Seu mage plumoso aucupio lusisse juvabit:
Alter Faunus ero cantu imitatus aves.
Sed cum luce sacra frondente sub arboris umbra
Tellurem quatiet rustica turba pede;
Ducere si choreas aliis immixta puellis,
Leviaque ad numeros membra movere voles;
Ipse per angustam turbam comes impiger ibo,
Subiiciamque manus, efficiamque viam.
Ipse leves calamos non segni inflabo labello,
Pulsabo seu tu malueris crotalum.
Jusseris, efficiam quicquid: quodcumque mearis
Ibo lubens, via sit longa, sit illa brevis.
Ibo lubens, seu Phœbus equos ostenderit orbi,
Gurgite seu fessos merserit Oceani.
At nive cum albenti candescent undique silvæ,
Et multam hybernus fuderit Auster aquam;
Tunc tibi fabellas referam, dum turbine fusum
Versabis tereti sedula inante focum.
Nec me femineo pudeat servisse labori,
Insuetaque manu sustinuisse colum.
Quin mihi si immerito maledicta ingesseris ultro;
Ultro demissis auribus illa bibam.
Denique verberibus non me vinclisque negabo,
Et modo sim tecum servitium omne feram.

O mi-

O mihi si caderet fors hæc, si vota darentur
Hæc mihi, quam felix jure vocandus eram?
Nec mihi maluerim, auratas quas Hebrus arenas
Volvit, & immensas quas mare claudit opes:
Nec quos mollis Arabs pretiosos mittit odores,
Barbara nec quæ dat munera cara Tyros.
Ah tandem, quicumque mihi tot gaudia differt
Invidus, abstineat: supplice voce precor.
Abstineat: sic dirus Amor non sæviat illi.
Illius hæsura in corde nec arma gerat.

In Christi Natalem Diem.

Roma, tuas moles magalia rustica vincunt:
Vincunt Pyramidas, barbara Memphi, tuas.
Cedite, vos vincit stabulum, vos fulta columnis
Atria, vos Pariis marmora cæsa jugis.
Hoc Deus, hoc natus Maria hoc includitur antro;
(Vera cano) hoc cœlum, hoc quidquid ubiq; boni est:
Currite Pastores, Regemque agnoscite vestrum:
Qui vos composuit, clauditur in stabulo.
Præcipitate moras, villosaque tegmina ferte,
Linquite oves: fures sunt procul, atque lupi.
Currite, ne Boreæ infanti penetrabile frigus
Vagitus (matris vulnera sæva) ciat.
Castaneas, uvas, pressum lac, vilia poma,
Vestras ferte Deo, rustica turba, dapes.
Jam modo contentus parvo traducar inerti
Vitæ, pauperiem sim docilisque pati.
Non mihi si manent Pactoli flumina, vivam
Lætior, auriferi seu fluat unda Tagi:
Nec mea versentur validis seu jugera tauris.
Pinguescant multa seu mihi cura bove.
Despiciatur honos: regalis gloria morte,
Pulvis ut hic vento, diripienda vale.
Sat mihi parva seges, mensam quæ rebus ineptis
Apparet: agricolæ pellat & unda sitim.

Nec

Nec substernatur vestis mihi, femina Coa
 Quam nevit, docta disposuitque manu.
Serica non thalamos ornent aulæa, nec aurum;
 Nec juvet ostrino ponere membra toro.
At vos mortales abstergite corda, priusquam
 Perpetuam noctem mors taciturna ferat.
Visite purgati stabulum: procumbite nato:
 Vos manet: est vobis parvulus ille datus:
Est natus vobis: vestri delapsus amore
 Æthere. Felices tot, quibus ille favet!
Nam beat hos cœlo: miseri, quos urget! avaros
 Cimmerion istos cogit adire lacus.

Genua.

Seu pede carpis iter, gressum remorare, viator;
 Seu mare percurris navita, flecte ratem.
Adspice me, dorsum cui rupibus asperat Arctos;
 Cui frontem Australis verberat unda maris;
Illa ego sum Jani urbs superis gratissima, ocellus
 Europæ, Italiæ sidus, & orbis honor,
Ingenii fatale solum, virtutis Asylum,
 Cœlo, opibus, muris, ædibus, arte potens.
Hic inter saxa Alcinoi miraberis hortos,
 Vel Jove sub gelido flore ubi vernat hiems.
Laus olim mihi parta ingens, cum ditis honores
 Fregi Asiæ, & bello verti Orientis opes.
Africa me tremuit: numeroso remige sensit
 Quid valeam, Euxino quæ madet ora salo.
Hadriacis, Thuscisque vadis vestigia prisci
 Inspectare licet roboris ampla mei.
Me satus occiduæ penetravit littora Cubæ
 Primus, inexpertas & trabe legit aquas.
Quid velit adlatret livor; mea gloria seris,
 Finitimisque locis invidiosa fuit.
Servitii impatiens externis legibus uti
 Et renui, & potui colla levare jugo.

Libertas cordi est: si vincor, victa resurgo
  Acrior, & fio libera ut ante manu.
Extera me incassum tentat vis frangere: solum
  Tu meus [heu] miseræ sanguis obesse potes.
Memet formido; metuo ne (sic mentiar) auro
  Obruta, ne nostro pondere victa ruam.
Hospes abi, nulloque licet molimine nutes,
  Tecum habita, & temet perdere posse puta.

Ad Carolum Antonium Puteum Archiepiscopum Pisanum.

O Decus Allobrogum præfulgens sanguine avorum,
  Qui sacer Alphea pastor in urbe sedes;
Non tibi difficili virtus quæsita labore,
  Corde sed illa tuo, & moribus ingenita est.
Te quid in imperio deceat, prudentia rerum,
  Et quidquid cautum est legibus edocuit.
Sat tuæ notæ fides non ulli pervia fraudi,
  Satque tua hyberna mens nive candidior.
Hinc tu nascentes curas, & condita Magni
  Fernandi merito pectora nosse potes.
Hinc tibi, quod debet si Roma negaverit ostrum,
  Certe eadem te non emeruisse neget.

Ad Capponum Capponium.

Capponi, num nostra tuum tibi debita nomen
  Nesciat, & tanto pagina honore vacet?
Nobilibus tu clarus avis, tua cognita virtus
  Non citra genus est, mentis & integritas.
Tu patriis fulges opibus, virtute sed aucta,
  Sic tibi, ut hinc largam capiet egenus opem.
Tu Pisis equitum sacrata, & docta Lycei
  Fræna regis sapiens, & generosus eques.
Nulla, Deum post, cura tuo tibi principe major:
  Sed non cura minor forsan utrique tui est.

Ad

Ad Petrum Angelium.

Excitus Æneas tumulo sic protinus oret
  Si, Bargæe, tuum grande opus evolvat?
Me prior ut meritis, Goffrede, ut clarior armis,
  Sic tu dignus eras nobiliore tuba.
Vive in vate tuo; Angelii quam in carmine, nusquam
  Fortunate Heros vivere malueris.
Hic faber hic ævi: Angelium vere emicat astrum:
  Sunt alii vates umbræ, & araneoli.

Ad Torquatum Tassum.

Te vates genuit vatem; extinctique parentis
  Gloria progeniem jure secuta viget.
Tu felix patre: te nato felicior ille,
  Quia te suo illius fama per ora volat.
Sors tua quam patris melior, cui contigit ante
  Fata, quod a tumulo non habet ille decus!

Ad Andream Cisalpinum.

Quæ sese in conum sensim protendit acuto
  Vertice Niliaco structa labore silex,
Mentis imago tuæ est, Cisalpine: arduus auras
  Sic petis ingenii culmine, & alta sapis;
Sic te quadrato Virtus fundamine firmat:
  Fortunæ & spernis fulmina, & Invidiæ.
Hæc moles vera: illi ævum subducet honores:
  Æternum hæc stabit clarior: illa ruet.

Ad Laurentium Franciscium.

Ut merito nostri moderaris frœna Lycei
  Tu, qui Aganippeos incinis ore modos!
Ut, licet ingeminent externa negotia curam
  Hanc tibi, non ideo mente animove cadis!

Sed patiens, similisque tui per dura laborum
  Clarior emergis, liberiorque viges.
Hinc te Phœbus amat: Maja hinc te natus; & in te
  Effulgere suas gaudet uterque vices.
Perge age, macte animo, Francisci: disce mereri
  Ulterius: nescit gloria dia modum.
Fronte hilari interea confectum carmine munus
  Hoc breve, sed longi pignus amoris habe.

De Obitu Michaëlis Bidelli.

Vivere si quando tentaret dicere Lopez;
  Dicebat Bibere; & Vivere, si Bibere.
Audiit hoc Michael; laudavit, & ore bibaci
  Arguit, ore rudi dicere quod nequiit.
Sic vitam, vinumque trahens per vina, per annos,
  Usque bibit vivens, vixit & usque bibens.
Hoc tandem extincto extinctas Alphea querelas
  De hoc sata, quis vinum huic ultra (ait) obiiciat?
Cum subito Lopez Hispano ex orbe redivit,
  Tam cari & capitis venit ad inferias;
Dixit &; o Vivax, & si non pocula Vives,
  Certe ope Musarum secula multa Bibes.

JO: BAPTISTÆ PII

BONONIENSIS.

In vitem male feracem.

AGrestem quis te vitem, vel inhospita Phœbo
Saxa aluere Scythas propter Hyperboreos?
Celtarum gelidæne alpes, tumulique nivales,
An tellus ferri mater Ibera trucis?
Immatura acinis, tristi infœcunda racemo
Nil nisi duritiam, nil nisi virus habes.
Quæro Lycurge tuas falces, radicitus omnis
Turpis ut ancipiti pampinus ære cadat.

De Celtarum more.

Audaces rapido Celtæ nova pignora Rheno
Explorant: non hæc genitrix prius ubere largo
Alma fovet, vitreas fluvii quàm venit ad undas.
Lympha novum capit alta genus, quod remigis instar
Umbo regit, fluidique effulcit corpus alumni.
Et fœtum sic unda probat, lectumque jugalem
Damnat adulterii, fœdo si decolor igne.
Post dubios genitrix casus memor Ilithyiæ
Ancipitis, fulcit gelidis in fluctibus ortum.
Anxia dispiciens cui mobilis annatet unda.

In Telesillam olidam.

Mæonides non tale malum spirasse Chimæram
Tergeminam, aut tauros credidit ignivomos.

Non

Non omnem Lemnum, volucrum excrementa sororum,
  Aut Philoctetæ vulnera dira pedis.
Quare judicio populi Telesilla Chimæram
  Vince; boves, sanies, Lemniadas, volucres.

PLATINI PLATI
MEDIOLANENSIS.

Ad Laurentium Medicem.

IN Medicem grassata domum tua gaudia ferro.
  Verterit in luctus, cum Libitina novos,
Esse meum, qui te veneror, tentare putavi,
  Carmine si possem te revocare meo.
Carmina sæpe Ducum magnos minuêre dolores,
  Increpuit citharam flebilis Æacides.
Oderat amisso frater pius æthera Druso
  Germani cupiens manibus ire comes.
Admisit tamen ille chelyn, vultumque remisit;
  Quid faceret? frater non reparandus erat.
Nec tuus a Divo qui nomen habebat Julo
  Pars animæ quondam dimidiumque tuæ.
Civis & o princeps Etruscæ maxime gentis
  Indulxti lacrimis, officioque satis.
Nunc age Laurenti, spatium, requiemque dolori
  Concedens animi collige frena tui.
Noli fraterno perculsus funere noli,
  Quam condemnatos te cruciare magis.
Quæ cito vindictæ finem prudentia fecit
  Debuit & flendi constituisse modum.

Ad

Ad eundem Laurentium.

Cur insulsa malus scribam tibi carmina vates,
  Accipe Maeonia vir celebrande lyra.
Mos erat antiquis urbem condentibus ullam
  Principia in summos ipsa referre Deos.
Roma sibi Martem, Junonem vendicat Argos,
  Cecropidae jactant Pallada, Creta Jovem.
Scilicet exemplis majorum ingentibus uti,
  Rebus & in parvis grandia facta sequi;
Illustrare tuo licuit mihi nomine librum,
  Quem titulo juvenes alliciente legant.

Ad Libellum.

Vilem crede mihi rogum daturus
Cordylis, piperisque eras cucullos,
Et scombris tunicam libelle nugax.
Cosmi te similis nepos redemit:
Cui te providulus tuus magister
Secum perpetuo libens dicavit
Illius teneris cliens ab annis.
Obstantis remove moras, eundum est:
Horres, & monitis meis repugnas?
Cum dixi remove moras, eundum est,
Summum cumque virum times adire!
Formidas temere domum disertam,
Patremque Aonidum, togaeque lumen,
Qui vivit modice, gravisque nulli
Inter divitias modo caventis,
Praefertque potens nihil superbi
Florentinus amor, pater, decusque:
Stultum pone metum, locus timori
Non est ullus, abi celer libelle.

Julianus Medices ad Laurentium fratrem.

O mihi culte loco, fraterque reperte parentis,
  Nil ego curarum quo removente tuli.
Ne placeam Regi, qui me dignatur Olympo,
  Si non offendis me pietate tua.
Non amo Laurenti vitam, quam ducis acerbam,
  Flens desiderio nocte, dieque mei.
Ut leviter mea fata feras tibi supplico frater,
  Vindictæque genus deprecor omne meæ.
Pœnarum satis est a percussoribus haustum.
  Et tua plus æquo fletibus ora madent.
Desine continuis frustra cruciatibus angi,
  Pax tibi siqua foret, pax mihi summa foret.
Omnia persolvit vivo tuus, atque sepulto
  Omnibus officiis accumulatus amor.
Mutuus ille fuit, neque enim superabar amando;
  Crede mihi, Frater, mutuus ille fuit.
Fortiter occubui cum te superesse putavi,
  Sospite quo videor non periisse mihi.
Parce tuo mærore meam vexare quietem;
  Hoc ego cum patria, quam tueare, precor.

Ad Baptistam Fregosum Genuæ Ducem.

Te Baptista Ducem Genuæ Deus ipse creavit,
  Qui sine te regno non tulit esse suo.
Quod tibi reddendo populus servasse videtur,
  Et Deus, & Genua munere functa suo.
Gratulor ex animo, nec possum dicere quantum,
  Lætitias omnes exuperante meâ.
Huic habeo grates reginæ quæ bona certo
  Imperii robur tradidit una tibi.
Quod nisi, quam caperes meruisses, ante monerem
  Ut coleres rectum, justitiamque probe.
Quos imiteris habes intra tua tecta per omnes
  Virtutes, atavos, magnanimumque patrem.

Sed

Sed monitis, nec eges exemplis; Hesiodus te
Ponat in his, per se qui facienda tenent.
Sceptra tibi, domuique tuæ Deus ista perennet,
Et mihi det fidei te meminisse meæ.
Tempora quæ tulimus ratione carentia quondam
Nunc pensare tua cum ditione licet.
De Jove sincere nunc sentio, de Jove sensi
Sæpe minus recte, denique lapsus eram.
Pœnitet en: credo, regni te herede paterni
Cuncta Dei nutu, justitiaque regi.
Dux illustris ave, cupio tibi dicere coram,
Idque brevi, tutum si mihi detur iter.
Interea visam te doctum interprete Musa,
Qua tibi jam placui, gloria cujus eras.
Nil habuit vates quam carmina quod tibi majus
Mitteret, o Princeps, fontis alumne sacri.
Sed nimius tecum nollem Baptista videri,
Imperii moles quem novitate premit
Ergo vale felix cum matre Viragine diva,
Et tua fac maneat gratia prisca mihi.

In Tumulo Octaviani M. Sfortiæ Vicecomitis.

Ille patris magni virtutum Octavius heres
Impia submersi fata secutus avi,
Fluminis inventus tandem per littora sævi
Hic situs est: animam celsus Olympus habet.
O nimium puer alme tuæ Dis prodige vitæ,
O nimium nobis lucis avare tuæ!
Cum tua florebat virtus, florebat & ætas,
Florebatque decor, flos tuus ille cadit.
Abdua crudelis pelago truculentior omni!
Sol oriens in aquis occidit iste tuus.

Ad Ferrariæ Ducem.

Exul eram, nec plura Bias amiserat hosti
Cuncta suo linquens, & sua cuncta ferens,

Cum tua me pavit lautissima regia Princeps.
  Nomine qui Alciden, & probitate refers.
Rex meus unus eras, & eras mihi Numen, amicum:
  O dominum facilem, sidereumque virum!
Risus in tristi fuit ille: debitor ejus
  Sum, quia me famulum fecerat herculeum.
Quid mihi sera domi majus fortuna dedisset?
  Est aliquid tanto jam placuisse Duci.
Exulis est optare lares; quibus ipse potitus
  Qualis eram profugus: nunc revocatus ero.

Ad Federicum Urbini Principem, ut eum solvat militia.

Si mihi perpetuo patriam fortuna negasset,
  Umber, & Urbinas usque futurus eram.
Dux mihi non alius quam tu, Federice, fuisset,
  Vel si me Cæsar, sollicitetve Cato.
Sed quia fatorum magnus convertitur ordo,
  Et bona dux lætis imperat Insubribus.
Si das, institui caros habitare penates,
  Et patriæ miles, civis & esse meæ.
Movit amor matris, lacrimæ movere sororum,
  Urget item patruus quem vice patris amo.
Nec privata minus mea res labefacta videtur
  Me petere a manibus restituenda meis.
Ergo me parva missum fac teste tabella,
  Quæ mihi non parvi muneris instar erit.
Militiam nostram sub te, qua glorior, edet,
  Deque tuo fiam milite præco domi.

Ad Gulielmum Marchionem Montis Ferrati.

Multa super cœli concentu Scipio narrat,
  De septem ætheriis ex Cicerone globis.
Septimus est inquit numero perfectior omni,
  Cur autem præstet, quæ docet ille tenes.

Tu

Tu quem dogma fugit nullum, cui plurima virtus
Servit, & heroas qui probitate refers.
Qui licet a prima tuleris vexilla juventa,
Militiæ cultor, quam meditaris adhuc.
Nulla remisisti tamen otia, semper ab armis
Te decus excepit Pallas amica suum.
Talis erat Titus, atque suo Germanicus avo,
Talis item Cyrus, Rexque Philippus erat.
Quid velit hæc numeri septeni mentio, dicam:
Post hiemes septem me mea cepit humus.
Non ero, mi Princeps, profugus, non amplius exul,
Sæpe mihi tuto nunc adeundus eris.
Cæsaris en tuos reddentis cognita vultus
Visere; quapropter me rediisse juvat.

Ad Joannem Thomam Platum Patruum.

Venimus in Ligures postquam mi patrue; fugit
Mollicies in me, quæ fuit ante domi.
Nunc tuba pro cithara planet auribus ærea nostris.
Pro fidibus rigida nunc fero tela manu.
Ipsaque, vix credas, mea facta est Martia Clio:
Aut silet, aut animos agminis illa ciet.
Scilicet armis & ferro res ista geretur:
Hæc ad purgandum me sibi sufficient.

Ad Ducem Barii.

Victima reddatur superum nunc omnibus aris:
Primus adorato sit Jove Martis honos.
Fudimus innumeros, passimque fugavimus hostes;
Per mare, per montes arripuere fugam.
Laurea debetur ducibus: sed prima Roberto,
Qui bene rem gessit consilio, atque manu.
Illustresque tuos fratres manet altera laurus,
Quos fore degeneres pugna vel ista negat.

In Duces nostros.

Dux bona sæpe suo quod vincit cum Duce nato,
  Nil mirum: ambobus Juppiter æquus adest.
Pupillumque Deus vidua cum matre tuetur,
  Sive domi geritur res sua, sive foris,
Cæsarianus erit, ducibus si militet istis,
  Qui Pompejanus fugerit ante comes.

Ad Cicchum Simonetam.

Qui bene fers hujus molem, secretaque regni
  Qualis Atlas Cœlum, te rogo Cicche potens.
Ut locus in patria quisquam mihi detur honestus,
  Subque bonis ducibus te celebrare domi.
Lustravi satis Italiam septem hactenus annos;
  Tum scio te nostras indoluisse vices.
Quippe meus patronus eras, nunc effice judex,
  Ut fruar arbitrio liberiore tuo.

Ad Joannem Jacobum Simonetam.

Per qui te genuit similem sibi, perque tuorum
  Stemma, juvental per bene facta tua.
Per commune sophos, per magni patris honores,
  Te rogo fac genitor me sciat esse tuum.

Ad Magnificum Orpheum Ricanum.

Ingenium fuit Etruscis mirabile semper,
  Et pia mens animis proxima cœlitibus.
Testantur veteres quos ii docuere quirites
  Multa decora virum, multa decora Deum.
Hinc accersiti sunt reges sæpe severi,
  Atque Magistratus, Pontificesque sacri.
Te quoque principibus nostris feliciter Orpheu,
  Tusca dedit regio, gensque Ricana vetus.

Or-

Orphea non frustra qui te genuere vocarunt:
Scilicet est omen fatus uterque parens.
Nominis ille tui consors qui saxa movebat,
Carmine sistebat flumina qnique suo,
Redditus est in te: tu ferrea pectora mollis;
Cum libet, exarmas Hectora, & Æaciden.
Iratum Ajacem, sævumque Capanea placas,
Ultro Dulichium miteis in arma Ducem.
Te sequimur; trahis invictum, ducisque volentem,
Et plus ore tuo, quam, potes, ære Ducum.
Accipe conveniens igitur tibi munus ab illo,
Qui tibi jam cœpit debitor esse diu.

Magnifico Comiti Vitaliano Bourbomeo.

Vitaliane tuum genitor meus ipse parentem,
Et fratrem coluit, Vitaliane, tuum.
Vos ego germanos observo filius ambos
Mamsuetos proceres, magnificosque viros.
Pignora multa dedi, sed quæ nescire potestis,
Italiæ vester præco per omne latus.
Quod quia Dux, cui pulchra subest Ferraria, norat,
Cui consanguineum te tua sponsa facit.
Nobile pulsandi mihi credidit hoc opus heros.
Inclitus Alcides nomine, reque novus.
Accepi tibi reddendum, tuque accipe fratri
Mittendum uxoris Vitaliane tuæ.

Ad Jo: Jacobum Triulcium.

Dives amoris, egens auro tuus ille Platinus
Qui puerum cepit te coluisse puer;
Pro natalitio tibi mittit carmina dono,
Splendor eques patriæ, præsidiumque bonis.
Nullus in hac urbe est, qui non tibi debeat, ordo,
Sed tibi me nemo debet in urbe magis.
O utinam, princeps, Mæcenas ut mihi vivis,
Atque es, Virgilio quod fuit ille suo.

Sic equidem novus esse Maro tibi carmine possem!
  Æquarent meritis se mea dona tuis.
Aut utinam mea corda tibi nudare liceret,
  Ut retegit pectus dempta lacerna meum.
Judice te, meus in te animus mirabilis esset,
  Et mea cum raris adnumeranda fides.

Orpheo Ricino Ducali Consiliario.

Civis Etruscæ memorande gentis,
  Edite Alpini prope littus Arni,
  Usui magno, decorique summo
    Insubris oræ.
Fide curator vetus, & magister
  Tris apud reges ditionis hujus
  Militum Præfecte domi, forisque
    Utilis Orpheu.
Pascha mutato quod agatur esu,
  Nomen Hebræum capitur Latine
  Transitum signans alium ciborum.
    Pascha sed instat.
Temporis rerumque vices sequamur:
  Anteponendos merito quibusvis
  Piscibus plenos, age, lactis hædos
    Accipe binos.

Ad Nicodemum Pontremulensem Ducalem Senatorem.

Nicodeme tuus trahitur Collega Boote
  Tardior, Arcadio tu magis igne celer.
Aut socium disjunge tibi, ne fiat eclipsis,
  Aut conjunctus ei lumine cede tuo.

Ad Aloysium Arcimboldum.

Accipe querquedulas Aloysi splendide binas,
  Quas auceps dono miserat ante mihi.

Non

Non ausus violare cibum, qui divitis esset,
  Fraudavit propriam rusticus ille gulam.
His ego te donans erratum emendo coloni:
  Si tibi misisset, senserat ille bene.

Ad Hieronymum Bernerium.

Scimus ut integro sis justior ipse Catone.
  Juris & interpres haud Cicerone minor.
Litiget ergo cliens cum divite pauper apud te,
  Cum docto indoctus, cum seniore puer,
Munera cum spernas, nec verba sophistica cures,
  Quae mera sunt fratrum pignora sume trium.

Ad Jacobum Antiquarium.

Ut bonus esse velis Putheo, Jacobe, Bonello:
  Te decus Aonidum Calliopea rogat
Ut faveas vati lux, Antiquarie, vatum:
  Te quicumque bibunt ex Helicone rogant.
Omnes Patricii te pro concive precamur,
  Denique pro claro patria tota viro.

Ad Julium Cattaneum Scribam Ducalem.

Carmina non pallent, ut epistola nulla rubescit:
  Crede mihi; justo plusve minusve petant.
Quam mea Musa roget te confidenter, Julî,
  Accipe nostrorum scriba diserte Ducum.
Qui tibi debebam quicquid debetur amico
  Pro virtute tua, munere proque dato;
Officium pete rursus idem: rescribe tabellam
  Quam semel ediderat officiose, mihi.
Hanc male commissam tulit advena forte viator:
  Nuntius exemplum cras, hodieve feret.
Sic ego fortunae quod sum tibi debitor omnis,
  Efficiar vitae debitor ipse meae.

Ad

Ad Matthaeum Berlesinum.

Quam mihi misisti facilis Matthee Camœnam
 Mirari nequeo, nec celebrare satis.
Exhibet ingenii vim carminis exhibet artem,
 Cunctaque Musarum flumina quicquid olent.
Nec meliora mihi potuissent Carmina mitti,
 Scribere nec poterat gratior ulla manus.
Juris, & Phœbi sapiens, & dulcis alumne,
 Quo præstes geminum me tibi junxit opus.
Magna meus genitor fuit olim fama forensis;
 Frater Anastasius, si modo vivat, erit.
Rostra colo, veneror leges, jurisque peritos,
 Nostra quibus debet bina decora domus.
In primis amo te studium commune colentem,
 Quem fore nosco fori, Pieridumque decus.
Nos etenim quantum permittunt arma, Ducesque,
 Sicca Meduseis labra rigamus aquis.

Ad Joannem Cribellum.

Quam cupide nostras legisti intelligo nugas,
 Et tribuas chartis culte Cribelle meis.
Quam mea Pelignis extollas versibus arma
 Cerno, quod ex habitu scribis utrumque tuo.
Omnia qui caris studia impertis amicis,
 De quibus ut velles optima quæque refers.
Mirarisque alios, cum sis mirabilis ipse,
 Si modo Nasonis verba referre licet.
Quod legar a tanto Musarum lætor alumno,
 Nec minus a tanta quod probitate prober.
Hectora laudari a laudato patre juvabat:
 Hector in hoc ego sum; laus tua grata mihi est.
Quippe bonis animi si quem præstare putamus,
 Illum te nostra nullus in urbe negat.
Cuncta tibi laudum genera & virtutis adepto
 Debetur patriæ gentis & omnis honos.

Ergo nec mea sunt epigrammata reddita sero,
Nec mihi desplicuit caussa relata moræ,
Quin amor ille tuus mihi se patefecit abunde
Maximus, ingenii maxima visque tui,
Sed tanto metam noli tranxire quadrigis
Nec tuus angusto limite currat equus.
Parce dedisse mihi quibus Icarus occidit alas,
Orbus ei nolet quas tribuisse pater:
Ne lusisse magis veterem videaris amicum,
Laudibus immodicis quam celebrasse tuis.

Ad Laurentium Mozzanicam.

Accipe Laurenti reliquos dulcissime libros
Codicis egregii, qui mihi charus erat.
Nec tibi vilis erit, licet illi desit amictus,
Quippe, moram faceret ne tibi, nudus abit.
Aut opus decorat: lege nostri scripta Philelphi,
Ne semper veteres quos imitere legas.
Donatoris item commendat gratia munus;
Qui tibi jus, & onus tradidit omne suum.
Haud aliter mea namque tibi substantia servit,
Ac mihi; tu nostri sis memor, atque vale.

In Pinum Sacerdotem.

Pine, quid insanis cum milite? quid tibi, clere, est?
Quidve tibi, canonum interpres, cum vate canoro?
Tune tuis mitiare mihi, mandasve tabellis.
Quas tantum laceras frænata bile remisi?
Si pergis, majora tuis redeuntibus addam,
Efficiamque meo salicem te carmine lentam,
Qualem te vidi Maceratæ, Pine, latentem,
Cum fugeres Romam: sed amicum præstat habere
Me tibi quam levibus inimicum reddere nugis:
Qualem malueris tibi me præstabo paratum.

De ſemetipſo.

Romanos veteres imitatus ad arma Platinus
  Contulit Aoniam, proſequiturque lyram;
Et libros, & tela manu quo tempore tractas;
  In caſtris alacer, gymnaſiiſque bonus.

Ad Jo. Thomam Platum patruum optimum.

Cur habitem pagum fluvialem, patrue, dicam,
  Marmoreâ ſeptem millia ab Urbe procul.
Non hic intueor fratrem, quem de tribus odi,
  Nec queritur mater ſæpe moleſta mihi.
Nec mihi Cuſanus ſuccenſet in omnibus eſtis,
  Cum ſocio lima me cruciante ſua.
Nulla ſenatorum tero limina, nulla Senatus,
  Nec cameram illius, quem genuere ſalo.
Sollicitudinibus potius quàm torquear iſtis,
  Subter aquas fugerem, patrue, nedum ad aquas.
Conſuetudo tamen tua me revocabit ab agris,
  Pro qua urbana pati tædia nulla nego.

Oraculum adventûs Turcarum in Italiam.

Ecce dies infanda venit, quam riſimus olim
Præmoniti, venit ecce dies, quam flebimus omnes;
Jam tenet Italiam Turcarum exercitus ingens,
Et toties victor Venetam contendit in Urbem;
Heu ſero auxilia exhauſtæ mittuntur in hoſtem,
Quem miſeranda ſua videt in cervice locatum,
Unde velut Torrens vicinas obruet oras;
Cum Paſtore lupus totum lacerabit ovile;
Tunc Italas primum linquet diſcordia gentes;
Proh dolor! æquabit Turcus nos impius omnes,
Aut nece crudeli, vel iniquis legibus actos;
Hoc ſcelera exitium pepererunt noſtra, Patrumque.

Ad Lectorem.

Quod non plura tibi dederim fastidia Lector,
Qui tibi majus opus forte daturus eram.
Orphei Ricano grates age, qui mihi nuper
Jusserat in Turcos arma ferenda trutes.
Quod ratus esse ratum, vetui prodire Camœnas
Longius, & facta est muta repente chelys.
Hac ratione liber breviusculus iste remansit:
Lucrifacis lector, qui satiare minus.

Ad Franciscum Philelphum Poëtam.

Ex quo me patriæ jam septima reddidit æstas,
Votum unum profugo quod mihi semper erat;
Nulla dies adeo mihi felix, albave fulsit,
Quam lux, immo, loquar verius, hora brevis;
Qua mihi nescio quis domina affirmavit in arce
Vivere te nobis instituisse domi.
Te quoque Principibus nostris servire paratum
Addidit affectum conditione bona.
Gratulor anguigeris ducibus, Patriæque, tibique,
Sed magis atque magis gratulor ipse mihi.
Nondum Sforciades meritos accepit honores:
Inclita perscribes gesta, Philelphe, Ducis.
Divinum illud opus te divo æquabit Homero,
Nam tua post cineres gloria major erit.
Patria vate suo non amplius illa carebit,
Quo gaudet quantum Mantua vate suo.
Et quantum ossa Titi decorant Antenoris urbem,
Tantum relliquiæ mœnia nostra tuæ.
Nunc operam studiis navabit docta juventus,
Principe Doctorum te Duce læta suo.
Tecum Pegasides Grajæ, Musæque Latinæ,
Et tecum rediit cum Cicerone Maro.
Jam mea Palladio pridem mens æstuat igni,
Hauriat ut rursus dogmaque, melque tuum.

Nec potui frænare manum, quin ederet istud
  Nondum maturum, quod tibi mittit, opus.
Ne tamen Alcinoo videar dare poma, fatebor
  Omne meum limâ carmen egere tuâ.
Talia crediderim Gallum misisse Maroni,
  Si modo Virgilii Gallus amator erat.
Talia facundo Ciceroni Curio misit,
  Talia Nasoni culta Corinna suo.
Sunt de messe tua mea qualiacumque leguntur:
  Accipe de spicis grana, Philelphe, tuis.

Ad Regem Franciæ.

Cæsaris invicti clementia maxima pulsum
  Marcellum patriæ restituisse fuit.
Hic apud Insubres censebitur, optime regum,
  Carcere concivem te reserasse tuum.
Dii tibi perdendi dent cunctos, jusque tuendi,
  Ut tibi servatum debeat omne genus.

Ad Aloysium Tersigum.

Quod tibi libertas sit reddita, care sodalis,
  Ut tua testatur littera missa Patri,
Auribus, & lætis animis accepimus omnes,
  Audiit hoc hilaris patria, mœsta prius.
Contigit uberior nulli tamen ista voluptas,
  Quam mihi lætitia fine carente mea.
Nec tuus undecimi octobris cum mensibus anni
  Carcer iners, illi quam mihi pejor erat.
Tecum ego claudebar, subii discrimina tecum,
  Sustinui pœnas, dulcis amice, tuas.
Sentio mutatos affectus, & mea sorti
  It fortunæ tuæ candida, & atra comes,
Quippe Moguntiaca latui captivus in arce
  Sex equidem lunæ cornua tota decem.
Dii meliora dabunt, fore sideribusque secundis
  Auguror, ut nostrum vivat uterque simul.

In-

Interea superis, & Regi demus honorem,
  Carceris ærumnis qui statuêre modum.

Ad Antonium Vercellensem.

Accipe divini præconum maxime verbi
  A tibi devota Carmina missa manu.
Famá tuarum audita mihi clarissima laudum
  Olim me cupidum fecerat esse tui.
Libato semel ore tuo cum pondere rerum,
  A Divo Paulo non aliene pater;
Extemplo majora fide sunt edita coram:
  Ipsa tuis meritis fama reperta minor.
Serus in astra, precor, redeas, vir debite Cœlo,
  Ut sit qui decoret pulpita sacra diu.

Declaratio Jo: Francisci Pusterle super amoris Definitione.

Quandoquidem non est humerorum ferre meorum
  Quod Baptista jubes dicere quid sit amor;
Judicet inter nos Cicero rex judiciorum,
  Lucidus orator, philosophusque gravis.
Ut scitis, Baptista, Platineque, Tusculearum
  Consimiles tangit quæstio quarta locos.
In partes hominis animum distinguier ambas
  Disserit: una boni est, altera causa mali.
Paret enim melior rationi subdita semper,
  Altera pars obstat, quæ ratione caret.
Omnis ab hac oritur nostræ turbatio mentis,
  Ut spes, atque timor, lætitia, atque dolor.
In valetudinibusque aliis, & opinio, & error,
  Hic fomenta ferunt, officiosa rati.
Ah pudet: in morbis animi numeravit amorem,
  Naturæ sobolem quem tamén esse negat.
Si generi humano Natura dedisset amorem,
  Unus ait cunctos usque teneret amor.
Atqui dissimiles labique videmus amores;
  In multis etenim non reperitur amor.

De-

Denique in his, cupide quæ fiunt, ponit amorem,
Cum nihil ardenter vir bene sanus agat.
Quid sit amor satis a nostro doctore docetur;
Sed studium differt a Cicerone meum.

Ad Hieronymum Bernerium.

Gratia nulla potest a me tibi tanta referri,
Quæ faciat meritis vir satis ample tuis.
Non valet, affirmo, mea, non aliena facultas,
Respondere tibi, muneribusque tuis.
Ad sacra confugi, tibi dono, Hieronyme, divus
Mittitur, a cujus nomine nomen habes.

Ad Franciscum Buzacharinum, Civem Patavinum.

Oræ Antenoreæ decus a cultore Platino,
Perpetuo salve, Buzacharine, tuo.
Quæ mea sit fortuna domi tibi Nuntius edet,
Fidus erat Paulo qui meus ante puer.
Accipe præterea, vates, a milite carmen,
Quod tibi sit nostræ pignus amicitiæ.

Ad Jo: Franciscum de la Turre.

Artusius Michael meæ qui tibi Carmina reddit
Omni me studio, prosequiturque fide.
Utor eo veteri cunctis in rebus amico,
Quo meus est usus ante cliente pater.
Omnia quæ sua sunt, meo jure negotia duco,
Officium violo, si minus hæc tueor;
Incidit in cupidos, qui vectigalia quæstu
Conduxere, canes, insidiasque lupos.
Vim prohibe præses fisci dignissime, justa
Pro re, proque tua nobilitate, precor.
Tu vir patricius, tu servantissimus æqui,
Tam probus, & doctus quàm generosus homo es.

Mi-

Mirifice res una tibi devinciet ambos,
  Istaque apud memores gratia semper erit.

In Judicem suspectum.

Noster ut est Judex humero pendente sinistro,
  Sic animo pendet, judicioque suo.
Quam timeo causæ communi, frater, ab illo!
  Nil loquitur rectus, nil quoque rectus agit.

Ad Alexandrum Raudensem Ducalem Senatorem.

Vult sibi monstrari per me sua crimina Judex,
  Et petit in scriptis illa videre meis.
Causidicus meus ista suo mihi nomine dixit,
  Dispeream, si me continuisse queo,
Quin armem subitos in eum conversus jambos,
  Et notet hunc omni fixa tabella foro.
Differo rem secum, non aufero: munere functus
  Quando erit ille suo, fungar & ipse meo.
Si dubitat, poscitque fidejussore caveri,
  Sponsor Alexander tu meus esto precor.
Interea facito videat breve distichon istud,
  Ne putet ex animo se cecidisse meo.

Distichon, ad Thomam Orphei.

Odi te: quamquam mihi nulla stipendia solvis,
  Vis, puto me solvam, teque solutus amem.

Ad Johannem Palodinum amicum optimum.

Sive sit a pueris avis hæc querquedula nostris
  Dicta suo nomen efficiente sono.
Sive coturnicem culto sermone Johannes,
  Ortyga seu Græce dicis, amica gulæ est.
Ne tamen hanc credas tantum servire palato:
  Ægri languidulo servit item stomacho.
Utere securus studiosi rebus amici;
  En meus accipiter tris tibi cœpit aves.
Rura petam rursus, præda majore potiri
  Si dabitur, larga tu potiere manu.

Interea cures omni Vir digne salute,
Ut recte valeas, me quoque semper ama.

Ad Franciscum Franchedinum.

Tempore non ullo Musarum oblite mearum
Franchedine mei maxima pars animi,
Accipe quem dixti te velle videre libellum,
Non quia sit doctas dignus adire manus.
Qualemcumque tamen, quo me, precor, aspice vultu,
Et lege castigans quae meruere notam.

Ad Adolescentem Ludovicum Giustum.

Non video, Ludovice, queas cur Marsya dici.
Nomine blanditur quo tua Musa mihi.
Carmine si tali certasset Marsya Phœbo,
Me, puer, invitat quale, modeste, tuum.
Non esset victus, non esset Marsya tristis,
Et cute se tegeret qua caret ille sua.
Quid quod erat Citharœdus atrox, tu mitis ephebus,
Indole promittens omne virile decus?
Ad tua Pierides cunabula dona tulerunt,
Uberaque admorunt pro genitrice tibi.
Cum properare tuos Dianam frater ad ortus
Aspiceret, vates hic novus, inquit, erit.
Ecce fides: te prima facit lanugo poëtam,
Cum tibi sit præcox, ingeniumque ferax.
Quin etiam tibi summus adest præceptor, apud quem
Proficis ubertim, cottidieque magis.
Ergo meos, aliosque requirere desine vivos,
Hubertina tuam cum levet unda sitim.
Quod petis inter nos Pythiæ, & Damonis amorem
Annuo, perpetuam polliceorque fidem.
Si non diligerem te, certe ferreus essem,
O decus ætatis mi Ludovice tuæ.

Ad Juvenem D. Angelum Biragum.

Quod Birage meas inter tua seria nugas
  Et legis, & laudas, debeo jure tibi.
Ne valeam, si non isto delector honore,
  Meque juvat, nugæ si placuere meæ.
Ne valeam rursus, gravius te si quid Athenis,
  Aut in gymnasiis doctius esse reor.

Ad Jacobum Triulcium Ducalem.

Non ridebis eques mea munera parva modeste,
  Si bene te novi per tria lustra comes.
Scipiadæ summo mittebat talia prudens
  Lælius invicti clarus amore viri.
Talia Messallæ faciebat dona Tibullus;
  Tu mihi Messallam, Scipiadenque refers.
Accipies igitur placido munuscula vultu,
  Quæ tibi sint animi pignora magna mei.

Ad Mecenatem pro Puero Ducali.

Nostræ Cicche pater patriæ, vigil, atque saluber
Imperii custos, ducibus fidissime nostris,
Ut tua succurrat puero mihi gratia, supplex
Oro, diu nostri sum Principis assecla gratis.
Pascit enim tantum Domini me Curia, vestit
Ipse meus genitor: Mecenas optime, præsta
Æris ut accedat provisio menstrua, quæso.

Ad Rhetorem Jacobum Balianum.

Nulla licet quondam fuerint mihi pignora tecum,
  Nullaque congressus copia facta tui;
Fama tamen laudum passim vulgata tuarum.
  Rhetora quæ magnum te celebremque refert,
Me tibi jampridem studioso pectore junxit.
  Nunc & amicitiam cogit inire tuam.

Cogit item tua, quam nulli probitate secundam
  Duco, nec officio, me Balzana domus.
Dum mihi Ferrati regio placidissima montis
  Quærenti sedes hospita prima foret.
Dum facilem victum lunæ ter quinque per orbes
  Celsa mihi illius Principis aula daret,
Omne genus meriti genus omne indulsit honoris,
  Et mihi nunc reduci mitis, ut ante, favet.
Sunt in ea fratres mira bonitate, fideque;
  Aurea Saturni secla redisse putes.
Sunt igitur causæ mihi cur Jacobe colaris,
  Et virtutis honos, gentisamorque tuæ.
Redde vices oro cum pignore carmine Rhetor,
  Nec te pœniteat Militis ora cani.

In Jacobum Landrianum Comitem Illustris Octaviani Sf. Mariæ.

Nunc ea Nasonis credi miracula possunt
  De lacrimis Cyanes, Heliadumque piis.
Funera siderei lugendo Jacobus alumni
  Landrianus obit questus acerba nimis.
Qui legis ista, minus veteres mireris amicos;
  Rara fides hæc est carmine digna novo.

In Commentaria Ubertini Crescentinatis Rhetoris clarissimi super M. Tullii Epistolarum Codice.

Ingeniis antiqua suis ne secula tantum
  Illustrata putes, inclita nostra vide.
Ex Ubertino Crescentinate latinis
  Utile manavit, quod modo prompsit opus.
In quo non Phaeton, sed Dædalus ausa peregit
  Maxima, qui metam victor ad usque fuit.
Omnibus, Octavi, Ciceronis epistola fructus
  Omnis en conspectus excutiente; patet.
Namque super chartis labor Arpinatibus hujus
  Plura tot emissis, & meliora notat.

Ille

Ille rosas aperit dumis hinc inde remotis,
Mellaque de plenis eruit alveolis.
Tu quia nobiscum sentire putavimus olim,
Qui praeter leges ista disertus amas;
Curio sis operi; neque enim livore carebit;
Cum Cicerone suo nobile vivat opus.

In Praetorem Pisanum.

Si Florentinos socios, cum bella timerent,
Anguigeri numquam deseruere Duces;
Auxilium Tuscis si quas misere cohortes,
Regis Aragonii sustinuere minas.
Dic age Pisarum Praetor, cur accipis omnes
Tam male nos equites, municipesque suos?

Ad Nicolaum Michelotium.

Me communis heri stimulat vetus ardor honoris,
Ut repetam chartas cogit & ille datas.

Ad Signorollum Homodeum Jurisconsultum eximium.

Carmina posthabitis, ita me Deus adjuvet, actis
Ut volui nuper scribere plura tibi
Et dare, si quicquam possunt mea Carmina, famam,
Signorolle Dei, nobile nomen, Homo.
Continuit dextram, quum deliraret, Apollo:
Rem tabulis actor, vel reus, inquit agat.
Non ego, non ipsae convicia ferre sorores
Possumus horum, barbariemque fori.
Judicis ergo mei fueris cum munere functus,
Officio vatis fungar & ipse tui.

Ad Adolescentem Angelum Politianum.

Angele, cui puero facundia contigit omnis;
Angele, qui lingua clarus utraque vales;
Nulla tibi, solvens istinc, mea pignora liqui,
Dicor & absentis nulla tulisse tui.

Nec potui tibi discedens auferre libellum,
Servandum dederam quem tibi castra petens.
Ut suus hunc peragat librarius, ipse remittas,
Inque meas cures hunc revolare manus.
Annue, si domini communis honore moveris,
Cui me commenda, Nicoleoque meo.

Ad Antonium Medicem.

Antoni Medices haud inficianda propago,
Maxima Tuscarum sit domus ista licet.
Hoc opus exiguum Domini communis honorem
Commendare tibi non putat auctor opus.
Legeris ut titulum, cognatum & nomen herile,
Enitêre tua sponte, viamque dabis.
Qua cito per certum puerum Laurentius heros
Accipiat magnâ munera parva manu.

Ad Lucam Grimaldum Ducalem Senatorem præstantissimum.

Cum mea jam librum facerent epigrammata justum,
Exiretque meas jam liber iste manus.
Erubui, Luca, velut a censore notatus,
Ipse quod in chartis non legerêre meis.
Quem colui semper, te præteriisse dolebam;
Tanta quidem virtus prima canenda fuit.
Non quia possim ævo quemquam donare perenni,
Ut potuit scriptis Appius ille suis.
Sed magis illustres ut me, Grimalde Senator,
Neve quis ignoret te decus esse Patrum.
Ergo meum positus claudes in calce libellum,
Dux ubi signa bonus, subsidiumque locat.
Heroas in fronte legas, & nomina magna,
In quibus affinis sunt monimenta tui.

Ad Antonium Bracellum Ducalem Senat.

O cui perpetuum propria virtute parentem
Vincere, ne dicam sustinuisse datur;

An-

Antoni Bracelle togæ, lumenque senatus;
Gloria nostra domi, gloria nostra foris.
Si mea Musa tuum leviter delibat honorem,
Teque refert operis tænia, parce precor.
Quod collega tuus consors patriæque, ducumque
Pertulit, in libro perfer & ipse meo.
Tu Ligurum victor rediisti nuper ab oris,
Cum Duce Baptista magna trophæa merens.
Legibus, & studiis radiabas omnibus olim,
Accessere tuæ Martia gesta togæ.
Jam te nostra suum Ciceronem nominet ætas
Muneribus pacis, militiæque parem.
Sed tibi jam natus, Cicerone beatior ut sis,
Surgit avo dignus, teque parente puer.
En novus hic vates ingentem pectore Phœbum
Accipit, & cantat Carmina digna Lino.
Declamator item non contemnendus habetur:
Quid faciet canus nobilis iste puer?
Vivite felices ambo, tu Nestoris annos,
Tuque Sibyllinos nate, Paterque simul.

Ad Anastasium Platum fratrem optimum.

Esse peritorum juris quia pectora quædam
A studiis novi non aliena meis:
Scis ea, mi frater rerum studiose mearum,
Ore quidem memori quas recitare soles,
His ubi tempus erit vacuum; nam sæpe notavi
Vos apud ingenuis seria mixta jocis.
Hunc permitte brevem librum per rostra legendum,
Qui parat Etruscam protinus ire viam.
Causidicis illic succenseo jure quibusdam,
A quibus offendor; cetera turba placet.
Vos observo fori reges, Magnosque patronos,
Et juvat in vestra me ditione legi.

RAPHAELIS PLACENTINI.

Ad Hilarium.

SAncta bonis, Hilari, multis te altaria dicunt;
Nec tibi adhuc sacro est chrismate tacta manus.
Conduxisti alium, officio quem, paupere censu,
Sufficis, & satis hoc esse putas animæ.
Hac vitium regis arte: Deus non fallitur: en quam
Desipis! uxorem ducis, & alter habet.

Ad Olympicum.

Discere vis asino cur major, Olympice, sit bos.
Tu bove, dic nobis, cur minor est asinus?

Ad Romulum.

Visebat sua regna Leo, nemora, æquora, & Alpes,
Offerturque fero res nova: mulus erat.
Dic genus, & patrium nomen, rex inquit: at ille
Est mihi Cæsareus frater, ait, sonipes.
Et reges portabat avus: pendentia Romæ
Lucratus cursu toties avunculus est.
Stemmata sic vanus matris jactabat; Asello
De patre vox tandem, Romule, nulla fuit.

Ad Gasparem.

Est anus, estque senex, odio tibi Gaspar: iniqui
Fis reus: ad vulgi sed male verba redis.
Nam nova si placeant, medicum quid Nestora quæris?
Et nova quid laudas vina, vetusta bibis?

Ser-

Servat Idumæus centum latitantia messes
 Balsama: amore nihil dulcius est veteri.
Ergo tibi prius ulla genas quam ruga cutemque
 Crispet, & omnis adhuc barba rubet, rubere.

De Lyco.

Candidior cur barba Lyco sit crine, rogatus:
 Sæpe fatigor, ait, gutture, non cerebro.

Ad Atyn.

Quid furis, & totâ cupis Atticus urbe vocari?
 Te, tua non patiens Thestylis, Atyn ait.

Ad Gallum.

Quid tibi, Galle, precor rogitas? te, præmia certè
 Digna Jovis faciat mater ut alma suum.

Ad Alexin.

Qualis, Alexi, rogas Tonsellius est? bonus inquam
 Multa, tamen melior, si tacuisset, erat.

De Bupbori Ducis obitu Dialogismus.

Peremptus est Bos. Largius cenabitur;
Sed ejus inquam, nominis magnum virum.
Quid ergo mors novi dedit? Mortis genus
Crudele. Plurimæ viæ, sed exitus
Est unus omnibus; tyrannique hoc fuit.
Fleamus, est fletum satis, dum viveret.

Ad Polydorum.

Vis aliquem, cùm sim, Polydore, Poëta, leporem,
 Blandiri nulla est fortibus utilitas.
Nec dape nigra carens avis est laudata; sed audi!
 Cum sis venator, tu mihi da leporem.

Ad

Ad Aldum.

(per?
Longa quid hæc nimis, Alde, vocas Epigrammata semper?
Sunt duo longa nimis carmina, si mala sunt.
Quæ bona, sint sine fine precor: neque credimus ulli,
Si bona sit, longam displicuisse viam.

De Doro.

Sum, Dorus inquit, mense natus septimo.
Interrogatus, sciret illud quo modo?
Citius maritum non habebat, ait, parens.

Ad Lucillum.

Lucillum dixi: tu, sum Lucillius, inquis.
Ardentem cum te videro, verus eris.

Ad Primum.

Carmina, Prime, veru recitabas digna: sed illis
Dixi, opus est obelis: tu mihi das obolum.
Num me Irum fortasse putas? me tempore falli
Arguis: at videas, tu mage falsus eris.
Digna tamen reor est mihi res admissa piaclo.
Non dicendum obelo, Prime sed igne, fuit.
At socios inter quid nomine plaudis inani?
Quolibet esse idem qui potes in scelere.

Joan. Campetii epitaphium.

Lex, æquum, pietas, quo totum ivêre per orbem,
Hoc jacet, astra tenens, marmore Campetius.

De eodem.

Vin' scire, quam facere & docere Dîs placent?
Campetius hic cubans, polo sublatus est.

Ad Alanum.

Hæc legis, & mala sunt quæ non intelligis, inquis?
Cum nihil ergo scias, dic quid Alane bonum est?

JOAN.

JOANNIS PLAZONII
SERAVALLENSIS.

Tumulus Bernardini Tomitani.

HIs artes varias, illis sapientis honores
  Attribuit summus, qui regit omne, Deus.
Sed, quæ distinxit multis, Tomitanus abundè
  Possidet ille unus, qui jacet hoc tumulo.

Ad Eundem.

Cum dotes natura suas componeret omnes,
  Fingeret ut clarum quàm studiosa virum:
Te Tomitane, suis complexa est fortiter ulnis,
  Et geris in gremio tot bona dona tuo.

Ad Lectorem.

Ignotus cum sim, forsan mirabitur orbis,
  Cum mea pervenient auribus ista suis.
Me mea sors fundo numquam deducit avito.
  Nec licuit regum visere delicias.
Sed quamvis nostræ veniant de rure Camœnæ,
  Nil tamen incomptæ rusticitatis habent.
Si non cum primis mea carmina nota poëtis;
  Proxima erunt saltem vatibus illa bonis.

Ad Titianum pictorem celeberrimum.

Parce meæ juvenis formosos pingere vultus.
  Et pæne arte tua sic dare velle animam.

Nil

Nil opus est picta nobis, Titiane, figura:
Infixa est medio pectore vera prius.
Hanc in corde meo, quæ est doratissima forma,
Sedula cum placido pinxit Amore Venus.
Quam si tantillum quisquam delere medullis
Optavit, sensus deleat ille meos.

Ad Gallum.

Galle, quid Hesperios properas invadere campos,
Immemor antiqui roboris Hesperiæ?
An bello egregii contemnis Cæsaris arma,
A quibus est vestro sanguine tinctus Arar?
Si te nulla movent jam prisci Cæsaris arma,
Saltem, nota novi Cæsaris arma time?

Mopso Mycon.

Hanc magnus custos ovium, tibi Mopse, galerum
Pastorum sancta mittit ab urbe Mycon.
Sedulus ut secum pascas securus ab æstu,
Nec timeas tristes, cum furit Auster, aquas.
Nunc custos ovium, tibi Mopse galerum hunc
Pastorum sancta mittit ab urbe Mycon:
Post tamen Elysii cum pascua viserit ille,
Hoc tibi, commisso cum grege, sume pedum.

In Laudem M. Antonii Flaminii.

Flebat adhuc cari Benacus morte Catulli,
Crudeles referens per vada mœsta Deos:
Cum tandem undisonæ cantantem margine ripæ
Sensit suaviloquo carmine Flaminium.
Ac Deus hæc: jam flere nimis; vale, amice Catulle:
Non Mors, sed rapuit te mihi Flaminius.

De Vino.

Hinc fueram præceps, illinc collapsa ruinis,
Invia sive vitis, invia sive feris.

Vinitor hanc pulchram tribuit, mihi respice, formam,
Exculptamque tibi me bone Bacche, dicat.
Tu facilis, tu dexter ades; tu congrua tanto
Munere, jam domino præmia redde meo.

Barthol. Puslikius donatur Evangeliorum libro.

Quem magis hunc pulchrum deceat, sanctumque libellũ
Quam te, qui auctorem sedulus usque colis?
Hunc tu sume libens; nec dantis munera tantum
Respice, quam quæ sunt condita muneribus.

Ad Alpes.

Magnus Acon rigidas Caduhri cogitat Alpeis,
Consulat ut caris finibus Italiæ.
Alpinæ rupes, & rupibus addita saxa,
Per quæ tam durum cogitur ire viam;
Sic vos perpetuo decoret pulcherrima pinus,
Atque abies vestrûm cingat ubique juga;
Nunc saltem, dum magnus Acon vos lustrat, eunti
O faciles aditus, o reditusque date.

De se.

Tandem de miseris me solvi nexibus urbis;
Jam repeto optati rustica tecta soli:
Quæ longum servant florenti semper agello
Bacchus, & innumeris frugibus alma Ceres.
Grata cano; sors nulla meas spes reddat inanes;
Hoc uno maneat vitaque mensque loco.

Ad Franciscum Robortellum.

Si qua recordanti veterum præcepta virorum
Grati animi semper maxima lætitia;
Robortelle, tui tam clari nominis, omnis
Græcia perpetuo stat, Latiumque memor.

Eidem.

De te; de docto quoquam si dicitur; id quod
Nulla dies adimat, dicitur ingenue;
Ne plura enumerem, quidquid tulit inclita fama
Olim aliis, uni nunc tibi larga dedit.

Ad eumdem.

Invida mors ne forte semel quæ straverat, alter
Erigeret firma vividus historia,
Robortelle, suos in te fera dirigit arcus;
Incassum in laudes sed furit illa tuas.

De Sacello Mich. Turriani.

Tu qui tam pulchrum mira pietate Sacellum,
Et colis in verum saxa polita Deum:
Obscenæ Veneris si qua est sibi nota figura,
Aut alia e falsa relligione silex:
Non solum impuras dicas pietate, sed arte
Cuncta piis istis cedere imaginibus.

Ad Villam Guidi Ferrarii Card.

Villula quæ fueras avidis habitata colonis,
Et quondam agricolis non nisi nota tuis:
Adventu tanti poteris celeberrima dici
Principis, & claras inter ubique domos.
Quod si sæpe tuos colles herus ille reviset;
Non locus in terris notior alter erit.

Ad eumdem.

O sacer Antistes, quis, te nunc viderit, & non
Mox dicet summum te fore Pontificem?
Sic erit: ingenui mores, & vita pudica,
Et virtus, summi sunt bona Pontificis.

De Therilla, & Lycida.

Ardentem Lycidas Solem vitabat ad umbras,
Cum subit umbrosum pulchra Therilla locum:
Atque hæc ille inquit: umbræ valeatis amatæ;
Heu, nihil hoc gemino tegmina Sole juvent.

Ad villulam suam.

Multos per scopulos, & multa per aspera vitæ
Aufugio ad parvi jugera parva soli.
Ut me post tristes casus, post vulnera rerum,
Accipiat tuto villula nostra sinu.
Quandoquidem post te nunquam me sæva videbunt
Æquora, longinquis terra nec ulla locis.
Jam mea nunc me cara dico tibi villula; tu sis
Et maris, & terræ meta quiesque mihi.

De Catella mortua, ad Sirium.

Invide, quid placidam, canis, est tibi morte Catellam
Perdere, & è dominæ surripuisse sinu?
Te cœli custode, tuo sub sidere, nobis
Eripitur: quid si non foret ista canis?
Scilicet immites tantos prorumpis in ignes,
Ne foret ista tuis æmula luminibus.
Sed nunquam poteris flammas accendere, quas non
Extinguat lacrimis pulchra catella meis.

De sua Musa.

Quid miraris meam curarum in turbine Musam
Edere, quæ lætis sunt magis apta jocis?
Non hæc eveniunt humanis viribus orta,
Cœlestis sed enim nobile mentis opus:
Quæ cupiens misero terrarum carcere solvi;
Non secus albus olor concinit, illa canit.

De

De Ursa puella.

Ursa nitet cœli, nautæque reguntur ab illa:
Hac regimur terris; nec minor iste decor.
Illa vagis (quid ni?) formosa est stella carinis:
Hæc pelago, & terris, pulchraque Cœlicolis.

De nocte Natalis Domini.

Lux oritur de nocte, dies fit nocte sub ipsa:
O mirum! exoritur hac quoque nocte Deus.

Pro Chariclo.

Alta petit nivibus semper conspersa Chariclus,
Atque etiam medio frigore currit iter.
Ah ne illum tantæ lædant pluviæque, nivesque,
Juppiter avertas, tristia quæque cadunt.
Te quoque ne pigeat paulum cessare Charicle:
Sat citus ad dominum, si modo salvus, eas.

Ad Lycidam.

Noster adest, Lycida, natalis: collige flores,
Insideant capiti florea serta meo.
Non pudor est, senio quamvis sim crinibus albis,
Me teneros vinctum ducere flore choros.
Hoc natalis opus: virides mihi præbuit annos:
Atque ita perpetuò quod velit esse, rogo.

Vinea ad suos dominos.

Sicne igitur vobis adeo male grata nocensque
Dicar, ut alterius jura subire queam?
O dulces domini, quod non sim fertilis istis
Temporibus, culpa est, credite, nulla mea.
Quid mihi? si pluviis, nivibus, si grandine lædor,
Surripiunt fures si mea quæque bona?

Ah

Ah potius faciles in me vos poſcite Divos;
  Atque ita fertilior, grataque ſemper ero.

De nocte Natalis Domini.

Nox erat, & nigræ tenebræ: quis credere poſſet,
  Clarum de mediâ nocte nitere diem?
Crederet id nemo: Deus ô Deus ipſe tenebras
  Diſpulit exoriens, nocteque facta dies.

De Caſtilione.

Mantua dives avis, ſed ditior illa poëtis,
  Quos inter primos maximus ille Maro.
Non tamen inferior multo tu culte poëta,
  Caſtilio, claris regibus orte tuis.
Sed titulos gentemque tuam tam ſtultus avitos,
  Qui teneris Muſis præferat, ecquis erit?

De obitu Bartholomæi Purlilii.

Magne heros, quem dira piis mors abſtulit, ergo
  Si de te taceo, non memor eſſe rear?
Quin potius dum te recolo, tacituſque voluto,
  Eripit & ſenſus ingeniumque dolor.
Quem ſi longa dies paulum levet; omnibus eſto;
  Notus, ut in noſtro pectore fixus ades.

De Philomela, in obitum uxoris.

Ne mihi ne, Philomela, tuos oppone dolores,
  Dum quereris certis improba temporibus.
Tu querula es ſub vere novo, requieſcis in anno:
  At mihi perpetuus tempus in omne dolor.
Tu ſcelus indignum quereris: mihi cauſſa querelæ
  Conjugis ereptæ res miſeranda premit.

De bona pluvia.

O dulces pluviæ, dextro quas Juppiter imbre
Misit, ut optatis rura rigetis aquis.
O magis aurata Danaës pluvia mihi dulces,
O quoque nunc segeti nil minus usque bonæ:
Vos quoque combustos æstu relevastis abunde;
Vos mea plus Danaës æstimat imbre chelys.

Ad poëtam medicum.

Admonuit si forte tuum deponere plectrum
Phœbus, & ad Medicæ te vocat artis opus:
Hoc facit is, metuens proprium ne perdat honorem,
Cum tanti tua sit æmula lingua Dei.
Sume igitur citharam, cum jam sis factus Apollo
Noster, & invidiam sperne dolosque Dei.

Ad Venetias.

Si quondam magno imperio tua fama vigebat;
Non solum Adriacis, Jonicisque vadis;
Sed qua longinquis tollit se maximus undis
Oceanus, claros usque ad utrosque polos;
Surge maris Regina, tui sub Principe honores
Hoc redeunt, prisco & tempora prisca Duce.

Sebast. Venerio, Duci Venetæ classis.

Te quoque consortem Trojæ Venus alma, Veneri,
Protulit. Æneæ præposuitque suo.
Contigit Æneæ patrios auferre penates;
At tibi in antiquam posse referre domum.

Roma ad populum de insigni Draconis, Gregorii XIII.

Quod mihi præpositum timeam, tua Roma, draconem
Non est: supplicibus nam bonus iste favet.

Quem-

Quem prius Alcides domuit, fuit improbus ille;
Non licuit ſilvæ carpere poma ſuæ.
Hic non poma modo, ſed totos obtulit hortos:
Hoc cuſtode tamen fur procul omnis abeſt.

Ad Deum opt. max.

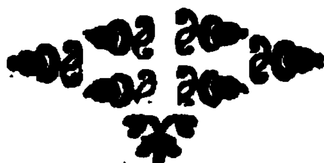
Quæ rapidis vexata diu Caurisque Notiſque;
Eſt bene tranquillo cymba reve&ta ſolo.
Auxilio, Deus illa tuo vada tuta ſubivit,
Nec timet immites quas tulit ante minas
Pro quibus uſque tuis, quamvis ſua munera parva
Reddentur meritis; qualiacumque tamen
Tu non deſpicies gratæ Munuſcula mentis:
Aptior ante tuos victima nulla focos.

In obitu Andr. Minutii.

Si quæris cum jam placido pede Meſulus ibam.
Cur tumido rapidus ſic ferar amne diu?
Hæc mea, quam ſpectas ſolito magis aucta frequentis
E populi lacrimis unda ſuperba venit.
En de morte pii ſunt hæc monumenta Minuti:
Si properas, aliud quære viator iter.

De eodem.

Quid rapis o Mors ſæva? nihil niſi pectoris umbram
Tu rapis: iſte tuas ſpernit, acerba, manus.
Morte caret virtus præclari ſumma Minuti:
Ante homines ſemper vivet, & ante Deos.

PETRI PAULI PLOVENEI.

Ad Alexandrum Piccolomineum.

QUæ Zeno, vel quæ Plato, quæve Platonis alumnus
  Edocuit, docto pectore clausa tenes.
Per te contemtis Academia migrat Athenis,
  Patriæ Alexander florida in arva tuæ.
Grajorumque sophων obscuras lucidus artes
  Hetruscæ linguæ floribus irradias.
Et vel femineas sapientum ad dogmata mentes
  Posse informari te preæunte doces.
Ne se miretur nata Cleobulus in una,
  Te duce quod doctas Turca dat ora nurus.

Ad Aloysium Gennatam.

Quem placidum ficti spectas per lumina vultus
  Demissis oculis, hospes amice, cole.
Cerne tamen venerans Ludovicum, cerne parentem,
  Virtutis columen, Palladiumque jubar.
Non tibi fas animi radios spectare comantes:
  Comprimit hos docta pictus ab arte color.
Sic Phœbus si nube latet, sua lumina pandit,
  Visibilem formam prospiciendus habet.

Ad Franciscum Panigarolam.

Nexibus Herculeis vivens ligat ore catervas,
  Hasque catenatas Panigarola trahit.
Et moriens linquit calamos sine labe loquaces,
  Major ut eloquio vivat, & ingenio.

Fas

Fas erat, extentum ut meritis produceret ævum:
  Perpetuum nomen per simulacra tenes.

Ad Paulum Benium.

Te seu facundæ pandentem Palladis artes,
  Sive Caballini flumina docta jugi.
Te seu Meoniden, Sophocleum sive cothurnum,
  Seu Plauti soccos explicuisse juvat.
Germani, Hispani, Galli mirantur, & Angli,
  Et quisque in patriam doctior indè redit.
Quid plura? annales Livi cum Paule tonares,
  Eloquio didicit candidiore loqui.

Ad Robertum Bellarminum Cardinalem.

Aspicis, ut valido Robertus robore bellat
  Bella poli, hæreticos & fugat ore greges.
  [illegible]amen mitis tacita, timidusque sub umbra
    [illegible]nit, & querulis vocibus antra replet.
  [illegible] fulminea fertur generosus in hostem,
  [illegible]tus imo e pectore in astra jacit.
[illegible] ales generat generosa volucrem?
  I[illegible]itans bella, columba gemens.
Utro[illegible]m utrobique minatur.
  Sive [illegible] sive columba Deo.

[illegible]*lem.*

Quem vides, ho[illegible] astrum
  Sta[illegible]
  Nov[illegible]urnum gem[illegible]
    [illegible]re ad auras.
Clara Robertus [illegible]perum propago,
  Quem vehit raptis super astra pennis,
  Dum manet terris comitata bustum
    Fama superstes.
Hunc canit docto calamo magistrum
  Cerberi dextra religasse colla.

Spiculis Orcum domuisse sacris
Herculis actu.
Hæresum fractor tenet ille portum,
Negligit sævæ fremitum Charybdis,
Arcet hostiles fidei catervas
Fulmine major.
Siderum calles graditur supremos
Morte, quin Phœnix per amiciora
Fata sublimes renovatus intrat
Ætheris arces.

ANGELI POLITIANI

SILVA CUI TITULUS NUTRICIA.

Argumentum de Poëtica, & Poëtis.

STat vetus, & nullo lex interitura sub ævo
Divorum, atque hominum concors: incîdit in auro
Scilicet hanc Natura parens, dictasse feruntur
Fatorum consulta Themis, solersque futuri
Nondum Caucasea pendens de rupe Prometheus;
Quæ gratos blandæ officio nutricis alumnos
Esse jubet, longumque pia mercede laborem
Pensat, & emeritis cumulat compendia curis.
Hinc Italos Phrygio signavit nomine portus,
Cajetæ memor, Æneas: hinc urbe Quirini
Annua cinctutos nudabant festa Lupercos.
Hinc pater astrigero Dodonidas intulit axi
Bacchus Agenoreo facturus cornua tauro.
Hinc jubar Olenium ratibus pelagoque pavendum
Exoritur, siquidem Cretæa fertur in Ida
Capra Jovem puerum fidis aluisse papillis.
Ast ego, cui sacrum pleno dedit uber nectar,

Non olidi conjunx hirci, non rava sub antris
Bellua, non petulans Nymphe, non barbara mater,
Sed Dea, Pieridum consors, & conscia magnæ
Pallados, humanas Augusta Poëtica mentes
Siderei rapiens secum in penetralia cœli;
Quas rogo, quas referam grates, quæ præmia tantæ
Altrici solvisse queam, nec fulminis auctor,
Nec thyrsi sceptrique potens? quonam improba ducis
Mens avidum? quo me pietas temeraria cogis
Attonitum? quinam hic animo trepidante tumultus?
Fallor? an ipsa aptum dominæ præcordia munus
Parturiunt ultro, vocemque & verba canoro
Concipiunt sensim numero, inlibataque fundunt
Carmina numquam ullis Parcarum obnoxia pensis?
Sic eat: en agedum qua se furor incitat ardens,
Qua mens, qua pietas, qua ducunt vota sequamur.
Intulerat terris nuper, mundoque recenti
Cura Dei sanctum hoc animal, quod in æthera ferret
Sublimes oculos, quod mentis acumine totum
Nature lustraret opus, caussasque latentes
Eliceret rerum, & summum deprenderet ævi
Artificem, nutu terras, maria, astra regentem;
Quod fretum ratione animi substerneret uni
Cuncta sibi, ac vindex pecudum domitorque ferarum
Posset ab ignavo senium defendere mundo:
Neu lento squallere situ sua regna, neque ægram
Segnitie pateretur iners languescere vitam,
Sed longum tamen oscuris immersa tenebris
Gens rudis, atque inculta virûm, sine more, sine ulla
Lege propagabant ævum, passimque ferino
Degebant homines ritu, visque insita cordi
Mole obsessa gravi nondum ullos prompserat usus:
Nil animo, duris agitabant cuncta lacertis,
Nondum relligio miseris (si credere fas est)
Non pietas, non officium, nec fœdera discors
Norat amicitiæ vulgus, discernere nulli
Promptum erat ambiguo susceptam semine prolem.
Non thorus insterni genio: non crimina plecti

Judicio; nulla in medium consulta referri.
Non quæri commune bonum: sua commoda quisque
Metiri; sibi quique valere, & vivere sueti.
Et nunc, ceu prorsus morientem, vespere sero
Ignari flevere diem, nunc luce renata
Gaudebant ceu sole alio; variosque recursus
Astrorum, variam Phœben, sublustris in umbra
Noctis, & alternas in se redeuntibus annis
Attoniti stupuere vices: insignia longum
Spectabant cœli, pulchroque a lumine mundi
Pendebant caussarum inopes, rationis egentes:
Donec ab ætherio genitor pertæsus Olympo
Socordes animos, longo marcentia somno
Pectora, te nostræ, divina Poëtica, menti
Aurigam, dominamque dedit: tu flectere habenis
Colla reluctantum, tu lentis addere calcar,
Tu formare rudes, tu prima extundere duro
Abstrusam cordi scintillam, prima fovere
Ausa Prometheæ cœlestia semina flammæ.
Nam simul ac pulchro moderatrix unica rerum
Suffulta eloquio dulcem sapientia cantum
Protulit, & refugas tantum sonus attigit aures.
Concurrere ferum vulgus; numerosque, modosque
Vocis & arcanas mirati in carmine leges
Densi humeris, arrecti animis, immota tenebant
Ora catervatim, donec didicere, quid usus
Discrepet a recto, qui fons, aut limes honesti,
Quive fide cultus, quid jus æquabile, quid mos,
Quid poscat decor & ratio; quæ commoda vitæ
Concilient inter se homines; quæ fœdera rebus;
Quantum inconsultas ultra solertia vires
Emineat, quæ dein pietas præstanda parenti,
Aut patriæ, quantum juncti sibi sanguinis ordo
Vindicet, alternum quæ copula servet amorem.
Quod gerat imperium, fractura Cupidinis arcus,
Atque iras domitura truces, vis provida veri;
Vis animæ, celsa quæ sic speculatur ab arce,
Ut vel in astrigeri semet præcordia mundi
Insi-

Insinuet, magnique irrumpat claustra tonantis.
Agnorant se quisque feri, pudibundaque longum
Ora, oculos, taciti inter se, immotique tenebant.
Mox cunctos pariter morum, vitæque prioris
Pertæsum; ritusque ausi damnare ferarum
Protinus exeruere hominem: tum barbara primum
Lingua novos subiit cultus, arcanaque sensa
Mandavere notis, multaque tuenda virum vi
Mœnia succinctus populis descripsit arator.
Tum licitum vetitumque inter discrimina ferre,
Et pretium laudi & noxæ meditantia pœnam
Vindicibus cœptum tabulis incidere jura:
Mox & dictus Hymen, & desultoria certis
Legibus est adstricta Venus; sic pignora quisque,
Affectusque habuere suos: bellique togæque
Innumeras commenti artes, etiam æthera curis
Substravere avidis: etiam famulantibus altum
Inseruere apicem stellis, animoque rotatos
Percurrêre globos mundi, & sacra templa per orbem
Plurima lustrato posuerunt denique cœlo.
Sic species terris, vitæ sua forma, suusque
Diis honor, ipsa sibi tandem sic reddita mens est.
An vero ille ferox, ille implacatus, & audax,
Viribus ille gravi prosternens cuncta lacerto,
Trux vitæ, præceps animæ, submitteret æquo
Colla jugo, aut duris pareret sponte lupatis,
Ni prius indocilem sensum facundia victrix
Vimque reluctantem irarum, flatusque rebelles
Carmine mollisset blando, pronisque sequentem
Auribus, ad pulchri speciem duxisset honesti?
Quippe etiam stantes, dulci leo carmine captus,
Submittit cervice jubas, roseamque dracones
Erecti tendunt cristam, & sua sibila ponunt.
Ille quoque umbrarum custos, ille horror Averni
Cerberus, audita Getici testudine vatis,
Latratum posuit triplicem, tria sustulit hiscens
Ora novo stupidus cantu, qui flexerat atram
Tisiphonen, sævo lacrimas conciverat Orco.

Ipsum

Ipsum fama Jovem, cum jam Cyclopea magna
Tela manu quatit insurgens, tonitruque coruscat
Horrisono, & cæcis miscet cava nubila flammis;
Ut tamen increpuit nervis, & pectine pulcher
Delius, alternumque piæ cecinere sorores,
Placari, totumque sua diffundere mundum
Lætitia, & subito cœlum instaurare sereno.
Nunc age, qui tanto sacer hic furor incitet œstro
Corda virum, quam multiplices ferat enthea partus
Mens alto cognata polo, qui præmia doctæ
Frontis, Apollineas ausi sibi nectere lauros,
Inclita perpetuis mandarunt nomina sæclis,
Expediam, faveat pulchro nunc Musa labori:
Musa quies hominum, Divumque æterna voluptas.
Juppiter [ut perhibent] liquit per & ignea mundi
Templa, per & stellis radiantibus æthera fixum,
Aurarumque animas, sola terræ, & cærula ponti
Diffitus, errantes citharæ vice temperat orbes;
Ac rapidum imparibus cursum rotat intervallis:
Quem rata pars tamen, & certum confine diremit.
Hinc nostro major captu sonus exit, acutas
Compensans gravibus septem in discrimina voces:
Stellantesque globos sua quæque innoxia Siren
Possidet, ambrosio mulcens pia numina cantu.
Nec tamen in nullis hominum simulacra refulgent
Mentibus, arcanam cœli testantia Musam,
Permixtumque Jovem: nam ceu tralucet imago
Sideris in speculum, ceu puro condita vitro
Solis inardescit radio vis limpida fontis:
Sic nitidos vatum defecatosque sonori
Informant, flammantque animos modulamina cœli.
Is rapit evantem fervor, fluctuque furoris
Mens prior it pessum; tum clausus inæstuat alto
Corde Deus, toto lymphatos pectore sensus
Extimulans, sociumque hominem indignatus, ad imas
Cunctantem absterret latebras, vacua ipse potitus
Sede per obsessos semet tandem egerit artus,
Inque suos humana ciet præcordia cantus.

Non

Non illos cycnea mele, non Dædala chordis
Apta fides, non quæ duplici geniale resultant
Nabla citata manu, non vincat dulcior ille
Flatus inæquales digitis pulsantibus implens
Compresso de folle tubos, pius æmula contra
Jubila cui referunt chorus, alternisque lacessunt.
Agnoscas propere numen; suspirat anhelo
Grandior ore sonus, quantusque impleverit antrum
Phœbados, aut rupem Euboicam: nec Martius illum
Terrificum clangens rauci canor æris obumbret,
Nec tonitrus Jovis, aut petulantibus incita flabris
Ossæo pineta jugo, Nilive ruentis
Exurdans vicina fragor: mirantur & ipsi
Sæpe (quis hoc credat?) quæ nuper cumque recepto
Numine, legitimi cecinere oracula vates,
Caligatque animus visis: nec vindice lingua
Defendunt sua dicta sibi, postquam ille quievit
Spiritus, & pressi tacuit sacer impetus oris.
Ipsaque Niliacis longum mandata papyris
Carmina Phœbeos videas afflare furores,
Et cœli spirare fidem quin sancta legentem
Concutiunt parili turbam contagia motu,
Deque aliis alios idem proseminat ardor
Pectoris instinctu vates; ceu ferreus olim
Annulus arcana quem vi Magnesia cautes
Sustulerit, longam nexu pendente catenam
Implicat, & cæcis inter se conserit hamis.
Inde sacros Musarum amnes, Heliconia Tempe
Multisoni celebrant numeroso gutture cycni.
Prima tamen dubias fuderunt carmina sortes.
Quippe etiam ante Jovem sagis instincta resolvit
Ora sonis Nereus, Nereus quem prisca marinum
Dictat fama senem: tuque o consulte Prometheu,
Qui tenuem liquidis ignem furatus ab astris
Mirantem frustra Satyrum, captumque decoro
Lumine, ne flammæ daret oscula blanda, monebas.
Mox quoque Phocaico verum mugivit ab antro
Alma Themis, qua rupe pares utrinque volatus
Ar-

Armigeræ posuere Jovis: tum Juppiter ipse
Fatidico movit cantu Dodonida quercum,
Præsciaque in Libycis concussit cornua lucis:
Moxque Lycaonias Pan carmine terruit umbras.
Carmen Apollinei trip[illegible]que locutæ,
Quæque coronatum sonu[illegible] Branchum,
Pastorem Branchum, tribu[illegible] amorum
Sortilegas voces admissus ad[illegible].
Et sua per carmen ducibus re[illegible]
Noctivagus cecinit calcato velle[illegible]
Vos quoque per carmen triplices or[illegible]
Vestra datis, quin & veteres prompsere [illegible]
Carmen, Amalthea, & fati Marpesia dives,
Herophileque Idæa genus, prædoctaque Sabbe,
Demoque, Phegoque, & veri gnara Phaënnis,
Et Carmenta parens, & Manto & Pythia longos
Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci
Deiphobe, nimium vivax, & Marcia fratrum
Nomina, lymphatusque Bacis, subterque Triones
Natus Hyperboreus Ollen, inque Atthide terra
Clarus honore Lycas, Dodoniadesque columbæ.
Nam quid ego, innumeras variantem Protea formas,
Sed dubio risus vultu, lacrimasque perosum,
Quidve loquar te Glauce senex? plenumque parente
Idmona, fulminei prostratum dentibus apri?
Ampycidenque pium? Libycis quem fudit arenis
Vipera fatifero fauces accensa veneno.
Quid te, cui volucrum linguæ patuere Melampu?
Quid, cui post visos nudatæ Pallados artus
Cernere nil licitum: quid quem impia prodidit uxor,
Hosticaque hausit humus? quique alto in melle necatum
Restituit luci, quo nuper vixerat anguis
Gramine Minoum Dictæo carcere Glaucum,
Aut qui mille rates peritura ad Pergama duxit
Thestoriden, aut qui magica fera murmura lingua
Ingeminans, liquido deduxit ab æthere fulmen
In caput ipse suum, propugnarique bidental
Jussit, Achæmenium servantia busta tiaram?

An memorem Solymos præluſtria nomina vates?
Pſallentemque Deo regem, qui turbine fundæ
Icta Philiſtæo ſecuit puer ora giganti?
Teque Palæſtini laqueantem culmina templi
Mentis opumque potens Solomon, nec odora tacentem
Oſcula ſollicito languentis amore puellæ;
Pars hymnos fudere Deo, ſic maximus ille
Nondum clara ſacris radiatus tempora Moſes
Ignibus, ut rubras ſicco pede tranſiit undas,
Demerſo inſignem cecinit Pharaone triumphum.
Tuque puer modo dicte mihi Jeſſæe viciſſim
Dulcia terribili mutans pſalteria bello,
Voce Deum placas; ut quos Babylone rebelli
Lambit in horriſonis non noxia flamma caminis;
Quoſque alios veteris gens ſervantiſſima ritus,
Retrorſum Judæa legit, ſed enim æthera magnum,
Cuſtodeſque aliis genios (ita juſſerat error
Publicus) innumeroſque lares, functoſque ſepulchris
Mille Deos, variiſque animatum partibus orbem,
Heu fruſtra coluere pii, veniamque rogantes,
Qualiacumque ſuo placabant numina cantu,
Mox chaos & teneri prima incunabula mundi,
Et Divum genus, atque hominum, & Titania ſæcla
Non umili dixere tuba, quoque edita partu
Gramina, frondiferumque nemus, genteſque ferarum,
Quidve parens Natura agitet, quoſque aurea ducant
Aſtra choros; ut ſe fraternis Delia flammis
Induat, & radiis eadem mox depleat hauſtis:
Quæ cœlo portenta volent; quemve ille tumultum
Miſceat; aut quantis varietur ab ignibus aër;
Quo ſaliat quaſſante ſolum; qui torqueat error
Oceani refluas undas, molemque natantem,
Inde ſacroſanctas modulati carmine leges,
Multiſonum fecere Nomon: nec vulnera tantum
Sæva, ſed & cæcos vincebant carmine morbos
Sacrifici quondam nec Diis ignara poëtæ
Nomina: quin magicas arcano murmure linguas
In varios duxere modos: nec fabula mendax

Par-

Parrhasio lapides movisse Amphiona plectro,
Orpheos atque lyram curva de valle secutas
In caput isse retro liquido pede fluminis undas;
Cumque suis spelæa feris, cum rupibus ipsis
Dulcia Pierias properasse ad carmina fagos:
Quæque avis applauso libraret in aëre pinnas,
Pæne intercepto vix se tenuisse volatu.
Illius argutis etiam patuere querelis
Tartara, terrificis illum villosa colubris
Tergemini stupuere canis latrantia monstra.
Tum primum & lacrimas invita per ora cadentes
Eumenidum, Stygii conjunx mirata tyranni
Indulxit vati Eurydicen; sed muneris usum
Perdidit, heu, duræ nimia inclementia legis.
At juvenem postquam Thressarum injuria matrum
Frustra suave melos, frustra pia verba moventem,
Dispersit totis lacerum furialiter agris;
Cùm lyra divulsum caput à cervice cruentâ
Heu medium veheret resonans lugubre per Hebrum,
Relliquias animæ jam deficientis amatam
Movit in Eurydicen, tamen illam frigidus unam
Spiritus, illam unam moriens quoque lingua vocabat.
Lesboum stupuit vulgus, cum flere natantes
Sponte fides, atque os domini vectare cruentum
Vidit, & heu lassis velut adspirare querelis.
Improbus hanc stultè chelyn affectare Neanthus
Ausus, Apollineâ pendentem sustulit æde.
Quem tamen indocto ferientem pollice chordas
Vindice discerpsit rictu nocturna canum vis:
Illa recepta polo ceu quondam saxa nemusque,
Sic nunc stelliferis agit aurea cornibus astra.
Quin & Pellæi quondam præsaga triumphi,
Delicuit sudore sacro Libethris imago:
Tantus honor Getico fuit & post funera vati.
At tu, qui merito dulcem cratera magistro
Obtuleras, volucri penetrans in sæcula famâ,
Cantando trahis Elysios Musæe minores.
Contrà autem indocilem nimis execratur alumnum
Im-

Immemoremque Linus vocat ingratumque laborum
Amphitryoniaden, qui quondam triste perosus
Doctoris magni imperium, veneranda rebelli
Concudit ora lyrâ, & clamantem plurima frustra,
Tendentemque manus, obtestantemque peremit;
Heu non ista piæ meritum sibi præmia linguæ.
Jam Methymnæum vatem delphine revectum,
Jam Tamyram cantu doctas anteire sorores
Fretum, mox citharæ damnatum, & luminis orbum
Quis nescit? princeps idem (ni vana vetustas)
Ad faciles venerem inlicitam convertit ephebos,
Insignemque sacro tulerat certamine palmam
Tertius: hoc etenim Cirrhæus honore Philammon
Claruit ante pater: sed Cres prævenerat ambos
Chrysothemis: nam Demodoci vivacior ævo
Fama Meleteis gaudet juvenescere chartis;
Et tu Neritias invito pectine mensas
Qui celebras, etenim ut stellas fugere undique cœlo
Aurea cum radios Hyperionis exeruit fax,
Cernimus, & tenuem velut evanescere lunam;
Sic veterum illustres flagranti obscurat honores
Lampade Mæonides: unum quem dia canentem
Facta virûm, & sævas æquantem pectine pugnas,
Obstupuit, prorsusque parem confessus Apollo est.
Proximus huic autem, vel (ni veneranda senectus
Obstiterit) fortasse prior, canit arma virumque
Vergilius, cui rure sacro, cui gramine pastor
Ascræus, Siculusque simul cessere volentes:
Quem non tabifico mordax attingere Livor
Dente queat, Livor tandem & Sandalion ausus
Carpere, cum dominam asseruit sua forma Dionen.
Excipiunt gemini procul hos, longeque sequuntur
Qui septem Cadmea vocent ad mœnia reges.
Hunc Phœbea Claros, Cumæa Neapolis illum
Protulit; hic elegis etiam tua funera Lyde
Flet pius; herois ille audax versibus effert
Magnanimum quoque Peliden; hic denique magni
Instar habet populi, pendentem ad verba Platonem.
Ille

Ille etiam silvis partum sibi prædicat aurum.
Ecce alii primo tentatum remige pontum,
Palladiamque ratem, tabulasque dedere loquaces,
Quorum Threicio personam primus ab Orpheo
Accepit genitus Miscelli gente salubri:
Alter Alexandri Niloridas abnegat arces
Exosus natale solum, tumidamque Colosso
Solis, & irriguam pluvio Rhodon expetit auro.
Hujus in Ausonio vestigia pulvere Varro
Pone legit, linguæ haud opulens, ut barbara Narbo,
Ut quem parvus Atax Latiæ transcripserat urbi.
Atque idem imparibus proprios exponit amores,
Leucadiamque suam numeris, succedere magno
Aruncæ quondam frustra conatus alumno.
Nam te, Flacce, sinu sulcantem cærula pleno,
Heu juvenum cursu excussit mors sæva, priusquam
Æsonides Pagasas, patriamque revectus Jolcon.
At tibi Dædaleos monitus, Heliconie vates,
Qui sequeris, neque ventosis in nubibus alas
Expandis, neque serpis humi, sed præpete lapsu
Ceu medium confine teris, quo carmine dignas
Addiderim tandem, quove ore aut pectore laudes?
Scilicet huic patriis pecudes in vallibus olim
Servanti, cunctæ sese indulxere videndas
Aonides, laurumque viro, vocemque dedere,
Qua superum caneret stirpem, præceptaque morum,
Descriptosque dies operum, clypeumque tremendi
Herculis, & veteres Divum genus Heroinas.
Ergo & Chalcidico vatum certamine quondam
Rettulit auratum tripoda, & (si vera minores
Audimus) cantu magnum quoque vicit Homerum;
Moxque dolo extinctum, mersumque ad littora tristis
Delphinum vexere chorus, nec defuit index
Turba canum, medioque darent qui corpora fontum
Mersa mari, & meritam placarent mortibus umbram;
Ossaque fatali tellus Minyæa sepulchro
Nunc habet, annosæ conspectu inventa volucris.
Nec quæ magnanimum nodosæ robore clavæ

In-

Inſtruit Alciden, nullum nomenque decuſque
Conciliat ſterili Piſandria Muſa Camiro.
Nec qui biſſenos iterum memorare labores
Audet, & a primo vatum figmenta priorum
Uſque chao repetit, non ſaltem laudibus æquet
Aſcræum, Clariumque ſenes; neque Chalcidis alumnum
Euphoriona tacet, vario qui perſonat ore
Mopſopiam, neque Tyrtæi Lacedæmona cantu
Victricem ſe ferre pudet, licet impare greſſu
Tenderet: adde novis mutantem corpora formis
Parthenium, pictique notantem lumina mundi
(Namque hoc præcipue ſe carmine jactat) Aratum,
Cui cor ab intonſi fax uſque accenſa Philini
Urebat miſtum, quem terra Ciliſſa recepit,
Et portentoſo celebrem dedit eſſe ſepulchro.
Nec te quem Colophon tulerit Nicandre, tacebo,
Pæoniis celebrem ſtudiis, qui nigra venena
Prodis, & emiſſas ſerpentum fauce ſalivas;
Tum medicam ſubjungis opem; prædicere finem
Morborum, & tacitas gnarus deprendere cauſſas.
Atque idem pia rura ſonas, dulciſſima miſcens
Auſtero figmenta operi: ſed luſtra ferarum
Scrutatur, captat volucres, prolemque natantum,
Mox dat habere Pio gratiſſimus Antonino
Oppianus, docti prædives honore laboris.
Pingit & exiguis totum Dionyſius orbem
Terrarum in tabulis: ſed non & prælia Bacchi
Nonnus in exigua potuit contexere tela.
Battiades Hecalen ſonat, & Marathonia geſta
Celſior aſſueto, cauſſaſque ætate latentes
Prodit, & undenos molles pede cantat amores:
Et nunc ingratum tenebroſus devovet Ibin,
Nunc Superos celebrat, nunc triſtibus ardet jambis,
Nunc humili premitur ſocco, nunc ille cothurno
Altior aſſurgit, centumque poëmata pangens
Diſſipat in varios Heliconia flumina rivos.
Sed Tiberim dominum rerum, mundique potentem
Ambigitur, ſitne tener Sulmonis alumnus

Nobilitet magis, an verò tibi Roma pudori
Sit potius, Getica sic semisepultus arena,
Proh dolor, exul, inops, nimium quia forsan amico
Lumine Cæsareæ spectaverit ora puellæ.
Ille novas primò facies transformat ab ævo:
Ille Cupidineas versu canit impare flammas:
Involuitque novum dubiis ambagibus Ibin:
Vel dat amatricum dictatas ore tabellas:
Vel miser exilium cycneo gutture deflet:
Temporaque & caussas Romani digerit anni,
Vel memorat pisces, & adhuc ignara Latinis
Nomina, vel cœlo labentia computat astra;
Et replet astrictas diverso epigrammate chartas:
Consutumque quoque Syrma trahit, suspendit & unca
Nare malos (quorum nunc omnia plena) poëtas,
Indulgens tamen usque sibi: nam prædictus acri
Nimirum ingenio, faciem putat esse decoram
Carminis, inspersus maculet quam denique nævus.
Jam senior triplici vates qui corde superbit
Meonides Italis (ni fallunt visa) secundus
Bella horrenda tonat, Romanorumque triumphos,
Inque vicem nexos per carmina digerit annos,
Arte rudis; sed mente potens, parcissimus oris,
Pauper opum, fidens animi, morumque probatus,
Contentusque suo, nec bello ignarus, & armis,
Quem Rudiis ortum rigidi quæstura Catonis
Ad septemgeminas juvenem deduxerat arces.
Mox comes armorum Fulvi, qui sanguine partas
Scilicet haud dubitat Latiis sacrare Camœnis
Exuvias, dedit Ætolis hostilia campis
Corpora multa neci, longè gratissimus idem
Scipio magne tibi, & Calabris vicinus in hortis
Virtute emeritis: cujus gentile sepulchrum
Mox tenuit, nullo patiens sua funera fletu
Produci, lætusque virûm volitare per ora.
Præterea tragico boat ampullosus hiatu:
Comica lascivo proscenia laxat jambo:
Exponit Satyros, Latioque Evhemeron infert.

Et

Et modò reprensi deflorans carmina Nævi,
Carmina, quæ quondam Fauni, vatesque canebant.
Mox gemet ipse suo natas in littore conchas
Præcultum purgare fimo, & sibi ferre Maronem.
Sed quamquam inprimis docto Verona Catullo
Gaudet, vulnificos elegis qui miscet iambos,
Et sub adoptivum redigit te Clodia nomen:
Parturit & fortem forti quoque carmine Achillem,
Atque urbis proceres multo sale defricat audax,
Cæsareæque notas, & inurit stigmata fronti,
Non nihil Æmilium tamen hæc quoque jactat alumnum,
Texentem tenui Macrum subtegmina filo;
Dum volucres numeris, dum gramina pingit & angues;
Nec qui philtra bibit, nimioque insanus amore
Mox ferro incubuit, sic mentem amiserat omnem,
Ut non sublimi caneret Lucretius ore
Arcanas mundi caussas, elementaque rerum
Doctus, & Arpini tamen exploratus ab ungui.
Scilicet & veteres naturam pandere Graî
Carmine tentarunt celebri, ceu maximus ille,
Ærisonas pedibus qui quondam inductus Amyclas
Insiluit Siculi rapidum cratera camini:
Et cui de vocum tenebris cognomina flenti
Addita, quosque alios studio sapientia dulci
Implicuit cecinitque diu memoranda vetustas.
Emicat Hesperio trifidum ceu fulmen ab orbe,
Qui vix puber adhuc, rudibusque tenerrimus annis
Hæmonios iterat currus, auroque repensum
Hectora, Tartareasque domos, dirumque Neronem.
Orpheaque & meritæ peragit præconia Pollæ;
Lascivitque jocis, ac torrens voce soluta
Dulichias æquare nives, & fulmina tendit,
Quanta Pericleo lepor intorquebat ab ore:
Mox tonat ardenti Pharsalica prœlia cantu,
Ægyptique nefas, primo vix flore genarum
Conspicuus, torvo quem protinus ore secundum
Respexit, captæ vix ausus fidere palmæ
Vergilius, sed iniqua bonis Rhamnusia tantis,

Heu decus hoc orbi invidit, ne vindice ferro
Assereret miseras incesto a principe terras.
Tu felix tamen, o juvenis (nam conscia poenam
Corda levant) felix inquam, licet ille cruentum
Rugiat, & crudas desiccet sanguine venas,
Fronte minax, diraeque instinctus verbere matris.
Macte animo, non te o vates Parnasside lauru
Nequicquam Deus, & cithara dignatus honora est.
Post hunc Sidoniae damnat perjuria gentis
Emeritosque foro, Musis tandem adserit annos
Silius, Ausonio qui quondam fulgidus ostro
Expulit horribilem, vitaque aulaque tyrannum.
Ipse obiit plenusque aevi, natoque superstes
Aspera congenito fixus vestigia clavo.
An taceam Bassum gravido tua dona ferentem
Vespasiane sinu? & fantem Sicula arma Severum?
Aut te Sidonias repetentem Pontice Thebas?
Aut Pelusiaci missum de plebe Canopi
Pulchra suum quem nunc Florentia jactat alumnum,
Gaudentem Stygio dominam junxisse marito,
Magnanimique vagos ducis ostentare labores?
Aut te Niliaca relegentem sidera cura
Bis vates Manli, & Babylonia signa sequentem?
Quosque sibi aequaevos puro vocalior ore,
Ne qua laboranti incumbant oblivia famae,
Naso refert, queruli tangens confinia Ponti?
Et qui Smyrnaeis poterat contendere plectris
Valgius, ut tersi memorat pia musa Tibulli;
Musa sibi primos quae jure adsciscat honores
Imparibus numeris, ni blanda Propertius ora
Solvat, & ambiguam faciat certamine palmam.
Plania materiam teneri dat, & Hostia cantus
Nomine supposito, ceu Galli mima Citheris
Personam falsae lasciva Lycoridos adfert
In scenam & docto clausam se jactat amanti,
Dum miser ipse suo fodiat praecordia ferro.
At non exigui tenuis quoque pagina Calvi
Dissimulat pulchram, sed acerbo funere raptam

Quin-

Quintilium, nec Cous ad hæc non sacra Philetas,
Quamquam est æger, adest; quamquam vestigia lento
Fulta gravat plumbo: nec qui sine amore, jocisque
Jucundum nil esse putat: quid rustica dicam
Jubila pastorum silvis meditata sub altis?
Ut patrias Moschus non inficietur avenas:
Externasque Bion, ut opaca Tityron umbra
Provocet Ausonio Calphurni fistula cantu?
Aërios procul in tractus, & nubila supra
Pindarus it Dircæus olor, cui nectare blando
Os tenerum libastis apes, dum fessa levaret
Membra quiete puer mollem spirantia somnum.
Sed Tanagræa suo mox jure poëtria risit,
Irrita qui toto sereret figmenta canistro.
Tum certare auso palmam intercepit opimam
Æoliis prælata modis, atque illice forma.
Ille Agathoclea subnixus voce coronas
Dixit Olympiacas, & qua victoribus Isthmos
Fronde comam, Delphique tegant, Nemeæque tesqua,
Lunigeram mentita feram: tum numina Divum
Virtutesque, virosque undanti pectore torrens
Provexit, sparsitque pios ad funera questus.
Frugibus hunc, libisque virum Cyrrhæus ab ara
Phœbus, & accubitu mensæ dignatus honoro est:
Panaque pastores solis videre sub antris
Pindarico tacitas mulcentem carmine silvas:
Inde senem pueri gremio cervice reposta
Infusum, & dulci laxantem corda sopore,
Protinus ad manes, & odoro germine pictum
Elysium tacita rapuit Proserpina dextra.
Quin etiam hostiles longo post tempore flammæ,
Quæ septemgeminas populabant undique Thebas,
Expavere domum tanti tamen urere vatis,
Et sua posteritas medios quoque tuta per enses
Sensit inexhausti cinerem invenescere famæ.
Non ego te longe præsignis Anacreon ævi
Transierim bicolore caput redimite racemo:
Cui citharæ cordi, cui nigri pocula Bacchi

Semper, & ancipiti stimulans Amathusia cura.
Nam modo Threicii crinem miraris ephebi,
Nunc Samium celebras (jubet Adrastea) Bathyllum.
Nunc teneram Eurypylen, tenerumq; Megisthea laudas,
Tandem acino passæ cadis interceptus ab uvæ.
Ipse Lyci nigros oculos, nigrumque capillum,
Quamque vides digito nativam inolescere gemmam,
Exactosque canis, pugnax Alcæe, tyrannos,
Æolium docto pertentans barbiton auro,
Arma sed Actææ tua fles sospensa Minervæ.
Sustinet heroi valida testudine pondus
Carminis, & damnans Helenen, laudansque vicissim
Amittit, recipitque oculos tuus Imera civis
Stesichorus, quem trux Phalaris veneratus & hostem est.
Cujus & in labris sedit puerilibus olim
Daulias, & vestrum Musæ cantavit alumnum.
Sed vocat ad lacrimas Cei pia Nænia vatis,
Unum Mnemosyne quondam, præque omnibus unum
Quem coluit, sævæ quem subtraxere ruinæ
Ledæi juvenes, vacuam cui tristis ad arcam
Gratia flet laniata comas, nudata lacertos:
Quique sui vindex fuit & post fata sepulchri.
Ipsi etiam patria pressi brevitate Lacones
Adscitum largo tamen ore Alcmana recensent:
Quem tulit auriferos ostentans Lydia fontes:
Nunc gemit heu tineis artus, & tabe peresum.
At te cui numeros dictat Dea Suada canoros
Ibyce, quique marem tantum meditaris amorem,
Nec Superi, nec avis pygmæa reliquit inultum;
Et nunc Rheginis tua sedibus ossa quiescunt.
Nec vulgare canit dulcis ab Julide Siren
Bacchylides: sed enim lyricis jam nona poetis
Æolis accedit Sappho, quæ flumina propter
Pierias legit ungue rosas, unde implicet audax
Serta Cupido sibi; niveam quæ pectine blando
Cyrenen, Megaramque simul, cumq; Archide pulchram
Cantat Anactorien, & crinigeram Telesippen.
Et te conspicuum recidivo flore juventæ

Mira-

Miratur revocatque Phaon, ſeu munera vectæ
Puppe tua Veneris, ſeu ſic facit herba potentem:
Sed tandem Ambracias temeraria ſaltat in undas.
Quæ toties Gorgo, toties inceſſerat atrox
Famoſam Andromeden, patriaque libidine turpem.
Non illi Praxilla ſuos, prædoctaque Noſſis
Contulerint, Myrtiſque modos; non dulcis Agacle,
Non Anyte, non quæ verſus Erinna trecentos
Caſtalio ceu melle rigat; non candida Myro,
Nec Teleſilla ferox: non quæ canit ægida ſævæ
Pallados effuſum crinem vittata Corinna.
Illam etiam decimo cunctæ accepere ſedili
Pierides ſertumque novem de floribus auro
Contextum nitidis lætæ impoſuere capillis.
Hinc Venuſina favos dulci jucunda ſuſurro
Carpſit apis, ſed acu ferit irritata cruento.
Hæc eadem rigidis Auruncæ in vepribus errans,
Quas Perſi manus, & bilem ſuccenſus Aquinas
Mox legere ſibi: neque enim his metuendus jambo
Certet Echidnæo, licet acrem effuſus in iram
Ore Lycambiadas rabioſo occiderit ambos
Archilochus, medio licet illum in Marte peremptum
Vindicet, & nigro ſit Pythia dura Calondæ.
Nec ferus Hipponax, atro qui felle cruentus
Bupalon & ſtratum morſu laniavit Athenin.
Nec Batius, ſpiniſque Bibaculus aſper acutis.
Multi Bacche tuo proculcavere cothurno
Fortunas regum ambiguas, & ſceptra tyrannis
Extorſere feris, totumque tremore, metuque
Horribiles, totum luctu opplevere theatrum.
Pluraque Palladiæ quondam impendiſtis Athenæ,
Dum ſcena Oedipoden, pavidumque agitaris Oreſten,
Atreaque, & medica percuſſum Telephon haſta,
Oenidæque facem, furiiſque Alcmæona pulſum,
Quoſque alios olidum cantor produxit ob hircum,
Quam, cum barbarico Marathonia ſanguine tellus
Incaluit, multoque obſtructæ funere Xerxen
Thermopylæ tarda refugum videre carina;

Auctorem perhibent Thespin, quem jussa Solonis
Cura cothurnatis jussit descendere plaustris.
Tres porrò insignem sibi defendere coronam,
Æschylus aëriæ casu testudinis ictus,
Quemque senem meritæ rapuerunt gaudia palmæ,
Quemque tegit rabidis lacerum pia Pella molossis.
Invasere locum Pleias septena secundum,
Quippe alios, quos nec centum sit dicere linguis,
Fortunæ nunc quemque suæ famæque relinquam;
Ni Latium Varius tamen objectare Thyesten
Ambiat, atque suum jactet mihi Corduba vatem,
Cujus ad Herculeum tremefacta orchestra furorem est.
Ecce & grandiloquo semet quoque suggerit ore
Accius, & magna conturbat voce canentem
Pacuvius, nitidumque ostentat Musa secundum.
Adde & mordaci quatientes pulpita risu
Eupolin, in medium quem mendax fabula pontum
Cliniadæ manibus puppi deturbat ab alta.
Quique leves nebulas Actææ effuderat urbi
Salsus Aristophanes, compotoremque Cratinum.
Adde novos etiam soccos, exemplaque morum,
Et variæ specimen vitæ: jam grata Menandro
Posteritas, ipsoque volente Philemone palmam
Restituit; longe sequitur quem plurima turba
Haud nostro referenda sono: sed pagina docti
Reddit Athenæi tamen, insignatque futuris.
Claudicat hic Latium, vixque ipsam attingimus umbram
Cecropiæ laudis, gravitas Romana repugnat
Scilicet; & quamvis veterum sit multus in ore
Cæcilius, quamvis jucundi scripta Terenti
Scipio dissimulet, quamvis Plautina Camœnis
Lingua opicis placeat: semper tamen ipsa suorum
Æneadum fugit alma Venus, tantumque togatis
Interdum Afrani grato se indulget honore.
Hos tamen atque alios Volcatius ordine sistit
Sedigitus. mimos sed enim scripsere protervos,
Implicitusque Sophron, risuque Philistio tandem
Perditus, hinc Laberi lascivia, multaque Publi

Cla-

Claruit Ausonio sententia dicta theatro.
Pars quoque Sotadicos ceu prostituere cinædos:
Pars tenues sparsere sales epigrammate multo.
Sed Latio celebres, quem misit Ibëria Marcum,
Romuleumque suis exornans fascibus annum
Ausonius: mitto Hortensi, doctique Catonis,
Qui solus legit quondam, fecitque poëtas.
Mitto & Cornifici lusus, Ticidæque Perillam,
Et Cinnam obscurum, teque ore protervior Anser:
Pammetron hic cecinit, Sillos dedit ille licentes.
Ille Menippeæ joca miscellanea peræ
Infersit: Satyros alius nudavit agrestes;
Et patuere novæ per mille poëmata curæ.
Quas ego, si Pyliæ duplicentur tempora vitæ
Jam mihi, si cunctas nostra in præcordia voces
Fama ferat, rigidoque sonent hæc pectora ferro,
Non amplecti ausim numero, non ore profari
Evaleam tantæve situm indagare senectæ.
Nec tamen Aligerum fraudarim hoc munere Dantem
Per Styga, per stellas, mediique per ardua montis
Pulchra Beatricis sub virginis ora volantem.
Quique Cupidineum repetit Petrarcha triumphum:
Et qui bis quinis centum argumenta diebus
Pingit & obscuri qui semina monstrat amoris:
Unde tibi immensæ veniunt præconia laudis
Ingeniis, opibusque potens Florentia mater,
Tu verò æternam per avi vestigia Cosmi,
Perque patris (quis enim pietate insignior illo?)
Ad famam eluctans, cujus securus ad umbram
Fulmina bellorum ridens procul aspicit Arnus,
Mæoniæ caput, ô Laurens, quem plena senatu
Curia, quemque gravi populus stupet ore loquentem,
Si fas est, tua nunc humili patere otia cantu,
Secessusque sacros avidas me ferre sub auras,
Namque importunas mulcentem pectine curas
Umbrosæ recolo te quondam vallis in antrum
Monticolam traxisse Deam, vidi ipse corollas
Nexantem, numerosque tuos prona aure bibentem:
Vide-

Viderunt socii pariter, seu grata Dianæ
Nympha fuit, quamquam nullæ sonuere pharetræ:
Seu soror Aonidum, & nostræ tunc hospita sylvæ.
Illa tibi, lauruque tuâ, semperque recenti
Flore comam cingens, pulchrum inspiravit amorem,
Mox & Apollineis audentem opponere nervis
Pana leves calamos nemoris sub rupe Pheræi,
Carmine dum celebras, eadem tibi virgo vocanti
Astitit, & sanctos necopina afflavit honores.
Ergo & nocticanum per te Galatea Corinthum
Jam non dura videt: nam quis flagrantia nescit
Vota, Cupidineoque ardentes igne querelas?
Seu tibi Phœbeis audax concurrere flammis
Claro stella die, seu lutea flore sequaci
Infelix Clytie, seu mentem semper oberrans
Forma subit dominæ, seu pulchræ gaudia mortis,
Atque pium tacto jurantem pectore amorem,
Atque oculos canis, atque manus, niveisque capillos
Infusos humeris, & verba, & lene sonantis
Murmur aquæ, violæque comas, blandumque soporem,
Lætaque quam dulcis suspiria fundat amaror.
Quantum addat formæ pietas, quàm sæpe decenter
Palleat, utque tuum foveat cor pectore Nymphe.
Non vacat argutosque sales, Satyraque Bibaces
Descriptos memorare senes; non carmina festis
Excipienda choris, querulasve animantia chordas.
Idem etiam tacitæ referens pastoria vitæ
Otia, & urbanos thyrso extimulante labores,
Mox fugis in cœlum, non ceu per lubrica nisus,
Extremamque boni gaudes contingere metam.
Quodque alii studiumque vocant, durumque laborem,
Hic tibi ludus erit: fessus civilibus actis,
Huc is emeritas acuens ad carmina vires.
Felix ingenio, felix cui pectore tantas
Instaurare vices, cui fas tam magna capaci
Alternare animo, & varias ita nectere curas.
Quod ni blanda meum lactant præsagia sensum,
Ni pietas, ni longus amor, ni vana magistros

Aura suo nimios jubet indulgere favores
Quemque operi, ni me tacita experientia fallit,
Ibit in exemplum natus, mea maxima cura,
Ibit in acta patris, sese tanta indole dignum
Præstabit: lustris nondum tribus ecce peractis
Jam tamen in Latium Grajæ monimenta senectæ
Evocat, & dulci decornat carmina plectro,
Meque per Aoniæ sequitur compendia silvæ,
Ereptans avide montem, jamque instat anhelo.
It jam pene prior: sic, o sic pergat, & ipsum
Me superet majore gradu, longeque relinquat
Protinus, & dulci potius plaudatur alumno,
Bisque mei victore illo celebrentur honores.

RUSTICUS.

In poëta Hesiodi, Vergiliique Georgicon enarratione pronunciata.

Ruris opes saturi, gnavoque agitanda colono
Munera, & omniferæ sacrum telluris honorem
Ludere septena gestit mea fistula canna,
Fistula Mantoæ quam nuper margine ripæ
Ipse renidenti dum dat mihi Tityrus ore,
Hac puer Ascræum repete, inquit, arundine carmen,
Pan ades, & curvi mecum sub fornice saxi
Versibus indulge, medio cum Phœbus in axe est,
Dum gemit erepta viduatus compare turtur,
Dum sua torquati recinunt dictata palumbes.
Hic resonat blando tibi pinus amata susurro;
Hic vaga coniferis insibilat aura cupressis;
Hic scatebris salit & bullantibus incita venis
Pura coloratos interstrepit unda lapillos:
Hic tua vicinis ludit lascivia sub umbris
Jamdudum nostri captatrix carminis Echo,
Felix ille animi, Divisque simillimus ipsis,
Quem non mendaci resplendens gloria fuco
Sollicitat, non fastosi mala gaudia luxus;

Sed

Sed tacitos finit ire dies, & paupere cultu
Exigit innocuæ tranquilla silentia vitæ,
Urbe procul, voti exiguus, sortemque benignus
Ipse suam fovet, ac modico contentus acervo,
Non spes corde avidas, non curam pascit inanem,
Securus quo sceptra cadant, cui dira minentur
Astra, & sanguinei jubar exitiale cometæ.
Non illum fragilis favor, indocilisque potenti
Plebs servare fidem, evectum popularibus auris
Casuro imponit solio; nec ducit hiantem
Huc illuc vanos ostentans purpura fasces.
Non mentem pavet ipse suam, nec conscius omnes
Exhorret strepitus, nec edaci pectora culpa
Carpitur occulte: non opportunus iniqui
Judicio vulgi, aut celsa conspectus in arce
Degeneri patet invidiæ: non ipse vicissim
Obliquo livore macet, fœtusque venena
Æstuat, atque aliena oculis bona limat acutis.
Rure agit in vacuo, spatiisque indulget aperti
Ætheris, aut operi insudans, aut ille supinos
Evadens cursu in montes: hinc scilicet omnes
Gratæ epulæ, nudis Acheloum in pocula palmis
Advocat, excussæque cibos dans brachia silvæ,
Et fessa in duro renovantur membra cubili.
Major quippe venit comitata labore voluptas,
Nec satias dominam, aut fastidia lenta sequuntur.
Ergo neque imbrifero pallens Autumnus hiatu,
Nec malus hunc afflat rabioso Sirius astro,
Sævave Riphææ labefactant frigora brumæ.
Quippe hiemem excipere, & ventos, cœlique ruinam
Suetum, atque œdipedem nec opaco vertice cancrum,
Et Jove sub gelido nocturnos carpere somnos,
Et pede concretas nudo calcare pruinas,
Et perferre sitim, & jejunia solvere glande,
Et lassare feras cursu, & superare natatu
Torrentem; & voluci fossam transmittere saltu,
Et quercum annosam ferro obturbare bipenni.
Tum prædam extorquere lupo, fascique maligno
Su-

Subjecisse humeros, & iniqui pondera rastri
Prædurâ tractare manu, & domitore lacerto
Sub juga cornigeri colla obluctantia tauri
Ducere, & iratis concurrere comminus ursis.
Hinc agilis subit ora vigor, robustaque magno
Pectore vis habitat, fortesque animosa tuentur
Membra tori, & crudo tendunt se robore nervi:
Hinc facies procera, hinc fronti Martius horror.
Quòd si bella vocent, quis ad aspera promptior arma?
Aut quis equum sternacem arctis fregisse lupatis
Acrior? aut fortem mucrone haurire cruorem?
Aut torquere sudem? aut nervo exturbare sagittam?
Aut præpilatis aciem perrumpere contis?
Quis certet duro agricolæ? seu ducere vallum,
Seu sit opus celso præcingier aggere castra,
Seu fronte adversâ tormentum figere ahenum,
Quod tonitru horrifico magnas cæmentitia turres
Ardua fulmineo jaculetur saxa rotatu:
Seu vigil insomnem peragat custodia noctem;
Seu tacitum rapiatur iter, seu parcere parco
Conveniat, si fors lentâ obsidione premantur.
Scilicet his Babylon dextris, Nabathæaque regna
Creverunt: hic Mopsopio delectus ab arvo
Miles, Achæmenium Marathonis in æquore Persen
Contudit: his adjuta viris, se Romula tellus
Imposuit mundo, & rerum tractavit habenas.
Nunc agè, quæ studia agricolis industria fulcit
Extudit, atque operum quanta experientia, dicam.
Protinus extremo dum jam Boreas autumno
Incubuit terris, primo cum frigore castæ
Labuntur frondes, maternaque brachia linquunt,
Nec cariem cæsæ formidant robora silvæ:
Ecce sagax tacitam venientis rusticus anni
Curam corde coquit; qua bubus ab arbore plaustrum
Dedolet, unde juga & curvum fabricetur aratrum.
Nec mora, quin veteris truncata cacumina fagi,
Chaoniæque cadant quercus, nudataque ramos
Ulmus & audaci laurus sonet icta securi.

Qua-

Quarum quæque novam, fumo explorata calenti,
Vertitur in faciem, diversaque munia tractant.
Continuo auditus gruis inter nubila clangor
Agricolam citat, & crista spectabilis alta
Auroram gallus vocat applaudentibus alis.
Excitat ille operum socios, simul horrida cantus
Terga rudi centone fovet capitique galerum
Induitur, crudusque operit vestigia pero:
Hinc saturos jungens loris ad aratra juvencos
Increpitat stimulo, & cantu minuente laborem
Prælongis ferrata terit dentalia sulcis,
Ac late elicibus collectos exprimit imbres:
Jejunamque fimo tellurem, & rudere pascit.
Tum plenum farris læva servante canistrum
Semina dispensat parca Cerealia dextra:
Quæ ne jacta avidæ populentur grana volucres,
Et prædam sublime ferant, it pone minutus
Sarcula parva tenens puer, & frugem obruit arvo.
At cum se Eois jam vespertinus ab undis
Extulit Arctuτus, cum versicoloribus ardet
Terra comis, rutilosque interuiret herba colores,
Daulias & Getici tandem secura mariti
Ales adest, plausuque larem, cantuque salutat.
Rursum invadit opus, stivæque innixus, adunco
Pone nigrescentes proscindit dente novales:
Quas rapidi soles urant, gelidæque pruinæ.
Mox ubi jam sapiens cœpit frondescere morus:
(Ante quidem sapiens, nunc ambitiosa, nec ullum
Quæ pariat pomum, sed serica pensa ministret)
Ille aliam atque aliam culturam dulcis agelli
Pertentans, truncos plantariaque infodit arvo,
Nec pictas lugubre fabas, nec pabula parcit
Vervacto mandare putri; glebasque bicorni
Persequitur ferro, & secat insuperabile gramen:
Et montem cædit scrobibus, fortique bidente
Terga soli frangit; Bacchæaque semina rectum
Explicat in quincuncem, & differt ordine longo:
Atque iterum, atque iterum terra capita ima frequentat,

Et

Et ramos tondet falce, atque impune fluentem
Compescit vitem fingens, & robore fulcit
Deciduam, caræque hærentem in pectore matris
Acclinat sobolem sulco, juxtaque propagat:
Aut ipso durus genitricis ab ubere flentis
Abscisam rapit atque alio traducit alendam.
Quid dicam? externis cum se vernacula succis
Robora nobilitant, peregrinaque segmine duri
Accipiunt trunci, aut discreto germina libro.
Namque oculis oculos, non blandi tempora veris
Jungere, sed mediis gaudet fervoribus æstas,
Æstas congestos Cereris tritura maniplos,
Æstas absconsum siliqua excussura legumen,
Æstas, qua grandes expectant horrea messes,
Dum coacervatas eventilet area fruges,
Tum sola pulverei pinguescunt arida campi,
Solvunturque putres glebæ, ac peritura lupini
Germina parturiunt; tum clivo rauca sonantes
Eliciuntur aquæ, præcepsque recumbit agro fons.
Post ubi jam medio vestigia librat in axe
Ensifer Orion, croceoque insignis amictu
Adspicit Arcturum pulsa Pallantias umbra,
Sentibus horrentes aperit jam vinea sepes,
Aureolamque metit lectis de vitibus uvam
Vinitor, & fœtos rubicundo nectare fructus;
Quos conjunx, quos Virgo comes par vertice matri
Aut cista exportant, aut rasilibus calathiscis.
Nec sentitur onus: studio levat ipsa laborem
Sedulitas; quin frugiferos curvantia ramos
Poma sinu, baccasque ferunt, ficumque, nucemque.
Nec nihil addit hiems; nigros tum laurea fœtus
Exuitur, tum myrta legunt, glandemque caducam,
Glaucaque Palladiæ distringunt brachia silvæ,
Nocte autem ad lychnos aut junco texit acuto
Fiscellam, aut crates virgis, aut vimine qualos
Rusticus, infinditque faces & robora valli,
Dolia quassa novat, ferramentisque repellit
Scabritiem, tritaque docet splendescere cote.

Nam

Nam quid delicias memorem? quamque alta labori
Otia succedant? jam primum obsessa pruinis
Cum juga floriferi regelaverit aura Favoni,
Suave serenato rident vaga sidera coelo.
Suave ciet tardos per sudum Luna juvencos,
Ipsa quoque ætherei melius nitet orbita fratris,
Terque quaterque manu madidantes nectare crines
Exprimit, & glebas fœcundis roribus implet,
Vecta Medusæo Tithonia præpete conjunx.
Alma novum tellus vultu nitidissima germen
Fundit. & omnigenis ornat sua tempora gemmis.
Idalio pudibunda sinus rosa sanguine tingit,
Nigraque non uno viola est contenta colore,
Albet enim, rubet, & pallorem ducit amantum.
Ut sunt orta, cadunt, nive candidiora ligustra,
Nec longum durant calathos imitata patentis
Lilia, sed longum stant purpurei Amaranti.
Hic Salaminiaci scribunt sua nomina flores,
Hic gratum Cereri plerumque sopore papaver
Oscitat, hic inhiat sibimet Narcissus: at illic
Corycios alit aura crocos notumque theatris
Aëra per tenerum flatu dispergit odorem.
Nec jam flammeolæ connivent lumina calthæ,
Nec melilotos abest: Tyrium seges illa ruborem
Induit; hic vivo cespes se jactat in auro;
Hæ niveos, hæ cyaneos superare lapillos
Contendunt herbæ, vernantque micantia latè
Gramina per tumulos, perque umbriferas convalles,
Perque amnis taciti ripas, atque omnia vincunt.
Omnia luxuriant, & amica luce coruscant.
Parturiunt stipulæ frugem & genitalibus auris
Pervia, turgescunt lactentibus hordea culmis.
Palmes agit rupto lacrimantes cortice gemmas,
Seque rudes primis monstrant in vitibus uvæ.
Dulce virent teneræ modo natæ cacumina silvæ,
Succrescuntque piæ pullorum examina matri.
Ipsa sibi ignotas miratur adultera frondes
Arbor, & ascitis nativas inserit umbras.

Au-

Auricomæ jubare exorto de nubibus adsunt
Horæ, quæ cœli portas atque atria servant.
Quas Jove plena Themis, nitido pulcherrima partu
Edidit, Ireneque, Diceque, & mixta parenti
Eunomie, carpuntque recentes pollice fœtus.
Quas inter Stygio remeans Proserpina regno,
Comptior ad matrem properat: comes alma sorori
It Venus; & Venerem parvi comitantur Amores,
Floraque lascivo parat oscula grata marito.
In mediis, resoluta comas, nudata papillas
Ludit, & alterno terram pede Gratia pulsat.
Una choros agitat Nais, decurrit Oreas
Monte suo: linquunt faciles juga celsa Napææ.
Nec latitat sub fronde Dryas; non jubila Fauni
Fundere, non junctis Satyri dare sibila cannis,
Nec querulæ cessant tenerum tinnire volucres.
Fluctibus Halcyone, densa philomela sub umbra,
Canus olor ripis, tecto vaga plorat hirundo.
Lene susurrat apis, plenoque saporibus alveo
Candida multiforæ solidat fundamina ceræ:
Colludunt per prata greges, atque omne beato
Flagrat amore nemus: juvenem lasciva maritum
Fert equa, fert tergo salientem bucula taurum,
Setigeræque subant matres; decertat amator
Fronte aries; avidos olidum pecus accipit hircos.
Spectant innisi baculis, gaudentque magistri.
Inde ubi prægnantes partu Lucina recenti
Solvit, ut exæquet numero fœtura parentes,
Ipse rudem nec adhuc vestigia certa prementem,
Fert subolem gremio, sed ovem, gracilemve capellam
Enixas humero subit, atque in stramine molli
Componit sensim pastor, stabuloque recondit.
Mox ut convaluere; rubos hæc rupibus altis;
Illa recens campo gramen decerpit aprico,
Aut dulces gelido delibant amne liquores,
Ut sua conclusis ne desint pocula natis,
Utque fluat plenis dives mulsura papillis,
Subrumi expectant hœdique, agnique petulci;

Cornigerasque vocant tremulo clamore parentes,
Bruta gregem plenum densis alit uberibus sus
Exporrecta solo; & grunnitu allectat amico
Fellantes, turpique luto se immunda volutat:
Radices eadem calloso avidissima rostro
Eruit & bulbum, aut madida se pulte saginat.
Flet vitulum mœsta absentem mugitibus altis
Mater & immensam raucis miseranda querelis
Silvam implet; boat omne nemus, vallesque, lacusque.
Illa nigros late lucos; saltusque peragrat,
Crebra gemens, crebra ad montem, stabulumq; revisit.
Tabescens desiderio, non ulla dolorem
Pabula, nec salicum frondes, nec gramina rore
Sparsa levant, non quæ viridi vaga flumina ripa
Perspicuam tenui deducunt murmure lympham.
Prata tener persultat equus, libatque volucri
Æquora summa fuga, aut alti subit aspera montis
In juga, saxosumque amnem pede plaudit inermi;
Cui pulchro micat acre caput, luduntque decoræ
Fronte comæ, vibrant aures; atque orbe nigranti
Prægrandes extant oculi; tum spiritus amplis
Naribus it fervens, stat cervix ardua; qualem
Præfert Marmaricis metuenda leonibus ales.
Ales, quæ vigili lucem vocat ore morantem.
Crescunt spissa toris, lateque animosa patescunt (est:
Pectora, consurguntque humeri, & jam sessile tergum
Spinaque depressos gemino subit ordine lumbos.
Et castigatum cohibent crassa ilia ventrem,
Fundunt se lætæ clunes, subcrispaque densis
Cauda riget setis, & luxuriantia crebræ
Velant colla jubæ, ac dextra cervice vagantur.
Tum tereti substricta genu mollissima flectit
Crura ferox, celsum ingrediens, fremituque superbit,
Grande sonat tornata cavo brevis ungula cornu,
Ingenti referens Corybantia cymbala pulsu.
O dulces pastoris opes! o quanta beatum
Quàm tenet hunc tranquilla quies? ut pectore toto
Lætitiam, totaque fovet bona gaudia mente?

Nem-

Nempe odii, fraudumque expers, exemptus inani
Ambitione, vacansque metu, spe liber, & insons,
Nativo cultu, & gaza prædives agresti,
Ipse sibi vivit nullo sub teste, suoque
Pendet ab arbitrio, suus ipse est censor, & alto
Calcat opes animo, ac regum deridet honores.
Si non Tænareis illi stant fulta columnis
Robora, cælataque altè laquearia subter
Ridet ebur, postesve silex asaroticus ornat,
Nec Maurusiacos pulchræ testudinis orbes
Delphica sustentant, nec docto trita Myroni
Pocula multiplici florent radiantia gemma,
Aut bis in Herculea Milesia vellera concha
Versantur, tenuique fluit lanugine bombyx
Luteolis foliis, pretiosaque fila relinquit;
Textile nec tenero subtegmine fulgurat aurum,
Spirantes referens vultus, quæ Pergamos olim
Artifici descripsit acu, quæ stamina Memphis,
Quæ Tyros, & Babylon radio pinxere sonanti;
At jacet in molli projectus cæspite membra,
Quà cavus exesum pumex testudinat antrum,
Quave susurranti crinem dat aquatica vento
Arbor, & aut calamos, aut fixa hastilia jungit
Cortice, flatque levi casa frondea nixa tigillo,
Quam metuant intrare pavor, curæque sequaces,
Sub qua jucundos tranquillo pectore sensus
Nutrit, inabruptoque fovet sua corpora somno,
Silvarum, & pecoris dominus; stant sedula circum
Turba canes, audaxque Lacon, acerque Molossus,
Dant ignem extritum silices, dant flumina nectar
Hausta manu, dat ager Cererem; nam caseus, aut lac,
Lucorumve dapes absunt; stat rupibus ilex
Mella ferens trunco, plenoque cacumine glandem.
Illi sunt animo rupes, frondosaque tesqua
Et specus, & gelidi fontes, & rosida Tempe,
Vallesque, Zephyrique, & carmina densa volucrum,
Et Nymphæ, & Fauni, & capripedes Satyrisci,
Panque rubens, & fronte cupressifera Sylvanus,

Silenique senes, subdivalesque Ithyphalli,
Et montana Pales, & quo pastore Phenæi
Gaudebant campi, & crinem resoluta Mimallo.
Et qui cornigera bicolores fronte corymbus,
Pampineamque manu tenera quatit Evius hastam.
Semper amor, semper cantus & fistula cordi est,
Semper odorati, Venerisque stipendia flores,
Vitarumque altrix urbi malè nota voluptas.
Talibus in studiis pastor molle exigit ævum.
Post ubi raucisonæ pinna vibrante cicadæ
Increpuere, ardensque metentibus ingruit æstus,
Paulisper tum cessat opus, saxique sub umbra
Prostrati indulgent genio: non mollia pleno
Desunt vina cado, non lacti mixta polenta,
Aut pinguis tergum vitulæ, placidusque sonoræ
Lapsus aquæ, crinemque auræ, frontemque lacessunt.
Inde opus integrant, donec sub nocte coruscent
Flammigero parvæ stellantes clune volucres.
Ecce autem dulces labris pater ingerit uvas
Autumnus, crebræque elisus verbere plantæ,
It per præla latex, puerque examine denso
Exultant lasciva cohors, circumque, supraque:
Ille manu panda pronus bibit, alter ab ipso
Sugit musta lacu crepitantibus hausta labellis.
Hic sua suspensum resupinus in ora racemum
Exprimit, hic socii patulos irrorat hiatus,
Irriguumque mero sordet mentumque, sinusque:
Ebriaque incertis titubant vestigia plantis.
Postquam acris successit hyems, & pendula tectis
Diriguit glacies, larga strue tollitur alte,
Collucetque focus: coëunt vicinia simplex
Una omnes, juvenesque probi, materque severa
Conjuge cum duro, & pueris, & Virgine grandi,
Convigilantque hilares, & prima tempora noctis
Decerpunt, molli curas abigente Lyæo.
Mutuaque inter se ludunt: tum tibia folle
Lascivum sonat inflato, tum carmina cantant.
Carmina certatim cantant: tum tenta recusso
Tym-

Tympana ſupplòndunt baculo, & cava cymbala pulſant,
Et læti ſaltant; & tundunt æribus æra,
Et grave conſpirat cornu tuba flexilis unco,
Conclamantque altum unanimes, tolluntque cachinnos.
Porro autem, quanta eſt differtæ copia villæ,
Quamque penu dives! neque enim vel frugibus hornis
Horrea ſufficiunt, vel odoro dolia muſto;
Teſtaque Palladiis jam non vacat ulla trapetis.
Terga ſuis pendent fumoſo ſordida tigno,
Pertica penſilibus oneratur longa racemis,
Non uvæ arentes, non pruna, & carica deſunt.
Sorbaque cum ceraſis, duroque putamine clauſa
Perſica nux, regumque altas imitata coronas
Meſpila, cumque pyris miſerorum munus amantum
Jam laxum in rugas malum, decoctaque ahenis
Defruta & omphacinus liquor, & lacrimoſa ſinapis,
Et meditata novos Sicyonia bacca ſapores.
Tum ſapa, melque recens, edulcatique lupini,
Et prunæ increpitans balanus, contextaque cannis
Fiſcina lacte madens, & durati ſale fungi.
Annonam facilem vicinus ſuggerit hortus,
Murmur apricantes nivea dant turre columbi,
Expandunt alas, & amicam blanda rogantes
Oſcula, circumeunt inſertantque oribus ora:
Jam vicibus nido incubitant genitrixque, paterque,
Jamque ova excludunt, natiſque implumibus eſcam
Commanſam alternant, roſtellaque hiantia complent.
Adde gregem cortis, criſtatarumque volucrum
Induperatores, laterum qui ſidera pulſu
Explaudunt vigilique citant Titana canore;
Et regnum ſibi Marte parant: quippe obvia roſtris
Roſtra ferunt, crebriſque acuunt aſſultibus iras,
Igneſcunt animis, & calcem calce repulſant
Infeſto, adverſumque affligunt pectore pectus.
Victor ovans cantu palmam teſtatur, & hoſti
Inſultans victo, pavidum pede calcat iniquo.
Ille ſilet, latebraſque petit dominumque ſuperbum
Ferre gemit: comes it merito plebs cetera regi.

Formoso regi, cui vertice purpurat alto
Fastigatus apex, dulcique errore corusco
Splendescunt cervice jubæ, perque aurea colla,
Perque humeros it pulcher honos, palea ampla decenter
Albicat ex rutilo, atque torosa in pectora pendet
Barbaricum in morem: stat adunca cuspide rostrum,
Exiguum spatii rostrum, flagrantque tremendum
Ravi oculi, niveasque caput late explicat aures.
Crura pilis hirsuta rigent, juncturaque nodo
Vix distante sedet; durus vestigia mucro
Armat: in immensum pinnæque hirtique lacerti
Protenti excurrunt, duplicique horrentia vallo
Falcatæ ad cœlum tolluntur acumina caudæ.
Ipse salax totam fœcundo semine gentem
Implet, & oblongo nunc terram scalpturit ungui,
Rimaturque cibos; nunc edita nubila visu
Explorat cauto: non illum squamea tuto
Aggreditur serpens, non raptor ab æthere milvus.
Vocibus interea crebrum singultat acutis
Parturiens conjunx; quæ scilicet ova subinde
Tollit anus, signatque dies, vigilemque lucernam
Consulit, & Lunæ crescentis tempora servans,
Ut primum gallina glocit, numero impare subdit:
Versatisque diu, solers auscultat an intus
Pipiat involucer pullus, teneramque putamen
Pertuderit molli rostro, atque erumpere tentet.
Parte alia bifero plumosam corpore messem
Nutrit; & in crassa satur urinare lacuna
Anser avet, stagnumque super pede remiget udo.
Depictæ cervicis anas, prolemque natatum
Invitans, nunc extat aquis, nunc mergitur alte.
Erigit explicitæ gemmata volumina caudæ
Ambitiosus amans: at ficu & polline gliscit
Pellaci cantu deceptus ab aucupe turdus.
Insidit ramulo turtur, seseque fatigans
Rauca gemit, dulcesque miser suspirat amores,
Flet viduus perdix; quæritur peregrina coturnix,
Inclusi caveis hic cæco cuniculus antro

Excavat, hic septo prægnans lepus errat in amplo,
Capreolique hinulique, & aduncis dentibus apri.
Hic stertunt glires, hic femina fœtat echinus.
Dædala somniferos peragunt examina bombos,
Plenaque captivos servant vivaria pisces.
Scilicet his opibus placide sua corpora curant,
Dulciaque inter se læti tellure magistra
Officia exercent; ut quæ neque ferre recuset
Imperium; neque non grandi mercede rependat,
Si qua laborifero debentur farra colono.
Ille autem & volucri petit ardua sidera mente,
Scrutaturque sagax, quæ sit sententia Divum:
Quid quæque emergens, latitansve, oriensve, cadensve
Stella paret, quid quadruplici celer afferat annus
Cardine, quæ sulcis, quæ sint stata tempora messi:
Quidque pecus vehat Olenium, qua grandine collis
Trux nepa dilapidet, quo turbine surgat Orion,
Quos glomerent imbres, aut pressus Arione delphin,
Pleias &, Arcturusque senex, Hyadesque puellæ:
Unde bibant herbæ divini pocula lactis:
Cur rubigo satis, uredoque vitibus obsit:
Quid nebulas abigat, tempestatesque repellat,
Quod vento ingenium, quæ nubes caussa serenet:
Quidque silens moneat, quidque intermenstrua Phœbe,
Vel cum plena meat, vel cum decrescere rursum
Incipit: ille etiam numeros, legesque dierum
Providus observat: scit enim quid septima portet,
In qua nascentem excepit bona Delia fratrem.
Scit quoque post decimam quid prima, quid altera luces
Injungant operum: quo cives aut vellera lanæ
Demetit, aut gravido maturas mergite aristas;
Aut telam locat uxoris nam pendula in ortu
Posteriore suos etiam nec aranea casses.
Quæ sequitur bona virgultis, inimica serendis
Frugibus: ergo cavet, quod obest, quodque expedit urget:
Novit enim quota connubiis, quota partubus obstet,
Aspiretve dies, quota pinguem emasculet hœdum,
Septaque circumdet pecori, quota jungat amantes.

Et clandestinos jubeat miscere susurros?
Qua ponat canis hirritum, malesuadaque pectus
Cura nimis laceret, qua tristis oberret Erinnys
Nocte magis, secat ille suo sibi tempore lignum,
Dolia degustat; subigit juga ferre juvencum.
De flabris quoque, de pluviâ dulcique sereno,
Aut Lunæ occasus, aut idem consulit ortus.
Tractat opus, si pura micet; sin atra recedat,
Aut quinto directa die, aut medio orbe retusa,
Nec gracili cornu, aut triplici sit culta coronâ;
Tecta subit metuens hiemes: si rubra coruscet,
Tum verò exspectat ventos, nec fallit eundem
Quo Boream cornu, quo Cynthia provocet Austrum,
Consulit & Phœbi flammas an grandinis augur
Palleat, an radiis monstret discordibus imbrem.
An præ se exoriens nubes agat, an niger orbem
Circulus extremum claudens, quà rumpitur, acres
Carceris Æolii moneat consurgere flatus.
Adnotat & cœli faciem; num stella sereno
Æthere lapsa cadat, rapidi prænuncia Cauri,
Conscia num subitâ semet caligine obumbrent
Astra, trahantque hiemem: gemino Thaumantias arcu
Quid ferat, aut curto cùm vix secat aëra gyro,
Et pænè unicolor taurinâ fronte minatur.
Nunc præsepe oculis, nunc Bacchi spectat asellos,
Quique Noton cernit, quique est obversus ad Arcton,
Fulgores, tonitrus, inspersaque vellera cœlo,
Brumalemque diem, & totum semel adspicit annum.
Necnon & nautis ruiturum in carbasa nimbum
Augurat, undisonum si fors mare surrigit Ægon,
Canaque conspergit sale saxa & littora frangit.
Tunc & tristifico reboant montana fragore,
Et repetunt siccum mergi, atque ex æquore clamant.
Ipsa volans sublimè auras, æthramque lacessit
Ardea, colludunt fulicæ, plauduntque gregatæ.
At lasciva lacus alis perstringit hirundo,
Et summas prope radit aquas, ranæque coaxant.
Fusca gradu cornix lento metitur harenas,

Aut fluvium capite, & madida cervice receptat,
Crocitusque gravi pluviam increpat usque morantem.
Clangunt Naupliadæ volucres & pervia pinnis
Nubila conscribunt; incertus in æquore delphin
Difflat aquas; latrant corvi, vocemque resorbent.
Progerit ova cavis patiens formica laborum.
Blanda canis terram pedibus scabit: ore lapillos
Tardigradus prendit cancer, seseque saburrat,
Atque hæret ripæ: densum occinit improbulus mus,
Straminaque exculcat: quia centipedes scolopendræ
Parietibus reptant, aures pigra motat asella.
Dependet bullæ lychno, sitiensque cruoris
Musca redit, summosque proboscide mordicat artus.
Nec longe a tectis apis ingeniosa recedit.
Prunaque concretusque ima cinis hæret in olla:
Carboque pellucet: neque non prænuntiat Euros
Pluma natans, foliumve errans, pappique volantes:
Flammaque cum flectit, cum sese elidit, & ipsis
Vix sedet in stupis, scintillamque excutit udam.
Vos quoque pastores ventos horretis, & imbres,
Cum temere excursans pecus ampla in pascua fertur,
Cumque alacres ludunt agni, calcesque protervos
Subsultim incutiunt inter se, & cornibus hærent;
Aut cum se e pastu vi vix, ægreque revellunt;
Cumque boves liquidi suspectant lumina Cœli,
Olfactantque auras, & succos naribus udos
Crebra trahunt, dextrumque latus consternere gaudent,
Aut lingunt adversa pilos, aut vespere sero
Mugitu ingenti redeunt, caulasque fatigant.
Cum sibi non factos sus dissipat ore maniplos,
Cumque antro lupus exululat, cumque improbus idem
Nec metuens hominum propius consistit, & offert
Se mendicanti similem, ac loca culta pererrat.
Ergo in consilium maria advocat, æthera, terras,
Naturámque omnem; vivitque auctoribus astris
Cura Deum agricola atque animo præscita recenset,
Et rerum eventus sensu præsagit acuto.
Hanc o cœlicolæ magni concedite vitam.

Sic

Sic mihi delicias, sic blandimenta laborum,
Sic faciles date semper opes; hac improba sunto
Vota tenus, numquam certe, numquam illa precabor,
Splendeat ut rutilo frons invidiosa galero,
Tergeminaque gravis surgat mihi mitra corona.
Talia Fesuleo lentus meditabar in antro,
Rure suburbano Medicum, qua mons sacer urbem
Mæoniam longique volumina despicit Arni:
Qua bonus hospitium felix, placidamque quietem
Indulget Laurens, Laurens haud ultima Phœbi
Gloria, jactatis Laurens fida anchora Musis:
Qui si certa magis permiserit otia nobis,
Afflabor majore Deo, nec jam ardua tantum
Silva meas voces, montanaque saxa loquentur.
Sed tu (si qua fides) tu nostrum forsitan olim
O mea blanda altrix non aspernabere carmen,
Quamvis magnorum genitrix Florentia vatum,
Doctaque me triplici recinet facundia lingua.

Præfatio in sequentem Sylvam.

Stabat adhuc rudibus Pagasæo in littore remis
 Quæ ratis undosum prima cucurrit iter:
Dum tamen extremis hærent succincta ceruchis
 Lintea, dum nautas flamina nulla vocant,
Conveniunt Minyæ gemini Chironis ad antrum,
 Qua fugit obliquo garrula lympha pede;
Quaque ingens platanus genialibus excubat umbris:
 Explicat hic faciles rustica mensa dapes;
Crescit fronde thorus, vernant in flore capilli,
 Sed viret Herculeis populus alba comis.
Dat puer Æacides nivea carchesia dextra;
 Sed suus Alcidæ pocula miscet Hylas.
Finis erat dapibus. citharam pius excitat Orpheus.
 Et movet ad doctas verba canora manus.
Conticuere viri, tenuere silentia venti,
 Vosque retro cursum mox tenuistis aquæ.

Jam

Jam, volucres fessis pendere sub æthere pinnis,
Jamque truces videas ora tenere feras,
Decurrunt scopulis auritæ ad carmina quercus,
Nudaque Peliacus culmina motat apex.
Et jam materno permulserat omnia cantu,
Cum tacuit, querulam deposuitque fidem.
Occupat hanc audax, digitosque affringit Achilles,
Indoctumque rudi personat ore puer.
Materiam quæris? laudabat carmina blandi
Hospitis, & tantæ murmura magna lyræ.
Riserunt Minyæ; sed enim tibi dicitur Orpheu,
Nec pueri pietas grata fuisse nimis.
Me quoque nunc magni nomen celebrare Maronis
[Si qua fides vero est] gaudet & ipse Maro.

MANTO.

In Bucolicon Vergilii enarratione pronuntiata,

Est Dea quæ vacuo sublimis in aëre pendens
It nimbo succincta latus, sed candida palmam,
Sed radiata comam, ac stridentibus insonat alis.
Hæc spes immodicas premit, hæc infesta superbis
Imminet, huic celsas hominum contundere mentes,
Successusque datum, & nimios turbare paratus;
Quam veteres Nemesin, genitam de nocte silenti
Oceano dixere patri; stant sidera fronti,
Frena manu pateramque gerit; semperque verendum
Ridet, & insanis obstat contraria coeptis;
Improba vota domans, ac summis ima revolvens
Miscet, & alterna nostros vice temperat actus,
Atque huc atque illuc ventorum turbine fertur.
Viderat hæc domitis tumidam te, Græcia, Persis
Signa quoque Eoum victricia ferre sub orbem;
Viderat & cantu Aonio, eloquiisque superbam
Ire altum, magnumque loqui, cæloque supinum
Insertare caput, nec Dîs te ferre minorem.
Mox fastus exosa graves, cervice coëgit

Fer-

Ferre jugum, & Latiis superatam subdidit armis;
Nec fandi permansit honos: tu namque potenti
Protinus ore tonans, ardentis fulmine linguæ
Cuncta quatis Cicero: Pyliæ non mella senectæ,
Nec jam Dulichias audet conferre procellas;
Sponte tibi virides transcribens Græcia palmas.
Se tamen Aoniæ solatur fronde coronæ.
Deerat adhuc Latio vatum decus, horrida quamquam
Bella, tubasque rudi cantaverat Ennius arte:
Editus ecce Maro, quo non felicior alter,
Seu silvas, seu rura canit, sive arma, virumque.
Namque Syracosiis cum vix assurgat avenis,
Hesiodum premit, & magno contendit Homero.
Ergo age quis centum mihi nunc in carmina linguas,
Immensumque loqui, vocemque effundere ahenam,
Quis mihi det Siculas Latio clangore sorores
Post Geticam superare chelyn? dum te optime vatum
Imbellis pietas audaci promere cantu
Audet, Atlanteasque humeris fulcire columnas.
Unde ego tantarum repetam primordia laudum?
Aut qua fine sequar? facit ingens copia rerum
Incertum: sic frondifera lignator in Ida
Stat dubius, vastæ quæ primum robora silvæ
Vulneret; hic patulam procero stipite fagum,
Hic videt annosam sua pandere brachia quercum;
Illic succinctas caput exertare cupressos,
Metiturque oculis Phrygiæ nemora alta parentis.
Te nascente, Maro, Parnassi e culmine summo
Affuit Aonias inter festina sorores
Calliope, blandisque exceptum sustulit ulnis,
Permulsitque manu quatiens, terque oscula junxit.
Omina ter cecinit; ter lauro tempora cinxit.
Mox aliæ dant quæque tuis munuscula cunis:
Certatim dant plectra, lyram, pellemque pedumque
Dant & multiforam modulanda ad carmina loton,
Et decrescenti compactas ordine avenas.
Dant Pandionias volucres: ter murmure placant
Liventes oculos, ter frontem baccare tangunt.

Ve-

Venit & Elysio venturi præscia Manto,
Manto quæ juvenem fluvio conceperat Ocnum;
Ocnum, qui matris dederat tibi Mantua nomen:
Venit & horrentes quatiens vittamque comasque,
Sanguineamque rotans aciem, sic ora resolvit
Plena Deo, & veras excussit pectore voces:
Dicebam memini, memini, tibi Mantua quondam,
Surge bonis avibus fundata, & fulmine lævo:
Surge, paremque astris contende educere molem,
Pyramidum supra sumptus: proh quanta manet te
Gloria, quam longum senibus celebrabere sæclis?
Nascetur, video, supera tibi missus ab arce
Sidereus vates, alti cui numinis haustum
Mens cœlo cognata ferat, quem grande sonantem
Ne Linus Inachides cantum, atque Oeagrius Orpheus,
Aut mea qui Tyrio construxit mœnia plectro;
Sed vos o Musæ, sed tu mireris Apollo.
Et nunc ecce puer tranquillæ ad lumina lucis
Ille diu promissus adest, vitamque salutans
Has teneris jam nunc mulcet vagitibus auras.
Euge beate puer, sanguis meus, horreat ortus
Græcia tota tuos, lituumque habitura secundam,
Ascra, Arethusa, suis metuant, & Smyrna coronis.
Incipe adhuc gracili connectere carmina filo.
Incipe magne puer, nec vota intexere Diris
Impia, nec Culici gemitum præstare merenti,
Nec te Lampsacium pudeat lusisse Ithyphallum,
Blandaque lascivia epigrammata pingere chartis;
Acmonidas refer, & Bronten, Volcaniaque antra,
Ignivomosque apices montis, raucoque trementem
Murmure Trinacriam, quoties per nubila flammas
Eructat, tentatque latus versate Typhoëus,
Dic Scyllam subitis miseram, quæ se induit alis,
Scyllam quæ nimio flagrans Minois amore;
Ah potuit rigido genitorem invadere ferro
Crudelis: potuit cano spoliare capillo
Crudelis: sed quis duro contendat amori?
Crudelis, sed culpa tua est, tua culpa Cupido.

At-

Atque hæc prima novæ fuerint elementa poetæ.
Hæc fuerint timidæ præludia prima juventæ.
Jam vatem, jam Roma vocat, jam sæva recessit
Paupertas, præstatque piis grata otia Musis.
Tuscus eques: nosco hunc, atavis qui regibus ortus;
Discinctum juvenem terno, & te, maxime princeps,
Purpureos inter proceres, sanctumque Senatum,
Pendentem stare ad numeros atque ora tenentem.
Tu tamen o miseræ nimium vicina Cremonæ,
Quid fles amissum, quid fles mea Mantua campum,
Pascentem niveos herboso flumine cycnos?
Nonne vides, ingrata, tuis quæ præmia damnis
Accumulent Superi, & solatia quanta rependant?
Ipsa en Roma tuo sese quoque jactat alumno,
Jamque Phalanthei resonant pineta Galæsi
Tityre te vacuo meditantem murmur in antro;
Jamque tuam dociles recinunt Amaryllida silvæ,
Nigraque dum raucum tremulis vibrat ab alis
Carmen & epoto canit ebria rore cicada,
Montibus ah solis formosum jactat Alexin
Vocalis Corydon, & Alexin reddit imago.
Ecce autem imparibus dum sibila flectit avenis
Impubis pastor, faciles dum ludit amores,
Aureolo petit hunc malo, lascivaque currit
Ad salices Nymphe furtivo prodita risu.
Sed majora vocant; nunc, o nunc omnis abesto
Impius, & castis linguisque animisque faveto:
Stelligero Deus ille, Deus se fundit ab axe
Æterni mens certa patris, quique omnia nutu
Torquet, Idumææ se virginis inserit alvo
Aurea sparsurus redivivo sæcula mundo.
Tu tamen ante alios felix mea vera propago,
Cui licitum in silvis inter coryleta jacenti
Rimari quid fata parent, quid pulchra minentur
Sidera, quique mihi divini pectoris heres,
Enthea Cumæis incingas tempora vittis.
Verum age jam gelidosque tegant umbracula fontes,
Et foliis cumuletur humus, densisque maniplis
Inspi-

Inspirent flores, vacuoque incisa sepulchro
Candida formosum testetur littera Daphnin,
Daphnin ad astra vocet tenero cava fistula cantu.
Ebrius interea nostri nutritor Jacchi
Silenus molli dormit resupinus in antro,
Ebrius & nimio venas tumefactus alumno.
Securum pueri audaces, atque improba Nais
Invadunt furtim deque ipsis vincla coronis,
Quæ senis e mutilo modo vertice defluxerunt,
Iniiciunt alacres, promissaque carmina poscunt:
Carmina cum silvis totos mulcentia montes.
Jamque tuis Minci glauca sub arundine ripis
Vincitur alterno Corydonis carmine Thyrsis.
Jam repetit querulam Damonis tibia Musam:
Damonis Musam scopuli, pinusque loquuntur.
Sed quid jo tam dulce tibi est Galatea sub undis,
Quam formosa vocet nequicquam ad littora Cyclops?
Infelix Cyclops, sed enim infelicior illo
Gallus, amat, queriturque suam procul esse Lycorin:
Gallus quem rigidæ flevere in montibus orni,
Cujus amorem omnes nequeunt mutare labores:
Gallus quem frustra verbis solatus Apollo est.
Hæc sat erit simas inter cecinisse capellas
Pastorem, tu victricem fer Mantua palmam,
Ecce lacertosi quærunt nova turba coloni
Quo segetes veniant campo, quo sidere tellus
Vertatur, quod sit falcis, quod tempus aratri.
Egredere o silvis juvenis, curruque levatus
Triptolemi Latios fœcunda messibus agros.
Nec cœlebs jam palmes agat, sed reptet ad ulmum
Ebrius, at dulci rubeat nova nupta marito.
Et pater autumnus medio consurgat in arvo
Pomiferum viridi caput alte umbratus amictu,
Atque Acheloë tuum teneat grave dextera cornu,
Stetque catenatas suadens nudare palæstras
Palladis ampla arbos bicoloribus horrida baccis,
Frondibus & versis longum discriminet annum;
Jam lætos inter saltus, frondosaque tesqua.

Hinc

Hinc vitulus primo cui frons protuberet ævo,
Mugitu tenero matrem vocet, inde per herbas
Candida lascivo discurrat bucula saltu.
At quibus assurgunt pleno jam cornua gyro,
Inter se adverso decertent pectore amantes,
Dum rudis exultim florentis in æquore campi
Ludit equus, volucresque fuga prævertere ventos,
Aut tranare amnes, aut cursu evincere montem
Gestit, Olympiacæ rapturus dona coronæ:
Lanigerumque pecus primo propellat Eoo
De stabulis pastor, dum pratis rosida lucent
Gramina, dum teretes per flexa cacumina guttæ
Colludunt: ipsæ hærentes vix rupibus altis
Aspera Cinyphiæ carpant dumeta capellæ.
Tum glomerata cavo fundant se examina saxo,
Halantemque rosam, & tenerorum germina florum
Taurigenæ populentur apes, plenoque recurrant
Poplite: jam lentum teneat fundamina gluten,
Jam portas, arcemque & propugnacula condant,
Ceraque nectareas ducat sexangula cellas:
Aut natos, aut mella legant, fucosque repellant
Turpe pecus, jamque accinctæ civilibus armis
Expediantque manus rostris, & spicula vibrent,
Nocturnoque sonent mussantia castra susurro,
At tu quæ tellus, æstuque geluque laboras,
Cui sacer hybernos Helicon intercipit ortus,
Ne cessa acceptam nostræ submittere laurum,
Nec jam supremi certent de sanguine vatis
Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos, Athenæ.
Quippe Bianoream manet hæc victoria gentem,
Namque meus timido qui rura, & pascua versu
Hactenus excoluit, stimulis tandem acribus actus,
Dediscetque metum, validasque in pectora vires
Contrahet, attonitoque canet fera pectine bella.
Qualis adhuc brevibus quæ vix bene fidere pinnis
Cœpit avis, matrem primò, nidosque loquaces
Circumit, & crebrum patula super arbore sidit:

Col-

Colligit inde animos sensim, & vicina volatu
Stagna legit, terrasque capit, captasque relinquit,
Lascivitque fuga: tandem & sublimia tranans
Nubila, & iratis audens se credere ventis,
In spacia excutrit justisque eremigrat alis,
Ac primum Siculis magnum producet ab oris
Laomedontiaden, undisque & turbine sævo
Auferet in Libyen, quem Dido ignara futuri
(Sic placitum superis) animoque domoque recepter,
Reginæque hospes diri commenta Sinonis,
Mendaces Grajos, vanæ perjuria gentis,
Et populata malis Neptunia Pergama flammis,
Se quoque jactatum referet terraque marique.
Illa avidis bibet ignem oculis, noctemque, diemque
Nutriet infelix velantum pectore amorem,
Venatu tandem in medio Saturnia nimbum
Pronuba diffundet, soloque Hymenæus in antro
Affuerit, nullasque faces mœstum afferet omen.
Fulgoresque dabit nymphis ululantibus æther.
Ipse Jovis monitu Æneas rursum ire per undas
Cogetur vento, rursum Itala quærere regna,
Surgentem Ausoniæ solio impositurus Julum.
At Phœnissa rogum sævo furiata dolore
Incendet moritura, trucesque in vota vocabit
Eumenidas, mox & Phrygium, proh tristia dona,
Ah niveum per pectus aget miserabilis ensem.
Discolor intereà taurino combibet ore
Iris aquas, iterumque antris effundet apertis
Hippotades hyemem, & rapidis ruet æquora ventis,
Zanclæas iterum fessi ejicientur ad oras
Troës, & hospitio fidi accipientur Acestæ.
Hic patris ad tumulum solennes ordine pompas
Dux feret, ac meritos celebrabit littore ludos:
Tum pelagus relegens amisso præside puppis
Vix tandem Euboica lacrimans potietur arena.
Atque ubi fata Deûm vivacis ab ore Sibyllæ
Hauserit, infernas etiam descendet ad umbras,
(O pietas) manesque petet per Averna paternos;

Romanosque suos Lethæi ad fluminis undam
Conferet, & magnos gaudens cognoscet Julos,
Paciferumque ducem, fulvo cui pulchra metallo
Sæcla fluent, cui pressa gravi pede bella jacebunt.
His lætus porta ad socios evadet eburna
Dux Anchisiades, Tuscumque enabit ad amnem.
Necdum parta quies, restant bella aspera, restant,
Et crassus multo stagnabit funere Tybris.
At tibi Castaliis renoventur pectora lymphis
Care nepos, nunc nunc ingenti est ore sonandum
Grande opus a tergo, quis enim alto evincere cantu,
Clamoresque virûm, atque hinnitus speret equorum?
Tu tamen evinces, licitum tibi maxime vatum
Arma, acies, furias, Martem ipsum æquare canendo.
Jamque volans superas Alecto impunè per auras
Tartareum canit, & resides stridentibus hydris
Instimulat, dux ipsa manu Saturnia sæva
Claustra quatit belli, postesque irata refringit.
Jam Latiæ coïere manus, domat aspera duris
Ora lupis sonipes, facilesque in pulvere gyros
Flectit eques, ipsæ alpino de vertice silvæ
Præcipitant, avidæ Phrygios haurire cruores.
Jam rastri pondus rigidum diffingit in ensem
Cædis amor, versique abeunt in pila ligones,
Attritusque cava mutatur casside vomis.
Jamque aurem horrisono rumpunt fera classica bombo,
Armorumque minax perstringit lumina fulgor.
Dumque alacres secum in Martem Cytherejus heros
Arcadas, & missum auspicio Pallanta sinistro
Audacem puerum, melioraque fata sequutos
Tyrrhenos rapit & tantis accingitur ausis;
Ecce furens Rutulus, sævoque instinctus amore
Nequicquam in Phrygiam jaculatus lampada classem
Miratur subitas pelago consurgere Nymphas.
Nec minus irrumpit castris, altàmque cruentus
Dat stragem, fluvioque evadit lætus amico.
Ultor adest, sociosque exponens littore tuto,
Auspicium belli, maternis fulgurat armis

Dar-

Dardanides, totasque in pugnam exsuscitat iras.
O qui sudor equis, qui se alto in pulvere reges
Turpabunt, quanto exurget rubra sanguine tellus!
Nec tuus hasta Deus, nec te tua dextera forti
Mezenti leto eripiet, visque effera mentis;
Sed consors nato accedes tumulique, necisque.
At tu quo nimio spoliorum & laudis amore
Inconsulta ruis? quin servas bellica Virgo
Insidias prius, & venientem respicis hastam?
Tuque miser pone o rapti mala gaudia balthei,
Et cæsi exuvias pueri, invidiamque Deorum
Turne cave; dabis heu pœnas, dabis improbe, & istam
Evandro debes animam, atque ultricibus umbris
Sic tandem Iliacas properans pensare ruinas
Ad Teucros fessis revolat Victoria pinnis.
Grande tamen vobis lethi solamen honesti,
Magnanimi heroës nati felicibus astris,
Afferet Aonius juvenis, cui dia canenti
Facta virûm totis pariter præconia linguis
Solvet fama loquax, cui dulci semper ab ore
Roscida mella fluent, cujusque Acheloja Siren
Gestiet innocuo divina poëmata cantu
Flectere, cui blandis insidet Suada labellis,
Cui decus omne situm cedet stupefacta vetustas,
Ipsa illi, quem vix ducibus largiris, honorem
Sponte feres, totoque assurges Roma theatro.
Hæc ubi veridico fudit de pectore Manto,
Composuit vultum, teneroque arrisit alumno,
Osculaque ore legens sacrum inspiravit amorem,
Afflavitque animam, tenuesque recessit in auras.
Plauserunt hilares ad tanta oracula Musæ.
Plauserunt Nymphæ, quique alto e vertice montis
Affuerat, capripes concussit cornua Faunus.
Et triplices carmen scripsere adamante sorores.
Vos age nunc alacres certatim Etrusca juventus,
Aoniis operata sacris accurrite mecum,
Dædala perpetui visum monumenta poëtæ;
Qualia nec castæ peplis intexta Minervæ

Solenni veteres lustro explicuistis Athenæ;
Picta rubro quoties animantur prœlia cocco.
Nec vetus immensum fuerint quæ sparsa per orbem
Gloria septenâ celebrat spectacula famâ.
Nam neque belligeris Babylon pulsata quadrigis
Mœnia, nec liquido pomaria pendula cœlo
Conferat, aut dextris constructa altaria Delos
Cornibus, aut vasti molem Rhodos aurea Phœbi.
Non Cares, Mausole, tui cælamina busti,
Phidiacum non Elis ebur, non ipsa superbas
Pyramidas jactet lascivi lingua Canobi.
Namque hæc aut valido Neptuni quassa tridenti:
Aut telo Summane tuo traxere ruinam:
Aut trucibus nimbis, aut iræ obnoxia Cauri;
Aut tacitis lenti periere dentibus ævi:
At manet æternum, & seros excurrit in annos
Vatis opus, dumque in tacito vaga sidera mundo
Fulgebunt, dum Sol nigris orietur ab Indis,
Prævia luciferis aderit dum curribus Eos,
Dum ver tristis hyems, Autumnum proferet æstas,
Dumque fluet spirans, refluetque reciproca Tethys,
Dum mixta alternas capient elementa figuras,
Semper erit magni decus immortale Maronis;
Semper inexhaustis ibunt hæc flumina venis,
Semper ab his docti ducentur fontibus haustus,
Semper odoratos fundent hæc gramina flores;
Unde piæ libetis apes, unde inclita nectat
Serta comis triplici juvenalis Gratia dextra.
Et quis jo juvenes tanti miracula lustrans
Eloquii, non se immensos terræque marisque
Prospectare putet tractus? hic ubere largo
Luxuriant segetes: hic mollia gramina tondet
Armentum, hic lentis amicitur vitibus ulmus;
Illinc muscoso tollunt se robora trunco:
Hinc maria ampla patent, bibulis hoc squallet harenis
Littus; ab his gelidi decurrunt montibus amnes,
Huc vastæ incumbunt rupes, hinc scrupea pandunt
Antra sinus, illinc valles cubuere reductæ.

Et

Et discors pulchrum facies ut temperat orbem,
Sic varios sese in vultus facundia dives
Induit, & vasto nunc torrens impete fertur
Fluminis in morem; sicco nunc aret in alveo,
Nunc sese laxat, nunc expatiata coërcet,
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet
Floribus, interdum pulchre simul omnia miscet.
O vatum pretiosa quies, o gaudia solis
Nota piis, dulcis furor, incorrupta voluptas,
Ambrosiæque Deum mensæ! quis talia cernens
Regibus invideat? mollem sibi prorsus habeto
Vestem, aurum, gemmas, tantum hinc procul esto malig—
Vulgus, ad hæc nulli perrumpant sacra profani. (gnum

AMBRA.

In poëta Homeri enarratione pronuntiata.

Spicea si Cereris templo suspensa corona
Donum erat agricolæ quondam; si vinitor uvam
Seposuit Bromio, quoties prædivite cornu
Copia se fudit, placidam si lacte recenti
Pastores sparsere Palem, spumantia postquam
Complerant olidam supra caput ubera mulctram;
Primitias & quisque sui fert muneris auctor:
Cur ego non vocem hanc, aut si quid spiritus olim
Concipit egregium, si quid mens ardua conscit
Rarum, insigne, sibi, si quo se murmure jactat
Lingua potens, cur non totum in præconia solvam
Mæonidæ magni, cujus de gurgite vivo
Combibit arcanos vatum omnis turba furores?
Utque laboriferi ferrum lapis Herculis alte
Erigit, & longos chalybum procul implicat orbes,
Vimque suam adspirat cunctis; ita prorsus ab uno
Impetus ille sacer vatum dependet Homero,
Ille Jovis mensæ accumbens, dat pocula nobis
Iliaca porrecta manu, quæ triste repellant
Annorum senium, vitamque in secla propagent.

Ille Deûm vultus, ille ardua semina laudum
Ostentat populis, ac mentis præpete nisu
Pervolitat chaos immensum, cœlum, æquora, terras;
Vimque omnem exsinuat rerum, vocesque refundit,
Quas fera, quas volucris, quas venti atque ætheris ignes,
Quas maria, atq; amnes, quas Diiq; hominesq; loquuntur.
Quin nudam virtutem ipsam complexus honores
Fastidit vanos, & ineptæ præmia famæ
Despicit exemptus vulgo; ac jam monte potitus,
Ridet anhelantem dura ad fastigia turbam:
Vos age nunc tanti precor incunabula vatis
Divinosque ortus, Clio, dictate canenti:
Muneris hoc vestri, longis siquidem obsita seclis
Fama tacet, centumque Deæ premit ora vetustas.
Iverat Æthiopum solitas invisere mensas
Oceanumque senem, & fœcundæ Tethyos antra
Juppiter, Ætnæoque manum exarmaverat igni,
Contentus sceptris: frontem tranquilla serenat
Majestas, sanctoque nitet pax aurea vultu;
Nimbi, hyemes, tonitruq; procul: rege omne Deorum
Concilium facie, cultuque insigne sequuntur.
Bistoniis Mars instat equis; tu jungis olores
Phœbe Therapnæos; Getica Mars fulgurat hasta;
Contendis tu Phœbe fides, arcusque retendis;
Lyncas agit Bromius; pavos Saturnia pictos;
Tardos Luna boves; animosas Delia cervas;
Gryphas Hyperboreos Nemesis; Cytherea columbas;
Fert pedibus pinnas puer Arcas, crine galerum,
Et chelyn incurvam, atque incurvam sustinet harpen,
Paciferaque duos virga discriminat angues:
Coryton puer Idalius calamosque facemque;
Alcides clavam, & Nemeæi vellera monstri;
Tartaream Pallas galeam, & Phorcynida gestat.
Concordes gemino radiantur Castores astro:
Claviger in semet redeuntem computat annum
Jam dextra Deus, at Saturnum lanea compes
Mulcibero jubet ire parem; nec dextra, Prometheu,
Non tua Caucaseæ meminit ferrata catenæ.

Arma Deos sua quemque decent; nec segnius alti
Numina conveniunt pelagi: rex ipse biformes
Arduus urget equos, sævumque tridente minatur
Eurumque, Boreamque: & vultu temperat Austros.
Solus equo Zephyrus tremulis persultat in undis.
Ipse sinu facilem molli fovet Amphitriten.
Ludunt Nereidum simplex chorus: illa sororem
Provocat, & blando certat superare natatu;
Hæc junctum Delphina regit; premit illa leonem;
Trux vehit hanc aries; olido sedet illa juvenco;
Insultant aliæ monstris, quæ plurima vastus
Subluit Oceanus, scopulisque horrentia Cete
Balænam, Pistrimque, & Physetera marinos
(Si qua fides vero est) efflantem ad sidera fluctus,
Quasdam & semiferi dorso Tritones amico
Excipiunt, bifidæque ligant curvamine caudæ.
Et nunc tortilibus permulcent æquora conchis;
Dulcia nunc flexis cervicibus oscula captant.
It Phorcus pater, it Glaucus, longamque per undas
Canitiem trahit, & Nymphis instantibus instat.
Inousque puer, Glauca cum matre, repulsas
Nunc subter lascivit aquas; nunc improbus extat
Pube tenus, conchasque, & rubra corallia vellit.
Tu quoque non dubio frontem laxare severam
Tandem ausus risu, Proteu; verum una peremptum
Plorat adhuc natum Thetis, & crudelia Divum
Numina, crudeles Parcas miseranda lacessit;
Ac precibus mixtas obliquans sæva querelas,
Exitiique reum citat, & convicia fundit.
Tum vix passa thoro primus accumbere Divum
Procurrit resoluta comas, & pectore nudo,
(Sic dolor ille monet) lævaque amplexa verendi
Genua Jovis, dextraque attentans supplice barbam
Talibus affata est: o qui stellantia nutu
Regna quatis, viden' ut magna de gente Dearum
Sola ego perpetuo (quid enim mea vulnera celem?)
Tabescam luctu, vestrasque infesta profanem
Has epulas? quodnam ob meritum pater optime? certe

Non ego vincla tibi, scis, o, scis ipse parabam
Magne sator, non Corycio tua tela sub antro
Servabat Thetis anguipedi jurata Typhœo.
Nec nunc mortales thalamos, humilemque maritum
Conquerimur: fuerint Parcarum vellera justis
Invida connubiis, liceat timuisse Tonanti:
Quanquam o (sed taceo) cur autem, summe Deorum
Cur meus Æacides Latoja tela cruentat
Te minor? anne etiam sobolem damnavimus ipsæ,
Aut faciem Titani tuam? sed vertice quæso
Me quoque jamdudum in silicem, nec marmora solum
Tristibus æternum lacrimis Sipyleja manent,
Hos certe ingrato cineri, tristisque sepulchris,
(Quando aliud quid sit) genitrix persolvat honores
Si neque perpetuæ saltem illum munere laudis
Dignaris pater, & Lethen parva accolet umbra.
Talia verba refert, genibusque affixa Tonantis
Hæret inexhaustum lacrimans sparsisque capillis.
Jamque Deos omnes dictis, & imagine mœsta
Flexerat in invidiam sensit, vultusque retorsit
Ad Venerem Phœbus: tum Divam pauca moratus
Sublevat omnipotens, verbisque ita mulcet amicis:
Ne credas æterno incisas adamante revelli
Posse Deum leges; stant omnia immota per ævum.
Quæ triplices nevere colus, nec funera nati
Flet Thetis una sui: communes desine casus.
Adnumerare tibi, ac totam hanc circumspice turbam:
Scilicet invenies consortes undique luctus.
Me quoque in his: siquidem transegit Opuntia cuspis
Ductorem Lyciæ, & moribundum in pulvere mersit.
Nec tu digna tamen, fateor (ni fata repugnent)
Quæ tam sæva gemas, quæ mortales Hymenæos
Nerei pertuleris, nec solus Apollinis arcus
Pignora Divarum Phrygiis tamen obruit arvis.
Est etiam cui Memnoniam Pallantias urnam
Imputet, atque adeo tristes ut pectore curas
Excutias, animumque leves, reddetur Achilli
Ingens tantorum pretium (mihi crede) laborum:

Nam

Nam neque Cerbereos rictus, nec Erinnyas atris
Anguibus implicitas, inamœnaque Tartara passus
Elysium tenet, hic magna venerabilis umbra.
Mutatis pulchram auspiciis sibi Colchida junget
Solis & Oceani volventi progener ævo:
Utque Rhodos Solem, Venerem Paphos, atque Cythera,
Junonemque Samus, Cereremque Typhoias Ætne,
Me mea Creta colit: sic nato candida Leuce,
Leuce, quæ Scythicis procul insula personat undis,
Templa tuo ponet: nautis hic ille sub alto
Fata canet luco venturæ nuntia sortis.
Adde, quod & pulchro traditur pulchra marito
Tyndaris Æacidæ stellis fulgentibus ardens:
Meque dabit socerum: thalamis en sternuit istis
Pulcher Hymen, gratasque vices sortita Voluptas
Jam nunc dividuos juveni despondet amores:
Utque tuos artus nunc dulci Gratia nodo,
Nunc Paphie roseis nectit Vulcane lacertis;
Sic illum formosa Helene, formosa Cytæis
Auferet alternum, & lentus festa otia ducet.
Famaque (nec dubita) centeno gutture vestros
Indefessa canet cœloque æquabit honores.
Audiet hos & quem torrenti flammeus astro
Carcinus æstiferis late dispescit harenis,
Et quos Herculeæ summovent orbe columnæ,
Atque hominum primi Blemyæ, quosque altior axis
Cogit Hyperboreos subter duo Triones;
Nulla virum gens, nulla dies, nusquam ulla tacebit
Posteritas, nulla teget invida nube vetustas.
Quippe Deûm sancta nascetur origine vates,
Qui lucem æternam factis immanibus addat,
Qui regum fata, bella canet, grandique tremendas
Obruat ore tubas, cujus vocalia Siren
Pectora, & Aonidum mirretur prima sororum.
Ille tuum, o Theti, Peliden venientibus annis
Dedet honoratum, serisque nepotibus unum
Thessalus exemplum virtutis habebitur heros;
Quondam etiam nostro juvenis de sanguine cretus
Dux

Dux bello invictus, Gangem domiturus, & Indos,
Atque Semiramias fracturus cuspide turres,
Felicem tanto præcone vocabit Achillem.
Et dubitabis adhuc obductæ nubila frontis,
Atque importunas Euris mandare querelas?
Quin audes lætare animum, vultusque priores
Induis, & lætis hilarem te cœtibus infers?
Dixerat: illa oculis jamdudum absterserat imbrem
Læta omnem, æthereo grates agit inde Tonanti,
Instauratque comas, cultusque habitusque decoros
Accipit: hic Divam glaucarum tota sororum
Circumfusa cohors studio excolit; ipsa sibi obstat
Sedulitas: pars multifidi discrimine dentis
Cæsariem comit: molli pars colligit auro
Effusam; pars fingit acu, crinemque lapillis
Spargit Hydaspeis; hæ baccas auribus addunt,
Restituuntque sinus; illa aurea cingula donat;
Donat Erythræis hæc plena monilia conchis.
Lætantur Nereusque pater, grandævaque Doris.
Continuo redit ille decor, suffusaque pulchris
Fax radiat tranquilla genis: procul exulat omnis
Tristitia, insuetam tentant nova gaudia mentem.
Haud aliter verno cum pulsa rosaria nimbo
Frondentis rutilum virgæ spoliantur honorem:
Defluit expirans dominæ cruor, ictaque lapsis
Commoritur foliis halantum gratia florum;
Ast ubi mox clarum jubar aureus exeruit Sol,
Augescunt recidiva novis tum germina truncis,
Lætaque nativas ostentat purpura gemmas.
Jamque implere fidem divini cœperat oris
Æacides thalamo, & templis, & honoribus auctus;
Cum partum ingentem memor extulit Ilithyia.
Hermæo prætenta sinu fuit inclita quondam
Urbs toti prælata Asiæ, Bœbejus illam
Conjugis extinctæ monimentum nobile Theseus
Esse dedit Smyrnes, arcemque in monte locavit
Prospectantem undas semel, & sua tecta tuentem.
Quo flet mœsta silex Niobe, Niobesque sepulchrum:
Hic

Hic placido fluit amne Meles, auditque sub alnis
Ipse tacens antris meditantes carmina cycnos.
Hæc vatem eximium tellus [ita sancta vetustas
Credidit] hæc illum dias in luminis oras
Prima tulit: pater Aonii Deus incola luci
Ductare assuetus thiasos, sacrisque sororum
Responsare choris, & par contendere Phœbo,
Furtivo pulchram implerat Critheida fœtu:
Inde capax nato ingenium, largusque vatendi
Scilicet haustus aquæ primo (si credimus) ille
Vagitu horrisoni sternebat murmura ponti,
Pacabat ventos, mollibat corda ferarum:
Ipsa etiam lacrimas Sipyleja fundere cautes
Destitit audito; reptabat maximus infans
Fluminis in ripa; reptantem mollibus ulnis
Nais arenivagum rapiebat sæpe sub amnem
Ostensura patri. & rursum exponebat in ulva,
Flore breves cinctum, aut apio rorante, capillos.
Vosque Etheocles (ni mendax fama) sorores
Misistis lectas Horarum a fonte puellas,
Flavaque virgineam puero immulsisse papillam
Dicitur Actæo ceu quondam Pallas Erechtheo.
Ipse ut jam certo vestigia ponere nisu,
Utque datum varia voces effingere lingua;
Gaudebat calamos Hybleis jungere ceris,
Dilectos Bromio calamos; gaudebat & uncam
Ore inflare pio, ut digitis percurrere loton:
Grande tamen calami reboant, grande unca remugit
Tibia; sæpe illum vicina Faunus in umbra
Demirans, aures tacitus tendebat acutas,
Et subito puerum Satyri cinxere theatro,
Cum Satyrisque feræ; sed quæ nil triste minentur;
Cumque feris silvæ, sed quæ alta cacumina motent,
Multifidæque sacris adnuerent legibus auræ.
Ipsi qninetiam riguo Pactolus, & Hermus
Certatim affluxere auro, jussosque tacere
Ripa ab utraque suos Mæander misit olores:
Mæander sibimet refluis sæpe obvius undis,

Mæan-

Mæander sub humum pudibundo flumine labens:
Quod puerum ignarus Carpon, dum ludit in unda,
Delicias nati, mox natum merserat alveo,
Infelix genitor: sed venti id crimen amantis.
Verum ubi primævæ dubio se flore juventæ
Induit, ac plenis adolevit fortior annis,
Carmen amat, carmen (proh maxima numina vatum)
Carmen Apollineo tantum modulabile plectro,
Carmen Caucaseas silices, cautemque Sicanam
Quod trahat, & rigidi leges infringat Averni,
Exarmetque Jovis minitantem fulmine dextram.
Jamque insana sacrum vis; insertusque medullis
Extimulat vatem Æacides; jam parturit altum
Mens opus, & magnis animosa accingitur ausis.
Ille tamen quænam ora sui qui vultus Achilli,
Quive oculi, quantus maternis fulguret armis,
Scire avet, ah nimius voti, violentaque fundens
Murmura, terribilem tumulo ciet improbus umbram.
Continuo Sigæus apex concussus in æquor
Procumbit, raucumque gemit Rhœteia contra
Littora, & effusis tremuit ardua fontibus Ide;
Semiustumque cavo Xanthus crinem abdidit antro.
Ecce tuens torvum, nec vati impune videndus,
Phthius honoratis heros adstabat in armis:
Qualis Peliaca Teucros obtriverat hasta
Priamiden versa a Danais dum quæreret ira
Ultor, & heu fluviis miseros, campisque fugaret:
Flammeus ignescit thorax, auroque minatur
Terrifico radiatus apex, in nubila surgit
Fraxinus, & longa rursum Hectora vulnerat umbra:
Ipse ardens clypeo ostentat terramque fretumque
Atque indefessum Solem, Solisque sororem
Jam plenam & tacito volventia sidera mundo.
Ergo his defixus vates, dum singula visu
Explorat miser incauto, dum lumina figit,
Lumina nox pepulit, tum vero exterritus hæsit,
Voxque repressa metu, & gelidos tremor impulit artus:
At juvenem sacer Aonium miseratus Achilles,

Quan-

Quandoquidem, Saturne, tuas inflectere leges,
Haud licitum cuiquam: clypeo excipit, oraque jungens
Inspuit augurium, baculum dat deinde potentem
Tiresiæ magni, qui quondam Pallada nudam
Vidit, & hoc raptam pensavit munere lucem,
Suetus inoffensos baculo duce tendere gressus.
Nec deest ipse sibi: quin sacro instincta furore
Ora movet, tantique parat solatia damni.
Æaciden tamen, Æaciden cœlo æquat, & astris;
Æaciden famæ levat arduus alite curru;
Unum Dardanidis, unum componit Achivis
Æaciden; unum ante omnes miratur, amatque;
Ac primum irarum caussas trepidique tumultus;
Expedit; utque luem neglecta induxerit ægris
Relligio populis; ut regem irritet amantem
Thestorides; ut acerba fremens, vix temperet ipso
Ense puer Thetidis, vix magni sanguine Atridæ
Abstineat, Divæ admonitu; quæ jurgia contra
Dux ferat incensus dictis; quo vulnera Nestor
Melle riget, quantum amisso dux frendeat alter
Munere: quos nato genitrix exoret honores,
Quid doleat Juno; cœlo quid portet ab alto
Insidiosa quies; quæ rex obliquet inertis
Tentamenta fugæ; faciat Laërtius heros
Quantum operæpretium, cum dulcibus aspera miscet,
Cum vaga clamosæ reprimit convicia linguæ,
Cum suadet durent castris, præsagaque monstrat
Fata Deûm: memorat platanum, infantesque volucres
Cum matre absumtas, versumque in saxa draconem:
Quo Pylius fremat ore senex, ut pacta fidemque
Deploret, dextrasque datas; ut fulmina narret
Missa polo; ac pretium ostentet victoribus urbem:
Quæ facies Danaum, cum sese in munia Martis
Accingunt; quantum dux ore, & pectore, & armis
Emineat: tum Pieridas sua numina rursum
Consulit Hectoreasque Agamemnoniasque phalanges
Enumerans ipsos ictro mox fœdere amantis
Committit, victumque rapit Phryga nubibus atris;

Vi-

Victorem Atriden nec opino vulnerat arcu.
Tum pugnam instaurans toto dat funera campo
Haud dubitans alta Tydiden strage cruentum
Dardanio, Lycioque duci, totidemque repente
Objectare Deis, Glauci post munere pulchro
Insignem auratis ostentaturus in armis.
Quid nunc Sidonio tentatam Pallada peplo?
Quid memorem lacrimas Thebeæ conjugis, & te
Parve puer cristas, & cassidis æra timentem?
Teque heros longe gradientem, & torva tuentem,
Quassantemque procul metuendam cuspidis umbram,
Atque ausum corde impavido, solum Hectorà contra
Stare diu? quid te populorum fata duorum
Lancibus æquantem imparibus, rex magne deorum,
Aut miseros tonitru Danaos, & lampade sæva
Terrentem? quid te vallo, castrisque minantem
Priamida armipotens? his rursum adjungitur ardens
Heu precibus nihil, & donis inflexus Achilles,
Exceptusque Dolon, & somno proditus heros
Othrysius, tacitaque aversi nocte jugales,
Qui superent candore nives, qui cursibus æquent
Flamina: mox ipsi ferro, telisque repulsi
Ductores Danaum, clypeoque interritus Ajax
Tutari sociam classem, Iliacumque paratus
Ductorem, & ferrum, & flammam exceptare, Jovemque
Quem cesto tamen Idalio, conjunxque sororque
Implicat & somni facies mentita volucrem,
Dum pater æquoreus fessis adspirat Achivis.
Nec mora, Peliacis cum longe horrendus in armis
Emicat, & nubem belli defensat Achivis
Actorides, ac sanguineo Sarpedona campo
Obruit, heu magni prolem Jovis inde secundis
Elatus rerum, Balium, Xanthumque jugales,
Quos Zephyro peperit geminos Harpyia Podarge:
Et te captivo funalem Pedase collo
Igneus extimulat, Scææque in limine portæ
Concidit, ah tanti nimium securus amici,
Nam quid Panthoiden fœdantem sanguine crines
Illos

Illos, proh dolor, argentoque auroque micantes?
Quid primos querar heroum pro corpore functo
Certatim obnisos inter se haud cedere certos,
Atque animam exanimum funus super exhalantes?
Ecce suum tandem cantor Smyrnæus Achillem
Suscitat, ardentem clypeo, atque Hyperionis orbem
Orbe lacessentem pulchro, & cœlestibus armis,
Ingentique manu Centaurica tela tenentem,
Atque immortales adigentem in prœlia bigas.
Hic vero obversis Victoria remigat alis,
Dum rapit inferias, dum curribus ille, virisque
Atque armis, & equis minitantem infestior implet
Xanthon, & arsuras angustat cædibus undas.
Vix ego nunc si mille sonent mea pectora linguis,
Voxque adamante rigens, atque indefessus anhelet
Spiritus infusum totos Pæana per artus,
Bella Deûm narrem, terram ipsam immane gementem,
Clangentemque polum, Martemque in jugera septem
Porrectum, multoque comas in pulvere mersum,
Ægidaque horrificam, protectamque ægide pectus
Pallada, nil magni metuentem fulmina patris.
Imbellemque Deam Venerem; & te Phœbe tridenti
Summittentem arcus, & te Latonia virgo
Jam pavidam, ac vacua linquentem castra pharetra.
Nec si Castalios ipsis a fontibus amnes
Hauriat os avidum, nec si Pirenida lympham,
Pimplæosque bibat latices, æquare canendo
Hectora sanguineum violentumque ausit Achillem.
Hectora pro patria clarisque penatibus unum
Stantem animis contra, qualis draco pastus amaros
Per brumam succos, venientem expectat iniquus
Pastorem & tumido furiatus felle cruentum
Spectat, hians immane, cavoque advolvitur ingens.
Æaciden autem cædem, & crudele ferentem
Exitium: qualis vasti canis Orionis
Per noctem exercet radios, sævumque minatur.
Jamque illum ante oculos, amborum ante ora parentum
Raptatum Hæmonio circum sua mœnia curru,

Jam

Jam funus Patrocle tuum, Priamumque superbos
Porrectum ante pedes, atque auro supplice victum
Dixerat invictum juvenem, lamentaque sæva
Iliadum, mœstosque rogos, cineremque sepultum;
Cum subito in somnis Ithaci experientis imago
Visa viro, sic ampla humeros, sic pectora fundens,
Sed lethale gerens vulnus: namque inscia nati
Dextera quæsitum per cærula vasta parentem
Protinus æquoreæ virosо trygonos ictu
Perculerat, sive ira Deum, seu fata jubebant.
Atque ait: o magnæ qui princeps debita laudi
Præmia persolvis, qui lenta oblivia sæclis
Excutis, & seros famam producis in annos;
Anne tot exhaustos nobis terraque marique,
Lethæo mersos fluvio patiere labores?
Nec sua reddetur virtuti gloria merces?
Namque licet virtus semet contenta quiescat,
Sola tamen justos virtus adsciscit honores,
Solaque se merito laudum fulgore coronat;
Quinetiam ignaris præferre nepotibus optat
Prima facem, ac monstrare viam, quæ tendat in altum
Culmen, & e celso scandenti porgere dextram.
Quem neque posteritas, neque tangit fama superstes.
Nempe aliis exempla, sibi vitam invidet amens.
Ergo sub Iliacis tractantem prœlia muris
Grajus Achilleis populus donaverit armis:
Tu vero emenso quæ gessi plurima ponto,
Quæque tuli, nullo vates dignabere cantu,
Quem solum vocat iste labor, cui pectore pleno
Defluit illa meæ felix opulentia linguæ?
Incipe, namque adero, & præsens tua cœpta juvabo.
Hæc ait, & pariter somnusque Ithacusque recessit.
Ille novo rursus Musarum percitus œstro
Concinit abjegnæ Danaos compagibus alvi
Occultos, & equi molem, fraudemque Sinonis,
Indiciique metu præclusum pollice fauces
Anticlon Ortygiden; populataque Pergama flammis
Disjectasque rates, patriumque a Pallade missum
Ful-

Fulmen, Oilideenque ignes, & sulfura fixo
Pectore proflantem teque importune Caphareu;
Nec faciles Ciconas, fortunatosque ciborum
Lotophagos; vinoque gravem Cyclopa per antrum
Exporrectum ingens, humanaque frustra vomentem
Mixta mero; inque bovis constrictos tergore ventos;
Et Lamium Antiphaten, & virgam, & pocula Circes;
Cimmeriosque domos, Everidemque locutum
Vera senem; fusoque allectos sanguine manes,
Et maris illecebras; vocemque impune canoræ
Virginis auditam; Scyllamque, avidamque Charybdin;
Lampetienque patri violata armenta querentem;
Immersosque undis socios, ipsumque natantem
Littus ad Ogygies, & Atlantidos antra Calypsus;
Neptunumque iterum, ventosque, undasque cientem;
Leucotheamque piam, Cercyræosque recessus
Hospitio faciles; subitumque in gurgite montem;
Assertumque larem tandem, ultricesque sagittas.
Ergo tegunt geminæ victricia tempora laurus
Vatis Apollinei, geminis ergo arduus alis
Fugit humo, celsumque altis caput intulit astris.
Par Superis, ipsique Jovi, quo nulla rebellis
Spicula livor agat, quo nulla adspiret iniqua
Tempestas foeda Invidiæ: sic eminet extra
Liber, & innocuus, toto sic ille sereno
Perfruitur gaudens, magni ceu purus Olympi
Supra imbres vertex, & rauca tonitrua surgit,
Despectatque procul ventorum prœlia tutus.
Quo nunc divitias animosi carminis ore
Exequar? haud illi plena se conferat urna
Hermus, & aurata radians Pactolus arena,
Et Tagus, & Durius, latebris quodque eruit audax
Dalmata, quodque procul Bessus rimatur, & Astur;
Fusile Callaica quodque in fornace liquescit;
Decolor in toto quodque invenit Indus Hydaspe;
Quemque Rhodos fulvis hausit de nubibus imbrem,
Quodque manu Dea cæca tenet prædivite cornu.
Utque parens rerum fontes, & flumina magna

Suggerit Oceanus terræ, sic omnis ab isto
Docta per ora virum decurrit gratia chartis.
Hinc fusa innumeris felix opulentia seclis
Ditavit mentes, tacitoque infloruit ævo:
Omnia ab his, & in his sunt omnia; sive beati
Te decor eloquii, seu rerum pondera tangunt.
Nam quæ jam variam Memphitis stamen arundo
Separat, aut quæ sic Babylonos texta potentis
Sollicita pinguntur acu, quæ tanta colorum
Gloria, cùm pinnis Zephyri rorantibus adstant?
Quantus honos vocum, quam multis dives abundat
Floribus, & claris augescit lingua figuris?
Sive libet tenui versum deducere filo;
Seu medium confine tenet: seu robore toto
Fortior assurgit: seu vena paupere fertur
Aridius; celeri seu se brevis incitat alveo;
Gurgite seu pleno, densisque opulentior undat
Vorticibus; sive humentes læto ubere ripas
Dædala germinibus variat, majore nec unquam
Sermo potens meminit se majestate loquentem.
Quod si facta virum victuris condere chartis,
Flectere seu mavis orando, & fingere mentes,
Hunc optato ducem: non caussas doctius alter,
Personamque, locumque, modosque, & tempus, & arma,
Remque ipsam expediat, dum nunc jactantior exit,
Nunc contorta ruit, nunc se facundia profert
Simplicior, varia nunc floret imagine rerum.
Dulcius eloquium nulli, nec apertior unquam
Vis fandi fuit, aut quæ mentibus acrior instet.
Indole quemque sua pingit, sua cuique decenter
Attribuit verba, & mores; unumque tenorem
Semper amat, meminitque sui; scit & unde moveri,
Et quo sit prodire tenus, fusumque gubernat
Arte opus, & mediis prima ac postrema revincit.
Nunc teneras vocat ad lacrimas, nunc igneus iram
Suscitat, interdum retrahit, probat, arguit, urget.
Nunc nova suspendunt avidas miracula mentes,
Feta bonis, ipsumque utiliter celantia verum.

Quid?

Quidquid honorato sapiens canit ore vetustas,
Doctaque multijugæ post hunc divortia sectæ,
Hinc haustum, sive infantis cunabula secli;
Seu conspirantes pugnaci fœdere caussas:
Discordemque fidem, & genitalia semina rerum;
Seu potius mundi fines, Divûmque rotatas
Contemplere domos, atque obluctantia cœlo
Sidera: quæ magnum vis tanta Hyperionis orbem
Torqueat; exhaustam reparet quo fonte sororem
Ausam fraternis mediam se opponere flammis,
Et subitis violare diem, lucemque tenebris:
Conscia fatorum cùm mens animaverit astra;
Unde tremat tellus, trifidane impulsa laboret
Cuspide Neptuni, cæcis an terga cavernis
Subdat atrox Boreas, nostrum erupturus in orbem?
Ventorum nunc ille vices, nunc fulminis ortus
Monstrat, & elisis crepitantes nubibus auras:
Curque ruunt imbres, subitus cur lumina fulgor
Sic ferit, ut medium credas discindere cœlum.
Esse Deum, mentem immensam, rerumque potentem,
Cunctaque complexum, stabili qui lege gubernet
Naturam, mundique vices; qui fata solutis
Subjuget arbitriis, qui temperet omnia solus.
Esse animos lethi exortes, sed corpore claudi
Ceu tumulo, quos in varias tamen ire figuras,
Hoc dictante docet tacitæ dux ille cohortis,
Antè ortus memor usque sui, sibique ipse superstes.
Quin & præcelsa rationem sistit in arce
Ceu Dominam; tristes in pectore concitat iras,
Viscera degeneri damnata cupidine passus.
Nec tacet unde æger cruciat dolor, unde rebellem
It furor in rabiem: cur pallent ora timentum;
Genva tremunt; stant corda gelu; stant vertice crines.
Quæ summi sit meta boni; quæve orbita rectum
Signet iter; quo se confundat devius error;
Quot virtus fluat in rivos, quo cardine honestum
Vertatur, rebus quantum fortuna caducis
Præsit, ut humanos toleret mens cruda tumultus.

 Quæ

Quæ cives mensura premat, quo robore leges
Firmentur; plus consilio res crescat, an armis
Publica: quas belli tentet dux callidus artes:
Quam vocum sit amica fides: quam magna gregandis
Relligio numeris; quantis præsagia signis
Consultes, quantum succos rimata salubres
Ardua Pæoniæ valeat solertia dextræ.
Hinc & magniloquis voces crevere cothurnis.
Hinc lasciva datos riserunt compita soccos:
Quique adstricta brevi claudunt epigrammata nodo.
Quin & Apellæos digitis animare colores
Monstrat; Olympiaco quin is dedit ora Tonanti.
Nec faber ille negat, dum nigris mota laborant
Cuncta superciliis, immortalesque sequuntur
Astra jubas; sancta dum majestate tremendum
Excipiunt, magnoque assurgunt numina patri.
Heroumque idem facies, & celsa potentum
Ora Deum, variisque horrenda animalia formis,
Diversasque urbes, positusque, habitusque locorum
Innumeros, sensusque animorum, carmine pulchro,
Naturamque omnem illa ipsa mirante figurat.
Huic aras, huic templa dedit veneranda vetustas.
Hunc ære, hunc saxo, fulvoque colebat in auro:
Hunc unum auctorem teneris præfecerat annis,
Rectoremque vagæ, moderatoremque juventæ:
Hunc etiam leges vitæ agnovere magistrum;
Omnis ab hoc doctas sapientia fonte papyros
Irrigat; hunc proprias olim Gangetica tellus
Transtulit in voces: hujus natalia septem
Quæque sibi rapiunt studiis pugnacibus urbes:
Hunc & Sithonii patientem jura flagelli
Asseruit patrio vindex Ptolemæus ab amne:
Hunc quoque captivo gemmatum clausit in auro
Rex Macedûm; mediis hunc consultabat in armis:
Hoc invitabat somnos, hinc crastina bella
Concipere, huic partos suetus jactare triumphos.
Et nos ergo illi grata pietate dicamus
Hanc de Pierio contextam flore coronam,

Quam mihi Cajanas inter pulcherrima Nymphas
Ambra dedit patriæ lectam de gramine ripæ:
Ambra mei Laurentis amor, quam corniger Umbro
Umbro senex genuit domino gratissimus Arno;
Umbro suo tandem non erupturus ab alveo.
Quem super æternùm staturæ culmina villæ
Erigis, haudquaquam muris cessura Cyclopum.
Macte opibus, macte ingenio, meä gloria Laurens;
Gloria Musarum Laurens, montesque propinquos
Perfodis, & longo suspensos excipis arcu,
Prægelidas ducturus aquas, quà prata supinum
Lata videt Podium riguis uberrima lymphis,
Aggere tuta novo, piscosisque undique septa
Limitibus, per quæ multo servante molosso
Plena Tarentinis succrescunt ubera vaccis.
Atque aliud nigris missum (quis credat?) ab Indis
Ruminat ignotas armentum discolor herbas.
At vituli tepidis clausi fœnilibus intus
Expectant tota sugendas nocte parentes.
Interea magnis lac densum bullit ahenis:
Brachiaque exertus senior, tunicataque pubes
Comprimit, & longa siccandum ponit in umbra.
Utque piæ pascuntur oves, ita vastus obeso
Corpore sus Calaber caveä stat clausus olenti.
Atque aliam ex alia poscit grunnitibus escam.
Celtiber ecce sibi latebrosa cuniculus antra
Perforat; innumerus net serica vellere bombyx.
Ad vaga floriferos errant dispersa per hortos,
Multiforumque replent operosa examina suber.
Et genus omne avium captivis instrepit alis.
Dumque Antenoreï volucris cristata Timavi
Parturit, & custos Capitoli gramina tondet,
Multa lacu se mersat anas, subitaque volantes
Nube diem fuscant Veneris tutela columbæ.

Epicedion in Albierae Albitiae obitum, ad Sismundum Stupham sponsum ejus.

Et merito; quis enim tantum perferre dolorem?
  Aut quis jam miseris temperet a lacrimis?
Sed tamen heu frustra crudelia sidera damnas
  Sismunde, & frustra Numina surda vocas.
Proh dolor! ah quantos rapta pro conjuge fletus
  Ingeminas, quanto perluis imbre genas;
Sollicitasque pios fratres, miserumque parentem,
  Inque tuo tota est vulnere nigra domus?
Nigra domus tota est: flent moesti ad limina cives,
  Flent socii lacrimis & tua damna piis.
Ipse ego qui dudum reges magno ore canebam,
  Dardanaque Argolica Pergama capta manu,
Heu nil dulce sonans taceo jam bella, tubasque,
  Et refero ad nigros carmina moesta rogos.
Ac tecum infaustus vates consortia luctus
  En repeto & querulam pectine plango chelyn.
Nec, Sismunde, tuos gemitus, aegrumque dolorem
  Arceo: sunt lacrimis funera digna piis,
Majus habes vulnus secreto in pectore, quam quo
  Te deceat madidas non habuisse genas.
Nam poteras dudum nulli invidisse Deorum,
  Dum subiit velis aura secunda tuis:
Nunc ubi dira suum vertit Fortuna tenorem,
  Uxor abest, animae portio magna tuae.
Uxor abest, heu, heu; sed qualem nulla tulerunt
  Saecula, nec qualem tempora nulla ferent.
Uni, quicquid habet, dederat Natura decoris.
  Uni etiam dederat Gratia quidquid habet.
Candor erat dulci suffusus sanguine, qualem
  Alba ferunt rubris lilia mixta rosis.
Ut nitidum laeti radiabant sidus ocelli,
  Saepe Amor accensas retulit inde faces.
Solverat effusos quoties sine lege capillos,
  Infesta est trepidis visa Diana feris.

Sive iterum adductos fulvum collegit in aurum,
Compta Cythetiaco est pectine visa Venus.
Usque illam parvi furtim componere Amores
Sunt soliti, & facili Gratia blanda manu;
Atque Honor & teneri jam cana Modestia vultus,
Et Decor, & Probitas purpureusque Pudor;
Casta Fides, Risusque hilaris, moresque pudici,
Incessusque decens, nudaque Simplicitas:
Quæ cuncta in cineres fati gravis intulit hora;
Mors cuncta immiti carpsit acerba manu.
Occidis, Albiera, prima fraudata juventa,
Exigeres vitæ cum tria lustra tuæ.
Occidis amborum correpta ante ora parentum;
Occidis ante tui lumina mœsta viri.
Ah dolor! i nunc & rebus confide secundis,
Quas fortuna levi fertque refertque manu.
Tolle animum, & victo molire ex hoste triumphos;
Laurigerum Morti subiicere caput.
Erige Tænareis radiantia tecta columnis,
Parca tamen rapida te trahet inde manu.
Ingenio, formæ, validæ confide juventæ:
Albiera ecce gravi morte soluta jacet;
Tu mihi nunc tanti fuerit quæ caussa doloris,
Attonito vati, mœsta Thalia, refer.
Annua pelliti referentem sacra Joannis
Extulerat roseo Cynthius ore diem,
Cum celebres linquens Sirenum nomine muros,
Herculeumque petens regia nata torum;
Candida Syllanæ vestigia protinus urbi
Intulerat longæ fessa labore viæ.
Pro se quisque igitur pueri, juvenesque, senesque,
Matresque, & teneræ splendida turba nurus,
Illius adventum celebrant, atque unicus urbis
Est vultus, festo murmure, cuncta fremunt.
Est via, Panthagiam Syllani nomine dicunt,
Omnibus hic Superis templa dicata micant.
Hic domus ætherea perrumpens Lentia nubes
Provehit ad nitidos culmina celsa polos;

Quam prope ridentes submittunt prata colores,
Pictaque florifero germine vernat humus.
Hic, dum cornipedes primi sub carceris oras
Tyrrhenæ expectant signa canora tubæ,
Regia nata leves gaudet celebrare choreas;
Jamque nurus certa brachia lege movent.
Emicat ante alias vultu pulcherrima Nymphas
Albiera, & tremulum spargit ab ore jubar.
Aura quatit fusos in candida terga capillos,
Irradiant dulci lumina nigra face.
Tamque suas vincit comites, quam Lucifer ore
Purpureo rutilans astra minora premit.
Attoniti Albieram spectant, juvenesque, senesque:
Ferreus est quem non forma pudorve movet.
Mentibus Albieram lætis, plausuque secundo
Albieram nutu, lumine, voce probant.
Vertit in hanc torvos Rhamnusia luminis orbes,
Exiguoque movet murmura parva sono.
Tum miseræ lethale favens, oculisque nitorem
Adiicit, solito celsius ora levat.
Tantaque perturbans extemplo gaudia, tristem
Qua pereat virgo quærit acerba viam.
Hic Febrim æthereas carpentem prospicit auras,
Exerere Icarius dum parat ora canis.
Illam Erebo, Nocteque satam comitantur euntem,
Luctusque & tenebris Mors adoperta caput;
Et Gemitus gravis, & gemitu commixta Querela,
Singultusque frequens, Anxietasque ferox.
Et Tremor & Macies, pavidoque Insania vultu,
Semper & ardenti pectore anhela Sitis.
Horridus atque Rigor, trepidæque Insomnia mentis,
Inconstansque Rubor, terrificusque Pavor.
Marmaricæque trahunt dominæ juga curva leones,
Ignea queis rabido murmure corda fremunt.
Vertice Diva feras ardenti attollit echidnas,
Quæ saniem Stygio semper ab ore vomunt.
Sanguinei flagrant oculi, cava tempora frigent,
Colla madens sudor, pectora pallor obit.

Atque animi interpres liventi lingua veneno
 Manat, & atra quatit fervidus ora vapor;
Spiritus unde gravis tetrum devolvit odorem;
 Lethifera strident guttura plena face.
Sputa cadunt rictu, croceo contracta colore;
 Perpetuo naris fluxa fluore madet.
Nulla quies, nullique premunt membra arida somni;
 Faucibus in salsis tussis acerba sonat.
Risus abest; rari squalent rubigine dentes;
 Sordida lunato prominet ungue manus.
Dextera fumiferam præfulgens lampada quassat,
 Sithoniasque gerit frigida læva nives.
Olli templa olim posuit Romana propago;
 Abstinuit sævas nec tamen inde manus.
Sacra illam Actiaco tenuere Palatia Phœbo,
 Quique olim vicus nomine longus erat.
Area quin etiam diræ templa ardua Febris
 Ostendit, Marii quæ monumenta tenet.
Hoc ubi crudelis vidit Rhamnusia monstrum,
 Exacuit sævo lurida corda sono:
Adspicis hanc, inquit, virgo sata Nocte puellam,
 Cujus & hinc radiis ora serena micant?
Quæ gaudet, fati, sortisque ignara futuræ,
 Quam digito, atque oculis densa caterva notat?
Hanc nive tu gelida, rapidis hanc infice flammis;
 Sic opus est; vires sentiat illa tuas.
Dixerat; & pariter gressumque avertit & ora:
 Non oculos poterat jam tolerare truces.
Continuo ardentes stimulis citat illa leones,
 Sæpius & ducto versat in orbe facem.
Interea humentem Noctis variantia pallam,
 Hesperus in rutilo sparserat astra polo.
Albiera in patrios jam candida membra penates
 Intulerat, molli constiteratque toro.
Jam tenero placidum spirabat pectore somnum;
 Venit ad obstrusos cum Dea sæva lares.
Quo Dea, quo tendis? non te lacrimabilis ætas,
 Non te forma movet? non pudor, aut probitas?

Non

Nonne movent lacrimæque viri, lacrimæque parentum?
Mortalem potes, ah, perdere sæva Deam?
Limina contigerat; tremuerunt limina: pallor
Infecit postes, & patuere fores.
Virgineum petiit illa torum, pavidæque puellæ,
Pectore ab obscœno talia dicta refert:
Quæ placidam carpis secura mente quietem,
Et fati, & sortis nescia virgo tuæ;
Nondum sæva meo sensisti vulnera dextræ,
Quæ tibi ego, & mecum quæ tibi fata parant.
Stat vacuus tua Parca colo: moriture puella,
Ne geme: cum dulce est vivere, dulce mori est.
Sic ait, æstiferamque excussit lampada, & acres
Virginis injecit dura sub ossa faces.
Tum lethale gelu invergens, guttasque veneni,
Inserta heu venis, effugit inde necem.
Excitat illa gravi geminos clamore parentes,
Advocat absentem nuntia fama virum.
Vicinæ extemplo matres, trepidæque puellæ
Conveniunt teneras imbre rigante genas.
Jam fera virgineas populatur flamma medullas;
Jam gelida torpent horrida membra nive.
Liquitur infelix: non ars operosa medentum,
Non facta a misero conjuge vota juvant.
Liquitur, & quamquam diræ vestigia mortis
Cernit, & extremum sentit adesse diem,
Corde tamen gemitum premit, & spem fronte serenat,
Tristitiamque acie dissimulante tegit.
Scilicet augeret trepidi ne dura mariti
Lamenta, & curas anxietate graves.
Jam decima infaustam referebat lampade lucem
Cynthius, & picea texerat ora face;
Cum miseræ extremus jam presserat error ocellos;
Fugerat heu vultus, fugerat ore color.
Adspicit illa tamen dulcem moritura maritum;
Illum acie fallente deficiente notat.
Illius adspectu morientia lumina pascit;
Mens illum, & media morte reversa videt.

Quis tibi tunc, Sismunde, dolor? cum virginis artus
Adspiceres anima jam fugiente mori?
Non tamen illa tui, non illa oblita parentum,
Te vocat, & tales fundit ab ore sonos.
Pars animæ, Sismunde, meæ, si conjugis in te
Quicquam juris habent ultima verba tuæ,
Parce, precor, lacrimis; vixi cursumque peregi.
Jam procul a vobis me mea fata vocant.
Immatura quidem morior; sed pura sub umbras
Descendam, & nullis sordida de maculis.
Discedam virgo, facibus nec victa maritis
Cessi; conjugii nil nisi nomen habes.
Est mihi dulce mori, vitamque impendere famæ:
Edita mortali conditione fui:
At nisi nunc morerer, fueram moritura subinde:
Est mihi dulce etiam te superante mori.
Nil mihi jam poterant anni conferre seniles:
Vita brevis, longi temporis instar habet.
Mi dederat teneri leges natura pudoris,
Mi dederat mores cum probitate bonos.
Nil mutari in me cuperes nisi tristia fata.
Humanæ vici conditionis opus.
Vidi ego te summi defunctum munere honoris;
Vidi omnem festa pace nitere domum.
Et nisi me, gemini possunt nil flere parentes:
Parce igitur manes sollicitare pios.
Parce precor lacrimis conjux: sic lætus in auras
Evadet tenues spiritus inde meus.
Mœsta, sed amborum nimis ah nimis ora parentum
Solare; heu nostro torpet in ore sonus.
Heu rapior: tu vive mihi: tibi mortua vivam.
Caligant oculi jam mihi morte graves:
Jamque vale, o conjux, carique valete parentes;
Heu, procul hinc nigra condita nocte feror.
Sic ait; & dulcem moriens complexa maritum
Labitur, inque illo corpus inane jacet.
Corpus inane jacet cara cervice recumbens
Conjugis: heu fati tristia jura gravis.

Hos

Hoc licuit vobis o ferrea pectora Parcæ?
  Credo ego jam Divum Numina posse mori.
Quis nunc, quis gemitus miserorum & verba parentum
  Nesciat in tantis heu repetita malis?
Ora rigat lacrimis frater, rumpitque capillos
  Mœsta soror, teneras & secat ungue genas.
Non secus Hectoreo Trojanæ in funere matres
  Fleverunt scissis publica fata comis.
Implentur clamore lares, clamore resultant
  Atria; luctisonis fletibus aula fremit.
Heu quid agas conjux; quæ vocem in verba relaxes?
  Quo fletu incuses tristia fata miser?
Non lacrimas miserandus habes, non verba dolentum:
  Attonitus pigro torpet in ore sonus.
Extinctæ ingeminas tantum misera oscula, & arcte
  Impedis amplexu frigida membra tuo:
Dilectosque premis vultus, premis ora, nec ullum
  Invenit inclusus pectore luctus iter.
Quoque magis mersum premis alto in corde dolorem,
  Hoc magis ille furit, æstuat atque magis.
Sic magis inclusus furit intra obstacula torrens,
  Quæ si dimoveas lenior inde fluet.
Quin etiam invisæ rupisses vincula vitæ,
  Conjugis ut manes consequerere pios:
Sed prohibent fratres, & blandi cura parentis;
  Sed prohibent socii pectora fida tui.
Jam Virgo effertur nigro composta feretro,
  Desectas humili fronde revincta comas.
Heu ubi nunc blandi risus, ubi dulcia verba,
  Quæ poterant ferri frangere duritiem?
Lumina sidereas ubi nunc torquentia flammas?
  Heu ubi puniceis æmula labra rosis?
Proh Superi! quid non homini brevis eripit hora?
  Ah miseri, somnus, & levis umbra sumus.
Non tamen aut niveos pallor mutaverat artus;
  Aut gelido macies sederat ore gravis:
Sed formosa levem mors est imitata soporem:
  Is nitidos vultus, oraque languor habet.

Virginea sic lecta manu candentia languent
  Liliaque, & niveis texta corona rosis.
Hic, ceu nulla prius fuerint lamenta, novatur
  Luctus, & indignis imbribus ora madent.
Præcedit jam pompa frequens, jam mœsta sacerdos
  Verba canit, sacris turribus æra sonant.
Funerea cives pullati veste sequuntur.
  Et spargunt mœstas ore madente genas.
Densaque pars vidui deplorant fata mariti,
  Atque illum digito, luminibusque notant.
O quantum impexi crines, oculique, genæque
  Noctis habent! quantus nubilat ora dolor?
Quid nunc exsequias celebres, opulentaque dicam
  Munera, quid donis templa referta piis?
Omnis cæratis radiat funalibus ara,
  Omnis odoratis ignibus ara calet.
Æternamque canunt requiem, lucemque verendi
  Sacricolæ, & lymphis corpus inane rigant.
Et tandem gelidos operosi marmoris artus
  Includit tumulus, & breve carmen habet.
Hoc jacet Albieræ pulchrum sub marmore corpus.
  Nulla quidem tantum marmora laudis habent,
Exornat tumulum corpus; sed spiritus astra.
  O quanta accessit gloria lausque polo!

Ad Laurentium Medicem.

Cum referam attonito Medices tibi carmina plectro,
  Ingeniumque tibi serviat omne meum,
Quod tegor attrita, ridet plebecula, veste,
  Tegmina quod pedibus sint recutita meis;
Quod digitos caligæ disrupto carcere nudos
  Permittunt cœlo liberiore frui,
Intima bombycum vacua est quod stamine vestis,
  Sectaque de cæsa vincula fallit ove.
Ridet, & ignavum sic me putat esse poëtam,
  Nec placuisse animo carmina nostra tuo.

Tu contra effusas toto sic pectore laudes
Ingeris, ut libris sit dura palma meis.
Hoc tibi si credi cupis, & cohibere popellum;
Laurenti vestes jam mihi mitte tuas.

Ad eundem, gratiarum actio.

Dum cupio ingentes numeris tibi solvere grates
Laurenti, ætatis gloria prima tuæ,
Excita jamdudum longo mihi murmure tandem
Adstitit arguta Calliopea lyra:
Adstitit, inque meo pretiosas corpore vestes
Ut vidit, pavidum rettulit inde pedem:
Nec potuit culti faciem Dea nosse poetæ,
Corporaque in Tyrio conspicienda sinu.
Si minus ergo tibi meritas ego carmine grates,
Frustrata est calamum Diva, vocata meum.
Mox tibi sublimi modulabor pectine versus,
Cultibus assuerit cum mea Musa novis.

In aridam populum, quæ repente ante domum Laurentii revixit.

Quod rediviva novas diffundit vertice frondes
Quæ Medicam surgit populus ante domum,
(Cui quondam Ogygio fierent cum sacra Lyæo,
Admovit rapidas ebria turba faces)
Quid mirum? Herculeis nam cum Laurentius armis
Æmulus, Ausonios temperet arte lares;
Ipse suas juveni Tirynthius explicat umbras,
Implicet ut meritum lecta corona caput.
Sic quoniam dextro modulatur Apolline carmen,
Ante suas Lauri circumiere comas.
Nunc igitur duplici crines lambente corona,
Se bello ostentet, seque valere toga.

De

De Cane Hebro ad Laurentium Medicem.

Quod canis Heſperio, Medices, tibi miſſus ab Hebro
Terribiles vaſto ſtrangulat ore feras:
Aſt hominem pavido metuit contingere rictu,
Nil mirum: domino convenit ille ſuo;
Sic tua nam ſontes, Laurenti, pœna coercet,
Sic referunt abs te præmia digna pii.

Ad Ponticum.

Pontice vis noſtro cumulum ſuperaddere amori,
Inque dies fieri ſemper amabilior?
Vis mihi vel tenera jucundior eſſe puella,
Vis mihi vel geminis carior eſſe oculis?
Mitte leves numeros, calamo nec parce jocoſo,
Mitte tuæ teſtes carmina nequitiæ.
Si facies, charo fies mihi charior auro,
Et nitido Phœbi ſidere fulgidior.
At ſi non facies, vili mihi vilior alga,
Atque aſini fies ſtercore ſordidior.

In Paulum.

Quæ tu condideras damnavi carmina nuper,
Nec tua damnavi carmina Paule tamen:
Auctor eras, fateor: ſed cum ſunt edita, Paule,
Auctoris non ſunt carmina, ſed populi.

Ad Xyſtum Card.

Tenderet Etruſcam nuper cum Xyſtus in urbem,
Aurea quæ magni ſigna Leonis habet,
Viderat aſſiduis pallentes ſolibus herbas,
Et cava limoſo flumina ſicca ſinu.
Viderat & querulis poſcentem vocibus imbres,
Effuſas populum congeminare preces:

Ergo

Ergo salutiferos suspendit in æthere nimbos,
Dum pergit Lydas Xystus adire domos.
Inde ubi jam lætus mediæ sese intulit urbi,
Obtulit & Tuscis ora serena piis:
Ardua laxato discussit nubila cœlo,
Et liquido arentem nectare pavit humum.
An quisquam neget esse Deum te Xyste, tenentem
Imperium terris, imperiumque polo?

Ad eundem.

Verba dedi Xysto: decet hæc dare dona poëtam,
Æra decet Xystum reddere, verba refert.
Verum habet ille alios: qui dent sibi verba, fatemur,
Æra tamen qui nunc det mihi, nullus adest:

Ad eundem propter aliquos poëtas detractores.

Credebam demens Xystum mihi verba dedisse,
Fallebar: vates nam mihi verba dabant.
Nil queror, insanis mos est dare verba poëtis:
Dii faciant ne sis, Xyste, poëta mihi.

In picturam puellæ.

Ne dubita, picta est quam cernis virgo, sed acres
Hisce oculis flammas ejaculatur amor.
Hisce oculis vocem dedit ars, linguamque negavit.
Heu fuge; sed nulla est jam fuga, vulnus habes.

In Pamphilum.

Mittis vina mihi: mihi Pamphile vina supersunt.
Vis mage quod placeat mittere? mitte sitim.

In Corydonem.

Sum puer exclamas Corydon, subigisque fateri:
In te reclamat sed tua barba; vir es.

In Mabilium.

Innumeræ tibi sunt Mabili in carmine mendæ:
Atque ubi sint quæris? per mare quæris aquam.

De Antonio Tusco poeta, ad Fabianum.

Tuscus ab Orpheo, Fabiane, Antonius Orpheo
Hoc differt; homines hic trahit, ille feras.

In Laurentium Medicem.

Ante erat informis, Laurens, tua patria truncus:
Nunc habet ecce suum te tribuente caput.
Namque tuis nimia est frenata licentia nuper
Legibus: hoc posito quis neget esse caput?
Cæca fuit quondam tua dicta Florentia, sed nunc
Cuncta, oculos illi te tribuente, videt.
Otia namque piis statuisti dulcia musis,
Quas patriæ veros dixeris esse oculos.
Consilium dic esse aures, quo consultis illis
Quod fugit insidias te duce, nare valet;
Cum dederit largas illi tua dextera fruges,
Os habet, hoc totum patria corpus alit.
Impensis, ductuque tuo Volaterra repulsa
Accepit leges; hæc sua dextra fuit,
Pæne puer, lævamque manum, clypeumque dedisti,
Cum tuta a misera seditione fuit.
Præmia certa manent justos, rata pœna nocentes:
Hisce urbem pedibus comprobat ire Solon.
Præterea auratos posito squalore capillos
Compsit, & aurata candida veste nitet.
Hoc decus educti templorum ad sidera sumptus,
Hoc Medicæ præstant ardua tecta domus.
Sic patriam gignis Laurens, educis, & ornas:
Patria sic vero te vocat ore patrem.

In Philippum Fratrem pictorem.

Conditus hic ego sum picturæ fama Philippus;
Nulli ignota meæ est gratia mira manus.
Artifices potui digitis animare colores,
Speratasque animos fallere voce diu.
Ipsa meis stupuit natura expressa figuris,
Meque suis fassa est artibus esse parem.
Marmoreo tumulo Medices Laurentius hic me
Condidit: ante humili pulvere tectus eram.

Ad Laurentium Medicem.

O ego quam cupio reducis contingere dextram
Laurenti, & læto dicere lætus ave.
Maxima sed densum capiunt vix atria vulgus,
Tota salutantum vocibus aula fremit.
Undique purpurei Medicem pia turba senatus
Stat circum; cunctis celsior ipse patet.
Quid faciam? accedam? nequeo; vetat invida turba:
Alloquar? at pavido torpet in ore sonus.
Adspiciam? licet hoc, toto nam vertice supra est:
Non omne officium turba molesta negas.
Adspice sublimi quem vertice fundit honorem,
Sidereo quantum spargit ab ore jubar.
Quæ reducis facies, lætis quam lætus amicis
Respondet nutu, lumine, voce, manu.
Nil agimus; cupio solitam de more salutem
Dicere, & officium persoluisse meum.
Ite mei versus, Medicique hæc dicite nostro;
Angelus hoc mittit Politianus, ave.

Ad eundem.

Invideo Pisis Laurenti, nec tamen odi,
Ne mihi displiceat, quæ tibi terra placet.

In eumdem cum ruri quercea corona frontem redimitum viderem.

Quam bene glandifera cingis tua tempora quercu,
Qui civem servas non modo, sed populum.

In eumdem.

Det tibi Nestoreos, Laurenti, Juppiter annos:
Nestoreum quoniam pectus, & ora dedit.

Eidem.

Cum commissa sibi tellus male fida negasset
Semina, & agricolæ falleret herba fidem:
Protinus optatas patriæ tua dextera fruges
Obtulit, & veterem jussit abire famem.
Nec mora, Piseis commutas sedibus urbem
Servatam, & nimio tempore lentus abes.
Heu quid agis? patriæ, Laurens, te redde gementi:
Non facta est donis lætior illa tuis.
Mœsta dolet, malletque famem perferre priorem,
Quam desiderium patria ferre tui.

In Laurentium, Juliumque Petri filios, fratres piissimos.

Nec tanta Oebalios tenuit concordia fratres.
Nec tanto Atridas fœdere junxit amor.
Implicuit quanto Medicum duo pectora nexu
Mitis amor, concors gratia, pura fides.
Unum velle animis, unum est quoque nolle duobus;
Corque sibi alterna dant, capiuntque manu.
Esse quid hoc dicam Juli, & tu maxime Laurens;
An ne duos una mente calere putem?

In Laurentium Medicem.

Num tibi littorea collectum Anthedone gramen
Divinum excepto pectus & ore dedit?
Nil mortale sapis Laurens, sed pectore cœlum,
Sed cœlum lingua, mente, animoque refers.
Cum referas cœlum, cœlum tibi præmia fiet:
Tu cito parta tamen præmia sero pete.

In Marsilium.

Mores ingenium, Musas, Sophiamque supremam,
Vis uno dicam nomine? Marsilius.

Ad eundem.

O ego si possem laqueo subducere collum,
Et pedicis vinctos explicuisse pedes.
Haud equidem dubitem volucres superare canendo,
Quas aluit campis unda Cayistre tuis.
At nunc Phœbeos inter velut anser olores,
Agrestem rauco gutture fundo sonum.
Sed facile expediar, Medices, fiamque canorus,
Si modo tu dicas Politiane veni.

In eundem.

Celsa triumphatis Medices Florentia Pisis
Invidet: ut dominam se putet ipsa tuam,

In Gaddium.

Delicias tibi Roma suas, Florentia, Gaddi,
Datque suas: o quam deliciosus homo es!

In libellum Elegiarum Naldi poëtæ.

Dum celebrat Medicem Naldus, dum laudat amicam,
Et pariter gemino raptus amore canit.

Tam

Tam lepidum unanimes illi ornavere libellum,
Phœbus, Amor, Pallas, Gratia, Musa, Fides.

In Albieram Sismundi Stuphæ sponsam, fato immaturo ereptam.

Vivebam; fato sum rapta Albiera conjux:
Sismundus vitam reddidit en iterum.
Nam faciem, & claram cælato marmore formam,
Ingenium, & mores carmine restituit.

In eandem.

Viva tibi fueram conjux Albiera semper
Cara quidem; nunc sum mortua cara magis.

In eandem.

Debebam vivens tibi, sed mage, rapta: voluptas
Illa fuit: verum hæc proxima relligio est.

In eandem.

Morte una geminam sum nacta Albiera vitam:
Fama etenim terras, spiritus astra colit.
Fama olim, nunquam sed spiritus occidet: hæc mi
Vita quidem semper vivet, at illa diu.

De eadem.

Quid quereris genitor? vivit tua filia cœlo
Albiera: an ne Deam progenuisse doles?

In Demetrium Cretensem, & Dionysium Paravisinum, Græcorum voluminum impressores.

Qui colis Aonidas, Grajos quoque volve libellos:
Namque illas genuit Græcia, non Latium.
En Paravisinus quanta hos Dionysius arte
Imprimit; en quanto cernitis ingenio.
Te quoque Demetri ponto circumflua Crete
Tanti operis nobis edidit artificem.

Turce quid insultas? tu Græca volumina perdis.
Hi pariunt: hydræ nunc age colla seca.

In puellam morientem.

Quærenti Venerem, diu negasti:
Sed dum mi toties pudet negare,
Tandem occasio justa pernegandi
Inventa est; moreris: vafra es, sagaxque.

Bernardo Bembo Veneto Oratori.

Ut miseros quondam nautas Acheloja Siren
In pœnam traxit carmine blandisono:
Sic, Bernarde, tuo quemvis succendis amore,
Seu quid mente agitas, seu geris, aut loqueris.
Si caussam Veneti tutaris, Bembe, senatusq
Mox Pitho in labris stat veneranda tuis.
Seria si tractas, credam tractare Minervam:
Si joca; dat puros Gratia nuda sales:
Carmina seu cantas; tibi Musæ in pectore cantant:
Sive taces; tacito ridet in ore lepos;
Si gradeeris; placido non dura modestia vultu
Est comes, & dulcis cum gravitate modus.
Blandus honos vestem furtim componit, ovansque
Te circum plena ludit Amor pharetra.
Fronte decor, sedet ore fides, in pectore candor:
Inque tuis omnes sunt oculis Veneres.
Sic nos devincis, nec vinctos Bembe relaxas:
Sic te quisquis adit, mox tua philtra bibit.
Frustra ad te florem Cylleni ferret Ulysses;
Sed pro te optasset linquere vel patriam.

In Panætium Pandothlum.

Tantus amor tuus est in me, tamque omne Panæti
Exemplum veteris vincis amicitiæ

Ut

Ut tibi collatus juvenis Phoceus Orestem
Oderit, & spernat Thesea Pirithous:
Sicanium Pyladen credatur fallere Damon,
Vixque bonum frenis Castora frater amet.
Non tu unam pro me mortem, sed mille subires;
Pro me Sisyphium non fugeres lapidem,
Nunc solum hoc tanto refero mercedis amori,
Quod me abs te solo victum in amore puto.

In Simonettam.

Dum pulchra effertur nigro Simonetta feretro,
Blandus & exanimi spirat in ore lepos;
Nactus Amor tempus quo non sibi turba caveret,
Jecit ab occlusis mille faces oculis:
Mille animos cepit viventis imagine risus,
Ac morti insultans: est mea, dixit adhuc.
Est mea, dixit, adhuc: nondum totam eripis illam:
Illa vel exanimis militat ecce mihi.
Dixit, & ingemuit; neque enim satis apta triumphis
Illa puer vidit tempora, sed lacrimis.

In eandem.

Cum Simonetta decens media jam morte labaret.
Mors illi quidam jam prope, dixit, adest.
Sustulit illa graves oculos, nec territa dixit;
Hanc animam, nobis qui dedit accipiat.
Hactenus, & tacuit; repete hic aevum omne vetustas,
Nil par huic animo, quod referatur, habes.

In eandem.

Hic Simonetta jacet, jacet hic simul omnis Amorum
Turba, jacent omnes Deliciae, & Veneres.

In Archeanassam, Platonis. è Graeco.

Archeanassa mihi meretrix Colophonia nunc est,
Cujus & in rugis insidet acer amor.

Ah miseri a prima tetigit quos illa juventa
  Igne suo: medii vos rapuere rogi.

Sapphus Epitaph. in Timaden. e Græco.

Timados hic pulvis, quam dulces ante Hymenæos
  Excepit nigro Persephones thalamo.
Illius heu fato, cunctæ de vertice amatam
  Æquales ferro subsecuere comam.

Antipatri, in Homerum, e Græco.

Trojam [illegible], Homere, flammis [illegible]
  Urbes gravi livore [illegible].

Ad Galeottum Principem Faventinum.

Cur promissa tibi tuus poeta
Nondum præstiterit, rogas? poeta est.

In Ptolemæi Geographiam e Græco.

Si cœlum e terra spectes, cœlum omne videbis:
Si terram e cœlo, penitus tibi terra patebit.
Nunc terram penitus [illegible] cœlum esse putato.

In Herculem, & Antæum e Græco.

Incaluere animis dura certare palæstra
  Neptuni quondam filius, atque Jovis.
Nec certamen erant operosæ ex ære lebetes;
  Sed quod vel vitam, vel ferat interitum.
Occidit Antæus: Jove natum vincere fas est:
  Estque magistra Pales Græcia, non Libya.

In Nioben Lapidem.

Hoc est sepulchrum intus cadaver non habens,
Hoc est cadaver, & sepulchrum non habens,
Sed est idem cadaver, & sepulchrum sibi.

In

In Mabilium minitantem missurum se fulgur, verosque tonitrus missurum.

Quod fulgur mihi te novum Mabili
Missurum, & tonitrus minare veros,
Nil est: novimus hos nequire esse fictos;
Nam veros tuus esse odor probavit.

In eundem.

Si jam carmina nostra te Mabili
Urgent ad laqueum miser, ut puto,
Ne, quæso, propera mori, tuum ne
Fraudes carnificem suo labello.
Namque est percupidus tui, ac libenter
Is tantum tibi demperit laboris.
Qui? nostin' hominem? negas? at idem est
Aurem qui secuit tibi, Mabili.

In Mabilii inertem maledicentiam.

Ore tibi pauci, sed nulli in carmine dentes
Cum sint, atque illi sint, & putridi & veteres:
Allatras, ut cum nequeas mordere Mabili,
Latratu ostendas te nimium esse canem.

In Mabilium, quod perturbatus respondeat.

Iratus nimium es nobis, sed fero, Mabili:
Urgeris nostris jam, puto, carminibus.
Ipse jocor tecum ridens, sed jure, Mabili:
Quis non rideret carmina, quæso, tua?

In

In Mabilium responsum.

Quod nasum mihi, quod reflexa colla
Demens obiicis, esse utrumque nostrum
Assertor veniam vel ipse: nam me
Nil nasutius est, sagaciusque,
In te dum liceat vibrare nasum.
Nam quis te rogo sic inelegantem,
Insulsum, illepidum videns, ineptum,
Versus scribere prorsus infacetos,
Non centum cupiat sibi esse nasos?
Centum rhinocerotas, atque barros,
Ronchos, auriculas, ciconiasque
Cum splene, & petulantibus cachinnis?
Condas te in patulum licet lupanar,
Mergas te in mediis licet cloacis,
Non cedas olidae licet latrinae,
Quoquo diffugias pavens Mabili,
Nostrum non poteris latere nasum.
Prendam te miser, utque trux molossus
Frangam dentibus imbecille tergum.
Sed nasus superest tibi Mabili,
Curtus, dimidiatus, mutilusque,
In quo pulypus est, miser, vel ipse,
Quo cimex posuit sibi cubile,
Quo tutas culices habent latebras,
Qui jam pervius est adusque frontem,
In quo nidificare vespa possit,
Qui neutro patet indecens hiatu,
Clausus sentibus hic quibus! sed ille
Plenus cassibus est araneorum.
Sed quid te cruciat reflexa colla
Si interdum, quod num parum videtur,
Si pronos statuis, tuos cinaedos?
Si pronum statuent miser Mabili
Mox te carnificis manus, velut nunc
Pronum te statuunt mutoniati?

Atqui tu resupina colla demens
Posthac desine jam mihi exprobrare.
Nam qui pronus obambulas popinas,
Spurcatum caput erigas libenter,
Si pondus sinat herniæ Mabili.

In Violas a Venere sua dono acceptas.

Molles o violæ, Veneris munuscula nostræ,
  Dulce quibus tanti pignus amoris inest.
Quæ vos quæ genuit tellus? quo nectare odoras
  Sparserunt Zephyri, mollis & aura comas?
Vos ne in Acidaliis aluit Venus aurea campis?
  Vos ne sub Idalio pavit Amor nemore?
His ego crediderim citharas ornare corollis
  Permessi in roseo margine Pieridas.
Hoc flore ambrosios incingit Flora capillos,
  Hoc tegit indociles Gratia blanda sinus.
Hæc Aurora suæ nectit redimicula fronti,
  Cum roseum verno pandit ab axe diem.
Talibus Hesperidum rutilant violaria gemmis:
  Floribus his pictum possidet Aura nemus:
His distincta pii ludunt per gramina manes,
  Hos fœtus vernæ Chloridos herba parit.
Felices nimium violæ, quas carpserit illa
  Dextera, quæ miserum me mihi subripuit.
Quas roseis digitis formoso admoverit ori
  Illis unde in me spicula torquet Amor.
Forsitan & vobis hæc illinc gratia venit;
  Tantus honor dominæ spirat ab ore meæ.
Adspice lacteolo blanditur ut illa colore.
  Adspice purpureis ut rubet hæc foliis.
Hic color est dominæ, roseo cum dulce pudore
  Pingit lacteolas purpura grata genas.
Quam dulcem labris, quam late spirat odorem?
  En violæ in vobis ille remansit odor.
O fortunatæ violæ, mea vita, meumque
  Delicium, o animi portus, & aura mei!

A vo-

A vobis saltem violæ grata oscula carpam,
  Vos avida tangam terque quaterque manu.
Vos lacrimis satiabo meis, quæ mœsta per ora,
  Perque sinum vivi fluminis instar eunt.
Combibite has lacrimas, quas lentæ pabula flammæ
  Sævus amor nostris exprimit ex oculis.
Vivite perpetuum violæ, nec solibus æstus,
  Nec vos mordaci frigore carpat hiems.
Vivite perpetuum miseri solamen amoris,
  O Violæ, o nostri grata quies animi.
Vos eritis mecum semper, vos semper amabo,
  Torquebor pulchra dum miser a domina;
Dumque Cupidineæ carpent mea pectora flammæ:
  Dum mecum stabunt & lacrimæ, & gemitus.

Ode ad Alexandrum Curtesium Adolescentem bene literatum, qui ut Politianum videret Florentiam petierat, cum ille se commodum in Cæsulanum contulisset.

Nil me jam patulæ juvat
  Sævo lethiferum lumine Sirium
Devitare sub ilice,
  Exceptum tepido gramineo caput:
Bullantem prope rivulum
  Jam sordet tremulo murmure perstrepens,
Illabens aqua calculis,
  Longis Dauliados garrula questibus,
Jam sordent aviaria:
  Nil blandum est oculis, nil placet auribus.
Odi rura, nemus, casas,
  Et vallem, & Zephyros, & gelidos specus,
O qui me montibus efferat
  Jam me, o qui medio sistat in otio
Urbani cupidum laris
  Curtesi! o placido qui locet in sinu?
Cur mi non tenere datur
  Totis versiculos imbibere auribus

Co-

Coram dulciter asperos!
Cur dextræ cupidam jungere dexteram!
Tu me dulcis amiculæ,
Tu visum propera: o sæva necessitas.
O cur frangere compedes,
Detrectare mihi cur juga non licet?
Sed quid fundere jam juvat
Nequicquam ad superos tot querimonias?
Sors cuique est sua, coelitus
Dependens homini, quinetiam Jovem
Urget dura necessitas.
Quod Parcæ annuerint, haud revocabile est.

In poste cubiculi sui.

Blanda quies habitet, duri procul este labores.

In cubiculo pro Julio Salviato.

Pectoris interpres, genii domus, hospita curis,
Cellula sum domini conscia deliciis.
Hic faciet te Juno patrem, Cytherea maritum,
Libertas regem, semideumque sopor.

E Græco Theocriti.

Pulchra quidem nobis haud primis pulchra videntur.

Ex eodem versum.

Et vanis in basiolis jucunda voluptas.

Ex eodem versum.

Ipsa dies nunc est genitrix, nunc sæva noverca.

Ex Hesiodo versum.

Consilio perit ipse suo consultor iniquus.

In leges, extemporale.

Inventum Actæi dicuntur jura Draconis:
Vera est fama nimis; nil nisi virus habent.

In

De Ovidii exilio, & morte.

Et jacet Euxinis vates Romanus in oris:
  Romanum vatem barbara terra tegit.
Terra tegit vatem, teneros qui lusit amores,
  Barbara, quam gelidis alluit Ister aquis;
Nec te Roma pudet, quæ tanto immitis alumno
  Pectora habes ipsis barbariora Getis?
Ecquis jo Musæ Scythicis in finibus ægro
  Tædia qui morbi demeret, ullus erat?
Ecquis frigidulos qui lecto imponeret artus,
  Aut qui dulciloquo falleret ore diem?
Aut qui tentaret salientis tempora venæ,
  Aut fomenta manu qui properata daret.
Conderet aut oculos media jam morte natantes
  Aut legeret summam qui pius ore animam?
Nullus erat, nullus; veteres tu dura sodales
  Heu procul a Ponto Martia Roma tenes.
Nullus erat; procul ah conjux, parvique nepotes,
  Nec fuerat profugum nata sequuta Patrem.
Scilicet immanes Bessi, flavique Coralli
  Aut vos pelliti saxea corda Getæ.
Scilicet horribili dederit solamina vultu
  Sarmata ab epoto sæpe vehendus equo,
Sarmata cui rigidam demisso in lumina frontem
  Mota pruinoso tempora crine sonant.
Sed tamen & Bessi extinctum, & flevere Coralli,
  Sarmataque, & durus contudit ora Getes.
Extinctum & montes flebant silvæque, feræque
  Et flesse in mediis dicitur Ister aquis.
Quin etiam pigro concretum frigore Pontum
  Nereidum lacrimis intepuisse ferunt.
Accurrêre leves Paphia cum matre volucres,
  Arsuroque faces supposuere rogo.
Quem simul absumpsit rapidæ violentia flammæ,
  Relliquias tecto composuere cado.

Im-

Impositumque brevi signarunt carmine saxum:
  Qui jacet hic teneri doctor amoris erat:
Ipsa locum latè sancto Cytherea liquore
  Irrorat nivea terque quaterque manu.
Vos quoque Pierides vati libastis adempto
  Carmina, sed nostro non referenda sono.

Thomæ Baldinotto.

Si quisquam Hippotaden, Boreamq; Eurumq; frementem
  Flexit Hyantæi carminis eloquio;
Aut si floriferæ Cyclopa e montibus Hyblæ
  Sirenes solitæ ducere carminibus.
Nempe adamanteo fuerit si pectore: vel si
  Saxum habeat, vel si ferrea corda gerat:
Septa Meduseis videat si colla colubris,
  Qualia Cephine, qualia vidit Atlas.
Audiat hic fors tua dulcia carmina, Thomà,
  Optet ab Ægeis currere verticibus.
Optet anhelanti cœlum transmittere penna,
  Optet ab extremis currere Gangaridis,
Multos fama trahit, multos tua carmina; quosdam
  Natura æthereo mitis amore trahit.
Ah ego quantum ausim: liceat si forte sonantis
  Aonio cantum spargere monte lyræ.
Non Zethes, Calaisque leves, non callidus Argûs
  Vector, non Danaës filius aurigena.
Non Auræ, aut Volucres superent: proh tristia fata!
  Sic fors mortales imperiosa domat.
Tu tamen Argolicum dum carmine tollis Homerum,
  Quam merito vati munera digna refers!
Perge igitur: mox laurigero sublimior œstro
  Aggredere Aonia fortia bella tubâ.
Jamque vale, & nostrum serva sub pectore amorem,
  Ut Capitolino prisca Camœna Jovi.

In

In Theodorum Gazam.

Heu sacrum caput occubuit Theodorus, & hora
Una obiere omnes relliquiae generis.
Nec tamen hoc querimur; nimis est potuisse videri;
Non etenim hic nostro tempore dignus honos.
Hoc dolet heu, quod neutra patri est nunc lingua superstes,
Quae mittat justas Manibus inferias.

In eumdem.

Cum terram hinc nosset Theodorus, & aera, & undas,
Jam restant, inquit, sidera; terra vale.

In somnos.

O mihi quanta datis fallaces gaudia, Somni!
Invideo Endymion Latmia saxa tibi.
Jam si nil sopor est, gelidae nisi mortis imago,
Omnia mors superat gaudia; vita vale.

Basso.

Basse, licet veterum monimenta revolvat avorum,
Vix quem fama tibi conferat inveniet.
Omnia nam tibi sunt fuerant quae singula priscis,
Fecisset triplex qualia vix Erilus.
Tu mittis Lydos aeterna in saecula fastos,
Tu conferre audes cum Cicerone manum;
Tu brevibus claudis lasciva epigrammata chartis,
Et tener exiguos ludis amans Elegos.
Idem & Pindaricos gaudes recludere fontes,
Ut Venusina tibi barbitos obstupeat.
Ecce Syracosias tentas inflare cicutas,
Non jam hic in silvis Tityrus unus erit.
Jam chaos antiquum, primamque evolvere molem
Incipis, & grandi proximus ore sonas.
Jam Maro te torva respectat fronte, secundum
Jam pavet & sceptris gloria prisca suis.

Ut-

Utque intret biferi si virgo rosaria Pæsti,
  Quam primo carpat vix sciat illa rosam:
Sic tot fama tuæ cernens miracula laudis,
  Palmam cui primum deferat, in dubio est.

Eidem.

Carmina cum Basso deberem, carmina misi;
  Rettulit ille meis carmina carminibus,
Qualia sub densis volucris nec Daulias umbris,
  Eridani in ripis nec canit albus olor.
Sic sua cum Lycio donasset ahenea Glauco,
  Aurea Tydides rettulit arma domum.

In Argum.

Quid tibi vis gelidos servans vigil Arge liquores?
  Quid nitidum ad fontem ferre gradum prohibes?
Obscœnos hinc pelle sues, armenta, ferasque:
  Non peto membra istis fontibus abluere:
Non lymphas turbare paro: da tingere fauces:
  Exiguo liceat rore levare sitim.
Hostibus hoc Langia dedit: potumque vetantes
  Ruricolæ, in nigro gurgite nunc saliunt:
Quid quod adest æstas? quid, quid sitis ipse, volensque
  Supplicio infelix Tantaleo frueris?
Ista quidem dives, sed non est vena perennis:
  Jam custoditas perbibet æstus aquas.
Quod serves nil postmodo erit, quid inepte moraris?
  Unda perit: bibe tu, vel sine quæso bibam.

In Lalagen.

Lætior ut cervus protracto naribus angui
  Exuit annoso cornua cum senio:
Aurea Callaicis ut nuper dempta caminis
  Lamna repercusso dulcius igne tremit.
Pulchrior Eois ut Phosphorus emicat undis,
  Phosphorus Idaliæ fax adamata Deæ:

Sic mea frigidulo nuper languore soluta
Purpureo Lalage fulgurat ora magis.
Adspice sidereis ut blandum arridet ocellis,
Utque sub his geminam lampada quassat amor.
Aureoli ut ludunt per lactea colla capilli,
Quantus in explicita fronte superbit honos.
Quam non mortalem se fert? quæ hæc ora manusque?
O Superi? anne Jovis dignor ulla thoro?
Nunc lacrimæ, nunc ipsa juvant suspiria: sed tu
Quam mage formosa es, tam mage mitis ades.
Omnibus ante aliis, nunc te quoque pulchrior ipsa es,
Deque avida volucer febre triumphat Amor,
Sed tu ne posthac per tanta pericula formam
Quæsieris metam contigit illa suam.
Pulchrior esse nequis vel si potes; æquius est te
Jam Lalage, nostris parcere luminibus.
Vix te, vix talem ferimus: quod si auxeris illam,
Fiam ego, qui nunc sum nil nisi flamma, cinis.

Ad Laurentium, pro Sacerdotio accepto in templo Divi Pauli, cum adhuc sub judice lis esset.

Gratatur, Laurens, venienti nuper in urbem
Quantum hominum tota vivit in urbe mihi,
Utque omnes taceam, studium quos copulat, aut tu,
Quosque vetus nobis vinxit amicitia:
Caupo, auceps, lanius, pistor, cocus, institor urgent,
Hinc me ungit tactu fartor, at inde cocus.
Hic me veste trahit, hinc basior, inde salutor,
Occurro his vultu, lumine, voce, manu.
Gratamur, Paulum quod habes, vox omnibus hæc est:
Non habeo Paulum, dico: quid ergo? nihil.

In Floram.

Plectron habet citharæ mea Flora, & plectron Amoris:
Hoc mentem plectro percutit, hoc citharam.

Ah miserum, si cui dura est, si quem adspicit illa,
  Alter is Anchises, alter Adonis erit.

In invidum.

Carpit libellos invidus meos quidam,
Gibber, pusillus, crispulus, macer, blæsus.
Meos libellos, meque (si libet) carpat,
Et calcet, & commingat: hæc feram cuncta:
Dum nec libellos invidus meos iste
Gibber, pusillus, crispulus, macer, blæsus,
Nec me ausit unquam basiare: cur? fellat.

In equum Laurentii Medicis.

Et volucrem, & Zephyros cursu prævertitur ipsos.
  Quem tibi misit equum barbara, Laure, Nomas.
Cesserit huic pavidas submittens Pegasus alas,
  Jamque Deo parens Cyllarus Oebalidæ.
Hunc aut carceribus, aut meta cernere in ipsa
  Laure licet, medio non licet in stadio.

Domitii Calderini Veronensis Epitaphion.

Hunc Domiti siccis tumulum qui transit ocellis,
  Vel Phœbo ignarus, vel male gratus homo est.
Intulit hic vatum cæcis pia lumina chartis,
  Obstrusum ad Musas hic patefecit iter,
Hunc Verona tulit, docti patria illa Catulli.
  Huic lethum, atque urnam Roma dedit juveni.

Donati Acciajoli.

Donatus nomen; patria est Florentia; gens mi
  Acciajola domus; clarus eram eloquio.
Francorum ad regem patriæ dum orator abirem,
  In ducis Anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
  Inter majorum nunc cineres sepelit.

Campani.

Ille ego laurigeros cui cinxit & infula crines
Campanus, Romæ delicium, hic jaceo.
Mi joca, dictarunt Charites, nigro sale Momus,
Mercurius niveo, tinxit utroque Venus.
Mi joca mi risus placuit; mihi uterque Cupido.
Si me fles, procul hinc quæso, viator abi.

De Domitio & Marsilio.

Audit Marsilius missam: missam facis illam
Tu Domiti: magis est relligiosus uter?
Quis dubitet? tanto es tu relligiosior illo,
Quanto audire minus est bona, quam facere.

Ad Gentilem Episcopum.

Gentiles, animi maxima pars mei,
Communi nimium sorte quid angeris?
Quid curis animum lugubribus teris,
Et me discrucias simul?
Passi digna quidem perpetuo sumus
Luctu, qui mediis (heu miseri) sacris
Illum, illum juvenem vidimus, o nefas!
Stratum sacrilega manu.
At sunt, attonito quæ dare pectori
Solamen valeant plurima: nam super
Est qui vel gremio creverit in tuo
Laurens Etruriæ caput:
Laurens quem patriæ Cælicolum pater
Tutum terrifica Gorgone præstitit.
Quem Tuscus pariter, quem Venetus Leo
Servant, & draco pervigil.
Illi bellipotens excubat Hercules,
Illi fatiferis militat arcubus,
Illi mittit equos Francia Martios,

Fe-

Felix Francia regibus.
Circunstat populus murmure dissono:
Circunstant juvenem purpurei patres:
Caussa vincimus, & robore militum.
Hac stat Juppiter, hac favet.
Quare, o, cum misera quid tibi nænia,
Si nil proficimus? quin potius gravis
Absterisse bono lætitiæ die
Audes nubila pectoris.
Nam cum jam gelidos umbra reliquerit
Artus, non dolor hanc perpetuus retro,
Mordacesve trahent sollicitudines,
Mentis curaque pervicax.

In Amicam.

Allicis, expellis; sequeris, fugis; es pia, & es trux:
Me vis, me non vis; me crucias, & amas.
Promittis, promissa negas, spem mi eripis, & das:
Jamiam ego vel sortem Tantale malo tuam.
Durum ferre sitim circum salientibus undis;
Durius in medio nectare ferre sitim.

In Domitium.

Adsta viator, pulverem vides sacrum,
Quem vorticosi turbat unda Benaci.
Hoc mutat ipsum sæpe Musa Libethren:
Fontemque Sisyphi, ac vireta Permessi.
Quippe hoc Domitius vagiit solo primum,
Ille ille doctus, ille quem probe nosti
Dictata dantem Romulæ juventuti,
Mira eruentem sensa de penu vatum.
Abi viator, sat tuis oculis debes.

Ad Franciscum Distichon.

Scripsit in Invidiam quidam Francisce poëta,
Tam bene, tam docte, nullus ut invideat.

In Amorem Arantem, ex Græco Moschi.

Peram humeris habilem, posito nunc induit arcu,
  Et posita baculum lampade sumpsit Amor:
Subque jugum missos stimulo citat ecce juvencos
  Improbus, & cultæ semina mandat humo:
Suspiciensque polos; imple, inquit, Juppiter arva,
  Ne cogam Europæ juga ferre bovem.

Innocentio VIII. Pont. Max.

Si quod arcanis Helicon sub umbris
Carmen intactum fidibus priorum
Parturit, saxis iterum audiendum,
    Arboribusque,
Quale; nec triplex Achelois ausa est
Cautibus virgo residens marinis,
Nec pater Phœbi Ciconum remoto
    Dicere in antro.
Illud attritas repetita chordas
Barbitos docto moduletur arcu,
Dulcis interpres animi, piæque
    Conscia mentis.
Namque te rerum caput Innocenti
Turpe vulgato cecinisse plectro est,
Cujus aurata triplices refulgent
    Fronte coronæ.
Roma cui paret, dominusque Tibris,
Qui vicem summi geris hic Tonantis,
Qui potes magnum reserare, & idem
    Claudere cœlum,
Blanda cui vultu gravitas sereno
Ridet, invisos abigitque fastus,
Mitis & celsi radios potestas
    Temperat oris.
Sponte sublatos verecunda fasces
Deprimit virtus, apicata tristi

Nu-

Nube majestas caret, & decoro est
Splendida cultu.
Ergo formosam redit in juventam,
Seque jam lætos parat ad triumphos
Roma, septenos hilarata colles
Præside tanto.
Urbsque quæ Phryxi speculatur undas,
Exuet sævas propere catenas,
Ac suas nobis opulenta palmas
Mittet Idume.
Quippe concordes animos, manusque,
Devovent reges tibi, seque ad arma
Concitat, Turci sitiens cruoris
Vesper & Arctos.
Scilicet tales meditatus annos
Juppiter fesso comes it parenti.
Quo tibi felix simul, atque faustum
Proroget ævum.

In fontem Ungari Regis.

Usque Fluentina vectum est hoc marmor ab urbe,
Matthiæ ut regi largior unda fluat.

In eumdem.

Tusca manus, Tuscum marmor, Rex Ungarus auctor:
Aureus hoc Ister surgere fonte velit.

In Ciccham Senensem.

Mnemosyne audito Senensis carmine Cicchæ
Quando, inquit, decima est nata puella mihi?

In fontem Laurentii Medicis Ambram.

Ut furtiva suo furtim daret oscula lauro,
Ipsa sibi occultas repperit Ambra vias.

In eumdem.

Traxit amatrices hæc usque ad limina Nymphas.
Dum jactat Laurum sæpius Ambra suum.

Ad Laurentium Medicem juniorem epistola pene extemporanea.

Quæ petis omnifera Laurenti dulcis ab Ambra
  Carmina, præposita mitto salute tibi.
Ille domi vestræ tenero nutritus ab ungui:
  Sed tuus ante omnes Politianus amor.
Si quid agam quæris: valeo, rurisque benigni
  Secessu gaudens otia lenta tero.
Et modo pascentes speculor de colle juvencas,
  Nunc repeto ductus prosilientis aquæ:
Jactaque magnificæ miror fundamina villæ;
  Sæpe fruor studio, versiculisque meis:
Aut ego florentem moneo, ne cesset, alumnum,
  Ardua Pieridum per juga ferre gradus.
Aut varias cantu procul alliciente volucres
  Captamus, viridi tectus uterque casa:
Te tamen absentem mea mens, oculique requirunt,
  Et desiderio torqueor usque tui.
Nam puerum juvenis (potes hoc meminisse) colebam,
  Qui nunc te juvenem vir quoque factus amo.
Indolis istius jam tum præsagia vidi,
  Scilicet & vatem vera monebat avis.
Viderat hæc eadem, puori cognomine gaudens,
  Publica res uno quo stabilita manet:
Cum sibi te comitem lugubria patris habentem,
  Seu pede ducebat, sive iter esset equo:
Exemploque sui studium probitatis alebat,
  Ne labes annos tangeret ulla rudes.
Ergo a se factis fruitur quoque moribus auctor,
  Judicioque sibi jam placet ipse suo.
Quare aut Pontificem magnis de rebus adire,
  Atque galeritos te jubet ille patres.
Aut sua dat Gallo regi mandata referre,
  Imponitque humeris pondera tanta tuis.
Nam tibi, nec gravitas, nec amicæ gratia frontis,
  Nec deest proceri verticis altus honor:

In-

Ingeniumque capax, & par civilibus actis,
Quæque animi largas lingua ministret opes.
Judice cum facias & Apolline carmina primus,
Prima favore tamen nostra Thalia tuo est!
Utque ligustra novo superas candore, nivemque,
Præfers carminibus carmina nostra tuis.
Neve meæ pereant cura est tua maxima nugæ,
Cogis & invito me patre ferre diem.
Neve nihil scribam, blande nova carmina poscis,
Officioque foves qualiacunque pio.
Et nunc quæ magnum longe testentur Amorem,
Scripta repentino fusa calore damus:
Non ut ab his nostrum censeri debeat orsis
Ingenium summa deficiente manu;
Sed tamen ut studium vatis tibi constet amici,
Lapsa putes animo nec tua dicta meo.

Ad Juventutem.

Jam cornu gravidus præcipitem parat
Afflatus subitis frigoribus fugam
Autumnus pater, & deciduas sinu
Frondes excipit arborum.
Cantant emeritis, Bacche, laboribus
Te nunc agricolæ; sed male sobrios
Ventosæ querulo murmure tibiæ
Saltatu subigunt frui.
Nos anni rediens orbita sub jugum
Musarum revocat dulce ferentibus,
Porrectisque monent sidera noctibus
Carpamus volucrem diem,
I mecum, docilis turba, biverticis
Parnassi rapidis per juga passibus;
Expers quo senii nos vocat, & rogi
Consors gloria Cœlitum.
Nam me seu comitem, seu juvenes ducem
Malitis, venio: nec labor auferet
Quærentem tetricæ difficili gradu
Virtutis penetralia.

In Bartholomæum Scalam.

Hunc quem videtis ire fastoso gradu
Servis tumentem publicis,
Vel hinniente per forum vehi capax
Equo, quod omnes despuant:
Turbam superbo præterit fastidio
Qui civium stomachantium,
Gravique cunctos ora torquentes retro
Despectat insolentia:
Intraque tutum mœnibus pomerium
Agros patentes possidet;
Villamque dives publico peculio
Insanus urbanam struit,
Ubi otietur inter obscœnas lupas,
Ne turpiora dixerim:
Ubi ampla pergræcetur inter pocula,
Senex podagra rancidus.
Hunc vos putatis stirpe forsan inclita.
Virtutis aut insignibus
Ad hoc volasse protinus fastigium?
Falsum putatis, hospites.
Molas hic inter natus est aquaticas.
Nigris sodalem muribus
Fortuna ludens furfuris plenum tulit
Ad usque supremos gradus,
Monstrare gaudens, arroget quantum sibi
Mortalis impudentia.
Ergo iste, tantis arduus suffragiis,
Nunc immemor natalium,
Ut quemque longo stemmate clarũ videt,
Aut dote rara nobilem;
Tristi veneno spargit, & rodit statim
Rubiginosis dentibus.
Non ipse se, fortuna non ipsum capit
Aura favoris ebrium:

Sic culmen altum lubrico premens pede,
Ventisque turbidis patens,
Casurus usque nutat, & jamjam cadet:
Sed non *gradatim* scilicet.

In invidum, carmen.

Quisquis es obscuro vatem qui dente lacessis
Majorem tristi degener invidia,
Usque late, lucemque pave, blatterius auctor
Lividior Græcis, barbariorque tuis
Quosque fames opicis ad nos emisit Athenis.
Hos audi: gens est auribus apta Midæ.

De seipso semper amante.

Sex ego cum plena perago trieteride lustra,
Nec placet in speculo jam mea forma mihi:
Nec responsurum spes improba fingit amorem,
Blanditiisque levem suspicor esse fidem:
Cum tamen hæc ita fiant, capior miser illice vultu.
Et numquam a dura compede solvor amans.
Jamjam militia nostræ contenta juventæ
Desinat, aut ceston commodet alma Venus.

De Alcone, & Serpente.

Vidit ut implicitum puero pater anxius anguem,
Intendit dubia cornua flexa manu:
Inque feræ fauces calamum sic torsit, ut audax
Terruerit natum non minus angue senex.
Sed numquam pius errat amor: puer hoste perempto
Salvus erat: stupuit morte diremta salus.
Victor ab hac pharetram quercu suspendit, & arcum,
Fortunæ, atque artis quæ monumenta suæ.

In puellam.

Nix ipsa es virgo, & nive ludis: lude, sed ante
Quam pereat candor, fac rigor ut pereat.

Ad

Ad Fures.

Ite alio fures, nulla hic occasio lucri:
  Nam fida est custos addita pauperies.

Ad hirundinem nidificantem sub Medeæ statua.

Medeæ statua est, misella hirundo,
Sub qua nidificas: tuos nè credas
Huic natos, rogo, quæ suos necavit?

De lauro securi cæsa.

Cum Mars Daphne se miscuit,
Apollo tunc ubi fuit?

Distichon.

Spem simul, & Nemesin posita dicat Eunus in ara,
  Scilicet ut speres omnia, nil habeas.

In oleam vitibus implicatam e Græco.

Quid me implicatis palmites
  Plantam Minervæ, non Bromi?
  Procul racemos tollite,
  Ne virgo dicar ebria.

Epitaphium.

Stirpe fui, forma, natoque, opibusque, viroque
  Felix, ingenio, moribus, atque animo:
Sed cum alter partus jam nuptæ ageretur, & annus,
  Heu nondum nata cum sobole interii.
Tristius ut caderem, tantum mihi Parca bonorum
  Ostendit potius perfida, quam tribuit.

Jocu-

Joannæ Albieræ uxori incomparabili Laurentius Tornabonus. pos. B. M. in fonte Baptismatis Florentiæ.

Quidquid ab antiqua manavit origine morbi,
Purgabunt istæ (si modo credis) aquæ.

In Michaëlem Verinum.

Verinus Michaël florentibus occidit annis;
Moribus ambiguum major, an ingenio.
Disticha composuit docto miranda parenti,
Quæ claudunt gyro grandia sensa brevi.
Sola venus poterat lento succurrere morbo.
Ne se pollueret, maluit ille mori.
Sic jacet, heu patri dolor, & decus: unde juventus
Exemplum; vates materiam capiant.

In Daphnen.

Complexus virides frondosæ virginis artus,
Sic quoque mutata, dixit Apollo, fruar.
Utque novas gustu baccas tentavit: eamdem
Hei mihi servat, ait, nunc quoque amaritiem.

Angeli Politiani in Divam Virginem hymnus numeris lege solutis.

O Virgo prudentissima
Quam cœlo missus Gabriel
Supremi regis nuntius
Plenam testatur gratia.
Cujus devota humilitas
Gemmis ornata fulgidis
Fidentis conscientiæ
Amore Deum rapuit.
Te sponsam factor omnium

Te matrem Dei filius
Te vocat habitaculum
Suum beatus ſpiritus.
Per te de tetro carcere
Antiqui patres exeunt:
Per te nobis aſtriferæ
Panduntur aulæ limina.
Tu ſtellis comam cingeris,
Tu lunam premis pedibus,
Te ſole amictam candido
Chori ſtupent angelici.
Tu ſtella maris diceris,
Quæ nobis inter ſcopulos,
Inter obſcuros turbines
Portum ſalutis indicas.
Audi Virgo puerpera,
Et ſola mater integra;
Audi precantes quæſumus
Tuos Maria ſervulos.
Repelle mentis tenebras:
Dirumpe cordis glaciem,
Nos ſub tuum præſidium
Confugientes protege.
Da nobis in propoſito
Sancto perſeverantiam,
Ne noſter adverſarius
In te ſperantes ſuperet:
Sed & cunctis fidelibus,
Qui tuum templum viſitant,
Benigna mater dexteram
Da cœleſtis auxilii. Amen.

Alius Hymnus ejuſdem.

Ecce Ancilla Domini,
Quam pater ipſe omnipotens
Elegit ante ſæcula
Quietum tabernaculum

Ecce cui sacras nuptias
Fortis indixit Angelus:
Ecce quam sanctus Spiritus
Alto replevit numine.
Ecce Virgo concipiens
Intacta Dei genitrix,
Ecce Jessæa virgula,
De qua flos pulcher emicat.
Huc huc omnes accurrite
Emanuelem visere,
Quem jacentem præsepio
Bos adorant, & asinus.
Cujus natali jubilant
Celsi regis exercitus,
Et magnum nocte gaudium
Adnuntiant pastoribus.
Videte stellam præviam
Sanctis Eois regibus,
Qui vagienti domino
Aurum, myrrham, tus offerunt.
Heu jam tenellum sanguinem
Fundit ex lege veteri,
Dum Symeonis gremio,
Desideratus incubat.
Videte matrem virginem
Herodis metu pavidam,
Latentem cum filiolo
Ægypti regionibus.
Cernite mox sollicitam,
Cum puer templo disputat;
Cernite rursus hilarem,
Dum sacras replet hydrias.
Spectate miserabilem,
De cruce nati pendulam,
Commendatam discipulo,
Cor sævo fixam gladio.
Videte tandem radiis
Magna vincentem sidera

Undantem plena gratia,
Splendentem clara gloria,
Regina cœli maxima,
Sanctiſſima, pulcherrima,
Suſtenta tuos ſervulos,
Defende tuum populum. Amen.

Herodianus Latinitate a Politiano donatus in laudem traductoris sui canit hendecasyllabum.

Qui me transpoſuit Politianus,
Verbis omnia reddidit Latinis,
Pulchro ſenſa reveſtiens nitore:
Mirum, tranſtulit Atticos lepores
Contextu, numeroque blandiori.
Romanus (juvat hoc) recens amictus
Concinna ſpeciem ferens ab arte,
Nobis conciliat patentiori
Gentes quæ Latium ſonant in orbe,
Ut poſthac mihi latius vagari,
In plures liceat manus venire.
Felix hiſtoriæ fides renatæ,
Felix exoriente luce tanta.
Olim publica res latina ſurget.
Jam debes ſtudioſa turba plauſus:
Laudis munere gratiam referto.
Æger deſinat utiles malignis
Livor carpere dentibus labores.

Epitaphion Jocti Pictoris.

Ille ego ſum per quem pictura extincta revixit,
Cui quam recta manus, tam fuit & facilis:
Naturæ deerat, noſtræ quod defuit arti,
Plus licuit nulli pingere, nec melius.
Miraris turrem egregiam ſacro ære ſonantem;
Hæc quoque de modulo crevit ad aſtra meo.

De-

Denique sum Joctus: quid opus fuit illa referre?
Hoc nomen longi carminis instar erat.

Monodia in Laurentium Medicem, intonata per Arrighum Isac.

Quis dabit capiti meo
Aquam? quis oculis meis
Fontem lacrimarum dabit?
Ut nocte fleam,
Ut luce fleam?
Sic turtur viduus solet,
Sic cycnus moriens solet,
Sic luscinia conqueri.
Heu miser, miser.
O dolor, dolor.
Laurus impetu fulminis,
Illa illa jacet subito,
Laurus omnium celebris
Musarum choris,
Nympharum choris.
Sub cujus patula coma
Et Phœbi lyra blandius,
Et vox dulcius insonat.
Nunc muta omnia,
Nunc surda omnia.
Quis dabit capiti meo
Aquam? quis oculis meis
Fontem lacrimarum dabit?
Ut nocte fleam,
Ut luce fleam.
Sic turtur viduus solet.
Sic cycnus moriens solet,
Sic luscinia conqueri.
Heu miser, miser,
O dolor, dolor.

Amor Fugitivus e Graeco Moschi.

Cum Venus intento natum clamore vocaret,
Si quisquam in triviis errantem vidit Amorem:
Hic fugitivus, ait, meus: est pretium feret index
Basiolum Veneris: quod si ad me duxeris illum;
Non simplex dabo basiolum; plus hospes habebis.
Insignis puer est: at totam agnosce figuram:
Corpore non niveus, verum ignem imitatur: ocelli
Acres, flammeoli, mala mens, suavissima verba.
Quod loquitur non sentit idem: vox mellea, sed cum
Ira inflammatur, tum mens illi effera, fallax,
Fraudator, mendax, ludit crudele puellus.
Crispulus est olli vertex, faciesque proterva;
Exiguæque manus procul autem spicula torquet,
Torquet in umbriferumq; Acheronta. & regna silentum.
Membra quidem nudus, mentem velatus, avisque
More citans pennas, nunc hos, nunc advolat illos,
Sæpe viri pressans præcordia, sæpe puellæ.
Arcum habet exiguum, super arcu imposita sagitta est.
Parva sagitta quidem, sed cœlum fertur adusque:
Parva pharetra olli dependet & aurea tergo:
Sunt & amari intus calami, quibus ille protervus
Me quoque sæpe ferit matrem: sunt omnia sæva,
Omnia, seque ipsum multo quoque sævius angit.
Parvula fax olli, sed & ipsum Hyperiona vincit.
Verbere, si prendes, age, ne miserare pusillum.
Si flentem adspicies, ne mox fallare caveto.
Sin arridebit, magis attrahe, & oscula, si fors
Ferre volet, fugito, sunt noxia & oscula, in ipsis
Suntque venena labris: si fors ita dixerit, heus tu
Accipe, nempe tibi cuncta hæc mea largior arma:
Ne quicquam attigeris, fallacia munera Amoris:
Omnia namque igni sunt infecta illius arma.

In laudem Cardinalis Mantuani.

O meos longum modulata lusus,
Quos amor primam docuit juventam,
Flecte nunc mecum numeros, novumque
Dic lyra carmen.
Non quod hirsutos agat huc leones,
Sed quod & frontem domini serenet,
Et levet curas, penitusque doctas
Mulceat aures.
Vindicat nostros sibi jure cantus
Qui colit vates, citharamque Princeps,
Ille cui sacro rutilus refulget
Crine galerus.
Ille cui flagrans triplici corona
Cinget auratam diadema frontem,
Fallor? an vati bonus hæc canenti
Dictat Apollo?
Phœbe quæ dictas, rata fac precamur,
Dignus est nostræ dominus Thaliæ,
Cui celer versa fluat Hermus uni
Aureus urna.
Cui tuas mittat Cytheræa conchas
Conscius sicci Phaëthontis Indus,
Ipsa cui dives properet beatum
Copia cornu.
Quippe non gazam pavidus repostam
Servat Ææo similis draconi,
Sed vigil famam secat, ac perenni
Imminet ævo.
Ipsa Phœbeæ vacat aula turbæ
Dulcior blandis Heliconis umbris,
Et vocans doctos, patet ampla toto
Janua poste.
Sic refert magnæ titulis superbum
Stemma Gonzagæ recidiva virtus,

Gaudet & fastos superare avitos
Æmulus heres.
Scilicet stirpem generosa succo
Poma commendant, timidumque numquam
Vulturem foeto Jovis acer ales
Exudit ovo.
Curre jam toto violentus amne
O sacris Minci celebrate Musis.
Ecce Mecenas tibi nunc, Maroque
Contigit uni.
Jamque vicinas tibi subdat undas
Vel Padus multo resonans olore.
Quamlibet flentes animosus alnos
Astraque jactet:
Candidas ergo volucres notarat
Mantuam condens Tiberinus Ocnus:
Nempe quem Parcæ docuit benignæ
Conscia mater.

JO: POLLII POLLASTRINI ARETINI.

Ad Jo: Cardinalem de Medicis Bon. ac Romandiolæ Legatum, de Fluentia Nympha Arni filia conversa in Laurum Prohœmium.

Nodosam primus voluit qui findere quercum,
  Tam teneras ausus sollicitare manus;
Fluminis Æsarei terror, roburque Crotonis
  Italus, Argolici gloria prima joci:
Captivus duræ dum tractat robora quercus,
  Stultitiam edocuit velle negata peti.

SAcratam Phœbo laurum, & venerabile donum
Concessum superis Etrusci collibus Arni
Mens aperire jubet: nostro date vela furori
Pierides Latiæ: nam vestrum pandimus æquor,
Munera vestra damus; cedant Pencja nostris
Murmura murmuribus; Latium est quod ludimus; ite
Thessala turba foras: vestro sine Numine possunt
Et nostri fontes, resonantiaque undique sylvas
Flumina, saxosi montes, vallesque repostæ;
Innumerosque Deos, & apertum ad munera Cœlum
Gens Etrusca tenet, possunt quoque Numina nostra,
Nec desunt Panes, nec nomina mille Lyæi,
Nympharumque chorus: sat græcum lusimus; at nunc
Nostra fluentinum resonent præcordia cœlum.
Arne veni viridi redimitus tempora lauro;
Felicis natæ referens ab origine causam

Virginis in laurum conversæ, atque ordine pandes;
Namque prius princeps illam spectantibus undis
Mutasti; tantæ casus miseratus alumnæ.
Annuit ecce Deus, tantosque aperire recessus
Instigat cithara; citharam jam pectine eburno
Percussit, sanctumque immisit in ossa furorem
Plena Deo; nostrisque hæret sub mentibus Arnus
Undique concedens spatiosa sedilia ripæ.
Creverat egregias inter pulcherrima Nymphas
Nympha Deûm cultrix, sacrati fluminis Arni
Filia, cui mater tribuit Florentia Nomen
Amne fluentina, nulli donanda marito,
Virginitate fruens; quæ Virginis arma Minervæ
Casta gerens patriis annos servaverat undis.
Inter formosas poterat formosa videri,
Pulchrior ac solito est; in te male lucida gemmæ
Sidera, & ardentes per noctem Cynthia flammas.
Quidque etiam egregias referam de virgine dotes?
Hæc poterat Lydam textura vincere; atque
(Ni Dea) quin poterat doctam superasse Minervam.
Sylvarum in mediis referant ubi vellera Seres,
Luxuriæ fomenta hominum, atque inimica malorum
Obsequia, & vanæ mentis malesana cupido.
Hæc cantu, hæc cythara Phœbum superasset; amorum
Castra dabat: castris meruit nova Musa sub illis.
Casta reponebat miserorum incendia amantum;
Pervigiles noctes, suspiria missa per auras
Ante fores Dominæ: quid Templa, Theatra, recessus,
Quidquid dies festi tribuant, quid dona, precesque
Carmina quid faciant, quam sint in amore valentes
Ante Deam lacrimæ, quantum indignatio possit?
Mentibus ingenuis, chartis referabat avitis,
Callimacho melius, melius dabat orsa Philetæ.
Si genus, & proavos, & nomina mille Deorum
Quæsisses, quidque ante chaos, quis misit in Orbem
Pandoram, quæ dona tulit infaustissima terris;
Unde hominum mortale genus per mille meatus
Scinditur in dubium, & verum sua jura reliquit;

Hæc

Hæc dabat: Elysios campos, & amœna piorum
Prata virum, atque atras animas, Erebique tyrannum
Cernere posse dedit, Stygiamque innare paludem
Edocuit, sacrasque vias patefecit ad Orcum,
Libera per proprias undas, per littora sancti
Fluminis, herbarum vires, lapidumque repostam
Naturam exquirens Sophiæ currebat ad artes.
Nunc terram repetens animo, modo docta rependens
Abstrusas rerum quærebat noscere causas.
Cur nigrum est illud, cur flavum monstret & illud.
Molle quid a tenero distet, cur fervida adurunt,
Frigida cur algent; sed si majoribus uti
Mens erat, hæc mentem, atque animum ponebat Olym-
Si ad medicas artes mentem inspirasset Apollo, [po.
Doctior occultas maculato in corpore pestes
Callebat, tristesque animas revocabat ab orco.
Si leges, si jura dabat, fora, templa, theatra,
Concilia in melius reparabat, callida rixas,
Jurgia, vota hominum, & lites dirimebat opertas.
Pictura gaudens varios per mille colores
Formabat modo castra virum, modo bella gigantum,
Nunc Cereris cursus, nunc raptæ Virginis aulam,
Pana Deum Arcadiæ montes simulabat ad altos,
Nunc mare turbatum ventis, nunc vela secundis
Ire Euris, doctaque manu maris ora premebat
Marmore de Pario simulans operosa Colossos,
Effigiesque eboris, fusi quoque dona metalli,
Nunc sanctas fabricare domos, nunc templa Deorum
Tollere gaudebat superans miracula Mempheos.
Quid verbis opus est? omni pretiosior auro
Hæc erat, immo aurum sancta sub lege tenebat
Dives; ab Eoo veniebant munera Cœlo,
Littora qua Ganges interseeat, & riget ingens
Caucasus, extremi mittebant dona Britanni.
Carolus hanc vidit spatiantem rure paterno,
Vidit, & exarsit, posuitque in Virgine vultus,
Nympha precor, dixit, maneas, eris unica nostri
Sponsa thori, nostris modo præstes auribus aures.

Ah! qui sim nescis ideo fugis improba, dixit.
Rex ego sum, regumque prior; mihi Gallia servit,
Littora qua Ligeris placidis intersecat undis.
Belgica qua ducit structas ad bella phalanges.
Qua Celtæ insurgunt populi, mihi Rhenus, & Alpes
Parent; & Ligures nostris cessere triumphis.
Italiam domui, & Siculi sensere tyranni,
Quantum nostra manus valeat; ne despice regem.
Finierat dictis, illa adversata parumper
Obstupuit, sanctusque pudor per membra cucurrit.
Forte reluctantis tenuisset Gallus habenas,
Sed pede dum properat Dominæ fugientis ad undas
Currere in amplexus, felix si fata dedissent,
Serpentis morsu periit, jacet ille, fit illa
Libera, & ad sedes gaudens remeavit aquosas.
Interea magni celebratur pompa sepulchri.
Thura parant templis, redolent altaria donis,
Inferni manes ritu celebrantur avito.
Fit gemitus, reparant cineres, conduntque sepulchro,
At novus, & regni, & tanti successor amoris,
Impatiensque moræ cupiens amplexibus uti
Tam pulchris Gallus gelidas conscendit ad Alpes:
Itur in Italiam, cui Dux opponitur ille,
Qui primus Gallis aditus reseravit amicis,
Prima mali labes dictus cognomine Morus,
Qui sceptrum, & regale decus paulo ante relictum
Insubribus, repetens, falsos videt ille Suevos:
Sic capitur regnum Italiæ, vitamque reliquit.
Gallorum interea Rex tanto Principe lætus
Præparat Ausoniæ rerum ditione potiri,
Quæ superest cedunt Ligures; capta urbe rebelles
Arce tenet, fundat muros, nova mœnia condit,
Dumque acies, & castra movet novitate superbus
Parthenopen credens Gallorum in fœdera posse
Vertere ab Hispanis, rapidus concursus ad amnem
Milite fit; resonant ubi concava littora Lirin,
Funduntur Galli, & passim sine fine triumphi,
Millia totque hominum rapidis volvuntur ab undis.

Le-

Lenior ob tantam ſtragem reparare phalanges
Rex jubet, & gentem innumeram revocavit ab Arcto.
At Regina maris caſus miſerata nefandos
Italiæ, movet armatas in prœlia turmas
Auſa ducem petere, & tanto ſe opponere Regi,
Clara ſerenatos ubi nunc rigat Addua campos.
Fit clamor, reſonantque tubæ, tinnitibus aër
Rumpitur, & denſæ cœlum abſcondere tenebræ.
Fit tonitrus, cecidere imbres, & grandine multa
Terra riget, fulſere ignes, fulſere Cometæ,
Auditæ voces multorum ululaſſe luporum.
Fortuna omnipotens noſtræ invidioſa ſaluti,
Sanguine de noſtro ripas maculavit utraſque,
Implevitque undas, & circum littora, campos,
Sternuntur generoſa choors, generoſa juventus,
Atque virum flores manes petiere profundos.
Fama, malum, Hiſpanas poſtquam pervenit ad aures,
Vindictæ, decoris, memores, patria arma ſequentes,
Æmiliam petiere citi, petiere vetuſtam
Urbem, quam dicunt olim poſuiſſe Sabinos.
At Galli ardentes audito Nomine Ibero
In turmas, in bella ruunt, furit ardor ab omni
Parte virum; bella, arma omnes, arma arma vocabant.
Dux duce conſertus, pede pes, cataphractus onuſto;
Conſeruere manus, fugit hic, fugit ille, cadentem
Percutit enſe alter, ferientem percutit alter.
Hic pede trajectus moritur, perit ille, cerebro.
Pectora pectoribus ſtimulat furor, artubus artus.
Clamor it ad Cœlum, & tonitru quaſi rumpitur aër;
Nec mora jam campos ſparſæ petiere phalanges;
Utraque pars duræ ſpectaſtis funera cladis;
Nec riſit Gallus, ſi miles flevit Iberus.
Tunc tuba terribilem ſonitum dedit aggere ab alto
Francigenum viciſſe ducem, victoria quamvis
Libera non fuerit, ſed multo ſanguine parta.
At Rex interea gelidæ regionis, amore
Virginis impatiens, Etruſci Virginis Arni,
Hanc cupit, hanc optat, vult hanc, recolitq; nec unquã
Cor-

Corde cadit, sed corde tenet, sed mente retractat;
Vult prece, vultque minis, vult vi, lacrimisque potiri.
Maximus Hesperiæ titulis, & stemmate dignus
Princeps, militiæ, & fidei pugnator opertæ,
Viderat hanc, placuitque oculis, Regemque inimicum
Odit, & hanc optat, vult hanc, precibusque fatigat,
Atque minis, versatque animo quo fine repellat
Rivalem, quibus auspiciis, quo milite possit
Pellere ab Ausonia Gallum; modo Cæsaris arma,
Gallorum modo tela timet; nam Cæsar amatam
Odit, & hanc sperat captivam posse triumpho
Ducere, & invitas trahere ad Capitolia laurus.
Hinc flavi insurgunt medicantes bella Suevi,
Gens armis, numeroque potens; furit ardor habendi.
Undique constringunt Arni generosa fluenta
Hinc Galli, hinc Cæsar, manus hinc armata Suevi,
Hinc Iber, ardentes animo cinxere puellam;
Non secus ac cervam insequitur si forte canum vis,
Illa latet, tunc turba hominum modo retia tendit,
Nunc flectunt ad lora canes, nunc aggere cingunt;
Nunc sepes stimulant, longis & fustibus, altas,
Donec ab immissis nimium stimulata Molossis
Carpit iter, quæritque fuga, pedibusque salutem.
Nympha fugit, stimulatq; pedes, modo mergitur undis,
Nunc redit ad superos, nunc littora sancta relinquit,
Infelix repetens saxosi culmina montis,
Donec lassa Virûm cursu, sanctamque salutem
Desperans, primum lacrimis affatur obortis:
Alme pater, si nostra animum suspiria tangunt,
Si sortes miseræ, si lamentabile fatum
Te movet, & nostræ tangunt præcordia curæ,
Affer opem natæ, si natam diligis, Arne.
Si te dilexi, si te & tua littora semper
Incolui, & multis satiavi littora donis;
Suscipe dilectam, & pia Virginis ora resolve.
Sola, pater, dicor; solitæ fugêre sorores,
Et famulæ, inter quas Arretia chara salutem
Quæsivit pedibus, socialiaque arma reliquit.

Al-

Altera ab Alpheo veniens mihi charior amne
Crudelis nostros fugiens contempsit amores.
Annorum, & vitæ tædet, miserere laborum;
Si mea Virginitas multos servata per annos
Grata fuit, sanctam serves; nam libera jura
Virginitatis amo, neque enim nisi libera vivam.
Dixit, & ardentes natæ potuere querelæ.
Namque Pater liquidis illam spectantibus undis
Rore levi spargens, in truncos brachia vertit,
In frondes flavosque dedit mutare capillos;
Quod fuit ante pedum, est radix populosa sub agris;
In ramos abjere manus; pulcherrima Nympha
Versa est in laurum; cujus capitolia frondes
Utque prior, sanctis ornabunt sancta coronis.
Libera per patrios montes, per amœna fluenta
Prata viret, cogitque vagos sua molliter umbra.
Felices rami, felicia brachia lauri,
Auratæ frondes, & concertantia poma
Fructibus hesperidum! quot enim tua dona poëtæ
Cantabunt numeris! quot plectra, quot ora, manusque
Cernimus ad Citharas! quantos dabis ossa furores,
Cum sacri sacra cingent nova tempora fronde!
Felix sub tanta poterit si Pollius umbra
Sistere, & ad cantum ramos laudare minores.
Vivite felices rami, quibus undique cœli
Grata serenati pateant opobalsama roris.

Atticus Ægides potuit fortissimus heros
Jam Ditis vacuas sollicitare domos.
Judicis annosi rigidas perrumpere leges,
Et rigidus rigidi flectere colla canis;
Liber ad æthereos iterum conscendere colles;
Nec mirum, Virtus omnia namque domat.

Ad

Ad Jo: Card. de Medicis, de reditu Medicæ Familiæ in Patriam.

Jamdiu flevi: modulos amicos
Incipe audaci numero Thalia.
Jam tenet ripas fluitantis Arni
Noster Apollo.
Qui prius tristi violenter unda
Ibat, offendens rapidus colonos,
Arnus irarum modo factus expers
Pascua lambit.
Juppiter lætum pariturus annum
Præparat festas Charitum choreas,
Ora Saturni rigidi ligando
Compede prima.
Sol novus sancto veniens Olympo
Reppulit nostri nebulam timoris;
Lumine abstrusæ tenebras fugavit
Cynthia noctis.
Solvite, o Cives, pia dona templis,
Currite ardentes juvenes ad aras,
Et domum vestram Medicam reversam
Tollite ad astra.
Jam redit Virtus: redit alma Virgo;
Quas timor pallens dederat fugaces,
Collibus doctæ venient sorores
Scandere versus.
Pars novum tollent cythara dicatum
Cardini sacro, foribusque templi,
Pars suum fratrem patrio regentem
Jure Senatum.
Sentient laudes gelidi Britanni
Hujus, atque hujus, cava concha Nili,
Sentient Gangis fluvii paludes,
Atque Meotis.
Littus algentis prius ibit Arni
Unda convertens solitos meatus,

Quam

Quam domus tanti Medicis redempta
Cedat ab amne.
Floridam præstet Jovis Uxor auram
Laurubus sanctis, placidum liquorem
Naides donent; tonat ecce Cœlum;
Crescite Lauri.
Floribus, baccis superate ramos
Delphicos; donis onerate plenis
Orbis extremi loca, templa, postes,
More triumphi.
Pollium vestrum cytharâ sonantem
Pauperem rebus, fidei valentem,
Debitum vobis, Medicum poëtam
Cingite lauri.

ALEXANDRI POLLINI

FLORENTINI.

Alexandro VII. Pont. Max. renunciato, ad Ferdinandum Furstenbergium sanctitatis suæ Cubicularium intimum.

AUreus illuxit nostris, Fernande, vocatus
Ominibus votisque dies. Jam lumine claro
Contigimus, cæcas cupida quod mente per umbras
Vidimus, arcanos ausi prævertere fines
Fatorum, dum quæ præclara & certa relinquis
Signa olim ætheria veniens ab origine virtus,
Insequimur, legimusque animæ vestigia magnæ.
Nunc licet in summo regnantem culmine rerum
Suspicere; & triplici nunc majestate verendum
Demisso colimus vultu, genibusque minores
Oscula adoratis properamus figere plantis.

Regnat Alexander. Subito viden' imbribus [illegible]
Purpureo ut ridet pacatum lumine cœlum!
Ut nitidi redeunt post tristia tempora soles,
Et mites Zephyrorum animæ! circum aspice, tellus
Ut properè varios summisit læta colores!
Quam dulci aëriæ volucres clangore per auras
Venturo indicunt hilares nova gaudia sæclo!
Adspice, compositis immotum ut fluctibus æquor
Post fœdas nunc primum hiemes, ventosque resedit!
Cerne Urbem effusam, plausuque insueta frementem,
Lætitiæque simul jactas ad sidera voces
Accipe, non falsos populi exultantis honores.
Nam memorant, cœlo tandem ut miseratus ab alto,
Antiqua humanos Genitor pietate labores,
Regnandum huic dederit magnis virtutibus orbem;
Auxilium fessis præsenti numine rebus
Qui ferat, & [illegible] Europam sub fasce gementem,
Bellorumque diu tot tempestatibus actam
Qui levet, ac profugæ revocet bonus otia Pacis.
Nec tamen ultrices generosi pectoris iras
Non coquere, & justos animo versare dolores,
Armaque sacrilegos meditari & fulmina in hostes.
Hujus in adventu jam nunc pallere superbum
[illegible] Asiæ, trepidum, atque extrema [illegible],
Seque [illegible], & pelago, [illegible], [illegible]
Immensas Orientis opes, Solymamque reposci.
Parte alia, populos longe trans ardua claustra
Italiæ, [illegible] spectantia regna Booten,
Et Rheni egregias, fluviique bicornis urbes
Lætitiæ miros imo sub pectore sensus
Concipere, & veterem subito consurgere flammam.
Hunc illum, auspiciis nuper cœlestibus oras
Quem videre suas venientem, [illegible] secundis,
Omnique [illegible] obeuntem laudibus: illum,
Quem Pietate & Justitia, quem sanguine clarum,
Flexanimo linguæ eloquio, doctisque beatum
Artibus, & castæ facilem, dulcique Camœnæ,
Attonitis [illegible] oculis, [illegible]

Suſpexit mirata boni Germania: triſte
Diſſidium, triſteſque iras, animoſque rebelles
Exarſiſſe ſatis: gentem jam tendere amicam
(Chaoniæ ad nidum veluti per inane columbæ)
Ad Tiberim, & magnæ properare ad mœnia Romæ:
Jam ſacros orare pedes, veniamque precari,
Et pacem, certamque adeo exorare ſalutem.
At fremitu majore ferunt, quæ munera terram
Heſperiam, Latiumque, altam Mavortis & urbem
Quæ maneant; propius quanta indulgentia cœli
Aſpiciat ſacros orienti ſidere colles.
Hac finxiſſe tenus vates Saturnia quondam
Regna per Auſoniam, & de fulvo ſæcla metallo:
Aurea nunc vere tali ſub numine condi
Tempora, jam reduci cum Virgine læta venire
Omnia, deterſa priſci rubigine ferri.
Jam decus antiquum, & ſolitos conſtare triumphos
Principe Alexandro Romanis arcibus: & jam
Relligione Patrum, ſanctæ & formidine dextræ
Victorem late gentes ab utroque receptas
Littore, adoratæ imperio ſubjungere ſedis.
Hoc duce præclaras floreſcere protinus artes,
Et Latiâ tellure novas jam ſurgere Athenas:
Permeſſi mutare undas jam Tybride Muſas,
Deſertoque Helicone, jugum celebrare Quirini.
Hæc bona non dubio monitu mortalibus, addunt,
Ex illo ſperanda, Heros quo tempore primum
Attigit exoriens venientis lumina vitæ:
Cum ſummo ætherii reſidens in vertice Olympi
Regius ridenti fulgeret Juppiter auræ,
Et vaga compoſito circum famulantia motu
Inter ſe aſpicerent radiis felicibus aſtra:
Lydia materno cœleſtia pignora tellus
Cum gremio exciperet, qua ſeſe urbs erigit alto
Clara jugo, fœcunda virum, decorumque creatrix,
Regales fulva pueros ſub matre, ſuperbum
Inſigne attollens, nec ſanguinis immemor alti
Cognatam oſtentans nova ſub imagine Romam:

Cum

Cum domus egregios intra generosa penates,
(Nomen avis, atavisque ingens) longo ordine vivos
Monstraret puero vultus, & facta suorum
Mirari, inque sacris vestigia figere signis,
Et patrio in teneris laudum consuescere amori.
Nec majora silent regni argumenta futuri,
Haud obscura, virum veniens ubi reddidit ætas;
Quæ dedit ille: Dei pura super omnia plenum
Relligione, metuque animum, niveosque pudici
Pectoris, invictosque, ullo sine vulnere, mores:
Tum large nitidis haustas de fontibus undas
Cœlestis Sophiæ, Themidisque, & Palladis artes,
Queis populos regere imperio, quibus aspera doctus
Flectere corda hominum, positis olim effera bellis
Sæcula felici mitescere pace juberet.
Quid referam, ut lætos Augustæ frontis honores
Ingeminant, celsosque animos, mentemque benignam,
Regificasque manus, facilemque ad præmia dextram?
Quid studium, totque exhaustos terraque, marique
Pro re Romana, pro relligione labores?
Tot benefacta viri? quæ tu, Fernande, beatus
Spectasti primis mirari assuetus ab annis:
Et patrias etiam Rheni meditatus ad undas
Tentasti Arctoas plectro leviore per auras.
Nunc quæ mira vides, propiore beatior almæ
Frontis ab aspectu, prona quæque accipis aure,
Quæque feret volvenda dies facta inclyta summi
Principis, & nomen late immortale, decusque,
Majori celebrare sono, grandique memento
Carmine, Mæoniisque modis attollere ad astra:
Divino ingenio, & præsenti numine vates.
Quæ dabis, æternum referens mirabitur orbis,
Et seri assidue discent memorare nepotes.

Ad Alexandrum VII Pont. Opt. Maxim.
Eucharisticon.

Me quoque sublimi e solio, Pater, aspicis, unde
Terrarum spatia, & terras obeuntia late

Æquora despectas, cœlumque ac sidera tangis
Arduus, & vigili mundum ratione gubernas.
Nec tua majestas, quod me quoque provida curat,
Deteritur: Phœbi nec lux sese inficit alma,
Senta quod ex alto lustrat loca, & infima reddit
Telluris, manesque adeo penetrans sub imos.
Sed simul emicuit cælo, tristem undique pellit
Squalorem, turpemque situm, nebulasque resolvit.
Atque ubi descendit magis, interiusque repostas
Rimatur latebras, fœtus & munera fundit
Cara magis, pretiosa auri, argentique metalla,
Gignit & ardenti rutilos fulgore lapillos.
Haud aliter tu Magne Parens, quocumque salubres
Advertis radios, mentes, animosque serenas,
Speque bona, & donis large præsentibus auges.
Vel mihi quæ longe in tenebris semota jacebat,
Frontis ut aspectu primo recreata beatæ,
Regalique erecta manu, & decorata benigno
Munere, vita redit! veterumque oblita malorum,
Læta tuos inter dum se circumspicit, usque
Fortunam secum novam, nova gaudia versat!
Atque utinam illapsu divini luminis, auri
Vena fluat, nostroque erumpant pectore gemmæ:
Pulchrior haud inter lauros, ederasque virentes
Cinxerit ambrosios tibi crines ulla corona.
Nam neque præpetibus superantes aëra pennis
Me vincant aquilæ, nec dulci carmine olores,
Nomen Alexandri, laudesque, atque inclyta facta
Tollere Pierio certantem ad sidera cantu.
Te vero interea tacitus venerabor, & alte
Divini ingenii quæ tu vestigia signas,
Assidue relegens, memori sub mente recondam;
Discam aptis si forte olim tibi solvere grates
Vocibus, & tua conari, Pater, aurea dicta,
Aurea, perpetua semper dignissima vita:
Deque tuis tibi dona feram te digna, supremi
Ut facimus sacras humiles ad Numinis aras.

Ad Flavium Chisium Cardinalem.

Tu quoque supremo Patrui de sidere sidus
  (Cynthia fraternis clara velut radiis)
Me tenui grates dicentem carmine, lætis
  Aspectas, Princeps inclyte, luminibus:
Cujus in exortu toto lux aurea cœlo
  Emicat, in campos lapsa per aërios
Diditur, & pulsâ caligine protinus imas
  Undique jam terras conserit, & maria.
Sed tua purpureo vestitur lumine Roma
  Largius, eximio & munere perfruitur:
Teque suum decus, & lenimen dulce laborum
  Suscipit, & duro in tempore præsidium;
Cum scelerata lues miseram, & mendacia messis,
  Ah miseram! crebris mortibus horrificant:
Nec cessare sinit trepidam discordia Regum
  Vicina armorum terribili sonitu.
Ut patriò exiliens armata e vertice Pallas
  Infensos cœlo terrigenas domuit,
Pectore de sacro magni haud secus ipse Parentis
  Divino existi vividus ingenio.
Continuoque feras acies, atque horrida fundis
  Faucibus eructata agmina Tænariis:
Perque Urbem, Latium Diras sine more furentes
  Ad nigra præcipites Tartara victor agis.
Quaque triumphantem volucris fert gloria, vinctum
  Auro, & multiplici tempora fronde simul,
Ignis ut in Cœlo cum se novus exerit, in te
  Mentes quisque, avidos coniicit, atque oculos.
Surgere Ledæum vestris de montibus astrum
  Jam videt in mediis fluctibus Italia;
Transque Alpes procul aërias, transque æquora, læto
  Jactatæ, heu! gentes omine suspiciunt.
Jam fœdas sperant hiemes, cœlique tumultus
  Desævisse, animas, & posuisse truces.

Tem-

Tempora jam complesse canunt infesta Sorores,
Staminaque auratis ducere velleribus:
Egregium everso tandem succurrere sæclo
Demissum niveis alitibus juvenem.
Hunc, patrios fulgere lares dum stemmate longo
Præclaris atavûm cernit imaginibus,
Discere virtutem in teneris, verumque laborem
Cœpisse, & magnos reddere Chisiadas:
Et cum vix molli primum pubesceret ævo,
Intrepido fortes corde gerentem animos,
Unigenam caræ amplexus genitricis, & uda
Fugisse immotum lumina lacrimulis,
Misso ut Hyperboreas magnis de rebus in oras
Adderet ingenti se comitem Patruo;
Perque nives celerem, perque horrida saxa secutus
Curreret, ad superos qua via pandit iter.
Et nunc, quod virtus olim sua fessaque votis
Poscebant rebus tempora flebilibus,
Ille sedet regnans solio sublimis in aureo,
Juraque servatis mitia dat populis:
Tuque hoc jampridem sapere, & regnare magistro
Doctus, in imperii parte locatus ades:
Quicum partiri grave pondus, cui velit altum
Pectus Alexander credere, & ingenium.
Ille adeo te, sacra feras qui jussa per orbem,
Pollentem eloquio mittet Atlantiaden,
Quo revocante, diu pax suspirata revisat
Europam, indigno reddita ab exilio:
Cum placidi jungent, posito certamine, Reges
In melius versis, fœdera, consiliis.
At tibi jam video magni famulantia mundi
Sidera felici lumine, qua properas:
Et tumidos molli clivo subsidere montes,
Fluminaque obsequio currere prona tuo.
Jam video ventos impellere vela furentes,
Et servire sacris puppibus Hippotaden:
Neptunumque Patrem, & Nereidas exultantes
Accipere, & toto provehere usque mari;

Litoreque exceptum primo deducere gentes,
  Lætitiæ resonis vocibus, innumeras.
Parte alia increpitat reditum deserta morantem,
  Teque diu externis invidet Ausonia:
Et reducem hinc summis suspirat ab Alpibus, atque hinc
  Expectat Tuscis obvia litoribus.
En venit, & terris emensis sospes, & undis,
  In Latium cursu præpete fertur ovans:
Jamque viam ad sacras relegens secat impiger arces,
  Mœnia jam victor Flavius ecce subit.
Urbs effusa repente ruit, populusque, Patresque
  Optato properant pascere amore oculos.
Arduus ille sedet, nitidosque, aurum inter, & ostrum,
  Palladiis crines frondibus implicitus
Alta triumphali invehitur Capitolia pompa;
  Mox humilis sanctis oscula dat pedibus.
Interea fremituque hilari, plausuque resultant,
  Ignibus & festis, atque fora, atque viæ.
Nec nivei, flavo quos flumine pascit olores
  Agmine nunc Tybris profluus aurifero,
Nomen Alexandri, & Flavi, & facta inclyta cessant
  In cœlum æternis tollere carminibus:
Sæcla nec æternas volventia dicere laudes
  Cessabunt, vestris aurea muneribus.

Ad Aurelium Marrachium, Scipionis Card. S. Susannæ Medicum.

Hoc tibi me, Aureli, vestrum quoque numen Apollo
  Sollicitum jussit mittere epistolium:
Artis ut auxilio, quam tu meditaris, & unam
  Eximie, præstanti excolis ingenio,
Nascenti occurras morbo, longumque minanti,
  Ni reprimas, toto corpore supplicium.
Ex quo etenim Domini vos mollia jussa secuti
  Urbe procul dulci vivitis exilio,
Et misera ambitione procul, dulcissima, forsan
  Immemores nostri, gaudia percipitis;

Hic

Hic mihi nescio quæ trepido submittitur imis
Visceribus tristis, fœdaque pernicies.
Nam vapor effusus ferventibus undique venis
Incipit indignis urere membra modis.
Jamque vari passim existunt, papulæque rubentes,
Inficit & medias pustula rupta manus:
Pruritusque vagi, & scabræ rubiginis optat
Assiduo impatiens stringier ungue cutis.
Præsertim dulces ubi suadent carpere somnos
Aurea jam cursu sidera præcipiti,
Sanguis inardescens stimulis perrentat acutis:
Nec requies molli mi datur ulla thoro.
Vixque renascentis Phœbi sub lumina prima
Excipit irriguo sparsa sopore quies.
Unde autem infelix vitium incessisse repente,
Et miseros artus corripuisse putem?
Non ego cum flammas Procyon, radiosque malignos
Spargeret, aut miti luce sub Erigones,
Pocula siccavi generosi ardentia Bacchi
Largius, appositæ nec nocuere dapes.
Dira neque immodico bilis succensa labore,
Nec cura, aut studio est mens agitata gravi.
Sed molles aluere epulæ, cyathisque minutis
Infusa est gelido plurima lympha mero:
Et matutini captato frigore roris,
Mox vacui longos sedimus usque dies.
Nec dubitavi etiam mersare salubribus undis,
Interdum ac tepido spargere membra lacu.
Quid liquidum, medioque agitatum Aquilonibus æstu
Quod cœlum in tectis ducimus aëriis!
Ipse tamen quæ causa malum hoc induxerit, altè
Vestiga, & celerem, dum licet, affer opem.
Affer opem, & propera labem compescere, si te
Ulla movent dulcis jura sodalitii.
Seu sit abundanti salientem sanguine venam
Tundere opus, succosque elicuisse putres;
Seu jecore ardenti ingesto medicamine flammam
Opprimere, atque citum dudere consilium est;

Huc ades autumni labentis dum finit hora
Lenis adhuc, dum sic fera moratur hiems.
Quam cupimus debere tibi molire salutem,
Conceptumque ægro pectore pelle metum.
Eveniet tibi perpetuo sic vota secundent,
Et faveant cœptis numina læta tuis:
Principis & magni viridi dent robore vitam
Proferre ad Pylii tempora longa senis.

Ad Ferdinandum Furstenbergium, de reditu in Germaniam cogitantem anno 1654.

Cui fausta læto sidera lumine
Risere, molli quem placidæ sinu
Fovere nascentem Camœnæ, &
Ambrosiis aluere succis:
Cui ductus alte sanguis, & inclytæ
Longo sequentes ordine imagines,
Chartæque signantes parentum
Facta, domus monumenta magnæ,
Monstrant avito nobile iter gradu
Virtutis, arces qua datur igneas
Inire, doctrinæque suadent
Aërium superare culmen:
Laboriosa nil opus alea
Mutare dulces exilio lares,
Et quærere incertum remotis
Regna procul peregrina terris.
Sed te beati vividus ingeni
Adegit ardor limina linquere
Paterna, præclaros ut exul
Egregius fugeres penates
Prima in juventa. Nec sine numine
Fernande, Divum principe in urbium
Resistis, ingentemque lustras
Late oculis, animoque Romam.
Jacere moles nubibus aspicis
Olim propinquas, & decora imperii

Miratus, immani ruina, &
Marte doles cecidisse vestro.
Mox de superbo pulvere nomina
Majora cernis, regnaque surgere
Æterna, quæ victrix per orbem
Relligio, pietasque summis
Æquavit astris. Impiger ultimo
De fonte rivos hic sapientiæ
Hauris, & ad plenum benignâ
Longa sitis satiatur undâ.
Purum vetusti temporis aureas
Hic pectus artes combibit, & sacra
De fronde jam nectis coronam
Crinibus, Ausonioque vates
Incedis inter carmine nobilis,
Cui plaudit amnis regius assonans,
Collesque septeni resultant,
Quo Latiæ recreantur aures.
Natale fratres imperiis solum
Bellisque fœtum pectore Martio
Colant tuentes, & sub Arcto
Auspiciis volitent secundis.
Ad pulchra pacis munia te vocat,
Poscitque cœlum mitius: huc tua
Te sistit, & celsos honores
Insequitur generosa virtus.
Ut orba dulci conjuge, & unico
Fœcunda nato, mœsta tenet parens
Amplexa cedentem, nec udo
Fixa sinit properare vultu:
Sic Roma cari dum capitis fugam
Rumore tristi nunc timet anxia,
Supplex moratur, sic amici
Te precibus retinent Quirites.

Ad Augustinum Favoritum.

Qui pectus ardor versat, & intimas
Urit medullas, purus, ab ignibus
Demissus æternis, & usque
Ætheria recreatus aura;
Vernante qui te sanguine vividum
Tellurem inertem linquere, & arduas,
Auguste, sublimem volucri
Ingenio superare nubes
Cogit, relictas mox humilem super
Volare terras, litora duplicis
Diversa latè quâ refusâ
Oceani feriuntur undâ:
Interminatas quo sapientiæ
Quæras avaro divitias sinu,
Opesque doctrinæ beatos
Egregias animo reportes,
Non ille fracto lenior impetu
Residet usquam: non alio minus
Sub sole fervescet: nec ista
Lympha sitim, gelidumve flumen
Restinguet ullum, tu nisi jam vagus
Ales resistas, Græcia nobiles,
Magnumque spirantes ruinas
Servat ubi, propriumque bustum.
Fluentis auri pulvere sub sacro
Metalla, gazas impiger obrutas,
Gemmasque defossas, Eois
Invenies pretiosiores;
Seu plana lustres, seu juga montium
Errare circum, seu loca legeris
Pulsata Neptuno, secundum
Seu placidos spatiaris amnes;
Arcana docti pectoris audies
Miro eloquentes digna silentio

Um-

Umbras, & immortale duces
Auri avidus sitiente nectar.
Sub dulci Hymetti culmine, vitreas
Ilissi ad undas ipsa canit sedens
Regina, divinosque flores
Cecropio Sophia ore fundit:
Quos tu sequaci corripiens manu,
Novisque pennis altius evolans,
Insignem, & æternam, relicta
Rursus humo, referes coronam.

In Philomathis Musas Juveniles.

Quid iste fert libellus? aut quid suspicer
Venisse in auras luminis fetum ingeni
Sublimis, altam sed fateri originem?
Vultuque ficti sub parentis, per manus,
Perque ora civium jam volare nobilem?
Sirenas anne condidisse carmina
Divina, mundi temperantes astricos
Choros, & imis, munere insueto Deum,
Audita terris? anne Pindi in vertice
Juventæ honore Phœbus æterno nitens,
Inter Camœnas ore meditatus sacro
Hæc ipsa fudit? sive in Elysia pii
Convalle, gentis aureæ priscum genus,
Dedere vates dicta præclara, atque &
Desueta primùm, jamque turpi inertia
Deleta, nostro reddidere tempori?
Mirare, Lector, quicquid est, ac suspice;
Mentisque magnæ dum legis vestigia,
Latens adora numen (haud vana auguror,
Humana si secundus aspicit Deus)
Aperto adoraturus olim in lumine.

Ad Hieronymum Aleandrum de morte Aldinæ catellæ festivissima.

Ergo illa dulcis, illa multum amabilis,
Illa albula, illa delicata, illa innocens
Catella vixit? & tulere numina,
Tua Aleander interire gaudia?
Nec ulla castis invocata versibus
Lucina præsens (heu nefas!) laboribus
Periclitantis affuit puerperæ?
Nec ipsa, dudum cujus ignem acceperat
Subblandientis acta vi Cupidinis,
Injuriosa fata Cypris reppulit?
Sed nos querelis quid fatigamus Deos?
Summum Deorum facta crimen conqueri.
Olim (& quis hoc non credat?) alma cœlitum
Venus voluptas, alma pulchritudinis
Dea, ut puellis usquequaque blandula
Catella suevit assidere bellulis,
Habere & ipsa concupivit candidam,
Quicum jocosa luderet, caniculam.
Nulla at peractis procreata sæculis
Amore digno cœlitum canicula est.
Modo ista amori destinata Cypridis
Aldina venit bella in auras luminis.
Visam sibi hanc repente Diva surripit,
Qua nulla posthac pulchrior videbitur.
Ergo, Aleander, jam dolere desine,
Ne tu occidisse crede quam desideras,
Fallacis umbram dum vides imaginis.
Sed gaude, & ultro gratus offer muneri
Divæ, lepores quæ tibi dedit suos:
Quæ nunc magis magisque amica permanet
Tibi, venustatemque, & omnem cœlitum
Pro munere isto comparavit gratiam.

Ad eumdem de lacrimis Deorum edisserentem.

Flerent dolentes fata si quando aspera,
Guttis per ora lucidis manantibus
Serena Divûm lacrimasse lumina
Prisci Poëtæ tradidere temporis.
Verum nefanda ex quo perosi crimina,
Imbuta queis iniqua ferri secula,
Contaminato subtrahunt se aspectui,
Videre nulli fas fuit mortalium
Mirabiles quæ cœlitum sint lacrimæ.
Nunc tu, Aleander, perspicaci acuminis
Obducta visum tendis ultra nubila,
Cœlumque lustras penitus: en, quòd videris
Non usitato more flere numina,
Non usitata edisseris facundiâ.
Euge ô beate! Tu tenebras discutis,
Lumenque portas, quo nitentes lumine
Verè Deorum lucidæ sunt lacrimæ.

In Bibliothecam Francisci Barberini Card.

Præceps furentis orbe dum ruit toto
Procella Martis, jamque terror incessit,
Calidaque cædes undique imbuit campos;
Ab imminente vastitate quo servet
Trepidas Camœnas, literasque palantes,
Sacri Senatus columen, & decus magnum
Franciscus, arcem providâ pius curâ
Munivit, ornavitque, vimque congessit
Studio, labore, dexteraque regali
Huc aureorum maximam libellorum.
Vos hinc procul facessite in malas oras
Blattæ nocentes, quo mali vocant libri.
Satis superque munera inter & curas
Regni, diurnâ solus, atque nocturnâ
Franciscus hasce conteret manu chartas.

Ad

Ad Joannem Barclajum, flores studiosè educantem.

Quæ tibi culta novos latè parit area flores,
Quæque nitet vario picta colore seges,
Quam cito, Barclai, defecerit improbus Auster
Deiicit, aut densa decutit imber aquâ:
Solibus aut æstus veniens ardentibus urit,
Aut legit, & rapido demetit ungue manus.
Haud ita quos lepidis cultu meliore libellis
Divini flores inseris ingenii.
Nam Charites, Musæque fovent, sparsique beato
Nectare perpetui veris honore vigent.
Nec deerunt umquam inscripti tua nomina flores,
Longa licet studio perpete secla legant.

Cæsaris Commentaria corrosa à muribus.

Quod mille libros inter, hunc immaniter
Laniasse mures aspicis,
Quo bella Cæsar inclyta, & victorias
Hac qua peregit fortiter
Dextra, exaravit docte, id imprudentiâ,
Casuve factum ne puta.
Nam dum coronâ cingit, ac sedet diu
Castella circum, aut mœnia,
Edendi amore adegit, ac penuriâ,
Dolo undecunque & machinis,
Periclitantes aggredi, & consumere
Excepta murium agmina.
Ex illo inustum dedecus, & injuriam
Transmissam adusque posteros,
Auctoris haud oblita, sortis ratio
Reponit, atque ulciscitur.

Ad juvenem pictorem.

Dum vivo discis tabulas animare colore,
Et varios naturæ effers quos dedidit vultus:

Graminaque, & dulces anni per tempora fructus
Dum simulas, laudum juvenili captus amore,
Disce simul pulchris animum virtutibus alte
Imprimere, atque Dei sacram mediâ ipse locatam
Effigiem quam mente geris, fuligine turpi
Ah cave commacules, & celso e culmine jam jam
Præcipitem, tetro vitiorum in gurgite volvas.
Ah cave, dum violasque, rosasque, & candida pingit
Lilia docta manus, tristes sub pectore dumos,
Atque venenatis radicibus inserat herbas
Actus amor furiis, nimiumque effræna cupido,
Pullulet unde tibi scelerum densissima silva,
Pœnarumque gravis nullo non tempore messis.

De Christinæ Suecorum, Gothorum, Vandalorum Reginæ adventu in Urbem.

Accessu, Regina, tuo nova frigora in Urbem
  Cur tulit, & gelidos ventus ab axe dies?
Insolitum frangi regali virgine non est,
  Et rigidum Boreæ pectus amore capi.
Nunc Dominam ille suam sequitur terraque, marique,
  Et fugit in patriis sceptra aliena plagis.
Quodque videt tenero doctas sub pectore Athenas,
  Extuderunt Grajûm quidquid & ingenia,
Hoc capitur magis, & veteres reminiscitur ignes,
  Te quoque Cecropium dum putat esse genus.

De Alexandri VII. Pont Opt. Max. secessu in Albanum.

Ecce ubi Alexander longam secessit in Albam,
  Et Romam veteri restituit patriæ,
Juppiter ipse gravi invectus per inania curru
  Descendit prono plurimus obsequio.
Mox colere & Phœbus, radiis ornatus, & auro,
  Luce suâ lumen clarius approperat:
Nympharumque chori lacubus, sylvisque relictis,
  In numerum adventu Principis exiliunt:

Et

Et circumpositæ effundunt sese undique gentes,
Ut sacris humiles oscula dent pedibus.
Urbs dolet interea ingeminans deserta querelas,
Suspiratque sui mœsta Patris reditum.
Parce tamen, pia Roma, queri ne gaudia Matri
Antiquæ exigui temporis invideas.

Ad P. Sfortiam Pallavicinum S. J. De historia Concilii Tridentini ab eo scripta.

Clara ducum soboles, bellatorumque propago,
Qui veteres forti nomine reddis avos,
Tu licet abnueris Martem, & meliora secutus
Palladiis jam cœlum artibus attigeris;
Arma tamen fato generis te, duraque bella,
Atque triumphato laurus ab hoste manent.
Indomiti vel nunc infracta superbia monstri,
Totque dabat populis qui modo damna furor,
Quem novus Alcides, & ferro aggressus & igni,
Divini extinxti viribus ingenii,
Quam peperit palmam! quæ venit adorea? quantus
Inde tulit plausus nomen ad astra tuum!
Ille quidem edomuit postquam portenta, domari
Postremam victor comperit invidiam.
Tu major, simul indomitum certamine primo
Et superas hostem, Sfortia, & invidiam.

In Orationem Funebrem Joannis Jacobi Buccardi, habitam Romæ in morte Nicolai Claudii Fabricii Perescii.

Æternæ in Urbis luce, consessu Patrum
Favente, Romano ore, cultuque exequi
Potuisse laudes plurimas, & maximas
Extincti acerbo funere, heu Perescii,
Buccarde, res est magna, factuque ardua:
Sed, qua executus ipse, præclaram, auream

Orationem efferre qui possit satis
Rem magnam & is præstiterit, ac perarduam,

In Panglossiam, de laudibus ejusdem ab eodem Buccardo collectam.

Quod nomen, laudesque tui celebrare Perefci
Institerunt variæ linguis longo ordine gentes,
Nobilitas, virtusque viri, & benefacta reposcunt
Æterna, Oceanum ad geminum dispersa per orbem.
At pariter bene quod celebrant, laudantque diserte,
Laus, Buccarde, tua est: tua enim facundia primum
Emicuit; vitamque, & grandia facta secutus
Deflesti, egregii casum miseratus amici.
Quæ circum accipiens longè exaudita, resultans
Assonat, ingeniumque tuum sibi vendicat Orbis.

Ad Felicem Zacbiam, Natalis Rondinini defuncti matrem.

Vidit ut ereptum properato funere natum,
Flentibus immoto pectore mater ait;
Mortalis genui mortalem, animoque supremum,
Cum peperi, occurrit tempus & atra dies.
Vana tamen ratio, & rerum te fallit imago,
Pace tuâ liceat dicere, docta parens.
Perlege Natalem celebrantûm carmina, in ævum
Carmina divinis edita ab ingeniis:
Teque immortalem nati de nomine, & illum
Laudibus æternum vivere nosce suis.

Solarium absque Gnomone Bernardini Spadæ Cardinal.

Horarum interpres quod nullâ tangitur umbrâ,
Tempora sed toto linea sole notat,
Multa animo volvis, dum causam quæris, & esse,
Quidquid id est, miræ colligis artis opus.

Fal-

Falleris: hic puro splendent ubi cuncta nitore,
  Et Domini fulget lumine clara domus,
Haud locus est umbræ: non hîc famulantibus horis
  Dum properat, raptim tempora lapsa docet:
Usque sed eximie dilecti Phœbus ab alto
  Nobile in obsequium Principis ipse venit.

Ad Ferdinandum Furstenbergium de Thynni capite dono misso.

Misisti mihi, Ferdinande, munus
Magnum, Juppiter! atque sumtuosum:
Sed magnum quod amiculo immerenti
Næ malum dedit, ac repente vivum, &
Videntem, propè ad incitas redegit.
Nam dum relligio mihi, quod abs te,
Tuisque e manibus venit, minuta
Ferro in frustra secare, nec puto fas
Tam cari capitis perire formam,
Et simul meditor frui beato
Lætus munere, & unctiore cœna;
Ære mi fuerunt paranda grandi
Arma, vasaque grandiora, molem
Tantam quæ caperent, focoque & igni
Admotam coquerent, tripus, ahenum,
Lancesque, & patinæ, paropsidesque.
Tum quæ silva lari advoluta! quantus
Incendit modicos rogus penates!
Quanta, heu, diluvies profusi olivi
Ferclum immane super! lucerna tantum
Nostra vix biberit decem per annos.
Proin tu, cum tibi monstra belluosus
Mittet Oceanus, vagique fluctus
Hæc ad litora verterint tremendum
Balænæ spatium, memento turpe
Destinare alio caput, docendus
Fortunam, & loculos breves amici
Metiri pede veriore: non hæc
Decent munera pauperem culinam.

Ad eundem Die ejus natali.

Octobres salvete Idus, lux sacra: Maronem
  Quæ fudisti auras prima sub ætherias:
Tuque adeo mihi lux salve, quæ proxima fungis,
  Lux mihi natali sanctior usque meo.
Unde sibi reduces apponit, & ordinat annos,
  Et signat niveis tempora læta notis,
Æmula divino condit qui carmina Vati
  Fernandus, Musa proximus, ut genesi.

Villæ Ostiensi Sacchettæ Familiæ.

Urbis in antiquæ, nitidi non indiga cultus,
  Villa solo, ad primum continuata mare,
Hinc Romam, adversæ cineres Carthaginis illinc
  Prospecto, & Tyrii diruta regna ducis.
Nec facies animos aufert mihi proxima tantum,
  Litore ab opposito gloria quanta venit.
Fastidit si Roma, procul miratur, & optat
  Invida delicias Punica terra meas.

Somnium, Ruri sub conopeo arundinibus suspenso.

Esse quid hoc dicam, tanta inter gaudia quemquam
  Ducere cum solidos hic sine nube dies;
Quod, simul incipio molli requiescere lecto,
  Terrificant animum somnia nigra meum?
Nam subito tristi percellor imagine, & ingens
  Incessit miseris terror ab historiis.
Vel mihi præterita quum nocte miserrimus ultro
  Cannarum occurrit casus, ut obrigui!
Ergo perpetuo vigilantem vivere tanti est,
  Et fugere horribilis dira pericla thori.

Villa Farnesia in Janiculo.

Villa solo, & cœlo felix, & clara vetusto
  Nomine, nil fumum, nil moror Urbis opes.
His pater optavit regnum sibi Janus in oris,
  Et posuit nostro mœnia prima jugo:
Quæque olim eduxit regalia tecta sub auras,
  Credibile est spatio clausa fuisse meo.
Nunc titulo melioris heri, cultuque recenti
  Nobilis, egregio munere læta fruor.

Ad Jacobum Wallium e Societate Jesu, cum Michaëlem Angelum Bonarrotum, sculptorem, & pictorem summum, Aretinum appellasset, cum debuisset dicere Florentinum.

Vatum maxime, quot fuere, Walli,
Quot sunt, quotque aliis erunt in annis;
Quid Florentia pulchra, nobilisque
Urbs de te meruit misella tantum,
Ipsi ut Praxitelem suum, atque Apellem
Unus tu eriperes inique, & istud
Inter cetera lumen invideres?
Si nescis, graviter tulere cives.
Quod ni perpropere, parumque caute
Dictum continuo palam recantas,
Edico tibi, non inultum abibis:
Nam mulctabere patria vicissim:
Nec te illi Gandium ferent poëtam,
Brugæ nomine nec tuo ferentur:
Sed jactaberis usque Mantuanus
Vates, & Venusinus usque, & Umber.
Res est non minimum timenda, Walli.

Ferdinando Furstenbergio.

Nobilibus longe deprensa in collibus Albæ
Crura sacer mihi cum lentè percurreret ignis,

Et

Et miseros artus stimulis arthriticis acutis
Ureret, ac toto tentaret corpore, demum
Decubui fessus monitu, imperioque medentûm.
Accipe nunc, Fernande, thori quæ commoda nostri,
Deliciæque, quibus cessantem frangere morbum
Sperabam, victorque feros superare dolores,
Moxque frui lætus jucundi gaudia ruris.
Principio apparet lecti modus haud ita magnus:
Tres in fronte pedes, paulo plus tentus in agrum,
Dimidiamque pavimento vix altior ulnam;
Unde solum digitis pulsare micantibus imum,
Perque leves auras jactatis ludere talis,
Mite laboranti solamen. Culcita duris
Durior imposita asseribus, non illa minutis
Aut plumis infarta, aut vellere pinguis Ibero.
Cyniphiis tondent sed quale in vallibus hirci,
Horrentesve apri, Numidæve in montibus ursi,
Tomento oppletur. Cilicum de stamine saccus.
Involvit super hunc animosis sospes ab Euris,
Et decimo fluctu, fœdisque agitata procellis
Carbasus, assutis obtendens vulnera pannis.
Nauticus horrescit supremo tegmine cento,
Blattarum, ac tinearum epulis subductus, & unde
Diripuere dapes magno certamine mures.
Cætera (quod multo mireris non sine risu)
Regifico surgunt luxu, textuque renident
Attalico, & Babylonis acu, Phrygioque labore.
Quattuor ingentes Ephyreo ex ære columnæ,
Aurati fulgent quarum alto culmine coni,
Vela ferunt pretiosa, & nobile conopeum.
Sed neque ferventi citius de sanguine febris,
Nec dolor abscedit membris, nec pectore curæ,
Textilibus si in picturis aurum inter & ostrum
Jacteris, quam si plebeja in veste cubaris.
Quod te per nomen jucundum, & fœdera dulcis
Testor amicitiæ, per sanctæ pignora dextræ,
Per mores, geniumque tuum, miseresce jacentis.
Dumque datur placidos in lucem carpere somnos,

Et tibi lauricomo veniunt insomnia Pindo,
Inspirantque quiescenti nova carmina Musæ;
Dulce aliquid mihi Castalio transmitte liquore
Perfusum. Forsan vatum Deus, artis & idem
Inventor medicæ, sic me servarit Apollo.

Soteria pro Alexandro VII. P. M.

Virgo parens (nam te miserantem incommoda gentis
Humanæ, gemitusque pios, nunc vota, precesque
Sollicitas, manifesta fides audisse; Tuoque
Auspicio Genitorem una, Natumque, benigno
Numine adoratam placide indulsisse salutem.)
Dum Tibi letitiâ insolitâ, plausuque frementes
Servati circum populi gratantur, & Urbes,
Atque Immortali solvunt pro munere vota
Omnibus in templis humiles, atque omnibus aris:
Me proprio, grandique obstrictum nomine, Virgo.
Secretum, timide, ac demisso lumine, pauca
Murmure quæ tacito possum, tenuique susurro,
Haud præter solitum facilis, sine reddere, & ultro
Gaudia nostra simul, simul & tua dona fateri.
Nam modo tranquillæ medio de fonte quietis
Quæ subitò curæ exortæ, gelidique timores
Involvêre atro securas turbine mentes!
Quum procul Hesperia cœli de parte nigrantem
Exiguo primum tractu concrescere nubem,
Mox latè medium sese proferre sub axem
Vidimus, & mundi vultum violare serenum.
Illius objectu, tristi pater obsitus umbrâ
Phœbus, & obtuso radiorum expalluit auro:
Afflatuque gravi propiùs, tactuque nocenti
Substitit, indigno fessus languore, diuque
Delituit, siluitque diu, trepidique micanti
Mortales meruere nigras sine lumine luces.
Pallida quæ rerum interea, miserandaque visu,
Attonitæque Urbis facies, atque Orbis imago!
Quæ lacrimæ effusæ, dirum tremuere periculum!

Jam

Jam fugere unanimes tanto in terrore paratæ,
Aëraque obſcurum, viduaſque relinquere terras
Juſtitia, & Pietas, & Pax, ſanctæque Camœnæ:
Præſidio ſi fortè (nefas) patrioque carerent
Numine Alexandri, namque is certiſſimus unus
Solque, Paterque, fovet radiis felicibus orbem.
Extemplo ſed enim Eöum diſcedere cœlum,
Protinus & clarâ tempeſtate omnia circum
Effulſiſſe, novoque aperiri lumine ſidus
Cernimus, ac timido incerti veneramur honore.
Illius exortu primo rapidiſſima longè
Nubila diffugere, atque atram concedere noctem:
Continuoque caput nitidum ſol aureus altè
Attollens, cœlumque levat, terraſque ſerenat.
Quippe fuit, Virgo, tua lux, & Virginis aſtrum
Illud erat. Tua nunc pietas miſerata labores
Indignos, genteſque humiles, gemituſque precantum,
Optatam niveamque diem, lumenque reducit
Purpureum, & ſævo miſeris horrore ſolutis,
Soſpite Alexandro reddit ſua gaudia terris.
Sed neque tu lacrimas, nec dedignata vocatus
Diva meos, & ducta imo ſuſpiria corde.
Victor ego, ante aram voti reus ad tua ſupplex
Numina, quæ donas propria hæc ut munera faxis
Perpetuâ pietate novâ prece pronus adoro.

Ad Alexandrum VII. P. M.

Munere quod magno cumulas nil tale merentem,
  Quas habeo grates dicere, Muſa negat.
Nam neque Majeſtas recipit tua, maxime Princeps,
  Exiguum parvi carminis officium;
Nec noſter tentare audet tua nomina culpâ
  Deterere ingenii, nec tua dona pudor.
Illa alte fundata animus ſub pectore adorat
  Semper, & aſſiduè mens operata colit:
Quæque intus reſonant laudes, & vota, loquuntur
  Lumina, & in media fronte notata legas.

Ad eumdem.

Insolitis urget nivibus dum Juppiter Urbem,
Et Scythico mordens horrida bruma gelu;
Exul ab aspectu infelix, Pater alme, beato,
Atque sacris adytis cogor abesse diu:
Pelliculam, gelidosque annis fugientibus artus
Lectulus, aut tepido dum fovet igne focus.
Cæcus Anaxagoras sit ne, stolidusve videbo,
Anne furens, nigram quum putat esse nivem;
Certè nigra cadit mihi nix hoc tempore, & atros
Improba de niveis reddidit illa dies.

Ad Urbem Romam, Clemente IX. Pont. Max. Renuntiato.

Quæ conjuratas acies evertere ferro
Et facibus patriam, civesque extrema minantes
Roma tibi Tyrrhena pio certamine tellus
Ulta nefas immane suis delevit in agris:
[Qualia Phlegræos straverunt funera campos]
Hæc eadem augusto augurio volventibus annis
Præclarum generosa alto de sanguine Julum
Extulit, insolitâ cui cœlum, & sidera luce
Nascenti fulsere, novo quum gaudia motu
Terræque, & maria, atque urbes, ac dædala rerum
Sensit, & arcano plausit natura favore.
Et nunc ille datum egregiis virtutibus olim
Imperium, fato meritum comitante sequaci
Accepit, supraque tuas sedet arduus arces
Aurato in solio, videt unde ab litore utroque
Omnia sub pedibus, vertique, regique beatis:
Ingenti unde animo immensum dum amplectitur orbem,
Et sacris manibus rerum dum flectit habenas,
Insuetum molitur iter, qua rara priorum
Fixa notat claris quondam vestigia signis;
Qua verum invitat non falsò gloria vultu.

Grasse

Grandibus ille potens factis, operumque labore
Magnorum, famam & decus immortale cubili;
Solis ab Hesperio Eöas meditatur ad undas
Tendere, & Oceani extremos evadere fines.
Tum si qua est, quæ restat adhuc summota, latetque,
Et penitus vasti refugit pars ultima mundi
Accipiet, laudesque ferens celebrabit in ævum.
Tuque adeò in partem æterno comes addita honori,
Dum veteres memor ad fastos, annosque redibis,
Atque virum monimenta, & nomina magna revolves,
Lumine nunc vero sidus fulgere videbis
Julium, ut astra inter Phœbus micat ipse minora;
Tale instar nullum invenies, nec talibus umquam
Auspiciis latè imperium, nomenque tulisti,
Qualibus antiquos longè superare triumphos
Apparat, & ferre in cœlum tua nomina Clemens.

Ad Joannem Rho Soc. Jesu, Eloquentissimum divini verbi pro concione interpretem.

Antiqua longis obruta sæculis
Jam nunc resurgit fabula, nobile
  Præstantis inventum magistri,
    Itala quem Samiis arenis.
Tellus relictis vidit Achaico
Ore edocentem. Scilicet aureas,
  Dulcesque demirata Roma
    Eloquii rapientis undas.
Quin spiret almo reddita lumini
Mens viva Tulli pectore de tuo,
  Et verba devolvat recenti
    Rhoë sono, dubitare nescit.
Sed illa blando protinus avia
Errore, cæcas ducitur in plagas,
  Nec sentit imprudens, revinci,
    Mille simul rediisse vitas.
Nam quid vetustæ tu sapientiæ,
Quem nunc ab omni tempore non refers

Virtutis, & doctrinæ, & alti
Laudibus ingenii per ora
Latè volantem? dum relegis manu
Signata quondam Numinis, & pio
Perfundis interpres nitore,
Romulidis retegens Olympum.
Sublime unde & mentis originem
Deducis ipsam, cordis & igneum,
Regnantis & linguæ vigorem,
Nec niveos aliunde mores.
Commissa læto planta velut solo
Novella, rivus qua trepidat (mora
Haud longa) per cultum beatos
Explicuit generosa ramos;
Et ista sacro non secus in lare
Firmata, sacræ Matris ab ubere
Educta desumit benignè
A teneris alimenta virtus:
Nec usque, flammæ clarior in dies
Ritu quiescet vivida surgere,
Tellure dum victrix relicta
Ad superos revolarit ignes.

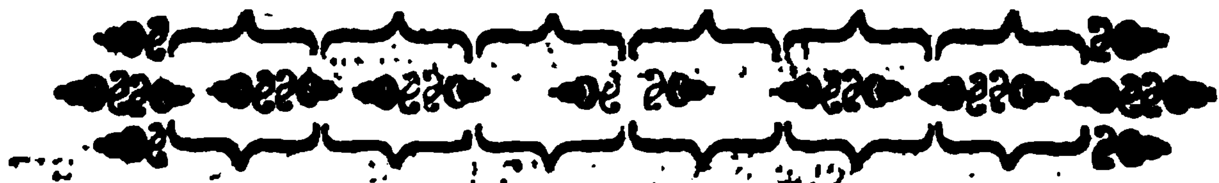
Ad Ferdinandum Episc. & Princip. Paderbornensem, de morte Alexandri VII. P. M.

Qualem, si Phœbus numquam rediturus Eöo
Lumine in Oceani tinxerit amne faces,
Terrorem attonito, tenebrasque relinquit in orbe,
Et flere extinctum tempus in omne diem;
Consimili terris facie, luctuque relicto,
Lumen Alexander condidit ecce suum.
Ne mirare tamen quod non sanabile vulnus
Ipse ego non miseror voce, manuque meum:
Nam fugit, infelix, minui; miserique levari
Vocibus, & lacrimis abnuit usque dolor.
Nec summum potis est quisquam proferre dolorem.
Promere qui potuit non satis ille dolet.

Ad

Ad Amicum Herbicassionum.

Quod satis est betæ Recipe; atque huic adde pusillum
Serpylli, & mentæ, spicam bene olentis & alli,
Et semina marathri: accedit quem Parma coëgit
Caseus ovorum croceis, butyrum atque vitellis,
Et piper, & dulci veniens ab arundine pulvis.
Quæ parco sale cuncta simul continge, simulque
Contunde, & varios agitatis confunde sapores.
Præterea recipe incretum sine furfure pollen,
Et lacticem, subigensque solum Cereale rotunda,
Et super expande intritum; circumque, supraque
Acta Ceres tegat, & forulum regale coronet.
Mox lento prunæ coquat igne: acceptaque salubrem
Prædulcemque cibum, quantum, & quandoque libebit
Sume, dapem memor egregiam monstrantis amici.

JO: JOVIANI PONTANI
NEAPOLITANI.

Variana Carbo solvit inferias.

HOs habet infelix tumulos Variana, nec ulli
  Juncta thoro, nulli juncta puella viro.
Ut posita est loculis, miseri post funus amantes,
  Munera cum lacrimis multa dedere suis.
Primus at e cunctis Carbo mœstissimus illi
  Constituitque aras, & stata sacra facit.
Condidit & loculis manes, lavitque sepulchrum
  De lacrimis: lacrimæ tristia busta rigant.
Nona dies aderat: florent ad marmora thymbræ;
  Thymbra tegit tumulos, marmora thymbra tegit.
Conveniunt & apes, & mella liquentia carpunt.
  Dictaque Thymbrea est quæ Variana fuit.
Hæc tibi Carbo tuus Thymbrea: hinc mella sepulchro
  Lecta legunt & apes, hinc tibi & illa fluunt.

De qualitate amantum.

Miser, qui amat, videtque quod cupit numquam:
Magis miser, qui amat, videtque nec tangit:
Miserrimus qui amat, videtque, tangitque;
Nec tangit ut vult, nec sibi gerit morem.
Expertus hanc sententiam miser dico.
At cui tot insunt commoda ac facultates,
Divis is est professò amans ad æquandus.

Queritur ante limen puellæ.

Hîc me marmoreum faceret Deus, hic ego saxum,
  Quod premeret pedibus Fannia dura suis;
Nam quoties sacri peteret pia limina templi,
  Per mea membra simul saxea ferret iter.
Et quoties festis redeunt sua sacra diebus,
  Limine prodiret conspicienda suo.
Tunc ego marmoreus quamvis, nec sensile saxum,
  Gauderem nitidis ipse premi pedibus.
Nam nihil est coeli subter regione creatum,
  Quod non delicias nôrit habere suas.
Quod si quid Venerem, Veneris seu spicula nescit,
  Duritiæs artus induat illa meos.
Et si te biduum cogar caruisse, necesse est
  In speciemque abeat nostra figura rudem.
Una dies tantum est, quâ te non Fannia vidi;
  Et sine jam videor sensibus esse meis.
Altera quàm vereor ne sit lux invida nobis,
  Et sim de nostro nomine pondus iners.
Quidquid ero, merear cûm de te Fannia majus,
  O saltem strophium possit id esse tuum.

Ad Bacchum.

Nunc hederis, sertisque novos innecte corymbos;
  Nunc tua circumdent tempora, Bacche, rosæ.
Nunc viridis flavas suspendat pampinus uvas;
  Ingeminetque novas ebria mensa dapes.
Nam mea, Parnassi rediens è collibus, audet
  Ludere Romanis Calliopea modis;
Inque choro juvenum molli saltante puellâ,
  Sopitos longo tempore ferre sales:
Aoniumque movet circum tua pocula plectrum,
  Evoe Bacche, canens; ad tua festa veni.
Tu quoque nobilibus pretium jam, Laure, poëtis,
  Laure, tuum nobis porrige fronde decus.

Et mea Phœbeis ornentur tempora sertis,
  Ut merear nomen vatis habere novi,
Stultus ego, fieri credam qui fronde poëtam!
  Non Laurus vatem, sed sua Musa facit.

Tumulus Ariadnę Sitonę. Viator, Genius, & Hyacinthus colloquuntur.

Viat. Unde rosæ ad tumulos, unde hæc violaria? numquid
  Hi tumuli, & violas, & peperere rosas?
Gen. Ver tribuit sua jura, simul tribuere Napææ,
  Huic cineri hinc violas, hinc peperere rosas:
Ipsæ & Acidalio Charites de fonte liquorem,
  Ipsa & Acidalio rorat ab amne Venus.
Hinc violæ florent, hinc roscida lilia canent.
  Hinc tener ipse tuo flore Hyacinthe nites.
Et nitet, & queritur mœrenti flore Hyacinthus,
  Suspiratque novo jure dolore puer.
En audis? miseranda volant suspiria, & udis
  E foliis sese flebilis aura ciet.
Hyac. Formosæ quondam dominæ mihi cura vacabat:
  Hinc mihi tuta æstas, hinc mihi mitis hiems.
Me dominæ faciles digiti, studiumque colebant:
  Ver mihi sic semper, rosque perennis erat.
Extinctam flerunt Nymphæ; Venus aurea questa est;
  Terque comam vellit, ter scidit ipsa genas.
Inde mihi & nitidus cecidit flos, & mihi tristis
  Venit hiems, periit qui fuit ante nitor.
Viat. Felices tumuli, cinis at felicior, en tu
  Dic puer, unde novus qui tibi venit honos?
Hyac. Arebam dominæ interitu: sed conjuge adempta,
  Vir mihi de lacrimis subvenit usque suis.
Hic tumulo ex oculis rorem diffundit amicum,
  Hic cinerem ex oculis imbre fluente rigat.
Hinc redeo in flores: flos hinc ad busta resurgit,
  Scribitur & foliis nota querela meis.
Viat. Felices tumuli, cinis at felicior: heu quæ
  Sors dominam eripuit, mœste Hyacinthe, tibi?

Hyac.

Hyac. Invidia eripuit dominam, Lucrinide in undâ,
Dum lavat, & calidis nuda fovetur aquis.
Obstupuit formâ Nymphæ Misenia, & atro
Invidia infestas felle venenat aquas.
Hinc rapta est: flevere Deæ, lacrimisque dolorem
Testatæ: ad tumulos inde perennis honos.
E lacrimis violæ, lacrimisque rosaria vernant,
Et mihi de lacrimis hic quoque crevit honor.
Viat. Usque fluant lacrimæque tibi, violisque rosisque,
Umbraque flebilibus usque rigetur aquis.
Dic age de lacrimis sate flos, dic o puer alte
De lacrimis, titulum dulceque nomen heræ.
Hyac. Illa thori bene fida comes, custosque pudici,
Cuique & acus placuit, cui placuere coli,
Quæque focum, castosque lares curavit, & aræ
Et thura, & lacrimas, & pia serta dedit:
In prolem studiosa parens, & amabilis uni
Quæ studuit caro casta placere viro,
Hic posita est Ariadna, rosæ, violæque virescant
Quâ posita, & lacrimis hic mihi surgit honos.
Viat. Urna crocum dominæ fundat, destillet amomum
Ad tumulum, & cineri spica Cilissa fluat.

Tumulus Lucii Francisci filii.

Has aras pater ipse Deo, templumque parabam,
In quo nate meos contegeres cineres.
Heu fati vis læva; & lex variabilis evi!
Nam pater ipse tuos nate struo tumulos.
Inferias puero senior, natoque sepulchrum
Pono parens. Heu quid sidera dura parant?
Sed quodcumque parant, breve sit: namque optima vitæ
Pars exacta mihi est, cetera funus erit.
Hoc tibi pro tabulis statuo pater, ipse dolorum
Hæres: tu tumulos pro patrimonio habe.

Tumulus Franc. Hauriæ Stabiani.

Manibus hoc factum est: manes ne læde viator,
Sed terram cineri, quæso precare levem.

Hauria Franciscus jacet hic: jacet ipsa voluptas,
Deliciasque orbis invida claudit humus.
Heu fatis invise puer, fallaxque parentis
Spes, & germanæ cura, dolorque tuæ.
Tune puer misero subito tam erepte parenti?
Heu nimium misero mors properata tibi est.
Quod si certa suas referunt post semina messes;
Nimirum hæc Casiam, thuraque terra dabit.

Tumulus aviculæ liguridos.

Pro caveà è vitro tumulum cape, teque sepulchro
Hoc tege, perspicuâ conspicienda domo.
Hoc, ales mea, te tege: sic mihi mortua vives,
O Liguri: hic tumulus sit tibi pro caveâ.
Pendeat è lauro tumulus, quem proxima myrtus
Vestiat intactis semper opaca comis.
Dum vitro spectanda nites, & viva putaris,
Certatim volucres ad tua busta volant.
Et tibi nunc plaudunt pennis, nunc voce liquenti
Cantabunt blando carmina blanda sono.
Hoc tibi funus erit, cineri sua dona volucres
Ista ferent: Liguris semper amata, vale.

Lyra Orphei præsidium implorat à Nymphâ.

Nympha tene; ô, age Nympha tene; me me rapit unda;
Nympha tene, o me me candida Nympha juva.
Quid quereris? quid & ipsa times? timeoque, queròrque
Bistonidas matres, Bistonidasque nurus.
Orphea diripuere, lyram jecere per undas,
Meque vehunt amnes, me maris unda vehit.
Illa ego proceras summis è montibus ornos
Quæ traxi, & rigidas post mea plectra feras,
Quæ potui Stygium cantu mollire tyrannum,
Tristificum flectens in mea vota canem,
Illa ego Threicias fugio miseranda cohortes.
Me Dea, me tacitis, me tu age, conde sinu.

En

En properant; dumque ipsa loquor; me fila relinquunt,
Plectra cadunt; ò me me pectore conde tuo.
Illa querebatur; Thressæ properare cohortes.
Nec mora quæ fuerat jam lyra, factus olor:
Excita nam lacrimis nati properabat ad Hebrum,
Flebat & attonito Calliopea gradu.
Utque lyram, & chordas vidit sine honore fluentes,
Me miseram, hæc nati sunt monumenta mei.
Juppiter, exclamat, misero succurre nepoti.
Me me Animallonidum, me petit ecce manus.
Hæccine avus pateris? vix hæc: de flumine cycnus,
Evolat, & niveus per vada cantat olor.
Forma petit cœlum; cœlo micat aurea; plectrum
Mansit humi, mater quod studiosa legit.
Condit & in templo; tituli simul addit honorem:
Treiciæ hic sita sunt plectra superba lyræ.
Parnasus tenet hæc, casto Parnasus in antro
Servat, & incolumi stant veneranda fide.

Ad Nic. Marian. Buxetum. Detestatio militiæ hujus avi.

Castra sequi, laudemque injustis quærere ab armis,
Hoc est æterno bella movere Jovi.
Militiæ quondam partes, ac jura fuerunt,
Tutari patriæ dulcia tecta suæ:
A sociis arcere minas; pepulisse tyrannos,
Hostis & incursus continuisse vagos.
Hinc Decii, fortesque Fabi, clarique Metelli,
Ac lethum Paulli, Scipiadumque decus:
Cannarum hinc tumuli, cæsoque dracone superbus
Regulus, ac duri Cimbrica palma Mari.
Hinc pontem fregisse ferox sua nomina Cocles
Jactat, & exuvias Cossus ab hoste refert.
Atque alius victo redit in capitolia Gallo,
Et spolia antiquo reddit opima Jovi.
Ille triumphatis præscribit jura Britannis,
Et Rheni tumidas ponte refringit aquas.

Ille

Ille etiam rubri penetravit ad æquoris undas,
  Et victos primus Parthica signa fugat.
Hic Dacas, Cilicemque ferum, Pœnumque rebellem
  Ducit victrices candidus ante rotas.
At nunc quid bello petitur, nisi præda? nec hostem,
  Sed socium vitâ est expoliasse decus.
Hinc Mauri nos classe premunt, hinc Turca fugaci
  Vectus equo, & Scythici castra cruenta ducis;
Nos tamen in socias ferrum convertimus urbes,
  Et de cognato sanguine præda juvat.
Quid miles pretio? quid mercenarius ensis,
  Dignum Romanâ laude, fideque dabit?
Excessisse acie pulchrum est, ubi dextera ferrum
  Abiicit, atque auro tela repulsa cadunt.
Non jaculis, aut ense ferox victoria, verum
  Infami quæstu bellica palma venit.
Aurum per medios deducit signa maniplos.
  Amisit partes Mars ferus ille suas.
Ipsi ductores pretio sua prœlia vendunt,
  Et cedunt pretio castra, fidesque ducum.
Hinc mihi Pierides studium, sacrosque colendi
  Vates, deliciis nomina grata meis.
Hic nobis, Buxete, decus, laudemque paramus;
  Pro castris Helicon, pro duce Musa mihi est.
Nec tu non primæ juvenis cum flore juventæ
  Arma capis, patriâ pulsus ab ipse tua.
Deseris Italiam, pronoque per æquora cursu
  Hesperios portus, littora Ibera petis.
Illic cum geminos ageret discordia reges,
  Fovisti partes strenuus ense tuas.
Mox contra flavos direxti tela Britannos,
  Quum premerent forti Gallica regna manu.
Ocia nunc, Musæque juvant, dulcesque recessus,
  Et scripta antiquis carmina docta viris.
Hoc sapere est, Buxete; frui melioribus annis,
  Cumque libris fieri, carminibusque senem.
Castra alios, & bella juvent; nos læta colamus
  Ocia, & Aoniæ fila canora lyræ.

Vita bonum commune quidem est: bene vivere solus
  Novit, qui ingenii dona beata colit.

Ad uxorem, de liberis educandis.

Quid tibi communes natas, tria pignora conjux
  Commendem, quarum maxima cura tibi est?
Nam tua nec virtus, nec amor monitore marito
  Indiget, & matris munera docta subis.
Sed tamen ut partesque meas, & jura tuerer;
  Neve absens videar non memor esse domûs,
Hæc obeunda tibi constanti pectore mando,
  Officii quæ sint munera certa tui.
Primus honos, pietasque Deo, templisque dicatis:
  Hoc primum discant pignora nostra vide.
Templa adeant caste, castisque piissima votis
  Dona ferant: gaudet simplicitate Deus.
Tum colere antiquas artes, maternaque jussa,
  Atque agili discant carpere pensa manu.
In digitis acus, ante pedes intexta quasilli,
  Viminaque & fuso stamina torta levi.
Hoc Tanaquil opus, hos mores Lucretia monstrat,
  Phylacidæ hos conjux, Telemachique parens.
Multa pater, materque valent infundere natis.
  Transit & in seri jura nepotis avus
Insita sed studio vis confirmanda fideli est,
  Natura ut mores induat usa bonos.
Arte opus est: artem solers quoque perficit usus.
  Perficit ars quicquid repperit ingenium.
Sponte suâ quamvis tellus fœcunda, novari
  Poscit, & optata gaudet arantis ope:
Sponte suâ vitis profert Baccheja racemos,
  Sed tamen assiduâ falce colentis eget.
Quid quod quæ sterilis naturâ creverat arbos
  Insita pomiferas portat onusta comas?
Arte igitur natura juvatur, & arte magistrâ
  Sumunt diversos pectora nostra habitus.

Format aratorem domita cervice juvencum
Agricola, ut currus axe sonante ferat.
Format equum domitor, sic, ut petat obvius hostem,
Sensit ubi audaces signa dedisse tubas
Dum tenera est ætas, dum mens, patiensque magistri,
Tum proprias artes quisque docendus erit.
Ergo dum molles animi, nunc imprime mater
Quæ pietas, quæ lex, fasque pudorque jubent.
Plura licet nostras commendent dona puellas,
Matronæ decus est una pudicitia.
Forma brevis; vigor est animi splendorque virilis:
Munificam regis addecet esse nurum.
Nos pudor ac probitas; nos vitæ ruga severæ;
Nos labor insomnis, mensaque parca decet.
Otia nequitiam suadent, dat luxus amori
Fomenta: in Venerem sæve Lyæe rapis.
Dicitur & fontes, fontanaque Numina amasse
Quæ Dea tutelam virginitatis habet;
Lenæos latices odisse, & pocula Bacchi,
Pocula Virginibus perniciosa suis.
Callisto Arcadicis cur ursa erraverit agris,
Fama tenet sacrum destituisse chorum.
Naiadum & latebras mediis petiisse diebus,
Sermone & longas continuasse moras.
Illic Oenones miseros cognovit amores,
Cognovit versos ad sua furta Deos.
Illic Eveni natam pugnacibus armis
Abreptam, atque Idæ præposuisse thorum.
Cognovit spretum dilecta ab Virgine Phœbum
Evenum rapidis sponte subisse vadis.
Qualia dum memorant faciles ad furta Napææ
Arcas amat versos ad sua vota Deos.
Corrumpunt mala dicta animum, moresque verendos:
In veros sensus sæpe abiere joci.
Lascivos igitur cœtus, lascivaque verba,
Pignoribus nostris rite cavenda vide.
Penelope numquam, numquam Lucretia vidit,
Histrio dum molli scenica voce canit.

Templa pudicitiam maculant; ni rite peractis
  Rebus abis, templi noxia sæpe mora est.
Rustica nec mihi sit, nec sit mihi blanda puella:
  Quamquam rusticitas labe vacare potest:
Blanda procax facile est, & amata ad ludicra velox.
  Sit procul, o procul, o blanda, procaxque mihi.
Non quales ageret didicit numerosa choreas,
  Sed quas exigeret Laodamia colos.
Dum trahit ante rotas devictas Scipio gentes,
  Et peragit magnos libera Roma jocos,
Matronæ, juvenesque simul per compita saltant,
  Concinit & varios tibia Lyda sonos.
Romanos inquit numeros inflare memento
  Æmilia & nostros advena tange modos.
Non omnes igitur numeros, non quasque choreas
  Quæ proba, nec quævis carmina nosse cupit.
Ausam vix memorant tectis Argian avitis
  Prodisse, & raras urbis adisse domos.
Quæ casta est, thalamo gaudet, laribusque paternis:
  Turba nocet; turbæ crimina ubique placent.
Est oris quoque lex, est & sua cura capillo;
  Quam tenuisse decet, præteriisse nefas:
Evadne hoc placuit, placuitque hoc Martia cultu,
  Ornatus tamen est neutra secuta novos.
Ante Helenam nullæ crines emêre puellæ.
  Troja docet quantum non sua forma nocet.
Nec faciem, nec colla prius, nec pectora norant
  Pingere, nec fuco consuluisse genis.
Primæ Sirenes cultus docuere negatos:
  Est nova sed crimen pœna secuta novum.
Quid tibi præcipiam molles vitare fenestras?
  Ad culpas aditum laxa fenestra facit.
Libera mens, captiva tamen sint lumina, quando
  Hanc animo invenit sæva libido viam.
Cogite fallaces, animus ne peccet, ocellos:
  Cogite, libertas ne peritura cadat.
Pellite materiam, primasque extinguite flammas.
  Vincite; vincentes palma, decusque manent.

Hæc tibi nunc conjux, non ut moneamve, rogemve,
Sed ſtudium abſenti noris ut eſſe domus.
Perge, & conſortem natis nunc exige curam,
Eſt labor; at merces magna parata tibi.

Exultatio de nato filio.

Ite procul curæ inſomnes; ſint omnia læta:
Cretenſi lux hæc more notanda mihi eſt:
Ite iterum curæ inſomnes, procul ite dolores,
Fulſerit hæc nitido ſidere fauſta dies.
Quâ mihi vitales genitus puer exit in auras.
Spargite nunc variis atria tota roſis.
Spiret odoratis domus ignibus, æmula lauro
Myrtus adornatos pendeat ante lares.
Ipſe Deos ſupplex tacitâ venerabor acerrâ,
Et reddam ſacris debita thura focis.
Sancte Geni, tibi ſolemnes proſtratus ad aras
Fundo merum, & multo laurus in igne crepat.
Vota manent: ſua ſigna Deum teſtantur, & omen
Clara dedit celeri flamma voluta gradu.
Ipſe & pacato movit ſua vertice ſerta,
Et fragilis cecidit crine decente roſa:
Ipſe manu rata ſigna dedit, tu ſidere dextro
Edite, felices exige, nate, dies.
Produc fataleſque colos; & longa ſororum
Stamina; dent faciles in tua fila manus.
Speſque patris, matriſque auge, ſupereſque parentum
Vota, fluant Hermus, Lydiaque unda tibi.
Auguror, & patrias olim meditaberis artes,
Et ſtudia antiquæ non inhonora domus.
Sive tibi carmen placeat; tibi carmina Muſæ
Dictabunt, virides cinget Apollo comas:
Sive vias cœli, rerumque exquirere formas,
Naturæ & cauſas explicuiſſe juvet:
Seu leges, atque arma fori; te proxima poſſunt
Exempla, & patres extimulare tui.

Sed

Sed neque te vel dirus amor, vel gloria belli
  Vicerit, ut matri sis timor usque tuæ.
Illa graves tulerit decimo jam mense labores,
  Languida de partu mortua pæne mihi.
At tu jam tanto mater defuncta periclo
  In nova præteritos gaudia verte metus.
Jam mater; quid matris opus, quid munera differs?
  Cur non materno jam cubat ille sinu?
En patri similes oculos, en mater in ore est,
  En vultus, in queis spirat uterque parens.
En senii solamen adest: vos spargite multo
  Flore domum, & thalamis lenior afflet odor.

Accusatur nimius puellarum cultus.

Ecquæ Pieridum mecum canit, euge puellæ,
  Ecquæ Castalio fonte ministrat aquam?
Quænam est quæ suffusa genas, demissaque ocellos
  Incipit? o sacrâ carmina digna Deâ.
Anne ea Melpomene est, dulci Dea cognita cantu?
  Felicem, cui fas ora videre Deûm.
Atqui olim latis errabant Numina campis,
  Nec puduit tenues accubuisse casas.
Sæpe etenim Pietas, Divûm quæ maxima natu est,
  Adstitit ante aras dum cadit agna Jovi.
Sæpe Pudicitiam gelido videre sub antro,
  Aut in gramineo membra levare thoro.
O quotiens fesso somnos carpente colono
  Astræam tristes extimuere lupi?
Illa diu terris, placidâ cum Pace vagata
  Et statuit leges, & sua jura dedit.
Illa greges docuit sylvas pastore vocante
  Pergere, & a sylvis nocte redire domum.
Illa etiam fortes docili cervice juvencos
  Ferre jugum, & gravibus flectere colla rotis.
Tunc & equus primis compescuit ora capistris;
  Nescius intortas ante timere minas.

Omnia tunc, dicente Deâ, pecudesque, feræque
  Discebant munus ordine quæque suum:
In primis servare fidem, dominumque vereri
  Docta canis, custos ditis amica domus.
Quales deliciæ vatum Capuana, dolorque
  Asterion, castæ grata rapina Deæ.
Quid vatem Diana queri, quid dicere cogis
  In teque, inque alias impia verba Deas?
Musarum hic canis est: quid enim tibi juris in illo?
  Redde suum Musis, & mihi redde meum.
Non ille assuetus sylvis, sed grata puellis
  Limina; sed domini pone jacere pedes:
Sed thalamos servare, & mensæ assistere herili,
  Inque puellari ludere sæpe sinu.
Quem raptum infelix mater quum ferre nequiret,
  Paulatim misero victa dolore cadit.
Non somnos, non illa cibos miseranda requirit,
  Finiat ut luctus morte jubente suos.
Felices catuli, quos dilexere Poëtæ,
  Et quorum ad tristes concinuere rogos.
Non illos (si quid possunt mea carmina) tempus
  Abstulerit: vivent sæcula longa senes.
Elysii quos arva tenent felicia campi,
  Optatasque ferunt pascua læta dapes.
E foliisque cadunt passim variique sapores,
  Securique errant & sine lite greges.
Mirantur manes æquis ut cursibus auras,
  Ut tranent celeri roscida prata fuga.
Forsitan & vates aliquis dum cantat, adesse
  Gaudet, & an, dicit hi quoque carmen amant?
Sed satis hæc, dum Musa novas cum pectine chordas,
  Desuetæque aptat fila remissa lyræ.
Nunc agite o faciles aures adhibete puellæ.
  Dum canit, & liquidum dum Dea pulsat ebur,
Diva canit, quodque illa canit cognoscere sanctum est,
  Vos modo quod sanctum est noscite; diva canit:
Parcite veloci nimium confidere formæ;
  Præterit: en fragili quam mora nulla bono est!

Hæc

Hæc flos est, & flore caducior . hanc dolor, hanc sors,
  Et morbi vitiant, instabilisque dies.
Atque ea quæcumque est, nullo aut violanda paratu,
  Aut medico, cultus lex quoque certa datur.
Quid pretiosa juvant? tortisque affixa capillis
  Gemma quid in collo nexile pondus agit?
Quæritur his conjux? mores non gemma parabunt.
  Crimen inest, si quod laudat amator, agas.
Nec si forma bonum est, externo quærit honores;
  Ingenuumque bonum quid facis arte malum?
Si mentem abiicias, turpe est sine pectore cultus.
  Exerceto animum culta puella, sat es.
Sed tamen ut mores animum, sic corpus honestant
  Munditiæ; labem vitat uterque suam.
Ut virtus contenta modo est, mensuraque morum est;
  Sic & munditiis formula certa data est
Si modo vos moveant Sirenum infamia monstra,
  Selectos cultus quæque puella fuget.
Hæ facie, cantuque, & Palladis arte placebant,
  Sedula sed nimii cura decoris obest.
Sæpe illis nutrix, o quid bona tanta per artem
  Perditis? & caussam criminis ora gerunt?
Sæpe inter choreas aliæ risere puellæ,
  Et damnant cultus luxuriantis opes.
Forte renudatis ibant ad templa papillis,
  Qua brevis Ænario est insula cincta mari:
Ora madent, liquidoque madent & tempora fuco,
  Inficit & roseus non sua labra rubor.
Colla nives infecta gerunt, ac nulla papillas
  Vitta tegit, nimia guttur ab arte nitet.
Pictæ oculos, multumque alieno crine superbæ,
  Luxuriem facie restificante suam.
Quas Dea prospiciens gradibus sublimis ab altis,
  Avertitque oculos, opposuitque manum.
Nec si inquit, Dea sum, si quid mea numina possunt,
  Si qua pudicitiæ juraque visque valent.
Hæc impune ferent, nec nos læsisse juvabit,
  Et meus in pœnas induet arma dolor.

Vix templo exierant, vix littora summa tenebant,
  Arida vix primos ceperat alga pedes;
Senserunt teneris squamas horrescere plantis,
  Ossa quoque in spinas ire coacta novas.
Qui fuerant ungues, alium traxere rigorem;
  Pro digitis pinnas, pro cute tergus habent.
Mens quoque mutata est, nec se velut ante puellas,
  Sed vasti credunt æquoris esse feras.
Atque ita se in fluctus, inque æquora proxima mittunt;
  Pube tenus pisces, cetera ut ante manent.
Scilicet ut veteris sit nota infamia culpæ,
  Exemplum & timeat quæque puella sibi.
Tela pudicitiæ moneo vitate puellæ,
  Contentæ propriis, simplicibusque bonis.
Luxuries infensa Deæ est, infensa decoris
  Cura novi: nil est simplicitate prius.
Hæc placet: haud ulla est quæsitæ gratia formæ.
  Quæ studio peccas, simplicitate places.
Nulla est ornandi; nulla est mihi crede, parandi
  Gloria: naturæ est forma, nec artis opus.
Ars odio digna est, ubi nullo fine tenetur.
  Naturæ est similis, hic ubi finis adest.
Nil fuit in toto quicquam formosius orbe
  Conjuge, qua felix Protesilaus erat.
Nullius hæc gemmis, nullo est adjuta colore,
  Et rara numquam cultior arte fuit.
Ornabat faciem, solo contenta pudore,
  Felix si numquam rapta Lacæna foret.
Illa Myceneis avecta penatibus, Iden
  Dum petit, & Danaos cogit in arma duces,
Phylacides primusque venit, primusque dolorum
  Ultor adest, primus & cadit ante rates.
Conjugis at miseræ thalamos, non immemor umbra,
  Mœsta subit, Stygiis nocte remissa vadis,
Æmoniæ dum membra fovet dilecta maritæ,
  Vulnera nudato sunt patefacta sinu.
Illa gemit, funditque imo de pectore questus,
  Frigidus & miseræ concutit ossa tremor.

Amplexuſque inter, lacrimoſaque verba receſſit
  Et ſopor, & ſomnis nigrior umbra ſuis.
Mane Deos miſeranda parum felicibus extis
  Nequicquam & multâ ſupplicat uſa prece.
Pluraque ſacratis promittit munera templis,
  Votaque pro reditu vix numeranda facit.
At poſtquam infelix extincti fama mariti
  Certa fuit, cineres & brevis urna refert.
Transfigat infeſtum ſua per præcordia ferrum,
  Comprimat amantes nî pia turba manus.
Unum hoc non licuit: miſero conceſſa dolori
  Cetera, & in caſto regnat amore furor.
Quod potuit comitata virum eſt; nec, vera fatenti,
  Vita magis, quam mors, illa vocanda fuit.
Servavit cinerique fidem, lectoque jugali.
  O rarum in longa poſteritate decus!
Delitet in tenebris, lucemque peroſa, viroſque;
  Proque viro infelix urnaque, & umbra fuit.
Urna quidem cinereſque die, ſed noctibus umbra:
  Hæc comes, hæc conjux, hæc & amator erat.
Talia Melpomene: mihi tum ſpecus Aonis antrum
  Pandit, & e venâ Theſpide manat aqua.

Exultatio ob factam pacem.

A bellis ad rura, & ad ocia grata Camœnis,
  Ad rura a bellis uxor amata vocor.
Pax Cererem redditque agris, redditque Lyæum,
  Et ſua cantantem Mænala Pana ſonant.
Pace ſuâ lætatur humus, lætantur agreſtes,
  Et reſides ſomnos oppida feſſa trahunt.
Jam facilis, jam læta choros per prata Voluptas
  Ducit, & optatus rura reviſit Amor.
Rura Venus, ruriſque colit nunc urbe relictâ
  Læta domos, lætus Numina ſentit ager,
Ergo alacres ſequimurque Deos, & rura petamus:
  Huc propera, mecum huc uxor amata veni.

Huc

Huc veris te poſcit honos, ruriſque beati:
  Et rure, & verno tempore natus amor.
Urbis opes valeant: nil rure beatius ipſo:
  Rura placent Muſis, rura Diana colit:
Rura fides habitat, habitat probitaſque pudorque,
  Et fas, & pleno copia larga ſinu.
O valeant urbes: quid enim felicius agro?
  Hic tecum, hic conjux vita fruenda mihi eſt.
Ocia ſi capiant animum, quid mollius umbrâ,
  Fundit quam multâ populus alba comâ?
Quam platanus, platanoque decens interſita laurus,
  Et quæ tam raro Citrus honore viret?
Sin labor; ut teneras hortis diſponere plantas,
  Ut juvat humentes carpere mane roſas!
Aut tenuem e foliis Laribus pinxiſſe coronam,
  Et ſua triticeæ ſerta parare Deæ!
Nunc legere arbuteos fœtu, montanaque fraga,
  Aureaque in calathis mala referre novis!
Nunc agere incautas in retia cæca volucres!
  Mille modos placidi rura laboris habent.
Sed conjux tua vota moror: laqueata valete
  Et tecta, & thalami: te duce rura peto.
Dux conjunx, cui cana fides, cui caſtus eunti
  Hæret amor; ſequimur teque, tuoſque Deos.
O mihi poſt longos tandem conceſſa labores,
  O mihi non juveni, ſed data ſorte ſeni:
O mentis tranquilla quies: ſalvete beati
  Ruris opes: ſalve terra habitata Diis.
Terra bonis fœcunda, & nulli obnoxia culpæ.
  Hic tecum, hic conjux vita fruenda mihi eſt.
Iſta ſenes nos fata manent: mors uſque vagatur
  Improba: vis mortem fallere? vive tibi.

Lætatur in villâ ſuâ.

Hos ego, ruricolamque bovem, ſimamque capellam:
  Quam lætor nitidâ luxuriare cute.

Di-

Divitiæque laris tenuis non segnis asellus
  Ut spondet multo plurima ligna foco!
Hac Malo vix est fœcundior ulla per hortos,
  Atque gravata suum quam bene portat onus!
Seu Campanus ager, sive hanc dedit Africa pomum,
  Artifices hominum sive tulere manus;
Non grato sine honore feret, sine divite fructu,
  Non sine cæruleis Azariola comis.
His olim, conjux, opibus felicior ætas,
  Aurea de facto nunc quoque nomen habet.
Quum sua cuique satis, nec plus aliena placebant,
  Et pecus, & cultus cuncta parabat ager.
Auro nullus honor; nullæ, & sine nomine, gemmæ,
  Non illo quisquam tempore adulter erat.
Si quando in pratis per rara ad festa puellæ
  Jungebant dociles rustica ab arte manus;
His pudor hærebat fidus comes: ille monebat
  Quâ se, quaque oculos arte movere decet.
Namque ferunt captos hominum pietate, relicto
  Tellurem Divos incoluisse polo:
At vitia, infernoque lacu, Stygiaque palude,
  Horrendisque Erebi delituisse cavis.
Tunc felix hominum cœtus, tunc nectaris amnes,
  Et fontes lactis, robora mellis erant.
Cœlitibus simul immisti juvenesque, senesque
  Prandebant: vini non tamen usus erat.
Una Amor, atque Pudor, una accumbebat Honestas,
  Et Venus, & Probitas, Formaque juncta simul.
Hæc hominum sors dulcis erat, sors læta Deorum:
  Hæc bona præstabat tunc habitatus ager.
Prima Erebo egressa est falso custode Cupido:
  Illa fuit nostri prima ruina mali.
Illa rudes animos curis infecit habendi,
  In scelus & pronas jussit lubere manus.
Hinc levis Ambitio Phlegethonte emersit ab imo.
  Livorque exanguis, pervigilesque Doli.
Tum terras, cœtusque hominum, moresque nefandos
  Numina, & infamem deseruere locum.

Sola Venus teneri pastoris imagine capta
Et cœlo terras prætulit, & puerum.
Nec ruri contenta novas migravit in urbes:
Illa dies miseris urbibus atra fuit.
Nos ah nos urbes conjux procul esse jubemus.
Rura placent: luxus desidiose vale.
Simplicitas nos prisca juvet, nos parca supellex,
Et facilis victus, & sine sorde toga.

Ad uxorem.

Natalem domini sine me, Janique calendas,
Et sine me regum tempora tristis agis,
Tristis & in templis ad publica munera perstas,
Tristis & a templo quum petis ipsa domum.
Illic te absentis torquent monumenta mariti,
Ante tuos oculos quæ tibi multa jacent.
Illic desertusque thorus succurrit amanti,
Quæque vacat viduo sponda relicta loco.
Ingeminat tum corde dolor, crudescit & acre
Vulnus, & ipsa super lapsa dolore cadis.
Non soror, & geminæ longo molimine natæ;
Vix revocat lacrimis qui tibi natus adest.
Jam conjux, jam parce novis, Ariadna, querelis:
Non te nunc primum contigit iste dolor.
A teneris eadem mira virtute tulisti,
Matronæ & laudes ipsa puella refers.
Difficile est tolerare; tamen laus omnis in hoc est;
Et labor assuetis mollior esse solet.
O non sic aliis tua nota exempla puellis,
Servandique thori facta magistra fores.
Digna quidem amplexuque frui, thalamoque mariti,
Gaudiaque assueto continuare thoro.
Virtutem sed dura probant: hinc fama pudicis,
Hinc meruit nomen Penelopea suum.
In pretio sunt rara: nihil virtute sed ipsa
Rarius: hæc superis nos facit esse pares.

Jam conjux lætare: nihil nam mente pudicâ
 Rarius, hæc superos in sua vota trahit.
Sed tibi nec monitore opus, officiumque maritæ
 Erigis, & per te munera matris obis.
Quum Domini natalis adest, lætare tibique
 Si non vis, natis optima parce tuis.
Mane simul geminis comitata operare puellis,
 Et tibi placatos justa precare Deos.
Sint nato, sint vota viro rata: ponat iniquum
 Mars odium, & redeat pacis alumna quies.
Dii faciles: tu justa petis: jamque auguror ipsum
 Annuere, & capitis signa dedisse Jovem.
Omine quo regressa Larem, fac splendeat aula
 Munditiis: festos duc sine nube dies.
Omnia sint tibi læta domi: felicibus annus
 Auspiciis peragat quod bene cœpit iter.
Cura sit & mensæ, quæ non aliena puellis,
 Larga quidem, sed non luxuriosa tamen.
Mensa suos habeat lusus, & sæpe parentis,
 Sæpe viri nomen anxia verba sonent.
Sit cura & patrii ritus, morisque vetusti,
 Qui statuit posito regna beata mero.
Quod felix faustumque, fabæ sors regia cuja est?
 Nate tua: ardenti subdite lingua foco.
Stet myrto, stet rore maris, lauroque comatus
 Ipse focus: calices, & nova vina date.
Funde puer, bonus annus eat: pax læta sequatur.
 Eveniet: micuit sparsus in igne liquor.
Funde iterum: ter flamma comâ crepitante reluxit.
 Ter saliit vivo laurus adusta foco.
Pax aderit: jam signa domum redeuntia cerno.
 I puer, & veteri vincula deme cado.
Quisquis ades, dic læta: dies hic nubila pellat.
 Instauret positum sedula turba merum.
Absenti mihi Chia dato: date Cressa regi.
 Inde bibat dubio tota corona pede.
Tu vero hunc mihi chara viro præstabis honorem,
 Tingat ut auratus mollia labra calix.

Et memor ipsa mei dicas: hæc oscula conjux
Illa tua, hæc conjux te properare jubent.
His addas etiam suspiria, teque subinde
Admoneant reditus tempora certa mei.

Pontanus Marullo Poëtæ.

Hoc vacuum tibi Pierides statuere sepulchrum
Et Grajâ, & Latiâ clare Merulle lyrâ.
Ipse etenim Aoniâ in sylvâ, atque Heliconis in antris
Lætus agens, illic ocia grata teris.
Illic formosæ ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi respondant sylvæ, Penejaque antra,
Plaudit & Ogygio roscida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo: per opaca vagaris
Culta, per Elysium docte Marullo nemus.
Hinc tibi se ad cantum adjungit formosa Corinna,
Cantat & ad calamos Delia culta tuos:
Illinc compositos exercet Cynthia saltus,
Exercet raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca eripuit, Musæ rapuere Marullum,
Arnidi ne fieret grata rapina Deæ.
Sis felix igitur Musis comes, & tua Musæ
Ambrosio foveant membra adamata sinu.

Tumulus Antonii Panormitæ poëtæ nobilissimi.
Genius loquitur.

Siste hospes, fas est cantus audire Dearum.
Grata mora est: Musæ nam loca sacra tenent.
Antonî monumenta vides: hinc templa frequentant:
Ille fuit sacri maxima cura chori.
Illum sæpe suis medium statuere choreis.
Duxit compositos arte decente choros.
Sæpe lyram cessit Clio, cessere sorores;
Concinuit teneros voce, manuque sonos.

Extinctum flevitque Aon, flevitque Aganippe.
Sebethus miseros egit in amne modos.
Sirenes quoque de scopulis miserabile carmen
Ingeminant: planctu littora pulsa sonant.
Pierides tristem ad tumulum fudere querelas,
Pierides passis post sua terga comis.
Hinc crevit desiderium, nec cura recessit
Vatis, at extincto vate remansit amor.
Conveniunt nunc ad tumulum, celebrantque choreas,
Et memorant lusus, magne Poëta; tuos.
En audis sonet ut lenis concentibus aura?
Ut sonet appulsu concita terra pedum?
Hæc vati memores Musæ post fata rependunt:
Carminis hoc meritum est, num satis? hospes abi.

Parentes ac soror ad tumulum Auræ.

Tecum unà, mea nata, mori materque paterque
Debuimus, tribus hæc ut domus una foret.
Nata patri, nata & matri, soror una sorori,
Dic ah dic miseris, nata, sororque, ubinam es?
Has pater infelix lacrimas, miserandaque mater,
Exoluit crines hos soror atra tibi.
Nata audi, pater hic genuit, dedit ubera mater:
Et tenera infelix pressit ad ora soror.
Non audis: nil dona movent ingrata, nec usquam es:
Nec pietas, aut est ullus in orbe Deus?
Terra tibi has lacrimas, miserorum dona parentum.
Mobilis at voces Aura sororis habe:
Aura, tenes quod adhuc nomen miserabilis auræ,
Terra, quod heu cineres viscera nostra tegis.

Laurina è tumulo loquenti respondet viator.

Hæc laurus mihi dat titulos, famamque sepultæ.
Quæ quondam vive nomina clara dedit.
Sub lauru Laurina tegor; mea vestit & ossa
Laurus, & ipsa meo vescitur e cinere.

Per me igitur vivit laurus, Laurinaque vivo
In lauru, & vitæ mutua cura sumus.
Ipsa eadem lauro materque & filia: laurus
Ipsa mihi est titulus, ipsa quoque est tumulus.
Vivite frondenti pariter sub cortice junctæ,
Ipsaque sis lauro filia sisque parens.

Fusca laus a castitate.

Centum Fusca procos habuit, nec casta cubili
Polluit, aut sancti jura verenda thori.
Centum Fusca procos risit, coluitque maritum,
O raram in longâ posteritate fidem:
Hoc virtutis opus, dura inter & aspera sese
Erigere; & fortes exeruisse manus.
Vivit Fusca igitur celebris post fata, fidemque
Testantur nullo marmora victa situ.

Tumulus Fortunati.

Non amplæ mihi divitiæ, non regna fuere,
Sed modicus census, sed sine labe toga.
Nec mihi regales epulæ, sed victus honestus,
Mensaque communis, resque modesta domi.
Cultus ager sine lite domus, sine sorde supellex;
Parca quidem conjux, sed sine prole fuit.
Hinc Fortunato nomen fecere, quod essem
Contentus modicis, simplicibusque bonis.
Sorte sua lætus quisquis fuit, ille beati
Fert nomen: felix, nomen inane puto.

Epitaphium Angeli Genticori.

Nec Musis non charus eras: tibi carmina Musæ
Aoniæ & dederant fila movere lyræ,
Et dederant linguæ cultum, & præcepta loquendi,
Genticore, atque artes posse docere bonas:
Nec

Nec tibi non aderant Charites, non fautor Apollo:
  Angele, eras docti pars vel honesta chori.
Sed tibi nil Musæ comites, nil fautor Apollo
  Profuit; ac Charitum quæ tibi juncta cohors.
Omnia mors superat: fatum secum omnia claudit.
  Non tamen hoc nostras finit amicitias.

Junio Juniano Majo.

Et myrtus tumulo satis est sola, & satis ipsa
  Laurus: at hunc tumulum vestit utrumque nemus.
Quem Charites persæpe, novem persæpe sorores
  Invisunt; tumulus nec sine honore suo est.
Hæ choreas agitant, Junique ad marmora Musæ
  Dulce canunt: numeris frondea silva favet.
Lætantur lauri, myrtus lætatur & omnis;
  Ac Maii felix nomine ridet humus.
Hic vates requiem ducit: feliciter umbra
  Dormiat, & cineri sit sopor usque pio.

Tumulus Phiellæ, matronæ paupercula, sed pudicissimæ.

Auratis digna es oculis, formosa Phiella:
  Heu te condit humus, vilis & herba tegit.
Heu heu, nec mater, nec te tua pignora deflent.
  Nulla tibi est mater, pignora nulla tibi.
Non frater, non cognato de sanguine quisquam,
  Non pater ipse, aut quæ lac tibi mamma dedit.
Vos fusi deflete, coli deflete Phiellam,
  Flete & eam lanæ, flete & eam calathi.
Flete & acus, & fila fleant, & lina Phiellam,
  Telaque: vix tumulo casta puella jaces.
Casta puella lares tumulo vix: vix tibi cespes
  Dat tumulum, vix te terra inarata tegit.
Quæ tamen herba tegit, nullos hæc sentiat æstus,
  Frigora nulla: tuo floreat usque solo.

Rosa puella, immaturè mortua.

Non nomen tibi, quin omen fecere parentes,
Dixerunt quum te bella puella Rosam.
Utque rosâ brevius nil est, æquève caducum,
Sic citò, sic breviter & tua forma perit.
Implesti denos vix nam formosa Decembres.
Vere Rosa heu nata es, mense Decembre cadis.
Non æstus, sed te rapuerunt frigora brumæ:
Non æstas, sed te frigida solvit hiems.
Ergo non hieme flores, non rapta per imbrem,
Frondescis; tumulo sed male rosa, Rosa es.

Roscia puella e tumulo loquitur.

Ros mihi dat titulum, nomenque est Roscia nostrum.
Ros brevis est, brevis heu sic mihi vita fuit.
Rore madet tumulus, stillant & marmora rorem.
Roscia sum; me ros, roscida & unda rigat.
Sed nec apes tumulo, verum insedere cicadæ,
Stridulaque ad cineres hei mihi turba crepat.
Bruma mihi requies, æstas est pœna sepultæ:
Bruma quies; æstas est mihi supplicium.

Tumulus Stellæ Ferrariensis. Pontanus loquitur.

Sit vati fas, Pierides, quæ lucida fulget
Stella polo hanc proprio condere sub tumulo.
Stella tibi tumulus cœlum est: hæc te tegit urna.
Teque per & tumulus, te per & urna nitet,
Stella nites urnâ, radios tibi & urna ministrat,
Præbet & hos tumulus, & tumulo ipsa nites.
At nec Stella jacet tumulo sed splendet in urnâ,
Splendet & in tumulo, nam polus est tumulus.

Candida puella loquitur.

Nec me marmor habet, nec me tegit urna sepultam.
  In niveas abii Candida versa rosas.
Forte interque rosas, interque ligustra quieram
  Aura fovet flatu, mater at ipsa sinu.
Pallida quum cœlo nubes delapsa repente
  Me rapit inque auras dissipor ipsa leves.
Dum natam mater gremio dum quærit in ulnis.
  Pro natâ niveas repperit ecce rosas.
Ne mihi, ne lacrimas quisquam ne munera donet
  Ad tumulos: horti sunt mihi nam tumuli.
O felix cui vere rosæ, atque æstate sepulchrum
  Sunt auræ: hinc flores fundis, & hinc Zephyros.

Pruina puellæ tumulus.

Nec mihi tristis hiems nocuit, nec sævior æstas,
  Non terræ, aut tumidi vis inimica maris.
Tabida vis rapuit, rapuit violentia febris:
  Delicui, ut rapido sole pruina liquet.
Heu nomen, fatale perinde ut sole pruina,
  Sic ego pallenti tabe liquens perii.

Tumulus Sulpitianæ. Viator, & Umbra colloquuntur.

Dicite custodes umbræ, quæ tanta sepulchri
  Cura est sollicitas curve smaragdus habet?
Parce hospes vocitare umbras. Amathusides ipsæ
  Dicimur, & Veneri turba dicata sumus.
Hic Nymphis defleta diu, plorata Camœnis,
  Clamata & Veneri Sulpitiana jacet.
Deflerunt Nymphæ formam, gestusque Camœnæ,
  Plorarunt teneros, compositumque decus.
Clamavit Cytherea oculos, oculisque pudorem
  Suffusum, & veneres per labra, perque genas.

In frondem Nymphæ formam, in floremque Camœnæ
Rarum verterunt, & sine labe decus.
Inclusit Cytherea oculos, sepsitque smaragdo,
Cumque his & veneres, deliciasque suas.
Mox statuit nos custodes: hinc cura sepulchri
Tanta est: sollicitas inde smaragdus habet.
Ferte piæ dona hæc Amathusides, hæcque smaragdo
Serta date, æternos spiret & urna crocos.

Tumulus Jeselmina in florem versæ.
Genius loquitur.

Parce hospes violis; manes nec læde sepultos,
Si nescis, flores hi quoque numen habent.
Qui violæ nunc sunt, fuit olim culta puella,
Vota parum felix solvere quæ nequiit.
Voverat amplexus primos, atque oscula prima,
Et primos flores hæc Hymenæe tibi.
Non passa est Lachesis: miseri posuere parentes
In tumulo, & mœstis thura dedere focis.
Certarant quæque ora rosis, quæque oscula gemmis,
Atque oculi, per quos bella parabat Amor.
Tabuerant [immane nefas] tenuesque papillæ:
Scilicet optasset quas Cytherea sibi.
Tum memor ipse, sibi notos Hymenæus amores
Transtulit in florem corpora versa novum.
Pro cute subriguit cortex, proque ossibus hæsit
Stipes, & è fibris fibra renata sua est.
Plurima quæ fuerat Nymphæ coma, plurima mansit,
Et densum foliis præbet opaca nemus.
Sparsus & in toto fuerat qui corpore candor,
Nunc multo nivei floris honore nitet,
Mansit odor, mansitque alio sub corpore nomen.
Hoc voti precium dia puella tulit.
Jeselmina fuit nomen: flos dictus ab illo est:
Quisquis amas, tumulo parce, nemusque cole.

Ariadna mater, ad tumulum Luciæ filiæ.

Nata cape hos calathos, depexæ & munera lanæ:
Cum lana, & calathis, accipe & has lacrimas.
Nata & acus, & fila cape, cape linea texta,
Cumque his, atque illis, accipe & has lacrimas.
Nata colum, fusumque cape, & simul indita lina,
Cumque colo, & fusis, accipe & has lacrimas.
Nata cape has & bracteolas, hæc aurea dona,
Cumque his, atque illis, accipe & has lacrimas.
Accipe & hos crines, atque hæc tibi munera grata,
Flabellum, & tenues accipe forficulas.
Accipe & hos crines, cumque his & scrinia, & aureos
Accipe verticulos, accipe gemmeolos.
Accipe & hos crines, cumque his bombicina texta,
Et zonam, & pictum hoc accipe reticulum.
Accipe nata meos crines, lacrimasque, meosque
Expecta & cineres Lucia, & inferias.

Tumulus Corvinæ, morosæ feminæ.

Hic posita est Corvina, suo attumulata marito;
In tumulo, & thalamo litigiosa cohors.
Anne cohors, ubi vir jaceat cum conjuge solus?
Ille suæ consors conjugis, illa sui?
Dum clamat, dumque inclamat, dum stridet uterque,
Hic boat, illa ululat, fit tibi plena cohors.
Jam strepitant: irata cohors jam currit ad arma.
Clamor ad astra volat: telaque trunca sonant.
Non litem, sed bella putes: jam fragmina tundunt
Marmora, jam tumulo saxa rotata crepant
Heu clamat Corvina, gemit percussus Homaster,
Pæona de Stygiis ite ciete vadis.
Sed nec Pæone opus: docti sua vulnera curent.
Vos fomenta piis fundite pro lacrimis.

Tumulus Angelinæ Senensis. Pontanus queritur.

Ne cælo Idalium sydus, ne quærite amantes.
  Occidit: ipsa latet victa dolore Venus.
Lugent te Angelina, Deæ: flet Gratia, Amorque
  Deseruit tristes tristis & ipse Senas;
Extinxitque faces puer, excussitque pharetram,
  Et decor informes traxit in ore notas.
Munditiæ cultusque nigra sub veste feretro
  Intulerant: ducit vulnera acerba pudor.
Ut posita est tumulo, Cajæ planxere puellæ;
  Abrupit flavas Blandia Nympha comas.
Has inter, Genevra gravi superata dolore,
  Mœsta silet: lacrimæ pulchra per ora fluunt.
Ipsa lavat corpus lacrimis, ungitque liquore,
  Quem niger e lento palmite fundit Arabs.
Ipsa vale extremum peragit, dum voce retenta
  Concidit, & visa est tunc quoque velle mori.
Dî factum aspexere; brevi nam tempore surgit
  Junipera e lacrimis, juniper, orta tuis.
Mansit Arabs odor in ligno: de cortice amaras
  Quæ referat lacrimas, nunc quoque gutta cadit.
Quas sparsit crines tumulo jacuere sepultæ,
  Nunc vestit ramos horrida fronde coma.
Dîs pietas, Genevra, tua est accepta sorori,
  Contingit per te namque perennis honos.

Tumulus Jo: Joviani Pontani.

Dic age quid tumulus servas Dea? nostra tuemur
  Jura. Deos cinerum num quoque cura tenet?
Hæc mihi prima quidem cura est: quid concutis alas
  Usque? tenebrosi quo vigeant tumuli.
Quid sibi quæ collo pendet tuba? nomen amico
  Dat cineri: ad tumulos hæc ego gesta cano.

Dic

Dic agedum manes cujus hi? Vatis: at urnam
Officio potuit docta Minerva suo.
Hos tumulos Jovianus habet: quæ serta virescunt
Lecta suis manibus disposuere Deæ.
Sed manes ne quære die: per amœna vagantur
Prata, sonat riguæ sicubi murmur aquæ.
Nymphæ adsunt, & adest dulcis Charis: aurea cantu
Fila movent: leni concinit aura sono.
Nocte illum complexa fovet nitidissima conjux;
Fervet, & a nulla parte refrixit amor.
Hæc illi comes in tenebris; quas vincit amoris
Lucida fax: geminâ luce coruscat amor.

De Mundi Creatione, ad Antonium Panormitanum.

Hoc cœlum, quæque obliquo distincta meatu,
Sed certâ ferri sidera lege vides.
Telluremque suo libratam pondere circum
Quam cingit rapidis Ennosigæus aquis,
Spirantesque avium tractus, fusumque supernè
Qui cuncta ætherio temperat orbe Jovem,
Antoni, Deus è nihilo, Deus omnia fecit,
Et formam rebus jussit adesse suam.
Ipse suâ voluit cœlum splendescere luce.
Et terras cæcæ noctis habere vicem.
Accendique diem claro de lumine Solis,
Solis & auratum mane redire jubar:
Alternisque atræ lucem concedere nocti,
Temporaque hinc spatiis ire coacta suis.
Bissenisque vagum complevit mensibus annum,
Ut tamen in partes quatuor omnis eat.
Namque ubi Sol nostro languens sese eripit orbi,
Frigidaque hibernis terra madescit aquis;
Sævit hiems incana gelu, riget horrida bruma,
Tum tellus fœtu concipit aucta suo.
Ast ubi vicinos Sol ipse recurrit ad ortus,
Excursu & parili noxque diesque ruunt,

Terra suas ostentat opes, & divite gemmâ:
  Vestit pampineas vitis opaca comas.
Ludit & in pratis varium ver, ludit & æstas
  Torrida, & ipsa suas sedula curat opes.
Hæc frumenta manu legit, hæc & in horrea condit,
  Quæ mox versa rotis parca columna terat.
Hinc cedente die, longè & crescentibus umbris,
  Autumnus pleno fert sua poma sinu,
Ac Bacchum plenis docet expumare lacunis,
  Sordida dum celeri sub pede musta fluunt,
Sic statuit pater ipse hominum, rerumque creator
  Annua perpetuas munera obire vices.
Quin etiam, spirare suis de partibus orbis
  Ventos, & patriis nomen habere locis.
Namque ab Hyperboreis Aquilo volat impiger antris,
  Excitat oppositas humidus Auster aquas.
Eoos ciet Eurus equos: at mitis ab urbe
  Hesperio Zephyrus lenia flabra movet.
Idem etiam occultos alta ad convexa vapores
  Sustulit, ac terræ vertit in auxilium.
Unde cadunt imbres, & matutina pruina,
  Et grato sitiens rore madescit humus.
An non & summo decurrunt vertice rivi,
  Et cava muscosis fontibus antra sonant?
Unde sitim pedites que, feræque, armentaque sedent,
  Temperet & riguum cærula lympha solum.
Quando aër quoque nimbosis inclusus in antris
  Cogitur in laticem frigore, & inde fluit.
Ne qua igitur mundi regio vacet, implet & undas
  Piscibus: hi campo liberiore natant,
Ac gregibus variis ingentia regna frequentant,
  Nullaque squamigera gente lacuna caret.
Alitibusque auras celebrat, quibus indit & alas,
  Et corpus penna versicolore tegit.
Induit & virides frondenti gramine colles.
  Et nemora arboreis velat opaca comis:
Communem & statuit victum è felicibus agris,
  Pomaque frugiferis ducit ab arboribus.

Quo

Quo varios usus homini, pecorique, avibusque
  Præstent, ac vitæ munera certa ferant.
Et jam quadrupedes fœtus, obnoxia morti
  Corpora plumosos ediderat que greges:
Tum Deus humanos effingere molliter artus,
  Membraque de tenui ducere cœpit humo.
Cunctaque formarat studio perfecta magistro,
  Quæque artem referant, artificemque suum.
Mox auram æthereo de fomite fundit in illum:
  Vive, ait, & proprio membra labore fove.
Arcanæ mox partem animæ de mente profunda
  Libat, & erecti spirat in ora viri.
Dum ait, hæc hominum generi sit, & ipsa magistra,
  Et sua constituant hac duce, seque regant.
Hac validas ponant urbes, hac jura notarint,
  Hac cœtus pariter, justitiamque colant.
Conjugium, ac thalamos discant ratione magistra
  Servare, & casta relligione focos;
Atque artes tractare bonas, & munera cœlo
  Digna, & quæ factis nomen ad astra ferant.
At postquam immemores recti cœlestia dona
  Vertere in facinus, perniciemque suam;
Immemoresque boni, spreta pietate, fideque,
  Admorunt proprias in sua fata manus:
Grassati & patrium in jugulum cædesque suorum;
  Miscuerunt Stygio pocula tincta lacu:
Inque virum sævit conjux, in pignora mater,
  Proh scelus, ac miscet fasque nefasque furor.
Hæc pater ut celsa miserans prospexit ab arce,
  Sisteret ut sceleri, criminibusque modum,
Progeniem in terras summo demisit Olympo,
  Quæque hominis gereret munia, quæque Dei.
Hæc cœli secreta, & inenarrabile patris
  Consilium explicuit; quæ bona, quæve mala;
Quæ vitanda homini, quæ vitæ forma sequenda;
  Quæque bonos maneant præmia, quæque malos.
Denique mortem obiit, vitæ dum consulit ipsi,
  Atque suo in cœlum sanguine fecit iter.

Quo

Quo magis admiranda Dei clementia summa est,
  Cui fumet quicquid terra Sabæa ferat,
Quidquid Arabs: date thura focis, costumque cremate,
  Et date cum multa thurea dona prece.
Pieriosque adhibere modos, & carmina, dignum est,
  Antoni, quæ te gloria prima manet.
Hyblæo cui rore madent & labra, cui amnis
  Castalius pleno gurgite fundit aquas,
Nysæique herent insigni fronte corymbi,
  Et coma Pieria fronde revincta viret,
Felicemque animum pascis pietate, fideque,
  Nilque tibi vera est relligione prius.
Quodque decet, bona cuncta Deo, justumque, piumq;
  Adscribis, nostræ sed mala nequitiæ.

Hymnus ad Christum Redemptorem.

Annua jam redeunt patriis solemnia sacris,
  Et sanctum referunt tempora certa diem.
Luce bona simul & pueri, innuptæque puellæ,
  Et simul assidua femina, virque prece,
Solemnes celebrate aras, atque ore favete,
  Omnia & æterno sint operata Deo.
Prodeat in Tyria spectandus veste sacerdos.
  Et chorus ornatas prodeat ante fores,
Velatique comas, albenti & tempora lino
  Decantent laudes, maxime Christe, tuas,
Te sors durà hominum generis, te cura laborum,
  Immitem subiit mortis obire vicem.
Dum trunco affixus, cuneo & trajectus aheno,
  Sensisti geminum vulnus utraque manu.
Sensisti fixas ferrato stipite plantas,
  Horruit & capiti spina cruenta tuo;
Et cava mortiferum senserunt ilia ferrum,
  Vulnere manavit lympha, merumque tuo.
Quumque sitim cuperes nostra sedare salute,
  Torpuit arenti fellis in ore sapor;

Atque inter geminos crudeli sorte latrones
  Judææ pateris jurgia sævitiæ.
Donec defesso decedens spiritus ore
  Clamavit, quid me deseris alme Pater?
Hinc manes, Stygiosque lacus, loca tetra silentum,
  Infernique subis limina dura fori.
Inde pias animas, & cœlo digna secutas
  Eximis, & superum munera ad alta vocas.
Tertia lux aderat, roseo quum lætus Eoo
  Surgis, mox victor sidera clara petis.
Consortemque capis patrio cum numine curam.
  Dextra tenens dextro conspicuusque loco.
Hunc igitur precibusque piis, studioque fideli
  Placemus, nostro det veniam sceleri:
Det pacem: mala cuncta procul, morbosque famemque
  Pellat, & hostiles det superare manus.

Hymnus de Christo, ad Paridem Ferrariensem.

Quod varios pelagi casus, cœlique procellas
  Exuperas, nanti quod data terra tibi est,
Oceanique minas, & sæva pericula vincis,
  Ac sospes patrio redderis Eridano:
Hæc Pari non ars ipsa hominum, aut sollertia præstat,
  Non labor: at summi cura paterna Dei.
Quantula enim nostra est industria? cede periclis,
  Cede mari, Christi ni pia dextra juvet;
Ille regit nostros cursus, auramque ministrat,
  Sollicitæque offert littora tuta rati.
Quare age thure pio, flammisque liquentibus aras
  Ipse adole, & plena fumet acerra manu.
Adstet conspicuus Tyrrhena in veste sacerdos,
  Et peragat patriis mystica sacra modis.
Pax homini, tibi Christe decus, tibi gloria soli,
  Vera Dei proles, verus & ipse Deus.
Te colimus, tibi divinos largimur honores,
  Et nomen felix ducimus esse tuum.

Tu

Tu casus, tu damna levas, tibi munera terræ,
  Et tibi se fontes, se tibi debet aqua.
His igitur placare Deum, superosque memento,
  Et sua cum pura solvere vota prece.
Nil auro divis opus est, sed mente, fideque,
  Hæc nos una homini copulat, illa Deo.

Hymnus ad D. Augustinum.

Det monstra infelix tellus Massyla, det angues,
  Et Libycas pariat Punica terra leas;
Arescant sitiente solo Nasamonica tesqua,
  Fundiret & nullas gleba Libystis aquas.
Dum tamen, Augustine, tuos non deneget ortus,
  Læta sit & partu Cinyphis ora tuo.
Unde illi invideant & felix Lydia, & arva
  Quæ rigat auriferis lucidus Hermus aquis.
Invideat latis audax Germania terris,
  Dives aquis, populis dives & ipsa suis,
Nil etenim, Augustine, tulit te te Africa majus,
  Cujus ab ingenio creverit alma fides.
Per te relligio Christi stetit integra, per te
  Divinæ legis mystica operta patent.
Tu secreta Dei pandis, tu tradita patrum;
  Et verum, & pietas manat ab ore tuo.
Et pater, & patriæ princeps, & maxime rector,
  Accipias voces dive benigne meas.

De Federico Rege, ad balneas accedente.

Quid, quod plus solito serenus aër?
Et gramen viret, & nitescit arbor?
Quid quod plus solito canunt volucres?
Cantant gutture leniore cycni?
Procne & lugubrioribus querelis?
En spirant Zephyri salubriores,
Et rident pelago silente arenæ,
Nullo & murmure littus obstrepescit.

En

En ducunt choreas per arva Nymphæ,
Et Musæ numeris suis sequuntur;
Ipsa & balnea perstrepunt cachinnis.
An non adveniente Federico
Ipsa & balnea molliter cachinnent?
Ipsa & littora suaviter susurrent?
Agnoscunt Dominum suum lacunæ;
Regem balneolæ suum salutant;
Adsurgunt & hero suo liquores.
Adventat decus elegantiarum,
Et flos advenit omnium leporum.
Illum deliciæ sequuntur omnes,
Illum munditiæque, Gratiæque,
Et sceptro species potente digna.
Ne ne balneolæ timete, ne ne
Mavortem socium, trucesque vultus,
Mavortem socium nihil timete.
Jussa nam timet ipse Federici,
Paretque imperio, & veretur illum.
Felices Domino lavante thermæ,
Felices & hero jocante Bajæ.
O felix spatiante Rege littus!
Myrti dicite, jo, euge Federice:
Euge, jo, canite, euge Federice.

De Orpheo navigante; & post, ad inferos, pro uxore descendente.

Jam maris vasti penetrabat undas
Pelion linquens Pagasæa pinus;
Jamque canebant agitata longis
Æquora tonsis;
Cum pius Phœbi citharam sacerdos
Movit, insigni cecinitque plectro,
Et parem nervis, parilemque voci
Commodat ictum.
Ilicet Nymphæ vitreis ab antris
Efferunt udum caput, ac per undas

Im-

Implicant, certo choreas secutæ
Cum pede cantum.
Ilicet Triton resonante ab ore
Buccinam intendit, scopuloque ab alto
Adsonat vati: pectus omne summâ
Ludit in unda.
Ipse stans celsâ modulansque puppi,
Purpurâ insigni & venerandus ostro
Ad decus famæ ciet, atque honorum &
Præmia laudum.
Fortibus summi meritum triumphi,
Fortibus primæ meritum coronæ,
Fortibus plausum populi, patrumque
Publica vota.
His & æternum decus adparari
Morte prælustri, his titulos sepulchri
Signaque & Divis solitos honores.
Templaque, & aras.
Hic & Heroas juvenumque primus
Cerneres pontum validis lacertis
Vertere, atque æstus pelagi, & minaces
Vincere fluctus.
Tum sacer vates graviore plectro
Suscitans, hoc hoc agite o juventus,
Hoc Deûm proles agite & volenti in
Cumbite dextræ.
Vos labor primos hominum, Diis vos
Reddet æquales labor, & Deorum
Cœtui adjungens, sola salsa ponti
Subdet, & auras.
Hoc virûm virtus, studiumque pulchri
Poscit, hoc illud decus, hoc & illi
Qui Jovi vos conciliant honores.
Famaque poscunt.
Talibus vates, ibi cœpit ingens
Ardor heroas: novus urit ignis,
Pectora accendit nova flamma aventes,
Et nova virtus.

Thra-

Thraciæ hæc olim citharæ ad labores
Ac decus, vis enituit canendo,
Quæ quoque & vati fuerit querenti
Ditis ad antrum.
Hoc refer mecum, o Erato, per umbras
Sola namque illum comitata, sola
Illius luctum & lacrimas levabas
Pectine mulcens,
Mitis o mundi Dea nigricantis,
Supplices ad te lacrimas profundens
Adsum, o & vocem & lacrimas precantis
Accipe vatis:
Cui & inferni patuere postes
Sponte reclusis foribus canenti,
Cessit intranti canis & remissos
Clusit hiatus
Conjugis manes repeto, relictâ
Luce sub terram in tenebras profectus:
Conjuge & pro te, tenebris relictis,
Æthera conjux;
Et Diem & cœli jubar, & vagantes
Siderum ac Solis radios petivit,
Teque & incepti pretium, & laboris,
Præmia portat.
Fas tibi, & vatis pietatis ergo
Reddere adsueti pretium laboris;
Fas mihi optatum pretium referre, &
Præmia cantus,
Te Deam cœli canimus, te & imi
Sceptra gestantem solii, te & udi,
Fluctuum campos moderantem, & almæ
Ubera terræ.
Ipse ego & Divûm atque hominum sacerdos
Hoc peto, & justum peto: a pro receptâ
Conjuge, & silvas moveam, & profundi
Marmora ponti;
Sacraque & ritus statuens dicabo
Templa, & æternum metuentur aræ

Supplicum votis venerandæ, & aurea
Thuris acerra.
Interim manes stupuere cantu:
Distulit pœnam rota; constiterunt
Saxa: non angues cruciant, nec hydræ,
Vulturiive.
Hic & umbrarum chorus, & silentum
Vulgus, oranti adfremuere, & unà
Plaudit heroum genus, & canoro
Consonat ore.
Diva tum triplex modulante cycno,
Plebis & plausu, memor & rapinæ,
Et chori, & lucis memor; in favorem
Ora resolvit.
Duc age, ô vates, sociam, & laborum
Quem petis finem cape: fas sit illam
Regredi tecum, modò ne in sequentem
Lumina flectas.
Rursus umbrarum adfremuere turbæ:
Rursus & vates citharam resumit;
Ipse præcedens: sequitur canentem
Aurea conjux.
Vulgus atque una attonitus silentum,
Monstraque & manes trepidi gigantum,
Quos triceps custos procul allatratu
Arcet ab amne.
Heu, quod obstantes pelagi fragores,
Quodve discordes Erebi tumultus,
Quod potest dirarum animos sororum
Flectere carmen:
Non potest tristes oculos puellæ,
Pectus aut trux virginis, aut superbæ
Feminæ immites animos, feramque
Vertere mentem.

Tumulus Fulci Ferrariensis Musici.

Bistonis anne senis sonat hic Lyra? Bistonis anne
 Quæ traxit silvas, horridaque antra, chelys?
At neque Bistonii senis est Lyra, sed Lyra Fulci,
 Quæ mulsit juvenum pectora, quæque senum:
Adsonuit cui, Peneo persæpe relicto,
 Delius, & carmen flebile junxit amans.
Adsonuit cui Cylleni testudo, & amantum
 Deflevit curas, flevit & ipse suas.
Nec nunc muta silet Fulci Lyra; Fulcus & ipse
 Non silet: at Stygias carmine mulcet aquas,
Dum sonat, Elysiæ ludunt ad plectra puellæ,
 Dum canit, ad numeros quæque puella canit.
Nec sentit Tityus rostrum, nec vulturis ungues,
 Nec ferus ad portas Cerberus ipse latrat:
Dum vixit, Fulco regum plausere theatra:
 Nunc plaudit Stygii flebilis aula Dei.
Vive igitur plausus, inter choreasque silentum,
 Æternum & valeas perpetuumque canas.

Ad Cinnamam.

Cùm me cogit amor quidquam male dicere de te;
 Dispeream, si non, Cinnama, discrucior.
Discrucior: verùm tanto succendor amore,
 Ut peream, si non quæ velit ira, loquor.
Pœna tamen præsto est, nam vixdum lingua locuta est,
 Cùm mihi fit subito flebile cordolium.
Pœnitet & caram dictis læsisse puellam;
 Ac misero in lacrimas vertitur ira mihi.

Tumulus Julii Parmerii.

Da tuba terribilem sonitum, tubicenque canoro
 Ære tona: hos tumulos clangor, & arma decent.
Julius hic situs est: strepitus juvat, & juvat ensis
 Clavaque; Parmerium bellica parma juvat;
Gaudet & his heros concentibus, en canit umbra
 Ad numeros placidos ducit & ipsa choros.

Nunc rursum tuba, nunc tubicen fera murmura rursum
Ingemina; ut cantu marmora pulsa sonent.
Hic honor ad tumulos magnorum & saxa virorum
Debetur; Martis sic stata castra jubent.
Pro patria hic cecidit. Manes gaudete sub urnâ;
Gaude & Juleis Umbra ferox tumulis,
Pro patria occubuit pugnans, mutisque cruento
Dum stetit hostiles reppulit ense manus.
Nos plausum simul ore damus, simul ære canoro
Parmerio: hæc patrius munera poscit amor.

Tumulus Violanthidis.

Quænam hic virgo jacet? cujus de funere mœrens
Fregit Amor pharetram, discecuitque genas:
Quis comes in tumulo est? Lusus Veneresque Jocique.
Quis tam demisso qui madet ore? Decor?
Quod nomen? Violanthis. Origo nominis unde?
Suggebant violæ fixit ubi illa pedem.
Immanem Lachesin! quod nunc rapis, heu brevis est flos,
Quem neque ros posthac, lympha nec ulla riget.

Violina loquitur.

Prata mihi tumulum præbent, violæque sepulchrum
Fronde tegunt: mirum si Violina vocer?
Non mihi thure opus est aut nardo, aut Arabe myrrhâ;
Myrrha mihi & nardus, thuraque sunt violæ.

Ad Cinnamam.

Pauxillum quod amas me, Cinnama, num bene velle
Plus tibi, quamque oculis credis inepta meis?
Non amo te, fateor; quid enim simulare necesse est?
Si mihi nec bene vis; nec bene velle cupis.

Ad Constantiam.

Insedere tuis apes labellis:
In labris residens tuis Melissa

Hy-

Hyblæum liquat, Atticumque rorem,
Quem stillent Venus ipsa, Gratiæque.
O qui Castalios lacus poëtæ,
Quique & Thespiadum sititis amnes,
Hinc & Castalii lacus liquores,
Hinc & Thespiadum petatis undas,
Has Constantia mollibus labellis
Instillat, quibus Atticæ Camœnæ
Rorarunt Veneres suas, Charinque,
Quæ Musis comes & comes poëtis.

Tumulus inertissimi hominis, Hyæ.

Numquam vixit Hyas; sed Hyas hoc conditur antro.
Si vixit numquam, mortuus est nec Hyas.

Tumulus mendici.

Nulla mihi vivo Domus: at nunc certa sepulto est.
Vitaque paupertas; mors mihi divitiæ.
Vita, mihi exsilium; requies at certa, sepulchrum.
Nudus eram vivus: mortuus ecce tegor.

Ad Pastores & Capellas.

Pastores cohibete gregem: procul ite capellæ,
Ite citæ, en flammas pectora nostra vomunt.
Aër flagrat, & acta volant incendia ventis;
Ipse & Amor flammis ventilat, ipsa Venus.
Adfer opem Eridane, fluviosque emitte citatos.
Si non & fluvios hæc mea flamma voret.

De Stella.

Nostra die quod Stella nitet, quod nocte refulget;
Solem Stella die, sidera nocte refert.
Nocte eadem surgente nitet, cedente refulget:
Phosphoron hic, illic Hesperon ipsa refert.
Ergo eadem mihi Sol, eadem mihi Sidus; & unà
Lucifer est, eadem Vesper & una mihi.

Ad eamdem.

Sæpe mihi ex oculis auram, flatusque secundos,
Promittisque meæ tempora fausta rati.
Sæpe superciliis portum, fidosque recessus,
Ira sit ut placido nulla timenda mari.
Cur o cur Boreas, unaque nigerrimus Auster,
Eripiunt portus, littoraque ipsa mihi?
Aëris hoc vitium; vitium commune puellis:
Illi incerta fides; his fugitivus amor.

Solis, Amorisque comparatio.

Sol hiemes, Sol æstates moderatur; & idem
Tempus agit noctis, tempora lucis agit.
Talis amor: rixas idem, pacemque procurat:
Idem lætitiam, tristitiamque movet.
Sol æstus, Sol & glaciem, tenebrasque diemque;
Diverso tamen hæc tempore cuncta facit.
Ast turbas, requiemque simul, lacrimasque, jocumque
Miscet Amor; nullo tempore certa gerens:
Semper enim variat dubius, semperque vacillat.
Quam miser est omni tempore, quisquis amat!

Ad Stellam.

Una eademque faces in me succendis, & una
Atque eadem glacie pectora nostra gelas.
Corda rigent, oculos quoties avertis iniquos,
Occupat & subitum pectora nostra gelu.
Urimur, atque imis fervent incendia venis,
Spirat ut ex oculis aura secunda tuis.
Hæc flammas, hæc ipsa faces diventilat aura:
Jam video in flammas pectora abire meras.
Verte oculos age, funde gelu, glaciemque, nivemque:
Fax glacie ac nivibus, flamma abolenda gelu est.

De

De Venere, & Amore.

Ne fle, ne mihi care, oculos corrumpe; tuisque
Desine de lacrimis sollicitare meas.
Me miseram, qui singultus! complectere matrem:
Colla fove, inque meo, fesse, quiesce sinu.
Belle puer, quinam lacrimas dolor excit: ubi arcus?
Ah miseram, in pharetra spicula nulla manent.
Dic agedum neu singulti, neu pectora rumpe;
Quæ rogo, quæ insidiæ? cujus & iste dolus?
Heu mater nato indulgens: mihi Dejanilla,
Mutua quæ dederam, reddere tela negat.
Hæc arcumque manu tendit, stringitque sagittas,
Ipsa gravi dextra spicula nostra jacit,
Singultus age, coge puer, lacrimasque coërce;
Spicula quo redeant sub tua jura dabo.
Hanc auram cape, nate, oculos hac Dejanillæ
Adfla, & Acidalio tinge liquore genas.
Deque oculis, deque ipsa genis dic tendat ut arcum;
Deque oculis jaciat spicula, deque genis.
Arma tibi puero reddat: sit & aura vel arcus;
Vel pharetra: ast ipsi spicula sint oculi.

Ad Citharœdos.

Quique lyram, chordasque lyræ, qui carmina nervis
Aptatis, dulces & datis ore sonos,
Neu numeris, neu vos digitis, neu fidite plectris;
Et numeri, & digiti, plectraque murmur erunt.
Dum ridet, dum Stella canit, blandumque jocatur,
Hanc auram, hos vobis conciliate modos.
Hac numeros, hac & digitos, hac plectra sub aura
Mulcete, hæc vestrum temperet aura melos.

Ad puerum, faculam præferentem.

Pone puer faculam: nihil est opus indice flamma.
Stella mihi fax est, qua duce flamma micat.

Stella mihi in tenebris lux est, in luce diurna
Stella mihi speculum, Stella & imago mea est.
Quique meas curas, mea scire incendia poscis;
Illius ex oculis singula nosse potes.
Illius ex oculis tibi nostra liquebit imago;
Quæque premant curæ, quoque & ab igne cremer.
Æra trahit magnes, rapiunt & sidera nubes:
Stella trahit sensus, cordaque nostra rapit.
Quisquis ades, Stellamque vides mea pectora cerne
In speculo: speculum pectoris illa mei est.
Illa meos magnes sensus rapit, illa dolorum,
Illa voluptatis fertilis aura meæ;
Illa meum sidus, seu Sol, seu Luna, Venusve:
Lucifer illa mihi est, Vesper & illa meus
Heu, heu, non Vesper, non est mihi Lucifer illa;
Non sidus, non Sol, Luna nec illa mihi est:
Stella mihi tenebræ Stella est mihi tristis Orion;
Est nox cum nymbis, est sine luce dies,
Quisquis amas, age, temne fidem, neu crede puellis,
Deficiet medio Sol tibi namque die.

De Venere.

Pectebat Cytherea comam, madidumque capillum
Siccabat: Charites carmina lecta canunt.
Ad cantum Satyri adproperant, ad carmina Nymphæ:
Carmina de tacitis sepibus hausta bibunt.
Hinc aliquis petulans ausus prodire, Dionen
Intuitur, doctâ dum linit ora manu.
Erubuit pudibunda, ruborque per ora cucurrit,
Occupat & teneras purpura grata genas.
Mox interque rosas, interque roseta refugit.
Delitet, & molles spirat ab ore crocos.
Dum spirat funditque crocos, dum purpura fulget,
Concipit adflatus dædala terra Deæ.
Hinc & purpureum flores traxere colorem;
Quæque prius candor, purpura facta rosa est.
Has legite, his teneræ crines ornate, puellæ,
Pæstano niteat lucida rore coma.

Ve-

Vere rosas, æstate rosas diffundite; Divæ
Spirent templa rosas; ipsæ & olete rosas.

De amantium infelicitate.

Vere rosas, segetes æstate, subinde racemos,
Perque hiemem Genii dona beata legunt.
Flora rosas, messemque Ceres; Pomona racemos,
Inde suas Genius sponte ministrat opes.
At miserandus amans, & frigore tristis, & æstu,
Vereque, & autumno, nil nisi triste legit.
Hinc Amor, inde Venus lacrimas, suspiria, questus,
Inde Cupido gravem fundit amaritiem:
Sin quandoque rosas legit, & legit ipse hyacinthos;
Perque suas sentes, perque rubeta legit.

De suspiriis amantum.

Distillat fonte è tenui vagus amnis, & inde
Labitur effusis non rediturus aquis.
Emanant corde ex imo suspiria, moxque
Conversâ redeunt in sua corda viâ.
Ex oculis lacrimæ postquam fluxere, nec illas
Luminibus rursum restituere genæ.
Cur revocant ad se rursum suspiria curæ?
Rursus & infestat tristia corda dolor?
Nulla quidem ratio est: etenim rationis amantes
Expertes; omnis cæca in amore via est.

De Stella.

Exhausit phar[illegible] es
Exstinxit. V[illegible]
Exhaustam hic[illegible] mmas,
Hic arcum[illegible]
Neve puer, n[illegible]
Stellæ oculi[illegible]
Quin flammas[illegible] ater,
Pro face; i[illegible]

Ad

Ad Dejaniram.

Cur ô Dejanira, cur moraris
Auroram cupidis referre terris?
Cur non lumina, pætulosque ocellos
In lucem exeris, ac diem reducis?
Pellit Sol radiis suis tenebras,
Et lucem pariter diemque reddit.
Tu lucem referens tuis ocellis,
Pellas tristitiam, & graves dolores;
Et curas abigas benigna amantum:
Et quod Sol radiis, id ipsa ocellis
Præsta Dejanira, amantibusque
Et lucem pariter diemque redde.

Ad uxorem, & laurum olim ab illâ satam.

Cum lauru tibi crescit honos: tua nomina laurus
Servat, nam dextra crevit & illa tuâ.
Officium officio pensat gratissima laurus:
Quique fuit Nymphæ, nunc quoque sensus adest.
Cum lauru mihi salve iterum, conjux mea: salve
Conjuge cum, Laurus, fronde, & honore pares.
Ite pares, nomenque unà servate per ævum;
Et mihi frondenti serta parate coma.

Ad Focillam.

In tuis Amor insidens ocellis
Mira cœpit ab arte vulnerare:
Nec suetas pharetrâ jacit sagittas,
Nec tendit veterem recurvus arcum.
Sed cum lumina, pætulosque ocellos
Huc illucque agis, & subinde rides,
Istis utitur ille tunc sagittis;
Istis corda quatit, feritque amantum:
Isti spicula sunt, facesque ocelli.

Quod-

Quoſcumque adſpicis ipſa vulnerantur,
Omnes vulnerat, adſpicis quos ipſa:
Omnes uſtulat, ipſa quot tueris.
Iſti ſunt oculi, faces Amoris.
At tu ne pereas tuis ocellis,
In te neu propriis Amor ſagittis
Utatur, ſpeculum, Focilla, vita:
Ne te cum in ſpeculo vides, probaſque;
Ex ipſo ſpeculo, nigriſque ocellis,
Excuſſas Amor ingerat ſagittas;
Atque urare tuis miſella flammis:
Sit tibi & ſpeculum, fuit quod olim
Narciſſo vitrei figura fontis.

Cicadæ, & Amantis comparatio.

Cantando luces peragit ſua fronde cicada;
Et mulcet ſilvas carmine læta ſuo.
At tenebras ſub rore levi, ſub deſide ſomno
Tranſigit, & noctes nocte juvante ſuas;
Cantando moritur, nec ſentit tædia mortis;
Quin cantu vitam ducit, & exſequias.
O felix ortu; interitu felicior! at me
Et nox nigra gravat, vexat & atra dies.
Ante fores jaceo gelidæ ſub frigore brumæ,
Nec pudet æratis Pieridumque ſenem.
Ante fores, ſub Sole, Leo dum fervet, & ignis
Uſtulat Icarius, conqueror uſque ſenex.
Uror amans, tabeſco ſenex: lux omnis amara:
Nox inimica mihi eſt: noxque, dieſque nocet.
Sors juvenum miſeranda, ſenum deflenda! cicadæ
Sors felix! o jam diſcite quid ſit Amor.

Ad Heliades ſorores.

Quid mœſtæ, quid cæruleâ ſub fronde Sorores
Lugetis, miſeros amne juvante modos?
An fratrem Phaëtonta? vagis quod tractus habenis,
Ah miſer, externis exulet ipſe locis?

Hinc

Hinc electra fluunt, lacrimosaque gutta rigescit;
  Hæ lacrimæ, hi luctus succina lenta ferunt.
Flete piæ; lugete piæ Phaëthontides, & me
  Vel socium vestris luctibus accipite.
Si desint vobis lacrimæ, si desit & imber,
  Ipse quidem lacrimæ, luctus & imber ero.
Per me etiam Eridanus crescet stagnantibus agris;
  Finis enim lacrimis nulla futura meis.
Per me etiam ripæ mittent incendia: flagret
  Amnis, & in medias ignis iturus aquas.
Cedite cultores: ripas & flumina jam jam
  Usta dabo, in flammas ibit & omne nemus.

Ad amicam, de ejus pulchritudine, & sua infelicitate.

Tene dum ludis, Charites sequuntur?
Tene dum rides Amor? ah me amantem
Et fugit risus, fugiuntque lusus,
  Et Charis omnis.
Dum canis tecum Aonides puellæ
Concinunt, & dum loqueris, Lepores
Fantur; heu, me non Lepor, heu dolentem,
  Non levat Aon.
Dum minax in nos oculos retorques,
Et Deos irata male imprecaris,
Ingruit statim dolor, & Deorum
  Ira minantum:
Nonne & infelix miserumque amantis
Munus? est illi dolor, est & usque
Curaque & mœror comes, est laborum
  Certa propago.

Conqueritur cum Amaraco de morte filii.

Foliis quid, heu, Amarace, heu, quid floribus
Nudata squalles mœstula? heu, quid languida
Arentibus comis, & horrido sinu.

Lu-

Lugubri amictu fles misella Amarace?
An ipsa flere arentibus potes genis?
Deest enim qui te rigabat, & tuus
Colonus ille, argenteo qui vasculo
Liquorem amarum funditabat, & tuam
Sitim levabat, & levabat sideris
Rabiem Erigonii at ego, misella Amarace,
Tuam sitim meis levabo lacrimis.
Cape has misella lacrimas moesti senis.
Memor osculorum, en, illius fundo tibi
Tercentum amaras pro liquore lacrimas:
Pro rore guttas salsulas totidem alteras;
Amplexuum memor alteras, & illius
Memor leporum & comitatis blandulæ.
His tu virešces, & novam indues comam,
Beata Amarace; foliis novis, novo
Amictu! at ego senex subarescam miser
Humore vacuus; sæpe velut in arido
Asparagus igne adflatus, aut de fulmine
Tacta arbor elanguescit ab radicibus.

Tumulus Harmosynes.

Harmosyne jacet hic fractos quos adspicis arcus,
  Et sparsos crines, atque sine igne faces:
Arcus fregit Amor; Charites sparsere capillos;
  Extinxitque suas ipsa Erycina faces.
Quæ tumulo increvit Laurus, Myrtique, Rosæque,
  Pieridum esse satas noveris e lacrimis.
Harmosyne extincta est, sensusque extinctus amandi,
  Nemo amat, & Numen desiit esse Venus,
Infelix quid agas Vates? i desere coetus,
  Et pete inhumanis lustra habitata feris,
Frange lyram: contemne Deos; lucemque perosus
  Noctem ama, & a somnis gaudia posce nigris.

Tumulus Perinelli Musici.

Plectra jacent sine honore, lyræ sine honore sepulcæ;
  Et citharæ, & cantus, & sine honore tuba:

Sibi-

Sibilaque arboribus desunt, & murmura rivis:
Destituit tacitas ipse susurrus apes.
Sola avium veteres servat Philomela querelas,
Sola & hirundo novos suscitat ore modos.
Hæc, Perinelle, obitum luctu testantur: at illa
Sordent, & nimio muta dolore tacent.
Sume Lyram in tumulo, Perinelle, & plectra moveto:
Jam Lyra, jam citharæ, jam tuba & ipsa canet;
Sibilaque arboribus strepitent, & murmura rivis,
Juverit atque alacres ipse susurrus apes.
Quo tumulo, Perinelle, jaces, tecum jacet omnis
Et sonus, & cantus: auraque, voxque silet.

Ad Focillam.

E risu in lacrimas, Focilla, vertis,
Avertis quoties gravata ocellos:
In risum è lacrimis, Focilla, mutas,
Convertis quoties benigna ocellos;
Queis pacem geris, & geris duellum,
Queis & tristitiamque, gaudiumque.
Cur ô cur tenebræ repentè obortæ?
Cur lux destituit? dies nigrescit?
Objecitne oculis Focilla velum?
Et lucem obvoluit tegente vittâ?
O jam detege jam Focilla velum,
Et vittam remove, & reclude ocellos,
Queis lucem simul, & diem ministras;
Et lucem pariter, diemque redde.

Tumulus Julii Pomponii.

Pomponi, tibi pro tumulo sit laurea silva,
Ossa, maris rores, myrteaque umbra tegant.
Teque tegant, artusque tuos, violæque, rosæque:
Ver habeat; Zephyros spiret & ipse cinis.
Stillet & ipse cinis queis & Parnassus, & antra
Thespia, & ipsa suas Ascra ministret aquas.

Tumulo Alphonsi Davali.

Arma manu tibi capta, & victo ex hoste trophæa,
Hæc tibi marmora erunt, hæc tibi erunt tituli.
Hoc tibi Mars statuit, statuit Bellona sepulchrum;
O Davale, hæc cineri debita busta tuo.
His Alphonse jaces ornatus, & obrutus armis:
Arma tibi tumuli, tela tibi tituli.

Mater loquitur.

Has tibi pro mammis lacrimas, proque ubere fletum,
Nate cape: has lacrimas ubera nostra puta.
Quique tibi ad cunas cantus, quæ nænia quondam,
Hi tibi nunc questus, hic tibi sit gemitus.
Has bibe nunc lacrimas, hæc hæc nunc ubera sume:
Næniolæ, & lusus, nostra querela tua est.
Quosque dedi flores, & quas de flore corollas,
Hi tibi sint crines, hæc tibi fusa coma.
Aureli, tibi sit tellus levis, ac brevis urna
Adflet, & usque crocos spiret, & usque rosas.

Nænia ad inducendum soporem.

Fuscula nox, Orcus quoque fusculus: adspice ut alis
Per noctem volitet Fusculus ille nigris.
Hic vigiles captat pueros, vigilesque puellas.
Nate oculos cohibe, ne capiare vigil.
Hic captat, seu quas sensit vagire puellas;
Seu pueros: voces comprime nate tuas.
Ecce volat, nigraque caput caligine densat.
Et quærit natum Fusculus ille meum.
Ore fremit, dentemque ferus jam dente lacessit,
Ipse vorat querulos, pervigilesque vorat.
Et niger est, nigrisque comis, nigroque galero.
Tu puerum clauso Lisa recconde sinu.
Luciolum tege Lisa: ferox quos pandit hiatus!
Quasque aperit fauces? ut quatit usque caput?

Me

Me miseram: an ferulas gestat quoque? parce: quiescit
Lucius, & sunt qui rus abiisse putent.
Rura meus Lucillus habet: nil ipse molestus,
Nec vigilat noctu, conqueriturve die.
Ne saevi, hirsutasque manus tibi comprime saeve:
Et tacet, & dormit Lucius ille meus.
Et matri blanditur, & oscula dulcia figit,
Bellaque cum bella verba sorore canit.

Tumulus Ursi Ursini.

Non artes tibi Romano, non gloria belli
Defuit, aut magno principe dignus honos:
Non fortuna domus, clarique à stirpe parentes,
Urse, nec antiqua nobilitate genus.
Praestans ingenio, praestans & viribus idem,
Corporis, ingenii sed gravitate prior.
Illustres titulos dedit & tibi Nola, dedere
Oppida multa suo recta sub imperio.
Defuit ah tantum vitae pars optima: namque
Mors properans medio tempore te rapuit.
Sed tibi victrices Musae statuere sepulchrum,
Ne mors ipsa tuas deleat exequias.

Tumulus Cicellae.

Quo decor heu, quo gratus honos, quo tanta venustas,
Quo nitor ille abiit, culta Cicella, tuus?
Omnia Mors rapuit, quaeque & Natura, Venusque
Contulerant, quaeque Ars, heu brevis hora tulit.
In cineres, heu, versa jaces: vix nomina servant
Saxa tibi, longo post abolenda situ.
Seu tantum cinis es, seu nil, seu labilis umbra,
Sive es in aethereo forma recepta polo;
Has violas cape, supremos & thuris honores,
Fleta diu maribus, flenda, Cicella, viro.

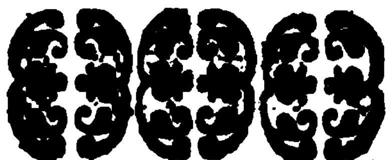
Tu-

Tumulus Franc. Ælii, Viator, & Genius colloquuntur.

Quis jacet hoc tumulo? Nullus jacet: hunc sibi vivus
  Ælius, hanc statuit post sua fata domum.
Cur interque herbas, interque virentia culta,
  Qua nitet aurata Citria silva coma?
Hanc illi silvam Musæ, hos statuere recessus,
  Quo post umbra suo gaudeat in thalamo.
Quid quod & Assyrii spirant de marmore odores?
  Quid quod & Assyrio nardus honore fragrat?
Illos Assyriis Charites de collibus, hanc &
  Detulit Assyriâ Gratia adusque plagâ.
Hoc illi meritum Musæ post fata rependunt;
  O scriptor Latiæ nobilitate Lyræ.

Tumulus Mariani Heremitæ.

Huic cineri Deus ecquis adest? [illegible] carmina Musæ
  Lecta canunt, lectis adsonat urna modis.
Ossa solo, Mariane, jacent tua: nobilis umbra
  Læta fugit tumulos, læta petit Superos.
Dicite io, jam victor io Mariane, subisti
  Æthera conspicuum conspiciende Diis.
Ornatusque caput lauro, plaudente Senatu,
  Intrasti sanctas sanctus & ipse domos.
Adscitusque choro Divûm, cœlestibus adstas
  Conciliis, summo perfruerisque bono.
Hæc Musæ ad tumulum referunt, cinis ipse valeto,
  Servari auratis digne cinis loculis.

THO-

THOMÆ PORCATII

CASTILIONENSIS.

In Christum Crucifixum.

PRo ſervis dominus moritur; pro ſontibus inſons;
Pro ægroto medicus, pro grege paſtor obit.
Pro populo rex mactatur; pro milite ductor;
Proque opere ipſe opifex; proque homine ipſe Deus.
Quid ſervus, ſons, ægrotus, quid grex, populuſque,
Quid miles, quid opus, quidve homo ſolvet? amet.

Cum capilli ſecarentur.

Aureolos ſecuit tibi quæ, mea vita, capillos
Dextera; Scylla ſævior illa fuit.
Una manus Niſo vitam abſtulit, altera Amori.
Magna hominem, major lædere culpa Deos.

PORCELII

NEAPOLITANI.

Ad Leonardum Aretinum.

Quam tibi largitur vates Aretine tabellam
Sume: solent magnis munera parva dari.
Demittit Musæ quidquid docuere: vel haustum
Quidquid de fonte est Bellerophontis equi.
Salve cui Latium debet sacra numinis instar:
Et quo perpetuus sermo Latinus erit,
Salve qui eloquio præstas, Leonarde, Pelasgo,
Et facis æterna vivere laude patres,
Summum te vates alii dixere poëtam,
Quodque ratum teneo, rhetor in orbe prior.
Sive velis Grajo: seu vis sermone Latino,
Seu prosa, an cantu gloria prima tua est,
Musa sepulta diu debet tibi, Musa fatetur,
Vivere, Musa tuum nomen in astra feret.
Traducis libros Latio sermone Pelasgos,
Bella quibus pateant Punica, Roma quibus.
Te propter novere omnes quæ vita Platonis,
Quis Cicero, eloquii qui pater ante fuit.
Ethicaque in linguam per te conversa Latinam
Immortale tibi nomen inesse facit.
Atque alii centum, tanta est tua fama, libelli
Omnia te faciunt ire per ora virum.
Summa tua est gravitas, summa est præstantia linguæ,
Æquiparas veteres, vincis & ipse novos.

Quamvis ille tuam cantarit carmine famam,
Et nomen quamvis dixerit ille tuum.
Nostra tuas alibi laudes (pudet omnia coram
Dicere) jam cecinit fistula nostra tuas.
Non mihi Musa deest, non carminis auctor *Apollo*,
Tu mihi Calliope, Phœbus & ipse mihi es.
Judiciis expecto quæ sit sententia, seu sit
Ducenda in medium, seu laceranda lyra est.
Si laudas, quisnam nostras mordere tabellas
Audeat? audebunt? dent meliora prius.
Non sunt digna legi? rapidus diducat in undas
Aut male cantantes per Styga ventus agat.
Dii faciant possim te ut judice plectra movere
Lautius o summos inter iture Deos.

Ad Joannem Germanum suum exigentem ejus reditum ad Urbem Romam.

Qui petis ut sacram Germane revertar in urbem
Esse salutatum te mea Musa jubet.
Hos certe ante dies tetigissem Tibridis arva,
Sed mare turbatum Tibridis arva negat.
Nunc ego pallentes Cumarum ductus in oras
Antra per & montes ocia solus ago.
Interdum admiror qualis spelunca Sibyllæ est,
Bajarumque sinus, Miseneumque caput;
Balnea, sulphureum collem, claudosque jacentes,
Et quæcumque nigri sunt Phlegethontis iter.
Interdum Aonias vocitant mea plectra sorores,
Quas inter soleo ludere sæpe Deas.
Tunc nos hinc lustrant salientes æquore pisces;
Hinc genus anguineum, ruricolæque Dei.
Sic abeunt non sponte dies, sic ludo, vagorque,
Arrigor an Zephyri vela secunda darent.
Exurgo an gelidæ clarescant cornua Lunæ,
Et linquo viridem terque quaterque thorum.
Hei mihi vel piceus madidis Notus evolat alis,
Aut ducit densas turbidus Auster aquas.

Undi-

Undisonum aut sorbent nubes mare, & æthera totum,
Dispersæ complent, aut Jovis ira tonat.
Spes Dea facta mea est, spes & lenire furentem,
Spes est quæ miseros pascere sola potest.
Quum primum aspiciam cœlo constare sereno
Sidera mutato tempore, vela dabo.
Esto alacer, natosque meos complectere, & ex me
Mille per amplexus oscula mille dabis.

Ad Joannem Sorium suum optimum, de pelagi tempestate quam passus est:

Deserto intravi Bajarum littore puppim,
Littora littoreis ante canenda locis.
Nunc ut juncta duo sunt plenæ cornua Phœbes,
Littora Cajetæ me pluviosa tenent:
Inde recedentem me terruit Auster, & undis
Sæpe dedit languens uncta carina latus.
Quam timui ne sus fierem, ne forma leonis,
Cum me Circei detinuere sinus.
Quam timui ne sim Maurorum præda malorum!
Omnia sunt dira deteriora nece.
Excesos inter scopulos quandoque trahebar:
Spargitur abruptâ naufraga puppis aquâ.
Vota dabam, Neptune pater, tibi; vota sorori,
Et tibi qui jactas fulmina, vota dabam.
Quando aversa Deæ mens est, tunc sancta precamur
Numina; vota illis, & pia thura damus.
Nil prosunt aræ, nil profuit hostia Phœbi,
Nostra irritantur fata superba prece.
Tunc dulces nati subeunt, conjuxve modesta
Grata tuo conjux unica cura viro.
Tunc consanguinei, tunc & subiistis amici,
Tunc subiit studii maxima cura mei.
Nox ruit interea, vidi sine sidere noctem,
Alligat hic oculos somnus, & alta quies.
Excussus posco quænam sint littora? dicunt,
Littora Cajetæ te pluviosa tenent.

Nec mare sublatum ventis, nec terra quietum
Præbet iter, Zephyrus spesque, salusque mea est;
Intentant mortem nubesque, Eurusque, Notusque,
Cumque procellosis Africus acer aquis.
Quid mihi tunc animi misero fuit? impia contra
Arma parant superi, terrigenæque Dei,
Expecto Zephyrum, Zephyrus mihi portus, & aura est,
Hoc intrem Tiberi subsidiante Deo.
Interea valeas natorum cura meorum,
Meque avidum Romæ mœnia adire putes.

Laurina Saxo adolescenti.

Saxea corda geris, nec sunt tibi nomina saxi
Imparia, ah saxis æquiparande puer.
Durior es saxo, quod quondam e nomine Bacchi
Vertit Atlantiades, frigidiorque nive.
Instar marmoreæ frigent tua membra figuræ,
Pectora adhuc Paphio non caluere Deo.
Narcissum juvenes multi cupiere pudicum,
Atque puellarum sempserat ante preces.
Cœlicolas Nymphæ flexerunt vota furentis
In florem versus nominis ille sui est.
Spero equidem si forte preces pia numina tangunt,
Supplicia & pœnas improbus ipse dabis.

In Antonium Panormitam Vegio vati clarissimo.

Arca vetus stabat variis oppleta libellis,
Quos inter Siculus Hermaphroditus erat.
Hæc rima tenui, parvoque foramine fracta est,
Ut vix vel minimum reptile adiret onus.
Mus adit, & Siculum partes in mille libellum
Dilanians, salvis exiit inde meis.
Ut vidi admirans, non hec sine numine divûm
Eveniunt; volui consuluisse Deum.
Verbula deperennt quæ sunt sine pondere; quæ sunt
Digna lupanari verbula, Phœbus ait.

Ir-

Irrita nimirum vatis monimenta Sicani:
Hoc se volt falso nomine adire polos.
Non sunt digna viro, non sunt ea digna poëtis,
Quidquid habent est quod plena cloaca jacit.
Digna quidem vox est, vates celeberrime, Phœbo:
Regula lenonum est & gravitate caret.*
Dicet: sic quondam prisci lusere poëtæ,
Inque Priapeis luserat ante Maro.
Cur non Virgilio liceat conferre Panormum?
Hosque olim vates Attica Musa docet.
Quis sibi delicias, quis blandimenta, jocosve
Abnuat, & lusus illecebrasque, sales?
Callimachum tenui certus superare cothurno est;
Mœonius Siculo cede poëta Deo.
Virgilium superat, neque non mirabere, doctos
Inter lenones & superare Jovem.
Cedite Pierides: novus insurrexit Apollo,
Hunc genitum summo credimus esse Deo.
Ah quanto est satius sanctas ediscere leges:
Cœpisti: abruptum consolidetur opus.
Nam neque te Aoniis aluit pia turba sub antris,
Nec te Cirrheo vertice Phœbus amat.
Immo leves Bromius choreis attollere saltus,
Cymbala te docuit Inda movere manu.
Fabula narratur totum celebranda per orbem,
Instar habet Siculi carminis, instar habet.
Pisciculos pelago cernit de colle lacerta,
Quîs a naturâ scire natare datum est.
Et nos sollicitis pedibus velocius inquit,
Ibimus: è scopulo se cita mergit aquis.
Nat quantum miseranda potest: mox fessa sub undas
Fert caput, & trepidans non peritura perit.
Terruerant animos clypei galeæque, sudesque:
Num terrent animos carmina blanda tuos?
Scripsimus armatas convexo umbone phalanges.
Scripsimus anguigeri Martia gesta Ducis
Cumque triumphali quondam Capitolia curru
Scripsimus, & Fauni corpora nuda Dei.

Carmina mille dedi dudum de prole Columnæ
Pontifici ſacro, carmina mille dedi.
At quandoque Venus, quandoque Cupidinis arma
Interdum digitis Flora notata meis.
Multa tuæ dedimus quæ mallem incondita laudi.
Servabam quam tu fallis amicitiam.
Damnaſti fugiens quod me præſente probaras,
Et pugnant dictis dicta priora tuis.
Languſti certa eſt de me ſententia vatis,
Cui male dixiſti ruptus ob invidiam.
Haud tecum ſentit quiſquis mea carmina legit,
Haud tecum ſentit Bornius ille tuus.
Nimirûm eſt hominis qui ſe velit eſſe poëtam,
Fingere: finxiſti; Dî tibi digna duint.
Quidquid habent viridi vates, digniſſime, lauro,
Eloquio firmes, & gravitate tua.

Canoppa Seraphino Viro humaniſſ.

Optata, Seraphim, rigidæ cariturus Hebenæ
Pace es; Caucaſeâ dirior illa tigre eſt,
Mobilior Zephyris, & dente ferocior apri.
Exuperat nigros impietate Deos.
Palluit ora quidem, quando tua tecta ſubibat,
Alterne timidos rettulit illa pedes.
Semianimem ut vidi, quidnam veſtigia retro
Flectis, & es timida lividiorque pice!
Illa ſub hæc: animus ſtupet, & mea pectora nutant:
Heu videor magno diſplicuiſſe Jovi.
Juravi egrediens per virginis arma Dianæ
Hunc fugere, in ſilvis ut fugit agna lupum.
Cumque ubi ſit peterem quondam data dextra Canopæ,
Et jurata Deûm numina? mœſta tacet.
Vibrat avis de more caput, deflectit ocellos,
Non timet illa fidem, non timet illa Deos.
Sed precor auratis flectantur corda ſagittis,
Ut velit ardentem conciliare virum.

Ad Cardinalem tituli S Clementis, & Cam: dignissimum de assumptione Pontificatus Martini V.

Sacra coronatæ dudum conscripta Columnæ
  Carmina sume pater, & tibi sumpta legas.
Misissem certe multis tamen ante diebus,
  Sed plus in nostro pectore languor erat.
Nunc subjere animos conjux mea cura perennis,
  Et nati: hinc bella Martia, & atra fames.
Hinc sacræ Cereris, hinc est mihi cura Lyæi,
  Quæ mihi sollicitus poscit uterque puer.
Musa sepulta jacet, vilent & Apollinis artes,
  Invidiæ locus est, & fera facta placent.
Phœbus ab aurata promit sua tela pharetra,
  Et video armatas currere sæpe Deas.
Quid faciam vates, neque enim mihi plurimus usus
  Militiæ est; Mavors imperet ipse suis.
Solamen, spesque una tuo, pater optime, vati es,
  Hac si destituor, fit mihi dulce nihil.
Musa movet vatem, precibus moveare precantis,
  Flexerunt magnos carmina sæpe Deos
Supplico Pontifici supplex pietatis onusto;
  Di faciant vatem supplicuisse juvet.
Tunc & Apollineas placido modulabimur artes
  Carmine, tunc doctas advigilare Deas.
Carmina mille dabit generosa ab origine patrum
  Pontifici vates, carmina mille dabit.
Sis felix, longumque vale celeberrime Præsul,
  Ad votumque tuum stamina fata regant.

In Floram quam amabat perditè, de amoris reconciliatione.

Qui legitis Floram misero faveatis amanti,
  Siquid forte vagi scripta furoris habent.
Flora mihi curæ est; hæc quamquam irata licebit,
  Molliat ad lacrimas impia corda meas.
Causa mei tituli nullum delenda per ævum,
  Flora fuit mentis Flora ruina meæ.
Illa meos sensus inflexerat, illa furores
  Addidit, illa oculos perculit ante meos.
Flora mihi primos de qualibet arbore flores
  Obtulit, illa dedit blanda puella thorum.
Illa dies luctus; & mœsti causa doloris,
  Prima fuit qua te vidimus illa dies.
Cum mediam matres, mediam tenuere puellæ:
  Sunt mea luminibus lumina rapta tuis.
O numquam castæ vidissem sacra Minervæ!
  Liber ab aurato vulnere, liber eram.
Non potui fortes arcus, non tela furoris
  Frangere, non cæcum destituisse Deum.
Aurea quid valeant hic tela agnovimus ambo,
  Atque sagittiferi quid valuere faces.
Non ego vel Paphium quærar, aut calefactus amoris
  Arcus, aut sævas igne latente faces:
Flora meum auratâ percussit harundine pectus,
  Illa meos oculos perculit, illa sinus.
Cervula ceu passim sequitur lasciva parentum
  Perque vias, sic te per nemus omne sequor.
Ah quoties mecum secreta in sede latendo
  O inquam summo lumina digna Jove!
Sæpe mihi dixi; membris formosa venustis
  Flora Dionei numinis instar habet.
Sæpe mihi dixi: forma præstante puella
  Hæc superat matres, hæc superatque Deas.
Facta nocens nostros contemnis Flora furores:
  Debueras veniam poscere facta nocens.

Si

Si mihi servasses quæ fecimus inter utrumque
Fœdera, servarem fœdera, jura, fidem.
Quod scelus admisi? quid non miserescis amantis?
Ira calet juvenum, non manet illa diu.
O utinam nostro faveat pharetratus amori,
Meque velit Floræ conciliare meæ.
Quid peto? concubitus diversi sanguinis ardet
Tantalides: pueri gloria sola meruit.
Turpe putes thalamos Venerem temerasse mariti,
Turpe putes aliis succubuisse viris?
Turpe est Nyctimenen patrui violasse cubile.
Et turpe est visi subdere membra thoro.
Fallis iniqua Deos, & sanctæ Virginis ætas,
Quos mihi jurasti fallis iniqua Deos.
Dum tua fallaci tingis præcordia fuco,
Fallor ab aspectu falsa puella tuo.
Sum reus, id fateor, rea sis fateare licebit:
Pone truces animos, postulo pone truces.
Vota viri faciunt, cum poscunt vivere, Parcis:
Me juvat auxilio vivere Flora tuo.
Commaculare manus natorum in sanguine mater
Mater inexperta supplice patre foret.
Nunc inimicitiæ cedant; procul alma furores
Cogat utrimque Venus, pax tua vita mea est.
Servatus mercede tua tibi gloria certe
Major ero, dominas dedecet ira pias.
Me ne mori patieris, Amor, me condere in urna
Flora petes, leti causa suprema mei?
Hoc scelere hanc patriam, silvasque, urbesque, polosque
Implebo, & tumulo carmina mœsta leges:
Quem tenuit crudelis amor, quem dira peremit
Flora virum, mœsto subjacet hoc tumulo.

In Petrutium adolescentem ut operam Versibus daret.

Simplex propositum, simplex tibi causa, modusque
  Simplex, o summa simplicitate puer.
Odisti, vatemque fugis, sacra dicta refellis,
  Nec quantum possint carmina nostra vides.
Carmina Faunus amat, & amarunt carmina Nymphæ,
  Quem fugis ah demens! carmina Phœbus amat.
Carmen Pelides, Ganymedes carmen, Hylasque,
  Carmen amat Chiron, Pieridumque chorus.
Tartara Threicius deflexit carmine vates.
  Flexerunt magnum carmina sæpe Jovem,
Tu vero ut doctos inter numerere, probosque,
  Carmen ama; & sero pœnituisse fuge.

Comiti Francisco Sfortiæ.

Inclite Sforcigena, Latii decus, anguiger alme,
  Felicem te vult nostra tabella ducem.
Sis liceat patrio, liceat sis clarus avito
  Nomine, sed titulis clarior ipse tuis.
Quando tuos victo cantabo ex hoste triumphos,
  Qualem te facient carmina nostra Deum?
Coclitis æratam cælaverit ille figuram:
  Æratum longo tempore perdit opus.
Ille triumphali de marmore gaudeat arcu,
  An non ipsa ævo marmora rupta cadunt?
Perpetuo vivet æterno carmine nomen
  Sforcigenum, nam te candida ad astra feram.
Ingenium certe majus tua gesta merentur.
  Sed nostra in nostro tempore amata lyra est.
Signifer Ecclesiæ, sanctique athleta Monarchæ es,
  Et Florentinæ spesque salusque plagæ.
Solus quo Veneti gaudent duce, quove triumphat
  Parthenope, duce quo Janua tuta manet.

Te

Te duce victorem, quanta est ea gloria! Regem
Aspicio: Francus ille Renatus erit.
Supplicibus votis flectuntur numina: vota
Dî faciant summo sint mea digna Jove.
Felix præque aliis felix, si Præsulis aulam
Fugeris, imperiis invidet illa tuis.
Opto aulam fugias Antistitis: opto triumphent
Te duce templa Deûm, te Liga tota duce.
Sed tua si insidiis hominum & fallacibus ausis
Crediderit virtus, spes mihi nulla mea est.
Rara meo imponam quam tristis retia collo,
Et piscaturus ibo alium dominum.
Testor cœlicolas, testor tua gesta, measque
Pieridas, simplex & sine fraude loquor.
Tu vati æratus clypeus, tu numen, & ensis.
Quæve domum vatis contegit umbra tua est.
Est mihi pura fides, & prisci temporis ardor
Imperat: imperio subjuger ipse tuo.
Quare animum in partem meliorem verte: fideli
Crede tuo vati: non caret illa fide.
Crede inquam vati; Cosmæ quoque crede fideli,
Et Florentinæ credito amicitiæ.
Nerius antiquum Caponis servat amorem,
Et pro Sforcigenis
O mihi si tanto lice
Ducere, quas aci
Cantent Scipiadas, &
Romuleos cantent
Porcelius tenui qui
Anguiger efficiet
Sis felix, vatisque m
Sforcigenas, qui

Exigit ab Hieronymo, cur continuo conqueritur cum sibi nihil desit.

Quis tibi sidereos turbavit casus ocellos!
Languida purpureas quæ tibi causa genas?

Cur

Cur nitidos video laceratos sanguine vultus,
  Sanguinei lacrimis cur madurere sinus?
Quid fontem guttis, quid noctem luctibus auges
  Hieronyme uberibus dulcis alumne meis?
Esse tibi incolumes, magnoque in honore parentes
  Scimus, & arbitrio duceris ipse tuo.
Ipsa tibi roseo spatsit cunabula flore
  Copia, & ad ventum vela fecunda dedit.
Est facies, & forma decens puerilibus annis,
  Et genus, & probitas, ingeniumque ferax.
Aurea tela procul, flexique Cupidinis arcus,
  Et procul ardentes arbitror esse faces.
Sit superos interque potens, & tartara Ditis,
  Et pelago, & terris imperet ipse furor:
Non habet imperium teneros elatus in annos,
  Non habet inque pares jus puer ille suos.
Ergo age siqua fides, siqua est tibi gratia mecum,
  Mœstitiæ indigna est quæ tibi causa, refer.

Super fabula Liguaris avis qua fuerat puella Hæmonia a Jove vitiata, & a Junone in Avem mutata.

Mœstitiæ, luctusque, pater, me dicere causas
  Exigis, & lacrimis cur maduere sinus.
Languesco luctu, referens, meminisse dolorem
  Aggravat, en guttæ mœsta per ora fluunt.
Sed quia te miseret lacrimarum, agnosco, mearum,
  Accipe mœstitiæ quæ data causa meæ est.
Dulcis ab Hæmonia Liquar regione profecta
  Nunc avis, at dudum grata puella fuit.
Ah quam conspicuos despexerat illa maritos,
  Quos dederat dives Lydius ante pater.
Nil hic juris habent auratæ cuspidis arma;
  Despicit ardentes casta puella faces.
Deductam ex humeris gaudet gestare pharetram;
  Cornuaque & tenera flectere lenta manu.

Hæ-

Hæmonio suras de more ligare cothurno,
  Aut jaculis agiles exagitare feras.
Non illam cari possunt retinere parentes,
  Militat in castris diva Diana suis.
Aspicit hanc flagratque Deus, qui fulmina mittit;
  Et quibus hanc capiat cogitat ante dolos.
Vim tulit: auxilium neque enim Latonia virgo
  Attulit armigeræ sæpe vocata suæ.
Sensit adulterium Juno, dabis improba pœnas
  Dixit & in viridem corpora mutat avem.
Nigra caput: mens prisca manet, caneræ omnia adultæ
  Juppiter erepta Virginitate dedit.
Non illa melius cantat Philomela, nec illâ
  Cycnus, alat Padus hos, Sive Mæander alat.
Illa graves dulci mittebat ab ore querelas,
  Ingratumque canit non minus illa Jovem.
Utque sit infensæ tumidam Junonis ob iram
  Nunc avis, ut fuerat ante puella, canit.
Hæc modo laudabat opera intemerata Minervæ,
  Et modo laudabat Virginis arma Deæ.
Non illam lyrico superabet carmine Sappho,
  Non elegos melius Naso poëta canit.
Cantabat memini crudelia bella gigantum,
  Carmine Mœonio; cede poëta Maro.
Hei mihi quis f [illegible] demit?
  Te decumam [illegible]
Crudeles venti, [illegible]
  Hanc mihi d [illegible]
Mellifluum de [illegible] rnabam,
  Ut sæpe audi [illegible]
Hei mihi conn [illegible] anas.
  Inque notos [illegible]
Quid mihi tunc animi nescio à lapiere capillos
  Cœpi, & avem mœstus nomine sæpe voco.
Tum maduere sinus lacrimis, tum pectora tundo;
  Spes fuit & vitæ pars avis illa meæ.
Nunc te si miseret lacrimarum, conde sepulchrum;
  Et Liquaris fatum marmore quisque legat;

Hic

Hic jaceo Hemonias inter celeberrima Nymphas,
Nunc avis, at quondam casta puella Liquar.
Me rapuit Jovis ardor, avem Saturnia fecit,
Ille dedit cantus, abstulit illa loqui.

In argenteam Senarum fontem Gajum, de ejus ortu.

Fonte sub hoc vitreo soli tibi cognita Phœbe
Gaja gemit vitæ tempora longa suæ.
Hanc Deus in tenebris ut vidit fata gementem,
Esse dedit rapta Virginitate Deam.
Quas itaque aspicimus manare e fontibus undas
Has lacrimas Gajæ Virginis esse reor.

Hieronymo excellenti puero petenti quo pacto gratius immortales Deos placare possimus.

Quid magis inflectat superos pia thura precesne,
Exigis, o magnos inter habende Deos.
Magna petis divine puer, nec talibus annis
Debita, & ingenio non satis apta tuo.
Sed spirat quandoque sacer, viresque ministrat
Spiritus Empyreo lapsus ab usque polo.
Accipe quæsiti quæ sit sententia, & imo
Pectore Hieronymi sint precor ista mei.
Non bove, non cæsis ovibus, nec thure Sabæo
Flectitur infensi fulmen, & ira Jovis.
Sed superos nimia placo pietate, fideque,
Et conservata relligione Deum.

Ad Carolum Aretinum.

Carole qui veteres æquas modulamine vates,
Plectra Meduseo fonte rigata lege;
Istic siqua sacer afflarit spiritus, istic
Signa Aganippeus suggerit arma calor.

An-

Ante legent nulli noſtras Aretine tabellas,
Quam fuerim citharâ certior ipſe tuâ.
Si ſunt digna legi te judice, nemo vetabit,
Nec carpet lautos ille vel ille modos.
Si ſit opus, laceres, aut ducant carmina venti
Per mare, per terras, per Phlegetontis aquas.
Non redolent latices Heliconis? mitte ſub antra,
Aut tremuli exurat parva favilla rogi.

Ad Muſas ut dent Lauream Vegio Vati Clariſſimo.

Pandite Theſpiades Helicona; rigate poëtam,
Cui citharam Phœbus tradidit ante pater.
Delphica Pierii cingat ſacra tempora vatis
Laurus, & æterno luſtret honore virum.
Nec ſacram exornet viridi ſine baccare frontem,
Ne noceat celebri livida lingua viro.
Si quis Heliconios Vegio ſubduxerit hauſtus,
Judicio certe fallitur ille meo.

In Auriſpam Vatem Siculum.

Auriſpa o Siculûm vates celeberrime gentis,
Accipias ſtudiis hæc monimenta meis.
Sumpta legas animo, & videas quid magnus Apollo
Spiret, & ingenio Muſa vocata meo.
Sunt tibi Pierides, ſunt & tibi Palladis artes,
Carmen Apollineo dulcius ore canis.
Laudabis noſtros? mordebit nemo libellos:
Sit mea judicio certa tabella tuo.
Grata ſit, an jubeas rutilantem exurere flammam
Scribe, licet pedibus ſive ſolutus eam.

Poggio Vati clariſsimo.

Plaude legens Muſas orator maxime Poggi,
Quo duce vel doctis omnibus ore legar.

Te duce Pierius, duce te mihi sermo solutus,
Et duce te pedibus, te duce, liber aro.
Te duce vela dabit, duce te ratis ire per altum
Discat, & in tutos vela referre sinus,
Sume tubam nostramque velis animare carinam,
Libera seu veniat, seu pede, sume tubam.

Francisco Potavino Cubiculario Apostolico.

Nescio quid cessa nobis Saturnus ab arce
Apparet: imperium vendicat ipse sibi.
Ille Jovem, natosque Jovis, centumque nepotes
Effugat è cœlo pulsus ut ante fuit.
Nil prosunt ignes, nil fulmina sæva Cyclopum,
Qualia Centimani sustinuere feri.
Frigida ad infestas opponit membra sagittas,
Extinguit flammas humida barba senis.
Non obsunt enses, infestaque tela severi
Martis, & armatus nil nocet ipse Deus.
Pythius incurvæ propellere vulnera falcis
Sæva, nec irati numina ferre potest.
Venit & Alcides qui fregit tartara, & hydram
Vicit, ab aspectu cessit & ipse senis.
Sunt triplices Diræ secum, colubrosque capillis
Contorquent, sævas conjiciuntque faces.
Saturnus potuit solers Acheronta movere;
Imperium & stygio jus habet ille lacu.
Tartareum ille canem vinclis, & carcere adegit,
Expulit & Ditem de Phlegethonte suum.
Ille regit ventos, & ponti jura ministrat,
Inque Deas omnes jus habet, inque Deos.
Attamen antiquus fatorum vertitur ordo,
Certè aliquid monstri numina iniqua parant.
Aurea Saturno jamdudum Rege fuere
Sæcula, cum tellus semina certa daret.
Tunc glandes, tunc fraga cibus, domus ante fuere,
Flumina tunc mellis flumina lactis erant.

Ar-

Arma enses, sistrumque aberat, clipeique, sudesque;
Et procul armato pectore miles erat.
Non hic furta Jovis metuêre; aut Pana puellæ,
Nec propria accinctus tela Priapus erat.
Venduntur pretio leges, venduntur honores.
Venditur ac parvo non moderata Venus.
Succumbit vitio Virtus, succumbit honestum,
Turpibus Astræi territa nata fugit;
Inque polos pariter celeres fugêre Sorores,
Et jacet in strato quisque poëta solo.
Debuit, heu nimium, quæ sublevat omnia, cæcam
Etsi non homines at puduisse Deam.
Heu ubi prisca fides, ubi Græci Principis aula?
Jam fuit in Divo Cæsare larga manus.
Laudantur vates, succurrit nemo poëtis,
Principibus nulla est inclita conditio.
Si quando rebus mecum Fortuna secundis
Luderet, audires quam mihi blanda lyra est.
Tunc canerem duro fessos certamine Reges,
Quantaque Pontifici nata sit invidia.
Quam premitur Latiis tellus oppressa tyrannis,
Magnanimûm & valeant ut fera castra ducum;
Nunc me pauperies, & tristis cura meorum,
Obserat ingenio multa canenda meo.
Quin procul a patria profugat furor, & fera sævi
Territat exortem criminis ira Dei.
Conjugis amplexu jam multos abstrahor annos,
Ipse senex videor, illa videtur anus.
Jam triplices pia cura patris crevere puellæ,
Nec noscent patrem pignora cara suum.
Non mihi Musa subit, non carminis auctor Apollo!
Illa suo arbitrio cantat, & ille suo.
Nunc decus o Cleri & Patavi celeberrime gentis,
Ipse scias superi qua ratione ruant.
Namque sacros solus tripodas, & numina sentis
Delphica; sunt menti condita nulla tuæ.
Ipse meas Francisce velis abducere curas,
Gratia sit vati te duce Pontificis.

Te duce Theſpiades redeant, & magnus Apollo,
  Et duce te redeat ſpiritus ille ſacer.
Tunc dulci accingar vates modulamine: porro
  Digna canet ſummo Muſa reducta Deo.
Tuque vale, & noſtros ſiquid dignabere cantus,
  Per caput hoc nomen ibit in aſtra tuum.

Ludovico Narnienſi Juveni ornatiſſimo.

Salve honor ô Juvenum, quos noſtra hac parturit ætas,
  Salve iterum patriæ ſpeſque, ſaluſque tuæ.
Te ſine non patiar perlectitet ille libellum,
  Cujus in arbitrio navigat uncta ratis.
Sed te non elega cantabit voce Thalia:
  Materia eſt certe triſtibus apta modis.
Ipſa lyram Clio moveat, cantentque ſorores:
  Quam bene conveniet laudibus illa tuis!

Magiſtro Thomæ de Serzana, de falſa Mundi gloria, & quo pacto homines fiant Dei.

Scribere geſta ducum, pater optime, forte parabam,
  Aut Veneris ſævas igne latente faces.
Tum ſubiit Serzane pater tua dulcis imago,
  Suaſerat at vates Vegius ante meus.
Sume igitur quæ ſit fallacis gloria mundi,
  Et fiant homines qua ratione Dei.
Aurea marmoreis levat hic ſua tecta columnis,
  Hujus & arbitrio concumulantur opes.
Illum fama levis extollit ad æthera, & illi
  Magnificat titulis nomina falſus honor.
Ille mero ſomnoque gravis, luxuque ciboque
  Perditus in caſtris myrtea ſerta gerit.
Ipſe nec invideo; ſpiret modo Delphicus ille
  Spiritus, & lætæ ſit pia turba meæ.
Vera ubi ſit [illegible] non norunt gloria, porro
  Non norunt ubi ſit vita beata, quies.

Quum

Quum multos fortuna levat, & rursus eosdem
Præcipitat, ludo sic facit illa suo.
O spes vana, & honos, & inanis gloria! nullum,
Nullum habet ad cœli culmina fucus iter.
Sic pietas, sic sancta fides, virtusque, laborque;
Hic cumulus superis nos facit esse pares.
Jamque vale, nostramque, pater, ne despice Musam,
Rauca sit, & tanto si minus apta viro.

Magistro Nicolao de Fulgino artium, & medicinæ Doctori eximio.

Fulginâs Physicos inter celeberrime patres
Quam mea sit Clio lusibus apta, lege.
Alter Epidaurius, liceat sis alter Apollo,
Cumque novem Musis ludere sæpe soles.
Lusimus, ingenii sint hæc præludia nostri,
Vatibus alterni perplacuere pedes.
Sed nisi connexos mors pallida solverit artus,
Accipies faxim quod pia turba canat.
Tum certe majora dabo, tunc gesta legentur
Inclita Sforcigenæ Principis illa mei.

Domino Leonello Estensi.

Accipe Pieridum Princeps Leonelle mearum
Munera, sint vatis hæc monimenta tui.
Vile putes nolim, quamvis sint paucula: parvo
Munere contentos arbitror esse Deos.
Me si Phœbus amet qui nostri est carminis auctor,
Ne fiat tanto munus inane viro.
Sis liceat titulis & nomine clarus avorum,
Virtute insignis, & probitate licet.
Dum tua Castalios gustarint labra liquores,
Castalius nomen tollat in astra liquor.
Tu solus decus es, tu nostri gloria sæcli,
Divus adhuc solus vatibus esse velis.

Pierides flexere viros, flexere puellas,
Flexere & magnos carmina sæpe Deos.
Arcadicus Pan curat oves; at fistula collo
Pendet; & in dulci gaudet Apollo lyra.
Luserat Augustus aurato pectine; lusit
Cæsar, & amborum prœlia carmen habet.
Gesta ducum prisci cithara cantare solebant,
Et cecinit Danaos Smyrna beata Duces.
Quin cecinit parcis apibus qui cultus habendus,
Et cecinit silvas, dixit & arma Maro.
Ille inter Danaos, certe Deus ille Latinis,
Ille suis ducibus perplacet, ille suis.
Mæonius nemo, Maro nemo; Julius arsit:
Augusti non est Cæsaris Imperium.
Sed nostra hac celebres sint tempestate poëtæ,
Quos mea Daphneo lustrat honore lyra.
Gratior, Estensis, non sit tibi sermo solutus:
Ille est liberior, lege coacta lyra est.
Solverunt brevius quidquid voluere poëtæ,
Et sensu nitido lucidiore die.
Orator nemo est pedibus sine: mœsta, furores,
Tartara, gesta, jocos, astra poëta canit.
Tum sacer est vatum quod replet numine mentes
Spiritus, ætherea labitur ille plaga;
Mira quidem res est, & amari digna poësis,
Illa viros fortes efficit, illa Deos.
Tu vero ut doctos inter numerere, Deosque,
Et cole Pieridas, & venerare lyram.

In Malacarnem Virum Clarissimum dum esset in carceribus, excusatio.

Miraris semel ante oculos habuisse volentem
Pellere te Stygio de Phlegethonte suum.
Hei mihi quam vereor ne sis incredulus, omnis
Testor cœlicolas, pes mihi causa fuit.
Indoluit, pœnaque tumens confectus acerba
Terquinos tenuit languida membra dies.

De-

Decrevit tumor ille tamen, solidataque plaga est,
  Jamque scies quid sit vatis amicitia.
Obstant fata tuis precibus, precibusque tuorum,
  Obstant & votis fata superba meis.
Est aliquod, neque non scio quod tibi numen iniquum;
  Si potes hoc supplex vincere, victor eris.
Flectitur ad votum tandem pius ordo Deorum,
  Justa petas, certe flectitur ordo Deûm.
Usque adeo, ne putas irasci numina? certe
  Falleris, & nostra non legis ista fide.
Jamque vale, & siquod miseris solamen amicis
  Esse potest, capias id Malacarne velim.

Congratulatio Severio Perusino, de ortu filii, quem Metellum appellari vult.

Gratulor unanimes concordia fila sorores
  Abs te progenito continuisse Deas.
Hic puer est, cujus vitam modo sacra reservent
  Numina, solliciti gloria patris erit.
Ah quantos patriæ, patrique Metellus honores
  Afferet! id puero nomen adesse velim.
Hic probitate viros, cum primum accreverit ætas,
  Ingenio hic omnes, hic superabit avos.
Ille trahat vitam, sic Dii jubeatis, in ævum,
  Inde sit æthereo stella serena polo.

Quando Roma vendicavit inane libertatis nomen.

Præsulis Imperium pepulit Romana juventus,
  Et libertati nomen inane dedit.
Bina dies Majo restabat, Roma triumphans
  Gaudet, & in vano nomine pauca regit.
At posquam Octobri tres restant ordine noctes,
  Publica res periit, fitque monarcha Deus.
Mille quadringenti terdeni quattuor anni
  Currebant, labes hinc mihi prima mali.

 Ca-

Carolo Aretino, & Poggio Florentino, ut Laureatum dent Cyriaco Anconitano cum cæteris poëtis.

Clauſtra Meduſei jam concrepuere caballi:
  Neſcio quid, pandunt ecce Helicona Deæ.
Cyriacum liquida perfundere Gorgonis unda
  Inſtituunt, fiet ecce poëta novus.
Laudat Apollo, Jovis laudat Dea nata cerebro,
  Ipſe pater laudat, & ſacra turba Deûm.
Mille canendi artes ſunt vati; numina mille,
  Mille poteſtates, nomina mille dabo.
Hic divûm interpres defert mandata per auras,
  Juſſerit omnipotens qualiacumque pater.
Hic enſes, hic tela, duces, hic Cæſaris arma
  Hic Danaûm claſſes, hic fera monſtra canit.
Fingit adulterium Veneris, Solisque furores,
  Et permutati dulcia furta Jovis.
Fingit Aloidas, & ſævos Gorgonis angues,
  Præcipitem fingit Bellerophontis equum.
Sive verſis pedibus, ſeu vis ſermone ſoluto,
  Exuperat veteres, vincit & ipſe novos.
Ille ſub Actæis epigrammata collibus aucta,
  Colligit, & docte græca latina facit,
Quæque ſuperfuerant Veterum monimenta, poëtæ,
  Omnia Cyriaco Roma vetuſta dedit,
Ille triumphales de marmore ſublevat arcus,
  Ille locat ſcenas, amphitheatra docet.
Dum canit heroas, armato in milite dextra eſt,
  Dumque faces, Paphie, blandus & ipſe puer,
Ducitur ad ſcenam ſervus? fit Gnatho, ſed heros
  Perſonam certe militis ipſe geret.
At tragicos ſi forte velit geſtare cothurnos,
  Alciden fingit, aut Eoïe Bacche ſonat.
Quare agite o celebres lauro exornate poëtam,
  Aut hederis crines cingite utrimque patres;
Tu Arretine prior qui cantas laude poëtam
  Carole, ſic jubeo ſit tibi primus honos.

Post alii subeant, orator Poggius assit.
Vegius altiloquus, Flavius historicus,
Huc ades o Cynthi Romanæ gloria linguæ
Huc Dathus, hunc certe vatibus addo meis.
Hoc damus Aurispæ veteri de gente Sicano,
Vatibus in mediis hoc damus orbe locum.
Conveniat quos ipse Deus, quos Delphicus afflat
Spiritus, & nostri carmina quisque canat.
Has Charites jussere comas circumdare lauro,
Quas primus Aoniis Musa rigavit aquis.
Vivat in Elysiis, post facta fidelia, campis.
Qui facit æterna vivere laude patres.

In Cyriacum Anconitanum Cosmographum divinum, & vatem.

Cyriace altiloquos inter celebrande poëtas
Huc ades, & Tyria purpura membra tegat:
Namque triumphali circumdare tempora lauro
Concordes docti constituere patres.
Solus divinum vates imitaris Homerum,
Virgilium solus, solus & Hesiodum.
Cosmographum similem nec secula prisca tulere,
Et nostra haud similem secla futura ferent.

In omnem Vatem.

Ite simul Vates: sunt solemnia nostro
Judicio, id solum det mihi vester amor.
Est pater; huic crocei divina Columna galeri
Dat titulum; hoc coram laurea danda patre.
Præsul honestatis decus est & gloria cleri,
Hunc Vatum certe dicimus esse Deum.

JO: BAPTISTÆ POSSEVINI

MANTUANI.

Pro Liviæ Columnæ oculis.

HUc ades ætheriæ lucis moderator, & idem
  Sanctæ salutiferæ, Phœbe, repertor opis.
Livia namque oculis, quibus est gens capta Quirini,
  Flet se nunc fato deteriore capi.
Ah, ne sidereos divinæ frontis honores
  Emersa e Stygio nox premat atra lacu.
Tu radiis tenebras, tu siste potentibus herbis,
  Quæ fluit in nitidas sæva pituita genas.

Ad eamdem.

Quæ tibi cœlestes nox, Livia, condit ocellos,
  Involuit quantis, heu, Latium tenebris!
Quove replet gemitu mœrentum tecta Quiritum!
  Quos inter lacrimans sic Amaryllis ait;
Invide, qui nostros inimico fulgure colles
  Phœbe uris, sævoque æquore nata Venus.
Nam quis Romanum vos livor perdere Solem
  Suasit & ora ipsi suspicienda Jovi?
At vobis invisa tamen, fugientia terras,
  Succedent alto lumina clara polo;
Et vestras peragent partes: te Cypria Lemnos,
  Te Phaëtonteus, Sol, manet Eridanus.

Hoc steterit vobis infandum crimen: at urbi
  Solamen damni vestra ruina feret.

Francisco, Galliarum Regi.

Effigiem, rex magne, tuam, tuaque inclita facta
  Consecrat excultis scripta voluminibus
Musarum in templo patrii prope littora Larî
  Æternæ Jovius conditor historiæ.
Quodque ex te periit fallax pictura reponit:
  Quod vivit vivum pagina fida facit;
Ut spectent oculis mirantibus ora nepotes,
  Quæ decuit terris & dare jura mari:
Et simul annales rerum memorande tuarum
  Francisce, attentis auribus excipiant.
Ut bello Helvetias viduaris civibus urbes,
  Cum tegeret molles prima juventa genas.
Ut fortes idem Insubres, & Belgica regna,
  Nomine pene ipso debita regna tibi;
Qua pater Eridanus violentis volvitur undis
  Excusso impuleris subdere colla jugo:
Utque Urbem dominam, septemque receperis arces
  Excidio ex magno, servitioque gravi:
Acceptos tibi Roma Deos, sanctoque Tonantis
  Fulgentem in terris munere, grata refert:
Quos tu pugnaci diversis partibus hosti
  Terrorem incutiens obsidione levas.
Tu late imperium profers, tu prœlia tentas,
  Ut teneant fines otia tuta tuos.
Te non ullæ acies, non terruit Amphitrite,
  Cum pareret gentes in tua damna novas.
Impendêre ferox a tergo negligis hostes,
  Quos beat auriferi lucida lympha Tagi.
Non conjurato veniens Germanus ab Istro
  Cogit præcipiti te dare terga fugâ.
Ergo tot spoliis, non uno ex hoste relatis,
  Avertis patrio barbara tela solo.

Nec tibi non magnam pepererunt otia laudem.
Otia Pieridum dulcibus acta modis:
Quas primus patrias ad gentes, effera corda,
Parnassi e summo vertice ducis ovans;
Despectasque artes, & [illegible] sine honore jacentes
Erigis o sæcli gloria prima tui.
Quare vos regem, [illegible] in munere laudum,
Carmine victuro dicite Pegasides;
Ut qui vos claræ in luminis extulit oras,
Vestra ope conspicuum tollat ad astra caput.

De Francisco Gonzagã Mant. Princ.

Invicti effigiem Gonzagæ nobilis arte
Eximia expressit spirantem pictor; at illi
Non potuit ducis partum decus addere bellis,
Non præsens animi robur, populisve regendis
Justitiam, & largæ præstantia munera dextræ.
Ceu quondam radiis [illegible] ardentibus ora,
Mortali vultu gradientem montibus Idæ,
Phœbe, manus te docta sacros effingit in usus.
At Jovius [illegible] splendorem reddidit arte,
Æternamque dedit Gonzagæ ducere vitam
Ductores inter primos, quos nulla tacebunt
Secula, nec veteris lædent oblivia famæ.

De Cornelio Agrippa.

Vivens quem terris, ne te fortasse moveret
Os placitum, Stygii [illegible] fuit iste lacus.
Quare etiam custodem habuit dum viveret Orci,
Cui nunc in tenebris præda daret comitem.
Ast hic, si ingenium moderari scisset, ad astra
Tantum isset, quantum tartara nigra subit.

De

De Benedicto Jovio.

Claudere Musæum jam Paullus ceperat, atque
 Extremam chartis imposuisse manum;
Cum subito exclamat Benedictus, muneris hujus
 Siccine me expertem frater abire sinis?
Non datur hoc, Jovius, viventi, dixit, at ille
 Perpetuum sperans vivere, lætus obit.

GUIDI POSTUMI

PISAURENSIS.

In statuam Propertii.

Pallida quod nimium male pinxerit ora Properti
 Ne, precor, artificem carpite: talis erat.
Finxit enim duræ mœrentem facta puellæ:
 Aruerat sanguis fugerat ore color.
Hac ego marmoreos sumpsi de Gorgone vultus:
 Hujus eram vivus; mortuus hujus ero.
Usus abest vitæ tantum, verum hanc quoque & olim,
 Alterius vivens pectore, non habui.

Coponius, Coelitis percussor, loquitur.

Quis melior vates? quis Coelite verior augur?
 Falsa canens, ipsa hæc cogit habere fidem.
Grande mihi nuper scelus, ac grave crimen iussit;
 Quale vel ipsius pectus habere neges.
Puriter exegi tamen, ac sine crimine vitam
 Hactenus, ille autem dicere vera solet.

Quid-

Quidnam, Phœbe, igitur? certe illum haud multa fefellit
Linea, quam heu nostras damnat habere manus,
Namque ubi hoc, nostra cecidit malus ille securi,
Cœpi ego, ne falsum diceret, esse nocens.

Ad Amicum.

Quid mea vita feras amor est fixisse? nocentes
Nonne hominum satis est sanguine habere manus?

Ad Accipitris epitaphium.

Quid non Patre sub hoc poterunt sperare Quirites,
Cum tumulo meritis obliget unus aves?

ALOYSII PRIULI VENETI.

Vota Lyconis Neptuno.

HAc Neptune tibi contrito retia lino,
  Hos calathos, atque hæc ferrea tela Lycon
Dedicat: inque altas supplex en porricit undas.
  Jam senior tremula lacque merumque manu.
Dum licuit validis scrutatus viribus æquor,
  His large eduxit seque suamque domum.
Nunc senio gravis exiguos vix litore pisces
  Considens calamis captat arundineis.
Tu vero vasti cui parent æquora ponti,
  Et quicquid magni continet unda maris,
Fac vacuus redeat numquam sub vespere prædâ
  Ille domum: parva hæc munera parva petunt:

Ad puellam.

Puro splendidior sole puellula, &
Longe Sithonia candidior nive:
Sed multo asperior tigribus asperis,
    Undisque acrior Hadriæ,
Cur perstas scopulis surdior Icari
Mathonis querulis vocibus, igneum
Cur pectus miseri, cur jecur impia
    Miris excrucias modis?
Nec te forma movet, dura, nec integra
Ætas, non animus, vel genus, aut fides

In-

Incorrupta viri, non amor aureus,
Non mista lacrimis preces.
Nec quod Threicio blandius Orpheo
Etrusco modulans carmina barbito,
Dat sensum rigidis quercubus, & capit
Tigres te capere impotens.
Pone atrocem animum, pone superbiam:
Non bellas decet hæc fama puellulas:
Quod cogant juvenes duriter ad necem:
Si nescis, scelus impium est.
Et te dira manet pœna apud inferos,
Quæ natas Danai torquet inanibus
Urnis, dum refluit nec semel unda, nec
Parvis lassis laboribus.

Ad Galeatium Florimontium.

Si cupis ex animo cognoscere quid sit agendum
Nunc tibi, jam tamen consule, non alios.
Te nemo id melius poterit tibi dicere, si quæ
Sæpe aliis dixti, dixeris ipse tibi:
Diceret & quæ Gibertus, si viveret: ah quid
Dic miser, ah Romæ quid Galatee facis?
Oblitus decorisque tui, sponsæque salutis,
Pro qua vel vitam ponere debueras;
Diceret hæc, inquam, tibi, quæ si viveret ille,
Increpitans, tute dic Galatee tibi:
Arreptaque fuga, sponsam pete: quam licet ipse
Spreveris, haud alium vult tamen illa virum.
Deperit illa unum tantum, te te expetit unum:
Tu pater & frater, tuque maritus ei es.
Rustica sit quamvis: tamen est vel amabilis uno hoc
Nomine, quod te unum diligit, atque vocat,
Rumpe moras, moneo, sponsam ne sperne vocantem;
Dic miser ah Romæ quid Galatee facis?
Quid nova cum veteri divortia conjuge tentas?
An non illa Deo est auspice nupta tibi?

An non Parthenopes quamvis deceptus amore
 Illam liquisses: maluit illa tamen
In viduo mœrens tabescere frigida lecto,
 Quam spreto te, alio vivere juncta viro?
Rumpe moras iterum moneo, semperque monebo
 Rumpe moras; Romæ quid Galatee facis?
Oblitus decorisque tui, sponsæque salutis,
 Pro qua vel vitam ponere debueras?

Ad eundem.

Rumpe moras iterum moneo, Galatee, supremum
 Hoc est, quod moneo: plura monere vetor
Pande aures monitis, quæ non mihi dictat Apollo,
 Vana nec Aoniæ numina Pierides,
Sed Deus ora movet, Deus inquam hos edere versus,
 Et fraternus amor pauca monere jubet.
Rumpe moras iterum moneo Galatee, reverte.
 Dum licet ad sponsam, si sapis, ipse tuam.
Hoc te Flaminius, Gibertus & ipse moneret;
 Si campis reditus detur ab Elysiis:
Et nunc cunctantem te miraretur uterque:
 Nunc certe insanit, diceret, iste senex.
Numne times vanos questus Amaryllidos? an te
 Mœrens lacrimulis detinet illa suis?
Ah quanto plures lacrimas effundit ocellis,
 Quæ jacet in viduo frigida sponsa thoro.
Illa quidem seros reditus defessa querendo
 Crudelem incusat terque quaterque virum.
Mene diu solam sine te, Galatee manere,
 Tene mei immemorem degere in Urbe diu?
Crudelis Galatee diu quid in Urbe moraris?
 Dic sæve ah Romæ quid Galatee facis?
Rustica sim quamvis, an non tamen ipsa pudore
 Egregio merui sat placuisse meo?
Non ego servavi intactum tibi casta cubile,
 Cum tu Parthenopes captus amore fores?

Sci-

Scilicet hoc egi, ut te nunc Amaryllis haberet,
Possideatque virum scilicet ista meum?
Haeccine pro meritis tantis ingrate rependis
Praemia? cum fida conjuge siccine agis?
Quod si nulla meae tangit te cura salutis,
At saltem exigui commiserere gregis:
Qui dum per saltus nullo pastore vagatur,
Heu miser est avidis obvia praeda lupis.
Haec & plura equidem audivi Galatee querentem
Sponsam saepe tuam vocibus horrificis:
At tu blanditiis formosae Amarillydos eheu
Illectus, sponsam despicis, atque gregem:
Oblitus decorisque tui, sponsaeque salutis,
Pro qua vel fuerat mors obeunda tibi.
Rumpe moras, iterum moneo, Galatee: supremum
Hoc est, quod moneo: plura monere vetor.

FINIS.

INDEX

Rerum notabilium, quæ continentur IN TOMO SEPTIMO.

A

Bo-

C

D

E

F

G

H

I

L.

Pe-

P

R.

Sa-

S

T

Titia-

V

Ulyss-

Z

ERRATA.		CORRIGE.
Pag. 3. v. 25.	quatiebant	quatiebat
12. v. ult.	concitat ales	concinat ales
23. v. 23.	adest.	abest.
45. v. 31.	dici	diu
46. v. 12.	femina.	femora.
56. v. 26	remulce	remulces
57. v. 1.	atte	arte
64. v. 18.	Dum velis,	Tum velis,
73. v. 1.	fingere	figere
78. v. 7.	secutis	securis
81. v. 28.	falso	falsò
85. v. 19.	Hortum,	Ortum
94. v. 25.	thoros.	choros.
v. 32.	Nemensis	Nemesis
125. v. 29.	quodsam	quondam
154. v. 13.	micellum?	misellum?
160. v. 3.	auriuque	aurique
172. v. 19.	moves, & præmia Morum.	mores, & præmia morum.
189. v. 16.	quastus	questus
191. v. 25.	lenis erat?	lenis eas?
194. v 24.	Quis varios	Qui varios
195. v. 4.	Simulant	simulant
232. v. 8.	iucunde,	jucunde,
236 v. 22.	Fanesque,	Famesque,
249. v. 13.	prendete	prendere
280. v. 11.	Tu bove,	Te bove,
294. v. ult.	uber	ubere
295. v. 20.	Nature	Naturæ
303. v. 26.	furtasse	fortasse
305. v. 35.	Altiar	Altior
307. v. 21.	inductus	indutus
309. v. 35.	invenescere	juvenescere
315. v. 4.	tauta	tanta
318. v. 6.	cantus	cautus

ERRATA.	CORRIGE.
Pag. 318. v. 21. rutilofque	rutilofque
323. v. 27. fomne,	fomno,
324. v. 26. irrotat	irrorat
325. v. 1. fupplondunt	fupplodunt
v. 20. durari	durati
327. v. 16. collis	colles
v. 31. mergite	mergit
329. v. 12. Dependet	Dependent
333. v. 32. verfate	verfare
343. v. 29. Exitiiqua	Exitiique
346. v. 17. Reftituunque	Reftituuntque
358. v. 14. tapta	rapta
363. v. 15. nifi	nifi
366. v. 14. ego	ago
390. v. 7. Europæ juga	Europe te juga
395. v. 16. Blanditifque	Blanditiifque
404. v. 6. Exrudit	Extrudit
445. v. 26. evi!	ævi!
449. v. 9. effa	effe
450. v. 31. facilqs	faciles
455. v. 4. medico,	modico,
458. v. 26. forte	forte
462. v. 7. Merulle	Marulle
464. v. 5. juncte,	junctæ,

